วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

UMT POLY JOURNAL

ISSN : 2673-0618
ฉบับที่ 1 มกราคม – พฤษภาคม 2564
Vol. 18 (1) January – May 2021

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

ปีที่ 18 มกราคม – มิถุนายน 2564 **Vol. 18 January – June 2021**

ISSN 2673-0618 **www.umt.ac.th**

สารบัญ

ชื่อบทความ **หน้า**

• English Intransitives with Objects: An Elusive Grammar Point in Grammar Books 1
Thaweesak Anansettasiri

• ผลของโปรแกรมการให้ความรู้ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ 13
วรางคณา บุตรศรี, รัตนา บุญพา, ชาญณรงค์ สิงห์บรรณ

• การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในสังคมไทยอีสาน 26
กุลธิดา กุลประฑีปัญญา, นิพพาภัทร สินทรัพย์

• การศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 41
วราพร กาญจนคลอด

• การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 57
ฉันทกานต์ สวนจันทร์

• แรงจูงใจและความสุขในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 69
อัญธิกานต์ จีนศรี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกพร ชัยประสิทธิ์

• ภาพลักษณ์ของธุรกิจและคุณภาพการให้บริการ ที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำอู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 79
อัชฌา ชูแสง, ผศ.ดร. อภิสิทธิ์ ตั้งเกียรติศิลป์

• อิทธิพลของลักษณะงานและสภาพแวดล้อมที่มีต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 92
ประภากร ใจบุญ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกพร ชัยประสิทธิ์

• การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬาของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 106
ธนบัตร พูนโสภิณ, ดร.เอกลักษณ์ เพียสา, รศ.ดร.วาโร เพ็งสวัลดิ์

• การพัฒนาทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษ ผ่านสื่อมัลติมีเดีย ระดับปฐมวัย 119
จันทิมา เคลือบสาราญ, จุฑาทิพย์ แสนวัฒน์, ก้องเกียรติ ไกรยสวน, อภิวัฒน์ กิ่งแสง

• อิทธิพลของภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เครือข่าย การมีส่วนร่วม ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของวิสาหกิจเพื่อสังคม : กรณีศึกษาเครือข่ายบริษัทประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด 125
จิราภรณ์ รังคสิริ, พิพัฒน์ นนทนาธรณ์

• การผลิตสื่อวีดิทัศน์โดยใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัว เพื่อรณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด 138
กายสิทธิ์ บุญญานุพงศ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลกนิษฐ์ ทองเงา

• คุณภาพการให้บริการขนส่งของธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง 151
อารียา บริสุทธิ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุติระ ระบอบ

• ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ 161
สุรียทิพย์ ประยูรพัฒน์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุติระ ระบอบ

• แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 172
พีระพัฒน์ สมศรี, ผศ.ดร. ธัญนันท์ บุญอยู่

สารบัญ (ต่อ)

ชื่อบทความ **หน้า**

• Research Article Research on College Students' Purchase Intention Based on M-Shopping Platforms 184
Han Tian

• การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นการสื่อสาร และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สำหรับเด็กออทิสติกระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร 203
ธนวัฒน์ ปากหวาน

• ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก 221
อัมพิกา สิริพร, สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา, พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์

• การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในจังหวัดสงขลา 233
นัธทวัฒน์ ดีดาษ, รองศาสตราจารย์ ดร.พภัสสรณ์ วรภัทร์ถิระกุล

• A Study of Technical Personnel Loss of Thai SME Funded by China in Thailand: A Case Study of Y Company, a Catering Equipment Manufacturing Company in Thai-Chinese Rayong Industrial Zone 247
Kun Li

• Inequality in Travelling by Public Transport: A Case Study of Electrified Train Services in the Bangkok Metropolitan Region 255
Atipon Satranarakun, Tanpat Kraiwanit

• A Study of Enterprise Innovation and Reform on Employee Turnover Rate with Employee Satisfaction as the Mediator Variable 270
Lijian Feng

• A study on the relationship between brand value enhancement and customer satisfaction in the soft drink industry: Based on brand identity perspective 283
Wanting Xu

• The Influence of Service Quality of Gas Station Branded Convenience Stores on Consumers' Purchase Intention: Experience Value as A Mediating Variable 297
Zijing Teng

• Impact of Socialized E-commerce on Consumers' Willingness to Use in the Sinking Market 311
Guohua Chang

• อิทธิพลของทัศนคติและการรับรู้ข่าวสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน ในพื้นที่ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 321
นิลมณี อุทิศผล, ผศ.ดร.ดวงพร พุทธวงค์

• ปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุนและคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย 333
สุธิมา เกิดสุข, ผศ.ดร.ดวงพร พุทธวงค์

• An Identification of Operational Risk in Commercial Banks 345
Zhizhong Zhou

• Research on the Influence of Employee-Organization Relationship and Psychological Contract on Employee Loyalty 365
Dingwen Wang

• Research on the Marketing Strategy of "Yangbao" Brand Walnut Milk 378
Jiayi Li

• Job Insecurity and Recruitment Form towards Dispatched Labours: A Case Study with Company A 388
Qiang Bian

• Analysis of the Influencing Factors of Tourist Satisfaction of Tourist Attractions with Influencer Characteristics: A Case Study of Anaya in Qinhuangdao 407
Yuzhu Wang

สารบัญ (ต่อ)

ชื่อบทความ **หน้า**

• การอนุรักษ์และพัฒนานาฏยศิลป์ของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 421
ปภาวรินท์ ณ พัทลุง

• ความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี 434
อิทธิพงษ์ ร่มโพธิ์ทอง, ดร.ธีระ ชินภัทร รามเดชะ

• การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุ ในชุมชนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ 446
นภัทร บุญเทียม

• การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต 461
ยุทธชัย ดำรงมณี, ศาสตราจารย์ ดร. พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, ผู้ช่วยจารย์ ดร. สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา

• The Current and Desirable States of Private School Teacher Development Model Based on the Concept of TPACK and Productive Pedagogies 477
Natthawut Katechaiyo, PruteSiribanpituk, NantratChreonkul

• การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม-อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 490
รัฐณีรนุช นามแก้ว, ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, ดร. รับขวัญ ภูษาแก้ว

• การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก 498
อรพิน รอว์ลี่, ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, ดร. บุษกร เลิศวีระศิริกุล

• การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร 511
นัทฐิลาวัลย์ จรัสวิชากร, ชลันธร แก้วแดง, ฉัตรทิพย์ กวีวัฒนา

• การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการตัดสินใจแก้ปัญหา เพื่อสร้างนวัตกรรมในองค์กร : บทบาทผู้นำองค์กรแห่งศตวรรษที่ 21 กับการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร 525
สฤษดิ์ ศรีโยธิน, ปทุมพร โพธิ์กาศ

• บทบาทภาครัฐในการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม 539
ชฎาภรณ์ สิงห์แก้ว, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิพนธ์ โซะเฮง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัด ลวางกูร, อาจารย์ ดร. ศราวุฒิ อารีย์

• Factors Influencing Generation Z in Choosing an International University in Bangkok 553
TharanutToh-adam, Piyada Dasri, Declan Patrick O'Sullivan, Pisal Tenghirun

• The effect of the EchoEnglish application on EFL students' speaking skills 572
Watchana Krajangjob, Supaporn Yimwilai

• โมเดลการพัฒนาทักษะด้านอาชีพและทักษะด้านสารสนเทศทางการบัญชีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล 4.0 ในเขตกรุงเทพมหานคร 585
ชลิต ผลอินทร์หอม, ไกรวิทย์ หลีกภัย

• การวิเคราะห์สภาวะหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานครและ 3 จังหวัดปริมณฑล 598
สุทธิรัตน์ พันนัทธี, รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตต์ศรี สงวนวงศ

• คุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย 614
ณิชาภา เกตุอินทร์, ผศ.ดร.ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักด

• ภาวะผู้นำแบบดิจิทัล วัฒนธรรมองค์กร และประสิทธิผลโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 624
มานะ ไชยโชติ

• ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชนในประเทศไทย 631
สราวุฒิ งาหอม

สารบัญ (ต่อ)

ชื่อบทความ **หน้า**

• การนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปสู่การปฏิบัติ : กรณีศึกษาการจัดระเบียบสถานบริการในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 639
สุภัสสรา ไมทอง, เฉลิมพร เย็นเยือก

• ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ 648
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
นิธิศ ธานี, กิ่งแก้ว มาพงษ

• การจัดการเรียนรู้ในโลกยุดิจิทัลสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ 663
อาจารย์อรุณรัตน์ เดชสุวรรณ, ผศ.ดร.ชนิดา มิตรานันท์

• เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบออนไลน์ 670
วรรณอาภา จารุประพาฬ, ผศ.ดร.ชนิดา มิตรานันท์ , ชยภัทร ประไพพรเลิศ

• ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินทาง อิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) 680
กรณีศึกษา : นักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
ทิพย์วรรณ ราชพิทักษ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น (เดิมชื่อ วารสารโปลีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและแลกเปลี่ยนความรู้ของนักวิชาการทั้งภายในและภายนอกประเทศ หลากหลายสาขาวิชา และเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรและนักวิชาการได้มีโอกาสเสนอผลงานวิชาการเพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในฉบับนี้มีบทความที่น่าสนใจหลายเรื่องเช่น บทความวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม-อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ หรือบทความวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำแบบดิจิทัล วัฒนธรรมองค์กร และประสิทธิผลโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 รวมถึงบทความวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชนในประเทศไทย หรือบทความวิชาการเรื่อง การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในสังคมไทยอีสาน และวารสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้เพราะได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและได้รับการสนับสนุนจากอธิการบดีกิตติคุณ อธิการบดี และคณบดี ทำให้วารสารฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

กองบรรณาธิการหวังว่าบทความต่างๆในวารสารนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อนักวิชาการและผู้ที่สนใจ กองบรรณาธิการมีความยินดีที่จะเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่แนวคิด มุมมองต่างๆเพื่อสร้างสังคมอุดมปัญญาต่อไปดุจดั่งปรัชญามหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

“ปัญญา นะรานัง ระตะนัง” ปัญญาเป็นรัตนะของนรชน”

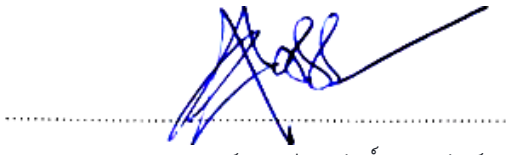

รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ จินารัตน์

บรรณาธิการ

ประวัติความเป็นมาของ

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น มีประวัติอันยาวนานในการทุ่มเทให้กับงานบริการด้านการศึกษาแก่ประชาชนและชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี โดยเริ่มมาจากโรงเรียนเทคนิคสิทธิธรรม และในปี พ.ศ. 2526 เริ่มก่อตั้งโรงเรียนโปลีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อดำเนินรอยตามในการบริการด้านการศึกษาแก่ประชาชน ตราบจนทุกวันนี้โรงเรียนโปลีเทคนิคภาคตะวันออก เฉียงเหนือก็ยังคงไว้ซึ่งอุดมการณ์เดิม และได้ก่อตั้งวิทยาลัยโปลีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี

ด้วยวิสัยทัศน์ที่จะเป็นสถาบันชั้นนำในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2548 สภาวิทยาลัยดำเนินการเสนอเอกสารและหลักฐานแสดงความพร้อมด้านต่างๆต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อขอเปลี่ยนประเภทเป็นมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยได้รับใบอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อสถานอุดมศึกษาเอกชน เป็น “ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น” เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2552 และในปี 2558 มหาวิทยาลัยเปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี 14 สาขา ได้แก่ สาขาการบัญชี สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาการตลาด สาขาการจัดการอุตสาหกรรม สาขาการจัดการ สาขาการจัดการ (ภาษาอังกฤษ) สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์ สาขาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ สาขาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์แอนิเมชั่นและเกม สาขานิเทศศาสตร์ สาขาปฐมวัย สาขาอุตสาหกรรมการบริการการท่องเที่ยวและการโรงแรม และสาขาเทคโนโลยีเครื่องสำอางและความงาม ในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต มี 1 สาขา ได้แก่ สาขาวิชาชีพครู ในระดับปริญญาโท มี 5 สาขา ได้แก่ สาขาบริหารการศึกษา สาขารัฐศาสตร์ สาขาบริหารธุรกิจ สาขานิติศาสตร์ และสาขาบัญชี และในระดับปริญญาเอก มี 4 สาขา ได้แก่ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ สาขารัฐศาสตร์ และสาขาธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารท้องถิ่น มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในตัวเมืองจังหวัดอุบลราชธานี บนพื้นที่ 12 ไร่ โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาและการกีฬาบริการแก่นักศึกษา ในปีการศึกษา 2558 มหาวิทยาลัยฯ มีจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 1,332 คน และมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น ได้ขยายการบริการด้านการศึกษาให้กับชุมชนออกไป ด้วยการก่อตั้งวิทยาลัยอาชีวศึกษาโปลีเทคอำนาจเจริญ ที่จังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าถึงการศึกษาอย่างแท้จริง

ที่ตั้ง มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น มีที่ตั้งอยู่พื้นที่สองส่วน คือส่วนที่หนึ่งเป็นพื้นที่ตั้งตามคำขออนุญาตจัดตั้งมหาวิทยาลัย อยู่เลขที่ 749/1 ถนนชยางกูร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เนื้อที่ 8 ไร่ 0.4 ตารางวา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ต่อมามหาวิทยาลัยได้จัดซื้อที่ดินรวมอาคาร 1 หลัง มีเนื้อที่ 1 ไร่ 74 ตารางวา ซึ่งติดกับที่ดินเดิม รวมเป็นเนื้อที่ทั้งสิ้น 9 ไร่ 74.4 ตารางวา พื้นที่ส่วนที่หนึ่งของมหาวิทยาลัยอยู่ติดกับถนน 4 ช่องจราจร ซึ่งเป็นเส้นทางจากจังหวัดอุบลราชธานี ไปจังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดนครพนม ทิศเหนือติดกับโรงเรียนโปลีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทิศตะวันตกติดกับชุมชนวัดหนองบัว ตั้งอยู่ห่างจากสถานีขนส่งจังหวัดอุบลราชธานี 2 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากท่าอากาศยานอุบลราชธานี 5 กิโลเมตรส่วนที่สอง เป็นพื้นที่ที่มหาวิทยาลัยจัดซื้อเพิ่มเติม อยู่ในเขตตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีเนื้อที่ 110 ไร่ 1 งาน 68.1 ตารางวา อยู่ห่างจากพื้นที่ส่วนที่หนึ่ง 5.5 กิโลเมตรโทรศัพท์ 045-283770-2 โทรสาร 045-283773 เว็บไซต์ www.umt.ac.th

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองคุณภาพบทความวิจัยและบทความวิชาการ
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (Peer Review)

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง
รองศาสตราจารย์ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร. ประวิต เอราวรรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนสุวิทย์ ทับหิรัญรักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธี พิกุลทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ชานาญรบ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตชิน จิตติสุขพงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวี วีระวงศ์
ศาสตราจารย์ ดร.ตินปรัชญพฤทธิ์
รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ประเสริฐศรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาณัติ รัตนถิรกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนา ดุสิตากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัส บุญเทียรทอง
อาจารย์ ดร.ดิเรก พรสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย บุตรแก้ว
อาจารย์ ดร.อธิป เกตุสิริ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ระดับนานาชาติ(International Peer Review)

Professor AndrisStelbovics, Ph.D. (Curtin University)
Professor Kevin Fynn, Ph.D. (Curtin University)
Prof. Jim Mienczakowski, Ph.D. (Curtin University, Malaysia)
Prof. Jim Mienczakowski, Ph.D. (Curtin University, Malaysia)
Prof. Jim Mienczakowski, Ph.D. (Curtin University, Malaysia)
Prof.BeenaGiridharan, Ph.D.(Curtin University, Malaysia)
Prof.ClemKuek, Ph.D. (Curtin University, Malaysia)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน (Peer Review)

ศาสตราจารย์ ดร.ไพบูลย์ ช่างเรียน
รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ ไชยศรีสุข
รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย ภิรมย์รื่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมานจิต ภิรมย์รื่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภานุมาศ จินารัตน์
อาจารย์ ดร.ธรรมนิตย์ วราภรณ์
ดร.ชุภาศิริ อภินันท์เดชา
รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์จินารัตน์
รองศาสตราจารย์ ดร.นวลละออ สุภาผล
ดร.นิพนธ์ มานะสถิตพงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจน์ ยงสกุลโรจน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริพร แสนทวีสุข
อาจารย์ ดร.พรสวรรค์ สุตะคาน

Academic Article

English Intransitives with Objects: An Elusive Grammar Point in Grammar Books

Thaweesak Anansettasiri
Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University
Email: thaweesak@tsu.ac.th

Abstract

Some English intransitive verbs, such as *live*, *smile*, *die*, and *dream*, can actually take an object. A survey of many EFL grammar books at the advanced level found the lack of coverage of this grammar point amongst most of those grammar books. Moreover, an examination of those grammar books that deal with it found the lack of a clear description of this class of verbs. These show a gap between linguistic literature and EFL grammar books. To address this gap, this article argues for the need for the inclusion of a precise description of this verb class in grammar books. Capitalizing on data from a corpus and an online dictionary, this article also seeks to present a clear pedagogical account of these intransitive verbs that is in line with contemporary issues in grammar pedagogy. The account could serve as a model for the presentation of this elusive grammar point in teaching materials.

Keywords: *Intransitive verbs, Cognate object constructions, Pedagogical grammar, Grammar books*

Received: *March 21,2021* **Revised** May 31, 2021 **Accepted** June 2, 2021

Introduction

When one looks over the content of EFL grammar books, one will find that they generally adhere to a strict separation between intransitive and transitive verbs. However, some English intransitive verbs are idiosyncratic in the sense that they can actually take an object. The construction in which intransitive verbs can take an object is known as the cognate object construction. Given this idiosyncrasy, this grammar point might be excluded from learners' grammar books.

The purpose of this article is twofold. First, it aims to survey popular EFL grammar books to find out whether they include the cognate object construction, and – if it is presented at all – how it is presented. Second, this article aims to argue that this topic should be covered in grammar books and explained in line with contemporary issues in applied linguistics literature. Overall, this article attempts to bridge the gap between linguistic research and learners' grammar books. The remainder of the article is organized as follows. The

description of this construction is given in the next section. After that, a survey of selected popular grammar books with regard to the construction under investigation is provided. It is found that this construction is largely ignored. The article then argues in favour of incorporating this construction in grammar books, showing how it can be presented in conformity with current issues in applied linguistics. The final section is a conclusion.

Delineating English Cognate Object Constructions

Before delving into the survey, it is necessary to delineate this less common type of English construction. The cognate object construction (henceforth COC) has been dealt with in major grammar reference books, and it has also generated considerable attention and discussion in linguistic literature. Well-known studies on English COCs include Höche (2009), Jones (1988), Macfarland (1995), and Massam (1990). In this section, the COC is initially explored through major English grammar reference books. Details that might not be obvious or available in these reference books are subsequently expanded upon with some discussions from linguistic literature, so as to paint a clearer picture of the COC.

English reference grammars that deal with COCs are Quirk, Greenbaum, Leech and Svartvik (1985) and Huddleston & Pullum (2002), of which the description of this topic will be presented here respectively. Examples given in (1) are taken from *A Comprehensive Grammar of the English Language* by Quirk et al. (1985, p. 750):

1 a They fought a clean fight.
  b He breathed his last breath.
  c He died a miserable death.

All examples in (1) contains what is universally called a “cognate object.” According to Quirk et al. (1985, p. 750):

> A cognate object … refers to an event indicated by the verb…. In this type of object, the noun head is semantically and often morphologically related to the verb. The object can therefore not be considered a participant. Its semantic function is to repeat, wholly or partially, the meaning of the verb. Most cognate objects tend to convey a rather orotund style. The noun is generally modified. The verb and the object are then equivalent to the verb and a corresponding adverbial:
>
> They fought *a clean* fight. They fought *cleanly*.

In Huddleston and Pullum’s reference work *Cambridge Grammar of the English Language*, a similar description is offered as follows:

> Implied manner: the cognate object construction
>
> a. *She fought a heroic fight*. b. *He died a long and agonising death*.
>
> A cognate object is one where the head noun is a nominalisation of the verb: *fight* and *death* are nominalisations of the verbs *fight* and *die*. As the head noun itself is already implied by the verb it does not normally occur on its own: #*He died a death*. Rather, the noun is modified in some way, as by the adjectives in these examples. And these adjectives typically describe the process expressed in the clause and thus have the same kind of function as a manner adverb. Thus [example (a)] means essentially the same as *She fought heroically*; [example (b)] likewise describes the manner of his dying but in this case there is no adverb *longly* available to express the same meaning in a manner adjunct.
>
> (Huddleston & Pullum, 2002, p. 673)

From these reference grammars, English COCs can be summarized as having the following attributes in (2):

2 a It contains a noun phrase that is basically a nominalization of its verb stem or at least has
  a a related meaning to that of its verb – the so-called cognate object (for example, *die – death*, *live – life*, *sing – song*).
  b The head noun usually requires an adjective as its modifier.
  c Semantically, the adjective of a head noun is construed as congruent with the derived manner adverb, which modifies the (intransitive) verb.

Considering the descriptions given in the reference books and the summary given above, there are a few points to elaborate here. First, regarding points (a) and (b), it should be pointed out that there are two types of object in COCs. For most verbs, they only allow derived nominalizations as their cognate objects. In this case, they are real cognate objects. However, a few verbs can collocate with a wider range of nouns provided that those nouns are hyponymic members of their cognate objects. The verb *sing* is a case in point: the cognate object *song* can be replaced by other nouns (i.e., by non-cognate objects). Consider the contrast in the sentences below:

3 a He died a *(horrible) death. (real cognate object)
  b He danced an *(amazing) dance. (real cognate object)
4 a *He died a (horrible) assassination/suicide. (non-cognate object)
  b He danced a jig/a tango/a waltz. (non-cognate object)
5 He sang a hymn/karaoke. (non-cognate object)

As seen here, *die* belongs to the type of verb that restricts its choice of object only to real cognate object (as in (3a) and (4a)), while *dance* can take a wider range of nouns as its object (as in (3b) and (4b)). In (4b) the words *jig*, *tango*, and *waltz* are all hyponyms of dance (i.e., they all refer to types of dance), hence their compatibility with the verb. In contrast, in (4a) the words *assassination* and *suicide* both refer to types of killing, not types of death. In other words, they are not a derived nominalization of the verb *die*; they are therefore unacceptable. Also note that real cognate objects must be modified by an adjective or other types of modifier, otherwise COCs would be unacceptable, as illustrated by the examples in (3). There is no point in simply duplicating the meaning of the verb. Thus, the modifiers are needed to provide informative information for the sentences. The modifiers in (3) specify a particular kind of death and dance. As for non-cognate objects, modification of the object is just optional, as in *He sang a (beautiful) hymn*. Without an adjective, the object is still adequately informative as it inherently specifies a subtype of his singing. Note that this explanation will be necessary when it comes to providing a pedagogical account.

Second, it must be noted that point (c) in the summary is not a defining characteristic of COCs. As seen from their quotation above, Huddleston and Pullum themselves admit that "there is no adverb *longly* available to express the same meaning in a manner adjunct," as they refer to their own example "*He died a long and agonising death*." (Huddleston & Pullum, 2002, p. 673). Similarly, the interpretation involving a manner adverb is not obtainable in a sentence such as *Joe lives a life of drudgery*. Thus, the semantic relationship that must hold between the verb and the cognate object would be better accounted for by the above-mentioned idea that the cognate object specifies a type/subtype of the action or event denoted by the verb. In order to identify a particular type of action/event, modification of the object is then necessary.

Third, regarding the verbs that can occur in COCs, Kim & Lim (2012) selected 17 intransitive verbs that were the most frequently mentioned in the literature, and then performed a corpus analysis, using the data from the Corpus of Contemporary American English (COCA). Of all the 12,282 tokens they found from the corpus, only ten verbs appeared in their data, and they are presented in table 1 below.

Table 1. *Frequencies of the Verbs in COCs from COCA*

verb	live	sing	smile	die	dream	laugh	dance	sleep	grin	sigh
frequency	6899	3371	639	529	238	199	120	86	77	28

(adapted from Kim and Lee, 2012, p. 42)

In their corpus search, *live*, *sing*, and *smile* re the top three verbs with the highest frequencies. Surprisingly, Kim and Lee did not include the verb *fight* in their list, although it is also one of the most frequently mentioned

verbs in the literature, and in fact, it occurs in both Quirk et al.'s and Huddleston and Pullum's reference books. Note that amongst these verbs, four of them can also collocate with non-cognate objects, namely *sing*, *dream*, *dance*, and *fight*. Recall that non-cognate objects need not have any modification.

Since the COC presents a marked construction, it is perhaps a good idea to further validate the frequency of these verbs. The source that is most relevant to EFL learners is definitely a good learner's dictionary; presumably, anything with low or infrequent usage is unlikely to appear in a learner's dictionary. With the list of verbs from Kim and Lim (plus the verb *fight*), instances of cognate objects with these 11 verbs were searched for through the online version of *Oxford Learner's Dictionary* (*OLD*).

After careful scrutiny in the dictionary entries, 10 of the 11 verbs were found to be used with cognate objects, with *sigh* being the odd one out (i.e., the entry of *sigh* showed no instances of the COC). In *OLD* entries, the label transitive is indicated if these verbs are followed by objects, and in most cases, the verbs and their objects are clearly spelled out in words with examples provided, as illustrated below.[1]

6 **fight**

[intransitive, transitive] to take part in a war or battle against an enemy

- to **fight a war/battle**
- *The country fought several wars against its neighbours.*

7 smile

[transitive, no passive] **smile something** to give a smile of a particular type

- *to smile a small smile*
- *She smiled a smile of dry amusement.*

The fact that almost all of these verbs (except *sigh*) appear in *OLD* entries clearly mirrors the list of verbs provided by Kim and Lim. Note that *sigh* has the lowest frequency on their list. Given all the information presented here, it would be useful for pedagogic use to group these verbs together. Hence, here is a list of verbs frequently found in COCs: *live, sing, smile, die, dream, laugh, sleep, grin, dance, fight*[2].

[1] The examples of the verbs *dream*, *laugh*, and *sleep* in COCs are not provided in their verb entries, but they can be found in their respective noun entries.

[2] As mentioned earlier, the verb *fight* is also one of the most frequently cited verbs in the literature; therefore, it is included in the table. Additionally, unlike *sigh*, examples of *fight* with cognate objects can be found in *OLD*.

Survey of COCs in Grammar books

To examine the coverage of the COC in EFL teaching materials, a survey of well-known EFL grammar books was conducted. Following the survey, treatments of the COC in these publications (if present) were explored. Altogether, 12 books were selected for scrutiny, with publication dates ranging from 2008 to 2019. Note that the survey only covered books at the advanced level (either CEFR level C1 or C1/C2). Being a marked construction, the COC is highly unlikely to appear at lower levels. The table below shows whether the COC is covered in each book. The books are grouped by publisher. A tick indicates that this grammatical point is present, and a cross indicates its absence.

Table 2. *Survey Results of the Coverage of COCs in Learners' Grammar Books*

Book title	Coverage of COCs
Oxford University Press	
1 Oxford Practice Grammar: Advanced (2019)	✓
2 Oxford English Grammar Course: Advanced (2011)	×
3 Elements of Success 4 (2016)	×
Cambridge University Press	
4 Advanced Grammar in Use (2013)	×
5 Active Grammar Level 3 (2011)	✓
Pearson/Longman	
6 Understanding and Using English Grammar (2016)	×
7 MyGrammarLab: Advanced (2012)	×
8 Next Generation Grammar 4 (2013)	×
9 Focus on Grammar 5 (2012)	×
Macmillan	
10 Macmillan English Grammar in Context: Advanced (2008)	×
11 Destination: Grammar and Vocabulary C1&C2 (2008)	×
Collins	
12 Work on your Grammar: Advanced (2013)	×

Of all 12 books, only 2 books deal with COCs: *Oxford Practice Grammar: Advanced* and *Active Grammar Level 3*. The following is how the COC is treated in these two books.

In *Active Grammar Level 3* (p. 125):

Some verbs, e.g. *go*, *cry*, *walk* and *live*, are normally intransitive but can have objects in idioms and fixed collocations.

go the extra mile	*die a death*
go the whole hog	*run / walk / swim, etc (+a distance)*
walk a dog	*speak a language*
live (a) life	*want / live / sleep (+ a time)*

*When I ask her for help, she always **goes the extra mile** and does more than she needs to.*

*I **walk** my **dog** every evening.*

In *Oxford Practice Grammar: Advanced* (p. 6):

There are some verbs, such as *die* or *smile*, that we usually use without an object [1] but which can also be used with one particular object [2].

1. Miss Reynolds ***smiled*** and said she was quite certain that none of us would ever ***die***.
2. Nina ***smiled*** her bright smile. She seemed unconcerned that she might ***die*** a painful death.

Others include: *dance*, *dream*, *laugh*, *live*, *sigh*.

In *Active Grammar*, verbs that can occur in COCs are simply treated in the same way as other verbs (i.e., as intransitives followed by different types of noun). Notice that some of the nouns that follow these verbs are not cognate objects in the sense that is described above, and some are used as set phrases. Furthermore, no other explanation is given, nor are there any examples to illustrate how the verbs *die* and *live* are used in sentences. In *Oxford Practice Grammar*, a very short description of this grammar point is given, along with examples of verbs and sample sentences. However, no explanation is offered with respect to the object of these verbs.

The survey here makes one thing very clear: there is a gap between linguistic literature and EFL grammar books. Corpus-based studies such as Höche (2009) and Kim & Lee (2012) have shown how COCs are used in actuality. Despite this, a preponderance of grammar books fails to take on board the insights from linguistic literature, including those from the most authoritative and influential descriptive English grammars (Quirk et al., 1985; Huddleston & Pullum, 2002). Perhaps, grammar book writers consider it a peripheral structure that is not worth mentioning, but a good learner's dictionary like *OLD* seems to prove otherwise. Even books that touch on COCs fail to pinpoint the exact attributes of the construction. Due to this gap, EFL learners could have

difficulty recognizing COCs. In fact, according to Park (2008) and Min (2013), Korean learners of English rejected the grammaticality of English COCs.[3] This indicated that the learners were unacquainted with this construction.

Towards a More Adequate Description of COCs in Grammar books

Linguistic literature has long shown that English does not make a sharp distinction between transitive and intransitive verbs. In between there are classes of verbs that blur the boundary; among them are verbs that occur in COCs. However, the findings in the survey clearly suggest a lack of interest in the description of COCs among grammar book writers. To prevent confusion on the part of learners, it is then necessary to bring to their attention this class of intransitive verbs (specifically at the advanced level). To offer an adequate description, the following issues are taken into consideration.

First, as mentioned earlier, most grammar books seem to disregard important insights from linguistic literature. This is unfortunate because linguistic research, especially corpus-informed research can provide grammar books with a wealth of useful information that can in turn contribute to learners' mastering grammar (Meunier & Reppen, 2015). One clear insight that has emerged from corpus linguistic research involves the intimate interplay between lexis and grammar. Given this interplay, Römer (2005, p. 140) argued that "if we are aiming at more adequate descriptions of language phenomena, we need a truly lexical grammar" approach, whereby lexis plays a significant part in grammar. To this end, Römer (2005) also argued for a corpus-informed approach to pedagogical language descriptions. Given the interaction between words and grammar, Tognini-Bonelli (2001, p. 33) also remarked that corpus-driven grammar "shows very clearly that any grammatical structure restricts the lexis that occurs in it." This is certainly true for COCs. The corpus data (presented in the second section) can help identify a handful of verbs that are most frequent in COCs. The list of verbs would help learners better recognize COCs. Indeed, as Römer (2005) argues, adopting a corpus-informed approach alongside a lexical grammar approach proves to be a boon for grammar books. See also McCarthy (2015) for the same line of argument regarding grammar instruction. In a nutshell, grammar book writers can benefit a great deal from corpus-informed studies.

Second, as VanPatten, Williams, & Rott (2004) stressed, establishing connections between form and meaning has a pivotal role in language acquisition. Establishing this connection should be relatively straightforward for a pedagogical account of COCs. Simply put, the description must emphasize the idea that a few intransitive verbs can take an object only if it provides informative information specifying the type or subtype of the event/action denoted by the verb. Equally important is the description that includes both acceptable

[3] In Park's research, there were mixed results regarding the grammaticality of English COCs amongst the learners. Some of the sentences are judged grammatical, while others are not.

and unacceptable sentences to show a complete contrast between those that are informative and those that are not.

Third, given the space constraint in many books, writers and editors understandably need to be selective as to what grammar points to include (or exclude) in their books. However, recall from the previous section that research has shown that L2 learners of English fail to accept the grammaticality of COCs. Therefore, this grammar point, which has been proven to cause confusion among learners, should be worthy of attention. Furthermore, there are studies on L2 learner writing that show that the ability to use certain complex grammatical structures correlate with learners' successful exam results and progress across different levels of L2 development (see McCarthy (2015) and citations therein). In connection with this, McCarthy argues that a good and progressive grammar syllabus should, among other things, enable learners "to communicate at a more sophisticated level" (2015, p. 90). Clearly, knowledge of COCs can be an instance that helps learners progress from intermediate to advanced level of proficiency. Indeed, good grammar books should seek to help learners expand their grammatical repertoire. Moreover, in actuality, many EFL grammar books already supply learners with a number of lists; accordingly, it would do them no harm to learn just another small list of verbs. Regarding the space constraint in books, it will become clear below that an account of COCs would not actually need too much space, nor would it require much elaboration. Considering all these issues, then incorporating COCs in grammar books should not be problematic, and in fact it rightly deserves due attention. What follows is a simplified pedagogical grammar for teaching COCs that is based on the principles discussed above.

A few intransitive verbs can be transitive when they take a cognate object. A cognate object is an object that wholly or partially repeats the meaning of its verb. There are two types of cognate object: (1) the real cognate object and (2) the non-cognate object. The real cognate object has the noun form of its verb (such as *die – death*, *live – life, sleep – sleep*). The non-cognate object can be any noun whose meaning is included in that of its verb (such as *dance – tango, waltz*, *sing – anthem, hymn*). Note that real cognate objects must be modified (usually by an adjective), otherwise they are unacceptable; non-cognate objects may or may not have a modifier.

Real cognate objects:

a She lives a life *that everyone envies*. (Not: She lives a life.)

b The children danced a *traditional* dance. (Not: The children danced a dance.)

c He died a *horrible* death. (Not: He died a death.)

Non-cognate objects:

a She ran a (*good*) race/marathon.

b They danced a (*beautiful*) tango/waltz.

c He died a (*horrible*) assassination/suicide. (Incorrect)

In this sentence pattern (known as **cognate object construction**), the intransitive verb can have an object because the object gives an important meaning to the verb: it specifies the type or subtype of action/event described by the verb. For example, *dance a dance* is meaningless; *dance a tango* and *dance a traditional dance* are meaningful. Notice that *assassination* and *suicide* cannot be cognate objects because they refer to types of killing, not types of death. Below is a list of verbs that often occur in cognate object constructions.

live, *sing, smile, die, *dream, laugh, sleep, *dance, *fight, *run[4]

The verbs marked with an asterisk can take either a real cognate object or a non-cognate object. (such as *fight a heroic fight* and *fight a war*).

Conclusion

English verbs do not always fall into discrete categories as either transitive or intransitive verbs, verbs in COCs being a case in point. The survey of grammar books in this article has revealed that most books completely disregard this grammar point, and those dealing with it fail to provide a clear description. Marginalization of the topic or failure to include it can cause confusion among EFL learners, especially in grasping when intransitive verbs can be used transitively. For this reason, this article has attempted a pedagogical account of English COCs. In doing so, the account adopts three main principles for pedagogical grammar description currently in the ascendancy: use of corpus-informed data, the lexical grammar approach, and emphasis on form-meaning connections. The resultant account of COCs presents a simple but adequate model in which the most frequent verbs used in COCs are identified, and learners are exposed to both form and meaning of the construction. It is an account that can be easily incorporated in grammar materials.

References

Fight. (2020). In *Oxfordlearnersdictionaries.com* dictionary. Retrieved from https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/fight_1?q=fight

Höche, S. (2009). *Cognate object constructions in English: A cognitive-linguistic account*. Tübingen: Narr.

Huddleston, R., & Pullum, G. K. (2002). *The Cambridge grammar of the English language*. Cambridge: Cambridge University Press.

[4] In Park's research, there were mixed results regarding the grammaticality of English COCs amongst the learners. Some of the sentences are judged grammatical, while others are not.

Kim, J., & Lim, J. (2012). English cognate object construction: a usage-based construction grammar approach. *English Language and Linguistics, 18*(3), 31-55. https://doi.org/10.17960/ell.2012.18.3.002

Jones, M. A. (1988). Cognate objects and case filter. *Journal of Linguistics*, *24*(1), 89-111. https://doi.org/10.1017/S0022226700011579

Macfarland, T. (1995). *Cognate objects and the argument/adjunct distinction in English* (Unpublished doctoral thesis). Northwestern University, Evanston, IL.

Massam, D. (1990). Cognate objects as thematic objects. *Canadian Journal of Linguistics*, *35*(2), 161-190.

McCarthy, M. (2015). The role of corpus research in the design of advanced-level grammar instruction. In M. Christison, D. Christian, P. A. Duff & N. Spada (Eds.), *Teaching and learning English grammar: Research findings and future directions* (pp. 87-102). New York, NY: Routledge.

Meunier, F., & Reppen, R. (2015). Corpus versus non-corpus-informed pedagogical materials: Grammar as the focus. In D. Biber & R. Reppen (Eds.), *The Cambridge handbook of English corpus linguistics* (pp. 498-514). Cambridge: Cambridge University Press.

Min, J. Y. (2013). Korean EFL learners' recognition of English obligatory adjuncts. *Language Research, 49*(2), 169-203. Retrieved from https://lei.snu.ac.kr/mobile/en/lerc/articleSeDo/articleSeDo.jsp?volume_no=49&index_seq=2&title=&end_public_year=&start_public_year=&public_year=2013&writer=&mode=&page=2

Park, H. (2008). Syntax-pragmatics interface in L2 learning: the case of obligatory adjuncts in English. *Studies in British and American Language and Literature,* 87, 175-197. Retrieved from https://www.kci.go.kr/kciportal/ci/sereArticleSearch/ciSereArtiView.kci?sereArticleSearchBean.artiId=ART001254808

Quirk, R., Greenbaum, S., Leech, G., & Svartvik, J. **(**1985). *A comprehensive grammar of the English language*. London: Longman.

Römer, U. **(**2005). *Progressive, patterns, pedagogy: A corpus driven-approach to English progressive forms, functions, contexts and didactics*. Amsterdam: John Benjamins.

Smile. (2020). In *Oxfordlearnersdictionaries.com* dictionary. Retrieved from https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/smile_1?q=smile

Tognini-Bonelli, E. (2001). *Corpus linguistics at work*. Amsterdam: John Benjamins.

VanPatten, B., Williams, J., & Rott, S. (2004). Form-meaning connections in second language acquisition. In B. VanPatten, J. Williams, S. Rott, & M. Overstreet (Eds.), *Form-meaning connections in second language acquisition* (pp. 1-26). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

Appendix: List of EFL grammar books

Azar, B. S., & Hagen, S. A. (2016). *Understanding and using English grammar* (5th ed.). White Plains, NY: Pearson.

Biesenbach-Lucas, S., & Brantner-Artenie, D. (2013). *Next generation grammar 4*. White Plains, NY: Pearson.

Collins. (2013). *Work on your grammar: Advanced.* London: HarperCollins.

Ediger, A. M., Santamaria, J. C., & Falk, R. (2016). *Elements of success 4*. New York, NY: Oxford University Press.

Foley, M., & Hall, D. (2012). *MyGrammarLab: Advanced.* Harlow: Pearson.

Hewings, M. (2013). *Advanced grammar in use* (3rd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.

Lloyd, M., & Day, J. (2011). *Active grammar: Level 3*. Cambridge: Cambridge University Press.

Mann, M., & Taylore-Knowles, S. (2008). *Destination C1& C2: Grammar & vocabulary*. Oxford: Macmillan.

Maurer, J. (2012). *Focus on grammar 5* (4th ed.). White Plains, NY: Pearson.

Swan, M., & Walter, C. (2011). *Oxford English grammar course: Advanced*. Oxford: Oxford University Press.

Vince, M. (2007). *Macmillan English grammar in context: Advanced*. Oxford: Macmillan.

Yule, G. (2019). *Oxford practice grammar: Advanced*. Oxford: Oxford University Press.

บทความวิจัย

ผลของโปรแกรมการให้ความรู้ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้

วรางคณา บุตรศรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี 34000
e-mail: Warang6@yahoo.com โทรศัพท์ 081 955 8416
รัตนา บุญพา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี 34000
e-mail: nukratob@gmail.com โทรศัพท์ 087-455-5583
ชาญณรงค์ สิงห์บรรณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองไข่นก ตำบลหนองไข่นก อุบลราชธานี 34140
e-mail: channarong.pot@gmail.com โทรศัพท์ 081-966-5633

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลโปรแกรมการให้ความรู้ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการให้ความรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยการให้ความรู้สร้างความตระหนักรู้ สร้างเสริมทักษะและพฤติกรรมในการจัดการตนเอง ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามปกติ ดำเนินการทดลองตามโปรแกรม ระยะเวลาทดลอง 4 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ Independent t-test

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องโรคเบาหวาน ความตระหนักรู้ ทักษะการจัดการตนเองและพฤติกรรมการจัดการตนเองในการควบคุมโรคเบาหวานมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p<.001) สรุปได้ว่าโปรแกรมดังกล่าวส่งเสริมให้ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 มีทักษะการจัดการตนเอง และมีพฤติกรรมการจัดการตนเอง เพื่อควบคุมโรคเบาหวาน และมีประโยชน์ต่อการส่งเสริมดูแลตนเองในผู้ป่วยเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ในระดับสถานบริการ
ปฐมภูมิ

คำสำคัญ : *การจัดการตนเอง, ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2, ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้*
Received: Feb 8, 2021, **Revised** June 1, 2021, **Accepted** June 15, 2021

The effect of education program on self-care behavior and blood glucose control in uncontrolled type 2 diabetes

Warangkana Bootsri; Boromarajonani College of Nursing, Sanpasittiprasong, Ubonratchathani 34000.
email: warang6@yahoo.com,Tel. 08 1955 8416
Rattana Boonpha; Boromarajonani College of Nursing,Sanpasittiprasong, Ubonratchathani, 34000.
email: nukratob@gmail.com, Tel. 08 7455 5583
Channarong Singban; Nong Khai Nok Health care center, Ubonratchathani, 34140.
email: channarong.pot@gmail.com โทรศัพท์ 08 1966 5633

Abstract

This quasi-experimental study aimed to determine effects of educational program on self-care behaviors and blood glucose level in patients with uncontrolled type 2 diabetes. Samples were 60 patients with uncontrolled type 2 diabetes. The experimental group (n=30) was provided with educational program including diabetes knowledge, awareness enhancement and self-management skills for 4 weeks. The control group (n=30) was provided with a routine nursing care. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation and Independent t-test. Results revealed that the experimental group showed a significantly higher scores of diabetes knowledge, awareness enhancement and self-management skills after 4 weeks than the control group ($p<.001$). Findings of this study also showed that the experimental group with the diabetes educational program had a better control of blood glucose level than a control group ($p<.001$) Primary care settings are encouraged to apply the educational program to patients with uncontrolled type 2 diabetes in order to improve self-care behaviors and decrease blood glucose level.

Keywords: *self–management, patients with diabetes mellitus typeII, uncontrolled blood sugar*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนเงินทุนวิจัยจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์

บทนำ

โรคเบาหวานเป็นโรคเรื้อรังซึ่งต้องการการรักษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อีกทั้งยังเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดโรคแทรกซ้อนซึ่งอันตรายและมีค่าใช้จ่ายสูง เช่น โรคหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง ไตวาย ตาบอด และการถูกตัดเท้าหรือขา ในปัจจุบันประชากรที่เป็นโรคเบาหวานทั่วโลกคาดว่ามีประมาณ 415 ล้านคนและมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ ในทุกประเทศในปี พ.ศ. 2578 จะมีคนเป็นโรคเบาหวานเพิ่มขึ้นอีก1.1 ล้านคน สำหรับประเทศไทยข้อมูลล่าสุดแสดงให้เห็นว่ามีคนไทยมากถึง 4 ล้านคน เป็นโรคเบาหวาน และที่สำคัญทุก 6 วินาทีจะมีกลุ่มคน 20 - 79 ปี เสียชีวิตจากโรคเบาหวาน โรคเบาหวานจัดเป็นโรคที่มีราคาแพงเนื่องจากเป็นโรคเรื้อรัง มีโรคแทรกซ้อนที่รุนแรงและมีค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาสูงจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น

อย่างรวดเร็วของโรคเบาหวานมีผลกระทบต่อการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และประเทศชาติประมาณกันว่าค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับโรคเบาหวาน คิดเป็นร้อยละ 12 ของค่าใช้จ่ายรวมด้านสุขภาพทั้งโลก(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,แผนยุทธศาสตร์สุขภาพดีวิถีชีวิตไทย พ.ศ.2554 – 2563)

ปัจจุบันทั่วโลกให้ความสำคัญกับการจัดการโรคไม่ติดต่อเรื้อรังมากขึ้น เนื่องจากสภาวะความเป็นอยู่และวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ทำให้ผู้ป่วยกลุ่มนี้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จากรายงานสถิติสุขภาพทั่วโลกปี พ.ศ.2555 ขององค์การอนามัยโลก พบว่า 1 ใน 10 ของประชาชนในวัยผู้ใหญ่เป็นโรคเบาหวาน ซึ่งโรคเบาหวานเป็นโรคเรื้อรังที่เป็นปัญหาสำคัญในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ดีมีเพียงร้อยละ 37.9 ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าถ้าควบคุมสภาวะของโรคได้ไม่ดีก็จะมีปัญหาของภาวะแทรกซ้อนตามมา ทั้งเรื่องของ ตา ไต หัวใจ สมอง และเท้า สำหรับสถานการณ์โรคเบาหวานของจังหวัด
อุบลราชธานีในปี พ.ศ. 2558-2560 พบว่ามีอัตราความชุกโรคเบาหวานต่อแสนประชากรเท่ากับ 4,814.29 4,649.17 และ 4,77.21 ตามลำดับ (กลุ่มงานควบคุมโรคไม่ติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี, 2563) นอกจากนี้ยังพบว่ามีอัตราการเสียชีวิตด้วยโรคเบาหวานเพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ.2558 เท่ากับ 28.06 เป็น 28.14 ต่อประชากรแสนคน ในปี พ.ศ.2560 (กรมควบคุมโรค สำนักงานโรคไม่ติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข, 2561) การสนับสนุนให้ผู้ป่วยโรคเบาหวานสามารถจัดการกับปัญหาการเจ็บป่วยเบื้องต้นด้วยตนเองซึ่งบุคลากรทางการแพทย์ มีหน้าที่ให้ความร่วมมือกับผู้ป่วยโดยทำงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้ป่วยสามารถจัดการดูแลตนเองได้อย่างเหมาะสม แนวคิดการกำกับตนเอง (Self – regulation) เป็นกลวิธีหนึ่งในการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังให้มีประสิทธิภาพ โดยได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่ามีความสำคัญในการปรับพฤติกรรมสุขภาพ

ตำบลหนองไข่นก อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่ามีจำนวนผู้ป่วยเบาหวานในปี 2562 จำนวน 250 คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกๆปี มีการจัดให้บริการคลินิกสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวานทุกๆเดือน โดยมีการให้คำแนะนำเรื่องอาหาร การออกกำลังกายและการรับประทานยา ก่อนเข้าพบแพทย์เพื่อรักษา ผลการประเมินคุณภาพการบริการในเดือนมีนาคม พ.ศ.2562 โดยการใช้แบบสอบถามผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่๒ ที่มาตรวจรักษาจำนวน 56 คน พบว่าจำนวน 49 คน ทราบว่าอาหารใดบ้างที่ควรรับประทาน แต่ไม่ทราบว่าปริมาณน้ำตาลที่ควรรับประทานในแต่ละวันและจากการสอบถามเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองไข่นก อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ให้ข้อมูลว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่ไม่สามารถควบคุมการรับประทานอาหารให้เหมาะสมกับโรคที่เป็น จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าหากสนับสนุนให้ผู้ป่วยเกิดการเรียนรู้ และเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับโรค การรับประทานอาหารและยา การออกกำลังกายและการจัดการความเครียด และมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลสุขภาพตนเอง ร่วมกับการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากสมาชิกในครอบครัว และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีส่วนช่วยให้ผู้ป่วยโรคเบาหวานสามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดให้ใกล้เคียงเกณฑ์ปกติ สนับสนุนให้ผู้ป่วยมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพได้ดีขึ้น ลดความรุนแรงของโรคและชะลอการเกิดภาวะแทรกซ้อนจากโรคแม้ว่าโรคเบาหวานจะรักษาไม่หายก็ตาม ส่งผลให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและอยู่กับโรคได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการให้ความรู้ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้

วิธีวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง(quasi experiment) แบบสองกลุ่มวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (two group pretest-posttest design) เป็นการศึกษาผลของโปรแกรมการให้ความรู้ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน กลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 30 คน จำนวน 60 คน ได้รับการรักษาที่โรงพยาบาลตำบลส่งเสริมตำบลหนองไข่นก อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง(Inclusion criteria) คือ 1) เป็นผู้ป่วยเบาหวาน ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ ที่ได้รับการรักษาที่โรงพยาบาลตำบลส่งเสริมตำบลหนองไข่นก อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี 2) มีค่าระดับ ฮีโมโกลบิน HbA1C ≥ 7.0 % ขึ้นไป 3) ได้รับการรักษามาไม่ต่ำกว่า 6 เดือนและได้รับยาระดับน้ำตาลในเลือดชนิดรับประทาน 4) ไม่มีภาวะแทรกซ้อนที่เกิดจากโรคเบาหวาน 5) สามารถสื่อสารและอ่านหนังสือภาษาไทยได้ 6) ช่วยเหลือตนเองได้ดี และสมัครใจเข้าร่วมโครงการ ส่วนเกณฑ์คัดออกของกลุ่มตัวอย่าง(Exclusion criteria) 1)ไม่สามารถเข้าร่วมโปรแกรมได้อย่างต่อเนื่องตามที่กำหนด 2) มีภาวะแทรกซ้อนเกิดขึ้นระหว่างเข้าร่วมโปรแกรม 3) ได้รับยาลดระดับน้ำตาลในเลือดชนิดฉีดอินซูลิน 4) เป็นผู้ที่มีอาการเฉียบพลันเช่น อาการน้ำตาลในเลือดต่ำ อาการไม่สุขสบายต่างๆ หรือออกจากงานวิจัยด้วยเหตุผลใดๆก็ตาม ผู้วิจัยขอความยินยอมการเข้าร่วมการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธในการเข้าร่วมโครงการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย จะลงนามในเอกสารยินยอมให้ทำการวิจัยทุกรายก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล และการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างได้รับการอนุมัติจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์ เลขที่ EC 9/2563

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ 3อ2ส แบบสัมภาษณ์ด้านพฤติกรรมการดูแลตนเองกับการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม – เมษายน พ.ศ. 2563 โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

โปรแกรมการให้ความรู้ในผู้ป่วยเบาหวานเป็นโปรแกรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดการกำกับพฤติกรรมสุขภาพตนเองของ Schunk (1991) ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1)ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ 3อ 2ส การเข้ารับการตรวจรักษา การควบคุมอาหารในโรคเบาหวาน การรับประทานยา การป้องกันภาวะแทรกซ้อน การออกกำลังกายและผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพจากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มผู้ป่วยเบาหวาน 2)การสนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยการติดตามเยี่ยมบ้าน ประเมินความสามารถของตนเองการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพตามบริบทของผู้ป่วย โดยมีระยะเวลาการดำเนินการตามโปรแกรมทั้งหมด 4 ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ 1 สัปดาห์ที่ 1 พัฒนาทักษะด้านการให้ความรู้ในผู้ป่วยเบาหวาน ครั้งที่ 2 สัปดาห์ที่ 2 พัฒนาทักษะจากสื่อวิดิทัศน์เรื่องโรคเบาหวานและการดูแลตนเองในผู้ป่วยเบาหวานและให้กลุ่มตัวอย่างถ่ายทอดข้อมูลที่ได้รับ ฝึกปฏิบัติกิจกรรมออกกำลังกาย ครั้งที่ 3 สัปดาห์ที่ 4-5 ติดตามเยี่ยมบ้าน ครั้งที่ 4 สัปดาห์ที่ 6 ติดตามการบ้านในแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร ประเมินปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการรับประทานอาหารและยา การออกกำลังกาย ซึ่งเป็นแบบฝึกหัดความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโรคเบาหวาน โดยประยุกต์จากแนวทางเวชปฏิบัติสำหรับโรคเบาหวาน (สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย, 2562)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนำแบบสอบถามทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบจำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความตรงของเนื้อหา ตัวอักษร ภาษาที่ใช้ ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ความเหมาะสมของกิจกรรมและการเรียงลำดับของเนื้อหา โดยถือเกณฑ์ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตรงกัน 2 ใน 3 ของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด แสดงว่าเครื่องมือมีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำเนื้อหามาปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาข้อความให้ถูกต้อง ตามที่ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of congruence : IOC) ได้เท่ากับ 0.98 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้ป่วยเบาหวาน จำนวน 30 คน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดงห่องแห่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

4. ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม ได้รับการอนุมัติจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์ เลขที่ EC 9/2563 ผู้วิจัยได้แจ้งผู้เข้าร่วมวิจัยทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัย และข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับ นำเสนอข้อมูลโดยภาพรวมไม่ระบุตัวบุคคลและเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย ผู้วิจัยจะทำลายข้อมูลพร้อมเครื่องมือดังกล่าว

5. การวิเคราะห์ข้อมูล 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการดูแลตนเอง และระดับน้ำตาลในเลือดภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบโดยการใช้สถิติที(paired t-test) 3) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวแปร ตามระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ใช้สถิติที(Independent t-test) 4) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสรุปเป็นความเรียงตามประเด็น วิธีการรายงานข้อมูล จะใช้การรายงานในภาพรวม ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บไว้ เป็นความลับและจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีการระบุชื่อหรือระบุข้อมูลส่วนตัวใดๆที่สามารถระบุตัวอาสาสมัครได้ แบบสอบถามทั้งหมดจะถูกทำลายหลังจากการวิจัยนี้สิ้นสุดลง ข้อมูลที่ถูกบันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์จะถูกเก็บรักษาไว้เป็นเวลา 5 ปีโดยมีรหัสลับในการเข้าถึงข้อมูล ไม่มีผู้ใดเข้าถึงข้อมูลได้นอกจากคณะผู้วิจัย นักสถิติและที่ปรึกษางานวิจัย

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การศึกษาผลของโปรแกรมการให้ความรู้ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๒ ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ ในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองไข่นก อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ปรากฏผลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีจำนวน 60 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 78.33 อายุเฉลี่ย 62.40 ปีอายุสูงสุด 82 ปี อายุต่ำสุด 34 ปี สถานภาพสมรสคู่ร้อยละ 71.67 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 58.33 การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 61.67 ดัชนีมวลกายส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปกติ 18.50 – 24.99 กิโลกรัม/เมตร^2 คิดเป็นร้อยละ50.00 รอบเอว ส่วนใหญ่เกินมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 65.00 ระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวานส่วนใหญ่เป็นมากกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.00 โรคอื่นๆที่เป็นร่วมกับโรคเบาหวาน ส่วนใหญ่เป็นโรคความดันโลหิตสูง คิดเป็นร้อยละ 68.33

2. การพัฒนาทักษะด้านการให้ความรู้ในผู้ป่วยเบาหวาน ค่าเฉลี่ยรายด้านของความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลตนเองในกลุ่มทดลอง เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ3อ.2ส. พบว่าก่อนได้รับความรู้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19 คะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.62 และหลังได้รับความรู้ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 18.46

ค่าเฉลี่ยรายด้านของความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง ในกลุ่มทดลอง เรื่องด้านการเข้ารับการตรวจรักษา ก่อนได้รับความรู้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 52 คะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.60 และหลังได้รับความรู้ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 58.50 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.06

ค่าเฉลี่ยรายด้านของความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลตนเองในกลุ่มทดลอง เรื่องการควบคุมอาหารในโรคเบาหวานก่อนได้รับความรู้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 40.6 คะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.28 และหลังได้รับความรู้ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 55.1 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.31

ค่าเฉลี่ยรายด้านของความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลตนเองในกลุ่มทดลอง เรื่องการรับประทานยา ก่อนได้รับความรู้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 52.25 คะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.75 และหลังได้รับความรู้ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 59.10 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96

ค่าเฉลี่ยรายด้านของความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลตนเองในกลุ่มทดลอง เรื่องการป้องกันภาวะแทรกซ้อน ก่อนได้รับความรู้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 51.50 คะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.12และหลังได้รับความรู้ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 59.00 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.41

ค่าเฉลี่ยรายด้านของความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลตนเองในกลุ่มทดลอง เรื่องการออกกำลังกาย ก่อนได้รับความรู้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 45.00 คะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 และหลังได้รับความรู้ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 55.00 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.28

จากข้อมูลจะพบว่าคะแนนความรู้ในกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบในทุกๆด้าน โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.03 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ3.67 กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.53 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.99

3. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการดูแลตนเอง และระดับน้ำตาลในเลือดภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบโดยการใช้สถิติที (paired t-test) พบว่ากลุ่มผู้ป่วยเบาหวานที่ได้รับโปรแกรมฯ(กลุ่มทดลอง)และผู้ป่วยเบาหวานที่ได้รับการดูแลตามปกติจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองไข่นก(กลุ่มเปรียบเทียบ) โดยการวิเคราะห์โดยใช้สถิติที (paired t-test) พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลตนเองในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ ทุกด้านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data analysis)

พฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริโภคอาหาร ด้านการออกกำลังกาย ด้านการจัดการความเครียดและการพักผ่อน ด้านการใช้ยา การรับผิดชอบต่อสุขภาพตนเองและด้านการ
สนับสนุน ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังนี้

4.1 ด้านการบริโภคอาหาร ส่วนใหญ่รับประทานอาหาร 3 มื้อต่อวัน รับประทานข้าวสวยสลับข้าวเหนียว โดยเน้นรับประทานข้าวสวยในมื้อเย็น รับประทานข้าวเหนียว เนื่องจากตนเองต้องใช้กำลังในการทำงาน ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าการรับประทานข้าวเหนียวจะมีกำลังทำงานดีกว่าการรับประทานข้าวสวย หากรับประทานข้าวสวยรู้สึกไม่มีแรง ผู้ป่วยที่มีระดับน้ำตาลเฉลี่ยสะสมมากกว่า10 ส่วนใหญ่รับประทานข้าวเหนียวและไม่จำกัดปริมาณข้าวที่รับประทาน ดังข้อความ

“กินข้าว 3 มื้อ กินแล้วอิ่มท้อง อยู่ได้ดนตอนเช้ากินข้าวเหนียว 1 ปั้น ตอนเที่ยงกินข้าวจ้าว ตอนแลงกินข้าวจ้าว กินหลายเต็มจานกินจนอิ่ม กินข้าวเหนียวเฮ็ดให้อิ่มท้อง อยู่ได้ดน ข้อเสียแน่นท้อง” (รายที่ 11)

4.2 การรับประทานอาหารประเภทเนื้อสัตว์ ส่วนใหญ่รับประทานปลาเนื่องจากรับรู้ว่าปลาย่อยง่าย ไม่มีไขมัน ดังข้อความ

“เนื้อสัตว์ส่วนใหญ่รับประทานเนื้อปลานิล ปลาดุก ปลาช่อนแล้วแต่มีในวันนั้น มื้อละ 3-4 ทัพพี แต่ไม่ได้รับประทานทุกวัน รับประทานปลาจะย่อยง่ายไม่อืดท้องและไม่มีผลต่อเบาหวาน ถ้ากินเนื้อวัวจะแน่นท้อง เนื้อหมูนานๆ รับประทานทีเพราะไขมันเยอะ กลัวไขมันอุดตันก็จะไม่กินบ่อย” (รายที่ 1)

“ส่วนหลายสิกินปลา กิน 1 ทัพพี กินแล้วบ่มีไขมัน” (รายที่ 10)

4.3 การรับประทานอาหารประเภทผัก ส่วนใหญ่รับประทานผักทุกมื้อ ส่วนมากเป็นผักพื้นบ้านที่ปลูกเอง เช่น มะกล่ำต้น (ผักอิหล่ำ) ยอดกระถิน ดอกแค ผักสะเดา ผักบุ้ง และผักโขม ดังข้อความ

“ผักรับประทานได้ทุกชนิด ส่วนใหญ่รับประทานผักคะน้า ผักกวางตุ้ง เป็นผักปลูกเองไม่มีสารพิษ กินผักนี่มีสารช่วยบำรุงร่างกาย กินเยอะยิ่งดีเพราะไม่มีไขมันไม่มีผลเสียต่อร่างกาย” (รายที่ 1)

“ชอบรับประทานผักทุกชนิด ชอบผักลวกจิ้มน้ำพริก จิ้มกับป่น ส่วนมากจะกินผักโขม ผักบุ้ง ผักกะหล่ำ กวางตุ้ง คะน้าที่ปลูกในสวน ส่วนมากจะไม่ซื้อเพราะสารพิษเยอะ รับประทานมื้อละ 5 ทัพพี กินสัปดาห์ละ 4-5 วัน รับประทานผักลวกกับน้ำพริกแล้วรู้สึกดี รับประทานแล้วมีแรง รับประทานเยอะยิ่งดีต่อสุขภาพ” (รายที่ 2)

4.4 การรับประทานอาหารประเภทผลไม้ ส่วนใหญ่มีการรับประทานผลไม้ ดังข้อความ

“ผลไม้จะรับประทาน ส้มครั้งละ 1 ผล ฝรั่ง 4-5 ชิ้น มะปรางหวาน 2-3 ผล กินแล้วบำรุงร่างกายดี สดชื่น มีแรงขึ้น ถ้ารับประทานเยอะนี่น้ำตาลจะขึ้นต้องรับประทานน้อยๆ” (รายที่ 1)

“รับประทานผลไม้ทุกชนิด มะม่วงครั้งละหนึ่งลูก ลองกอง 2-3 ผล แตงโม 4-5 ชิ้น ส้มเขียวหวาน ครึ่งผล รับประทานแล้วรู้สึกสดชื่น แต่หมอบอกว่าไม่ดีต่อโรคเบาหวาน ทำให้น้ำตาลขึ้นหากรับประทานเยอะๆ พยายามลดก่อนรับประทานทุกชนิดแต่ลดปริมาณลง” (รายที่ 2)

4.5 การรับประทานอาหารประเภทว่างระหว่างมื้อ มีการรับประทานอาหารว่างระหว่างมื้อ ดังข้อความ

“กินกาแฟทุกมื้อ มื้อละเถือสองเถือ ชิมขนมกับลูก เถือละคำสองคำ อาทิตย์ละเถือ กินหวานแล้วมีแฮง บ่เมื่อยบ่ล้า ข้อเสียถ้ากินหลายเฮ็ดให้น้ำตาลขึ้น” (รายที่ 10)

“ขนมยูโรกินกับข้าว แต่นานๆที หอมหวานดีใน 1 เดือนกิน 2-3 ครั้ง ตอนไปทำงานก็จะมีเครื่อง ดื่ม มีกาแฟ, M-150 กินครั้งละขวด นมแลตตาซอย กล่องละ 5 บาท 10 บาท บางทีนอนไม่หลับก็ตื่นมากิน ประมาณช่วงตี 2 นาน ๆ กินที ก็จะไปกินนมตี 1 ตี 2 กาแฟกินแทบทุกวัน วันละ2 -3 ซอง เป็นแบบกาแฟซอง3 in 1 กาแฟก็ดีทำให้ไม่ง่วง กระตุ้น แต่ก็รู้ว่ามีน้ำตาลแต่ก็คิดว่าตนเองทำงาน ออกกำลังกาย ทำแปลงผักใช้จอบขุดแปลงเหงื่อไหลไคลย้อย” (รายที่ 22)

4.6 การปรุงอาหาร พบว่ายังมีการใส่เรื่องปรุงรส ดังข้อความ

“ลูกสาวเป็นคนประกอบอาหารให้รับประทาน ทำประเภทป่น แจ่ว ให้แม่กิน แต่ลูกสาวก็กินผัดทอดแม่ก็ไม่กินกับเขาไม่ชอบ บางครั้งก็กินต้มไข่ 1 ฟอง ต้มปลา ทำกับข้าวแยกอาหารให้แม่กิน ก็บอกลูกอย่าใส่ผงชูรสเยอะ ถ้ามีแขกมาบ้านก็กินบ้างเล็กน้อย การปรุงรสก็ใส่ทุกอย่างกะประมาณเอาเช่นรสดี คนอร์ เวลาทำกับข้าวให้แม่กินก็ใส่ กินเค็มมากก็กลืนไม่ลงกินรสพอดีนี่แหละ” (รายที่ 21)

4.7 การปฏิบัติตัวเมื่อไปร่วมงานเลี้ยง มีการปฏิบัติตัว ดังข้อความ

“ไปงานเลี้ยงก็กินเลย ส่วนใหญ่ก็กินพวกผัดผัก กินเนื้อบ้าง เครื่องดื่มก็ดื่มบ้าง เช่น น้ำโค้ก น้ำส้ม น้ำหวาน กินครั้งละแก้ว แต่ก็ไม่ดื่มเหล้า คิดว่าการกินน้ำหวานก็ไม่ดี มันส่งผลต่อน้ำตาล แต่คิดว่านาน ๆ ทีกิน ก็ไม่ถือว่างดเกินไป” (รายที่ 22)

4.8 การออกกำลังกาย และการจัดการความเครียด พบว่ามีพฤติกรรมการออกกำลังกาย ดังข้อความ

“ไม่ได้ออกกำลังกาย เพราะรีบไปเก็บพริกรับจ้าง” (รายที่ 36)

“ช่วยให้เลือดไหลเวียนดี คลายเส้น ไม่ปวดตึงข้อเส้นเอ็น ออกกำลังกายช่วยให้น้ำตาลลด ออกตามกำลังตนเอง ไม่หักโหม” (รายที่ 8)

“หลับดี ไม่สะดุ้งตื่น ไม่เหนื่อย ปกตินอน 2 ทุ่ม จะตื่นช่วง 3-4 ทุ่ม แล้วนอนต่อ ตื่นอีกทีตอนตี 4 แล้วลุกไปทำงานเลย เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยปวดฉี่กลางดึกแล้ว หลับสบาย” (รายที่ 27)

“หลับสนิท เข้านอน 3 ทุ่มตื่นตีสอง มาเตรียมทำอาหารไปขายที่ตลาดเช้า”(รายที่ 36)

“เริ่มเข้านอน 5- 6 ทุ่ม แต่ก็ไม่ค่อยหลับ บางครั้งก็มีเรื่องเครียดกังวลเรื่องปัญหาภายในครอบครัว หลับตื่นอีกทีก็หกโมง ไม่อยากลุก แต่ก็มีบ้างนอน 2 ทุ่มกว่าจะหลับก็ 4ทุ่ม แต่ก็นานๆ ที ถ้านอนไม่หลับ ก็ดูข่าว” (รายที่ 22)

4.9 ด้านการใช้ยา พฤติกรรมการใช้ยา

“กินยาก็ดีคุมโรคได้ น้ำตาลไม่ขึ้น แต่ยายกลัวไตยายพังยาทำให้ไตเสื่อม” (รายที่ 1)

“กินยารักษาโรคเบาหวานกินหลังอาหาร 1 เม็ด เช้าและเย็น กินข้าวเสร็จก็กินยาเลยทันที กินต่อเนื่อง แต่มีบางครั้งลืม ถ้าลืมก็กินใหม่ ในวันรุ่งขึ้นในเวลาเดิม” (รายที่ 15)

“กินยารักษาโรคเบาหวาน เป็นเม็ดสีขาวเล็กๆ รับประทานครึ่งเม็ดหลังกินข้าวเช้าเสร็จประมาณ 10 นาที ค่อยกินยา และเม็ดสีเหลืองเล็ก เม็ดขาวใหญ่ รับประทานพร้อมกันทั้ง 3 เม็ด” (รายที่ 16)

“กินยาเบาหวานก่อนอาหารเช้าก่อนกินข้าว 30 นาที ยาหลังกินอาหารก็กินไปเลย แต่เห็นเขาแนะนำ 15 นาทีหลังอาหาร ถ้ารอ 15 นาทีก็ลืมก็มีเพราะต้องรีบไปทำงาน สรุปก็มีแบบกินทันที บางครั้งก็รอ 15 นาที” (รายที่ 22)

4.10 ด้านการรับผิดชอบต่อสุขภาพตนเอง พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่คิดว่าการควบคุมอาหาร จะทำให้สามารถควบคุมระดับน้ำตาลได้ ปรากฏข้อมูลดังนี้

“ไม่สูบบุหรี่ ดื่มสุราและเบียร์ตามโอกาสตามโอกาส ครั้งละ 1 – 2 แก้ว สัปดาห์ละประมาณไม่เกิน 1 ครั้ง ข้อดีเข้าสังคมและสังสรรค์กับเพื่อน ข้อเสียไม่ดีต่อสุขภาพ” (รายที่ 15)

“ดื่มสุราประมาณ เดือนละ 1 ครั้ง บางเดือน ไม่ได้ดื่ม ไม่สูบบุหรี่ ” (รายที่ 20)

“สูบบุหรี่วันละ 2 – 3 มวน ยังลดละไม่ได้ สุราก็มีบ้างเป็นบางงาน แต่ละครั้งปริมาณ 1 เป็ก คิดว่าดื่มสุราช่วยลดระดับน้ำตาล ก็กินบ้างพอเป็นกษัย” (รายที่ 22)

“การควบคุมระดับน้ำตาลที่ดีที่สุดคือ การควบคุมอาหาร ถ้ากินอาหารหลายน้ำตาลกะจะขึ้น ถ้ากินน้อยน้ำตาลจะบ่ขึ้น ค่าน้ำตาล 130-140 พออยู่ได้ มีครั้งหนึ่งไม่คุมอาหาร น้ำตาลขึ้น 160 ” (รายที่ 1)

“ควบคุมน้ำตาลได้โดยออกกำลังกาย และควบคุมอาหาร ไม่รับประทานของหวาน มัน” (รายที่ 20)

“หากต้องการน้ำตาลลด ต้องงดของหวานอย่ากินเยอะกินได้ 2-3 ช้อนพอแต่หายอยาก” (รายที่ 26)

“ควบคุมปริมาณอาหาร กินน้อยลง กินผักให้มาก เน้นเนื้อปลาและออกกำลังกาย” (รายที่ 38)

4.11 การติดตามการเยี่ยมบ้าน ในการติดตามการเยี่ยมบ้าน พบว่ามีประเด็น ดังข้อความ

“เพิ่นกะดูแลดี เฮ็ดนำเบิดทุกอย่าง ดูแลทุกคนดี ติดตามดี” (รายที่ 1)

“การรับบริการ หมอ พยาบาล อสม. ดูแลดี มีอะไรก็ช่วยบอกข่าว บางครั้งมารับบริการไม่ได้ก็ให้อสม. เอายาไปให้ที่บ้าน” (รายที่ 2)

“อยากให้มาเยี่ยมที่บ้าน ที่ดูแลอยู่ปัจจุบันก็ดีอยู่แต่ก็ไม่เต็มที่” (รายที่ 3)

“ดูแลดี มีตรวจเท้าให้ ไม่มีอะไรอยากให้เพิ่มเติม” (รายที่ 34)

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการให้ความรู้ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ อภิปรายผลของการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

1. จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า หลังเข้าร่วมผลของโปรแกรมการให้ความรู้ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ ในกลุ่มทดลองมีความรู้มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและกลุ่มเปรียบเทียบ จากข้อมูลจะพบว่าคะแนนความรู้ในกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

ในทุกๆด้าน โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.03 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ3.67 กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.53 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.99 เนื่องจากมีการพัฒนาทักษะด้านการให้ความรู้ในผู้ป่วยเบาหวาน โดยการแจกคู่มือและพัฒนาทักษะจากสื่อวิดิทัศน์ในเรื่องการดูแลตนเองของผู้ป่วย แสดงให้เห็นว่าการให้ความรู้พร้อมกับการฝึกทักษะเฉพาะประเด็นสาเหตุเพื่อให้ผู้ป่วยจัดการตนเองเพื่อควบคุมโรค ส่งผลให้มีความรู้เพิ่มขึ้น มากกว่าการให้ความรู้เพียงอย่างเดียว สอดคล้องกับการศึกษาของNuankanit., et al (2017) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการดูแลผู้ป่วยเบาหวานควบคุมไม่ได้ พบว่าความรู้เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อควบคุมโรคได้ นอกจากนี้การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้มีการนำความรู้ ที่เฉพาะเจาะจงกับสิ่งที่ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้มาถ่ายทอดโดยผ่านสื่อวิดิทัศน์เรื่องโรคเบาหวานและการดูแลตนเองซึ่งเป็นสื่อที่เข้าใจง่าย เป็นรูปธรรมมองเห็นภาพและมีเสียงบรรยายไปพร้อมกัน ทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติดูแลตนเองได้ดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ สอดคล้องกับการศึกษาของ Tassamon., et al (2018) ที่ใช้โปรแกรมการจัดการตนเองที่ให้ผู้ที่เป็นเบาหวานที่ใช้อินซูลินที่ควบคุมระดับน้ำตาลไม่ได้ ให้มีการตั้งเป้าหมายในการควบคุมระดับน้ำตาล การสอนโดยใช้ยาฉีด การรับประทานอาหาร มีการเสริมความรู้ ให้ความมั่นใจในเรื่องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการรับประทานอาหาร ยา การออกำลังกายและการจัดการอารมณ์ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ให้ประสบการณ์ที่สำเร็จกับผู้ที่ป่วยเป็นโรคเบาหวาน ทำให้สามารถรับรู้ความสามารถของตนเอง ในการจัดการตนเอง ซึ่งเป็นรูปแบบที่ให้ประสบการณ์ที่สำเร็จกับผู้ป่วยเบาหวาน ส่งผลให้บุคคลเชื่อมั่นต่อการจัดการตนเอง พร้อมกับควบคุมจัดการพฤติกรรมตนเองได้

2. จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า หลังเข้าร่วมผลของโปรแกรมการให้ความรู้ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ ในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและกลุ่มเปรียบเทียบ จากการศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถอธิบายได้ว่าหลังเข้าร่วมโปรแกรมการให้ความรู้ในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด มากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม เนื่องจากระยะเวลาที่ศึกษาเป็นระยะสั้น มีระยะเวลาศึกษาเพียง 1 เดือน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Chodchoi., et al (2007) ที่ศึกษาผลของโปรแกรมการจัดการตนเองต่อการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 พบว่าหลังเข้าร่วมโปรแกรม 6 เดือน กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยระดับน้ำตาลและความเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือดต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเกิดขึ้นจากพยาบาลมีเวลาให้กับผู้ป่วยมากขึ้นในการรวบรวมข้อมูลเพื่อเรียนรู้พฤติกรรมผู้ป่วย ทำให้ผู้ป่วยได้เล่าปัญหาชีวิต และมีเวลาวางแผนเตรียมจัดการศึกษาให้ความรู้ผู้ป่วยตามประเด็นปัญหาตลอดจนการใช้วิธีการให้ความรู้ที่หลากหลายช่วยให้ผู้ป่วยจำได้ดีขึ้น มีการติดตามประเมินผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการกระตุ้นเตือนผู้ป่วยสม่ำเสมอ เป็นการเสริมแรงผู้ป่วยให้สามารถนำไปใช้พัฒนาการจัดการตนเองได้ดีขึ้น ส่งผลให้อาการของโรคทุเลาลง ระดับน้ำตาลในเลือดลดลง

3. จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า หลังเข้าร่วมผลของโปรแกรมการให้ความรู้ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ ในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการดูแลตนเองดีกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและกลุ่มเปรียบเทียบ จากการศึกษาครั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าหลังเข้าร่วมโปรแกรมการให้ความรู้ในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการดูแลตนเองดีกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม พบว่ากลุ่มทดลองมีการปฏิบัติตัวในเรื่องดังต่อไปนี้

1) ด้านการบริโภคอาหาร ส่วนใหญ่รับประทานอาหาร ๓ มื้อต่อวัน รับประทานข้าวสวยสลับข้าวเหนียว โดยเน้นรับประทานข้าวสวยในมื้อเย็น รับประทานข้าวเหนียว เนื่องจากตนเองต้องใช้กำลังในการทำงาน กินข้าวเหนียวทำให้อิ่มท้อง อยู่ได้นานแต่มีข้อเสียคือ แน่นท้อง

2) การรับประทานอาหารประเภทเนื้อปลา เนื่องจากรับรู้ว่าปลาย่อยง่าย ไม่มีไขมัน

3) การรับประทานอาหารประเภทผัก ส่วนใหญ่รับประทานผักทุกมื้อ ส่วนมากเป็นผักพื้นบ้านที่ปลูกเอง

4) การรับประทานอาหารประเภทผลไม้ ส่วนใหญ่จะรับประทานผลไม้ที่มีในท้องถิ่นเช่น ส้ม ฝรั่ง มะม่วง มะปรางหวานฯลฯ รับประทานแล้วสดชื่น แต่ถ้ารับประทานเยอะน้ำตาลจะขึ้นต้องรับประทานน้อยๆ ส่วนใหญ่จะรับประทานทุกชนิดแต่ลดปริมาณลง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวรางคณา บุตรศรี และนันทรียา โลหะไพบูลย์กุล (2560). พบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวาน จะได้รับการสอนเกี่ยวกับโรคเบาหวานและการปฏิบัติตัว มาระดับหนึ่ง จากข้อมูลที่ได้จากสนทนากลุ่ม ผ่านการใช้เครื่องมือภาพสะท้อนเสียงพบว่า พฤติกรรมการดูแลตนเอง ด้านอาหารการรับประทานจะลดปริมาณอาหารลง มีการปรับเปลี่ยนชนิดอาหารที่รับประทานเป็นประจำ เช่นมีการปรับเปลี่ยนชนิดของข้าวที่รับประทานจากข้าวเหนียวเป็นข้าวเจ้า เน้นอาหารจำพวกปลาและผักมากขึ้น งดการรับประทานผลไม้บางชนิดเช่น ทุเรียน จะเห็นได้ว่าเป็นการเชื่อมโยงจากข้อปฏิบัติ ที่ได้รับคำแนะนำจากบุคลากรสุขภาพที่ให้หลีกเลี่ยงอาหารรสหวานและการควบคุมปริมาณอาหารที่รับประทาน โดยเฉพาะการรับรู้เชิงสาเหตุที่ทราบว่า การรับประทานข้าวเหนียว ทำให้ระดับน้ำตาลในเลือดเพิ่มขึ้น แต่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ การไม่ได้บูรณาการความรู้ร่วมกัน จะทำให้การควบคุมโรคเบาหวานไม่ได้ผล และสอดคล้องกับการศึกษาของจิรพรรณ ผิวนวลและประทุม เนตรินทร์ (2561) พบว่า พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานด้านการควบคุมอาหาร การควบคุมปริมาณและชนิดของอาหารที่ควรรับประทานเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ป่วยสามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ ส่วนการรับประทานอาหารประเภทผักมากๆจะช่วยทำให้การดูดซึมน้ำตาลช้าลง

5) การรับประทานอาหารประเภทว่างระหว่างมื้อ พบว่ามีการดื่มกาแฟซองแบบ3 in 1 ตลอดจนมีการดื่ม M-150 และนมกล่อง

6) การปรุงอาหาร ส่วนใหญ่มีการใส่เรื่องปรุงรส เช่นรสดี คนอร์และผงชูรส

7) การปฏิบัติตัวเมื่อไปร่วมงานเลี้ยง มีการดื่มเครื่องดื่มเช่น น้ำโค้ก น้ำส้มและน้ำหวาน

8) การออกกำลังกายพบว่ามีการออกกำลังกายทั้งระดับเบาคือระดับที่มีการเคลื่อนไหวน้อยมาก เช่น การยืน การนั่ง และระดับปานกลาง คือการเคลื่อนไหวออกแรงที่ใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ เช่นการเดินเร็ว ขี่จักรยาน ระหว่างที่เล่นยังสามารถพูดเป็นประโยคได้ และมีเหงื่อซึมๆ สอดคล้องกับการศึกษาของดวงใจ พันธ์อารีวัฒนา (2561) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการควบคุมค่าน้ำตาลสะสมในเลือดไม่ได้ของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ในโรงพยาบาลบางแพ จังหวัดราชบุรี พบว่า การมีกิจกรรมทางกายระดับปานกลาง จะช่วยควบคุมค่าระดับน้ำตาลสะสมได้ดีกว่าการมีกิจกรรมทางกายระดับเบา

9) ด้านการใช้ยาพบว่า มีการรับประทานยารักษาโรคเบาหวานอย่างต่อเนื่อง แต่มีแต่มีบางครั้งที่ลืมรับประทานยา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการจัดการตนเองของ Creer (2000) ที่กล่าวถึงว่าความร่วมมือของทีมสุขภาพกับผู้เป็นโรคเป็นการเรียนอย่างเป็นพลวัตร ส่งเสริมให้บุคคลได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้เหมาะสม เนื่องจากได้รับความรู้ ความเข้าใจและย้ำเนื้อหาในส่วนของความรู้พร้อมกับให้ทำความเข้าใจกับปัญหาสุขภาพของตนเอง เป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตัวที่จะอยู่กับโรคที่เป็น ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญการสนับสนุนการจัดการตนเอง ช่วยส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติตนได้มากยิ่งขึ้น

10) ด้านการรับผิดชอบต่อสุขภาพตนเอง พบว่าการไม่สูบบุหรี่ การไม่ดื่มสุรา จะทำให้สามารถควบคุมระดับน้ำตาลได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Suwannee., et al (2017) พบว่าพฤติกรรมการดูแลตนเองตามการรับรู้ของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้มีจำนวน 6 ประเด็นคือ 1) การรับประทานอาหาร โดยการรับประทานข้าวเหนียวเป็นหลัก รับประทานอาหารรสเค็ม รสหวาน และรสจัด 2) การดื่มสุรา โดยดื่มเมื่อมีงานประเพณี งานบุญ และงานเลี้ยงฉลองสังสรรค์ 3) การออกกำลังกายไม่เพียงพอเนื่องจากมีความเหนื่อยล้าจากการทำงานหรือใช้เวลาออกกำลังกายในช่วงสั้นๆ

4) การรับประทานยาไม่ต่อเนื่อง โดยลืมรับประทานยาหลังอาหารมื้อเย็น เนื่องจากติดภารกิจหรือเมื่อทำกิจกรรมที่เร่งรีบ 5) ความเครียดโดยมีความเครียดจากการเจ็บป่วยและการกลัวความรุนแรงของโรคและ 6) การไม่มาตรวจตามนัด โดยลืมมาตรวจตามนัดและไม่อยากมาตรวจตามนัด

11) การติดตามการเยี่ยมบ้าน อยากให้เจ้าหน้าที่ออกเยี่ยมที่บ้านให้บ่อยขึ้น หากมารับบริการไม่ได้ก็ต้องการให้อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เอายาไปให้ที่บ้าน

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. สามารถนำโปรแกรมการให้ความรู้ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับโรค การฝึกทักษะที่จำเป็นในการควบคุมโรค เพื่อให้เกิดความมั่นใจกล้าตัดสินใจในการตั้งเป้าหมายและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดูแลตนเองทำให้ควบคุมโรคได้

2. ด้านการศึกษาพยาบาลสามารถนำโปรแกรมการดูแลตนเองและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีความรู้ความเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ในการดูแลผู้ป่วยเบาหวานในชุมชนต่อไป

3. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ การเยี่ยมบ้านควรมีการตั้งเป้าหมายของการดูแลตนเองและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นรายบุคคลและต้องเป็นแผนการเยี่ยมที่สอดคล้องกับปัญหาปัจจุบันของผู้ป่วยโดยครอบคลุมทุกด้านเช่นอาหาร การออกกำลังกายกาย การจัดการความเครียด การใช้ยาและอาการไม่พึงประสงค์จากโรคเบาหวาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาโปรแกรมการดูแลตนเองและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๒ ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ โดยได้รับการกำหนดระยะเวลาเพิ่มขึ้นให้นาน 12 สัปดาห์ และศึกษาผลระยะยาวเช่น การประเมินผลของโปรแกรมต่อค่าระดับฮีโมโกลบินเอ เป็นต้น

2. ควรมีการพัฒนาโปรแกรมการดูแลตนเองและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ ๒ ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้และนำไปศึกษาในกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีภาวะแทรกซ้อนที่ไต หลอดเลือดและหัวใจ เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลโปรแกรมการดูแลตนเองและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ ที่มีระดับฮีโมโกลบินเอที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค สำนักงานโรคไม่ติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข. (2561). *สถานการณ์โรคไม่ติดต่อ*. นนทบุรี: สำนักกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กลุ่มงานควบคุมโรคไม่ติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี. (2563). *รายงานจำนวนประชากรที่มีภาวะเบาหวาน* สืบค้นจาก http://www.phoubon.in.th/ สืบค้นวันที่ 15 มิถุนายน 2563.

ดวงใจ พันธ์อารีวัฒนา. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการควบคุมค่าน้ำตาลสะสมในเลือดไม่ได้ของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ในโรงพยาบาลบางแพ จังหวัดราชบุรี. *วารสารแพทย์เขต* 4-5 37(4) pp. 294 – 305.

วรางคณา บุตรศรี และนันทรียา โลหะไพบูลย์กุล. (2560). ประสบการณ์การดูแลตนเองของผู้สูงอายุโรคเบาหวาน : การศึกษาภาพสะท้อนเสียง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น* 14(1), pp.225 –233.

สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย. (2562). *แนวทางเวชปฏิบัติสำหรับโรคเบาหวาน.* พ.ศ. 2563. พิมพ์ครั้งที่ 2 ปทุมธานี: ร่มเย็นมีเดีย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553). *แผนยุทธศาสตร์สุขภาพดีวิถีชีวิตไทย* พ.ศ.2554 – 2563.

Chodchoi, W., C., Srisuphan, Wichit, S., Linchong, P., & Sandra, L. (2007). *Effect of diabetes Self–management program on glycemic control*, coronary heart disease risk, and quality of life among Thai patient with type 2 diabetes. Nursing and Health Science 9(2), pp. 135 – 141. (in Thai).

Creer T. (2000). *Self–management of chronic illness*. In : Boekaerts,M., Pintrich PR., & Zeidner,M, editors. Handbook of self-regulation. California: Academic, pp. 601-629.

Nuankanit, L., Armarapas, A., Somchit, W., Teeraporn, S., & Sirima, L. (2017). *Development of Care Management Model for Patients with Uncontrolled Diabetes*. 44(2), Journal of Nursing Division. pp.141–158 (in Thai).

Schunk,D.H., & Zimmerman, B. J. (1997). *Social origins of self-regulatory competence*. Educational Psychologist, 32, pp.195-208.

Suwannee Sroisong (2017). Perceived self-care behavior among patents with type 2 diabetes mellitus with poor glycemic control. Jpatient with type 2 diabetes. *Journal of Phrapokkklao Nursing college* 28(2), pp.93 –103. (in Thai).

Tassamon, N., Sumalee, R., & Rudchanok, K. (2018). The Effects of Self-management Supporting Program on Self-management Behaviors in Insulin Injection among Type 2 Diabetic Patients. 29(2), *Jounal of Phrapokklao Nursing College*. pp.112–122 (in Thai).

บทความวิจัย

การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในสังคมไทยอีสาน

กุลธิดา กุลประทีปัญญา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี, 34000
E-mail: kkulprateepunya@yahoo.com โทรศัพท์ 081-967-4828
นิพพาภัทร สินทรัพย์ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี, 34000
E-mail: nippapath@hotmail.com โทรศัพท์ 094-825-0869

บทคัดย่อ

ปัจจุบันจำนวนประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ในสังคมไทยอีสานก็เช่นกัน ตามมาด้วยปัญหาสุขภาพจิตในผู้สูงอายุก็เพิ่มขึ้นด้วย การส่งเสริมสุขภาพจิตเป็นอีกวิธีในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในสังคมไทยอีสาน 2) พัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ 3) ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ (1) แบบประเมินสุขภาพจิตผู้สูงอายุ ฉบับสั้น 15 ข้อ (Reliability α = .81) (2) โปรแกรมสร้างสุข 5 มิติ วิธีวิจัย ประกอบด้วย 4 ระยะ คือ 1) วิเคราะห์สถานการณ์ภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในสังคมไทยอีสาน กลุ่มตัวอย่าง 791 คน 2) พัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ 3) ปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุด้วยโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติและทฤษฎีสร้างนิสัย 21 วัน กลุ่มตัวอย่าง 48 คน 4) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงบรรยาย และทดสอบสมมติฐานทางสถิติด้วย T-test dependent

ผลของการวิจัยพบว่า (1) ผลการวิเคราะห์ภาวะสุขภาพจิตผู้สูงอายุในสังคมไทยอีสาน พบว่า ภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์เท่ากับเกณฑ์มาตรฐานคนปกติร้อยละ 43.20 รองลงมาร้อยละ 31.00 อยู่ในเกณฑ์ดีกว่าเกณฑ์มาตรฐานทั่วไป แต่มีถึงร้อยละ 25.80 ที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (2) การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพจิตด้วยโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 สุขสนุก กิจกรรม รำเซิ้งสุขใจ มิติที่ 2 สุขสบาย กิจกรรมแกว่งแขนเรียกพลัง มิติที่ 3 สุขสว่าง กิจกรรมมือสลับขยับสมอง มิติที่ 4 สุขสงบ กิจกรรมสมาธิบำบัด มิติที่ 5 สุขสง่า กิจกรรมเปิดใจสู่การกอด (3) ประสิทธิผลของโปรแกรม จากผลการเปรียบเทียบระดับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุก่อนและหลังเข้าร่วมส่งเสริมสุขภาพจิตด้วยโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติ พบว่าค่าเฉลี่ยก่อนได้รับโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติ เท่ากับ 48.27 และหลังได้รับโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 55.65 ซึ่งผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตหลังได้รับโปรแกรม สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นในภาพรวมมีคุณภาพ มีความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกทั้งนำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้านการดูแลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลให้สอดคล้องกับปัญหาในสถานการณ์จริง

คำสำคัญ : สุขภาพจิต, ผู้สูงอายุ, ทฤษฎีสร้างสุข 5 มิติ, ทฤษฎีสร้างนิสัย 21 วัน

Received: Feb 1, 2021, **Revised** June 2, 2021, **Accepted** June 16, 2021

The Development Model of Mental Health Promotion of Elderly People in Thai- ESAN

Kunthida Kulprateepunya Boromarajonani College of Nursing, Sanpasittiprasong, Ubonratchathani, 34000 E-mail: kkulprateepunya@yahoo.com Tel. 081-967-4828
Nippapat Sinsap Sanpasittiprasong Hospital, Ubonratchathani, 34000
E-mail: nippapath@hotmail.com Tel. 094-825-0869

Abstract

Currently, the number of elderly people in Thailand is increasing as well as in Northeastern of Thailand. Accordingly, mental health problems in the elderly also increased. Thus, mental health promotion is needed to solve problems. This study was research and development design that aimed to 1) analysis of mental health status of the Thai northeastern elderly, 2) develop a mental health promotion program for the elderly, and 3) study the effectiveness of the mental health promotion program. The research tools were (1) Thai Geriatric Mental Health Assessment Tool and, (2) five - dimensional happiness program. There were 4 phases of study including 1) analysis of mental health status of the Thai northeastern elderly, 2) develop a mental health promotion program, 3) implement a mental health promotion program (five - dimensional happiness) in 21 days, 4) evaluate effectiveness of the mental health promotion program. Data analysis used percentage, mean, standard deviation and T-test dependent statistics. The results found that the mental health status of the elderly was normal (43.20%), higher than the normal (31.00%) and 25.80 % below the standard. Development of the five - dimensional happiness program consisted of 1) dance, 2) swing arm, 3) hand shifting the brain, 4) meditation, and 5) hugging. Evaluate the effectiveness of program found that there was significantly different between pre-post program implementing ($p < 0.05$). The mean score of mental health before and after implementing the program were 55.65 and 48.27 respectively. Therefore, the five- dimensional happiness program was feasibility for promote mental health in the elderly people. The program should be used for promote mental health in the elderly people and develop nursing curriculum consistent real situation.

Keywords: Mental Health, Elderly, Five-Dimensional Happiness Theory, Habit Theory 21 days

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนเงินทุนวิจัยจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์

บทนำ

ผู้สูงอายุ คือบุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทั้งเพศหญิงและชาย โดยที่ประเทศที่เจริญแล้วบางประเทศเริ่มที่อายุ 65 ปี ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มบุคคลที่เคยทำประโยชน์แก่สังคมมาก่อน เคยมีคุณค่าทางสังคมมาก่อน เมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุบทบาทเหล่านั้นจะเปลี่ยนไป อีกทั้งสภาพครอบครัวปัจจุบันเป็นสังคมเดี่ยวมากขึ้น จากสมัยก่อนมักเป็นสังคมขยายมี ปู่ ย่า ตา ยาย ร่วมอาศัยอยู่ด้วย ทำให้สังคมไทยมีผู้สูงอายุที่เสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้ามากขึ้น โดยเฉพาะผู้สูงอายุเพศหญิงมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้ามากกว่าเพศชายและมีปัญหาด้านสุขภาพจิต (วิไลวรรณ ทองเจริญ, 2554) จากการสำรวจสุขภาพจิตคนไทย ปี พ.ศ. 2551 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551) พบว่า ผู้สูงอายุมีคะแนนเฉลี่ยสุขภาพจิตตามแบบการประเมินของกรมสุขภาพจิตต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของสุขภาพจิตคนทั่วไป (น้อยกว่า หรือ เท่ากับ 27 คะแนน) ถึงร้อยละ 21.43 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าประชากรวัยอื่น เช่นกันเมื่อจำแนกตามเพศ เขตที่อยู่อาศัย และระดับการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุเพศชายมีคะแนนสุขภาพจิตสูงกว่าเพศหญิง ผู้สูงอายุในเมืองมีสุขภาพจิตที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่อยู่นอกเมือง ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูงมีสุขภาพจิตที่สูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สูงอายุที่ปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนามาก มีแนวโน้มที่จะมีสุขภาพจิตดีกว่าผู้ที่ปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาน้อย สำหรับสาเหตุของปัญหาสุขภาพจิต มาจาก 1) ปัญหาจากเรื่องสุขภาพกายที่มาจากความเสื่อมตามอายุขัย 2) ปัญหาการเงินหรือสถานะทางเศรษฐกิจ 3) ปัญหาทางสังคม สังคมสมัยใหม่คนรุ่นใหม่มองคนสูงอายุเป็นไดโนเสาร์เต่าล้านปี ซึ่งการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ จะทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีคุณค่า มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง ไม่เกิดภาวะซึมเศร้า และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุให้เป็นผู้สูงอายุที่มีสุขภาพที่พึงประสงค์ ดูแลตนเองได้ โดยสมาชิกในครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยลดภาระหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวอีก ทั้งยังเป็นส่วนให้ผู้สูงอายุพึ่งตนเอง สิ่งสำคัญอย่างยิ่งก็คือการมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพ โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุเพื่อให้ดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง มีความสุข ควบคู่ไปกับกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างองค์ความรู้ในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ตลอดจนสร้างโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ ทั้งด้านสุขภาพกาย จิตใจและสังคม เน้นแก้ปัญหาต่างๆได้ด้วยตนเองและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังนั้นทฤษฎีสร้างความสุข 5 มิติ จึงเป็นความจำเป็นพื้นฐานที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีความสุข เนื่องจากประกอบไปด้วย

1. สุขสบาย (Happy Health) ดูแลสุขภาพให้แข็งแรง คล่องแคล่ว ชะลอความเสื่อม และคงสมรรถภาพทางกายให้นานที่สุด

2. สุขสนุก (Recreation) พูดคุยกับคนในครอบครัว ทำกิจกรรมที่ทำให้จิตใจแจ่มใส เช่น เล่นกีฬา ดนตรี กิจกรรมนันทนาการต่างๆ

3. สุขสง่า (Integrity) เป็นความรู้สึกพึงพอใจ ภาคภูมิใจ มีคุณค่า เช่น เป็นที่ปรึกษาของครอบครัว ลูกหลาน เป็นจิตอาสา

4. สุขสว่าง (Cognition) เป็นความสามารถของสมองทั้งด้านความจำ ความคิดอย่างมีเหตุผล

5. สุขสงบ (Peacefulness) เข้าใจและจัดการอารมณ์เพื่อให้เกิดความสงบทางใจ ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น ฝึกสติ ฝึกสมาธิ บริหารจิตอย่างสม่ำเสมอ (สำนักส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพจิต, 2560)

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุด้วยการนำหลักการเสริมสร้างสุข 5 มิติและทฤษฎีสร้างนิสัยมาใช้ในกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่อีสาน โดยรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุในชุมชนอีสานซึ่งจะเห็นได้ว่าภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุนั้นสำคัญและการที่มีทฤษฎีสร้างสุข 5 มิตินั้น มีผลต่อการทำให้สุขภาพจิตผู้สูงอายุในชุมชนดีขึ้น จึงได้มีการนำทฤษฎีสร้างสุข 5 มิติ มาประยุกต์ใช้ในกลุ่มเป้าหมายและพัฒนาทฤษฎีให้ใช้ได้จริง เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตในผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป และนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาลเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาในสถานการณ์จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ภาคอีสาน
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมสุขภาพจิตด้วยทฤษฎีสร้างสุข 5 มิติและทฤษฎีสร้างนิสัยใน 21 วัน
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพจิตสร้างสุข 5 มิติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้นำทฤษฎีสร้างสุข 5 มิติ มาพัฒนากิจกรรมเพื่อช่วยสร้างเสริมสุขภาพจิตให้ผู้สูงอายุในชุมชนให้มีภาวะสุขภาพจิตดีขึ้น ซึ่งทฤษฎีสร้างสุข 5 มิติ ประกอบด้วย สุขสบาย สุขสนุก สุขสง่า สุขสว่างและสุขสงบ จึงได้นำมาพัฒนาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีและบริบทของคนไทยอีสาน

จากการทบทวนวรรณกรรม เรื่องประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาความสุข 5 มิติ ที่เป็นวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาความสุข 5 มิติ ในผู้สูงอายุกรณีศึกษาในผู้สูงอายุในตำบลกระหวัน อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มติดสังคม มีอายุอยู่ในช่วง 60-70 ปี จำนวน 50 คน ให้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาความสุข 5 มิติ ได้แก่ สุขสบาย ใช้กิจกรรมออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ สุขสนุกใช้เต้นเข้าจังหวะเพลง สุขสง่ากิจกรรมเล่านิทาน ให้เด็กฟัง สุขสว่างใช้กิจกรรมบริหารสมองด้วยการเคลื่อนไหวสลับ และสุขสงบใช้กิจกรรมฝึกหายใจเพื่อคลายความเครียด เป็นระยะเวลา 16 สัปดาห์ โดยทำการเก็บข้อมูลเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมทั้งด้านสมรรถภาพร่างกาย สมรรถภาพสมอง คุณภาพชีวิต และดัชนีชี้วัดความสุข ผลวิจัยพบว่าหลังการทดลองระดับของสมรรถภาพร่างกายของผู้สูงอายุ ค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถภาพทางสมองเบื้องต้น ระดับคุณภาพชีวิตโดยรวม และค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขเพิ่มมากขึ้น (สุดารัตน์ นามกระจ่าง, 2560, หน้า 700-709)

จากการทบทวนวิจัยเรื่อง เรื่องผลของกิจกรรมสร้างสุข 5 มิติต่อความสุขของผู้สูงอายุในคลินิกผู้สูงอายุโรงพยาบาลนครพนม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมสร้างสุข 5 มิติ ในผู้สูงอายุ และเปรียบเทียบระดับความสุขก่อนและหลังสร้างกิจกรรมสร้างสุข 5 มิติ โดยใช้แบบสอบถามกิจกรรมสร้างสุข 5 มิติ โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยที่อายุ 60 ปี ขึ้นไปที่มาตรวจตามนัดคลินิกพิเศษเบาหวาน ความดัน ที่เข้า รับบริการในคลินิกผู้สูงอายุโรงพยาบาลนครพนม โดยกิจกรรมที่ใช้ส่งเสริมสุขภาพจิตในผู้สูงอายุ 5 มิติ ได้แก่ 1) สุขสง่า ให้ความรู้เรื่อง การป้องกันการหกล้ม การนอนไม่หลับ การคลายความวิตกกังวล ให้ความรู้เรื่อง การรับประทานอาหารที่เหมาะสมในผู้สูงอายุ การใช้ยาในผู้สูงอายุ 2) สุขสงบ สมาธิบำบัด 3) สุขสบาย การบริหารร่างกายในท่านั่ง 4) สุขสนุก หัวเราะบำบัด 5) สุขสว่าง การบริหารสมองด้วยสองมือ ผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างสุข 5 มิติ ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม เมื่อเปรียบเทียบระดับความสุขของผู้สูงอายุเฉลี่ยก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสุข 5 มิติ เท่ากับ 3.32 และหลังเข้าร่วมกิจกรรม เท่ากับ 3.77 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (ชัชญาภา สมศรี, 2560, หน้า 1-12)

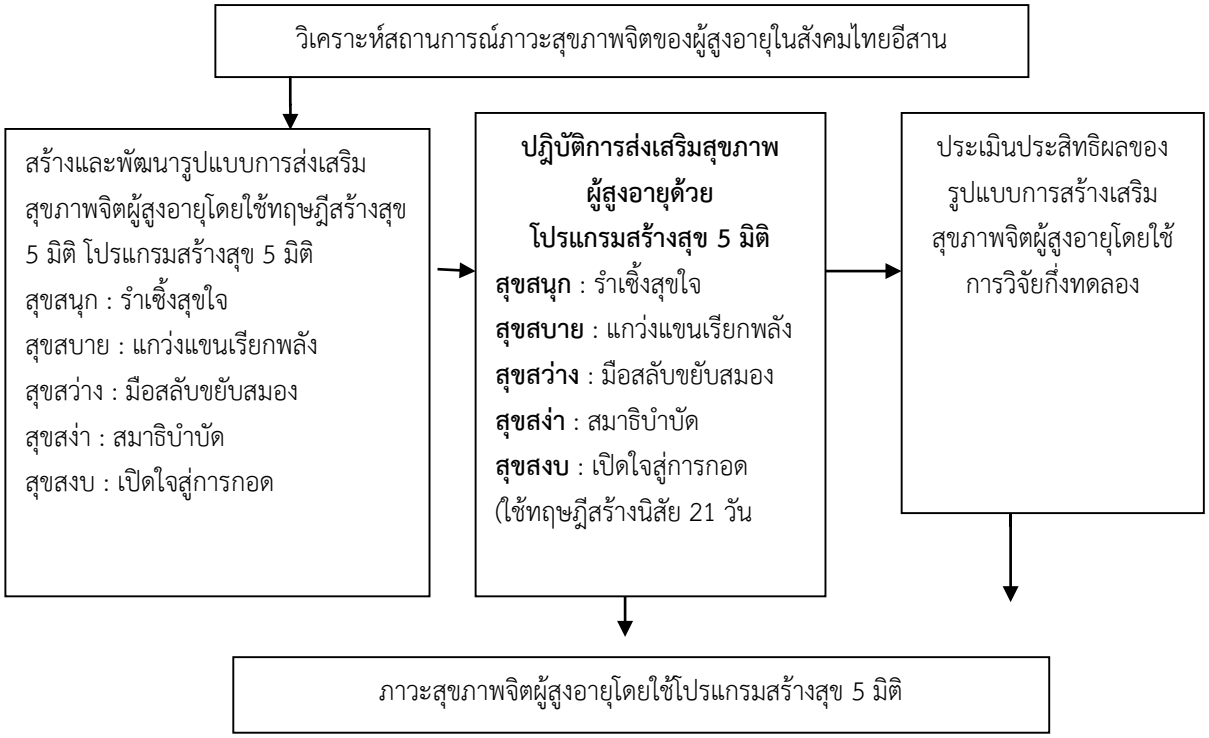

วิธีวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ขั้นตอนการวิจัยเชิงสำรวจ วิเคราะห์สถานการณ์ภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในสังคมไทยอีสาน การศึกษาเชิงสำรวจเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ภาวะสุขภาพจิตผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดอุบลราชธานี ประชากรในการสำรวจ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 644,628 คน ขั้นตอนการทดลอง สร้างเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุโดยใช้โปรแกรมสร้างสุข 5 มิติ เป็นการนำโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติที่พัฒนาขึ้นไปใช้สร้างเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุในกรณีศึกษา คือ ชุมชนบ้านคำเกิ่ง จ.อุบลราชธานี เพื่อประเมินประสิทธิผลของโปรแกรม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร : ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ชุมชนคำเกิ่ง ตำบลเตย อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 96 คน

กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจ : คำนวณโดยใช้สูตร Cochran (1997) ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .05 ได้ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 400 คน และจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 391 คน รวม 791 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง: ผู้สูงอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป ชุมชนคำเกิ่ง ตำบลเตย อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ไม่เป็นผู้ป่วยร้ายแรงที่อยู่ในระยะควบคุมไม่ได้ มีความสามารถในการรับรู้สื่อสาร จำนวน 48 คน โดยมีเกณฑ์คัดเข้าและเกณฑ์คัดออก ดังนี้

เกณฑ์คัดเข้า 1. อายุ 60 ปี ขึ้นไป
2. สื่อสารภาษาไทยได้
3. ไม่มีปัญหาการพูด การฟัง และการเขียน

เกณฑ์คัดออก 1. เป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่ควบคุมไม่ได้
2. เป็นผู้ป่วยจิตเวชที่ควบคุมไม่ได้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในขั้นตอนนี้ใช้แบบสอบถามประเมินภาวะสุขภาพจิต ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ฉบับสั้น 15 ข้อThai Geriatric Mental Health Assessment Tool (T-GMHA-15)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ทดลองใช้กับผู้สูงอายุในเขตเมือง อุบลราชธานี ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากร จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาหาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบประเมินสุขภาพจิตผู้สูงอายุฉบับสั้น (T-GMHA-15) ของกรมสุขภาพจิต ความเที่ยงมีค่า Cornbach's alpha =0.81

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นเตรียมการประกอบด้วย

1) ผู้วิจัยเลือกจังหวัดที่ผู้สูงอายุ 2 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นจังหวัดขนาดใหญ่และมีผู้สูงอายุจำนวนมาก แล้วแบ่งตามอำเภอ สุ่มอำเภอ สุ่มตำบล และสุ่มหมู่บ้าน แล้วติดต่อขอหนังสือขออนุญาตทำการเก็บข้อมูลจากหน่วยงาน ไปถึงสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อขอเก็บข้อมูลวิจัยในพื้นที่ และแจ้งไปยังกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่างๆ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเพื่อดำเนินการสำรวจผู้สูงอายุในพื้นที่ พร้อมทั้งสุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุเพื่อขอเก็บข้อมูลวิจัย

2) เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนัดกลุ่มตัวอย่างล่วงหน้าก่อนไปเก็บข้อมูลและผู้วิจัยในแต่ละหน่วยงานเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยมีการแจ้งวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือพร้อมทั้งอธิบายคำถามอย่างละเอียด

3) ผู้วิจัยอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละชุดให้กลุ่มตัวอย่างและให้ตอบทีละข้อ จนครบทุกข้อ

4) หากกลุ่มตัวอย่างไม่พร้อมในการตอบแบบสอบถามต่อไป สามารถยุติการให้ข้อมูลได้โดยไม่มีผลการกระทบใดๆ กลุ่มตัวอย่างมีอิสระในการตัดสินใจเลือกที่จะตอบคำถาม รวมทั้งยุติการตอบคำถามโดยจำเป็นต้องแจ้งเหตุผล

5) ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามซักถามและอธิบายเพิ่มเติมจนกว่าจะเข้าใจผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลจากแบบสอบถามทุกชุดจากนั้นนำข้อมูลมาจัดระเบียบและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

5. ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

ผู้วิจัยได้มีการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างโดยชี้แจงรายละเอียดครอบคลุมข้อมูลต่อไปนี้ 1) ชื่อและข้อมูลเกี่ยวกับผู้วิจัย 2) วัตถุประสงค์และประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย 3) ขั้นตอนการเก็บรวบรวมแบบสอบถามไม่มีการระบุชื่อของผู้ตอบ 4) การเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับ 5) การนำเสนอผลงานวิจัยในภาพรวม โดยผู้วิจัยได้รับอนุมัติทำการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ (เลขที่ใบรับรอง EC 3/2561)

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

แบบประเมินสุขภาพจิตผู้สูงอายุฉบับสั้น แปลความหมายได้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 51-60 คะแนน หมายถึง สุขภาพจิตดีกว่าคนทั่วไป

44-50 คะแนน หมายถึง สุขภาพจิตดีเท่ากับคนทั่วไป

43 คะแนน หรือน้อยกว่า หมายถึง สุขภาพจิตต่ำกว่าคนทั่วไป

2) เปรียบเทียบสุขภาพจิตก่อนและหลังการใช้โปรแกรมสร้างสุข 5 มิติ แบบประเมินสุขภาพจิตผู้สูงอายุฉบับสั้น โดยใช้ t-test dependent

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิเคราะห์สถานการณ์ภาวะสุขภาพจิตผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา และอุบลราชธานี เพื่อประเมินภาวะความต้องการจำเป็น (Need Assessment)

ผลของการวิเคราะห์สถานการณ์ภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ พบว่า สุขภาพจิตของผู้สูงอายุอยู่ในเกณฑ์ดีกว่าเกณฑ์มาตรฐานถึงร้อยละ 31.00 โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 51-60 คะแนน รองลงมาร้อยละ 43.20 อยู่ในเกณฑ์ปกติคนทั่วไป ที่ระดับคะแนนเฉลี่ย 44-50 และมีถึงร้อยละ 25.80 ที่พบว่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คือ อยู่ในช่วงคะแนน 43 คะแนน ลงมา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความถี่ ร้อยละ และระดับของคะแนนตามภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ

กลุ่ม	ดัชนีชี้วัดสุขภาพจิต	จำนวน	ร้อยละ	ระดับของภาวะสุขภาพจิต
1	สุขภาพจิตดีกว่าคนทั่วไป	245	31.00	51-60 = ดีกว่าเกณฑ์มาตรฐานคนทั่วไป
2	สุขภาพจิตเท่ากับคนทั่วไป	342	43.20	44-50 = เท่ากับเกณฑ์มาตรฐานคนทั่วไป
3	สุขภาพจิตต่ำกว่าคนทั่วไป	204	25.80	43 ลงมา = ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคนทั่วไป
	รวม	791	100.00	

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยภาวะสุขภาพจิตแยกจังหวัด

ภาวะสุขภาพจิต	n	$\bar{x}$	SD	ระดับของภาวะสุขภาพจิต
นครราชสีมา	400	46.59	5.52	เท่ากับเกณฑ์มาตรฐานคนทั่วไป
อุบลราชธานี	391	41.96	4.97	ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทั่วไป

จากตาราง เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของภาวะสุขภาพจิตแยกจังหวัด พบว่า ค่าเฉลี่ยของภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับเท่ากับเกณฑ์มาตรฐานคนทั่วไป แต่ขณะที่ภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในจังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคนทั่วไป ผลการพัฒนาโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติ

1. การศึกษาค้นคว้าและทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและทบทวนวรรณกรรมของการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุนั้นมีหลากหลายวิธีที่ได้พัฒนาและรวบรวมข้อมูลและมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อของชุมชนคำเกิ่ง จังหวัดอุบลราชธานี

2. ขั้นการตรวจสอบคุณภาพความตรงและความเชื่อมั่นของโปรแกรม ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (CVI) ค่าเฉลี่ยทุกมิติ 0.88 สามารถนำไปใช้ได้ จากนั้นได้หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) หาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) = 0.81 เมื่อได้โปรแกรมและตรวจสอบเครื่องมือทั้งด้านความเชื่อมั่นและความตรงเชิงเนื้อหาแล้วจึงนำไปใช้กับผู้สูงอายุตามเกณฑ์คัดเข้า เกณฑ์คัดออก ซึ่งมีการประเมินระดับสุขภาพจิตก่อนเข้าร่วมโปรแกรมโดยใช้แบบประเมินสุขภาพจิตผู้สูงอายุฉบับสั้น 15 ข้อ (Thai Geriatric Mental Health Assessment Tool) (T-GMHA-15) นำผู้สูงอายุเข้าร่วมโปรแกรมโดยการนำกิจกรรมแต่ละมิติ แนะนำให้ทำทุกวัน ลงบันทึกการทำกิจกรรมในคู่มือใช้ระยะเวลา 21 วัน ตามทฤษฎีการฝึกเป็นนิสัย 21 วัน ของ Dr.Maxwell Maltz's (Maxwell Malt, 2013) (คณาวุฒิ คำพินิจ และคณะ, 2557) จึงได้นัดหมายประเมินสุขภาพจิตซ้ำหลังการเข้าร่วมโปรแกรมโดยแบบประเมินเดิม

3. ผลการพัฒนาโปรแกรมและการนำไปใช้ในกลุ่มผู้สูงอายุ ผลของการพัฒนาโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติ และการนำไปใช้ มีดังนี้

มิติที่ 1 สุขสนุก กิจกรรมรำเชิ้งสุขใจ ซึ่งช่วยให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน โดยเป็นการรำเชิ้งโดยเพลงเชิ้งกระติบ มีท่ารำทั้งหมด 4 ท่า ซึ่งผู้สูงอายุท่านหนึ่งได้บอกว่า “ท่ารำจำได้ง่ายดี” ผู้สูงอายุรายหนึ่งบอกว่า “เชิ้งสนุกดี เพลงไม่เร็วมาก” ผู้สูงอายุบางท่านเขินอายเพื่อนที่นั่งด้านข้างๆก็ชวนรำไปด้วยกัน สร้างรอยยิ้มเสียงหัวเราะตลอดเพลง เมื่อมีการทวนซ้ำผู้สูงอายุก็สามารถปฏิบัติได้ ซึ่งการรำเชิ้งในแต่ละวันควรรำอย่างน้อย 1 ครั้งและสามารถรำเชิ้งประกอบเพลงอื่นได้

มิติที่ 2 สุขสบาย กิจกรรมแกว่งแขนเรียกพลัง ซึ่งกิจกรรมนี้ช่วยในด้านสร้างเสริมความแข็งแรงและความคงทนของกล้ามเนื้อ ความอ่อนตัวของลำตัว การออกกำลังกาย การเข้ากลุ่มในชุมชนมีผลต่อสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุท่านหนึ่งได้บอกว่า “กิจกรรมนี้ทำได้ง่ายดี แกว่งแขนสามารถทำได้ทุกที่ ขณะรอข้าวสุก” ผู้สูงอายุท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “ทำช่วงตากข้าวไว้ลานก็สามารถแกว่งแขนรอได้” ผู้สูงอายุท่านหนึ่งบอกว่า “สามารถทำได้ทุกที่เลยและหัวไหล่ขยับได้ดีขึ้น” ซึ่งผู้สูงอายุชอบกิจกรรมนี้มาก

มิติที่ 3 สุขสว่าง กิจกรรมมือสลับขยับสมอง กิจกรรมนี้ได้มีการทบทวนวรรณกรรมในการชะลอความเสื่อมของสมอง โดยกิจกรรมกระตุ้นให้ใช้มือพร้อมกับความคิดความจำไปพร้อมๆกัน การทำกิจกรรมนี้ผู้สูงอายุบางรายยังสับสนกับกิจกรรมและทำได้ช้า ผู้นำกิจกรรมก็จะเข้าไปช่วยและค่อยๆทำไปพร้อมๆกัน มีการแนะนำคู่มือในการใช้โปรแกรมหากหลงลืมท่ามือสลับ อาจให้บุตรหลานอ่านแล้วค่อยๆทำไปทีละข้อ สามารถให้บุตรหลานช่วยได้ ซึ่งกิจกรรมนี้สามารถเรียกเสียงหัวเราะได้เป็นอย่างดี สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่เคยทำลักษณะมีความตั้งใจที่จะทำให้ได้ ผู้สูงอายุรายหนึ่งได้กล่าวว่า “ยายยังหลงๆอยู่แต่พอทำไปเรื่อยๆก็สนุกดี” พร้อมกับหัวเราะ สร้างเสียงหัวเราะในกลุ่มผู้เข้าร่วมโปรแกรมตามมา

มิติที่ 4 สุขสงบ กิจกรรมสมาธิบำบัด กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ผู้สูงอายุปฏิบัติได้ง่ายและสอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรม และบริบทแวดล้อมของชุมชนบ้านคำเกิ่ง ซึ่งเป็นชุมชนที่เป็นผู้สูงอายุและคนในหมู่บ้านไปปฏิบัติธรรมที่วัดป่าน้ำคำเกิ่งโดยได้ร่วมกิจกรรมนั่งสมาธิ สวดมนต์ ถวายภัตตาหารที่วัดเป็นประจำ ซึ่งกิจกรรมนี้เมื่อเริ่มกิจกรรมผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติได้ทันที เข้าสมาธิได้อย่างรวดเร็วพร้อมทั้งกำหนดลมหายใจเข้าออกได้ ซึ่งเป็นคลายผ่อนคลายจิตใจ อารมณ์ได้ดี ผู้สูงอายุท่านหนึ่งบอกว่า “ตาทำเป็นประจำอยู่แล้ว อันนี้ตาทำบ่อย” พร้อมทั้งยิ้มอย่างภูมิใจ ผู้สูงอายุหญิงท่านหนึ่งก็ได้กล่าวว่า “ยายไปวัดบ่อย อันนี้ทำเกือบทุกวัน ต่อไปต้องทำทุกวันแล้วล่ะ” พร้อมทั้งหัวเราะออกมา

มิติที่ 5 สุขสง่า กิจกรรมเปิดใจสู่การกอด ซึ่งผู้สูงอายุบอกว่า “เป็นความรู้สึกดีมาก กลับไปกอดหลานที่บ้านรู้สึกดีมีกำลังใจขึ้นมา” ร้องไห้น้ำตาคลอ ผู้สูงอายุท่านหนึ่งบอกว่า “รู้สึกดีขึ้นมาก จากการกอดลูกหลานหรือเพื่อนบ้าน” บางท่านมีรอยยิ้ม บางท่านน้ำตาคลอ มีผู้สูงอายุที่อาศัยลำพังจึงแนะนำให้ทำกิจกรรมกับเพื่อนบ้านและให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ประเมินติดตาม ซึ่งกิจกรรมนี้ทำให้ผู้สูงอายุ มีภาวะสุขภาพที่ดีขึ้น มีความกระตือรือร้น มีความต้องการที่จะอยากมีชีวิตอยู่ต่อไป และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆมากขึ้น ช่วยทำให้มีภาวะสุขภาพจิตดีขึ้น

ตารางที่ 3 แสดงค่าสถิติ t-test dependent ในการเปรียบเทียบภาวะสุขภาพจิตในผู้สูงอายุ ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติ

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	T	Sig.
ก่อนได้รับโปรแกรม	48	48.27	9.46*	.012
ก่อนได้รับโปรแกรม	48	55.65		

*<.05

จากตารางที่ 3 พบว่าสุขภาพจิตของผู้สูงอายุก่อนเข้าร่วมโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติ โดยใช้แบบประเมินสุขภาพจิตผู้สูงอายุฉบับสั้น ผู้สูงอายุมีระดับคะแนนสุขภาพจิตเฉลี่ย 48.27 ภาวะสุขภาพจิตอยู่ในระดับเกณฑ์มาตรฐานคนทั่วไปและการประเมินภาวะสุขภาพจิตภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติ ผู้สูงอายุมีระดับคะแนนสุขภาพจิตเฉลี่ย 55.65 ภาวะสุขภาพจิตอยู่ในระดับดีกว่าเกณฑ์มาตรฐานทั่วไป ซึ่งหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีระดับคะแนนที่มากขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ดังนั้น ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตหลังได้รับโปรแกรมสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในภาคอีสาน พบว่า ภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุอยู่ในเกณฑ์เท่ากับเกณฑ์มาตรฐานคนปกติร้อยละ 43.20 รองลงมาร้อยละ 31.00 อยู่ในเกณฑ์ดีกว่าเกณฑ์มาตรฐานทั่วไป แต่มีถึงร้อยละ 25.80 ที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานซึ่งตามทฤษฎีการแยกตนเอง (Disengagement Theory) อธิบายไว้ว่า เมื่อเริ่มสู่วัยผู้สูงอายุจะรู้สึกว่าคุณค่าในตัวเองลดลง และรู้สึกว่าบทบาทในสังคมลดลง จึงเริ่มแยกตัวออกจากสังคม และอาจส่งผลต่อสุขภาพจิตได้หากปรับตัวไม่เหมาะสม สอดคล้องผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2554) ที่มีการสำรวจสุขภาพจิตกับผู้สูงอายุไทยพบว่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของคนปกติทั่วไปถึงร้อยละ 20.70 และพิสุทธิ์ ศรีอินทร์จันทร์ และบุญมา สุนทราวิรัตน์ (2559) พบว่าระดับสุขภาพจิตของผู้ป่วยเรื้อรังสูงอายุต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 19.80

จากผลการประเมินระดับสุขภาพจิตผู้สูงอายุก่อนได้รับโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติ คะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์เท่ากับมาตรฐานคนทั่วไป ($\bar{X}$= 48.27) และภายหลังจากได้รับโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติ พบว่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์สูงกว่ามาตรฐานคนทั่วไป ($\bar{X}$=55.65) เมื่อประเมินสุขภาพจิตผู้สูงอายุฉบับสั้นรายข้อ จะพบว่าผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดีที่สุดคือ ในข้อ ถ้าท่านป่วยท่านมั่นใจว่าครอบครัวของท่านจะดูแลท่านเป็นอย่างดี ($\bar{X}$=3.60) รองลงมา ได้แก่ สมาชิกของครอบครัวให้ความช่วยเหลือท่าน ($\bar{X}$=3.54) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับภาวิน ทองไชย (2556) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพจิต ในด้านครอบครัวและการดูแลสุขภาพกายที่ดีนั้น สามารถเชื่อมโยงกับมิติสุขสบายและมิติสุขสว่าง คือ ด้านร่างกายและสมองความคิดและความจำ คะแนนรองลงมาคือ สมาชิกของครอบครัวให้ความช่วยเหลือท่าน (X=3.90) ครอบครัวของท่านมีความรักและผูกพันต่อกัน ($\bar{X}$=3.88) ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับมิติสุขสง่า ซึ่งจะเห็นได้ว่าภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุที่ดีที่ จะสัมพันธ์ความผูกพันการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในครอบครัว จะเห็นว่าครอบครัวที่มีลูกหลานช่วยเหลือ ดูแล คอยพูดคุย ครอบครัวขยายจะมีพื้นฐานภาวะสุขภาพจิตที่ดี (วิไลวรรณ ทองเจริญ, 2554) สามารถเชื่อมโยงกับมิติสุขสง่า เปิดใจสู่การกอด และสอดคล้องกับณัฐิกา ราชบุตร และคณะ (2560) ที่พบว่าการเข้ากลุ่มในชุมชนและการมีสัมพันธภาพที่ดีส่งผลต่อสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ

มิติที่ 1 สุขสนุก กิจกรรมรำเชิ้งสุขใจ การส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุโดยการเคลื่อนไหวอวัยวะตามเสียงเพลงการฟ้อนรำ ช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุได้ ระหว่างการร่วมโปรแกรม ผู้สูงอายุท่านหนึ่งได้บอกว่า “ท่ารำจำได้ง่ายดี” ผู้สูงอายุรายหนึ่งบอกว่า “เชิ้งสนุกดี เพลงไม่เร็วมาก” ผู้สูงอายุบางท่านเขินอายเพื่อนที่นั่งด้านข้างๆก็ชวนรำไปด้วยกัน สร้างรอยยิ้มเสียงหัวเราะตลอดเพลง โดยสุดารัตน์ นามกระจ่างและคณะ, 2560 ได้ส่งเสริมสมรรถภาพผู้สูงอายุด้วยการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุทำให้สมรรถภาพที่ดีต่อสุขภาพจิตผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับกัญญาวีร์ เปี้ยนสีทองและคณะ (2561) เรื่องการบริหารกล้ามเนื้อในผู้สูงอายุ โดยใช้กิจกรรมนาฏศิลป์บำบัด สำหรับชุมชนไทยพวน จังหวัดนครนายก ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมนาฏศิลป์บำบัดสำหรับใช้ในการบริหารกล้ามเนื้อผู้สูงอายุและเปรียบเทียบผลการใช้กิจกรรมนาฏศิลป์บำบัด เพื่อการบริหารกล้ามเนื้อในผู้สูงอายุ หลังเข้าร่วมกิจกรรมผู้สูงอายุมีสมรรถนะทั้ง 4 ด้าน คือ ความยืดหยุ่น ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความทนทานของกล้ามเนื้อและการทรงตัว ดีกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ งานวิจัยของณัฐิกา ราชบุตร และคณะ (2560) ก็ได้ศึกษาโปรแกรมการป้องกันภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุ ซึ่งมีกิจกรรมรำพื้นเมืองและการออกกำลังกาย ก็

ช่วยให้ความเสี่ยงการเกิดโรคซึมเศร้าลดลง เมื่อเปรียบเทียบคะแนนสุขภาพจิตก่อนและหลังเข้าโปรแกรม จีระณัฐ มานะดีและจุฬาภรณ์ โสตะ (2554) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออกกำลังกายด้วยการรำเซิ้งในผู้สูงอายุโดยใช้ทฤษฎีความสามารถตนเองร่วมกับกระบวนการกลุ่ม พบว่า การประยุกต์ใช้การรำเซิ้งให้อยู่ในรูปแบบการออกกำลังกาย ทำให้ผู้สูงอายุเกิดแรงจูงใจในการออกกำลังกาย จึงส่งผลต่อการมีภาวะสุขภาพที่ดีทั้งกายและจิตใจ เนื่องจากท่ารำประกอบเพลงพื้นบ้านอีสาน ทำให้มีอัตราการใช้ออกซิเจนสูงเพิ่มขึ้นและยังสร้างความพึงพอใจในการออกกำลังกาย ประกอบด้วย ท่าเต้น ดนตรี ระยะเวลาในการออกกำลังกายและยังสามารถลดความเครียดสร้างความสนุกสนานได้

มิติที่ 2 สุขสบาย กิจกรรมแกว่งแขนเรียกพลัง เป็นการออกกำลังกายที่ทำได้ง่ายและใช้ได้ทั้งผู้สูงอายุตอนต้นตอนกลางและตอนปลายที่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ในระหว่างเข้าร่วมโปรแกรมในมิตินี้ ผู้สูงอายุท่านหนึ่งได้บอกว่า “กิจกรรมนี้ทำได้ง่ายดี แกว่งแขนสามารถทำได้ทุกที่ ขณะรอข้าวสุก” ผู้สูงอายุท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “ทำช่วงตากข้าวไว้ลานก็สามารแกว่งแขนรอได้” ผู้สูงอายุท่านหนึ่งบอกว่า “สามารถทำได้ทุกที่เลยและหัวไหล่ขยับได้ดีขึ้น” ซึ่งผู้สูงอายุชอบกิจกรรมนี้มาก ซึ่งสอดคล้องกับ เกศินี แซ่เลาและ วิชิต คะนึงสุขเกษม (2555) เรื่องผลของการออกกำลังกายด้วยการแกว่งแขน การเดินและการเดินตามด้วยการแกว่งแขนที่มีต่อ สุขสมรรถนะของผู้สูงอายุหญิง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการออกกำลังกายด้วยการแกว่งแขน การเดินและการเดินแกว่งแขนที่มีผลต่อสุขสมรรถนะของผู้สูงอายุหญิง พบว่าความแข็งแรงและความคงทนของกล้ามเนื้อ ความอ่อนตัวของลำตัว และการทรงตัวของกลุ่มออกกำลังกายด้วยการเดินมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น วิมล จังสมบัติศิริและอรุณี ไชยฤทธิ์ (2558) ได้ศึกษาการแกว่งแขนในผู้ป่วยความดันโลหิตสูงช่วยลดความดันโลหิตสูงได้และสามารถทำได้ง่าย ทำได้ทั้งในบ้านหรือนอกบ้านได้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐิกา ราชบุตรและคณะ (2560) ก็ได้ศึกษาโปรแกรมการป้องกันภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุ ซึ่งมีกิจกรรมรำพื้นเมืองและการออกกำลังกาย ก็ช่วยให้ความเสี่ยงการเกิดโรคซึมเศร้าลดลง เมื่อเปรียบเทียบคะแนนสุขภาพจิตก่อนและหลังเข้าโปรแกรม

มิติที่ 3 สุขสว่าง กิจกรรมมือสลับขยับสมอง เป็นการทดสอบความจำและฝึกสมองกระตุ้นสมอง ความจำของผู้สูงอายุโดยระหว่างเข้าร่วมโปรแกรมในมิตินี้ ผู้สูงอายุรายหนึ่งได้กล่าวว่า “ยายยังหลงๆอยู่แต่พอทำไปเรื่อยๆก็สนุกดี” พร้อมกับหัวเราะ สร้างเสียงหัวเราะในกลุ่มผู้เข้าร่วมโปรแกรมตามมาและผู้สูงอายุที่ไม่เคยปฏิบัติมาก่อนพยายามทำให้ได้เหมือนเพื่อๆที่เข้าร่วมโปรแกรม ช่วยกันฝึกและทำไปพร้อมๆกัน สุดารัตน์ นามกระจ่างและคณะ (2560) ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาความสุข 5 มิติในผู้สูงอายุ กรณีศึกษาในผู้สูงอายุ โปรแกรมพัฒนาความสุข 5 มิติ สุขสว่าง ใช้กิจกรรมเล่านิทานให้เด็กฟังและกิจกรรมบริหารสองด้วยสองมือสลับ เป็นระยะเวลา 16 สัปดาห์ โดยทำการเก็บข้อมูลเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมทั้งด้านสมรรถภาพร่างกาย สมรรถภาพสมอง คุณภาพชีวิตและดัชนีชี้วัดความสุข ซึ่งการใช้มิติสุขสว่าง โดยใช้การทำขยับสมองด้วยสองมือ โดยผลวิจัยพบว่าหลังการทดลองระดับของสมรรถภาพร่างกายของผู้สูงอายุ ค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถภาพทางสมองเบื้องต้น ระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมและค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขเพิ่มมาก ยังสอดคล้องกับของชัชญา ภา สมศรี (2560) ใช้กิจกรรมการบริหารสมองด้วยสองมือ ในมิติสุขสว่าง พบว่า ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างสุข 5 มิติ ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม เมื่อเปรียบเทียบระดับความสุขของผู้สูงอายุเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสุข 5 มิติมีคะแนนเพิ่มขึ้น

มิติที่ 4 สุขสงบ กิจกรรมสมาธิบำบัด เป็นกิจกรรมนั่งสมาธิกำหนดลมหายใจ ซึ่งผู้สูงอายุท่านหนึ่งบอกว่า “ตาทำเป็นประจำอยู่แล้ว อันนี้ตาทำบ่อย” พร้อมทั้งยิ้มอย่างภูมิใจ ผู้สูงอายุหญิงท่านหนึ่งก็ได้กล่าวว่า “ยายไปวัดบ่อย อันนี้ทำเกือบทุกวัน ต่อไปต้องทำทุกวันแล้วล่ะ” พร้อมทั้งหัวเราะออกมา การสวดมนต์ ทำบุญหรือการนั่งสมาธิเป็นที่พึ่งที่ดีของผู้สูงอายุ จะช่วยบรรเทาทุกข์ ให้ความหวังและความสุข แก่ผู้สูงอายุ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2561) โดยการทำสมาธิเป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุในชุมชนนี้ทำเป็นกิจวัตรอยู่แล้ว เพิ่มการฝึกกำหนดลมหายใจตามโปรแกรม จากผลการลงบันทึกคู่มือประเมินซึ่งผู้สูงอายุก็ทำได้ดีทั้งก่อนและหลังเข้าโปรแกรมซึ่งจะมีการทวนทุกมิติในวันที่ไปเก็บข้อมูลภายหลัง โดยอารี นุ้ยบ้านด่านและ

คณะ (2559) ศึกษาผลของการฝึกปฏิบัติสมาธิแบบสมถะ โดยภาวนาพุทโธต่อคุณภาพการนอนหลับของนักศึกษาพยาบาล ผู้เข้าร่วมทำสมาธิสามารถนอนหลับได้ดีและมีสมาธิมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับชัชญาภา สมศรี (2560) เรื่องผลของกิจกรรมสร้างสุข 5 มิติต่อความสุขของผู้สูงอายุในคลินิกผู้สูงอายุโรงพยาบาลนครพนม ยังสอดคล้องกับเสาวลักษณ์ เรืองเกษมพงษ์ (2555) เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตผู้สูงอายุ การทำกิจกรรมและความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ซึ่งพบว่าผู้สูงอายุที่มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนามีที่ยึดเหนี่ยวจิตใจจะส่งผลต่อสุขภาพจิตที่ดี การทำกิจกรรมต่างๆส่งผลต่อสุขภาพจิตของผู้สูงอายุดังเช่นในชุมชนเมืองจะมีกิจกรรมมากมายส่งผลให้มีสุขภาพจิตดียิ่งขึ้น และการดูแลสุขภาพร่างกายให้อยู่ในสภาวะปกติจะสัมพันธ์กับสุขภาพจิตที่ดี และธัชกร โบว์แดงและคณะ (2558) ได้ศึกษาผลของการฝึกสมาธิแบบอาณาปานสติที่มีผลต่อความเครียดในการทำงานของพนักงานบัญชีโดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งกลุ่มทดลองมีระดับความเครียดของพนักงานที่ได้รับการฝึกสมาธิแบบอาณาปานสติทำให้ระดับความเครียดลดลง ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ฝึกสมาธิแบบอาณาปานสติ ทำให้ระดับของความเครียดในกลุ่มทดลองลดลง

มิติที่ 5 สุขสง่า กิจกรรมเปิดใจสู่การกอด มิตินี้ผู้สูงอายุชื่นชอบมาก สามารถสร้างรอยยิ้มและน้ำตาได้ เป็นการกอดที่ให้พูดความภาคภูมิในอดีตหรือช่วงที่ผ่านมารวมทั้งในวันนี้ที่ไปพบเจอเหตุการณ์ต่างๆ ผู้เข้าร่วมโปรแกรมบางท่านอาศัยอยู่ลำพังได้มากอดทีมผู้วิจัย ซึ่งผู้เข้าร่วมโปรแกรมบอกว่า “เป็นความรู้สึกดีมาก กลับไปกอดหลานที่บ้านรู้สึกดีมีกำลังใจขึ้นมา” ร้องไห้น้ำตาคลอ ซึ่งสอดคล้อง การมีคุณค่าในตนเองและการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อครอบครัว ซึ่งการกอดเป็นพลังใจในการดำเนินชีวิตต่อ ผู้สูงอายุท่านหนึ่งบอกว่า “รู้สึกดีขึ้นมาก จากการกอดลูกหลานหรือเพื่อนบ้าน”ยังสอดคล้องกับดวงเนตร ธรรมกุล และเทียมใจ ศิริวัฒนกุล (2560) เรื่องกอด : สัมผัสรัก พัฒนาการดูแลผู้สูงอายุซึ่งจะช่วยส่งเสริมการมีคุณค่าของผู้สูงอายุ สัมพันธภาพที่ดีและความไว้วางใจ ยังสอดคล้องกับขนิษฐา เนียมแสงและคณะ (2557) ซึ่งได้ทำวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ การกอดช่วยถ่ายทอดความรู้สึกที่ดีไปสู่ผู้ป่วย ลดระดับฮอร์โมนที่ทำให้เกิดความเครียด ลดระดับฮอร์โมนออก-ซิโตซิน ซึ่งวิธีการจัดการปัญหาและอุปสรรคคือการเข้าไปพูดคุยกับผู้ป่วยและญาติด้วยความจริงใจ อธิบายถึงวิธีการกอดบำบัด ว่าสามารถช่วยบำบัดรักษาอาการผู้ป่วยให้ทุเลา อีกทั้ง กุลธิดา กุลประฑีปัญญา (2562) ได้ศึกษาผลการกอดจากใจสู่ใจในนักศึกษาพยาบาล พบว่า การกอดสามารถลดความเครียดได้

ผลวิจัยนี้เป็นการพัฒนาเครื่องมือเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ โดยใช้ทฤษฎีสร้างสุข 5 มิติ มาใช้สร้างโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติ จากผลการเปรียบเทียบระดับสุขภาพของผู้สูงอายุก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติ พบว่าผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตหลังได้รับโปรแกรม สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการเข้าร่วมโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสุดารัตน์ นามกระจ่าง (2560) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมระดับสมรรถภาพของผู้สูงอายุ ค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถภาพทางสมองและค่าเฉลี่ยของคะแนนความสุขดีขึ้น อีกทั้งการเข้าร่วมโปรแกรมเพื่อการประเมินสุขภาพจิตภายหลัง 21 วัน (คณาวุฒิ คำพินิจ และคณะ, 2557) ยังได้แลกเปลี่ยนกับผู้เข้าร่วมโปรแกรม 1 ท่าน

บอกว่า “น้ำหนักลดหลังจากทำตามมิติทั้ง 5 ใน 21 วัน นี้ลด 2 กิโลกรัม อีกทั้งยังเอาโปรแกรมนี้ไปแนะนำเพื่อนบ้านที่ไม่ได้มาร่วมโปรแกรม” มีผู้เข้าร่วมโปรแกรม 1 ท่านบอกว่า “รู้สึกยินดี มีความหวังที่จะได้มาเจอและทำตามโปรแกรมได้” ผู้เข้าร่วมโปรแกรมอีก 1 ท่านบอกว่า “มีความสุข มีความหวังมีกำลังใจในชีวิตมากขึ้น บางวันไปกอดหลานก่อนไปโรงเรียนหรือหลังจากหลานกลับมาโรงเรียนทุกวัน”

จากการพัฒนาโปรแกรมสร้างสุข 5 มิติและนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จะใช้การสร้างเสริมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ จิตสังคม (ณัฐิกา ราชบุตรและคณะ, 2560) ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีภาวะสุขภาพจิตดีขึ้น ซึ่งกิจกรรมบางกิจกรรมสามารถนำไปปรับใช้เพื่อให้เข้ากับความเชื่อ สังคม วัฒนธรรม รวมทั้งไปพัฒนาใช้กับกลุ่มวัยต่างๆได้ โดยพัฒนาโปรแกรมให้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับนริสา วงศ์พนารักษ์ (2556) ที่กล่าวถึง สุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุหมายถึง สุขภาพจิต เป็นสภาพของจิตใจที่เกิดจากความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับบุคคล สังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม จึงเป็นสุขภาวะทางจิตใจของแต่ละบุคคลที่ดำรงอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง ซึ่งต้องการการปรับตัวตลอดเวลา สอดคล้องกับสุภาวดี ไชยเดชาธร (2558) กล่าวถึงบุคคลมีความเข้าใจในศักยภาพต่างๆ ของตนเองสามารถรับมือกับความเครียดในชีวิต และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงสามารถช่วยเหลือสังคมได้ ซึ่งจากการวิจัยนี้ผู้วิจัยเชื่อว่าทฤษฎีนี้ช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาพยาบาลรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ โดยนักศึกษาสามารถนำโปรแกรมนี้ไปใช้ในดูแลผู้สูงอายุในการฝึกภาคปฏิบัติได้

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. สามารถนำผลวิจัยนี้ไปใช้เป็นโปรแกรมหรือคู่มือการเข้าร่วมทำกิจกรรมผู้สูงอายุทั้งในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุ และโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในชุมชน

2. สามารถนำคู่มือสร้างสุข 5 มิติ ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุโดยผู้ดูแลหลัก ผู้นำชุมชนบุคลากรสาธารณสุข จะช่วยให้ผู้สูงอายุอยู่ในครอบครัวและสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถนำไปใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าในการนำความรู้ในการดูแลและส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ

3. นำโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพจิต 5 มิติไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาพยาบาลรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ โดยนักศึกษาสามารถนำโปรแกรมนี้ไปใช้ในดูแลผู้สูงอายุในการศึกษาภาคปฏิบัติอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาตามสภาพจริง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรมีการศึกษาหาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่ส่งผลต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาเครื่องมือให้สอดคล้องกับผู้สูงอายุ

2. ควรมีการประเมินความต้องการกิจกรรมด้านต่างๆจากผู้สูงอายุก่อนที่จะพัฒนาโปรแกรมและนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกิจกรรมจะได้เหมาะสมกับบริบท ความถนัดและความสามารถของผู้สูงอายุ

3. ในการทำกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมสุขภาพทางการปฏิบัติการควรมีการประเมินสมรรถภาพผู้สูงอายุด้านสมรรถนะต่างๆ ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมหรือใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเข้า คัดออกของกลุ่มตัวอย่าง

เอกสารอ้างอิง

กุลธิดา กุลประฑีปัญญา. (2562). ผลของการกอดจากใจสู่ใจของอาจารย์เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจในการขึ้นฝึกปฏิบัติงานครั้งแรกของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารวิทยาศาสตร์สุขภาพวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์*, 3(1), 80-94.

กัญญาวีร์ เปี้ยนสีทอง, นพดล อินทร์จันทร์และศรีรัฐ ภักดีรณชิต. (2561). การบริหารกล้ามเนื้อในผู้สูงอายุ โดยใช้กิจกรรมนาฏศิลป์บำบัด สำหรับชุมชนไทยพวน จังหวัดนครนายก. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 6(1), 126-136.

เกศินี แซ่เลาและวิชิต คะนึงสุขเกษม. (2012). ผลของการออกกำลังกายด้วยการแกว่งแขน การเดิน และการเดินตามด้วย การแกว่งแขนที่มีต่อสุขสมรรถนะของผู้สูงอายุหญิง. *วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 13 (1), 93-102.

ขนิษฐา เนียมแสงและคณะ. (2557). การสัมผัสบำบัดด้วยการกอด: จิตอาสาสู่ความรับผิดชอบต่อสังคม. *Veridian E- Journal, Silpakorn University ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 7 (1), 111-123.

คณาวุฒิ คำพินิจและคณะ. (2557). ผลการใช้แบบบันทึกความดี ในการปลูกจิตสำนึกเชิงจริยธรรมด้านความเคารพของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษารองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 3 (2), 96-110.

จีระณัฐ มานะดีและ จุฬาภรณ์ โสตะ. (2556). ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีความสามารถตนเองร่วมกับกระบวนการกลุ่มในการส่งเสริมพฤติกรรมออกกำลังกายด้วยการรำเซิ้งในผู้สูงอายุ. *วารสารวิจัยทางสาธารณสุข มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 7 (1), 1-9.

จุฑารัตน์ แสงทอง. (2560). สังคมผู้สูงอายุ (อย่างสมบูรณ์) ภาวะสูงวัยอย่างมีคุณภาพ. *วารสารกึ่งวิชาการ*, 38 (1), 6-28.

ชัชญาภา สมศรี,พิกุลทอง โมคมูล. (2560). ผลของกิจกรรมสร้างสุข 5 มิติ ต่อความสุขของผู้สูงอายุในคลินิกผู้สูงอายุโรงพยาบาลนครพนม. *วารสารโรงพยาบาลนครพนม,* 3 (2), 1-12.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2550). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่10. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชมพูนุท พรหมภักดิ์. (2556). *การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

ณัฐิกา ราชบุตร และ คณะ. (2560). การศึกษาโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันโรคซึมเศร้าเชิงสังคม และ วัฒนธรรมในผู้สูงอายุตำบลดอนมนต์อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์. *วารสาร มฉก.วิชาการ*, 20 (40), 115-125.

ดวงเนตร ธรรมกุลและเทียมใจ ศิริวัฒนกุล. (2560). กอด: สัมผัสรักพัฒนาการดูแลผู้สูงอายุ. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 26 (3). 1-12.

ธัชกร โบว์แดง เบญจวรรณ บุณยะประพันธ์ และราชันย์ บุญทิมา. (2558). การฝึกสมาธิแบบอาณาปานสติที่มีผลต่อความเครียดในการทำงานของพนักงานบัญชี. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์*, 93-102.

นริสา วงศ์พนารักษ์. (2556). การสร้างเสริมสุขภาวะทางจิตในสังคมผู้สูงอายุ. *วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 6 (2), 160-164.

พิสุทธ์ ศรีอินทร์จันทร์ และบุญมา วุนทราวิรัตน์. (2560). สุขภาพจิตผู้ป่วยเรื้อรังสูงอายุ: มุมมองประชาสังคม. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 36 (2). 203-210.

ภาวิน ทองไชย. (2556). *สุขภาพจิตและการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิมล จังสมบัติศิริและอรุณี ไชยฤทธิ์. (2558). ผลของการออกกำลังกายโดยการแกว่งแขนอย่างน้อยวันละ 30 นาที ต่อการลดความดันโลหิตในผู้ป่วยความดันโลหิตสูง. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ,* 33 (4), 112-120

วิไลวรรณ ทองเจริญ. (2554). *ศาสตร์และศิลป์การพยาบาลผู้สูงอายุ*. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

สุภาวดี ไชยเดชาธร , ทัศนีย์ ทิพย์สูงเนิน และกชกร แก้วพรหม. (2558). สุขภาพจิตของผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างแกนนำชมรมผู้สูงอายุจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา*, 21 (1), 31-40.

สุดารัตน์ นามกระจ่าง, ลักษณ์ สมรัตน์และอนัญญา เดชะคำภู. (2560). ประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาความสุข 5 มิติในผู้สูงอายุ กรณีศึกษาในผู้สูงอายุตำบลกระหวัน อำเภอขุนหาญจังหวัดศรีษะเกษ. ใน *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติและนานาชาติ* (หน้า 700-709). ขอนแก่น; มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เสาวลักษณ์ เรืองเกษมพงษ์. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2561). *เข้าสู่วัยเก๋า ด้วยสุข 5 มิติ*. (ออนไลน์). สืบค้นจาก http://www.thaihealth.or.th/Content/40201-เข้าสู่วัยเก๋า%20ด้วยสุข%205%20มิติ.html. สืบค้นวันที่ 10 กันยายน 2563.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2554). *สรุปผลที่สำคัญการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย*. สมุทรปราการ: แอดวานซ์พริ้นติ้งเซอร์วิสจำกัด.

อารี นุ้ยบ้านด่าน, รัดใจ เวชประสิทธิ์ และดวงสุดา วงศ์ช่วย. (2559). บทความวิจัยผลของการฝึกปฏิบัติสมาธิแบบสมถะ โดยภาวนาพุทโธ ต่อคุณภาพการนอนหลับของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*, 36 (พิเศษ), 29-39.

Maxwell, Maltz. (2013). *Psycho-Cybernetics, A New Way to Get More Living Out of Life*. (online). Retrieved from http://www.thaihealth.or.th/data/ecatalog/202/pdf/202.pdf

บทความวิจัย

การศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP)ในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วราพร กาญจนคลอด
อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช 80280

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะในปัจจุบันและสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อรองรับการแข่งขันโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างคือผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมน จำนวน 120 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า PNI modified

ผลการวิจัยพบว่า ระดับสมรรถนะในการประกอบธุรกิจในปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.84 (S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าส่วนใหญ่มีสมรรถนะดีที่สุดคือด้านคุณลักษณะ มีค่าเฉลี่ย 3.93 (S.D. = 0.84) รองลงมาด้านทักษะมีค่าเฉลี่ย 3.87 (S.D. = 0.79) และด้านความรู้มีค่าเฉลี่ย 3.71 (S.D. = 0.81) ตามลำดับ ส่วนสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) กับระดับสมรรถนะในปัจจุบันรายด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญตามค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจาก PNI modified ดังนี้ 1) ด้านความรู้ 2) คุณลักษณะ และ 3) ด้านทักษะ ตามลำดับ

สำหรับการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะ 1) ด้านความรู้ ในประเด็น กฎระเบียบการค้า การผลิต เทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ด้านทักษะ การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์กรอย่างต่อเนื่อง การมีนวัตกรรมองค์กร และ 3) ด้านคุณลักษณะการเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรม การมีความคิดสร้างสรรค์ ความมุ่งเน้นในการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อสร้างความได้เปรียบทางด้านการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ: *สมรรถนะ, ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน, นครศรีธรรมราช*

Received: Feb 15, 2021, **Revised** June 4, 2021, **Accepted** June 12, 2021

A Study of Competencies of Community Enterprise (OTOP) in Chang Klang District Nakhon Si Thammarat

Waraporn Kanjanaklod

Faculty of Management Sciences. Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

Abstract

This research aimed to study the current and required community enterprise entrepreneurs (OTOP) Chang Klang District. Nakhon Si Thammarat Province To support the competition by using questionnaires. The samples were 120 community enterprise entrepreneurs and community enterprise members, statistics used for data analysis, frequency, percentage, mean, standard deviation, and PNI modified.

The research results were found that the overall performance level of the business was at a high level with an average of 3.84 (SD = 0.81). When considering each aspect, it was found that most of the performance was the best, which was characteristic with a mean of 3.93 (SD = 0.84) secondary the skill level had an average of 3.87 (SD = 0.79). Knowledge had a standard of 3.71 (SD = 0.81), respectively. The order of importance by PNI modified demand indicators as follows: 1) knowledge, 2) characteristics, and 3) skills, respectively.

For enhancing competitiveness, community enterprise entrepreneurs (OTOP) should be competent in development 1) knowledge on issues of regulations, trade, production, information technology, 2) skills in continuous networking, product development. And the organization continued Organizational innovation and 3) characteristics, knowledge exposure, and innovation; The focus on entrepreneurship to create a more competitive advantage.

Keywords: *Competency, Community Enterprise Entrepreneur, Nakhon Si Thammarat.*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนเงินทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

บทนำ

การพัฒนาประเทศภายใต้กระแสการเปลี่ยนแหลงจากภายนอกประเทศ การรวมกลุ่มเศรษฐกิจที่สำคัญต่อประเทศไทย ได้แก่ การรวมกลุ่มในภูมิภาคเอเชีย ภายใต้กรอบการค้าเสรีของอาเซียนกับจีน ญี่ปุ่น และอินเดีย กรอบความร่วมมือเอเชีย-แปซิฟิค และการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน (ASEA Economic Community : AEC) ในปี 2558 ที่อาจก่อให้เกิดความผันผวน ซับซ้อนและมีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยซึ่งต้องมีการเตรียมความพร้อมในหลายด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนากลไกต่าง ๆ ประเทศไทยจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้

เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่คนสังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแหลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป รวมถึงพัฒนาสังคมไทยสู่สังคมคุณภาพ

วิสาหกิจชุมชนเป็นองค์การขนาดเล็กที่รวมกลุ่มคนในชุมชนและทำการผลิตสินค้า การให้บริการที่ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน รัฐบาลได้ส่งเสริมอาชีพของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะวิสาหกิจชุมชน OTOP ซึ่งกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาลให้แต่ละชุมชนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสินค้าตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product : OTOP) โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2546 และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันได้มีการกำหนดคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์เป็นระดับผลิตภัณฑ์ (Product Level) 5 ระดับ ได้แก่ ระดับ 5 ดาว เป็นสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานหรือมีศักยภาพในการส่งออก ระดับ 4 ดาว เป็นสินค้าที่มีศักยภาพ เป็นที่ยอมรับระดับประเทศและสามารถพัฒนาสู่สากลได้ ระดับ 3 ดาว เป็นสินค้าระดับกลางที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาว ระดับ 2 ดาวเป็นสินค้าที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 3 ดาวมีการประเมินศักยภาพเป็นระยะ ระดับ 1 ดาว เป็นสินค้าที่ไม่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 2 ดาวได้เนื่องจากมีจุดอ่อนมากและยากต่อการพัฒนา

ภายใต้สถานการณ์การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะส่งผลให้ขนาดของตลาดไทยขยายใหญ่ขึ้นเป็นตลาดอาเซียนด้วยประชากรกว่า 590 ล้านคน (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, อินเตอร์เน็ต, 2556) ต้นทุนการผลิตที่ลดลงจากการลด/ยกเลิกอุปสรรคทางการค้าทั้งด้านภาษีและที่ไม่ใช่ภาษีในอาเซียน รวมถึงการลด/ยกเลิกอุปสรรคด้านการค้าบริการและการลงทุน และการอำนวยความสะดวกทางการค้า การลงทุน ซึ่งส่งผลต่อต้นทุนการส่งออก การนำเข้าวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูป รวมทั้งการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศสมาชิกที่มีความได้เปรียบในการแข่งขัน และสามารถใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของแต่ละประเทศได้อย่างเต็มที่ นับได้ว่าเป็นโอกาสของผู้ประกอบการไทยที่มีศักยภาพสามารถขยายตลาดสินค้าและบริการที่มีคุณภาพไปยังตลาดอาเซียนได้

อย่างไรก็ตาม การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นการเปิดโอกาสให้สินค้าของประเทศอาเซียนอื่นเข้ามาในตลาดประเทศไทยมากขึ้นในราคาที่ต่ำกว่าและ/หรือ คุณภาพที่ดีกว่า ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งสำหรับผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อาจจะต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น ศูนย์การศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยได้ศึกษาความพร้อมของธุรกิจไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า ในปี 2554 ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ประมาณร้อยละ 73.3 ยังไม่มีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ขณะที่ผู้ประกอบการที่เหลืออีกร้อยละ 26.7 มีความพร้อมในการแข่งขัน (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, อินเตอร์เน็ต, 2556) วิสาหกิจชุมชนถึงแม้จะเป็นสถานประกอบการขนาดเล็กแต่ก็ควรเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะที่เหมาะสมภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว โดยเฉพาะผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ OTOP ระดับ 4 ดาว ซึ่งเป็นสินค้าที่สามารถพัฒนาสู่สากลได้ หากได้ทราบช่องว่างระหว่างสมรรถนะปัจจุบันกับสมรรถนะที่ต้องการเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ก็จะเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) และสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบวิสาหกิจชุมชนให้พร้อมรองรับการแข่งขันโดยเน้นศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจ (OTOP) ระดับ 4 ดาวในในจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้ได้สมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมขน (OTOP) ที่เหมาะสมซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ของประเทศไทยให้ก้าวสู่ระดับอาเซียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบวิสาหกิจชุมชนอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. แนวทางการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในอำเภอช้างกลางในการเตรียมความพร้อมสำหรับการแข่งขัน

กรอบแนวความคิด

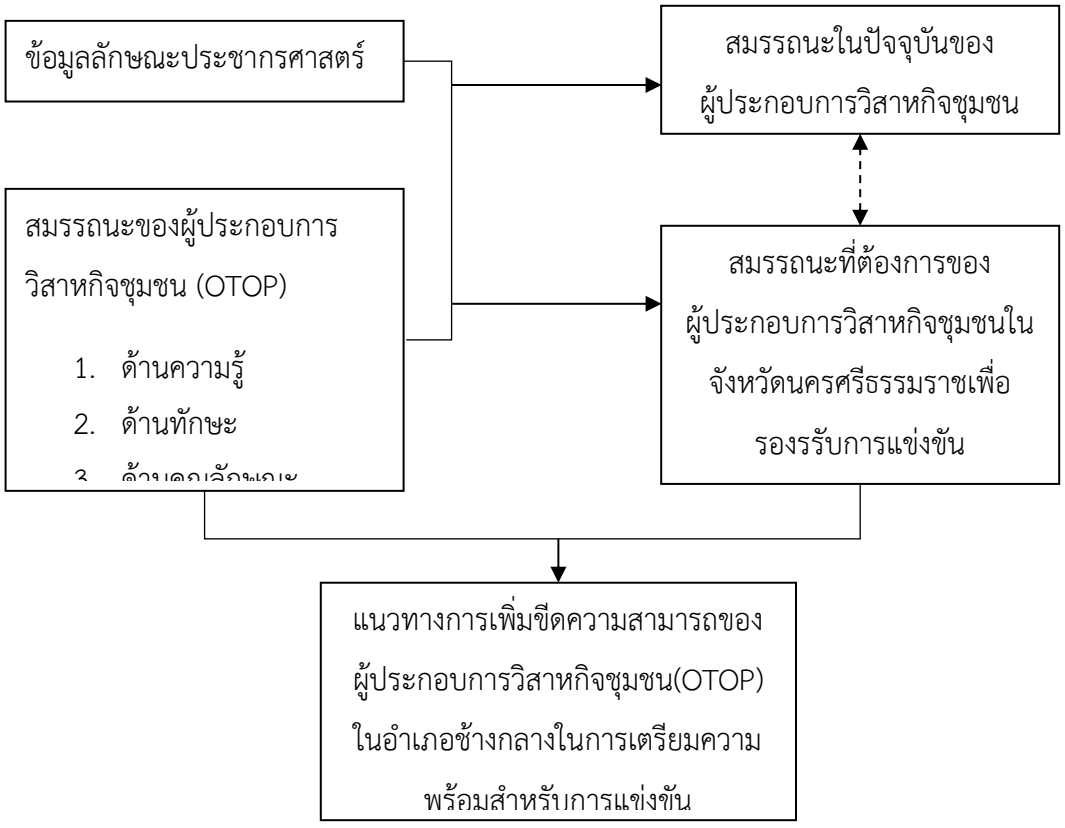

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อำเภอช้างกลางจังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรของ Yamane ณ ระดับความเชื่อมั่นยอมรับ 95%

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราชผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประเภทผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน จำนวนสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) และสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) เพื่อรองรับการแข่งขัน โดยดัดแปลงผลการศึกษาของ David McClelland และ Spencer and Spencer เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีทางสถิติมาวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งสถิติที่ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณี โดยใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนาข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) และสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ดำเนินงานวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบช่องว่าระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในจังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อรองรับการแข่งขันกับสมรรถนะในปัจจุบัน โดยใช้สูตรคำนวณดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : $PNI_{modified}$) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550) ที่ถูกปรับปรุงขึ้นมา

สูตรคำนวณ $PNI_{modified}$ = (I-D)/D

เมื่อ $PNI_{modified}$ = ดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I = สมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบวิสาหกิจชุมชน

D = สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุชน

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน OTOP อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวนสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และประเภทผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน OTOP อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

การวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP)

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ด้านประชากรศาสตร์

ปัจจัยประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	42	35.0
หญิง	78	65.0
อายุ		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี	15	12.5
41-45 ปี	43	35.8
46-50 ปี	25	20.8
51-55 ปี	30	25.0
56 ปีขึ้นไป	7	5.9
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	31	25.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	42	35.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	45	37.5
ปริญญาตรี	2	1.7
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0
ระยะเวลาในการเข้าร่วมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน		
ต่ำกว่า 3 ปี	85	70.8
3-5 ปี	20	16.7
6 ปีขึ้นไป	15	12.5
จำนวนสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน		
ต่ำกว่า 20 คน	95	79.2
20-30 คน	25	20.8
31 คนขึ้นไป	0	0
ประเภทผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน		
อาหาร	5	4.2
ผ้าเครื่องแต่งกาย	55	45.8
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	35	29.2
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	25	20.8

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65 มีอายุระหว่าง 41-45 ปีคิดเป็นร้อยละ 35.8 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 37.5 ระยะเวลาในการเข้าร่วมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่ำกว่า 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 70.8 จำนวนสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่ำกว่า 20 คนคิดเป็นร้อยละ 79.2 ประเภทผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนผ้าและเครื่องแต่งกาย คิดเป็นร้อยละ 45.8

การวิเคราะห์สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน OTOP อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน OTOP อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะโดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวม

สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับสมรรถนะ
ด้านความรู้	3.71	0.81	มาก
ด้านทักษะ	3.87	0.79	มาก
ด้านคุณลักษณะ	3.93	0.84	มาก
ลักษณะโดยรวม	3.84	0.81	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนมีระดับสมรรถนะในการประกอบธุรกิจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.84 (S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าส่วนใหญ่มีสมรรถนะดีที่สุดคือด้านคุณลักษณะ มีค่าเฉลี่ย 3.93 (S.D. = 0.84) รองลงมาด้านทักษะมีค่าเฉลี่ย 3.87 (S.D. = 0.79) และด้านความรู้มีค่าเฉลี่ย 3.71 (S.D. = 0.81) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ด้านความรู้

สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับสมรรถนะ
ด้านความรู้			
1. การวางแผน	3.89	0.79	มาก
2. การผลิต	3.88	0.64	มาก
3. มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์	3.97	0.66	มาก
4. การบริหารจัดการองค์กร	3.64	0.77	มาก
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.59	0.94	มาก
6. กฎระเบียบด้านการค้า	3.31	1.03	ปานกลาง
ลักษณะโดยรวม	3.71	0.81	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนมีระดับสมรรถนะในการประกอบธุรกิจด้านความรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.71 (S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าส่วนใหญ่มีสมรรถนะด้านความรู้ที่ดีที่สุดคือมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ย 3.97 (S.D. = 0.66) รองลงมาด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ย 3.89 (S.D. = 0.79) และด้านการผลิตค่าเฉลี่ย 3.88 (S.D. = 0.64) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ด้านทักษะ

สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับสมรรถนะ
ด้านทักษะ			
1. ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.93	0.62	ปานกลาง
2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์กรอย่างต่อเนื่อง	3.77	0.72	มาก
3. การมีนวัตกรรมองค์กร	3.75	0.70	มาก
4. การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	3.81	0.62	มาก
5. การแสวงหาตลาดใหม่	3.71	0.80	มาก
6. ความสามารถด้านมนุษย์สัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร	3.70	0.79	มาก
7. ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ	4.09	0.72	มาก
8. ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด	4.13	0.62	มาก
9. ความสามารถในการบริหารทีมงาน	3.91	0.73	มาก
ลักษณะโดยรวม	3.87	0.79	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนมีระดับสมรรถนะในการประกอบธุรกิจด้านทักษะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.87 (S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าส่วนใหญ่มีสมรรถนะด้านความรู้ที่ดีที่สุดคือความสามารถสอนงานและถ่ายทอด มีค่าเฉลี่ย 4.13 (S.D. = 0.62) รองลงมาด้านความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.09 (S.D. = 0.72) และด้านความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น 3.93 (S.D. = 0.62) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสมรรถนะปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ด้านคุณลักษณะ

สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับสมรรถนะ
ด้านคุณลักษณะ			
1. ความมุ่งเน้นในการเป็นผู้ประกอบการ	3.86	0.93	มาก
2. การมีภาวะผู้นำ	3.98	0.79	มาก
3. การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์กร	3.94	0.71	มาก
4. การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ	4.09	0.70	มาก

5. การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง	3.79	0.80	มาก
6. การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด	3.88	1.09	มาก
7. การมีความคิดสร้างสรรค์	3.80	0.92	มาก
8. การมีความซื่อสัตย์และคุณธรรม	4.13	0.78	มาก
ลักษณะโดยรวม	3.93	0.84	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนมีระดับสมรรถนะในการประกอบธุรกิจด้านคุณลักษณะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.93 (S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าส่วนใหญ่มีสมรรถนะด้านการมีความซื่อสัตย์และคุณธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.13 (S.D. = 0.78) รองลงมาด้านการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจมีค่าเฉลี่ย 4.09 (S.D. = 0.70) และด้านการมีภาวะผู้นำ 3.98 (S.D. = 0.79) ตามลำดับ

การวิเคราะห์สมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อำเภอช้างกลางจังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อรองรับการแข่งขัน

การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อรองรับการแข่งขันโดยแยกสมรรถนะเป็น 3 ด้านคือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแจกแจงของระดับสมรรถนะเพื่อรองรับการแข่งขันโดยภาพรวม

สมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความต้องการ
ด้านความรู้	4.26	0.68	มากที่สุด
ด้านทักษะ	4.20	0.64	มากที่สุด
ด้านคุณลักษณะ	4.33	0.91	มากที่สุด
ลักษณะโดยรวม	4.26	0.74	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนต้องการระดับสมรรถนะในการประกอบธุรกิจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย 4.26 (S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าส่วนใหญ่มีสมรรถนะด้านคุณลักษณะ มีค่าเฉลี่ย 4.33 (S.D. = 0.91) รองลงมาด้านทักษะ 4.20 (S.D. = 0.64) และด้านความรู้ 4.26 (S.D. = 0.68) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแจกแจงของระดับสมรรถนะเพื่อรองรับการแข่งขัน ด้านความรู้

สมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความต้องการ
ด้านความรู้			
1. การวางแผน	4.28	0.64	มากที่สุด

2. การผลิต	4.55	0.67	มากที่สุด
3. มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์	4.26	0.62	มากที่สุด
4. การบริหารจัดการองค์กร	4.20	0.63	มากที่สุด
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.16	0.76	มาก
6. กฎระเบียบด้านการค้า	4.13	0.78	มาก
ลักษณะโดยรวม	4.26	0.68	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนต้องการระดับสมรรถนะในการประกอบธุรกิจด้านความรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย 4.26 (S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าส่วนใหญ่ต้องการสมรรถนะด้านการผลิต มีค่าเฉลี่ย 4.55 (S.D. = 0.67) รองลงมาด้านการวางแผน 4.28 (S.D. = 0.64) และด้านมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ 4.26 (S.D. = 0.62) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแจกแจงของระดับสมรรถนะเพื่อรองรับการแข่งขัน ด้านทักษะ

สมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความต้องการ
ด้านทักษะ			
1. ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.25	0.61	มากที่สุด
2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์กรอย่างต่อเนื่อง	4.20	0.66	มากที่สุด
3. การมีนวัตกรรมองค์กร	4.17	0.71	มาก
4. การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	4.28	0.62	มากที่สุด
5. การแสวงหาตลาดใหม่	4.01	0.77	มาก
6. ความสามารถด้านมนุษย์สัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร	4.00	0.72	มาก
7. ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ	4.26	0.69	มาก
8. ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด	4.30	0.85	มาก
9. ความสามารถในการบริหารทีมงาน	4.32	0.84	มากที่สุด
ลักษณะโดยรวม	4.20	0.64	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนต้องการระดับสมรรถนะในการประกอบธุรกิจด้านทักษะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย 4.20 (S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าส่วนใหญ่ต้องการสมรรถนะด้านความสามารถในการบริหารทีมงานมีค่าเฉลี่ย 4.32 (S.D. = 0.84) รองลงมาด้านความสามารถสอนงานและถ่ายทอด 4.30 (S.D. = 0.85) และด้านการสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ย 4.28 (S.D. = 0.62) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแจกแจงของระดับสมรรถนะเพื่อรองรับการแข่งขัน ด้านคุณลักษณะ

สมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความต้องการ
ด้านคุณลักษณะ			
1. ความมุ่งเน้นในการเป็นผู้ประกอบการ	4.41	0.81	มากที่สุด
2. การมีภาวะผู้นำ	4.32	0.84	มากที่สุด
3. การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์กร	4.16	1.09	มาก
4. การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ	4.12	1.16	มาก
5. การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง	4.42	0.82	มากที่สุด
6. การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด	4.26	0.97	มากที่สุด
7. การมีความคิดสร้างสรรค์	4.43	0.87	มากที่สุด
8. การมีความซื่อสัตย์และคุณธรรม	4.48	0.74	มากที่สุด
ลักษณะโดยรวม	4.33	0.91	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนต้องการระดับสมรรถนะในการประกอบธุรกิจด้านคุณลักษณะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย 4.33 (S.D. = 0.91) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าส่วนใหญ่ต้องการสมรรถนะด้านการมีความซื่อสัตย์และคุณธรรมมีค่าเฉลี่ย 4.48 (S.D. = 0.74) รองลงมาด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ย 4.43 (S.D. = 0.87) และด้านการเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ย 4.42 (S.D. = 0.82) ตามลำดับ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบช่องว่างระหว่างสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อรองรับการแข่งขันกับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อำเภอช้างกลางเพื่อรองรับการแข่งขันกับระดับสมรรถนะในปัจจุบันจำแนกสมรรถนะเป็น 3 ด้านคือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะโดยการหาค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI modified) และเรียงลำดับความสำคัญของสมรรถนะ ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช กับระดับสมรรถนะในปัจจุบันโดยภาพรวม

สมรรถนะโดยภาพรวม	ค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะ				PNI modified	ลำดับความสำคัญ
	ที่ต้องการ (I)	ระดับ	ปัจจุบัน (D)	ระดับ		
1. ด้านความรู้	4.26	มากที่สุด	3.71	มาก	0.15	1
2. ด้านทักษะ	4.20	มากที่สุด	3.87	มาก	0.09	3
3. ด้านคุณลักษณะ	4.33	มากที่สุด	3.93	มาก	0.10	2

จากตารางที่ 10 พบว่าช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) กับระดับสมรรถนะในปัจจุบันรายด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญตามค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจาก PNI modified ดังนี้ 1) ด้านความรู้ 2) คุณลักษณะ และ 3) ด้านทักษะ ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน ด้านความรู้

สมรรถนะด้านความรู้	ค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะ				PNI modified	ลำดับความสำคัญ
	ที่ต้องการ (I)	ระดับ	ปัจจุบัน (D)	ระดับ		
1. การวางแผน	4.28	มากที่สุด	3.89	มาก	0.10	5
2. การผลิต	4.55	มากที่สุด	3.88	มาก	0.17	2
3. มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์	4.26	มากที่สุด	3.97	มาก	0.07	6
4. การบริหารจัดการองค์กร	4.20	มากที่สุด	3.64	มาก	0.15	4
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.16	มาก	3.59	มาก	0.16	3
6. กฎระเบียบด้านการค้า	4.13	มาก	3.31	ปานกลาง	0.25	1

จากตารางที่ 1 พบว่าช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบันด้านความรู้โดยเรียงจากลำดับความสำคัญตามค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญตามความต้องการความจำเป็น PNI modified ดังนี้ 1) กฎระเบียบด้านการค้า 2) การผลิต และ 3) เทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน ด้านทักษะ

สมรรถนะด้านทักษะ	ค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะ				PNI modified	ลำดับความสำคัญ
	ที่ต้องการ (I)	ระดับ	ปัจจุบัน (D)	ระดับ		
1. ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.25	มากที่สุด	3.93	ปานกลาง	0.08	4
2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์กรอย่างต่อเนื่อง	4.20	มากที่สุด	3.77	มาก	0.11	2
3. การมีนวัตกรรมองค์กร	4.17	มาก	3.75	มาก	0.11	2

4. การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	4.28	มากที่สุด	3.81	มาก	0.12	1
5. การแสวงหาตลาดใหม่	4.01	มาก	3.71	มาก	0.08	4
6. ความสามารถด้านมนุษย์สัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร	4.00	มาก	3.70	มาก	0.08	4
7. ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ	4.26	มากที่สุด	4.09	มาก	0.04	5
8. ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด	4.30	มากที่สุด	4.13	มาก	0.04	5
9. ความสามารถในการบริหารทีมงาน	4.32	มากที่สุด	3.91	มาก	0.10	3

จากตารางที่ 12 พบว่าช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนกับระดับสมรรถนะในปัจจุบันด้านทักษะโดยเรียงจากลำดับความสำคัญตามค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญตามความต้องการความจำเป็น PNI modified ดังนี้ 1) การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง 2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์กรอย่างต่อเนื่อง และการมีนวัตกรรมองค์กร และ 3) ความสามารถในการบริหารทีมงาน

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน ด้านคุณลักษณะ

สมรรถนะด้านคุณลักษณะ	ค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะ				PNI modified	ลำดับความสำคัญ
	ที่ต้องการ (I)	ระดับ	ปัจจุบัน (D)	ระดับ		
1. ความมุ่งเน้นในการเป็นผู้ประกอบการ	4.41	มากที่สุด	3.86	มาก	0.14	3
2. การมีภาวะผู้นำ	4.32	มากที่สุด	3.98	มาก	0.08	5
3. การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์กร	4.16	มาก	3.94	มาก	0.05	6
4. การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ	4.12	มาก	4.09	มาก	0.01	7
5. การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง	4.42	มากที่สุด	3.79	มาก	0.17	1

6. การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด	4.26	มากที่สุด	3.88	มาก	0.10	4
7. การมีความคิดสร้างสรรค์	4.43	มากที่สุด	3.80	มาก	0.16	2
8. การมีความซื่อสัตย์และคุณธรรม	4.48	มากที่สุด	4.13	มาก	0.08	5

จากตารางที่ 13 พบว่าช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบันด้านคุณลักษณะโดยเรียงจากลำดับความสำคัญตามค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญตามความต้องการความจำเป็น PNI modified ดังนี้ 1) การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง 2) การมีความคิดสร้างสรรค์ และ 3) ความมุ่งเน้นในการเป็นผู้ประกอบการ

การอภิปรายผล

ในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทราบถึงสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อสร้างความสามารถทางการแข่งขันสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

สมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) ด้านความรู้ ประกอบด้วย การวางแผน การผลิต มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการองค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศ และกฎระเบียบด้านการค้า 2) ด้านทักษะ ประกอบด้วย ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์กรอย่างต่อเนื่อง การมีนวัตกรรมองค์กร การสร้างเครือข่ายองค์กร การแสวงหาตลาดใหม่ ความสามารถด้านมนุษย์สัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด และความสามารถในการบริหารทีมงาน และ 3) ด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย ความมุ่งเน้นในการเป็นผู้ประกอบการ การมีภาวะผู้นำ การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์กร การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด การมีความคิดสร้างสรรค์และการมีความซื่อสัตย์และคุณธรรม

สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยสมรรถนะด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์มีค่าเฉลี่ย 3.97 (S.D. = 0.66) แสดงว่าผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนให้ความใส่ใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานเพื่อเป็นที่ยอมรับของลูกค้า ส่วนด้านที่ต้องพัฒนาคือด้านกฎระเบียบด้านการค้าซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 3.31 (S.D. = 1.03) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมนึกและคณะ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องนวัตกรรม ความหมาย ประเภทและความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า นวัตกรรมถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ ซึ่งในขณะเดียวกันผู้ประกอบการเป็นกลไกสำคัญในการสร้างนวัตกรรม

ส่วนสมรรถนะด้านทักษะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มากที่สุดคือด้านความสามารถการสอนงานและถ่ายทอดงาน แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) มีลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการที่ดีที่จะบริหารจัดการบุคลากรในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โทมัส วิง ยัน แมน (Tomus Wing Yan Man, 2006) ได้ศึกษารูปแบบ

พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้ประกอบการ ประเด็นสมรรถนะโดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษารูปแบบและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้ประกอบการ พบว่ารูปแบบพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการประกอบด้วย 6รูปแบบสำคัญ คือ การแสวงหาโอกาสการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบเจาะจง การเรียนรู้เชิงลึก การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การนำ ผลการเรียนรู้มาผสานกับประสบการณ์ และการประสบความสำเร็จในการถ่ายโอการเรียนรู้กับสถานการณ์ปัจจุบัน

สมรรถนะด้านคุณลักษณะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มากที่สุดคือด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการประกอบธุรกิจอย่างมีความตรงไปตรงมา ไม่เอาเปรียบผู้บริโภคซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี ตันประยูร (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้ประกอบการและความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการและความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่า คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญที่สุดอันดับแรกคือการยึดถือในคุณภาพของสินค้าหรือบริการ ความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าและความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้าหรือบริการ

ในด้านการพิจารณาสมรรถนะเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ทำให้ทราบว่าผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ควรได้รับการพัฒนาดังนี้คือ

สมรรถนะ	ประเด็นการพัฒนา
ด้านความรู้	กฎระเบียบการค้า การผลิต เทคโนโลยีสารสนเทศ
ด้านทักษะ	การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์กรอย่างต่อเนื่อง การมีนวัตกรรมองค์กร
ด้านคุณลักษณะ	การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรม การมีความคิดสร้างสรรค์ ความมุ่งเน้นในการเป็นผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง การศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปข้อเสนอแนะดังนี้

ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะ 1) ด้านความรู้ ในประเด็น กฎระเบียบการค้า การผลิต เทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ด้านทักษะ การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์กรอย่างต่อเนื่อง การมีนวัตกรรมองค์กร และ 3) ด้านคุณลักษณะการเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมการมีความคิดสร้างสรรค์ ความมุ่งเน้นในการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อสร้างความได้เปรียบทางด้านการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

การพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) 1) ด้านความรู้ ในประเด็น กฎระเบียบการค้า การผลิตเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ด้านทักษะ การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์กรอย่างต่อเนื่อง การมีนวัตกรรมองค์กร และ 3) ด้านคุณลักษณะการเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมการมีความคิดสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาแยกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (OTOP) เพื่อได้ทราบถึงความต้องการ และการพัฒนาของวิสาหกิจชุมชนในแต่ละผลิตภัณฑ์ เพื่อสามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาให้เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อย่างมีสมรรถนะต่อไป

เอกสารอ้างอิง References

เดชา เดชะวัฒนไพศาล. (2543). “Competency – Based Human Resources Management,” HR Magazine.21(4):12-22.

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2004). “Competency: เครื่องมือการบริหารที่ปฏิเสธไม่ได้,” Productivity. 9(53) : 44 – 48.

อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์. (2547). “แนวคิดเรื่องสมรรถนะ Competency: เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง,” Chulalongkon Review. 16: 57-72.

Ahmad Noor Hazlina, 2010. Is entrepreneurial competency and business success relationship contingent upon business environment?: A study of Malaysian SMEs. Internationl Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research. 16.3 (2010): 182–203.

Boam, R., & Sparrow, P., 1992. The rise and rationale of competency- based approaches. In R. Boam & P. Sparrow (Eds.), Designing and achieving competency (pp. 3–15). London: McGraw-Hill.

Boyatizis, R.E., 1982. The Competent Manager. New York: McGraw-Hill.

Dales, M and Hes, K., 1995. Creating Training miracles. Sydney: Prentice Hall.

George & Jones, 1996. Organization Behavior. New York: McFrow-Hill.

McClelland, D.C. (1973). “Testing for Competence rather than for Intelligence,”American Psychologist.28, 1-14.

บทความวิจัย

การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ฉันทกานต์ สวนจันทร์ สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี 34000
E-mail chanthakan.sc@gmail.com โทร. 099-1361331

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน (3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน และ (4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนปทุมพิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 36 คน ได้จากวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และค่าการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.00/85.21 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2. ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: *กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน, ความสามารถในการแก้ปัญหา, ความปลอดภัยในชีวิต*
Received: May 20, 2021, **Revised** June 2, 2021, **Accepted** June 14, 2021

The Development of Problem Solving Abilities by Using Problem-Based Learning Entitled Security of Life in Health and Physical Education of Mathayomsuksa 2 Students

Chanthakan Suanchan The master of Education Degree in Curriculum and Instructional Development,
Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University 34000
Email: chanthakan.sc@gmail.com Tel.0991361331

Abstract

The purposes of this research were to (1) assess the efficiency gained from the designed lesson plans entitled Security of Life among Mathayomsuksa 2 students attain the efficiency criteria of 80/80. (2) to compare the problem solving abilities of students before and after applying the learning approach. (3) to compare learning achievement of students before and after applying the learning approach. (4) to study the students' opinions towards the instruction with problem based learning approach. The research sample was Mathayomsuksa 2/2 students at Pathumpitthayakhom school using a random sampling technique to select a group of 36 students from the classrooms in Mathayomsuksa 2. The research instruments used for gathering data were; lesson plans, problem solving abilities on securities of life test, achievement test and questionnaire. The statistical analysis employed were mean ($\bar{x}$), standard deviation (S) and t-test dependent.

The research findings of this research were as follow (1) The study of learning activities' using problem based learning for the samples as effective as 85.00/85.21 which was higher than standard criterion set at 80/80. (2) The capabilities in solving the problems among the students were improved statistically significant different at .01 as measured after the problem-based learning approach has been applied to the instruction. (3) The learning achievement among the students were improved statistically significant different at .01 as measured after the problem-based learning approach has been applied to the instruction. (4) The students' satisfaction on the learning problem based learning theory the highest level.

Keywords: *Problem Based learning, Problem solving ability, Security of life*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมในปัจจุบันที่กำลังเผชิญกับความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย ทั้งปัจจัยภายนอกประเทศ จากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ 2558 (Millennium- Development Goals: MDGs 2015) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และปัจจัยภายในประเทศ จากนโยบายการปรับเปลี่ยนประเทศไปสู่ประเทศไทย 4.0 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และวิกฤตสังคมสูงวัย รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสาธารณะ ล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาประเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนในประเทศไทย ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ถือเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ควบคู่ไปกับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ โดยให้ความสำคัญไปที่การจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและความสามารถให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ตอบสนองกับทิศทางการผลิตและการพัฒนากำลังคน โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และทักษะในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศท่ามกลางกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2560: 1-18)

จากสภาพการณ์ดังกล่าวจะเห็นว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง บนพื้นฐานการมีจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมรักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ โดยกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้(1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต (3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย (4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกตรองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ สำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ทั้งหมด 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 1-7)

จากสภาพการณ์ในสังคมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมปัจจุบัน และจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นจากปัญหาเล็กกลายเป็นปัญหาที่ใหญ่ และยากต่อการแก้ไขหากปล่อยให้เรื้อรัง ในปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหามากมาย ทั้งปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของประชากรในประเทศ คุณภาพการศึกษา คุณภาพด้านการบริการสาธารณสุข ซึ่งทำให้สังคมไทยมีความเหลื่อมล้ำก่อให้เกิดความแตกแยก และประชาชนส่วนใหญ่มักมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ไม่มีระเบียบวินัย

ความซื่อสัตย์ และการมีจิตสาธารณะ ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคมไทย (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 2560: 1-3) ประกอบกับเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตของประชาชนมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่มีการใช้สื่อออนไลน์มากที่สุด โดยแอปพลิเคชันยอดฮิต ได้แก่ Facebook, Twitter, Instagram (กระทรวงดิจิตอลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม 2562: 65) ซึ่งการเข้าถึงสื่อออนไลน์ของกลุ่มวัยรุ่นทำให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย โดยข้อดีนั้นทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ส่วนข้อเสียมีมากมาย เช่น การถูกล่อลวงบนอินเทอร์เน็ต ผ่านการพูดคุยกันบน Social Network เป็นช่องทางของมิจฉาชีพในการล่อลวง ปัญหาความรุนแรง ปัญหายาเสพติด ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ และปัญหาความเสื่อมโทรมด้านจิตใจและศีลธรรม เป็นต้น ซึ่งบุคคลที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ จากการรายงานข่าวในสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ประจำเดือนกรกฎาคม 2562 พบว่ามีประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก คือ เด็กถูกกระทำอนาจาร ร้อยละ 21.9 เด็กถูกทำร้ายร่างกาย ร้อยละ 18.95 อุบัติเหตุในเด็ก ร้อยละ15.79 และปัญหาเด็กยากจน ร้อยละ 8.42 และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของกรมกิจการเด็กและเยาวชน (2562: 1-2) ส่วนประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชน คือ เยาวชนที่ถูกทำร้ายร่างกายมีสถิติสูงสุด ร้อยละ 16 รองลงมาคือเยาวชนที่ประสบอุบัติเหตุ ร้อยละ 14 มีการทะเลาะวิวาท ร้อยละ 10 ถูกกระทำอนาจาร และแข่งรถในที่สาธารณะ ร้อยละ 8

จากข้อมูลดังกล่าวมีส่วนคล้ายกับสภาพปัญหาของนักเรียนในโรงเรียนที่ผู้วิจัยสอนอยู่ กล่าวคือ นักเรียนส่วนใหญ่มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาดังกล่าว เนื่องจากผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์เพื่อจัดเก็บข้อมูลนักเรียนส่วนหนึ่ง พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านครอบครัว บางครอบครัวพ่อและแม่แยกทางกัน บางครอบครัวเกิดปัญหาด้านความแตกต่างระหว่างช่วงวัยและไม่มีที่ปรึกษาในการจัดการความรู้สึกหรือความคิดที่ขัดแย้งกัน บางคนอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องอันเนื่องมาจากหลายสาเหตุ ส่งผลให้การอบรมเลี้ยงดูอาจไม่เทียบเท่ากับพ่อและแม่ และปัญหาอื่นๆ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้นักเรียนหันไปใช้เวลาอยู่กับเพื่อน เกม สมาร์ทโฟน หรือเทคโนโลยีต่างๆ มากกว่า ซึ่งมีสิ่งเร้ามากมายที่มีส่วนทำให้นักเรียนซึมซับข้อมูลต่างๆ ทั้งด้านดีและด้านไม่ดี เกิดการลอกเลียนแบบตามกระแสสังคม ซึ่งเป็นบ่อเกิดปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา หากขาดการคิดพิจารณาและความระมัดระวังในการเสพสื่อหรือเล่น Social Network เช่น เสี่ยงต่อการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดที่อาจเกิดขึ้นจากการถูกชักชวนกันในกลุ่มเพื่อนหรือค่านิยมที่ผิด เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ในวัยเรียนที่เกิดจากค่านิยมการมีคู่รักและรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เนื่องจากไม่หักห้ามใจตนเองหรือหลงคารมหลงคำหว่านล้อมต่างๆ จากผู้อื่น เสี่ยงต่อการติดการพนันจากการโฆษณาบนสื่อออนไลน์หรือการชักชวนของเพื่อน เสี่ยงต่อการถูกล่อลวงผ่านการใช้ Social Network เช่น Facebook, Line, Instagram, Twitter และอื่นๆ เสี่ยงต่อการถูกฉ้อโกงในการซื้อขายสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ตหรือแอปพลิเคชันต่างๆ เป็นต้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวนั้นเป็นปัญหาที่นักเรียนได้เผชิญ แต่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง หรืออาจแก้ปัญหาได้แต่วิธีหรือผลของการแก้ปัญหานั้นไม่เหมาะสม โดยกระบวนการแก้ปัญหาของนักเรียนส่วนใหญ่ที่ได้เผชิญกับปัญหาเหล่านี้ คือ ปรึกษาเพื่อน ซึ่งมีวุฒิภาวะที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น กระบวนการคิดแก้ปัญหาจึงมีความคล้ายคลึงกัน ทำให้ปัญหาบานปลายและแก้ไขได้ยาก ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา พบว่า การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนนั้นยังไม่ได้เน้นในเรื่องการแก้ปัญหาเท่าที่ควร ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วนั้น ไม่ควรเน้นแต่ด้านเนื้อหาวิชาการเท่านั้น แต่ควรเน้นการสร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการแก้ปัญหาที่สามารถพบเจอได้บ่อยครั้งในการดำเนินชีวิต

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) เป็นรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาหรือสถานการณ์จริงเป็นจุดรวมหรือตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากความอยากรู้และการเสาะแสวงหาความรู้ของผู้เรียน และจะได้พบคำตอบหรือความเข้าใจในปัญหานั้นด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา ความรู้จากสถานการณ์ปัญหาที่เผชิญหรือกำลังศึกษาอยู่ในขณะนั้น รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหาที่ผ่านการคิดวิเคราะห์เป็นลำดับขั้นตอนมาแล้ว (อัจฉรียา ธิรศริโชติ 2560: 7) นอกจากนี้ยังสามารถปลูกฝังในด้านคุณธรรมได้

จากการให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นของบุคคลหลากหลายเหตุการณ์ ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้คิดวิเคราะห์ และแยกแยะประเด็นปัญหา เกิดการแสดงความคิดเห็น รู้จักประเมินค่าสิ่งต่างๆ และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น แนวคิดเรื่องการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา จึงมีความสัมพันธ์กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เนื่องจากเป็นวิธีการสอนที่จัดให้ผู้เรียนได้เผชิญหน้ากับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานดังกล่าวนับว่ามีความเหมาะสมกับสถานการณ์หรือโลกในปัจจุบันที่กำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นยุคที่มีความซับซ้อนในเรื่องต่าง ๆ มากมาย (กนก จันทรา 2556: 9) สอดคล้องกับการวิจัยของโสภา ช้อยชด (2560: 131-137) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาสุขศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เน้นใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรม เป็นผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเองจากการศึกษาและอภิปรายของผู้เรียนเองซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอภิชัย เหล่าพิเดช (2562: 82) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาทางสังคมของไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์นั้นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผู้เรียนมีระดับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอในภาพรวมยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำแนวคิดปัญหาเป็นฐานมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้จากการใช้ปัญหาเป็นจุดตั้งต้นและเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาที่ถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิตภายใต้สังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 โดยปัญหาที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่สามารถพบได้ในชีวิตประจำวันและเป็นเรื่องใกล้ตัวของผู้เรียน ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปทุมพิทยาคม ทำให้นักเรียนสามารถเผชิญกับปัญหาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ด้วยปัญญาอย่างเป็นระบบ นำไปเป็นประสบการณ์หรืออุทาหรณ์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐาน ความถูกต้อง เหมาะสม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิธีวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปทุมพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำนวน 4 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 131 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 36 คน ได้จากวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ในการพัฒนาความสามารถด้านการแก้ปัญหาเรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญหาเป็นฐาน ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต จำนวน 4 แผน

2. แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 40 ข้อ

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวมรวบข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยตนเองกับตัวอย่างซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน

1.2 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต สำหนับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน

1.4 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน

1.5 ปฐมนิเทศนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อสร้างความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้เรียนในการเรียน รวมทั้งสร้างความคุ้นเคยและสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้กับนักเรียน

1.6 ให้นักเรียนทำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต เพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาก่อนเรียนของนักเรียน จำนวน 40 ข้อ และเก็บรวบรวมพร้อมกับบันทึกคะแนนไว้

1.7 ให้นักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ และเก็บรวบรวมพร้อมกับบันทึกผลคะแนนจากการทดสอบไว้

2. ขั้นทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานตามแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จะมีการมอบหมายงานโดยให้ผู้เรียนจัดทำใบกิจกรรม และเก็บรวบรวมพร้อมกับบันทึกคะแนนไว้

3. ขั้นหลังการทดลอง

3.1 มอบหมายงานให้นักเรียนทำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับก่อนเรียน และเก็บรวบรวมพร้อมกับบันทึกผลคะแนนจากการทดสอบไว้

3.2 มอบหมายงานให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับก่อนเรียน และเก็บรวบรวมพร้อมกับบันทึกผลคะแนนจากการทดสอบไว้

3.3. ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สูตร E1/E2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาระหว่างหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานและก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน โดยทดสอบ t-test (Dependent Samples)

3. เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน โดยทดสอบ t-test (Dependent Samples)

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิเคราะห์แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แปลผลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.00/85.21ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.00/85.21 นักเรียนได้คะแนนการประเมินระหว่างเรียนทั้ง 4 แผนการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 85.00 เนื่องจาก เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต

และผู้เรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียน เรื่อง ความปลอดภัยในชีวิต โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน ร้อยละ 85.21 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ เนื่องจาก (1) กิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้น ผ่านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อปรับปรุงคุณภาพชุดการเรียนก่อนนำไปใช้จริง (2) แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเอง เพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง (3) ผู้สอนได้มีการสอดแทรกคุณธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพิ่มในเนื้อหาให้เกิดความน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สิริญา วงเวียน (2558: 53) ได้กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีนั้นควรเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้สอนได้อย่างชัดเจน เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ได้ฝึกคิด ฝึกทำ และได้ลงมือแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวพร โกษาทอง (2562: 117) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.58/83.85 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่น่าสนใจและเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคมที่เกิดขึ้นเป็นข่าวในทุกๆ วัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะศึกษาและมุ่งมั่นที่จะหาวิธีในการแก้ปัญหา ในส่วนของผู้สอนนั้นมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีส่วนทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น และงานวิจัยของ วรภร ฉิมมี (2559: 79-80) ซึ่งได้ทำการวิจัยการพัฒนาชุดการเรียนด้วยการเรียนแบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การสร้างสุขภาวะทางเพศสำหรับเยาวชน พบว่า ชุดการเรียนด้วยการเรียนแบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การสร้างสุขภาวะทางเพศสำหรับเยาวชนนั้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.67/85.17 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ เนื่องจากมีการออกแบบเนื้อหาของบทเรียนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้านต่างๆ เข้ามาใช้ในการถ่ายทอดเนื้อหาบทเรียน ทั้งข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงประกอบการบรรยาย มีการออกแบบเกมที่เชื่อมโยงกับเนื้อหา ทำให้ผู้เรียนสามารถฝึกทักษะการคิดเชื่อมโยงปัญหา เพื่อนำมาแก้ปัญหาได้ด้วยเกมในรูปแบบของชิ้นงาน อีกทั้งมีการทดสอบการวัดผลและการประเมินผล ซึ่งผู้เรียนนั้นสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้แนวการจัดการเรียนด้วยชุดการเรียนแบบปัญหาเป็นฐานนั้นมีการจัดการเรียนรู้เป็นกลุ่มเล็กๆ ทำให้มีการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์ร่วมกัน รวมถึงมีกิจกรรมและเกมที่ใช้ในการฝึกทักษะในลักษณะของการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ซึ่งทำให้เป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความต้องการและมีทัศนคติที่ดีในการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมากขึ้น

2. จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้เนื่องมาจาก (1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่น่าสนใจและหลากหลาย (2) มีการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาและอภิปราย วิพากษ์วิจารณ์แนวทางการแก้ปัญหาของแต่ละกลุ่ม (3) มีการจัดการเรียนนรู้โดยให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาที่สามารถเกิดขึ้นได้จริงในปัจจุบัน (4) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ระดมสมองเพื่อนำเสนอสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหา (5) ผู้สอนทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเสนอแนวทางการแก้ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอนันต์ ธะสุข (2558: 15-17) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ เป็นปัญหาที่คลุมเครือ มีคำตอบหรือวิธีการแก้ปัญหาหลายทาง เพื่อให้ผู้เรียนฝึกกระบวนการคิดแก้ปัญหาเป็นกลุ่มเล็ก โดยแบ่งให้สมาชิกในกลุ่มมีหน้าที่อย่างชัดเจน โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก และสอดคล้องกับแนวคิดของ ศรัลยา วงเอี่ยม (2558: 42-44) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีจุดเด่นคือทำให้ผู้เรียนนั้นเกิดความรู้ที่คงทนและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถ

ในการแก้ปัญหาและการทำงานเป็นกลุ่ม อีกทั้งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ปริยากร สุภาพ (2558: 20-22) ได้กล่าวว่า การกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียน การเสริมความรู้ใหม่ที่เฉพาะเจาะจง และการต่อเติมความรู้ให้สมบูรณ์ ผ่านการจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานจะทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาได้ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชุดา วงศ์เจริญ (2561: 103) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเสมือนจริง เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และทักษะการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเสมือนจริง สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเสมือนจริงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหา โดยการตั้งปัญหาและให้ผู้เรียนศึกษาหาแนวทางในการแก้ปัญหา ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดแก้ปัญหาที่สูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวพร โกษาทอง (2562: 117-123) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานหลังเรียนสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาคิดเป็นร้อยละ 85.01 ของคะแนนเต็ม ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการตัดสินใจในการแก้ปัญหา เนื่องจากมีการเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในสังคมในเรื่องของความขัดแย้งและความรุนแรงที่เกิดขึ้นตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3. จากการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้เนื่องมาจาก (1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญหาเป็นฐานใช้สถานการณ์ใกล้ตัวให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ และช่วยกันค้นหาความรู้ เพื่อนำมาใช้ประกอบการหาแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ (2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานมีกระบวนการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เผชิญกับปัญหาที่สามารถเกิดขึ้นได้จริงด้วยตนเอง ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเป็นระบบ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ พัฒนาทักษะการคิด การแสวงหาความรู้ และเกิดทักษะการทำงานร่วมกัน (3) มีแหล่งการศึกษาค้นคว้าที่หลากหลาย ทั้งห้องสมุดและอินเทอร์เน็ต (4) บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน ร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์จนสามารถขยายความรู้ให้กว้างมากขึ้นเพื่อหาข้อสรุปในการแก้ไขปัญหา ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (5) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบปัญหาด้วยตนเอง ประเมินวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เพื่อเลือกแนวทางที่เป็นวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความสามารถในการคิดที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ (2561: 23-38) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถแบ่งย่อยเป็น 3 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล คือ ด้านเจตคติและแรงจูงใจต่อการเรียน และด้านพฤติกรรมการเรียน

ของผู้เรียน (2) ปัจจัยครอบครัวและเพื่อน และ (3) ปัจจัยด้านการจัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัย ของ อนันต์ ธะสุข (2557: 53) ซึ่งได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจิตวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหา คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนเฉลี่ยจิตวิทยาศาสตร์ หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. จากการวิจัย พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้เรียนมีระดับความพึงพอใจในด้านเนื้อหาทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดและได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เนื้อหาที่เรียนจัดลำดับเข้าใจง่ายไม่ยากจนเกินไป เนื้อหาสาระสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้เพียงพอต่อการค้นคว้า และมีเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ที่ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนั้น ใช้กระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือ และผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือและผ่านการปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรนนท์ รัตนนนท์ไชย (2560: 121-122) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยการจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานผ่านสื่อสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร พบว่า ผู้เรียนที่เรียนผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาของฐานมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด จากเหตุผลดังกล่าวสนับสนุนว่าผู้เรียนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียนให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2. สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาอื่นๆ ได้อย่าเหมาะสม เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

3. ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้และข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ สามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กนก จันทรา. (2556). *ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นรนนท์ รัตนนนท์ไชย. (2560). *การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยการจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานผ่านสื่อสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

นวรัตน์ ศึกษากิจ. (2558). *ปัจจัยที่มีผบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตรมความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาพาณิชยกรรมของโรงเรียนอาชีวศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ.มหาวิทยาลัยสยาม.

ปริยากร สุภาพ. (2558). *การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง กฎเกณฑ์เบื้องต้นเกี่ยวกับการนับ*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). อุบลราชธานี. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. สืบค้นจาก http://www.esanpedia.oar.ubu.ac.th

รายงานสถานการณ์เด็กและเยาวชน จากสื่อ ประจำเดือนกรกฎาคม 2562. ภาพนิ่ง. กรุงเทพ: กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กลุ่มวิจัยและประเมินผล, 2562.

วรภร ฉิมมี. (2559). *การพัฒนาชุดการเรียนด้วยการเรียนแบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การสร้างสุขภาวะทางเพศสำหรับเยาวชน.* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

วิชุดา วงศ์เจริญ. (2561). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเสมือนจริง เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และทักษะการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ศรัลยา วงเอี่ยม. (2558). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ วิชาชีววิทยา เรื่อง สิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศิวพร โกษาทอง. (2562). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564.* กรุงเทพฯ.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). (2562). *กระทรวงดิจิตอลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2561 Thailand Internet User Profile 2018*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพ: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สิริญา วงเวียน. (2558). *ผลการใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). บุรีรัมย์. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2558.

หฤทัย จตุรวัฒนา. (2560). *ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนันต์ ธะสุข. (2558). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงราย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

อภิชัย เหล่าเดช. (2556). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาทางสังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อัจฉรียา ธิรศิริโชติ. (2560). *การพัฒนากระบวนการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการจัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ สำหรับเยาวชนในชุมชนแออัด*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บทความวิจัย

ชื่อเรื่อง แรงจูงใจและความสุขในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

อัญธิกานต์ จีนศรี นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี E-mail: anthigan_j@rmutt.ac.th
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกพร ชัยประสิทธิ์ คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี E-mail: kanokporn_c@rmutt.ac.th

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจและความสุขในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ บุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 297 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าทีแบบ Independent การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการทำงาน ด้านความต้องการทางร่างกาย ด้านความต้องการความสำเร็จ และด้านความต้องการการยกย่องส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน ด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ และด้านเวลา ส่วนความสุขในการทำงานด้านความก้าวหน้าในที่ทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านกำลังใจในการทำงาน และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ และด้านเวลาของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: *แรงจูงใจการทำงาน, ความสุขการทำงาน, ประสิทธิภาพการทำงาน*
Received: March 3, 2021, Revised March 10, 2021, Accepted March 14, 2021

The Effect of Motivation and happiness at work to employee performance at Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Anthigan Jeensri Master of Business AdministrationMaster of Business Administration, Rajamangala University of Technology. E-mail: anthigan_j@rmutt.ac.th
Asst. Prof. Kanokporn Chaiprasit Faculty of Business Administration, Rajamanala University of Technology. E-mail: kanokporn_cj@rmutt.ac.th

Abstract

The objective of this independent study were to study the motivation and happiness at work to employee performance The Samples of this study were 297 academic employees Performance of Rajamangala University of Technology Thanyaburi (RMUTT). The instrument used to collect data was a questionnaire. Statistical methods used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, independent samples t-test, one-way ANOWA, and multiple liner regression

The results showed that the Sampled motivation employees physiological, social-belongingness, self-actualization influenced the performance of employees and happiness employees career advancement opportunity, acceptance and respect, encouragement at work and work environment influenced the performance of employees in Rajamangala University of Technology Thanyaburi at the statistical significance level of 0.05

Keywords: *Motivation of work, Happiness of work, Quality of work*

คำขอบคุณ: งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

บทนำ

จากสภาพเศรษฐกิจ สังคมและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายนอกและภายในของชีวิตมนุษย์ในปัจจุบัน ล้วนมีความเครียดและความกดดันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นทุกคนจึงต้องการแสวงหาสิ่งที่ทำให้ตนเองนั้นผ่อนคลายความกดดันเกิดความรู้สึกภายในจิตใจที่เรียกว่า ความสุข ไม่ว่าจะเป็นความสุขในชีวิตส่วนตัว ความสุขในชีวิตการทำงาน หรือแม้แต่ชีวิตในสังคมทั่วไปก็ตาม จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564 ค่อนข้างมีความกดดันยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม ประเทศไทยต้องปรับตัวขนานใหญ่ โดยจะต้องเร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมให้เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกด้านเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยท่ามกลาง การแข่งขันในโลกที่รุนแรงขึ้นมากแต่ประเทศไทยมีข้อจำกัดหลายด้าน อาทิคุณภาพคนไทยยังต่ำ แรงงานส่วนใหญ่มีปัญหาทั้งในเรื่ององค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ สังคมขาดคุณภาพและมีความเหลื่อมล้ำสูงที่เป็น อุปสรรคต่อการยกระดับศักยภาพการพัฒนา การบริหารราชการแผ่นดิน โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มุ่งเน้นการนำความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรม เพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ทั้งในเรื่องกระบวนการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์ และบริการใหม่ ๆ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี รูปแบบการดำเนินธุรกิจ และการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้คนใน สังคมทั้งที่เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างถอนรากถอนโคนและการพัฒนาต่อยอด ซึ่งถือว่ามีความกดดันมากสูงมากสำหรับคนในปัจจุบันที่ต้องเร่งพัฒนาตน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2560)

“ศูนย์วิจัยความสุขคนทำงานแห่งประเทศไทย” ได้ดำเนินการสำรวจความสุขคนทำงาน (ในองค์กร) ประจำปี 2561 โดยใช้เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตและความสุขของคนทำงาน “HAPPINOMETER” จัดเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและความสุขของประชากรโดยเฉพาะวัยแรงงาน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจผลสำรวจความสุขคนทำงานในองค์กรประจำปี 2561 จากการรวบรวมข้อมูล ดังภาพที่ 1.1

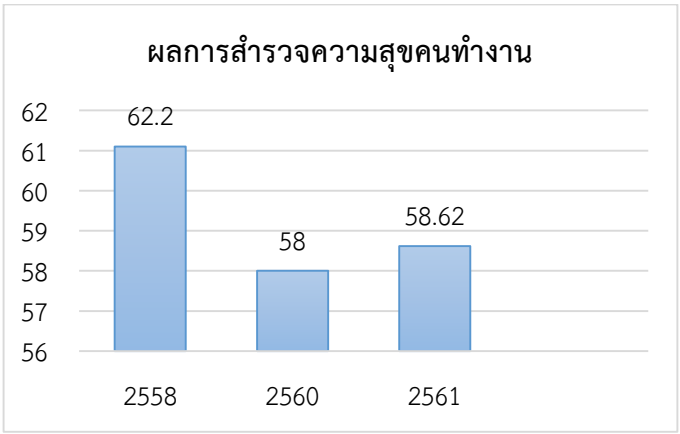

ภาพที่ 1 ผลการสำรวจความสุขคนทำงาน

ที่มา: ศูนย์วิจัยความสุขคนทำงานแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ปี พ.ศ. 2558 – 2561

ในภาพรวมระดับประเทศ คนทำงานส่วนใหญ่มีความสุขเกินครึ่ง สะท้อนให้เห็นว่า นายจ้างมีขีดความสามารถดูแลลูกจ้างให้มีความสุขและใช้ชีวิตในที่ทำงานอย่างผาสุก เมื่อลงลึกในรายละเอียดพบว่า คนทำงานที่มีความสุขส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานครอบครัวที่ดีและอบอุ่น และการได้คะแนนใน มิติใฝ่รู้ดีน้อย อาจเป็นเพราะ ธุรกิจส่วนใหญ่กำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงแบบหน้ามือเป็นหลังมือ (disruptive) ทำให้คนทำงานไม่สามารถปรับตัวได้ทัน การพัฒนาคนให้มีศักยภาพก้าวทันการเปลี่ยนแปลงไปองค์กร (แผนสร้างเสริมสุขภาวะในองค์กร 2561, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ) การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเป็นวัตถุประสงค์หลักอย่างหนึ่งขององค์การทุกองค์การ ในปัจจุบันองค์การให้ความสำคัญกับบุคคลในองค์การเป็นอย่างมาก เพราะเนื่องจากบุคคลเป็นมนุษย์ (Human Capital) ที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อองค์การ อีกทั้งบุคคลในองค์การยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการปฏิบัติกับองค์การ การบริหารจัดการบุคคลที่ดีจึงมีผลต่อความมั่นคงขององค์การในระยะยาวและในอนาคต ด้วยสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จึงทำให้สภาพของการปฏิบัติงานและลักษณะงานเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน การปฏิบัติงานขององค์การจึงต้องอาศัยทักษะความรู้ความสามารถ และการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้องค์การต้องการบุคคลในองค์การมากขึ้น ดังนั้นพฤติกรรมของบุคคลในองค์การจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานขององค์การให้บรรลุเป้าหมายได้ (สรสุดา ชูกลิ่น, 2559)

แรงจูงใจและความสุขในการทำงานถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะเปรียบเสมือนเป็นตัวแปรที่จะทำให้บุคคลที่ทำงานนั้นมีความแรงดึงดูดที่อยากจะทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่หน่วยงานนั้น ๆ ได้กำหนดไว้ เนื่องด้วยในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมล้วนมีความกดดัน คอยบีบรัดให้ต้องตื่นตัวและขับเคลื่อนอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นในส่วนของผู้ปฏิบัติงาน และหน่วยงาน อย่างเช่นในปัจจุบันมหาวิทยาลัยต้องมีการพัฒนาอย่างมากในการที่จะพัฒนาขับเคลื่อนให้ไปสู่เป้าหมายหรือยุทธศาสตร์ชาติของประเทศที่กำหนดไว้ หรือแม้แต่การแข่งขันของมหาวิทยาลัยในแต่ละที่ในการจะมีผลงานในการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งชื่อเสียง ได้รับการยอมรับ ฉะนั้นจึงทำให้ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยต้องการพัฒนาวิจัยมากมายให้ทันต่อกระแสสังคม หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันให้ทันอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้ในตอนนี้มีการคัดเลือก แข่งขัน ประเมินการทำงานในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น และทำให้เกิดแรงกัดดันในการทำงานของบุคลากรที่จะต้องค่อยปรับตัว และไม่หยุดนิ่งอยู่ตลอดเวลา

บุคลากรสายสนับสนุน ได้แก่ ประเภทบุคลากรข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว เป็นบุคคลที่เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยหน่วยงาน สามารถวางแผน ดำเนินการ ปฏิบัติงาน อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเรียนการสอน รวมไปถึง แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการทำงานของบุคลากรสายวิชาการ และนักศึกษาให้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จากเหตุผลข้างต้นดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแรงจูงใจละความสุขในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพราะเล็งเห็นถึงความสำคัญของบุคลากร เพื่อจะทำงานได้อย่างประสิทธิภาพอยู่กับหน่วยงานได้อย่างยาวนาน และสามารถช่วยเหลือหน่วยงานให้ดำเนินงานไปได้อย่างสมบูรณ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจและความสุขในการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
3. เพื่อศึกษาแรงจูงใจและความสุขในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

กรอบแนวคิด

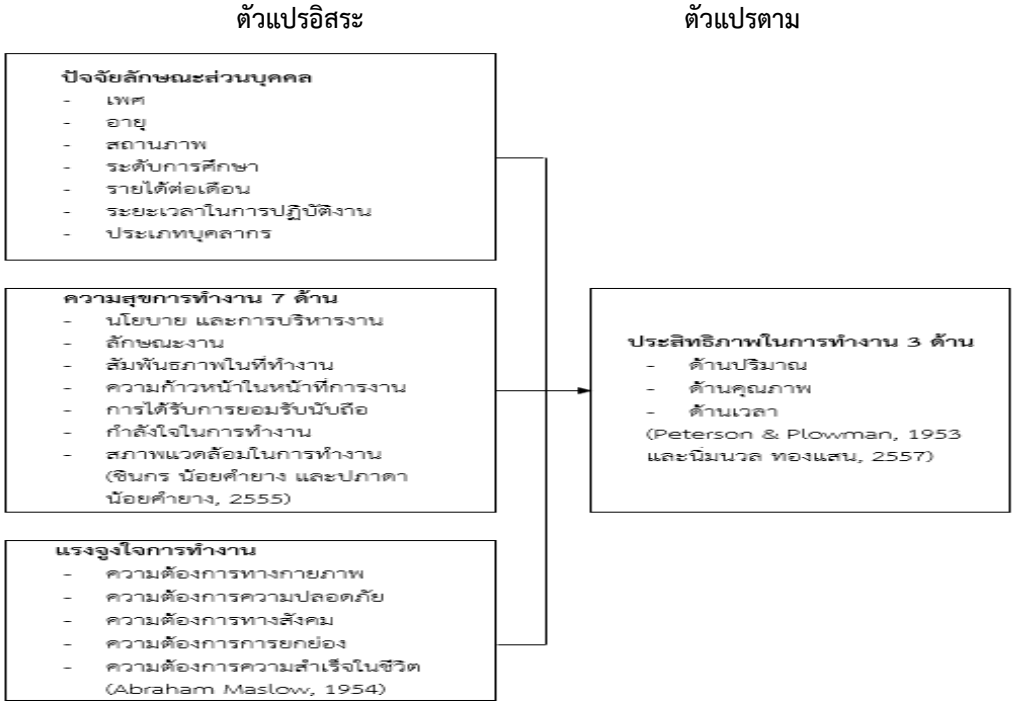

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนา (Desciptive Research) วิเคราะห์แบบสอบถามส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และใช้ในการวิเคราะห์แบบสอบถามส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็นการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Questionnaire Survey)

<u>กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย</u>

การสุ่มตัวอย่างแบบสอบถามขั้นตอน (Two – Stage Sampling) ในขั้นตอนแรกนั้นจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ซึ่งจะแบ่งได้ 5 ชั้น ตามประเภทบุคลากร ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว ลูกจ้างประจำ ขั้นตอนที่สอง คือ การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ซึ่งเป็นการซุ่มตัวอย่างความน่าจะเป็น (Probability sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 297 คน

<u>เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย</u>

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีการจัดทำแบบสอบถามขึ้นโดยการศึกษาค้นคว้าจากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาประยุกต์เป็นลักษณะข้อคำถาม สามารถแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามได้ 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบเลือกตอบ ลักษณะคำถามแบบปลายปิด

ส่วนที่ 2 – 4 คำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงาน ความสุขในการทำงาน และประสิทธิภาพในการทำงาน ลักษณะแบบปลายปิด เป็นคำถามแบบสเกล (Rating Scale)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

1. ตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องว่ามีความถูกต้องตรงตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ โดยหาค่าความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาใช้ส่วนข้อที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.5 ต้องปรับปรุงแก้ไขและนำมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้ง

2. แบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิทำการปรับปรุงแก้ไข แล้วนำมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้ง

3. นำไปทดสอบ (Try Out) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha Cofficient) ของ (Cronbach,1970) ซึ่งเกณฑ์ที่ยอมรับได้ต้องมีค่ามากกว่า 0.70 ซึ่งจากการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.902 ถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าทำการเก็บข้อมูลให้กับคณะ และหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2.ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้บุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยผู้ศึกษาจะทำการเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจดูในความสมบูรณ์ในแต่ละข้อ และนับจำนวนแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนที่ต้องการ ถ้าพบว่า แบบสอบถามชุดใดผู้ตอบแบบสอบถามทำไม่ครบทุกข้อก็จะทำการเก็บเพิ่มเติม เมื่อได้ข้อมูลครบ ผู้วิจัยนำข้อมูลแบบสอบถามไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณา (Descriptive Statistics) ซึ่งได้แก่ การหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ซึ่งใช้สำหรับวิเคราะห์คำถามส่วนที่ 1

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) ซึ่งได้แก่ Independent Sample (t-test) One-Way ANOWA และ Multiple Regression Analysis เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษาและทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของแรงจูงใจในการทำงานด้านความต้องการทางร่างกาย ด้านความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง ด้านความต้องการการยอมรับ ด้านความต้องการการยกย่อง ด้านความต้องการความสำเร็จ วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงมาตรฐาน

จากการวิเคราะห์ พบว่าแรงจูงใจในการทำงานด้านความต้องการทางร่างกาย โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านความต้องการการยอมรับ โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านความต้องการการยกย่อง โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านความต้องการความสำเร็จ โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 3 สรุปผลระดับความคิดเห็นของความสุขในการทำงานด้านนโยบายและบริหารงาน ด้านลักษณะงาน ด้านสัมพันธภาพในที่ทำงาน ด้านความก้าวหน้าในที่ทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านกำลังใจในการทำงาน และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการวิเคราะห์ พบว่าความสุขในการทำงานด้านนโยบายและการบริหารงาน โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านลักษณะงาน โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านสัมพันธภาพในที่ทำงาน โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านความก้าวหน้าในที่ทำงาน โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านกำลังใจในการทำงาน โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 4 สรุปผลระดับความคิดเห็นของประสิทธิภาพในการทำงานด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ และด้านเวลา วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการวิเคราะห์ พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงานด้านปริมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประสิทธิด้านคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และประสิทธิภาพด้านเวลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 5 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และประเภทบุคลากร ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ และด้านเวลาของบุคลากร สายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

สมมติฐานที่ 2 แรงจูงใจการทำงาน ด้านความต้องการทางร่างกาย ด้านความต้องการการยอมรับ ด้านความต้องการความสำเร็จ มีอิทธิพลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานในด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ และด้านเวลาของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

สมมติฐานที่ 3 ความสุขในการทำงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านกำลังใจในการทำงาน และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานมีอิทธิพลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานในด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ และด้านเวลาของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การอภิปรายผลการวิจัย

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มุ่งวิจัยในเรื่องของแรงจูงใจและความสุขในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยวิจัยจากบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 297 คน ซึ่งผู้ศึกษาได้สรุปประเด็นที่น่าสนใจหลายประการดังต่อไปนี้

จากผลการศึกษา พบว่า แรงจูงใจในการทำงานในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ในด้านความต้องการทางร่างกาย ด้านความปลอดภัยและมั่นคง ด้านความต้องการการยอมรับ ด้านความต้องการการยกย่อง และด้านความต้องการความสำเร็จ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานทั้งด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ และ ด้านเวลา ซึ่งสอดคล้องกับสมมตติฐานข้อที่ตั้งไว้ คือ แรงจูงใจในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานในด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ และด้านเวลาของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และจากผลการศึกษานัยสำคัญทางสถิติพบว่า มีแรงจูงใจอยู่ 3 ด้านที่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ความต้องการทางกายภาพ ความต้องการทางสังคม และ ความต้องการความสำเร็จในชีวิต ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการลำดับขั้นของ Maslow (Maslow’s Hierarchical Theory of Motivation)

นอกจากนี้ ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ศศิมาศ หอมบุญมา (2558) ที่กล่าวว่า แรงจูงในเป็นทัศนคติทางบวกที่เกิดจากกความรู้สึกพึงพอใจในการทำงานที่จะส่งเสริมให้การแสดงพฤติกรรมออกมาในทางด้านการสร้างสรรค์ เกิดความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายขององค์กร จากแนวคิดดังกล่าวบ่งชี้ให้เห็นว่า แรงจูงใจในการทำงานเป็นอีกหนึ่งความสำคัญที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพนการทำงาน หากขาดแรงจูงใจด้านใดด้านนึงไป ก็อาจจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานได้ ยกตัวอย่างเช่น หากผลงานดีแต่ไม่เคยได้รับคำชมหรือไม่ได้รับการยอมรับเลยก็อาจจะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานหมดกำลังใจ ขาดแรงขับเคลื่อนในการทำงานและส่งผลให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลงได้ ดังทฤษฎีจิตวิทยาองค์การ (2563) กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจเป็นแรงขับ หรือกระบวนการกระตุ้นที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย นอกจากนั้น ยังเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดความเข้มข้น (Intensity) กำหนดทิศทาง (Direction) และความต่อเนื่อง (Persistence) ของความพยายามของบุคคล เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

จากผลการศึกษา พบว่า ความสุขในการทำงานในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านนโยบายและการบริหารงาน ด้านลักษณะงาน ด้านสัมพันธภาพในที่ทำงาน ด้านความก้าวหน้าในที่ทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านกำลังใจในการทำงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ และด้านเวลาของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐนันท์ ทาคำ และกนกพร ชัยประสิทธิ์ (2561) ที่กล่าวถึงความสุขในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน พบว่า ความสุขในการทำงาน ด้านลักษณะงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านกำลังใจในการทำงาน และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่งผลทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน จากงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ความสุขในการทำงานเป็นอีกหนึ่งแรงกระตุ้นและการขับเคลื่อนที่สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และจากผลการศึกษาที่สอดคล้องกันได้แสดงให้เห็นว่าความสุขที่เกิดขึ้นมีการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการทำงาน ซึ่งเป็นดังที่ Warr (2007) ที่กล่าวถึงความสุขในการทำงาน ว่าเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นข้างในจิตใจของบุคคลที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในที่ทำงาน หรือประสบการณ์การของบุคคลในที่ทำงาน

นอกจากนี้ จากผลการศึกษานัยสำคัญทางสถิติพบว่า ความสุขในการทำงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การได้รับความยอมรับนับถือ กำลังใจในการทำงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีนัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานมมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชินกร น้อยคำยาง และปภาดา น้อยคำยาง (2555) และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ความสุขในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานในด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ และด้านเวลาของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

กล่าวโดยสรุป คือ ผลการวิจัยในเรื่องของแรงจูงใจและความสุขในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี สอดคล้องและเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ได้ตั้งไว้ คือ 1. ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล อายุ สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และประเภทบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ และด้านเวลาของพนักงานแตกต่างกัน 2. แรงจูงใจในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานในด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ และด้านเวลาของบุคลากรสายสนับสนุน และ 3. ความสุขในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานในด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ และด้านเวลาของบุคลากรสายสนับสนุน นอกจากนี้ผลการศึกษายังสอดคล้องกับทฤษฎีต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานด้านความต้องการทางร่างกาย ด้านความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง ด้านความต้องการการยอมรับ ด้านความต้องการการยกย่อง ด้านความต้องการความสำเร็จ ทุกด้านส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ และด้านเวลาของบุคลากรควรสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการช่วยกันให้ความสำคัญในด้านการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ให้กับคนในองค์กร โดยนำความรู้ความสามารถที่มีมาปรับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

2. ปัจจัยความสุขในการทำงาน ด้านลักษณะงาน ด้านสัมพันธภาพในที่ทำงาน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านกำลังใจในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตลอดจนมีการเพิ่มกิจกรรมสันทนาการให้กับบุคลากรได้มีส่วนร่วม สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณะ หน่วยงาน เพื่อให้พนักงานรู้สึกว่าองค์กรเห็นคุณค่าของพนักงาน และเป็นที่พึ่งพิงของพนักงานได้ จึงปรารถนาที่จะทำงานในองค์ต่อไป

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงแรงจูงใจและความสุขในการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2. ใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการวิจัยสำหรับนักวิจัยที่สนใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องและเป็นแนวทางในการเพิ่มองค์ความรู้และความเข้าใจ ซึ่งจะอธิบายแรงจูงใจและความสุขในการทำงานให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

3. เป็นข้อมูลให้กับหน่วยงาน เพื่อจะได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับแรงจูงใจและความสุขที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน และสามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนนโยบาย การบริหารงาน และการจัดกิจกรรม เพื่อสร้างความสุขให้บุคลากรภายในองค์กร นำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร

เอกสารอ้างอิง

ชินกร น้อยคำยาง, ปภาดา น้อยคำยาง. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีความสุขในการทำงานของบุคลากรในสำนักหอสมุดกลาง*. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณัฐนันท์ ทาคำ และกนกพร ชัยประสิทธิ์. (2561). *ความสุขใจการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในเครือไทยรัฐ กรุ๊ป*. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

นิ่มนวล ทองแสน. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานกลุ่มธุรกิจผลิตเครื่องสำอางคในเขตจังหวัดปทุมธานี*. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ศศิมาศ หอมบุญมา. (2558). แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อโรงเรียนของครูโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนมหาชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นทีการศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศูนย์วิจัยความสุขคนทำงานแห่งประเทศไทย. (2558). *ผลการสำรวจความสุขคนทำงาน.* สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ปี พ.ศ.2558 – 2561. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยฯ.

สรสุดา ชูกลิ่น. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่าความพึงพอใจในงานกับการแสดงพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี,* กองทุนส่งเสริมสร้างงานวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12* พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2561). *แผนสร้างเสริมสุขภาวะในองค์กร แผนการดำเนินงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

Maslow, A. H. (1954). *Motivation and personality*. New York: Harper & Row Maslow, A. (1970). Motivation and personality. New York: Harper and Row Publishers. Mataharu, F. (1985). A studyof teacher motivation at work with special reference to Indonesia. Dissertation Abstracts International, 45(9), 2716-A.

Warr, P. (2007). *Searching for happiness at work. The Psychologist,* 20 (12): 726-729.

บทความวิจัย

ภาพลักษณ์ของธุรกิจและคุณภาพการให้บริการ ที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

อัชฌา ชูแสง นักศึกษาหลักสูตรการจัดการทั่วไป
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงลธัญบุรี E-mail: atcha_c@mail.rmutt.ac.th
ผศ.ดร. อภิสิทธิ์ ตั้งเกียรติศิลป์ อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการทั่วไป
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงลธัญบุรี

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของธุรกิจและคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องยนต์และช่วงล่างรถยนต์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ ผู้ที่เคยเข้ารับบริการในอู่ซ่อมเครื่องยนต์และช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าทีแบบ Independent การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และสมการการถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า ภาพลักษณ์ของธุรกิจทุกด้าน และคุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ และด้านความเห็นอกเห็นใจส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องยนต์และช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: *ภาพลักษณ์ของธุรกิจ, คุณภาพการให้บริการ, การกลับมาใช้บริการซ้ำ, อู่ซ่อมเครื่องยนต์และช่วงล่างรถยนต์*

Received: March 3, 2021, **Revised** March 10, 2021, **Accepted** March 14, 2021

Effects of Business Image and Service Quality on Return Business Given to Engine and Car Suspension Workshops in Khlong Sam Sub-district, Khlong Luang District, Pathum Thani Province

Atcha Chusang, Public General Management
Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi,
E-mail: atcha_c@mail.rmutt.ac.th
Assistant Professor Apisit Tungkiatsilp, Professor of Master of Public General Management
Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Abstract

The objective of this independent study was to examine the effects of business image and service quality on return business given to engine and car suspension workshops.The samples used in this study comprised 400 customers who had used the services of engine and car suspension workshops located at Khlong Sam Sub-district, Khlong Luang District, Pathum Thani Province. The instrument used to collect data was a questionnaire. The statistical methods used to analyze the data were descriptive statistics: frequency, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics: independent samples t-test, one-way ANOVA, and multiple linear regression.

The study results showed that all dimensions of business image and the dimensions of service quality including tangibility, responsiveness, and empathy significantly affected the level of return business given to engine and car suspension workshops, located in Khlong Sam Sub-district, Khlong Luang District, Pathum Thani Province, at a statistically significant level of 0.05.

Keywords: business image, service quality, return business, engine and car suspension workshops

คำขอบคุณ : การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการจัดการทั่วไป คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

บทนำ

นอกเหนือจากปัจจัยสี่ที่เป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์แล้ว ยังมีอีกหนึ่งปัจจัยที่เป็นการปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวก สิ่งนั้นคือการคมนาคม ปัจจุบันการคมนาคมส่วนใหญ่เป็นการใช้รถยนต์ และเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน ในการอำนวยความสะดวกให้กับมนุษย์ เมื่อมีการใช้งานก็ต้องมีการตรวจสอบสภาพรถยนต์ และซ่อมแซมรถยนต์ให้มีสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ ทำให้อู่ซ่อมรถยนต์นั้นถือเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นตัวเลือกลำดับที่สองจากศูนย์บริการรถยนต์ในของแต่ละยี่ห้อ เนื่องด้วยศูนย์บริการรถยนต์นั้นถือได้ว่าผู้ใช้รถยนต์ส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในภาพลักษณ์ของธุรกิจ และคุณภาพการให้บริการ แต่ด้วยความต้องการด้านค่าใช้จ่ายที่ในการใช้บริการมักมีค่าใช้จ่ายที่สูง และการเลือกใช้อะไหล่ที่อู่ซ่อมเครื่อง และช่วงล่างรถยนต์ที่มีตัวเลือกในการเลือกใช้อะไหล่หลายยี่ห้อที่มากกว่าศูนย์บริการรถยนต์ และความสะดวกสบายในการเดินทางใกล้บ้านของผู้ใช้บริการ และประสบการณ์ของช่างซ่อมที่มีการซ่อมแซมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์หลายรุ่น และหลายยี่ห้อมากกว่าศูนย์บริการรถยนต์ ด้วยเหตุผลนี้ภาพลักษณ์ของธุรกิจและคุณภาพการให้บริการจึงมีความสำคัญต่อธุรกิจอู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ที่อาจส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ใช้บริการอู่ซ่อมเครื่อง และช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ทั้งนี้ธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์เป็นธุรกิจที่มีอัตราการเจริญเติบโตควบคู่ไปกับอุตสาหกรรมยานยนต์ที่มีปริมาณสูงขึ้น โดยสังเกตได้จากสถิติจำนวนรถยนต์ส่วนบุคคลในรอบ 7 ปีย้อนหลังที่จำนวนการจดทะเบียนรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน (รย.1) และ จำนวนการจดทะเบียนรถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกิน 7 คน (รย.2) เนื่องจากรถที่อยู่ในข่ายต้องตรวจสภาพรถก่อนเสียภาษีประจำปีซึ่งต้องมีอายุใช้งานครบ 7 ปีขึ้นไป ที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจากข้อมูลกรมการขนส่งทางบกด้วยสถิติการขนส่งจังหวัดปทุมธานี พบว่า จำนวนรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน (รย.1) และ จำนวนรถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกิน 7 คน (รย.2) ที่จดทะเบียน ตั้งแต่ปี 2556 – ปี 2562 จำนวนรวมทั้งหมด 6,747 คัน (กรมการขนส่งทางบก, 2563) และมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นและแนวโน้มที่ผู้ประกอบการรายใหม่ ต้องการเข้ามา ดำเนินธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์ในอัตราที่เพิ่มขึ้นตามปริมาณจำนวนรถยนต์ที่เพิ่มขึ้น ธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์จึงมีการแข่งขันมากขึ้น เพื่อดึงดูดใจให้ผู้ใช้บริการ สามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์ของตน เมื่อรถยนต์เกิดปัญหาขัดข้องหรือตัดสินใจเลือกใช้บริการหลังจากที่เคยมาใช้บริการแล้วกลับมาใช้บริการซ้ำ ดังนั้นการให้บริการของอู่ซ่อมรถยนต์ต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในด้านต่าง ๆ เช่น เครื่องมือที่ใช้ในการให้บริการรวมทั้งอะไหล่ที่ได้มาตรฐาน ความรวดเร็วในการให้บริการ เป็นต้น

หากพูดถึงเขตการปกครองของจังหวัดปทุมธานีนั้นสามารถแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 ตำบล ได้แก่ อำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี, อำเภอเมืองปทุมธานี, อำเภอลาดหลุมแก้ว, อำเภอลำลูกกา, อำเภอสามโคก และอำเภอหนองเสือ โดยคลองหลวงเป็นอีกหนึ่งอำเภอที่สำคัญของจังหวัดปทุมธานี และเป็นอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด โดยอำเภอคลองหลวงเป็นอำเภอเดียวของจังหวัดปทุมธานี ที่ไม่มีเทศบาลตำบล มีตั้งแต่ คลอง 1 ถึงคลอง 7 (เทศบาลเมืองคลองหลวง, 2563) เนื่องด้วยตำบลคลองสามมีประชากรมากที่สุด ทำให้มีการสัญจรที่หนาแน่นทำให้ธุรกิจซ่อมรถยนต์มีการเติบโตเพิ่มขึ้นในพื้นที่เขตตำบลคลองสาม

จากจำนวนประชากรในขั้นต้น พื้นที่ตำบลคลองสามมีประชากรมากที่สุดถึง 87,962 คน หรือร้อยละ 43.25 % จากจำนวนประชากรที่มาก ทำให้มีการสัญจรที่หนาแน่นเลยไม่แปลกที่จะทำให้ธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์ มีการแข่งขันและมีการเปิดธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในบริเวณตำบลคลองสาม โดยอู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ในเขตอำเภอคลองหลวง ตำบลคลองสาม จังหวัดปทุมธานี จากจำนานที่สำรวจเบื้องต้นมีจำนวนทั้งหมด 58 อู่ (สำรวจเมื่อ 25 กันยายน 2563) ซึ่งทำให้ผู้ใช้บริการมีทางเลือกในการเลือกใช้อู่ซ่อมรถยนต์ ทั้งในเรื่องของความสะดวกสบายในการเดินทางใกล้บ้านของผู้ใช้บริการ และการเลือกใช้อะไหล่ที่มีหลายยี่ห้อ, หลายเกรด และหลายราคาให้เลือกใช้บริการ ดังนั้นทำให้อู่ซ่อมรถยนต์มีการตั้งราคาที่แตกต่างกันในการให้เลือกใช้บริการ ซึ่งเป็นอีกปัญหาที่ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถเลือกใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์ได้ตามทุนทรัพย์ของผู้ใช้บริการนั้นเอง

อย่างไรก็ตามปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นก็ยังไม่ใช่ปัจจัยสำคัญประการเดียวที่มีผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ ยังมีอีกหลายปัจจัยดังนี้ ภาพลักษณ์ของธุรกิจเป็นสิ่งสำคัญสำหรับธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์ ภาพลักษณ์เป็นสิ่งแรกในแง่มุมการแข่งขันทางการตลาดที่ผู้ใช้บริการจะเห็นเป็นลำดับแรก ซึ่งภาพลักษณ์ของธุรกิจเป็นสิ่งที่เลียนแบบได้ยากมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเฝ้าระวังไม่ให้

ภาพลักษณ์ของธุรกิจถูกบิดเบือนหรือเสียภาพลักษณ์จากปัจจัยภายนอกที่ธุรกิจไม่สามารถควบคุมได้ อาจจะทำให้เกิดภาพลักษณ์ในเชิงลบได้

ต่อมาคุณภาพการบริการยังเป็นอีกปัญหาเพราะธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์ นั้นเป็นธุรกิจที่ต้องใช้ช่างที่ชำนาญ และประสบการณ์ในการวิเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหาและตรวจสอบต่อความต้องการในการให้บริการ และ สร้างน่าเชื่อถือความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ เพื่อความคาดหวังในเรื่องบริการ และเพิ่มโอกาสที่ผู้บริโภคจะกลับมาซื้อซ้ำหรือใช้บริการซ้ำต่อไปในอนาคต เพื่อเป็นการดึงดูดผู้ใช้บริการให้เลือกกลับมาใช้บริการซ้ำ ปัญหาทางด้านทุนทรัพย์ การเลือกใช้อะไหล่ ภาพลักษณ์ของธุรกิจ และ คุณภาพการบริการแล้วนั้น ซึ่งต้องใช้ประสบการณ์จากการทดลองใช้ครั้งก่อน และอิทธิพลภายนอกเช่นการบริการ การโฆษณา การลดแลกแจกแถม รวมไปถึงการบอกต่อ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลไปถึงการซื้อการเข้าใช้บริการและความรู้สึกพึงพอใจหลังการใช้บริการ

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว การศึกษาครั้งนี้ จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว การศึกษาครั้งนี้

ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาภาพลักษณ์ของธุรกิจและคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีธุรกิจอู่ซ่อมเครื่อง และช่วงล่างรถยนต์ นี้อยู่เป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้ผู้ใช้บริการมีตัวเลือกในการเลือกใช้บริการ ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทางการศึกษาภาพลักษณ์ของธุรกิจและคุณภาพการให้บริการ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจที่ศึกษาและผู้ประกอบการอู่ซ่อมรถยนต์และช่วงล่างรถยนต์ หรือผู้ที่สนใจประกอบกิจการอู่ซ่อมรถยนต์ ในการนำมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุงภาพลักษณ์ของธุรกิจและคุณภาพการให้บริการ เพื่อเป็นการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ ให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการมากที่สุด แต่ยังมีอีกหลายเหตุปัจจัยที่ผู้บริโภคนำมาใช้การตัดสินใจเลือกใช้บริการทำให้ผู้ศึกษา มีความสนใจที่จะศึกษาในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคล, ภาพลักษณ์ของธุรกิจ และคุณภาพการให้บริการ ที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ

(Leblanc and Nguyen, 2001 ; ปภาวี บุญกลาง, 2560, หน้า 9) กล่าวว่า ภาพลักษณ์องค์กร มีผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้า ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมของผู้บริโภคถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในความสำเร็จทางธุรกิจสำหรับผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการ ภาพลักษณ์เป็นปัจจัยหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของลูกค้าเกี่ยวกับการให้บริการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับความประทับใจ ได้แยกภาพลักษณ์ องค์กรในธุรกิจให้บริการออกเป็น 5 ปัจจัยหลัก มีดังต่อไปนี้ (1) ด้านเอกลักษณ์ขององค์กร (Corporative Identity) (2) ด้านชื่อเสียง (Reputation) (3) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) (4) ด้านการให้บริการ (Service Offering) (5) ด้านการติดต่อระหว่างบุคคล (Contact Personnel) ภาพลักษณ์ของธุรกิจ หมายถึง เป็นการรับรู้ของลูกค้าเกี่ยวกับบริษัทและพฤติกรรมของบริษัทนั้น ตั้งแต่ชื่อบริษัท ธรรมเนียม วิสัยทัศน์ในการดำเนินงาน และความหลากหลายของบริการหรือผลิตภัณฑ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความรู้สึก ประสบการณ์ ความคิด และการรับรู้ (Leblanc and Nguyen, 1996 ; นวิทย์ เอมเอก และปาริฉัตร ตู้ดำ, 2561, หน้า 1596) สามารถแยกภาพลักษณ์แบ่งลักษณะออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. ด้านเอกลักษณ์ของธุรกิจ (Corporative Identity) หมายถึง ความเกี่ยวข้องกับรูปลักษณะต่างๆของธุรกิจ เช่น ชื่อเสียงของธุรกิจ, โลโก้, ราคา, การบริการ, ระดับคุณภาพของการโฆษณาสามารถสังเกตได้อย่างง่ายดายโดยที่สามารถนำมาเป็นสิ่งเปรียบเทียบในแต่ละธุรกิจ

2. ด้านชื่อเสียง (Reputation) หมายถึง การให้บริการจนกระทั่งได้รับชื่อเสียงมีกิตติศัพท์ที่สามารถรับประกันได้หรือมีการกระทำที่คงที่ตลอดเวลาชื่อเสียงจะสร้างความน่าเชื่อถือและสามารถแก้ไขปัญหาอันอาจจะเกิดขึ้นให้กับลูกค้าได้

3. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อระหว่างจุดประสงค์ของบริษัท เป็นภาพลักษณ์สู่ลูกค้ายิ่งไปกว่านั้นบรรยากาศยังเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานมีแรงจูงใจที่จะบริการอย่างมีคุณภาพ

4. ด้านการให้บริการ (Service Offering) หมายถึง การให้บริการประกอบด้วยสิ่งที่ถือว่าเป็นทั้งแกนหลักและสนับสนุนจะเกี่ยวกับหลักการและเหตุผลที่ว่าทำไมลูกค้าเลือกใช้บริการของธุรกิจในขณะที่การสนับสนุนคือการบริการที่เพิ่มมูลค่าให้กับการบริการอย่างหลากหลายคือมีความพยายามที่จะให้บริการแบบผสมพร้อมให้บริการโดยไม่ต้องให้ลูกค้ารอ

5. ด้านการติดต่อระหว่างบุคคล (Contact Personnel) หมายถึง ธรรมชาติของลูกค้าและให้บริการได้ตรงกับความต้องการของแต่ละบุคคลโดยสื่อสารผ่านพฤติกรรมและทัศนคติเป็นตัวบ่งชี้ของระดับคุณภาพการบริการของ บริษัท ที่จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้ลูกค้าเกิดทัศนคติที่ดีต่อองค์กร

(Parasuraman, Zeithaml and Berry, 1988 ; อาทิตยา เรืองเนตร และ สุทธาวรรณ จีระพันธุ ซาโต้, 2562, หน้า 1713) ได้พัฒนาเพื่อใช้สำหรับการประเมินคุณภาพการให้บริการโดยอาศัยการ ประเมินพื้นฐานการรับรู้ของผู้รับบริการหรือลูกค้า พร้อมกับได้พยายามหาค่านิยามความหมายของคุณภาพการบริการ และปัจจัยที่กำหนดคุณภาพการบริการที่เหมาะสม ผลงานความคิดและคุณภาพการบริการโดยอาศัยการประเมินจาก พื้นฐานการรับรู้ของผู้รับบริการหรือลูกค้าและปัจจัยที่กำหนดคุณภาพการบริการที่เหมาะสมผลงานความคิดและการพัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพ SERVQUAL (Service Quality) ซึ่งสามารถนำไปวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยสรุปมิติการประเมินคุณภาพจาก 10 ด้านเหลือเพียง 5 ด้านดังต่อไปนี้ (1) ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ (Tangible) (2) ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ (Responsiveness) (3) ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ (Reliability) (4) ด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ (Assurance) (5) ด้านความเห็นอกเห็นใจ (Empathy)

คุณภาพการให้บริการ หมายถึง คุณสมบัติคุณลักษณะที่สามารถจับต้องและไม่สามารถจับต้องได้ของการบริการที่ดีเป็นที่รับรู้และพึงพอใจของผู้รับบริการต่องานบริการที่ได้รับทั้งในความสามารถในการให้บริการแก่ลูกค้าที่ได้ตรงมาตรฐานและการบริการที่ตรงกับคุณภาพการให้บริการที่องค์กรคาดหวังและตรงหรือเหนือกว่าความคาดหวังของผู้รับบริการตั้งและ (Parasuruman, Zeithaml & Berry, 1988) ได้สร้างเครื่องมือสำหรับวัดคุณภาพการให้บริการแบ่งลักษณะออกเป็น 5 ด้านคือ

1. ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ (Tangible) หมายถึง ลูกค้าสามารถมองเห็นถึงความพร้อมในด้านต่างๆของบริการ เช่น ศูนย์บริการอยู่ใกล้กับที่พักอาศัยสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะและสามารถอ้างถึงการบริการได้

2. ด้านการตอบสนองต่อความต้องการการบริการ (Responsiveness) หมายถึง การไม่ปฏิเสธลูกค้าก่อนมีความเต็มใจในการให้บริการสามารถตอบสนองลูกค้าได้แบบทันที เช่น สามารถให้บริการผู้สูงอายุได้อย่างรวดเร็วให้บริการด้วยบุคลิกภาพที่เหมาะสมในการบริการและมีจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการ

3. ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ (Reliability) หมายถึง ความวางใจที่ลูกค้าไว้วางใจต่อการรับบริการมีความถูกต้องไม่ผิดพลาดและตรงเวลาเช่นการได้รับความเชื่อถือไว้วางใจที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปมีคุณภาพการบริการที่เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปให้บริการตามที่กำหนดไว้

4. ด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ (Assurance) หมายถึง การประกันความมั่นใจให้แก่ลูกค้าซึ่งเกิดจากความรู้และอัธยาศัยของพนักงานทำให้ลูกค้ามีความมั่นใจต่อการได้รับบริการมีผู้เชี่ยวชาญให้บริการบุคลากรมีความสามารถพูดคุยกับผู้สูงอายุมีความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและทรัพย์สิน

5. ด้านความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) หมายถึง การเอาใจเขามาใส่ใจเราสามารถดูแลลูกค้าเป็นอย่างดีให้ช่วยเหลือลูกค้ามีความเป็นกันเองและคำนึงถึงลูกค้าเป็นหลัก เช่นบริการตามความต้องการปฏิบัติด้วยความเสมอภาคและมีการติดตามผล

(Hellier, Phillip, Geursen, Gus, Carr, Rodney & Rickard, 2003, pp.1,762-1,800 ; อำนาจ บริพนธ์มงคล, 2562, หน้า 30) กล่าวไว้ว่าการซื้อซ้ำเป็นความตั้งใจในการตัดสินใจของลูกค้าเกี่ยวกับการซื้อบริการที่กำหนดจากทางผู้ให้บริการรายเดิมอีกครั้งโดยคำนึงถึงสถานการณ์ปัจจุบันและสถานการณ์ที่เป็นไปได้ของลูกค้าในแต่ละรายมีนักวิจัยหลายท่านพบว่าความพึงพอใจและทัศนคติมีความสำคัญต่อการตั้งใจซื้อซ้ำของลูกค้า

(Ehrenberg, 1972 ; กิติทัศน์ ทัศกุณีย์ และ สุพรรณ อินทร์แก้ว, 2557, หน้า 58) กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคหรือผู้รับการบริการ มีความซับซ้อนมากก่อนซื้อผู้บริโภคต้องการทัศนคติที่ดีประสบการณ์จากการทดลองใช้หรือเมื่อได้รับบริการในครั้งก่อนและอิทธิพลภายนอก รวมไปถึงการบอกต่อซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลไปถึงการซื้อการใช้และความรู้สึกพึงพอใจหลังการใช้หรือหลังจากการได้รับการบริการจนกระทั่งเปลี่ยนเป็นทัศนคติที่ดีต่อ ทฤษฎีการคำนวณทางคณิตศาสตร์ The NIDB theory และ The LSD theory ไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์การเข้ามาของลูกค้ารายใหม่หรือผู้รับการบริการ ซึ่งทำให้เกิดการผิดปกติของจำนวนการซื้อหรือการบริกรในครั้งก่อนส่งผลให้ไม่สามารถควบคุมการทดลองได้

(Oliver, 1999 ; ปภาวี บุญกลาง, 2560, หน้า 26) กล่าวว่าความจงรักภักดีคือข้อผูกมัดอย่างลึกซึ้งที่จะซื้อซ้ำหรือให้การอุปถัมภ์สินค้าหรือบริการที่พึงพอใจอย่างสม่ำเสมอในอนาคตซึ่งลักษณะการซื้อจะซื้อซ้ำในตราสินค้าเดิมหรือชุดของตราสินค้าเพิ่มการเปลี่ยนพฤติกรรมนี้จะได้รับอิทธิพลจากสถานการณ์ที่มีผลกระทบและศักยภาพของความพยายามทางการตลาด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล ที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของธุรกิจ ที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาคุณภาพการให้บริการ ที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

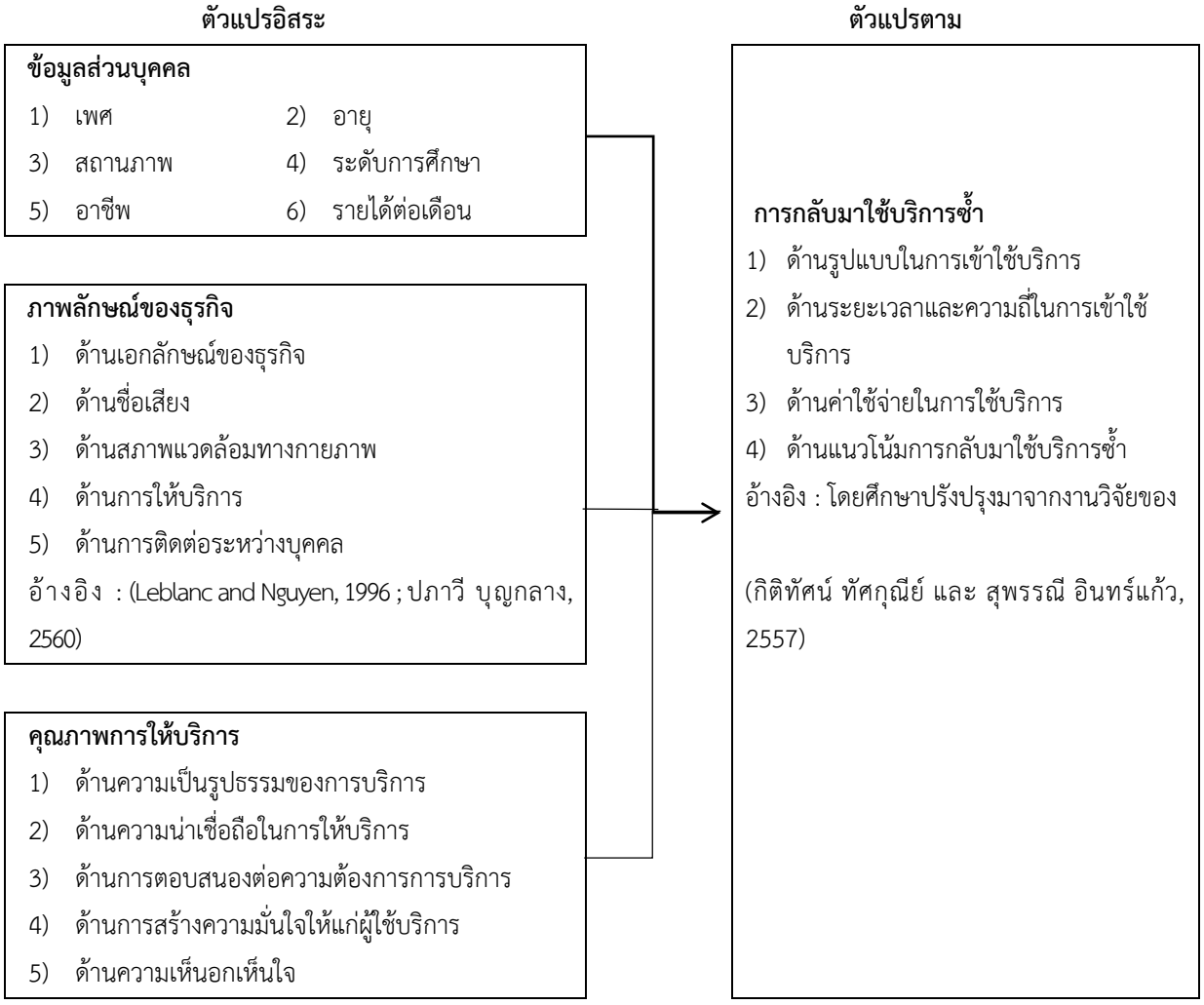

วิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research Method) และใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire)

สมมติฐานข้อที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ใช้วิธีการทดสอบ t (t-test) และ F (F-test) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95% (α = 0.05) ใช้สถิติ One-Way ANOVA เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95% (α = 0.05) และ เมื่อพบความ แตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

สมมติฐานข้อที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการภาพลักษณ์ของธุรกิจ ออกเป็น 5 ด้าน (1) ด้านเอกลักษณ์ของธุรกิจ (2) ด้านชื่อเสียง (3) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (4) ด้านการให้บริการ (5) การติดต่อระหว่างบุคคล ที่แตกต่างกันใช้ทดสอบการถดถอยพหูคูณ (Multiple Regression Analysis) ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์

สมมติฐานข้อที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการบริการ ออกเป็น 5 ด้าน (1) ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ (2) ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ (3) ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ (4) ด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ (5) ด้านความเห็นอกเห็นใจ ที่แตกต่างกันใช้ทดสอบการถดถอยพหูคูณ (Multiple Regression Analysis) ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ผู้ที่เคยเข้ารับบริการในอู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป ทั้งเพศชาย และเพศหญิงที่มีใบขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลและมีอายุ 18 ปีขึ้นไป

กลุ่มตัวอย่างนี้ใช้สูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากรโดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และกำหนดระดับความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 โดยใช้สูตรของ Taro Yamane, 1973 การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มตัวอย่างประเภทที่ใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 377 ตัวอย่าง ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บกลุ่มตัวอย่างสำรองเพื่อป้องกันการผิดพลาดอีก 23 ตัวอย่างจากการเก็บแบบสอบถามและการตอบแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ ดังนั้นที่มีการเก็บแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 400 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยใช้การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ จากการตรวจคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (The Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าความเที่ยงตรงมากกว่าหรือเท่ากับ 0.67 ทุกข้อ และแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิทำการปรับปรุงแก้ไข แล้วนำมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาให้พิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้ง ได้ทำการทดสอบ (Try out) จำนวน 30 ชุดเพื่อหาความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม หรือหาค่าครอนบาชแอลฟา (Cronbach's Alpha) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น (Coefficient of Reliability) เท่ากับ 0.728, 0.841 และ 0.825 ตามลำดับซึ่งมากกว่า 0.7 ถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ

วิธีการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่เคยเข้ารับบริการในอู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่เป็นบุคคลที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก (Convenience Sampling) จะทำการแจก

แบบสอบถามตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยมีสถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือในการอนุญาตเก็บแบบสอบถามทั้งหมด 12 สถานประกอบการ จำนวนทั้งหมด 400 ชุด

ส่วนของเนื้อหาภายในแบบสอบถาม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และมีวิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 4 ส่วนประกอบ ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ต่อเดือน (2) แบบสอบถามเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของธุรกิจ ได้แก่ ด้านเอกลักษณ์ของธุรกิจ, ด้านชื่อเสียง, ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ, ด้านการให้บริการ และด้านการติดต่อระหว่างบุคคล (3) แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ, ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ, ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ, ด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ และด้านความเห็นอกเห็นใจ (4) แบบสอบถามเกี่ยวกับการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ใช้บริการ ได้แก่ ด้านรูปแบบการเข้าใช้บริการ, ด้านระยะเวลาและความถี่ในการเข้าใช้บริการ, ด้านค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ และด้านแนวโน้มการกลับมาใช้บริการซ้ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2563 – มกราคม 2564 ผู้ศึกษาแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด/คน และเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาได้จำนวน 400 ชุด/คน (n = 400)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยทำการประมวลผลข้อมูลนำข้อมูลลงรหัสแล้วมาบันทึกลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for Social Sciences) วิเคราะห์ตัวแปรต้นและตัวแปรตามโดยการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าที่ (Independent-Sample,t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA, F-test) การทดสอบสมมติฐานจะทำการทดสอบหาการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และใช้การตรวจสอบความแตกต่างด้วยวิธี LSD โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่น 95%

สรุปผล

ภาพลักษณ์ของธุรกิจและคุณภาพการให้บริการ ที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ต่อเดือน

ข้อมูลส่วนบุคคล ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่แตกต่างกันในบางข้อคำถาม โดยพบว่าผู้ใช้บริการอู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นั้น เป็นเพศชาย ที่มีช่วงอายุ 29 – 39 ปี สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว / อาชีพอิสระ และมีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 20,001 - 25,000 บาท

ส่วนที่ 2 ภาพลักษณ์ของธุรกิจ ได้แก่ ด้านเอกลักษณ์ของธุรกิจ, ด้านชื่อเสียง, ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ, ด้านการให้บริการ และด้านการติดต่อระหว่างบุคคล วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

จากการวิเคราะห์ พบว่าภาพลักษณ์ของธุรกิจ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยที่ 4.491 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.302 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านเอกลักษณ์ของธุรกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.612) รองลงมาคือด้านการให้บริการ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.559), ด้านชื่อเสียง อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.491), ด้านการติดต่อระหว่างบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.489) และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.307) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 คุณภาพการให้บริการ ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ, ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ, ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ, ด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ และด้านความเห็นอกเห็นใจ วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

จากการวิเคราะห์ พบว่าคุณภาพการให้บริการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยที่ 4.399 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.268 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.488) รองลงมาคือด้านความเห็นอกเห็นใจ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.415), ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.384), ด้านการสร้างความมั่นใจ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.385) และด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.329) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 การกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ใช้บริการ ได้แก่ ด้านรูปแบบการเข้าใช้บริการ, ด้านระยะเวลาและความถี่ในการเข้าใช้บริการ, ด้านค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ และด้านแนวโน้มการกลับมาใช้บริการซ้ำ วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

จากการวิเคราะห์ พบว่าการกลับมาใช้บริการซ้ำ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.169 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.300 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านแนวโน้มการกลับมาใช้บริการซ้ำ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.860) รองลงมาคือด้านค่าใช้จ่ายในการใช้บริการโดยเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.827), ด้านรูปแบบในการเข้าใช้บริการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.815) และด้านระยะเวลาและความถี่ในการเข้าใช้บริการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.345) ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 สรุปทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีผลต่อการกลับใจใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

สมมติฐานข้อที่ 2 ภาพลักษณ์ของธุรกิจ ด้านเอกลักษณ์ของธุรกิจ, ด้านชื่อเสียง, ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ, ด้านการให้บริการและด้านการติดต่อระหว่างบุคคล มีผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

สมมติฐานข้อที่ 3 คุณภาพการให้บริการ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านการตอบสนองต่อความต้องการและด้านความเห็นอกเห็นใจ มีผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ในด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ และ ด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

การอภิปรายผล

ข้อมูลส่วนบุคคล ที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่แตกต่างกันในบางข้อคำถาม โดยพบว่าผู้ใช้บริการอู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นั้น เป็นเพศชาย ที่มีช่วงอายุ 29 – 39 ปี สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว / อาชีพอิสระ และมีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 20,001 - 25,000 บาท

ภาพลักษณ์ของธุรกิจ ผลการศึกษาพบว่า ภาพลักษณ์ของธุรกิจส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ในด้านเอกลักษณ์ของธุรกิจ มีระดับความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นร้านที่มีชื่อเสียงและมั่นคงเป็นที่ยอมรับ และสามารถสังเกตได้อย่างง่ายดาย โดยที่สามารถนำมาเป็นสิ่งเปรียบเทียบในแต่ละบริษัท ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวมีส่วนที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปภาวี บุญกลาง, 2560) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องภาพลักษณ์องค์กรที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรณีศึกษา สาขาในเขตอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา พบว่าในด้านเอกลักษณ์ของธุรกิจส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

โดยเอกลักษณ์สามารถจดจำได้อย่างง่าย สามารถนำมาเป็นสิ่งเปรียบเทียบในแต่ละบริษัท และยังเป็นดัชนีของพฤติกรรมที่เป็นตัวบ่งชี้ตามแนวคิดของ (Leblanc and Nguyen, 1996)

ด้านการให้บริการ มีระดับความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การได้รับการบริการด้วยความเร็วและเรียบร้อย ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวมีส่วนที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปภาวี บุญกลาง, 2560) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์องค์กรที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรณีศึกษา สาขาในเขตอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา พบว่าในด้านการให้บริการส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร การบริการที่เพิ่มมูลค่าให้กับการบริการอย่างหลากหลาย คือ มีความพยายามที่จะให้บริการแบบผสม พร้อมให้บริการโดยที่ลูกค้าไม่ต้องรอ ซึ่งการรอจำทำให้เกิดผลเชิงลบ และมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ ที่ต้องควบคุมอารมณ์ ตามแนวคิดของ (Leblanc and Nguyen, 1996)

ด้านชื่อเสียง มีระดับความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นร้านที่มีชื่อเสียงด้านการรับประกันการให้บริการ เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือ และสามารถแก้ไข ปัญหาอันอาจจะเกิดขึ้นให้กับลูกค้าได้นั้นเอง ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวมีส่วนที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปภาวี บุญกลาง, 2560) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์องค์กรที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรณีศึกษา สาขาในเขตอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา พบว่าในด้านชื่อเสียง ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยชื่อเสียงของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นที่รู้จักดีในกลุ่มเกษตรกร เนื่องจากการให้บริการจนกระทั่งได้รับชื่อเสียง มีกิตติศัพท์ที่สามารถรับประกันได้ ซึ่งได้หรือมีการการกระทำที่คงที่ตลอดเวลาเพื่อสร้าง ความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจ ตามแนวคิดของ (Leblanc and Nguyen, 1996)

ด้านการติดต่อระหว่างบุคคล มีระดับความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีช่องทางการติดต่อที่สะดวก เช่น เบอร์โทรศัพท์ เฟสบุ๊ค และไลน์ ทำให้การรับรู้ของลูกค้าและให้บริการ ได้ตรงกับความต้องการของแต่ละบุคคล ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวมีส่วนที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปภาวี บุญกลาง, 2560) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์องค์กรที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรณีศึกษา สาขาในเขตอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา พบว่าในด้านการติดต่อระหว่างบุคคล ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เนื่องจากการติดต่อระหว่างบุคคล ต้องรู้ธรรมชาติของลูกค้า และให้บริการได้ตรงกับความต้องการของแต่ละบุคคล การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลโดยผ่านพฤติกรรมและทัศนคติ ตามแนวคิดของ (Leblanc and Nguyen, 1996)

ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีระดับความเห็นโดยอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีป้ายชื่อร้านและป้ายราคาที่เห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวมีส่วนที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปภาวี บุญกลาง, 2560) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์องค์กรที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรณีศึกษา สาขาในเขตอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา พบว่าในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีการออกแบบอาคารที่โดดเด่นและสังเกตได้ง่าย เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสู่ลูกค้าและสร้างบรรยากาศ เพื่อสร้างแรงจูงในที่จะให้บริการอย่างมีคุณภาพ ตามแนวคิดของ (Leblanc and Nguyen, 1996)

สรุปได้ว่าภาพลักษณ์ของธุรกิจ มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยภาพลักษณ์ของธุรกิจในทุกด้าน ได้แก่ ด้านเอกลักษณ์ของธุรกิจ ด้านชื่อเสียง ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการให้บริการ ด้านการติดต่อระหว่างบุคคล ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คุณภาพการให้บริการ ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพการให้บริการ ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ในด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ มีระดับความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีเครื่องมืออุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ทันสมัยในการให้บริการ เป็นการที่ลูกค้าสามารถมองเห็นถึงความพร้อมในด้านต่างๆของบริการ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวมีส่วนที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (รัสสิญา ศุภธนโชติพงศ์,

2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้บริการซ้ำของลูกค้า ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษาพื้นที่ส่วนกลางกรุงเทพมหานคร ภาค203 พบว่าในด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ คือสามารถสัมผัสจับต้องได้มีลักษณะทางกายภาพที่ปรากฏให้เห็น โดยลักษณะดังกล่าวจะช่วยให้ลูกค้ารับรู้ว่ามีความตั้งใจในการให้บริการและลูกค้าสามารถเห็นภาพได้ชัดเจน ตามแนวคิดของ (Parasuraman, Zeithaml & Berry, 1988)

ด้านความเห็นอกเห็นใจ มีระดับความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การคำนึงถึงผลประโยชน์ของลูกค้าเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด การเอาใจเขามาใส่ใจเราสามารถดูแลลูกค้าเป็นอย่างดีให้ช่วยเหลือลูกค้ามีความเป็นกันเอง บริการตามความต้องการปฏิบัติด้วยความเสมอภาคและมีการติดตามผล ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวมีส่วนที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (รุ่งทิพย์ นิลพัท, 2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการและความพึงพอใจที่มีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการ โรงพยาบาลเปาโลรังสิต พบว่าในด้านความเห็นอกเห็นใจ นั้นคือการให้บริการกับผู้รับบริการที่เป็นผู้ป่วยการให้บริการนั้นต้องเป็นไปด้วยความเข้าใจเต็มใจและเคารพสิทธิ์ในการเป็นปัจเจกบุคคลสามารถให้บริการที่ตรงเฉพาะกับความต้องการของผู้รับบริการแต่ละบุคคลจะทำให้ผู้รับบริการรู้สึกได้รับถึงความเห็นอกเห็นใจในการเข้ามารับบริการทำให้เกิดความพึงพอใจและมีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการอีกครั้งในอนาคต ตามแนวคิดของ (Parasuraman, Zeithaml & Berry, 1988) และมีส่วนที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อำนาจ บริพนธ์มงคล, 2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการและคุณภาพการบริการหลังการขายที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำของสินค้าประเภทเครื่องดูดฝุ่นอุตสาหกรรม: กรณีศึกษา บริษัท นีโอแมค อินเตอร์ แอดวานซ์ จำกัด พบว่า ปัจจัยคุณภาพการบริการหลังการขายมิติความเข้าอกเข้าใจ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทเครื่องดูดฝุ่นอุตสาหกรรมมากที่สุดรองลงมาตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือลูกค้ามักจะให้ความสำคัญกับการบริการอย่างเต็มที่และการบริการด้วยใจมีการรับประกันสินค้าและการบริการที่ดี รวมถึงภาพรวมขององค์กรมีประสิทธิภาพและมีความชำนาญซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าอีกครั้งการตัดสินใจ

ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ มีระดับความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับสถานะของการซ่อมอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิดความวางใจที่ลูกค้าไว้วางใจต่อการรับบริการมีความถูกต้องไม่ผิดพลาดและตรงเวลา ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวมีส่วนที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (รุ่งทิพย์ นิลพัท, 2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการและความพึงพอใจที่มีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการ โรงพยาบาล เปาโล รังสิต พบว่าเมื่อผู้เข้ารับบริการรับรู้ถึงการให้บริการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการด้วยความรวดเร็วมีความให้บริการด้วยความเต็มใจทุกครั้งเมื่อมีการร้องขอการบริการเป็นไปตามลำดับขั้นตอนเหมาะสมครบถ้วนทำให้ผู้รับบริการรับรู้ถึงความเอาใจใส่และความพร้อมในการตอบสนองต่อการให้บริการตลอดเวลาส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจและเลือกที่จะกลับมาใช้บริการอีกครั้งในอนาคต ตามแนวคิดของ (Parasuraman, Zeithaml & Berry, 1988)

สรุปได้ว่าคุณภาพการให้บริการ มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคุณภาพการให้บริการ ในด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านการตอบสนองต่อความต้องการ และด้านความเห็นอกเห็นใจ ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี และในด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ และด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ ไม่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. เจ้าของธุรกิจอู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์สามารถนำผลการศึกษานี้ไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุง เพื่อเพิ่มสมรรถนะในธุรกิจให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. เป็นแนวทางในการวางแผนกลยุทธ์ในการสร้างและปรับปรุงภาพลักษณ์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดของอู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์

3. เป็นแนวทางในการสร้างความพึงพอใจในคุณภาพบริการให้กับผู้ใช้บริการของอู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์

4. เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงเพื่อส่งเสริมการกลับมาใช้บริการซ้ำของอู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาภาพลักษณ์ของธุรกิจและคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ อู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ในเขตตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ทำให้เห็นผลลัพธ์และเพื่อเป็นข้อมูลให้เจ้าของธุรกิจอู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ หรือผู้ที่สนใจเปิดกิจการอู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ภาพลักษณ์ของธุรกิจ ด้านเอกลักษณ์ของธุรกิจ ด้านชื่อเสียง ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการให้บริการ และด้านการติดต่อระหว่างบุคคล มีผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ ทำให้รับรู้ได้ว่า รูปลักษณ์ต่างๆ ชื่อเสียง ราคา การบริการ การรับประกัน บรรยากาศสถานที่บริเวณภายใน/ภายนอก และการติดต่อสื่อสาร เป็นสิ่งที่มักนำเปรียบเทียบในแต่ละอู่ซ่อมเครื่องและช่วงล่างรถยนต์ ดังนั้นควรมีการพัฒนาในทุกๆด้านให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เข้าใช้บริการ สอดรับกับยุคสมัยให้ดีมากยิ่งขึ้น และเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้ใช้บริการเกิดทัศนคติต่อความตั้งใจที่จะกลับมาใช้บริการซ้ำอีกในอนาคต

2. คุณภาพการให้บริการ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ด้านการตรวจสอบต่อความต้องการการบริการ ด้านการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ใช้บริการ และด้านความเห็นอกเห็นใจ มีผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ เพื่อที่ให้สอดคล้องกับความต้องของผู้ใช้บริการให้มากขึ้น ดังนั้นควรมีการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ ให้เป็นไปตามมาตรฐานและความต้องการของผู้เข้าใช้บริการ โดยกำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อคุณภาพการให้บริการ การดูแลเอาใจใส่ผู้เข้าใช้บริการเป็นอย่างดี ให้ความช่วยเหลือลูกค้า มีความเป็นกันเองด้วยความจริงใจ สร้างความมั่นใจต่อการได้รับบริการมีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ เพื่อสร้างความไว้วางใจที่เป็นที่ยอมรับกัน จึงทำให้เกิดความประทับใจ นำไปสู่ความตั้งใจที่จะกลับมาใช้บริการซ้ำอีกในอนาคต

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่ม ทำให้ไม่สามารถทราบถึงพฤติกรรมของผู้เข้าใช้บริการในจังหวัดอื่นๆ ได้อย่างครอบคลุมครบถ้วน ซึ่งแต่ละพื้นที่ผู้เข้าใช้บริการ มีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำ นั้นไม่ได้มีเพียงแค่ปัจจัยที่ทำการศึกษาเพียงเท่านี้ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆควบคู่ไป เพื่อให้สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาในรูปแบบการสัมภาษณ์ควบคู่กับการเก็บแบบสอบถาม เพื่อทราบถึงความต้องการของผู้เข้าใช้บริการ และสามารถนำมาปรับกลยุทธ์ด้านภาพลักษณ์ของธุรกิจ ด้านคุณภาพการให้บริการ และการกลับมาใช้บริการซ้ำ ได้อย่างครบถ้วนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมการขนส่งทางบก. (2563). *สถิติจำนวนรถจดทะเบียนใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์* สืบค้นเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2563 สืบค้นจาก https://web.dlt.go.th/statistics/,2563

กิติทัศน์ ทัศกุณีย์ และ สุพรรณี อินทร์แก้ว. (2557). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตั้งใจซื้อชุดชั้นในวาโก้ซ้ำของผู้หญิงที่มาใช้บริการในห้องสรรพสินค้าในเขตกรุงเทพมหานคร* (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

เทศบาลเมืองคลองหลวง. (2563). *เขตการปกครองของจังหวัดปทุมธานี* สืบค้นเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2563 สืบค้นจาก https://www.khlongluang.go.th/tambon/general.

ปภาวี บุญกลาง. (2560). *ภาพลักษณ์องค์กรที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคารเพื่อการ เกษตร และ สหกรณ์การเกษตร กรณีศึกษา สาขาในเขตอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา* (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.

นวิทย์ เอมเอก และปาริฉัตร ตู้ดำ. (2561). โมเดลการวัดคุณภาพบริการแก่ผู้โดยสารรถไฟเส้นทางสายใต้. *วารสารอินทนิลทักษิณสาร*. 13 (ฉบับพิเศษ) 129-141.

รัสสิญา ศุภธนโชติพงศ์. (2562). คุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้บริการซ้ำของลูกค้า ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษาพื้นที่ส่วนกลางกรุงเทพมหานคร ภาค203 *(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบันฑิต)* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รุ่งทิพย์ นิลพัท. (2561). *คุณภาพการให้บริการและความพึงพอใจที่มีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการโรงพยาบาล เปาโลรังสิต.* (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

อาทิตยา เรืองเนตร และ สุทธาวรรณ จีระพันธุ ซาโต้. (2562). ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคารอาคารสงเคราะห์ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (*วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบันฑิต*) กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

อำนาจ บริพนธ์มงคล. (2562). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการและคุณภาพการบริการหลังการขายที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำของสินค้าประเภทเครื่องดูดฝุ่นอุตสาหกรรม: กรณีศึกษา บริษัท นีโอแมค อินเตอร์ แอดวานซ์ จำกัด* (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

Ehrenberg, A. S. C. (1972). *Repeat-Buying; Theory and application. London Business School and Stern School NYU.*

Hellier, Philip, Geursen, Gus, Carr, Rodney & Rickard. (2003). *Customer Repurchase intention: a General Structural Equation Model. European Journal of Markrting,* 37(11).

LeBlance, G. & Nguyen, N. (1996). Cues used by customers evaluating corporate image in service firms: An empirical study in financial institutions. Corporate Communications: *An International Journal*, 7(2).

Oliver, R. L. (1999). "Whence Consumer Loyalty?." *Journal of Marketing*, 63.

Parasuraman, A., Zeithaml, V.A., & Berry, L. L. (1988). SERVQUAL: A multiple item scale for measuring consumer perceptions of service quality. *Journal of retailing*.

Yamane, T. (1973). Statisties: *An Introductory Analysis*. Tokyo: Harper International Edition.

บทความวิจัย

อิทธิพลของลักษณะงานและสภาพแวดล้อมที่มีต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ประภากร ใจบุญ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี E-mail: prapakorn_j@mail.rmutt.ac.th
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกพร ชัยประสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเครียดในการปฏิบัติงาน และอิทธิพลของลักษณะงานและสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ บุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 287 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าทีแบบ Independent การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้น

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความเครียดในปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำ ลักษณะงานด้านความหลากหลายของทักษะ ด้านการได้รับข้อมูลย้อนกลับของงาน ด้านความเด่นชัดของงาน ด้านความอิสระในการทำงาน ด้านความสำคัญของงาน และสภาพแวดล้อมการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านคุณลักษณะทางสังคมของงาน ด้านค่าจ้าง ด้านโอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน ด้านการนิเทศงาน ด้านสวัสดิการหรือผลประโยชน์อื่น ๆ ด้านคุณลักษณะเฉพาะงาน ด้านสภาพการทำงาน และด้านองค์การและการจัดการ มีอิทธิพลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานในด้านร่างกาย ด้านจิตใจและด้านพฤติกรรมของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: : *ความเครียดในการปฏิบัติงาน, ลักษณะงาน, สภาพแวดล้อมการทำงาน*
Received: March 3, 2021, **Revised** March 10, 2021, **Accepted** March 14, 2021

Influences of Job Characteristics and Work Environment on Work Stress Experienced by Academic Staff at Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Prapakorn Jaiboon,
Master of Business AdministrationMaster of Business Administration, RMUTT
E-mail: prapakorn_j@mail.rmutt.ac.th
Asst.Prof. Kanokporn Chaiprasit,Ph.D. AdvisorMaster of Business Administration

Abstract

The objectives of this independent study were to study the level of occupational stress; specifically, the influences of job characteristics and work environment on work stress experienced by academic personnel. The samples used in this study comprised 287 academic staffs of Rajamangala University of Technology Thanyaburi (RMUTT). The instrument used to collect data was a questionnaire. Statistical methods used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, independent samples t-test, one-way ANOVA, and multiple linear regression.

The study results showed that the sampled staff had a low level of occupational stress. Job characteristics in the dimensions of skill diversity, performance feedback, prominence of the work, freedom of work and importance of work, together with work environment in terms of security, communication, socialization, wages, job advancement, supervision, welfare and other benefits, working conditions, organizational and management aspects both had effects on work stress experienced physically, psychologically and behaviorally by RMUTT academic staff at a statistically significant level of 0.05.

Keywords: *Work stress, Job Characteristics, Work Environment*

คำขอบคุณ : การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

บทนำ

ปัจจุบันนี้โลกได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็วซึ่งส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำงานขององค์กรโดยไม่สามารถหยุดนิ่งอยู่กับที่ได้ต้องมีการปรับปรุง พัฒนาให้สอดคล้องกับความเป็นปัจจุบันมากที่สุด ที่สำคัญทุกองค์กรจะไม่สามารถขับเคลื่อนไปได้โดยปราศจากบุคคลากรไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารระดับสูงจนถึงผู้ปฏิบัติงานระดับล่างต่างมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนองค์กรด้วยกันทั้งสิ้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพภาพสูงสุดตามเป้าหมายขององค์กร แต่การทำงานร่วมกันของคนจำนวนมากที่มาจากในสถานที่ที่แตกต่างกันทั้งในด้านครอบครัวด้านจิตใจความรู้สึกความรู้ความสามารถด้านอายุ ด้านประสบการณ์การทำงานอาจทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบการกระทบกระทั่งหรือความไม่เข้าใจกันปัญหาเหล่านี้ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมจะเกิดเป็นความท้อแท้ความกดดันและความเบื่อหน่ายซึ่งจะนำไปสู่ความเครียดทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง ซึ่งการทำงานเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิตเวลาส่วนใหญ่ของเรามักหมดไปกับชีวิตในการทำงานฉะนั้นความสุขในการทำงานจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะทำให้เราอยากที่

จะทำงานอยู่กับองค์กรอย่างยาวนาน เพื่อให้ชีวิตของเรามีความหมายเพิ่มมากขึ้นด้วยมนุษย์ยังต้องการความมีคุณค่าและมีความหมายดังนั้นมนุษย์จึงแสวงหาสิ่งเหล่านี้จากการใช้ชีวิต แต่ในทางกลับกันยังสร้างความกดดันซึ่งส่งผลก่อให้เกิดความเครียดในการทำงานอีกด้วย

ปัญหาที่ทุกองค์กรส่วนใหญ่ต้องพบเจอคือ ปัญหาความเครียดในการทำงานซึ่งมีที่มาจากหลายสาเหตุที่เหตุทั้งจากองค์กรและตัวบุคคลความเครียดส่งผลกระทบต่อบุคลากร ความเครียดที่เห็นกันโดยทั่วไปเช่น แรงกดดันในการทำงานเพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดการที่จะต้องทำงานให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดแรงกดดันจากหัวหน้างานและแรงกดดันจากการทำงานกับผู้ร่วมงาน (ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร, 2555) ความเครียดมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดหรือการกระทำภายในองค์กรจะส่งผลต่อเป้าหมายความสำเร็จขององค์กร และอาจเกิดปัญหาทั้งทางด้านการงาน การเงินซึ่งสามารถวัดได้จากดัชนีชี้วัดต่าง เช่น อุบัติเหตุ อัตราการเจ็บ ป่วยจากการทำงานที่เพิ่มมากขึ้น การขาดลามาสายของพนักงานเพิ่มขึ้นผิดปกติ ความปลอดภัยในที่ทำงานลดลง ผู้ปฏิบัติงานขาดขวัญและกำลังใจ คุณภาพผลผลิตของสินค้าและบริการถดถอย การปฏิบัติงานที่ก้าวก่ายกันหรือไม่ชัดเจน การสื่อสารไร้ประสิทธิภาพทำงานผิดพลาดบ่อย สภาพและบรรยากาศการทำงานที่ไม่ดี มีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งระหว่างแผนกต่อแผนก ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรและผู้มารับบริการถดถอยลง ภาพลักษณ์องค์กรเสื่อมถอย ฯลฯ มาใช้วัดผลความรุนแรงของความเครียดในองค์กรได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ปัญหาที่ทำให้เกิดความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ เนื่องจากปัญหาการได้รับมอบหมายมากเกินไป การปรับเปลี่ยนหลักสูตร ความขัดแย้งภายในองค์กรเดียวกัน สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ขาดโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งงาน การตั้งกฎเกณฑ์เคร่งครัด ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความเครียดที่จะเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจทำการศึกษาวิจัยในเรื่อง อิทธิพลของลักษณะงาน และสภาพแวดล้อมที่มีต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้อาจเป็นแนวทางช่วยให้ผู้บริหารได้ทราบถึงสาเหตุและระดับความเครียดของพนักงานสายวิชาการเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขปรับปรุงตลอดจนพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนเพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นสิ่งที่มีค่าขององค์กร อันนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

คำจำกัดความ

ความเครียดในการปฏิบัติงาน หมายถึง ปฏิกิริยาตอบสนองของบุคคลเมื่อต้องเผชิญกับแรงกดดันที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม สถานการณ์หรือเหตุการณ์ในการปฏิบัติงานทั้งด้านการบริหารงานความขัดแย้งของบุคคลากรเวลาประเมินคุณภาพผลการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานบุคคลแต่ละคนจะมีความรู้สึกประสบการณ์และการจัดการกับความเครียดที่ต่างกัน ระดับความเครียดที่ต่างกันนั้นจะส่งผลต่อบุคคลให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลที่แตกต่างกัน (Ivancevich and Matteson, 1990)

ระดับของความเครียด

1. Mild Stress เครียดระดับต่ำ เป็นความเครียดที่ไม่คุกคามต่อการดำเนินชีวิตอาจมีความรู้สึกเพียงแค่เบื่อหน่าย ขาดแรงกระตุ้น และมีพฤติกรรมที่เชื่องช้าลง

2. Moderateate Stress เครียดระดับปานกลาง เป็นความเครียดในระดับปกติที่ไม่ก่ออันตราย และไม่แสดงออกถึงความเครียดที่ชัดเจน ส่วนใหญ่จะสามารถปรับตัวกลับสู่ภาวะปกติได้เองจากการได้ทำกิจกรรมที่ชื่นชอบ ซึ่งช่วยคลายเครียด

3. High Stress เครียดระดับสูง เป็นความเครียดที่เกิดจากเหตุการณ์รุนแรงหากปรับตัวไม่ได้ จะทำให้เกิดความผิดปกติตามมาทางร่างกาย อารมณ์ ความคิด และพฤติกรรม เช่น ปวดศีรษะ ปวดท้อง อารมณ์ฉุนเฉียวง่าย หงุดหงิด พฤติกรรมการนอนและการรับประทานอาหารเปลี่ยนไป จนมีผลต่อการดำเนินชีวิต จึงควรหาใครสักคนคอยอยู่เป็นเพื่อนรับฟังปัญหา และระบายความรู้สึก รวมถึงมีผู้ใหญ่สักคนแนะนำให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

4. Severe Stress เครียดระดับรุนแรง เป็นความเครียดระดับสูงและเรื้อรังต่อเนื่องจนทำให้คนคนนั้นมีความล้มเหลวในการปรับตัว และก่อให้เกิดความผิดปกติและเกิดโรคต่าง ๆ ที่รุนแรงขึ้นมาได้ เช่น อารมณ์แปรปรวน มีอาการทางจิต มีความบกพร่องในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจมีอาการนานเป็นสัปดาห์ เดือน หรือปี ควรเข้ารับการปรึกษาจากแพทย์ (กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข, 2563)

ผลกระทบจากความเครียดในการปฏิบัติงาน

บุคคล ซึ่งมีระดับความเครียดสูงอาจทำให้มีปัญหาต่าง ๆ ตามมาได้ดังนี้

1. อาการทางร่างกายอาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความเครียดมักจะมีผลต่อร่างกายซึ่งข้อมูลนี้ได้มาจากงานวิจัยของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพ นักวิทยาศาสตร์การแพทย์พบว่า ความเครียดทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบต่าง ๆ ของร่างกาย ได้แก่ การเต้นของหัวใจและการหายใจความดันโลหิตสูงขึ้นปวดศีรษะและอาจนำไปสู่โรคหัวใจ

2. อาการทางจิตใจความเครียดจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจงานที่ทำให้เกิดความเครียดจะเป็นสาเหตุทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ นอกจากนี้ความเครียดยังทำให้เกิดอาการต่าง ๆ ด้านจิตใจอีก ได้แก่ ความกังวล ความหดหู ความเบื่อหน่าย ฉุนเฉียว เฉื่อยชา ไม่อยากทำอะไร

3. อาการทางพฤติกรรมความเครียดจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล ได้แก่ มีผลกระทบต่อการเพิ่มผลผลิตขาดงานอาจจะทำให้ลาออกจากงานเช่น เดียวกับพฤติกรรมส่วนตัวบุคคลอาจเปลี่ยนแปลง อาทิ นิสัยการรับประทานอาหารที่มากขึ้น สูบบุหรี่มากขึ้น ดื่มสุรา พูดเร็วหงุดหงิด และการนอนหลับไม่ปกติ (Robbins and Judge, 2007)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2. เพื่อศึกษาลักษณะงานที่มีอิทธิพลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากร สายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

3. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากร สายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของลักษณะงาน และสภาพแวดล้อมที่มีต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

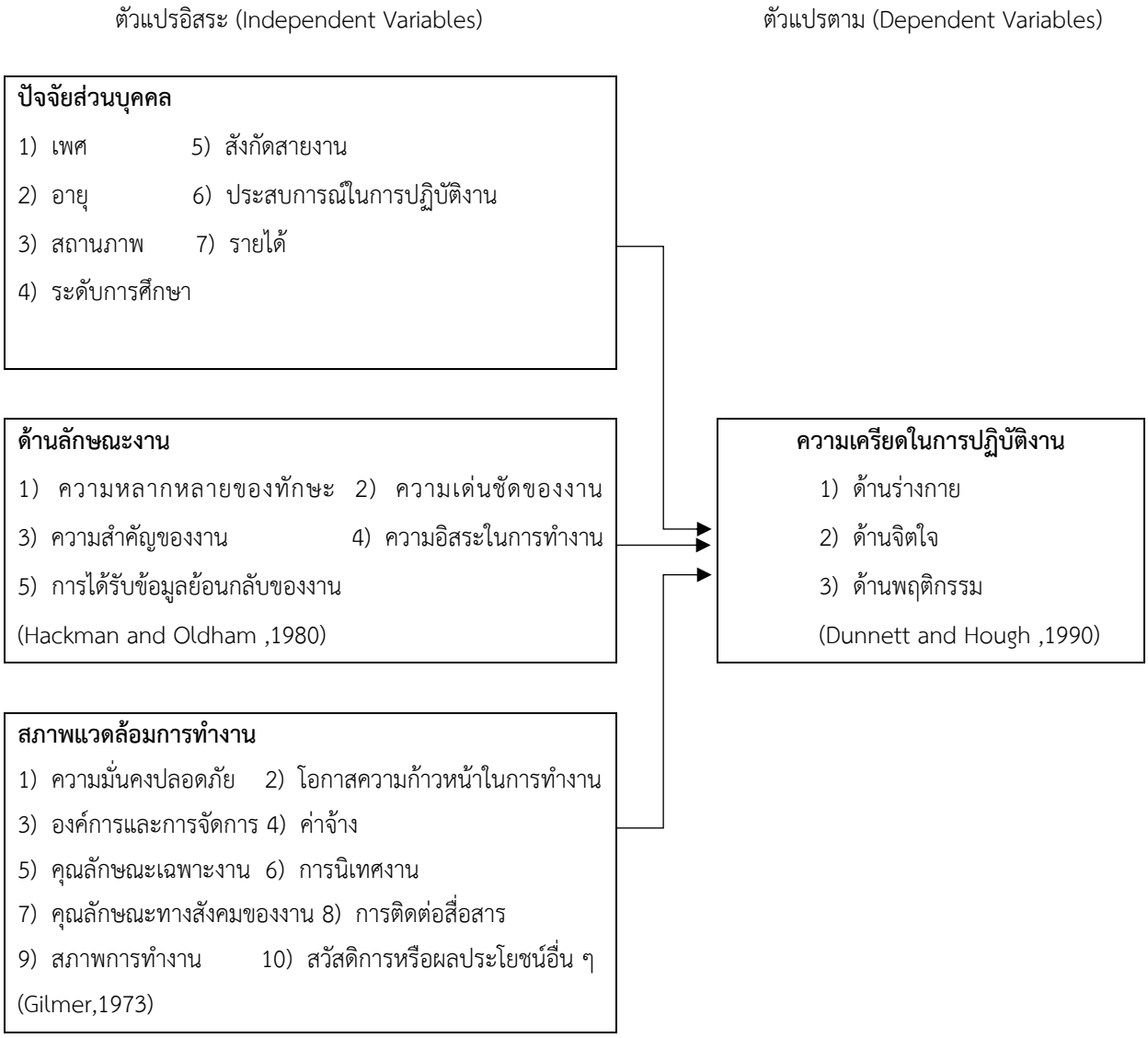

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. อิทธิพลคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2. อิทธิพลลักษณะงานที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

3. อิทธิพลสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

วิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามปลายปิด (Close-ended Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ต้องการศึกษาอิทธิพลของลักษณะงานและสภาพแวดล้อมที่มีต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน999 คน (ข้อมูลกองบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2563) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 287 คนซึ่งการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากรของ Taro Yamane (Taro Yamane, 1973)โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และ กำหนดระดับความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้คือแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยได้จัดทำแบบสอบถามขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าจากแนวคิดทฤษฎีตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาประยุกต์เป็นลักษณะข้อคำถามซึ่งแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Close-Ended Questions)

ตอนที่ 2-4 คำถามเกี่ยวกับลักษณะงาน สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ความเครียดในการปฏิบัติงาน เป็นแบบลักษณะปลายปิด มีคำถามเป็นแบบสเกล (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับโดยได้กำหนดระดับความคิดเห็นตามค่าน้ำหนักมีคะแนนต่อไปนี้ 5 คือ เห็นด้วยมากที่สุด 4 คือ เห็นด้วยมาก 3 คือ เห็นด้วยปานกลาง 2 คือ เห็นด้วยน้อย1 คือ เห็นด้วยน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องไปเสนอคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาของข้อคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาใช้ ส่วนข้อที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.5 นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาให้พิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้ง

3. นำไปทดสอบ (Try Out) บุคคลอื่นที่มิใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ (Cronbach, 1970) ซึ่งเกณฑ์ที่ยอมรับได้ต้องมีค่ามากกว่า 0.70 ซึ่งจากการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.838 ถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดย

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามให้กับบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 287 คน

ขั้นที่ 2 ขอความร่วมมือจากผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยอธิบายและชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม และวิธีการกรอกข้อมูลแก่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคลและการรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจดูในความสมบูรณ์ในแต่ละข้อ และนับจำนวนแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนที่ต้องการ ถ้าพบว่า แบบสอบถามชุดใดผู้ตอบแบบสอบถามทำไม่ครบทุกข้อ ก็จะทำการเก็บเพิ่มเติม เมื่อได้ข้อมูลครบ 287 ชุด แล้วผู้วิจัยนำข้อมูลแบบสอบถามไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา สังกัดสายงาน ประสบการณ์ปฏิบัติงาน และรายได้ มีลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (แบบปลายปิด) นำมาแจกแจงความถี่เป็นรายข้อ โดยวิธีวิเคราะห์การคำนวณหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับด้านลักษณะงาน ประกอบด้วย ความหลากหลายของทักษะ ความเด่นชัดของงาน ความสำคัญของงาน ความอิสระในการทำงาน และการได้รับข้อมูลย้อนกลับของงาน ซึ่งข้อคำถามที่ใช้วัดเป็นแบบมาตราส่วนวัดประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแล้วนำผลที่ได้นั้นไปบันทึกหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านโอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน ด้านองค์การและการจัดการ ด้านค่าจ้าง ด้านคุณลักษณะเฉพาะงานด้านการนิเทศงาน ด้านคุณลักษณะทางสังคมของงาน ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านสภาพการทำงาน และด้านสวัสดิการหรือผลประโยชน์อื่น ๆ ซึ่งข้อคำถามที่ใช้วัดเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ให้คะแนนแล้วนำผลที่ได้นั้นไปบันทึกหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านพฤติกรรม ซึ่งข้อคำถามที่ใช้วัดเป็นมาตราวัดแบบอัตราส่วน (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ให้คะแนนแล้วนำผลที่ได้นั้นไปบันทึกหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติเชิงพรรณนา

1.1 ใช้สถิติค่าความถี่ และค่าร้อยละ ในการวิเคราะห์แบบสอบถามส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 ใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์แบบสอบถาม ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3

2. สถิติเชิงอนุมาน

2.1 ใช้ Independent Sample (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95% (α = 0.05)

2.2 ใช้ One-Way ANOVA (F-test) ANOVA เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของกลุ่ม ตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95% (α = 0.05) และเมื่อพบความแตกต่างจึง ทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

2.3 ใช้ Multiple Regression Analysis แบบ เพื่อหาอิทธิพลของลักษณะงานและสภาพแวดล้อมที่มีต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีใช้วิเคราะห์สมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ด้านลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่แตกต่างกัน

ใช้สถิติ Independent - Sample t-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่นทาง สถิติ 95% (α = 0.05) ใช้สถิติ One-Way ANOVA เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ กลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95% (α = 0.05) และเมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

สมมติฐานที่ 2 อิทธิพลลักษณะงาน ที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่แตกต่างกันใช้ทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน(Multiple Linear Regression) แบบ enter

สมมติฐานที่ 3 อิทธิพลสภาพแวดล้อม ที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่แตกต่างกันใช้ทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน(Multiple Linear Regression) แบบ enter

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 180 คน มีช่วงอายุ 40-49 ปีจำนวน 127 คน มีสถานภาพสมรสจำนวน 178 คน มีการศึกษาในระดับปริญญาโทจำนวน 146 คน มีสังกัดคณะวิศวกรรมศาสตร์จำนวน 50 คน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 6 – 10 ปี จำนวน 98 คน และรายได้ 35,001 บาทขึ้นไปจำนวน 188 คน

ตอนที่ 2 สรุปผลระดับความคิดเห็นของลักษณะงานด้านความหลากหลายของทักษะ ด้านความเด่นชัดของงาน ด้านความสำคัญของงาน ด้านความอิสระในการทำงาน และด้านการได้รับข้อมูลย้อนกลับของงาน การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการวิเคราะห์ พบว่า บุคลากรสายวิชาการ มีความคิดเห็นต่อลักษณะงานในด้านต่าง ๆ เรียงลำดับคือ ด้านการได้รับข้อมูลย้อนกลับของงาน ด้านความสำคัญของงาน ด้านความอิสระในการทำงาน ด้านความเด่นชัดของงาน ด้านความหลากหลายตามลำดับ โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 สรุปผลระดับการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของสภาพแวดล้อมการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านโอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน ด้านองค์การและการจัดการ ด้านค่าจ้าง ด้านคุณลักษณะเฉพาะงานด้านการนิเทศงาน ด้านคุณลักษณะ

ทางสังคมของงาน ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านสภาพการทำงาน และด้านสวัสดิการหรือผลประโยชน์อื่น ๆ การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการวิเคราะห์ พบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานโดยเรียงลำดับด้านต่าง ๆ คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านสวัสดิการหรือผลประโยชน์อื่น ๆ ด้านค่าจ้าง ด้านองค์การและการจัดการ ด้านสภาพการทำงาน ด้านคุณลักษณะเฉพาะงาน ด้านคุณลักษณะทางสังคมของงาน ด้านการนิเทศงาน และด้านโอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน ในระดับมาก ตามลำดับ โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 4 สรุปผลระดับความคิดเห็นของความเครียดในการปฏิบัติงานด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านพฤติกรรม การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการวิเคราะห์ ความเครียดในการปฏิบัติงานโดยเรียงลำดับด้านต่าง ๆ คือ ความเครียดในการปฏิบัติงานด้านร่างกาย โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ความเครียดในการปฏิบัติงานด้านพฤติกรรมโดยรวมมี ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ความเครียดในการปฏิบัติงานด้านจิตใจ โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับโดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน 1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล จากสมมุติฐาน เชื่อว่า อายุ สังกัดสายงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน รายได้และสถานภาพ ตามลำดับ มีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ เมื่อทดสอบสมมุติฐานแล้วพบว่า อายุ มีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานในทุกด้าน สังกัดสายงาน มีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานในทุกด้าน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานในด้านจิตใจ ยกเว้น ด้านร่างกาย ด้านพฤติกรรมที่ไม่มีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงาน รายได้ มีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานในภาพรวม ยกเว้น ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านพฤติกรรมที่ไม่มีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงาน สถานภาพ มีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานในทุกด้านตามลำดับ

สมมติฐานที่ 2 ลักษณะงาน โดยจากสมมุติฐาน เชื่อว่า ด้านความหลากหลาย ด้านการได้รับข้อมูลย้อนกลับของงาน ด้านความเด่นชัดของงาน ด้านความอิสระในการทำงาน และด้านความสำคัญของงานมีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ เมื่อทดสอบสมมุติฐานแล้วพบว่า ทุกด้านมีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านพฤติกรรม ของบุคลากรสายวิชาการ ตามลำดับ

สมมติฐานที่ 3 สภาพแวดล้อมการทำงาน โดยจากสมมุติฐาน เชื่อว่า ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านคุณลักษณะทางสังคมของงาน ด้านค่าจ้าง ด้านโอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน ด้านการนิเทศงาน ด้านสวัสดิการหรือผลประโยชน์อื่น ๆ ด้านคุณลักษณะเฉพาะงาน ด้านสภาพการทำงาน และด้านองค์การและการจัดการ มีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ เมื่อทดสอบสมมุติฐานแล้วพบว่า ทุกด้านมีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านพฤติกรรม ของบุคลากรสายวิชาการ ตามลำดับ

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายได้ดังนี้

5.2.1 ระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ รวมถึงการศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะงาน สภาพแวดล้อมการทำงานที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ลักษณะงานคือ การใช้เงื่อนไขทางจิตวิทยากำหนดลักษณะของงานเฉพาะกับงานหลัก ๆ ซึ่งสามารถช่วยเพิ่มแรงจูงใจผลการปฏิบัติงานและความพึงพอใจในพนักงานผู้ที่มีความต้องการความก้าวหน้า Schultz and Schultz (2002) จากผลการวิจัยพบว่าระดับความคิดเห็นต่อลักษณะงานในภาพรวมพบว่าบุคลากรสายวิชาการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคลากรมีทัศนคติในทางบวกต่อลักษณะของงานที่ปฏิบัติงานอยู่โดยพบว่าบุคลากรสายวิชาการ มีความคิดเห็นต่อลักษณะงานในด้านต่าง ๆ เรียงลำดับคือ ด้านการได้รับข้อมูลย้อนกลับของงาน ด้านความสำคัญของงาน ด้านความอิสระในการทำงาน ด้านความเด่นชัดของงาน ด้านความหลากหลาย ตามลำดับสะท้อนให้เห็นว่าบุคลากรสายวิชาการ การจัดระบบข้อมูลย้อนกลับโดยมีการประเมินผลการปฏิบัติงานเมื่อสำเร็จลุล่วงของงานที่มอบหมายให้ปฏิบัติและแจ้งผลการประเมินให้แก่บุคลากรสายวิชาการ ได้รับทราบทุกครั้งเพื่อจะได้นำผลการประเมินดังกล่าวไปปรับปรุงการทำงานอย่างไรก็ดีองค์กรควรมีการความสำคัญของงานที่ปฏิบัติมีความเข้าใจเพื่อจะทำให้กระบวนการในการปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายของงานนอกจากนี้องค์กรหรือสังกัดงานควรสนับสนุนให้บุคลากรสายวิชาการมีอิสระในการทำงานมากขึ้นโดยให้บุคลากรสายวิชาการ สามารถวางแผนการปฏิบัติงานของตนเองหรือมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานตามความเหมาะสมและอาจให้บุคลากรสายวิชาการสามารถตัดสินใจในการปฏิบัติงานของตนเองได้ในระดับที่เหมาะสมรวมทั้งเห็นด้วยที่จะได้มีโอกาสใช้ทักษะหลายด้านในการปฏิบัติงาน

สภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวผู้ปฏิบัติงานเป็นทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนที่ส่งผลให้เกิดภาวะกดดันซึ่งอาจส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานและผลสำเร็จในการทำงานด้วย (ชญาภา วริวรรณ, 2552 และเคมีพนธ์ แสงแก้ว, 2557) จากผลการวิจัยพบว่าระดับความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานในภาพรวมพบว่าบุคลากรสายวิชาการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่าพนักงานมีทัศนคติที่ดีต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานโดยเรียงลำดับด้านต่าง ๆ คือด้านการติดต่อสื่อสารในระดับมากที่สุด ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านสวัสดิการหรือผลประโยชน์อื่น ๆ ด้านค่าจ้าง ด้านองค์การและการจัดการ ด้านสภาพการทำงาน ด้านคุณลักษณะเฉพาะงาน ด้านคุณลักษณะทางสังคมของงาน ด้านการนิเทศงาน และด้านโอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน ในระดับมากตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่าบุคลากรสายวิชาการมีการติดต่อสื่อสารในการปฏิบัติเพื่อช่วยให้งานออกมาอย่างมีคุณภาพนอกจากนี้ยังมีความเชื่อมั่นในความมั่นคงขององค์กรและความมั่นคงของงานที่ปฏิบัติ บุคลากรสายวิชาการมีความพึงพอใจต่อผลประโยชน์และสวัสดิการที่ได้รับการจัดการองค์กรค่าจ้างและโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงานรวมถึงองค์กรหรือสังกัดงานควรมีการจัดการองค์กรเพื่อให้ตรงตามความต้องการของบุคลากรสายวิชาการอีกทั้งยังต้องดูแลในส่วนสภาพการทำงานขององค์กรรวมถึงให้บุคลากรสายวิชาการปฏิบัติงานตรงตามคุณลักษณะของบุคลากรสายวิชาการเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายขององค์กรความสัมพันธ์ระหว่างคนในองค์กรหรือหน่วยงาน มีการอบรมนิเทศงานเพื่อเพิ่มทักษะงานให้แก่บุคลากรสายวิชาการและควรให้บุคลากรสายวิชาการเห็นถึงโอกาสในการเจริญเติบโตและความก้าวหน้าในการทำงานกับองค์กร

ความเครียดในการปฏิบัติงานคือความรู้สึกของบุคคลเมื่อต้องเผชิญกับแรงกดดันจากสิ่งแวดล้อมสถานการณ์หรือเหตุการณ์ในการปฏิบัติงานซึ่งส่งผลทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกไม่สบายใจและคับข้องใจในการทำงานและอาจก่อให้เกิดความเจ็บป่วยทางร่างกายและจิตใจและแสดงออกทางพฤติกรรมซึ่งก่อให้เกิดผลเสียกับการทำงานโดยจะขัดขวางหรือลดทอนประสิทธิภาพในการทำงาน (Dec Enzo and Stephen, 2007) จากผลการวิจัยพบว่าระดับความคิดเห็นต่อความเครียดในการทำงานในภาพรวมพบว่าบุคลากรสายวิชาการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุดโดยเรียงลำดับด้านต่าง ๆ คือด้านความเครียดในการปฏิบัติงานด้านด้านร่างกาย ความเครียดในการปฏิบัติงานด้านพฤติกรรม และด้านความเครียดในการปฏิบัติงานด้านจิตใจ มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุดตามลำดับผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าบุคลากรสายวิชาการซึ่งเป็นบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีความเครียดในการทำงานน้อยที่สุดเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าเมื่อเปรียบเทียบความเครียดทั้ง 3 ด้านแล้วความเครียดด้านร่างกายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความเครียดด้านพฤติกรรม และความเครียดด้านจิตใจ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่าบุคลากรสายวิชาการใน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ส่วนใหญ่ทำงานโดยใช้ร่างกายเป็นหลักบางครั้งอาจต้องยืนนั่งหรือปฏิบัติงานอยู่ในท่าเดิมเป็นระยะเวลานานหรือบุคลากรสายวิชาการบางคนอาจต้องนั่งทำงานวันละ 6-8 ชม. ทำให้ร่างกายเกิดความปวดเมื่อยเกร็งบริเวณหลังและคอบ่าไหล่ซึ่ง องค์กรหรือสังกัดจึงควรจัดเวลาให้บุคลากรสายวิชาการมีการพักย่อย ๆ นอกเหนือจากการพักรับประทานอาหาร ควรให้บุคลากรสายวิชาการมีการสลับหน้าที่กันทำงานเพื่อให้ได้เปลี่ยนอิริยาบถการทำงานในส่วนของความเครียดทางด้านพฤติกรรมและความเครียดทางด้านจิตใจ นั้นเมื่อบุคลากรสายวิชาการมีความเครียดในระดับน้อยที่สุดอาจเนื่องมาจากการที่บุคลากรสายวิชาการในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีส่วนใหญ่มี แบบแผนการทำงานรวมถึงแบบแผนการใช้ชีวิตของค่อนข้างคงที่ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง ประกอบกับผลการศึกษาแสดงว่าบุคลากรสายวิชาการ มีทัศนคติที่ดีกับลักษณะงานที่ทำและมีความเชื่อมั่นกับความมั่นคงขององค์กรดังนั้นพนักงานจึงมีความเครียดด้านพฤติกรรมและความเครียดด้านจิตใจในระดับน้อยที่สุด

5.2.2 เพื่อศึกษา อิทธิพลปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะงาน และสภาพแวดล้อมที่มีต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยจากสมมุติฐาน เชื่อว่า อายุ สังกัดสายงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน รายได้และสถานภาพ ตามลำดับ มีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ เมื่อทดสอบสมมุติฐานแล้วพบว่า อายุ มีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานในทุกด้าน สังกัดสายงาน มีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานในทุกด้าน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานในด้านจิตใจ ยกเว้น ด้านร่างกาย ด้านพฤติกรรมที่ไม่มีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงาน รายได้ มีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานในภาพรวม ยกเว้น ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านพฤติกรรมที่ไม่มีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงาน สถานภาพ มีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานในทุกด้าน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรนิชา ชื่นจิตร (2560)

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะงาน โดยจากสมมุติฐาน เชื่อว่า ด้านความหลากหลาย ด้านการได้รับข้อมูลย้อนกลับของงาน ด้านความเด่นชัดของงาน ด้านความอิสระในการทำงาน และด้านความสำคัญของงานมีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ เมื่อทดสอบสมมุติฐานแล้วพบว่า ทุกด้านมีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านพฤติกรรม ของบุคลากรสายวิชาการ ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐาปนี วังกานนท์ (2556) กับ งานวิจัยของ อรนิชา ชื่นจิตร (2560) ในบางด้านซึ่งด้านที่ไม่สอดคล้องอาจเกิดความแตกต่างของงานเพราะลักษณะงานบางประการที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมในการทำงานการแสดงให้เห็นถึงลักษณะงานในทางบวกส่งผลทำให้พนักงานมีสภาพอารมณ์ในทางบวกและปฏิบัติงานได้ดีสิ่งเหล่านี้ทำให้พนักงานเกิดผลักดันในการทำงานที่ดีต่อไปสอดคล้องกับแนวคิดของ (Hackman and Oldham, 1980) ซึ่งลักษณะงานเป็นอีกหนึ่งความสำคัญที่จะช่วยลดระดับความเครียดในการปฏิบัติงาน หากขาดลักษณะงานด้านใดด้านนึงไปก็อาจจะส่งผลต่อระดับความเครียดในการปฏิบัติงานได้ ยกตัวอย่างเช่น งานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานอาจจะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความกังวล ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน และส่งผลให้ระดับความเครียดเพิ่มสูงขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมการทำงาน โดยจากสมมุติฐาน เชื่อว่า ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านคุณลักษณะทางสังคมของงาน ด้านค่าจ้าง ด้านโอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน ด้านการนิเทศงาน ด้านสวัสดิการหรือผลประโยชน์อื่น ๆ ด้านคุณลักษณะเฉพาะงาน ด้านสภาพการทำงาน และด้านองค์การและการจัดการ มีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ เมื่อทดสอบสมมุติฐานแล้วพบว่า ทุกด้านมีอิทธิพลกับความเครียดในการปฏิบัติงานในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านพฤติกรรม ของบุคลากรสายวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรนิชา ชื่นจิตร (2560) จะเห็นได้ว่า

สิ่งแวดล้อมในการทำงานเป็นอีกหนึ่งสิ่งสำคัญที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อระดับความเครียดในการปฏิบัติงาน และจากผลการศึกษาที่สอดคล้องกันได้แสดงให้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ อดิศร พูลสุวรรณ (2552) ที่กล่าวถึงไว้ว่าสภาพแวดล้อมในการทำงาน หมายถึง ปัจจัยหรือสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวของผู้ปฏิบัติงานซึ่งปัจจัยหรือสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานในขณะที่ทำงาน

กล่าวโดยสรุป คือ ผลการวิจัย จะเห็นได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะงาน และสภาพแวดล้อม ล้วนมีอิทธิพลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และผลการศึกษาสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนักวิจัยหลาย ๆ ท่านอาทิเช่นสอดคล้องกับการศึกษาของ และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สังกัดสายงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และรายได้ที่ แตกต่างกันส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านพฤติกรรมของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ลักษณะงานส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านพฤติกรรมของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. ทราบถึงระดับความเครียดในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2. ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะงานสภาพแวดล้อมการทำงานและความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

3. ใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการวิจัยสำหรับนักวิจัยที่สนใจทำการวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องและเป็นแนวทางในการเพิ่มองค์ความรู้และความเข้าใจ ซึ่งจะอธิบายความเครียดในการทำงานให้เกิดความเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น

4. เป็นแนวทางในการจัดการความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติงานบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีทั้งในด้านร่างกายจิตใจและพฤติกรรมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรสายวิชาการ

5. เป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบในการวางแผนต่าง ๆ เกี่ยวกับบุคลากรเพื่อป้องกันและลดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจากความเครียดจากการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรมีคุณภาพชีวิตและสุขภาพจิตที่ดีขึ้นกว่าเดิมส่งผลให้บุคลากรสามารถที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. บุคลากรสายวิชาการมีความเครียดในการทำงานในระดับต่ำซึ่งมีผลดีกับองค์การเพราะบุคลากรสายวิชาการสามารถทำงานได้ดีภายใต้ความกดดันที่เหมาะสมความเครียดในการปฏิบัติงานในระดับต่ำนี้ทำให้บุคลากรสายวิชาการมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานดีขึ้น แต่เมื่อความเครียดเพิ่มขึ้นไปจนเกินที่จะรับได้จะมีผลให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานลดต่ำลง ดังนั้นองค์กรจึงควรหาแนวทางในการป้องกันปรับปรุงและแก้ไขปัญหาเพื่อปรับระดับความเครียดในการทำงานของบุคลากรสายวิชาการให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมให้มากที่สุด

2. องค์กรควรมีการออกแบบงานโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรสายวิชาการได้มีโอกาสใช้ทักษะต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การใช้ทักษะความรู้ความสามารถอย่างหลากหลายและควรออกแบบงานให้พนักงานได้มีโอกาสที่จะปฏิบัติงานนั้น ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรสายวิชาการสามารถที่จะเห็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการทำงานนั้นซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรสายวิชาการเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและทำให้บุคลากรสายวิชาการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อลดโอกาสในการเกิดความเครียดในการปฏิบัติงาน

3. องค์กรควรมีการสร้างความมั่นคงในการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรสายวิชาการ ได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชาทำให้ผู้ปฏิบัติงาน เกิดความอบอุ่นใจและปลอดภัยที่จะได้ปฏิบัติงานในองค์กรซึ่งความมั่นคงในงานนี้มีความสำคัญต่อองค์กรและทำให้บุคลากรสายวิชาการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อลดโอกาสในการเกิดความเครียดในการปฏิบัติงาน

4. องค์กรควรมีการปรับสวัสดิการและผลประโยชน์อื่น ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรสายวิชาการเพราะถ้าองค์กรมีสวัสดิการและผลประโยชน์อื่น ๆ ให้กับบุคลากรสายวิชาการ อย่างหลากหลายและเพียงพอแล้วนั้นก็จะส่งผลให้บุคลากรสายวิชาการมีคุณภาพชีวิตที่ดีทำให้โอกาสในการเกิดความเครียดในการปฏิบัติงานลดน้อยลง

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข. (2563). ผ่า 4 กลุ่มความเครียดที่กระทบสุขภาพ เครียดแบบเราจัดอยู่กลุ่มไหน. สืบค้น 3 มิถุนายน 2563, จากhttps://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30321

กองบริหารงานบุคคลมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.(2563). รายงานจำนวนบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี สืบค้น 1 ตุลาคม 2563, จาก https://www.ped.rmutt.ac.th/?p=8110

เคมีพนธ์ แสงแก้ว. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานกับความเครียดในการทำงานของพนักงานเทศบาลเมืองท่าข้าม(การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ชญาภา วริวรรณ. (2552). การสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ฐาปนี วังกานนท์. (2556). ปัจจัยด้านการทำงานที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของพนักงาน : กรณีศึกษา บริษัท แอมพาส อินดัสตรี จำกัด(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปัทมาวดี อุดแดง. (2555). ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อความเครียดของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร. (2555). ที่มาของความเครียดในการทำงาน. สืบค้น 3 มิถุนายน 2563, จาก http://oknation.nationtv.tv/blog/piyanan/2012/01/18/entry-1

อดิศร พูลสุวรรณ. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมการทำงานและการรับรู้ความเสี่ยงกับความเครียดในการทำงาน กรณีศึกษา: พนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ฮิตาชิโกลบอลสตอเรจเทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

อรนิชา ชื่นจิตร. (2560). บุพปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดในการทำงานของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรมนวนคร(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Cronbach, L. J. (1970). Essentials of Psychological Test (5th ed.). New York: Harper Collins.

Decenzo, Stephen. (2007). Human Resource Management, 7th ed. New York.

Dunnette, M. D. & Hough, L. M. (1990). Handbook of industrial and organization psychology. California: Consulting Psychologist Press.

Gilmer, B. H. (1973). Industrial psychology. New York: McGraw - Hill.

Hackman, J. R. & Oldham, G. R. (1980). Work redesign Boston: Addison - Wesley Publishing.

Likert, R.A. (1932, May). “Technique for the Measurement of Attitudes”, Arch Psychological. 25(140).

Ivancevich, J. M. & M. T. Matteson. (1990). Managing for a Healthier Heart Management Review, 45.

Robbins, S. P. & Judge,T. A. (2007). Organizational Behavior (12th ed.). New Jersey: Pearson Education.

Schultz, P. D. & Schultz, E. S. (2002). Psychology & Work (8th ed.). USA.: Von Hoffman Press, Inc.

Yamane, T. (1973). Statisties: An Introductory Analysis. Tokyo: Harper International Edition.

บทความวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ธนบัตร พูนโสภิณ, สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร 47000.
ดร.เอกลักษณ์ เพียสา, สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
รศ.ดร.วาโร เพ็งสวัสดิ์ , สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
E-mail Thanabutpoonsopin@gmail.com โทร. 095-6465583

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 2) ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัย การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ระยะที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ฝึกสอนกีฬา จากโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา 2563 จำนวน 231 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.50 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนก 0.20 - 0.70 ค่าความเชื่อมั่น 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านนโยบาย 3) ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก 4) ด้านการจัดการทรัพยากร องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ได้แก่ 1) การวางแผนงาน 2) การจัดการองค์กร 3) การนำองค์กร 4) การควบคุม องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ได้แก่ 1) มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศด้านกีฬา 2) จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ 3) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนามาตรฐานกีฬา 4) พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ 5) พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา องค์ประกอบที่ 4 ความเป็นเลิศทางการกีฬา ได้แก่ 1) ระดับของการแข่งขันกีฬา 2) ผลสำเร็จในการแข่งขันกีฬา

2. ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: : *การพัฒนารูปแบบ, การบริหารจัดการ, ความเป็นเลิศทางการกีฬา, โรงเรียนกีฬา*
Received: Feb 22, 2021, **Revised** June 2, 2021, **Accepted** June 14, 2021

Development of Management Model for Sport Excellence of Sports Schools Under the Local Administration Organization

Thanabut Poonsopin,
The Mater of Education Degree in Educational Administration and Development,
Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat Univrsity 47000
Dr. Akkaluck Pheasa, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat Univrsity
Assoc. Prof. Dr.Waro Phengsawat, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat Univrsity
E-mail Thanabutpoonsopin@gmail.com โทร. 095-6465583

Abstract

The purposes of this study were to 1) Develop the management model for sport excellence of sports schools, under the local administration organization 2) Decency check of management model to sport excellence of sport school, under local administration. The research consisted of 2 phases. Phase 1: to make the conceptual framework analysis document, related literature, interviewing five experts and suitable tool verifying. Phase 2: Decency check of management with empirical data, the evaluation of suitable model, the samples consist of school administrator, teacher, sport schools, 231 persons under local administration. The sample size was determined using the table of Krejcie and Morgan. The sample acquisition was stratified randomly. The tool used was five levels of questionnaire. Index of Item Objective Congruence 0.50 - 1.00, Discrimination 0.20 - 0.70 and Reliability 0.92 and the data were analyzed by using mean and standard deviation.

The research finding were as follows:

1. The management model for sport excellence of sports schools, under the local administration organization consisted of 4 compositions. Composition 1: Factors Affecting management model to sport excellence as follows 1) Personnel 2) Policy 3) Location, equipment and facility 4) Environment management Composition 2: The management model to sport excellence process as follows 1) Planning 2) Organization management 3) Leaderships 4) Control Composition 3: The scope of management model for sport excellence of sports schools as follows 1) develop students to sport excellence 2) follows The Basic Education Core Curriculum 3) study, research analyze for developing sport standard quality 4) develop the management system for the efficacy 5) develop the morality, ethics and Sportsmanship Promotion. Composition 4: The sport excellence as follows 1) success in sports competition 2) level of competitions.

2. The suitability of Develop the management model for sport excellence of sports schools, under the local administration organization Is suitable Overall is at a high level.

Keywords: *Model Development, Management, Sport Excellence, Sports Schools*

คำขอบคุณ : การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญ ในการส่งเสริมความเป็นเลิศทางการกีฬามาตั้งแต่ในอดีตและยิ่งมีบทบาทมากยิ่งขึ้นในปัจจุบันและอนาคต อันเนื่องมาจากนโยบายกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาสู่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 หมวด 2 มาตรา 17 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง (ข้อ 18) การส่งเสริมกีฬา จารีตประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น และตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อ 2 (3) การจัดการศึกษา สาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในระดับจังหวัด พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น รวมทั้งให้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประสานส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สำหรับพระราชบัญญัติกำหนดแผนขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกรูปแบบ อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา และให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีความครอบคลุมถึงการถ่ายโอนภารกิจการศึกษา

กระทรวงมหาดไทยในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบกำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารการปกครองท้องถิ่น จึงมีนโยบายให้กรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น จัดการศึกษาให้เหมาะสม และตรงตามความต้องการ โดยกำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 2 มาตรา 10 วรรค 4 การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถพิเศษทางกีฬาให้กับนักเรียนในปีการศึกษา 2551 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการจัดทำโครงการจัดตั้งโรงเรียนกีฬาขึ้น เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียนที่มีความถนัด และมีความสามารถพิเศษทางด้านกีฬา ให้มีโอกาสได้รับการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางด้านกีฬา ให้เต็มศักยภาพถึงขีดสุด พร้อมกับพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดใช้หลักในการเทียบเคียง ส่งเสริมกำกับดูแล ตรวจสอบประเมินผล และประกันคุณภาพการศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2549, หน้า 5) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 – 2562 มีโรงเรียนที่ถ่ายโอนไปสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นแล้วทั้งสิ้น 25,649 โรงเรียนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโรงเรียนกีฬาในสังกัดทั่วประเทศ จำนวน 16 โรงเรียน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา และปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นเลิศทางการกีฬาของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อความเป็นเลิศทางกีฬา ปัจจุบันยังไม่พบว่ามีการศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยเหตุผลนี้เองผู้วิจัยจึงมีความสนใจและให้ความสำคัญในการศึกษางานวิจัยเรื่องนี้ เป็นอย่างมาก

วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการใช้วิธีการวิจัยแบบพหุวิธี (Multiple Methods) ที่ประกอบด้วย การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis) การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Interview) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียนกีฬา ไม่น้อยกว่า 5 ปี สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 3 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย ที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ การสอนทางกีฬา หรือพลศึกษา ไม่ต่ำกว่า 5 ปี และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน

2. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน โดยเลือกจาก 3 กลุ่ม ประกอบด้วย อาจารย์มหาวิทยาลัย ที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ การสอนทางกีฬา หรือพลศึกษา ไม่ต่ำกว่า 5 ปี และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนกีฬา ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการบริหารจัดการโรงเรียนกีฬา ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียนกีฬา ไม่น้อยกว่า 5 ปี สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน ครูผู้สอน โรงเรียนกีฬา ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ การสอนทางกีฬา หรือพลศึกษา ไม่ต่ำกว่า 5 ปี สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่

ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ฝึกสอน โรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากประชากรตาม ตารางเครจย์ซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 60-61) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 231 คน จาก 562 คน โดยจำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 คน ใช้เลือกแบบเจาะจง ครู จำนวน 128 คน และผู้ฝึกสอนกีฬา จำนวน 69 คน ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling)

เครื่องมือที่ในการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรอบแนวคิดการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา 2) การตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา ของ

รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ และไม่สอดคล้อง

ระยะที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยมุ่งตรวจสอบ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบ ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครทำหนังสือเพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยติดตามขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามความเหมาะสมรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งเกณฑ์ในการพิจารณาความเหมาะสมโดยนำคำตอบของผู้ตอบแบบประเมินแต่ละคนมาให้ค่าน้ำหนักที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scal) ตามวิธีของ Likert, Rensis (1967, pp. 90-95) โดยการแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนน ซึ่งมี 5 ระดับโดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 72 – 73)

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการ แจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูล ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยโปรแกรม SPSS วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของ รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ถ้าค่าเฉลี่ยของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เท่ากับ 3.51 ขึ้นไป แสดงว่ามีความเหมาะสมมาก

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสรุปได้

1. รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ 15 ตัวแปรองค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านนโยบาย 3) ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก 4) ด้านการจัดการทรัพยากร องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ได้แก่ 1) การวางแผนงาน 2) การจัดการองค์กร 3) การ

นำองค์กร 4) การควบคุม องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ได้แก่ 1) มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศด้านกีฬา 2) จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ 3) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนามาตรฐานกีฬา 4) พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ 5) พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา องค์ประกอบที่ 4 ความเป็นเลิศทางการกีฬา ได้แก่ 1) ระดับของการแข่งขันกีฬา 2) ผลสำเร็จในการแข่งขันกีฬา

2. การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ตารางที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา

ข้อ	รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ค่าสถิติ (n=231)		แปลผลความเหมาะสม	ลำดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา	4.43	0.28	มาก	2
2	กระบวนการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา	4.47	0.30	มาก	1
3	ขอบข่ายการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา	4.42	0.21	มาก	3
4	ความเป็นเลิศทางการกีฬา	4.30	0.38	มาก	4
	รวม	4.41	0.24	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.41)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1.1 ด้านบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า ด้านบุคลากรต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) มีผู้บริหาร ครู ผู้ฝึกสอนกีฬา และบุคลากรทางการศึกษา ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ด้านกีฬา 2) บุคลากรของโรงเรียนกีฬา มีใจรักและเข้าใจบริบทของโรงเรียนกีฬา 3) มีการสร้างขวัญและกำลังใจ ดูแลรักษาสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ของบุคลากรในโรงเรียน 4) มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาความรู้ ความสามารถ ด้านกีฬา ให้กับบุคลากร 5) มีการจัดการระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง 6) บรรจุแต่งตั้ง บุคลากร ที่มีความรู้ ความสามารถ ด้านกีฬา ในตำแหน่งที่ถูกต้องและเหมาะสม 7) มีการจัดสรรบุคลากรเข้าปฏิบัติงานตามความรู้ ความสามารถด้านกีฬาที่ตนเองถนัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารบุคคล เป็นสิ่งที่สำคัญในสถานศึกษา เพื่อดูแลอำนวยความสะดวกในโรงเรียน สร้างขวัญกำลังใจ ดูแลการรักษาสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ของบุคลากร ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาความรู้ความสามารถให้กับบุคลากร เช่น การจัดการปฐมนิเทศ เพื่อให้ทราบ ภาระงาน เมื่อเริ่มเข้าสู่องค์กรจัดทำเอกสารแนะแนวทางปฏิบัติงาน จัดการนิเทศภายใน เพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดการประชุมสัมมนาศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนทักษะและศักยภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร จัดระบบประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 48)

1.2 ด้านนโยบาย ผลการวิจัยพบว่า ด้านนโยบายต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีนโยบาย และวิสัยทัศน์สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนกีฬา 2) สามารถจัดการกับปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในการให้ความร่วมมือ 3) มีการประสานงาน และการประสานความคิดของหน่วยงานภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ของโรงเรียนกีฬา 4) มีการกำกับติดตาม ประเมินผล นโยบาย หรือโครงการของโรงเรียนกีฬาอย่างจริงจัง 5)การนำนโยบายของผู้บริหารโรงเรียนไปปฏิบัติเกิดความรวดเร็ว ถูกต้องตาม ระเบียบ ข้อบังคับ และถูกต้องตามบริบทของโรงเรียนกีฬา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นโยบายเป็นเสมือนเข็มทิศและหางเสือ ทั้งสองอย่างมีความสำคัญในการเดินเรือ เข็มทิศบอกทิศทาง หางเสือทำให้ถูกทาง เข็มทิศและหางเสือสำคัญต่อการเดินเรือฉันใด นโยบายก็สำคัญต่อการบริหารและการดำเนินการฉันนั้น (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2551, หน้า 8) นโยบายมีความสำคัญการบริหารโดยสรุป คือ นโยบาย 1) ช่วยให้ผู้บริหารทราบว่า จะทำอะไร อย่างไร 2) ช่วยให้บุคลากรทุกระดับชั้นในองค์การหรือหน่วยงานได้เข้าใจถึงภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัด 3) ก่อให้เกิดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน 4) ส่งเสริมการใช้อำนาจของผู้บริหารให้เป็นไปโดยถูกต้อง มีเหตุผล และมีความยุติธรรม และ 5) ช่วยให้เกิดการพัฒนาทางการบริหาร (ประชุม รอดประเสริฐ, 2547, หน้า 16 - 17) นโยบายเป็นกรอบในการวางแผน ในการจัดทำแผน ไม่ว่าจะเป็นแผนระยะสั้นหรือระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมหรือแผนการศึกษาแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นแผนของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน สิ่งที่จะต้องกำหนดขึ้นก่อนเป็นพื้นฐานเบื้องต้น คือ วัตถุประสงค์และนโยบาย นโยบายจึงเป็นกรอบสำคัญของการวางแผน

1.3 ด้านการจัดการทรัพยากร ผลการวิจัยพบว่า การจัดการทรัพยากรต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) การดำเนินการสรรหาบุคลากรให้เข้าทำงานในตำแหน่งหน้าที่ ที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน มีจิตใจทุ่มเทให้กับงาน รับผิดชอบงานอย่างจริงจัง 2) มีระบบกำกับติดตามในการบริหารจัดการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนและการฝึกซ้อมกีฬาที่เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การบริหารงบประมาณของโรงเรียนต้องมีการวางแผน ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ถูกต้องตามระเบียบ ทันต่อเวลาหรือเหตุการณ์ เป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมาย และบริบทของโรงเรียนกีฬา 4) มีการกำหนดรูปแบบกระบวนการ มีการจัดองค์การ มีการมอบหมายงานผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน มีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ 5) มีการกำหนดแผนงานความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการทรัพยากร การบริหารบุคคล งบประมาณ วัสดุและอุปกรณ์ และการจัดการ ทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือประสานงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการทรัพยากร มีความสำคัญในการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงาน หรือกิจกรรมขององค์กร ซึ่งมีหลักที่จะนำมาพิจารณา คือ ความพอเพียง (Adequacy) ประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิผล (Effectiveness) คุณภาพ (Quality) (จำเริญ จิตรหลัง, 2555) การบริหารจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยในการผลิต ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน หากปราศจากทรัพยากรองค์กรก็ไม่สามารถดำเนินภารกิจให้บรรลุเป้าหมายได้ ทรัพยากรจึงเป็นตัวกลางที่จะนำภารกิจขององค์กรไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการดำเนินงาน

1.4 ด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการวิจัยพบว่า การจัดการด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) โรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสนามกีฬา ที่ใช้สำหรับแข่งขัน และทำการฝึกซ้อม เพียงพอต่อนักกีฬา และมีมาตรฐาน 2) โรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัสดุอุปกรณ์กีฬาในการฝึกซ้อม เพียงพอต่อความต้องการ มีความทันสมัย และมีมาตรฐาน 3) โรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ และห้องอาบน้ำ หอพัก โรงยิม อเนกประสงค์ 4) โรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเทคโนโลยีเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การกีฬา ส่งเสริมสมรรถภาพ ฟื้นฟูร่างกาย และรักษาอาการบาดเจ็บของนักกีฬา 5) โรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีที่พักหรือหอพักเพียงพอและได้มาตรฐานสำหรับนักกีฬา ทั้งชาย และ หญิง 6) โรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดระบบในการดูแลรักษาความสะอาด และภูมิทัศน์โดยรอบ

จัดระบบดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่นักกีฬา รวมถึงการดูแลรักษาอุปกรณ์กีฬา และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ เฉลิม พรหมคุณาภรณ์ (2539, หน้า 43 – 44) ได้เสนอผลการศึกษาไว้ว่า สมองของมนุษย์จะมีความสมบูรณ์ที่สุดเมื่ออายุ 17 – 18 ปีและมีแนวโน้มจะขยายเวลาออกไปอีกถ้าสมองได้รับการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะถ้าเป็นบุคคลที่ได้เรียนรู้ในโรงเรียนหรือได้รับการศึกษาสูงๆ ขึ้น จะทำให้ I.Q เพิ่มขึ้น จากผลการศึกษาดังกล่าวนี้ทำให้นักการศึกษา ต้องมาให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับการตระเตรียมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความอยากรู้อยากเห็นและการค้นพบของนักเรียน สภาวะเช่นนี้จะทำให้การเจริญทางสมองดำเนินอยู่ต่อไป อนันต์ เลาหทวีกูล (2544, หน้า 21) ได้กล่าวถึง สถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาไว้ว่า อาคารสถานที่สะอาด มีระเบียบถูกหลัก และสอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยย่อมแสดงถึงความสามารถทางการบริหารสถาบันทางการศึกษา ในการหาทรัพยากรในด้านการอำนวยความสะดวกให้แก่การเรียนการสอน การค้นคว้าและสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยอื่นๆ ด้วย สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่การสร้างอาคารสถานที่ตลอดจนการจัดห้องเรียน ต้องมีความเป็นระเบียบ อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม ต้องมีต้นไม้สถานที่ร่มรื่นในสถาบัน การศึกษาสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนมากขึ้น การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน เช่น สนาม สภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ สวนหย่อม สนามกีฬา เครื่องเล่นสนาม ที่พักผ่อน ควรจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด มีความเหมาะสมทั้งที่ตั้งของโรงเรียน

2. กระบวนการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

2.1 การวางแผนงาน ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนกลยุทธ์ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) มีการกำหนดวิธีการและขั้นตอนที่สำคัญในการวางแผนยุทธศาสตร์ ของโรงเรียนกีฬา 2) มีการกำหนดให้บุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ของโรงเรียนกีฬา 3) มีการจัดทำแผนปฏิบัติงาน และนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียนกีฬา 4) มีการกำหนดวิธีการติดตามผลการดำเนินงาน ตามแผนยุทธศาสตร์ที่ถูกต้องและเหมาะสม 5) มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ 6) มีการนำผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์มาพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การวางแผน(Planning) เป็นกระบวนการแรกที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทาง ภารกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร รวมถึงกรอบแนวความคิดและวิธรการปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามที่องค์กรต้องการ ในการเปลี่ยนแปลงหรือการซับซ้อนของสภาพแวดล้อมในปัจจุบันทั้งภายในและภายนอก ทำให้ผู้บริหารจำเป็นต้องวิเคราะห์ข้อมูลและการตัดสินใจในการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ (มัลลิกา ต้นสอน, 2545, หน้า 64)

2.2 การควบคุม ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมการดำเนินงานของโรงเรียนกีฬา ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) มีการกำหนดเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์และขั้นตอนการดำเนินงานในกระบวนการต่างๆ 2) มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน เป้าหมาย เกณฑ์ในการควบคุมการปฏิบัติงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานของคนในองค์กร 3) มีขั้นตอนในการวัดผลจากการปฏิบัติงานจริง โดยการสร้างเครื่องมือในการวัดมาตรฐาน และบุคลากรทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 4) มีการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งภายในและภายนอกของบุคลากรในโรงเรียน 5) มีการ ควบคุม กำกับ และติดตาม การดำเนินงาน ในแต่ละโครงการของโรงเรียน 6) มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ผลงานการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา และผลการดำเนินโครงการต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การควบคุมเป็นขั้นตอนหนึ่งของการตรวจสอบมาตรฐานของการปฏิบัติงานต่างๆในแต่ละบุคคล หรือองค์กร ซึ่งหากมีการควบคุมที่ดีแล้วนั้น จะทำให้สามารถแก้ไขข้อบกพร่องที่ต่ำกว่ามาตรฐานได้ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ ส่งผลดีต่อองค์กรในที่สุด กระบวนการในการควบคุมดูแลในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สอดคล องต่อแผนการดำเนินงานที่องค์กรได้กำหนดไว้โดยการกำหนดมาตรฐานในกาตรวจสอบ เพื่อให้งานที่ดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรวางไว้ทั้งในด้านของปริมาณของงาน เวลาคุณภาพ และค่าใช้จ่าย (มุกมณี มีโชคชูสกุล, 2555, หน้า 190)

2.3 การนำองค์กร ผลการวิจัยพบว่า การนำองค์กรของโรงเรียนกีฬา ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) ผู้บริหารชี้แจงนโยบาย แนวคิดการบริหารจัดการโรงเรียนกีฬาสู่ความเป็นเลิศให้บุคลากรทุกคนรับทราบ 2) ผู้บริหารอธิบายวิสัยทัศน์ ค่านิยม วัตถุประสงค์และแผนปฏิบัติการให้ครูและบุคลากรทุกคนได้รับทราบเพื่อนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของโรงเรียนกีฬา 3) ผู้บริหารกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียน ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนได้รับทราบ 4) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและสำนึกรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคมโดยรอบของโรงเรียน 5) ผู้บริหารมีการบริหารจัดการที่ดีตามกฎระเบียบ และหลักธรรมมาภิบาล 6) ผู้บริหารมีการวางแผนการจัดการโครงการโดยมีแผนงานและกำหนดระยะเวลาการดำเนินการทำชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การนำ (Leading) ภาวะผู้นำการจูงใจและการสื่อสารระหว่างบุคคลในองค์กรเพื่อช่วยให้องค์กรนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้การนำคือการเพิ่มผลผลิตจากแนวคิดในด้านการให้ความสำคัญของบุคคลในองค์กรมากกว่างาน (เนตรพัณณา ยาวิราช, 2553, หน้า 3) สอดคล้องกับ มุกมณี มีโชคชูสกุล (2555, หน้า 164) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการเป็นผู้นำมี 5 ประการ 1) ความสามารถในการชี้นำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามคำสั่งและแสดงความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่และมีคุณภาพมากที่สุด 2) ความสามารถในด้านการจูงใจให้กับบุคคลอื่นๆได้เข้าใจและเข้าถึงบุคคล สามารถใช้การจูงใจให้เหมาะสมกับกลุ่มคนและกลุ่มงาน 3) ความสามารถในการยอมรับและการใช้อำนาจให้เกิดประสิทธิภาพ 4 ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าต่างๆที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีและสามารถผ่านพ้นปัญหานั้นไดดีพร้อมทั้งมีการปรับมือกับปัญหาที่สามารถเกิดขึ้นไดอีก 5) ไมมีการหยุดนิ่งในด้านของความคิด และสามารถปรับแนวความคิด หรือวิสัยทัศน์ให้เข้ากับสถานการณที่เกิดขึ้นได้ สอดคล้องกับ สาโรจน โอพิทักษ์ชีวิน (2557, หน้า 11) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติต่อบุคคลภายในองค์กรได้แก การควบคุม การมอบหมายงาน การจูงใจ และในระดับผู้นำที่สูงขึ้นไปบทบาทและหน้าที่ในการบริหารจัดการได้แกการวางแผน การจัดการองค์กรการชักนำและการควบคุม บทบาทของผู้นำ

2.4 การจัดการองค์กร ผลการวิจัยพบว่า การจัดการองค์กรของโรงเรียนกีฬา ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) มีการกำหนดรูปแบบกฎเกณฑ์แนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากร ลดปัญหาการทำงานซับซ้อน 2) มีการกำหนดกิจกรรม หรือรูปแบบองค์กรที่มีกฎ ระเบียบ และข้อกำหนดต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบ ของบุคลากรให้มุ่งสูเป้าหมายร่วมกันกับโรงเรียน 3) มีการกำหนดขั้นตอนให้บุคลากร ทุกคนในโรงเรียนทราบถึงบทบาท หน้าที่สถานภาพและความรับผิดชอบ และส่งผลให้การปฏิบัติงานนั้นบรรลุเป้าหมายองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ 4) มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการของโรงเรียน ในลักษณะของสายการบังคับบัญชา โดยผู้บังคับบัญชีมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบลดหลั่นกันลงไป เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของโรงเรียน 5) มีการจัดรวบรวมงานชนิดต่างๆ หรือกระบวนการทำงานต่างๆ ให้เข้ามาอยู่ในหน่วยงานใหญ่เดียวกันทำงานร่วมกัน เพื่อให้งานมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การกำหนดรูปแบบโครงสร้างในการดำเนินการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นภายในองค์กร โดยผู้บริหารจะต้องกำหนดเป้าหมายไดอย่างชัดเจน ในการจัดสรรทรัพยากรต้องขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบในแต่ละงานให้กับบุคลากรที่เหมาะสม การประสานงานและการผสมผสานการใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดการทำงาน ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้การปฏิบัติงานง่ายขึ้นจะมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมองค์กร สอดคล้องกับ เนตรพัณณา ยาวิราช (2553, หน้า 172) การจัดองค์กร (Organization) หมายถึงการกำหนดหน้าที่สำหรับบุคลากรที่จะปฏิบัติภายในองค์กรในแผนงานที่กำหนด จัดเป็นการเริ่มต้นกลไกในการนำแผนงานไปปฏิบัติ โดยบุคลากรในองค์กรไดรับมอบหมายงานในแต่ละหน้าที่ของตนเพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ Robbins and Coulter (2002, p. 256) การจัดองค์กร คือกระบวนการในการจัดโครงสร้างขององค์กรซึ่งเป็นกระบวนการในการจัดหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งงาน

3. ขอบข่ายการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬา ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

3.1 มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศด้านกีฬา ผลการวิจัยพบว่า การมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศด้านกีฬา ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศ 2) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนานักกีฬาให้เต็มตามศักยภาพ เพื่อความเป็นเลิศทางการกีฬาและอาชีพ 3) มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางด้านกีฬา 4) สนับสนุนและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านกีฬาให้มีความสามารถเต็มศักยภาพเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางด้านกีฬา 5) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนานักกีฬาของโรงเรียนให้ก้าวไปสู่ความเป็นนักกีฬาอาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สำหรับโรงเรียนกีฬา มีปรัชญา ในการมุ่งพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศด้านกีฬาพัฒนาคุณธรรม มีมาตรฐานด้านวิชาการ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ้งสอดคล้องกับ โรงเรียนกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี (2562, online) โดยมีปรัชญาในการมุ่งพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านกีฬา สู่ความเป็นเลิศให้ถึงศักยภาพสูงสุด และวิสัยทัศน์ ในการเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนไปสู่ความเป็นเลิศด้านกีฬาในระดับชาติและนานาชาติ

3.2 พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรของโรงเรียน 2) ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน 3) จัดการการศึกษาที่ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม และจริยธรรมอย่างยั่งยืน 4) พัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนและบุคคลการมีคุณธรรมและจริยธรรม มีวินัยและน้ำใจนักกีฬา 5) พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สำหรับโรงเรียนกีฬา มุ่งพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศด้านกีฬา เพื่อเป็นกำลังของชาติ และเป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้คู่คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลเมืองโลก ซึ้งสอดคล้องกับ โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช (2562, online) โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางการกีฬา โดยมีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนมีความสามารถพิเศษทางการกีฬา ให้มีความรู้คู่คุณธรรม ดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร บนพื้นฐานของการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ

3.3 จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางด้านการกีฬา 2) ส่งเสริมการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้เรียน 3) จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ 4) พัฒนาหลักสูตรและบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ได้มาตรฐาน และกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ 5) จัดการเรียนการสอนวิชากีฬาวิชาสามัญและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สำหรับโรงเรียนกีฬา การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุด ในกระบวนการใช้หลักสูตรเพราะเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับเด็ก การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ครูและเด็กร่วมมือกันทำคือการเรียนเป็นส่วนที่เด็กทำ และการสอนเป็นส่วนที่ครูทำ และในทางปฏิบัติกิจกรรมทั้งสิ้นอย่างนี้ จะต้องทำไปพร้อมๆกัน จึงเรียกว่า การเรียนการสอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน จัดสอนทั้งวิชาสามัญ และวิชาการกีฬา นำเทคนิคหลักวิชาการมาบูรณาการใช้ในการเรียนการสอน และการฝึกกีฬาสู่ความเป็นเลิศ โดยใช้หลักการทั้งหมด 4 ด้าน 1) หลักการวิทยาศาสตร์การแพทย์ 2) หลักการทางวิทยาศาสตร์การกีฬา 3) หลักการพลศึกษา และการกีฬา 4) จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกรมวิชา กระทรวงศึกษาธิการ

3.4 ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนามาตรฐานกีฬา ผลการวิจัยพบว่า การศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนามาตรฐานกีฬา ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านศาสตร์กีฬา

และวิชาการ 2) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์และวิจัย เพื่อพัฒนามาตรฐานการกีฬาของโรงเรียนกีฬาสู่สากล 3) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ การจัดการเรียนการสอนวิชากีฬาวิชาสามัญและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 4) ศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนามาตรฐานกีฬา และนวัตกรรมทางการกีฬา 5) สร้างสรรค์นวัตกรรม งานวิจัยการพัฒนากีฬาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ด้านวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงเรียนกีฬา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สำหรับโรงเรียนกีฬา 1) การจัดการศึกษาและการกีฬาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความถนัดและมีความสามารถพิเศษทางการกีฬา ให้มีโอกาสได้รับการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางการกีฬาให้ถึงขีดสูงสุด ไปพร้อมกับการพัฒนาทางด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา 2) ผลิตและเตรียมนักกีฬาให้มีความพร้อม มีความสามารถและมีคุณภาพ เข้าร่วมการแข่งขันระดับประเทศและระดับนานาชาติทัดเทียมนานาอารยประเทศ 3) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และวิจัย เพื่อพัฒนากีฬาและนักกีฬาของประเทศ

3.5 พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ 2) มุ่งเน้นการบริหารโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) พัฒนาระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้มีการจัดการที่เป็นเลิศ มีมาตรฐานและมีความน่าเชื่อถือ 4) ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ระบบบริหาร การประกันคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5) บริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมจากชุมชนและสังคม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ด้านการบริหาร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สำหรับโรงเรียนกีฬา มีการแบ่งสายงานการบังคับบัญชาและการบริหารงานของโรงเรียนกีฬาสรุปได้ดังนี้ โรงเรียนกีฬาเป็นสถานศึกษาที่มีผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจบังคับบัญชาบุคลากรในสังกัด มีคณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการของโรงเรียนกีฬาให้คำแนะนำในการบริหารงาน มีรองผู้อำนวยการแบ่งเป็น 4 ฝ่าย คือ รองผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมการศึกษา รับผิดชอบงานบริหารทั่วไป รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รับผิดชอบงานวิชาการของโรงเรียนกีฬาทั้งวิชาสามัญและวิชาการกีฬา รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานและบริการชุมชน มีหน้าที่วางแผนและประสานงานกับชุมชน รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน มีหน้าที่ในการปกครองนักเรียนให้อยู่ในระเบียบ สอดคล้องกับ โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครสวรรค์ (2562, online) วิสัยทัศน์ เป็นโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศด้านกีฬาในระดับชาติและนานาชาติโดยการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มุ่งเน้นคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย และมีน้ำใจนักกีฬา และมีพันธกิจ 1) พัฒนานักกีฬาตามหลักการกีฬาและหลักวิทยาศาสตร์การกีฬาสู่ความเป็นเลิศ 2)จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ 3) พัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนและบุคคลการมีคุณธรรมและจริยธรรม มีวินัยและน้ำใจนักกีฬา 4) พัฒนาคุณภาพสนามกีฬา สภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการฝึกกีฬา และการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ 5) พัฒนาระบบการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความเป็นเลิศทางการกีฬา ของโรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

4.1 ผลสำเร็จในการแข่งขันกีฬา ผลการวิจัยพบว่า ผลสำเร็จในการแข่งขันกีฬา ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) ได้รับรางวัลชนะเลิศในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา 2) ได้รับรางวัลนักกีฬายอดเยี่ยมในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา 3) ได้ประสบการณ์ในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเพิ่มมากขึ้น 4) ทำผลงานในการแข่งขันกีฬาได้ตามเป้าหมาย และมาตรฐานของโรงเรียนกีฬา 5) ชนะเลิศในรายการต่างๆ ติดอันดับต้นๆในการแข่งขัน 6) สามารถพัฒนาการเล่นกีฬาของตนเอง ให้ก้าวไปสู่การเป็นนักกีฬาอาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความสำเร็จในการแข่งขันกีฬา (competitive Achievement Orientation) เป็นแนวโน้มที่บุคคลจะพยายามมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ประสงค์ในกีฬา (Vealey, 1986 citing Suebsai Boonveerabut, 1993, p 22) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามปกตินั้นได้รับการยอมรับกันว่า คือ ศักยภาพในการรู้สึกภูมิใจสำหรับความพยายาม หรือแนวโน้มที่จะพยายามทำให้บรรลุเป้าหมาย หรือความสำเร็จ ในสถานการณ์ต่างๆนานาในการกีฬา พฤติกรรมความสำเร็จในการแข่งขัน เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างไรก็ดี

การแข่งขันกีฬาจะเน้นในเรื่องของการสาธิต การเปรียบเทียบ และการประเมินความสามารถของบุคคลในการแข่งขันนั้น ทำให้เกิดแรงจูงใจในการที่จะพยายามกระทำการใดๆ ให้รู้สึกพึงพอใจขณะที่รับการเปรียบเทียบกับมาตรฐาน หรือความเป็นเลิศ มาตรฐานดังกล่าวนี้อาจแตกต่างกันไป ในแต่ละบุคคลหรือ ในแต่ละสถานการณ์ สอดคล้องกับ พิชิต เมืองนาโพธิ์ (2534, หน้า 60) กล่าวถึงความสำเร็จในการแข่งขันกีฬาว่าในการเล่นกีฬาบุคคลที่เข้าร่วมในกิจกรรมย่อมต้องการที่จะได้รับความสำเร็จ ซึ่งความสำเร็จในการกีฬานี้ถ้ามองอย่าง ผิวเผินแล้วก็คือ ชัยชนะ (รู้สึกสำเร็จ) ส่วนความล้มเหลวก็คงจะเป็นความพ่ายแพ้ (ล้มเหลว) ซึ่งเป็นสิ่งที่ตัวบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมไม่สามารถควบคุมได้ว่า จะประสบผลสำเร็จเพราะการที่จะได้รับชัยชนะ ในการกีฬาขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างซึ่งส่วนใหญ่ จะอยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้เล่นเสมอ เช่น เพื่อนร่วมทีม คู่แข่ง สภาพแวดล้อม โชค เป็นต้น ความสำเร็จนั้นไม่ได้เกิดจากชัยชนะอย่างเดียว เพราะความสำเร็จในการกีฬาเป็นความรู้สึกของบุคคลนั้น รู้สึกประสบผลสำเร็จ หรือล้มเหลว เพียงแต่สภาพสังคมภายนอกทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกว่า ถ้าได้รับชัยชนะ จะประสบผลสำเร็จ ถ้าพ่ายแพ้จะประสบกับความล้มเหลว ซึ่งบุคคลอาจจะรู้สึกประสบความสำเร็จโดยที่ไม่เกี่ยวข้องกับผลการแข่งขันชนะหรือแพ้เลยก็ได้ การแสดงความสามารถได้เต็มที่การได้รับความยอมรับจากบุคคลอื่นการรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่าก็อาจถือได้ว่า เป็นความสำเร็จในการเล่นกีฬาเช่นกันโดยที่การประสบผลสำเร็จเช่นนี้จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลนั้นเป็นผู้ควบคุม

4.2 ระดับของการแข่งขันกีฬา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนกีฬาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา ตามระดับของการแข่งขันกีฬา ดังต่อไปนี้ การแข่งขันระดับท้องถิ่น 1) การแข่งขันระดับจังหวัด 2) การแข่งขันระดับภูมิภาค 3) การแข่งขันระดับประเทศ 4) การแข่งขันระดับอาเซียน 5) การแข่งขันระดับนานาชาติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระดับของการแข่งขันกีฬา มีส่วนสำคัญในการพิจารณาถึงความเป็นเลิศทางการกีฬาหรือความสำเร็จของการแข่งขันกีฬาจำเป็นจะต้องกำหนดเป้าหมายที่บ่งบอกถึงขอบเขตที่จะบรรลุความเป็นเลิศทางการกีฬา โดยที่ รุง แก้วแดง (2547 อ้างถึงใน สัมพันธ์ บัวทอง และคณะ, 2552, หน้า 38), นภาพร ทัศนัยนาม (2536 อ้างถึงใน สัมพันธ์ บัวทอง และคณะ, 2552, หน้า 38) ได้กล่าวไว้ว่า ในการแข่งขันกีฬาเพื่อความเป็นเลิศและการแข่งขันกีฬาอาชีพได้ถูกนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจบันเทิง Broyles & Hay (1979) ได้กล่าวเสริมอีกว่า นักกีฬามีบทบาทในการสร้างสถานการณทางสังคมที่ให้ทั้งความตื่นเต้นและคุณค่าแกผู้ดูกีฬาและนักกีฬา กีฬาถูกนำมาเป็นกิจกรรมที่สร้างแสวงหารายได ชื่อเสียงเกียรติยศ ตำแหน่งของผู้ที่เกี่ยวข้อง ผลของชัยชนะทำให้นักกีฬามีโอกาสเลือกสาขาวิชาและสถาบันการศึกษา เพื่อเข้าศึกษาต่อหรือแม้กระทั่งอาชีพและอัตราค่าจ้างที่ตนพอใจ ซึ่งผลของชัยชนะในการแข่งขันกีฬาดังกล่าวได้ปรากฏชัดเจนในสังคมไทยปัจจุบัน อันได้แก การเขาศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งที่มีโครงการรับนักศึกษาที่ชนะการแข่งขันกีฬา ระดับเยาวชน ระดับกีฬาแห่งชาติ หรือนานาชาติเข้าศึกษา การเขาศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีโครงการส่งเสริมกีฬา การบรรจุเข้าทำงานในหน่วยงาน ของรับและบริษัทเอกชน เป็นต้น ซึ่งระดับการแข่งขันกีฬามีส่วนสำคัญในการพิจารณาคัดเลือกเข้าศึกษา รวมไปถึงการทำงานในหน้าที่ต่างๆ อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย. (2549). *มาตรฐานการเปรียบเทียบ*.กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: บริษัทสยาม สปอรต์ ซินดิเค จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*.กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

จำเริญ จิตรหลัง. (2555). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา*. (ออนไลน์). 29 ตุลาคม 2562. เข้าถึงได้จาก htpp://www.210.246.188.55/trang1/news_file/p73995811828.doc.

เฉลิม พรหมคุณาภรณ์. (2539). *สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเขตการ ศึกษาที่ 12 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

นภพร ทัศนานัย. (2536). ปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อความสำเร็จในการแข่งขันกีฬา.วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาพลศึกษา: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เนตร์พัณณา ยาวิราช. (2553). *Modern Management การจัดการสมัยใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.

ประชุม รอดประเสริฐ. (2547). *นโยบายและการวางแผน หลักการและทฤษฎี*. พิมพ์ครั้งที่ 8, กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.

พิชิต เมืองนาโพธ. (2534). *เอกสารประกอบการสอนจิตวิทยาการกีฬา*. กรุงเทพฯ: คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มัลลิกา ต้นสอน. (2545). *การจัดการยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: เอ็กเปอร์เน็ท.

มุกมณี มีโชคชูสกุล. (2555). *หลักการจัดการ*.กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.

รุ่ง แก้วแดง. (2547). *อนาคตทางการกีฬาสำหรับทุกคน : สหราชอาณาจักร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2562). *ปรัชญา วิสัยทัศน์ โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช*, 29 กรกฎาคม 2562. เข้าถึงได้จาก http://www.ntss.ac.th/

โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครสวรรค์. (2562). *วิสัยทัศน์ พันธกิจโรงเรียนกีฬาจังหวัดนครสวรรค์*, 29 กรกฎาคม 2562. เข้าถึงได้จาก http://nsnss.ac.th/vision.html

โรงเรียนกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี. (2562). *ปรัชญา / วิสัยทัศน์ / พันธกิจ / อัตลักษณ์ โรงเรียนกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี*, 29 กรกฎาคม 2562. เข้าถึงได้จาก http://www.ubss.ac.th/datashow_54584

วิจิตร ศรีสอ้าน และ ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2551). *"แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับนโยบาย" ในประมวลสาระชุดวิชานโยบายและการวางแผนการศึกษา*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.

สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน. (2555). การจัดการและพฤติกรรมองค์กร เพื่อสร้างและรักษาความได้เปรียบเชิงแข่งขันไว้ให้ยั่งยืนในโกลบอลไลเซชั่น. กรุงเทพฯ: ซีวีแอล การพิมพ์.

อนันต์ เลาหทวีกูล. (2544). *ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนระยองวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610

Likert, Rensis. (1967). *"The Method of Constructing and Attitude Scale"*. In Reading in Fishbeic, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.

Robbins, S. P. & Coulter, M. (2002). *Management*. (7th ed). Englewood Cliffs, N.J.: Prentice - Hall.

Vealey , R.S. (1986). *Conceptualization of sport-confidence and competitive orientation preliminary investigation and instrument development*. Journal of Sport Psychology. (8): 221-246.

บทความวิจัย

การพัฒนาทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษ ผ่านสื่อมัลติมีเดีย ระดับปฐมวัย

จันทิมา เคลือบสำราญ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 34000
E-mail: jantima.k@ubru.ac.th, 062-9525995
จุฑาทิพย์ แสนวัฒน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 34000
E-mail: Jutathipoil@gmail.com, 063-7397730
ก้องเกียรติ ไกรยสวน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 34000
E-mail: kongkiet.ked59@ubru.ac.th, 095-6600494
อภิวัฒน์ กิ่งแสง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 34000
E-mail: Aphiwat.ked59@ubru.ac.th, 082-4814239

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมรายบุคคลและโดยรวมของเด็กปฐมวัยในด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย กลุ่มตวอย่างประชการในการวิจัยกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอนุบาลชั้นปีที่ 2 ห้อง 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน โรงเรียนปทุม วิทยากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ สื่อมัลติมีเดีย และ บัตรภาพวัดทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย และ ค่าส่วนเบี่ยงมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า การวิจัยเพื่อการศึกษาพฤติกรรมรายบุคคลและโดยรวมของเด็กปฐมวัยในด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย ระดับอนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนปทุมวิทยากร ผู้วิจัยของสรุปและอภิปรายผลการวิจัยดังนี้ ผลการพัฒนาทักษะการฟัง พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนทักษะการฟัง มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.80 คะแนน และ 15.67 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการพัฒนาทักษะการพูด พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนทักษะการพูด มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 1.57 คะแนน และ 15.00 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: : *เด็กปฐมวัย, ทัษะการฟังภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย, ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย, สื่อมัลติมีเดีย*
Received: Feb 25, 2021, **Revised** June 6, 2021, **Accepted** June 14, 2021

Developing English listening and speaking skills through early childhood mulled media

Ms. Jantima Klubsumran Faculty of Education Ubon Ratchathani Rajabhat University 34000
E-mail: jantima.k@ubru.ac.th, 062-9525995
Ms. Juthaip Saenwat Faculty of Education Ubon Ratchathani Rajabhat University 34000
E-mail: Jutathipoil@gmail.com, 063-7397730
Mr. Kongkiet kiyasuan Faculty of Education Ubon Ratchathani Rajabhat University 34000
E-mail: kongkiet.ked59@ubru.ac.th, 095-6600494
Mr. Apiwat Kingsaeng Faculty of Education Ubon Ratchathani Rajabhat University 34000
E-mail: Aphiwat.ked59@ubru.ac.th, 082-4814239

Abstract

The aim of this research is to study the individual and overall behaviors of early childhood in English listening and speaking skills using multimedia. The population samples in this research were 30 male and female preschool children studying in Kindergarten, Grade 2, Room 1, Semester 2, Academic Year 2019, Pathum Wittayakorn School. The research instruments were multimedia media and picture cards of English listening and speaking skills. The statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation (S.D.).

The research results were found that : Research for the study of individual and overall behavior of early childhood children in English listening and speaking skills by using multimedia media in Kindergarten, Grade 2 at Pratum Wittayakorn School. The researcher would like to summarize and discuss the research results as follows: The results of the development of listening skills showed that the pre-study and post-study listening skills had an average score of 3.80 and 15.67 points, respectively. And when comparing pre- and post-study scores, students' post-study scores were significantly higher than before at the .05 level. The results of the development of speaking skills were found that the test before class and after learning speaking skills had an average score of 1.57 points and 15.00. And when comparing pre- and post-study scores, students' post-study scores were significantly higher than before at the .05 level.

Keywords: *Preschool children, Early childhood English listening skills, Early childhood English speaking skills, Multimedia*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านอาจารย์ประจำสาขาการศึกษาปฐมวัยที่ให้คำปรึกษา

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่4) พ.ศ. 2562 มาตรา 6 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมีแนวการจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้

และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2562 : 5-12) และปรัชญาการศึกษาปฐมวัยกล่าวว่าการศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : 2)

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันทั้งโลก ทั้งด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและการเมืองการปกครอง อีกทั้งยังใช้ภาษาอังกฤษในการแลกเปลี่ยนข้อมูลในทุกๆด้าน รวมถึงเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทันสมัยด้วย ประเทศไทยโดยรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษ จึงมีนโยบายให้เด็กไทยได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยทั้งนี้เพื่อให้เด็กไทยได้ใช้ภาษาอังกฤษในทุกๆด้าน ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพทัดเทียมประเทศอื่นๆ ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดไว้ว่า การส่งเสริมการใช้ภาษาของเด็ก ด้วยการพูดคุยกับเด็กด้วยภาษาที่ฟังเข้าใจง่ายและชัดเจนด้วยท่าทางที่เป็นมิตร อาจใช้การเล่านิทาน อ่านหนังสือให้ฟัง เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ฟัง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : 17) นอกจากรูปแบบของการจัดประสบการณ์ดังกล่าวแล้ว การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็น วิธีการอีกอย่างหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างให้เด็กปฐมวัยเกิดความสนใจในภาษาอังกฤษ เพราะรูปแบบหรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นแผนการเรียนที่ประมวลเนื้อหาประสบการณ์แนวคิด วิธีการ กิจกรรม แบบกลุ่ม และสื่อได้อย่างสอดคล้องกัน เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หลังจากที่ ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถที่จะสร้างเสริมความสนใจทางภาษา (ชลดา รักแจ้ง, 2557 : 5)

ในปัจจุบันมีโปรแกรมช่วยสร้างบทเรียนที่ง่ายต่อการใช้งาน ทำให้บุคคลที่สนใจทั่วไปสามารถสร้างบทเรียนสื่อมัลติมีเดียใช้เองได้ สื่อมัลติมีเดียเป็นสื่อการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพ ความต้องการ และความสะดวกของตนเอง สามารถสร้างสถานการณ์จำลอง จำลองประสบการณ์ ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สอนและเด็กเพิ่มเติม สาระการเรียนรู้ กระตุ้นความสนใจ ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของเด็ก ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หากครูผู้สอนได้ดำเนินการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการและทักษะพื้นฐานให้กับเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และ สติปัญญา โดยนำเทคนิค วิธีการ บูรณาการกับสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิ ภาวะ ระดับการพัฒนาการสอดคล้องกับเนื้อหา ลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก ส่งผลให้การเรียนรู้ให้ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (กนกรส คำใบ, 2561 : 2)

จากความสำคัญที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการจัดทำสื่อมัลติมีเดีย ระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นสื่อที่เด็กๆทุกคนในห้องสามารถเรียนรู้ไปด้วยกัน เป็นสื่อการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพ ความต้องการ และความสะดวกของตนเอง ทั้งนี้ผู้สอนจะเป็นผู้ชี้แนะ โดยสื่อจะช่วยเพิ่มความสนใจแก่การเรียนรู้ทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยได้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาพฤติกรรมรายบุคคลและโดยรวมของเด็กปฐมวัยในด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย

วิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย
    1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชายและหญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอนุบาลชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 66 คน โรงเรียนปทุมวิทยากรจังหวัดอุบลราชธานี
    1.2 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชายและหญิงอายุระหว่าง 4 – 5 ขวบ ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอนุบาลชั้นปีที่ 2 ห้อง 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน โรงเรียนปทุมวิทยากร จังหวัดอุบลราชธานี
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
    2.1 สื่อมัลติมีเดีย ระดับเด็กปฐมวัย เป็นสื่อสำหรับการสอนคำศัพท์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 24 ชุด โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรม ครั้งละ 20 นาที จำนวน 8 สัปดาห์ โดยจัดกิจกรรม สัปดาห์ละ 3 ครั้ง
    2.2 บัตรภาพวัดทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษ ใช้บัตรภาพทดสอบทักษะการฟังและการพูดก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยใช้สื่อมัลติมีเดียประกอบ มีลักษณะเป็นการทดสอบรายบุคคล โดยครูเป็นผู้ถามและสังเกตพฤติกรรมเด็ก เพื่อทดสอบทักษะการฟังและพูดทีละคน โดยเด็กปฏิบัติตามคำสั่งหรือพูดความหมายของคำจากภาพที่เห็นจำนวน 20 ภาพ โดยครูประเมินทักษะจากผลที่เกิดขึ้น วัดได้จากพฤติกรรมของเด็กที่แสดงถึงการพัฒนาการฟังและการพูด
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประเมินทักษะด้านทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ผ่านบัตรภาพวัดทักษะการฟังและการพูด เพื่อเก็บข้อมูลที่จะนำไปใช้เปรียบเทียบผลหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ รวบรวมประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมทุกด้าน และข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขจนได้สื่อมัลติมีเดียและบัตรภาพวัดทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษฉบับสมบูรณ์ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้สื่อมัลติมีเดียเพื่อส่งเสริมทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษ เพิ่มเติมจากการจัดกิจกรรมตามแผนจัดประสบการณ์ที่มีอยู่หลังจากการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้สื่อมัลติมีเดียเพื่อส่งเสริมทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษเสร็จสิ้น ผู้วิจัยให้เด็กทำแบบทดสอบผ่านบัตรภาพวัดทักษะการฟังและการพูด (ชุดเดิม) และสังเกตพฤติกรรมความสนใจในระหว่างการฟังสื่อมัลติมีเดีย เพื่อเปรียบเทียบทักษะด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อการศึกษาพฤติกรรมรายบุคคลและโดยรวมของเด็กปฐมวัยในด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย ระดับอนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนปทุมวิทยากร

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เป็นเด็กปฐมวัยชายและหญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอนุบาลชั้นปีที่ 2 ห้อง 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน โรงเรียนปทุมวิทยากรซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) สื่อมัลติมีเดีย ระดับเด็กปฐมวัย เป็นสื่อสำหรับการสอนคำศัพท์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 24 ชุด โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรม ครั้งละ 20 นาที จำนวน 8 สัปดาห์ โดยจัดกิจกรรม สัปดาห์ละ 3 ครั้ง 2) บัตรภาพวัดทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษ ใช้บัตรภาพทดสอบทักษะการฟังและการพูดก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยใช้สื่อมัลติมีเดียประกอบ มีลักษณะเป็นการทดสอบรายบุคคล โดยครูเป็นผู้ถามและสังเกตพฤติกรรมเด็ก เพื่อทดสอบทักษะการฟังและพูดทีละคน โดยเด็กปฏิบัติตามคำสั่งหรือพูดความหมายของคำจากภาพที่เห็นจำนวน 20 ภาพ โดยครูประเมินทักษะจากผลที่เกิดขึ้น วัดได้จากพฤติกรรมของเด็กที่แสดงถึงการพัฒนาการฟังและการพูด

ผลการวิจัย

จากการนำรูปแบบการวิจัยเพื่อการศึกษาพฤติกรรมรายบุคคลและโดยรวมของเด็กปฐมวัยในด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย ระดับอนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนปทุมวิทยากร ผู้วิจัยของสรุปและอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ผลการพัฒนาทักษะการฟัง พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนทักษะการฟัง มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.80 คะแนน และ 15.67 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการพัฒนาทักษะการพูด พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนทักษะการพูด มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 1.57 คะแนน และ 15.00 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการเปรียบเทียบผลการวัดทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย ระดับอนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนปทุมวิทยากร พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการปฏิบัติการสูงกว่าก่อนปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องกิจกรรมการสอน บัตรภาพวัดทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษ ใช้บัตรภาพทดสอบทักษะการฟังและการพูดก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยใช้สื่อมัลติมีเดียประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัคภร แก่นสูงเนิน (2556) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสถานการณ์จำลองวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง Buying and Selling สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสถานการณ์จำลองวิชาภาษาอังกฤษ เรื่องBuying and Selling อยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.51, S.D. = 0.65) สายใจ ฉิมมณี (2556) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียการอ่านวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางช้างใต้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียการอ่านภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก (= 4.38, S.D. = 0.80) วริสสร วิรัชนีกรพันธ์ (2557) ได้ศึกษาผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบฝึกทักษะที่ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนแวนต์ กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในระดับมากที่สุด (= 4.61, S.D. = 0.50) ผู้วิจัยจึงค้นพบว่าแอปพลิเคชั่น Echo English ทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจระดับมาก เนื่องจากการออกแบบบทเรียนของแอปพลิเคชั่น Echo English มีความทันสมัย น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาที่ต้องการ และทราบผลคะแนนในแบบทดสอบได้ทันที ด้านเนื้อหามีการอธิบายเนื้อหาบทเรียนจากอาจารย์ชาวไทยและชาวต่างชาติทำให้เข้าใจง่าย สนุกกับการเรียนรู้บทเรียน สามารถเรียนทบทวนบทเรียน เมื่อนักศึกษายังไม่เข้าใจบทเรียน และเมื่อนำมาใช้ให้สอดคล้องกับบทเรียนในวิชาภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้ดีขึ้นและสามารถรู้ผลการประเมินได้ในทันที และช่วยฝึกทักษะการฟังและพูดของนักศึกษาให้ดีขึ้น

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

การสื่อสารทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้ดีขึ้นและสามารถรู้ผลการประเมินได้ผลดี และช่วยฝึกทักษะการฟังและพูดให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ผู้ร่วมวิจัยมีความสนใจในสื่อมัลติมีเดียที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยแต่มีสิ่งเร้ารอบข้างที่ส่งผลให้ตัวผู้ร่วมวิจัยเกิดความสนใจลดลง เช่น เสียงรบกวนจากห้องข้าง ๆ สภาพแวนล้อมรอบข้างที่ไม่อำนวยในการจัดกิจกรรม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ : คุรุสภา ลาดพร้าว.

กรรณิการ์ กาญจันดา. (2546). การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษ และแรงจูงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

กุลธิดา สุวรรณพานิช. (2556). แบบฝึกทักษะการฟังคำศัพท์ภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ชลดา รักแจ้ง. (2557). การพัฒนาชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษ เพื่อส่งเสริมทักษะการฟังภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.

นภเนตร ธรรมบวร. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

ปาริชาต เตชะ. (2553). การพัฒนาทักษะการฟังพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5โดยใช้บทบาทสมมติ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

พิทยาภรณ์ มานะจุติ (2548). สื่อการเรียนและของเล่นเด็กปฐมวัย. เชียงใหม่ : ภาควิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพ ฯ :เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.

วรางคณา เค้าอ้น. (2560). การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 4 โดย ใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์,กรุงเทพฯ.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2544). การวิจัยการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

สุวรรณา ดีไพบูรย์. (2559). ทักษะการพูดภาษาอังกฤษการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดวิธีธรรมชาติ.มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, พิษณุโลก.

บทความวิจัย

อิทธิพลของภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เครือข่าย การมีส่วนร่วม ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของวิสาหกิจเพื่อสังคม : กรณีศึกษาเครือข่ายบริษัท ประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

จิราภรณ์ รังคสิริ

พิพัฒน์ นนทนาธรณ์

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม, เครือข่าย, การมีส่วนร่วม และประสิทธิผลของบริษัท ประชารัฐสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด (2) ศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เครือข่าย และการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของบริษัท ประชารัฐสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ตลอดจนการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลของบริษัท ประชารัฐสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคือ แกนนำของกลุ่มเป้าหมายที่บริษัทประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ดำเนินการร่วมกับ คณะกรรมการประสานและขับเคลื่อนนโยบายสานพลังประชารัฐ ประจำจังหวัด (คสป.) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม แบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีการตอบกลับทุกฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์สมการโครงสร้างโดยการใช้โปรแกรมลิสเรล

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแบบสมการโครงสร้าง ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม มีอิทธิพลทางตรงโดยรวมต่อประสิทธิผลของบริษัทประชารัฐเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม เครือข่าย การมีส่วนรวมทั้ง 3 ตัวแปร ร่วมกันอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลของบริษัทประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ได้ร้อยละ 49 นอกจากนี้ ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม ยังสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรผ่านตัวแปรเครือข่ายและการมีส่วนร่วมได้ร้อยละ 52 และ 60 ตามลำดับ ค่าสถิติที่ใช้วัดความกลมกลืน ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ χ^2 = 0.00 ที่องศาอิสระ (df) = 0 ค่าความน่าจะเป็น (p) = 1.00 จึงสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ: : *ภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม, เครือข่าย, การมีส่วนร่วม, วิสาหกิจเพื่อสังคม*

Received: March 21, 2021, **Revised** June 3, 2021, **Accepted** June 21, 2021

Influence of Socially Responsible Leadership, Network, and Stakeholder Participation on the Effectiveness of Social Enterprise : A Case Study of the Network of Pracharath Rak Samakkee Phetchaburi (Social Enterprise) Co., Ltd.

Jiraporn Rangkasiri
Pipat Nonthanathon
Business Administration, Kasetsart University

Abstract

The purpose of this research was to (1) study the responsible leadership in social, network, and stakeholder participation on the effectiveness of Pracharath Rak Samakkee Phetchaburi (Social Enterprise) Co., Ltd. (2) study direct, indirect, and overall influence of the responsible leadership in social, network, and stakeholder participation on the effectiveness of Pracharath Rak Samakkee Phetchaburi (Social Enterprise) Co., Ltd., as well as, examining effectiveness development method appropriation of Pracharath Rak Samakkee Phetchaburi (Social Enterprise) Co., Ltd. (3) study work approach of Pracharath Rak Samakkee Phetchaburi (Social Enterprise) Co., Ltd. on systematic stakeholder development from upstream, midstream, and downstream, and (4) propose the concept of effectiveness development of Pracharath Rak Samakkee Phetchaburi (Social Enterprise) Co., Ltd. A total of 330 persons, data was collected by five-scale estimation questionnaire. The data was analyzed by percentage, mean, standard deviation, and verify the consistency of the model with the confirmatory factor analysis technique.

The results of the quantitative research found that the factor of Social Responsible Leadership had the highest total effect on the effectiveness of Pracharat Rak Samakkee, Phetchaburi (Social Enterprise) Limited, followed by Participation and Network respectively. Social responsible leadership, network and participation can inclusively explain the effect on the effectiveness of Pracharath Rak Samakkee Phetchaburi (Social Enterprise) Co., Ltd. for 49 percent. Fit indices χ^2= 0.00 at the degree of freedom = 0 p-value = 1.00 indicating the model is perfect.

Keywords: *Social Responsible Leadership, Network, Participation, Social Enterprise*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ได้รับความสนับสนุนจากคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทนำ

การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ถือเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาประเทศประการหนึ่งตามนโยบายรัฐบาลที่มุ่งให้เกิดการขับเคลื่อนงานผ่านกลไก “ประชารัฐ” โดยคณะทำงานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ (E3) ได้กำหนดเป้าหมายเฉพาะที่ชัดเจนในการดำเนินงานคือ เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนมีรายได้เพิ่มและมีความสุข โดยดำเนินการ 3 เรื่อง ประกอบด้วย การเกษตร การแปรรูป (SMEs/OTOP) และการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผ่านการดำเนินงานในรูปแบบประชารัฐ ซึ่งมีบริษัทประชารัฐ

รักสามัคคีจังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด เพื่อดำเนินกิจกรรมในรูปแบบของวิสาหกิจเพื่อสังคม ภายใต้แนวคิด Social Enterprise (SE) โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อสังคมไม่ใช่เพื่อกำไรสูงสุด และรายได้หลักมาจากการให้คำปรึกษาแก่ชุมชนไม่ใช่เงินจากรัฐหรือเงินบริจาค โดยกำไรต้องนำไปใช้ขยายผลไม่ใช่ปันผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการประกอบกิจการเพื่อสังคม (Social Entrepreneurship) ที่มีเป้าหมายการประกอบธุรกิจที่มิใช่เพื่อผลกำไรหรือความมั่งคั่งส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหา รวมถึงพัฒนาชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นหลักโดยผ่านกลไกการทำธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างสมดุลตามหลัก “Triple Bottom Line” (Elkington, 1997) คือ (1) มุ่งให้เกิดผลตอบแทนทางสังคมหรือคนในชุมชน (2) มุ่งให้เกิดผลตอบแทนทางด้านสิ่งแวดล้อม และ (3) มุ่งให้เกิดผลตอบแทนเศรษฐกิจหรือผลกำไรของกิจการ สมดุลตามหลัก “Triple Bottom Line” ซึ่งการจัดตั้งบริษัทประชารัฐรักสามัคคีจังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด จะเข้าไปช่วยพัฒนากลุ่มเป้าหมายตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยผ่านกระบวนการทั้ง 5 ขั้นตอน คือ (1) การเข้าถึงปัจจัยการผลิต (2) การสร้างองค์ความรู้ (3) การตลาด (4) การสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ และ (5) การบริหารจัดการ ภายใต้การสนับสนุนของภาคราชการ ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม ภายใต้หลักการที่สำคัญคือ ภาคประชาชนลงมือทำ ภาคเอกชนร่วมขับเคลื่อน และภาครัฐสนับสนุน ซึ่งทำให้เกิดการทำงานแบบประชารัฐที่ทุกภาคส่วนร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมตั้งแต่ต้นทาง (ผลิต) กลางทาง (แปรรูปเพิ่มมูลค่า) และปลายทาง (จำหน่าย สร้างรายได้) ซึ่งช่วยให้กลุ่มเป้าหมายมีรายได้เพิ่มจากเดิม และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

บริษัท ประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด เป็นจังหวัดต้นแบบในการขับเคลื่อนงานของบริษัทประชารัฐฯ ทีมีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่อง ดังเห็นได้จากการขยายตัวของสมาชิกในกลุ่มเป้าหมายที่มีเพิ่มขึ้น และดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่บริษัทประชารัฐฯ จังหวัดต้นแบบ บางแห่งไม่สามารถดำเนินการขับเคลื่อนกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งที่บริษัทประชารัฐฯ จังหวัดต้นแบบทั้ง 5 แห่งมีการดำเนินกิจกรรม ตามแนวทางที่กำหนดเช่นเดียวกัน จากการสอบถามเบื้องต้น ทำให้พบจุดเด่นของบริษัท ประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ที่แตกต่างจากบริษัทประชารัฐฯ ของจังหวัดอื่นๆ หลายประการ ได้แก่ การสร้างนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การศึกษาปัจจัยความสำเร็จของบริษัท ประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด จึงมีความเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของบริษัทประชารัฐฯ การพัฒนาเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งและเชื่อมโยงไปสู่ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ และการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของบริษัทประชารัฐฯ เพื่อนำมาสู่การปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงาน และเป็นต้นแบบในการขยายผลให้แก่บริษัท ประชารัฐรักสามัคคีจังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด รวมถึงช่วยให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้าใจแนวทาง กระบวนการดำเนินงาน การสนับสนุนจากภาครัฐ และรูปแบบให้ความร่วมมือที่ถูกต้องในการขับเคลื่อนกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้ ได้นำแนวคิดทฤษฎีที่สำคัญมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นภาวะผู้นำที่คำนึงถึงค่านิยมแห่งความรับผิดชอบต่อสังคมที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์และความซื่อตรงแห่งตน อันจะนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมและคุณลักษณะต่างๆ อย่างถูกต้องเหมาะสม และในขณะเดียวกันจะส่งผลให้เกิดค่านิยมแห่งความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ตามด้วย ซึ่งภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมจะมีศักยภาพในการผลักดันนโยบายที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นจริยธรรมในการมีความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการสื่อสารวิสัยทัศน์ และแนวทางการดำเนินงานที่โปร่งใส เพื่อสร้างการยอมรับจากผู้ตามทุกกลุ่ม รวมถึงมีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามทุกระดับอย่างทั่วถึงผ่านการลงพื้นที่และสื่อสารกับผู้ตามอย่างต่อเนื่อง ซึ่ง Waldman (2007, p.226) ได้

กล่าวว่า ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ (1) ค่านิยมที่รับผิดชอบต่อสังคมของผู้นำ (2) วิสัยทัศน์และความซื่อตรงของผู้นำ และ (3) ค่านิยมที่รับผิดชอบต่อสังคมของผู้ตาม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม มาใช้เป็นตัวแปรในการศึกษา

2. เครือข่าย การทำงานแบบเครือข่ายถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากช่วยให้เกิดการประสานพลัง ช่วยให้การทำงานเกิดแรงกระเพื่อมและเกิดผลต่อเนื่องไปได้กว้างขวางในสังคม โดยในภาคธุรกิจเป็นที่ยอมรับกันว่า การประสานผลประโยชน์เพื่อลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลตอบแทน ถือเป็นสิ่งที่ภาคธุรกิจได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องภายใต้ความร่วมมือระหว่างกันในฐานะความเป็นหุ้นส่วน โดยความเป็นหุ้นส่วนนั้นเป็นทั้งในรูปแบบของความร่วมมือในการผลิตการค้าขาย การประสานผลประโยชน์ และการรวมพลังเพื่อพัฒนาสังคม ดังนั้น เครือข่าย จึงเป็นการดำเนินกิจกรรมขององค์การที่มีหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องกับภารกิจได้เข้ามาร่วมเป็นสมาชิกของเครือข่ายด้วยความสมัครใจโดยมีเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินงาน และนำไปสู่การผลสำเร็จในอนาคต ซึ่ง Eggers, William D. & Stephen Goldsmith (2005, หน้า 58-66) ได้กล่าวถึงการสร้างระบบเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพไว้ 4 ประการคือ (1) การออกแบบเครือข่าย (2) การประสานงานในเครือข่าย (3) การติดตามผลและความรับผิดชอบต่องาน และ (4) การเสริมสร้างประสิทธิภาพแก่บุคลากร ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดเครือข่าย มาใช้เป็นตัวแปรในการศึกษา

3. การมีส่วนร่วม การระดมพลังสมองและการร่วมมือร่วมใจจะช่วยให้สังคมไทยก้าวไปสู่ความยั่งยืนได้ ซึ่งทำให้เกิดแนวคิดเรื่อง “ประชารัฐ” ที่เป็นกลไกความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคประชาประชาชนในลักษณะของ การทำงานมีส่วนร่วมเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหา และคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างอนาคตให้สังคมไทย โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่มุ่งสร้าง “ความมั่นคง มั่งคั่ง ที่ยั่งยืน” จึงทำให้การมีส่วนร่วมเป็นความร่วมมือสำคัญในการขับเคลื่อนงานให้ประสบผลสำเร็จโดยใช้กระบวนการสื่อสารเพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน และบรรลุจุดมุ่งหมายไปด้วยกัน ซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้ง และสร้างความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันต่อโครงการที่เกิดขึ้น ดังนั้น การมีส่วนร่วมหมายถึง รูปแบบการบริหารงานขององค์การที่ช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมจากกลุ่มธุรกิจเป้าหมาย และส่วนราชการ รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน และเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างครอบคลุมตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน และเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้น ทั้งนี้ Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981) ได้กล่าวถึง ระดับการมีส่วนร่วมไว้ 4 ระดับคือ (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดการมีส่วนร่วม มาใช้เป็นตัวแปรในการศึกษา

4. วิสาหกิจเพื่อสังคม เป็นแนวคิดที่มีการการกล่าวถึงอย่างแพร่หลายในช่วง ค.ศ. 1990 โดยเครือข่ายวิจัยของยุโรป (EMES European Research Network, 1999) ได้ทำแผนงานวิจัยเรื่องการกำเนิดกิจการเพื่อสังคม (Social enterprises) ในยุโรป โดยจุดกำเนิดของกิจการเพื่อสังคมเกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มคน หรือชุมชนที่ประสบปัญหาทางสังคม และสิ่งแวดล้อม หรือมีวัตถุประสงค์การจัดตั้งองค์การธุรกิจเพื่อนำรายได้มาแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้ การกำเนิดกิจการเพื่อสังคมยังเกิดจากองค์กรการกุศลที่ประสบปัญหาทางด้านเงินทุน จึงมีความจำเป็นต้องแสวงหารายได้เพื่อความอยู่รอดแต่ยังคงเป้าหมายหลักขององค์การคือการแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ลักษณะของการดำเนินธุรกิจในรูปแบบวิสาหกิจเพื่อสังคมมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ ซึ่งมีเจตนารมณ์ในการขจัดความยากจนทุกรูปแบบ และครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมด้วย (Le Blanc, 2015) เห็นได้ว่าวิธีการดำเนินธุรกิจแบบวิสาหกิจเพื่อสังคมสามารถเชื่อมภาคธุรกิจและภาคสังคม

เข้าด้วยกัน และผลักดันให้เป้าหมายสำเร็จได้ โดยในกลุ่มประเทศอาเซียนได้มีการวิเคราะห์กันว่า วิสาหกิจเพื่อสังคมจะกลายเป็นฐานรากสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน ซึ่ง Elkington (1997) ที่กล่าวถึง Triple bottom line ที่กำหนดให้มีการพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นใน 3 มิติร่วมกันคือ (1) ด้านเศรษฐกิจ (2) ด้านสังคม และ (3) ด้านสิ่งแวดล้อม แต่ในขณะเดียวกันการดำเนินธุรกิจของกิจการเพื่อสังคมต้องมีการคำนึงถึงผลกำไร หรือผลตอบแทนในทางธุรกิจด้วยเช่นกัน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางด้านธุรกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในระยะยาว ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดประสิทธิผลตามแนวทาง Triple bottom line มาใช้เป็นตัวแปรในการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม, เครือข่าย, การมีส่วนร่วม และประสิทธิผลของบริษัท ประชารัฐสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

2. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เครือข่าย และการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของบริษัท ประชารัฐสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ตลอดจนการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลของบริษัท ประชารัฐสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้ทำการบูรณาการแนวคิดภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม , เครือข่าย, การมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของบริษัทประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด เข้ามาอยู่ในตัวแบบเดียวกัน โดยเสนอกรอบแนวคิดการทำวิจัยดังภาพ

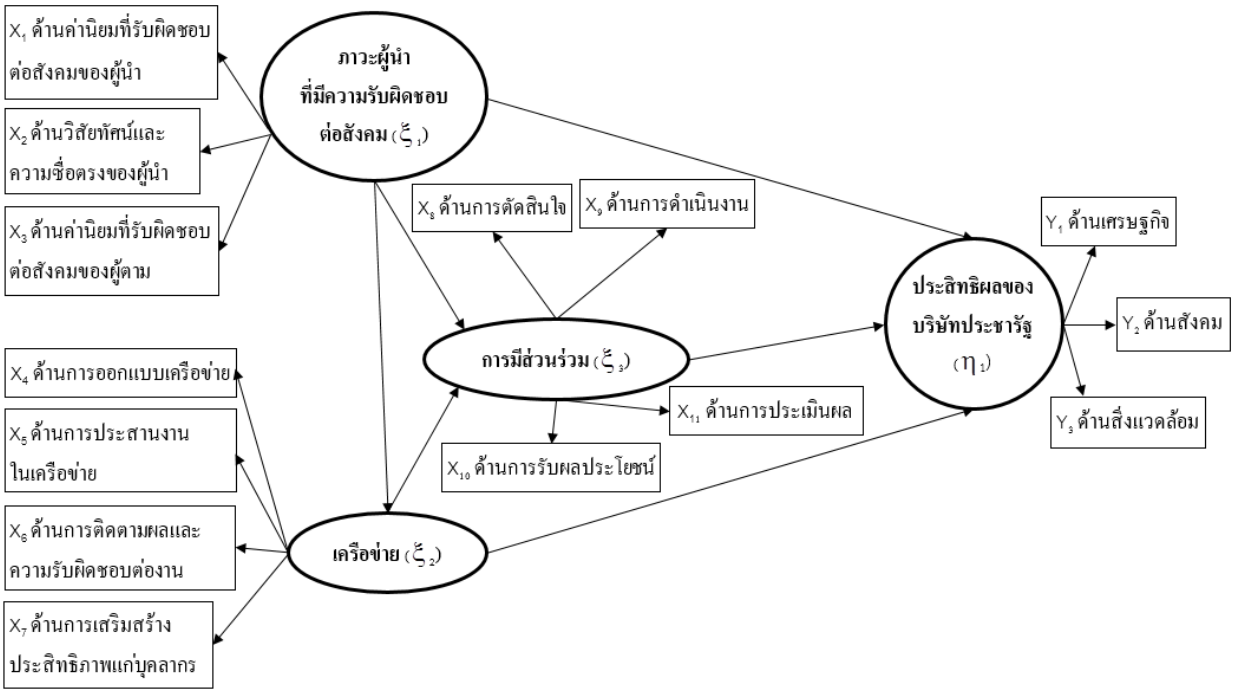

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาถึงอิทธิพลของภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เครือข่าย และการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของบริษัทประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ แกนนำของกลุ่มเป้าหมายที่บริษัทประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ดำเนินการร่วมกับ คสป.ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (ด้านเกษตรด้านแปรรูป และด้านท่องเที่ยวโดยชุมชน) จำนวนทั้งสิ้น 62 กลุ่ม รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,890 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 เมษายน 2562, สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบุรี, 2562) และคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power (Franz Faul, 1992) จึงได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 330 คน

วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มเป้าหมายที่บริษัทประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ดำเนินการร่วมกับ คสป.ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 330 คน และเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือด้วยคำถามแบบช่วงมาตร 5 ระดับ

การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับแกนนำกลุ่มเป้าหมายของบริษัทประชารัฐรักสามัคคีสมุทรสาคร (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด จำนวน 42 คน ด้วยค่าอัลฟา ครอนแบคได้ 0.98

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่ 0.98 และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้า (Convergent Validity) และความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง (Composite Reliability) ของตัวแบบมาตรวัด พบว่า ตัวแบบมาตรวัดภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (SR) ตัวแบบมาตรวัดของเครือข่าย (NW) ตัวแบบมาตรวัดของการมีส่วนร่วม (PA) และตัวแบบมาตรวัดประสิทธิผลการดำเนินงาน (OE) มีความเที่ยงตรงเชิงลู่เข้า และมีค่า (AVE) (ρv) เท่ากับ 0.62 0.83 0.90 และ 0.90 ตามลำดับ และความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง (ρc) เท่ากับ 0.83 0.71 0.71 *และ* 0.75 ตามลำดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง และตัวแบบสมการโครงสร้าง ดัชนีความเหมาะสม (Fit Indices) ใช้เกณฑ์ χ^2 (p value) คือ $0.01 < p \leq 0.05$; $\chi^2/df \leq 5.0$; RMSEA ≤ 0.10; CFI ≥ 0.90; และ NNFI ≥ 0.90

ผลการวิจัย

เนื่องจาก ข้อมูลที่จัดเก็บมานั้นไม่มีการกระจายตัวแบบ Multivariate normaility ดังนั้น การวิเคราะห์ตัวแบบมาตรวัดด้วยเทคนิค Confirmatory Factor Analysis และการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างจึงไม่เหมาะสมที่จะใช้ค่า minimum fit function chi-square ในงานวิจัยนี้จึงพิจารณาด้วย Satorra-Bentler Scale Chi-square (Satorra & Bentler, 1994) ทั้งนี้เนื่องจากค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) เมื่อเปรียบเทียบค่า Square Root of AVE นั้น ต้องมีค่าที่มากกว่าค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Hair, et al., 2010) แต่พบว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงบางตัว ยังคงมีค่ามากกว่า Square root of AVE เช่น ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคม (SR) กับเครือข่าย (NW) หรือระหว่างค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย (NW) กับการมีส่วนร่วม (PA) ซึ่งมีค่ามากกว่า Square root of AVE ซึ่งอาจมาจากการเกิด Multicollinearity และ Common

method bias ตามแนวคิดของ Bagozzi, Yi, and Phillips (1991, as cited in Tehseen et al., 2017, p. 162) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับค่า Modification index จำนวน 6 คู่ และได้ตัวแบบสมการโครงสร้าง ดังภาพที่ 2.1

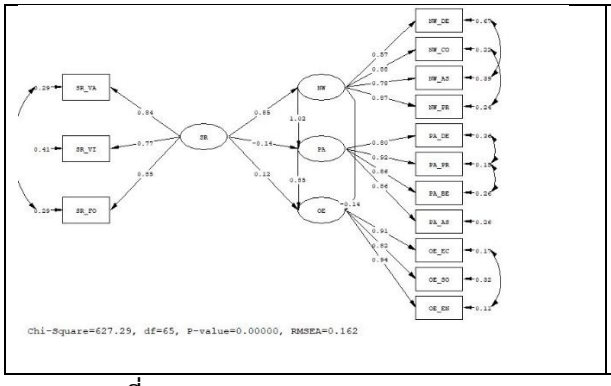

ภาพที่ 2.1

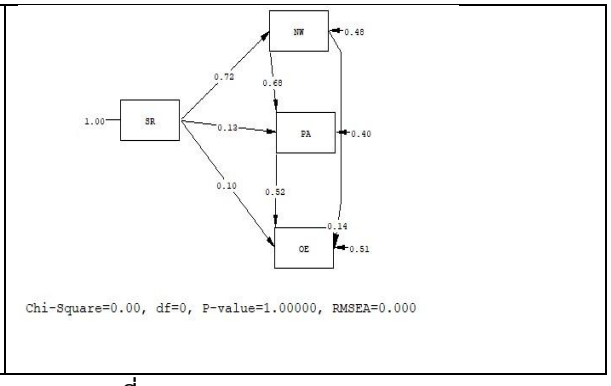

ภาพที่ 2.2

จากภาพที่ 2.1 แม้จะมีการปรับค่า Modification index แล้ว ยัง พบว่า ค่า SB Chi square มีค่าสูงถึง 627.29 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของเครือข่าย (NW) ไปยังการมีส่วนร่วม (PA) มีค่า 1.02 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (SR) ต่อการมีส่วนร่วม (PA) เท่ากับ -0.14 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของเครือข่าย (NW) ต่อประสิทธิผลการดำเนินงาน (OE) มีค่าเท่ากับ -0.14 ซึ่งการที่ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางมีค่ามากกว่า 1 หรือน้อยกว่า 1 นี้ แสดงถึงการเกิด Vertical collinearity (Miller & Wicher, 1977) ขณะเดียวกัน การมีค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงที่สูง ก็กล่าวได้ว่าเป็น Lateral collinearity ดังนั้น ลักษณะความผิดปกติที่เกิดขึ้นเหล่านี้บ่งบอกถึงการเกิด Multicollinearity และ Common method bias ผู้วิจัยได้นำวิธี Ridge estimation (Niemela-Nyrhinen, Leskinen, 2014) มาทดสอบเพื่อใช้ขจัดปัญหาดังกล่าว โดยการนำค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงที่แสดงใน Correlation matrix ในสมการโครงสร้างมาใช้ในการวิเคราะห์ร่วมกับค่าคงที่ k หรือ Ridge constant และนำโปรแกรมลิสเรลมาใช้ในการวิเคราะห์ (Joreskog & Sorbom, 2005) แสดงผลดังภาพที่ 2.2

การวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง

ผลการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เครือข่าย การมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงาน หลังการปรับแก้โมเดล ตามภาพที่ 2.2 และตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลโดยรวมเชิงบวกต่อประสิทธิผลการดำเนินงานสูงสุดถึง 0.520 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมมีขนาดอิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.516 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และเครือข่ายมีขนาดอิทธิพลโดยรวมต่อประสิทธิผลการดำเนินงานน้อยที่สุดโดยมีอิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.488 ภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (SR) ไม่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (DE = 0.099, t value = 1.727) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1

ส่วนเครือข่าย (NW) ไม่มีอิทธิพลทางตรง (DE) ต่อประสิทธิผลการดำเนินงาน (OE) อย่างมีนัยสำคัญ (DE = 0.139 , t value = 1.952) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 4 แต่มีอิทธิพลทางอ้อม (IE) ผ่านการมีส่วนร่วม (PA) อย่างมีนัยสำคัญ (IE = 0.349 , t value = 7.025)

ส่วนการมีส่วนร่วม (PA) มีอิทธิพลทางตรง (DE) ต่อประสิทธิผลการดำเนินงาน (OE) อย่างมีนัยสำคัญ (DE = 0.516 , t value = 8.244) ส่วนค่าดัชนีความเหมาะสม χ^2/df = - ; RMSEA = 0.00 แสดงผล The fit is perfect ด้วยเหตุนี้จึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแบบสมการโครงสร้างภายหลังการปรับตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่จัดเก็บ

ตารางที่ 1

	เครือข่าย			**การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย**			**ประสิทธิผลของบริษัทฯ**		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ภาวะผู้นำฯ	0.723**		0.723**	0.620**	0.489**	0.130	0.520**	0.420**	0.099
เครือข่าย				0.677**		0.677**	0.488**	0.349**	0.139**
การมีส่วนร่วมฯ							0.516**		0.516**

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เครือข่าย การมีส่วนร่วมในภาพรวม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้นำของบริษัทประชารัฐฯ เป็นผู้ที่มีศักยภาพสูง และสามารถผลักดันให้ภารกิจบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่ทีมงานและกลุ่มเป้าหมายให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานตามแนวทางที่กำหนด โดยผลวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Donaldson (2001, p. 41) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำเป็นการใช้ความสามารถในการทำให้ผู้ตามมีความเชื่อ และยอมทำตาม นอกจากนี้ ภาวะผู้นำยังเป็นความสามารถในการจูงใจผู้อื่น และความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ รวมถึงสามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน เพื่อช่วยทำให้ผู้ตามทำงานได้อย่างมีขวัญและกำลังใจ และยังพบว่า มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ T.O. Jacobs & Elliott Jaques (1990) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้นำได้มีการกำหนดเป้าหมายที่ทิศทางชัดเจน และทำให้เกิดความพยามยามของกลุ่มโดยรวม และพร้อมผลักดันให้เกิดผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรชัย ศักดานุวัฒน์วงศ์ (2558) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมและประสิทธิผลขององค์การในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยพบว่า ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมเกียรติ สกุลสุรเอกพงศ์ (2557) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพกิจการเพื่อสังคมในประเทศไทย โดยพบว่า คุณลักษณะของผู้นำในกิจการเพื่อสังคมมีอิทธิพลทางบวกกับประสิทธิภาพของกิจการเพื่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. เครือข่ายในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะเครือข่ายได้ก่อให้เกิดความเชื่อมโยง และประสานให้เกิดพลังทางสังคมที่เข้มแข็ง ดังนั้น เครือข่ายจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ช่วยให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของผลงาน และเกิดการบริหารจัดการที่มีความยั่งยืนในอนาคต โดยผลวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Robert Agranoff (2006, pp.57-59) ที่ได้กล่าวว่า เครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการสร้างความร่วมมือ เนื่องจากเป็นการเปิดโอกาสให้องค์การต่างๆ ได้หันมาดำเนินงานร่วมกัน ตลอดจนแบ่งปันทรัพยากร สร้างความรู้ในด้าน

ต่างๆ และค้นพบแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน ในขณะที่ Candace Jones, William S. Hesterly & Stephen P. Borgatti (1997, pp.911-945) เห็นว่า เครือข่ายเป็นการร่วมกันอย่างสมัครใจ เพื่อปรับตัวรับมือกับความไม่แน่นอนของสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของญาณวุฒิ สุพิชญางกูร (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลของศูนย์บริการวิชาการ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน โดยพบว่า เครือข่ายองค์การมีอิทธิพลทางอ้อมที่มีนัยสำคัญต่อประสิทธิผลองค์การในระดับ 0.47 และยังพบว่าพิตรพิบูล ไชยเมือง (2558) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดหนองบัวลำภู โดยผลวิจัยพบว่า คุณภาพการบริหารจัดการได้รับอิทธิพลจากปัจจัยเครือข่ายทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การมีส่วนร่วมในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะนโยบายภาครัฐได้ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาในทุกระดับ เพื่อให้ทุกภาคส่วนทั้งภาคเอกชนและภาคประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะช่วยให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียเกิดการยอมรับในกิจกรรมการพัฒนาที่เกิดขึ้น รวมถึงส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารจัดการของชุมชนให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันและสนับสนุนการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน ซึ่งจะก่อให้เกิดการจัดการชุมชนที่ยั่งยืน โดยผลวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Creighton (2005, p.7) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ความต้องการของประชาชนได้รับการพิจารณาเข้าไปสู่การตัดสินใจของรัฐบาล ในขณะที่ William Erwin (1976, p. 21) ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะช่วยให้เกิดการสนับสนุน และติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ นิรมล กุลศรีสมบัติ และพรสรรวิเชียรประดิษฐ์ (2556, หน้า 3-4) ได้กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความต้องการ เพื่อหาข้อตกลงในการบริหารจัดการพื้นที่ของชุมชน จึงทำให้เกิดความรู้สึกที่จะร่วมรับผิดชอบ และสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ และผลวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981) ที่ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมจะช่วยให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในด้านผลผลิตที่เป็นรูปธรรม รวมถึงผลประโยชน์ต่อสังคม และบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับที่อรทัย ก๊กผล (2552) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมจะช่วยให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งนี้ Rifkin (1986) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมจะทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากโครงการทั้งในด้านของการเป็นผู้รับบริการและการรับความรู้จากเจ้าหน้าที่โครงการ

4. ประสิทธิผลของบริษัทประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะบริษัทประชารัฐฯ เป็นกิจการที่ไม่ได้มุ่งหวังให้มีกำไรสูงสุดในการดำเนินงาน แต่มีการดำเนินธุรกิจโดยมีเป้าหมายเพื่อนำสู่การแก้ปัญหาของชุมชน รวมถึงพัฒนาชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุลตามหลัก “Triple Bottom Line” ดังนั้น การพิจารณาถึงประสิทธิผลของบริษัทประชารัฐฯ จึงควรพิจารณาจากความสามารถในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยผลวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Defourny (2014) ได้กล่าวว่า วิสาหกิจเพื่อสังคมเป็นรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่ให้ความสำคัญต่อการสร้างสมดุลระหว่างการแสวงหากำไรทางธุรกิจ และการช่วยเหลือสังคมไปพร้อมๆ กัน ดังนั้น วิสาหกิจเพื่อสังคมเป็นกลไกสำคัญที่เกื้อหนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ และมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ UK Department for Trade and Industry (2002) ที่ได้กล่าวว่า กิจการเพื่อสังคมเป็นองค์กรที่มีรูปแบบการดำเนินงานในเชิงธุรกิจแต่มีเป้าหมายทางสังคมเป็นหลัก และรายได้จากการดำเนินธุรกิจจะนำกลับมาสู่การพัฒนาสังคม และพัฒนาองค์กรให้เติบโตขึ้นเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวมเป็นหลัก นอกจากนี้ ผลวิจัยเชิงคุณภาพยังพบว่า ประสิทธิผลของบริษัทประชารัฐฯ เกิด

จากการเตรียมความพร้อมในหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับนโยบายภาครัฐ จึงทำให้แม้ต้องเผชิญกับการแพร่ระบาดของไวรัส Covid-19 ที่ส่งผลต่อกลุ่มเป้าหมายในหลายด้าน ได้แก่ ลูกค้ามีกำลังซื้อลดลง ผู้ประกอบการไม่สามารถทำการตลาดแบบปกติได้ แหล่งท่องเที่ยวปิดบริการ บริษัท ประชารัฐสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ก็ยังคงมีแนวทางการดำเนินกิจกรรมภายหลังจากการยุติการแพร่ระบาดของไวรัส Covid-19 แล้ว โดยผลวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Coggins (2009) ได้กล่าวว่า กิจการเพื่อสังคมเป็นการประสานความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับผลตอบแทนในด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และผลตอบแทนทางการเงิน โดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการของธุรกิจและการทำประโยชน์แก่สังคมร่วมกัน และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวธู โ รจนวงศ์ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาโมเดลสนับสนุนการดำเนินกิจการเพื่อสังคมในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ในการช่วยส่งเสริมให้ปัจจัยภายในองค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น องค์กรยังจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยสนับสนุนจากภายนอกองค์กร เพื่อช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินขององค์กรให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ปัจจัยภายนอกองค์กรที่ได้การประเมินที่ตรงกันจากผู้เชี่ยวชาญให้เป็นปัจจัยสำคัญของกิจการเพื่อสังคมในประเภทนี้ ได้แก่ การออกแบบโครงสร้างและแผนทางธุรกิจ การจัดหาเงินทุน และการกระจายสินค้า สำหรับปัจจัยภายในองค์กรที่สำคัญ ได้แก่ ความเป็นผู้นำ ทัศนคติและความเชื่อของบุคลากร

5. การวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เครือข่าย และการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของบริษัทประชารัฐสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ตลอดจนการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลของบริษัท ประชารัฐสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เครือข่าย และการมีส่วนร่วม สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลของบริษัทประชารัฐสามัคคีเพชรบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ได้อย่างถูกต้องร้อยละ 49 นอกจากนี้ ภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมยังสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรส่งผ่าน ได้แก่ เครือข่าย และการมีส่วนร่วมได้อย่างถูกต้องร้อยละ 52 และร้อยละ 60 ตามลำดับ โดยผลวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวธู โรจนวงศ์ (2559) ที่ศึกษาการพัฒนาโมเดลสนับสนุนการดำเนินกิจการเพื่อสังคมในประเทศไทย โดยพบว่า มีปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินกิจการเพื่อสังคมในประเทศไทยให้ประสบผลสำเร็จ คือ (1) ความเป็นผู้นำที่ทำให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้นำต้องมีความรู้และวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และนำองค์กรไปบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถสื่อสารและสร้างศรัทธาให้แก่บุคลากรและเจ้าหน้าที่ในองค์กรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ และ (2) เครือข่ายเพื่อจะช่วยให้เกิดการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการทำงานร่วมกับเครือข่ายในลักษณะของ Area-based Collaboration โดยมีการแบ่งปันข้อมูลจากหน่วยงานเครือข่ายและนำมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อจัดทำกลยุทธ์ในการดำเนินงาน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิพัฒน์ นนทนาธรณ์และ สุรมน ไทยเกษม. (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ โดยผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพของผู้จัดการบริษัทประชารัฐฯ โดยจัดทำกิจกรรมระดมสมอง มองอนาคตประจำปี เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้ามาร่วมแสดงความเห็นในด้านต่างๆ เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ในการทำงานร่วมกับบริษัทประชารัฐฯ และภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกิจกรรมระดมสมอง มองอนาคตประจำปี ควรเป็นกิจกรรมทำอย่างต่อเนื่องทุกปี และมีช่องทางที่

หลากหลายในการแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้ ความเห็นที่มีการกล่าวถึงมากที่สุด จะถูกนำมาวิเคราะห์ให้เป็นวิสัยทัศน์ในการทำงานและแปลงมาสู่โครงการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับภารกิจตามงบประมาณของส่วนราชการต่อไป

2. การเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินงานของผู้จัดการบริษัทประชารัฐฯ โดยจัดทำกิจกรรมประชุมคณะทำงานในพื้นที่ทุกเดือน เพื่อทำให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้าถึง พบปะพูดคุย และแลกเปลี่ยนความเห็นและให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องแก่บริษัทประชารัฐฯ ได้โดยง่าย ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวสามารถใช้การประชุมของ คสป.ที่มีการดำเนินงานทุกเดือนมาบูรณาการกับการแสดงผลงานความก้าวหน้าของกลุ่มเป้าหมายได้

3. การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่าย โดยบริษัทประชารัฐฯ ต้องทำการวิเคราะห์กิจกรรมของแต่ละส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการบูรณาการกิจกรรมระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของเครือข่ายธุรกิจได้อย่างเหมาะสม เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัดมีกิจกรรมพัฒนาสายพันธ์มะนาวให้มีน้ำมาก สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมีกิจกรรมแปรรูปมะนาวเป็นน้ำมะนาวแช่แข็ง และเครื่องดื่มน้ำมะนาวอัญชันบรรจุขวด สำนักงานพานิชย์จังหวัดสนับสนุนการแสดงสินค้าในส่วนกลาง สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสนับสนุนการจำหน่ายสินค้าในหมู่บ้านท่องเที่ยว เป็นต้น

4. การเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินงานของเครือข่าย โดยบริษัทประชารัฐฯ ต้องทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบเชิงบวกต่อผลผลิตของกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาปรับปรุงกิจกรรมให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น ในช่วงที่ตลาดสุขภาพกำลังได้รับความนิยม พืช ผักปลอดสารจึงเป็นที่นิยมของตลาด ควรมีการประชาสัมพันธ์พืช ผักปลอดสารของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเครือข่ายของบริษัทประชารัฐฯ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สูงขึ้น และในช่วงที่พืช ผักปลอดสารล้นตลาดต้องมีการนำไปแปรรูปเพื่อถนอมอาหารและสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยประสานให้สถาบันการศึกษาเป็นผู้ร่วมดำเนินการ

5. การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพของการมีส่วนร่วม โดยบริษัทประชารัฐฯ มีการจัดกิจกรรมประชุมกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการร่วมกันระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับบริษัทประชารัฐฯ ทุก 6 เดือน เพื่อสร้างความรู้สึกในการร่วมเป็นเจ้าของผลงานเมื่อดำเนินธุรกิจกับบริษัทประชารัฐฯ และนำไปสู่ความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้ามาซักถาม และบอกกล่าวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน ซึ่งทำให้ปัญหาได้รับการแก้ไขด้วยความร่วมมือจากทุกฝ่าย

6. การเสริมความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยบริษัทประชารัฐฯ ต้องทำเปิดโอกาส และช่องทางให้กลุ่มเป้าหมาย และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับภารกิจสามารถเข้ามาร่วมติดตามผลการดำเนินงานในแต่ละด้านที่ทำร่วมกันได้โดยง่าย เช่น การรายงานผลการดำเนินงานในที่ประชุม คสป. หรือเวปไซต์ของบริษัทประชารัฐฯ และส่วนราชการ เพื่อทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน รวมถึงเป็นการเชื่อมมั่นในการทำงานร่วมกันในอนาคต

7. การพัฒนาเสริมสร้างประสิทธิผลของบริษัทประชารัฐฯ โดยจัดทำกิจกรรม CSR เพื่อช่วยเหลือสังคมด้วยการประสานงานกับองค์กรภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาเพื่อให้ช่วยนำกลุ่มนักท่องเที่ยว พนักงานบริษัท นักศึกษา เข้ามาศึกษาดูงานในชุมชน เช่น สถาบันการศึกษานักศึกษาเกษตรให้มาดูงานวิธีการปลูก และการดูแลพืช ผักปลอดสาร บริษัทนำพนักงานมาปลูกป่าชายเลน และทำกิจกรรมเก็บขยะริมทะเล เป็นต้น

8. การเสริมความเข้มแข็งในการสร้างประสิทธิผลของบริษัทประชารัฐฯ โดยจัดทำกิจกรรมพัฒนากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีซึ่งจะช่วยสร้างการรับรู้ และความร่วมมือในวงกว้าง โดยกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เริ่มจากการจัดทำ

เนื้อหาที่สอดคล้องกับกระแส และค่านิยมของกลุ่มเป้าหมาย และส่งต่อไปในทุกช่องทาง และทุกหน่วยงานที่เป็นเครือข่าย เพื่อสร้างกระแสการบอกต่ออย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

ญาณวุฒิ สุพิชญางกูร. (2559). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลของศูนย์บริการวิชาการ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนาองค์การ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา.

นิรมล กุลศรีสมบัติ,และพรสรร วิเชียรประดิษฐ์. (2556). กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการชุมชนของประเทศญี่ปุ่น. การประชุมวิชาการระดับชาติ "การพัฒนาคน ชุมชน องค์การ และสังคม พัฒนบริหารศาสตร์กับทางเลือกใหม่ด้านการพัฒนาในอนาคต," 13-14 มิถุนายน 2556, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พรชัย ศักดานุวัฒน์วงศ์. (2558). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมและประสิทธิผลขององค์การในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (บริหารธุรกิจ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิตรพิบูล ไชยเมือง. (2558). รูปแบบการเสริมสร้างเครือข่ายทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดหนองบัวลำภู. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 : มกราคม - เมษายน 2558, หน้า 44-52.

พิพัฒน์ นนทนาธรณ์. (2558). ปัจจัยเชิงสาเหตุของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์องค์การของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ. วารสาร สมาคมนักวิจัย ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2558, หน้า 48-58

พิพัฒน์ นนทนาธรณ์และ สุรมน ไทยเกษม. (2560). อิทธิพลของภาวะผู้นำที่รับผิดชอบต่อสังคมและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์. วารสารสมาคมนักวิจัย, 22(1), 244-253.

วธู โ รจนวงศ์. (2559). การพัฒนาโมเดลสนับสนุนการดำเนินกิจการเพื่อสังคมในประเทศไทย. วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารเทคโนโลยี วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมเกียรติ สกุลสุรเอกพงศ์. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพกิจการเพื่อสังคมในประเทศไทย. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย ปีที่ 8 ฉบับที่ 1, หน้า 139-161

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2554). Governing By Network : The New Shape of the Public Sector ในหนังสือเวทีนวัตกรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ก.พ.ร.

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบุรี. (2562). รายงานการประชุมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ ประจำปี พ.ศ.2562. เพชรบุรี: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบุรี.

อรทัย ก๊กผล. (2552). คู่คิดคู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ส เจริญการพิมพ์.

Agranoff, Robert. (2006). Inside Collaborative Networks: Ten Lessons for Public Managers. Public Administration Review, 66(s1), pp. 56–65.

Candace Jones, William S. Hesterly & Stephen P. Borgatti. (1997). A general theory of network governance: Exchange conditions and social mechanisms. The Academy of Management Review. Vol. 22, No. 4 (Oct., 1997), pp. 911-945

Coggins, E. (2009). Five Characteristics of social enterprenuership. Retrieved April 12, 2015, from www.suite101.com

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981). Participation : Concept and Measures for Project Design. London : Gan, L.

Defourny, J. & Kim, S. (2011). Emerging models of social enterprise in Eastern Asia: a cross-country analysis. Social Enterprise Journal, 7(1), 86-111.

Donaldson, G. A. (2001). Cultivating leadership in school. New York: Teachers College Press.

Eggers, William D. & Stephen Goldsmith (2005). Government by Network The New Public Management Imperative . กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.ร.

Elkington, J. (1997) . “Cannibals with forks - the triple bottom line of twenty-first century Business”. Mankato, MN: Capstone.

EMES European Research Network. (1999). The Emergence of Social Enterprises In Europe. A Short Overview. Brussels: EMES.

Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G. & Buchner, A., 2007, p.124-125)

Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. and Anderson, R.E. (2010) Multivariate Data Analysis. 7th Edition, Pearson, New York.

Jacobs, T. O. & Elliott, Jaques. (1990). Military Executive Leadership. Measures of Leadership. Greenboro: Center for Creative Leadership.

Le Blanc, D. (2015). Towards Integration at Last? The Sustainable Development Goals as a Network of Targets. Sustainable Development, 23(3), 176-187.

Rifkin. (1986). “ Participation Place in Rural Development : Seeking Clarity through Specificity,” World Development. 8 (3) : 223.

Robert Agranoff & Michael McGuire (2003). Collaborative Public Management: New Strategies for Local Governments. Washington, D.C: Georgetown University Press.

UK Department for Trade and Industry. (2002). Social Enterprise: A Strategy for Success. Retrieved August 20, 2014 from https://www.gov.uk/government/organisations/uk-trade-investment

Waldman, David A. (2007). Best Practices in Leading at Strategic Levels: A Social Responsibility Perspective in Jay A. Conger and Ronald E. Riggio, (Eds), The Practice of Leadership, San Francisco: Jossey-Bass.

William Erwin. (1976). Participation Management: Concept, Theory and Implementation. Atlanta, GA: Georgia State University.

บทความวิจัย

การผลิตสื่อวีดิทัศน์โดยใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัว เพื่อรณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด

กายสิทธิ์ บุญญานุพงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลกนิษฐ์ ทองเงา
คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อผลิตสื่อวีดิทัศน์รณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูดโดยใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัว 2) เพื่อศึกษาผลการรับรู้ของผู้รับสื่อ วิดีโอการรณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด โดยใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนมัธยมปลาย โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอกโดยการใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยสื่อวีดิทัศน์รณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูดโดยใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัว แบบสอบถามการรับรู้ก่อนและหลังรับชมที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์รณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูดโดยใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัว และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการการรับชมสื่อวีดิทัศน์รณรงค์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติค่าที (t-test)

ผลการศึกษาพบว่า

1. สื่อวีดิทัศน์รณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูโดยใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัวที่พัฒนาขึ้น มีผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน คุณภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับมีคุณภาพความเหมาะสมมาก ซึ่งสามารถนำสื่อที่พัฒนาขึ้นไปสู่กระบวนการทดลองศึกษาผลในการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์ผลการรับรู้การรับชมสื่อวีดิทัศน์รณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูดโดยใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัว พบว่า ก่อนรับชมสื่อ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.19 และหลังการรับชมสื่ออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.34 เมื่อเปรียบเทียบผลการรับรู้ก่อนและหลังรับชมโดยใช้สถิติค่าที (t-test) พบว่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ของผู้รับสื่อหลังการรับชมสูงกว่าก่อนการรับชมสื่อรณรงค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการรับชมสื่อวีดิทัศน์รณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูดโดยใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัวที่พัฒนาขึ้น ในด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ และด้านการสื่อความหมาย โดยภาพรวมผู้รับชมมีความพึงพอใจในระดับมาก

คำสำคัญ: : *วีดิทัศน์รณรงค์, การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด, การสื่อความหมายด้วยความกลัว*

Received: March 27, 2021, **Revised** April 2, 2021, **Accepted** April 4, 2021

Video production by using the interpretation of fear for campaigning of stop bullying others with words

Kayasit Boonyanupong
Asst.Prof.Dr.Kullkanit Thongngao
Faculty of Mass Communication Technology, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Abstract

The objectives of this research were 1) to produce videos to raise awareness of anti-verbal bullying campaign, and 2) to investigate the perception of video recipients about anti-verbal bullying campaign. Samples were 50 higher secondary school students at Mattayomwatnongchok School. They were selected by purposively sampling. The research instruments were videos to raise awareness of anti-verbal bullying campaign and a questionnaire to investigate before and after of the recipients' perception on videos about anti-verbal bullying campaign. The statistics used to analyze data were percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research results revealed that:

1. The videos of raising awareness on anti-verbal bullying campaign were evaluated by 3 experts. They were qualified with a high level and they could be conducted in the research.

2. The perception of video recipients about anti-verbal bullying campaign before the experiment was at a moderate level with mean of 3.14 and after was at a high level with mean of 4.34. The perception on raising awareness of anti-verbal bullying campaign after video exposure was higher than before video exposure at a statistically significant level of .05.

3. The satisfaction of the video recipients about anti-verbal bullying campaign on the content, design, and communication was a high level overall.

Keywords: *Campaign Videos, Anti-Verbal Bullying, Raising Awareness*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ได้รับความสนับสนุนจากคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

บทนำ

ปัญหาของการ Bully เริ่มปรากฏออกตามสื่อต่างๆ มากขึ้นในช่วงนี้ เนื่องจากสังคมเริ่มตระหนักถึงการกลั่นแกล้งหรือการ Bullying ที่ทำให้ผู้อื่นเจ็บตัวหรือทำร้ายความรู้สึกผู้อื่น โดยพฤติกรรมนี้มักเกิดขึ้นกับเด็กๆ และวัยรุ่น และมักถูกรังแกจากเพื่อนที่โรงเรียนหรือคนในครอบครัวอย่างพี่น้อง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจและอาจทำให้เด็กเกลียดการไปโรงเรียนหรือมีปัญหาการเข้าสังคมเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในที่สุดการ Bully คือ การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวที่คนหรือกลุ่มที่มีความได้เปรียบกว่าผู้ถูกกระทำทางใดทางหนึ่ง ผู้ที่เสียเปรียบหรือผู้ที่ถูกอ่อนแอกว่าก็จะถูกกระทำต่อเนื่องซ้ำๆ จนผู้ถูกกระทำรู้สึกแย่ เจ็บปวด เสียใจ และ เกิดความเครียด ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจเป็นการใช้กำลัง การใช้ถ้อยคำทำร้ายจิตใจ ใช้การเสียดสีกดดันทางด้านสังคม และเป็นการกีดกันลิดรอนสิทธิ หรือการปฏิบัติใดๆก็ตามในทางลบ

ในปัจจุบันการกลั่นแกล้งด้วยการ Bully นั้นมีมากมาย ที่พบเห็นบ่อยในโรงเรียนหรือมหาลัยจะมีอยู่ 6 ประเภท 1. การกลั่นแกล้งทางร่างกาย 2.การกลั่นแกล้งโดยคำพูด 3.การคุกคามในเชิงสัมพันธภาพ 4.การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ 5.การกลั่นแกล้งทางเพศ 6. การกลั่นแกล้งโดยอคติ และจากการสอบถามนักเรียน นักศึกษา ว่าพบเจอการ Bully ทั้ง 6 รูปแบบ นั้นเจอประเภทใดบ่อยที่สุด พบว่า การกลั่นแกล้งโดยคำพูด พบเจอมากที่สุด โดยผู้กระทำจะใช้คำพูด การระบุ ชื่อผู้ที่ถูกกระทำ เพื่อดูถูก ลดคุณค่า และให้ผู้อื่นอับอายเจ็บปาด และทำให้ตัวเองดูเหนือมีอำนาจมากกว่าผู้ถูกกระทำ และพวกเขาเหล่านี้เลือกกลุ่มเป้าหมายจากรูปลักษณ์ ภายนอก การกระทำ หรือพฤติกรรม การกลั่นแกล้งประเภทนี้ยังมักมุ่งเป้าไปที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษอีกด้วย การกลั่นแกล้งด้วยคำพูดมักจะตรวจพบได้ยาก เนื่องด้วยจากการโจมตีมักเกิดขึ้นเมื่อผู้ปกครองไม่อยู่แถวนั้น ผลคือเป็นการพูดกันแบบปากต่อปาก และยิ่งกว่านั้นผู้ใหญ่หลายคนก็รู้สึกว่าสิ่งที่เด็กพูดมักไม่ค่อยมีความสำคัญ พวกเขาจึงมักลงเอยโดยการบอกให้เหยื่อของการถูกรังแก “ช่างมัน” แต่นักวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าการรังแกด้วยคำพูดและการเรียกชื่อมีผลกระทบที่ร้ายแรงตามมาที่จริงแล้วการรังแกดังกล่าวสามารถทำให้เกิดบาดแผลลึกในใจได้เลยทีเดียว โดยข้อมูลผลการสำรวจในโครงการติดตามสภาวการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด พบว่า มีเด็กถูกรังแกในสถานศึกษาปีละประมาณ 6 แสนคน ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในอันดับ 2 ของโลก ที่มีสัดส่วนนักเรียนถูกรังแกจากเพื่อนนักเรียนด้วยกันสูงถึงร้อยละ 40 รองจากญี่ปุ่น ขณะที่ในปี 2553 การสำรวจนักเรียนนักศึกษาในสถาบันการศึกษาทั่วประเทศพบว่า ร้อยละ 33 เคยรังแกผู้อื่นทางออนไลน์ อีกร้อยละ 43 บอกว่า เคยถูกคนอื่นรังแก การรังแกกันหรือล้อเลียนกันในโรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นการปลูกฝังเด็กเรื่องความรุนแรง การทำร้ายกัน มีผลกระทบต่อเด็กทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งอารมณ์จิตใจร่างกายและคุณภาพชีวิตในระยะยาว นักเรียนที่ถูกรังแกมักเครียดซึมเศร้า มีปัญหาการเข้าสังคมจนโต หากถูกกดดันรุนแรงหรือเรื้อรัง จะนำไปสู่การทำร้ายคนอื่นเพื่อแก้แค้น หรือทำร้ายตนเอง รุนแรงถึงฆ่าตัวตาย ขณะที่นักเรียนที่รังแกคนอื่นเมื่อทำบ่อยครั้งจนกลายเป็นนิสัยเคยชิน จะมีปัญหาบุคลิกภาพแบบใช้ความก้าวร้าว ความรุนแรงต่อผู้อื่น ความรู้สึกผิดน้อย ใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา เป็นอันธพาล อาชญากรได้ ด้านผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กล่าวถึงเด็กที่เป็นกลุ่มเสี่ยงถูกรังแกสูง คือ เด็กที่มีปัญหาพัฒนาการช้า เด็กพิการ กลุ่มเด็กนักเรียนเพศทางเลือก และเด็กกลุ่มที่ครอบครัวมีการใช้ความรุนแรง หรือเด็กที่ป่วยโรคทางจิตเวช เช่น สมาธิสั้น มักพบว่าเป็นเด็กกลุ่มที่เป็นผู้รังแก

การรณรงค์คือกระบวนการหนึ่งในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อโน้มน้าวใจให้คนเปลี่ยนความคิด ทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อ นั่นหมายถึงเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดียิ่งขึ้น เพื่อให้มนุษย์อยู่ในสังคมร่วมกันอย่างมีความสุข การรณรงค์ (Campaign) เป็นเครื่องมือการสื่อสารที่สำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ได้รับความนิยมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การณรงค์เป็นการระดมความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายๆ เรื่อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายร่วมมือให้งานนั้นสำเร็จลงตามเป้าหมายของการรณรงค์ การรณรงค์ในแต่ละครั้งนั้นมีวัตถุประสงค์ในการรณรงค์แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์เพื่อให้ข้อมูลข้อสาร (Inform) หรือการรณรงค์เพื่อโน้มน้าวใจให้ค้อยตาม (Persuade) อันนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม (Mobilize) และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในที่สุด (กิตติ กันภัย, 2543) ซึ่งการผลิตสื่อการรณรงค์แต่ละประเภทจำเป็นต้องเลือกเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะทำ เช่น ผลการวิจัย พบว่า การวิเคราะห์สื่อโฆษณารณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ในโทรทัศน์ช่องฟรีของประเทศไทยที่อยู่ในรูปแบบโฆษณา เรื่อง พระคุณที่ไม่ทันได้ทดแทน มีจำนวนการ Views มากที่สุดถึง 1,564,861 ครั้ง และกลยุทธ์ของสารที่ใช้ในการเชิญชวน (Message Appeals) ของ Hawkinset al. (1998) พบว่า สื่อโฆษณารณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่ในโทรทัศน์ช่องฟรีของประเทศไทยที่อยู่ในรูปแบบโฆษณาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2545-2558 ส่วนใหญ่ใช้การจูงใจด้วยการสร้างอารมณ์ (Emotional appeals) จำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 48 ซึ่งเป็นการใช้การโฆษณาที่สร้างอารมณ์และความรู้สึกให้กับผู้บริโภคนิยมโดยเน้นที่การสร้างอารมณ์เพื่อให้เกิดความชอบเพิ่มขึ้น รองลงมาคือ การจูงใจด้วยความกลัว (Fear appeals) จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 36 เป็นการแสดงให้เห็นผลหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้นในทางไม่ดี หากผู้บริโภคไม่เปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมและการจูงใจด้วยอารมณ์ขัน (Humorous appeals) จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16 ซึ่งเป็นการใช้อารมณ์ขันเพื่อดึงดูดความสนใจ และเปลี่ยนทัศคตินิยม แต่การใช้อารมณ์ขันจะต้อง

นำมาใช้ด้วยความระมัดระวัง จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกันกับPaeket al. (2013) ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาวิดีโอต่อต้านการสูบบุหรี่บน YouTube พบว่า คุณค่าของการรับชมข้อความการเชิญชวนของสาร และความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสื่อนั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบการเชิญชวนของสาร (Message Appeals) ที่แตกต่างกันไปเช่น ทำให้รู้สึกกลัว (Threat) ทำให้รู้สึกเกี่ยวกับสังคม (Social) และทำให้รู้สึกขบขัน (Humor) เป็นต้น ฉะนั้น การเลือกรูปแบบในการนำเสนอสื่อรณรงค์ จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะสามารถเปลี่ยนความคิดทัศนคติของผู้รับสารได้

นอกจากการเลือกรูปแบบของสื่อรณรงค์เพื่อให้เหมาะสมแล้ว การเลือกประเภทของสื่อรณรงค์ที่ใช้ในการนำเสนอก็เป็นส่วนสำคัญเช่นเดียวกัน ในปัจจุบันนั้นประเภทของสื่อรณรงค์ มีอยู่หลากหลายประเภท อาทิเช่น สื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ โปสเตอร์ แผ่นผับ ป้ายตามอาคารต่างๆหรือสอดแทรกไว้ในหนังสือต่างๆ อย่าง แม็กกาซีน และสื่อออนไลน์ต่างๆ เป็นต้น ในการรณรงค์ สาร (Message) คือองค์ประกอบที่น่าสำคัญที่สุดในการโน้มน้าวใจของผู้รับสาร สารไม่ได้จำกัดเฉพาะข้อความ เนื้อหา หรือคำพูดเพียงอย่างเดียว แต่อาจเป็น วิดีโอ เพราะวิดีโอถือว่าเป็นองค์ประกอบที่ครบถ้วนมีทั้ง ภาพ เสียง เนื้อ ที่ต้องการจะสื่อให้ผู้รับสารเกิดการโน้มน้าวใจและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในปัจจุบันสื่อออนไลน์ก็มีความทันสมัยรวดเร็วในการเข้าถึงเพื่อช่วยในความสะดวกสบายทำให้ สื่อวิดีโอเป็นที่นิยมในการนำเสนอ โฆษณาเชิงรณรงค์ และผู้รับสารสามารถเข้าถึงได้ง่าย เนื่องจากการเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ และถ้าหากเป็นเรื่อง รณรงค์ที่คนสนใจอยู่ในขณะนั้นก็จะมียอดคนเข้าถึงหรือยอดแชร์มากมาย และอาจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้รับสารได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อการผลิตสื่อวีดิทัศน์การรณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูดโดยใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัว
2. เพื่อศึกษาผลการรับรู้ของนักเรียนที่มีผลต่อสื่อวีดิทัศน์การรณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูดโดยใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชาและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียน ระดับมัธยมปลาย ของ โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก นักเรียนทั้งหมด 2,659 คน (ที่มา : เว็บไซต์โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก, 2563)กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1) สื่อวีดิทัศน์รณรงค์การยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด

2) การรับรู้ของนักเรียนที่มีผลต่อสื่อวีดิทัศน์รณรงค์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถามประเมินคุณภาพของสื่อ

ศึกษา หลักการ วัตถุประสงค์ และทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเนื้อหาข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับเนื้อหาในการประเมินผลการรับรู้ สื่อวีดิทัศน์การรณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด โดยใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัว โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการประเมินผลในเนื้อหา เป็นจำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของแบบสอบถาม และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objecive Congruence: IOC) สรุปได้ว่าแบบสอบถามที่นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญไปตรวจสอบคุณภาพสื่อมีทั้งหมด 3 ด้านดังนี้

ด้านเนื้อหา จำนวน 11 ข้อ

ด้านการออกแบบ จำนวน 10 ข้อ

ด้านการสื่อความหมาย จำนวน 10 ข้อ

หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อวีดิทัศน์ 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของสื่อรณรงค์

2) แบบสอบถามประเมินการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

ศึกษา หลักการ วัตถุประสงค์ และทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเนื้อหาข้อมูลต่างๆ มาวิเคราะห์ในการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับเนื้อหาในการประเมินผลการรับรู้ สื่อวีดิทัศน์การรณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด โดยใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัว โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการประเมินแบบสอบถาม เป็นจำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของแบบสอบถาม และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objecive Congruence: IOC) สรุปได้ว่าแบบสอบถามที่นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญไปตรวจสอบคุณภาพสื่อมีทั้งหมด 5 ด้านดังนี้

ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด 13 ข้อ

ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด 9 ข้อ

ด้านเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์ 9 ข้อ

ด้านการออกแบบ 10 ข้อ

ด้านการสื่อความหมาย 10 ข้อ

หลังจากนำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาต โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก เพื่อนำสื่อวีดิทัศน์ ไปให้กลุ่มตัวอย่างรับชม และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งก่อน และหลังชมสื่อวีดิทัศน์ทั้งหมด จำนวน 50 คน นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์สถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. การผลิตสื่อวีดิทัศน์รณรงค์การยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูดโดยการใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัว พบว่า ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

ด้านของเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของสื่อรณรงค์ ใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.96 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นในระดับมาก จำนวน 11 ข้อ ได้แก่ ความยาวในแต่ละตอนมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.33 สื่อรณรงค์มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.33 เนื้อหามีความเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.33 เนื้อหาสร้างให้เห็นถึงผลกระทบของการการ Bully ด้วยคำพูด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.33 ความเหมาะสมของลำดับในการนำเสนอเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.3 เนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมตามวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 ความเหมาะสมเนื้อหาที่นำเสนอ ตอนที่ 1 ประวัติ ข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับการ การกลั่นแกล้งผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 ความเหมาะสมเนื้อหาที่นำเสนอ ตอนที่ 2 การกลั่นแกล้งพูดอื่นด้วยคำพูด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 ความเหมาะสมเนื้อหาที่นำเสนอตอนที่ 3 บทสัมภาษณ์ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งพูดอื่นด้วยคำพูด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 การตัดต่อ รณรงค์เกี่ยวกับการ Bully มีเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 เนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้รับสาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 เป็นอันดับสุดท้าย

ด้านการออกแบบ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของสื่อรณรงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.70 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นในระดับมาก จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ การโน้มน้าวใจต่อ วิดีโอที่ใช้ในสื่อรณรงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 เสียง Sound Effect ประกอบมีความสอดคล้องกับสื่อรณรงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 บทสัมภาษณ์ ผู้ถูกกลั่นด้วยคำพูดมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 การจัดรูปแบบในแต่ละตอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 การรับรู้ต่อเวลาที่ใช้ในสื่อรณรงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 การเรียงลำดับความสำคัญในแต่ละตอน และรูปแบบการนำเสนอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.6 การใช้เทคนิคในการตัดต่อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 การรับรู้ต่อ การใช้ความกลัวในการตัดต่อรณรงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 ภาพและเสียงมีความเหมาะสม และมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ ภาพและเสียงมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.33 การรับรู้ต่อเนื้อหาที่ใช้ความกลัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.33 เป็นอันดับสุดท้าย

ด้านการสื่อความหมาย พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของสื่อรณรงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.70 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ สื่อวิดีโอรณรงค์ช่วยขยายความหมายคำว่า Bully ได้มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.66 และมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง 9 ข้อ ได้แก่ สื่อวิดีโอรณรงค์บ่งบอกถึงผลกระทบที่ตามมาของ การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 ภาพและเสียงสื่อถึงความรุนแรงภายในที่ผู้ถูกกลั่นแกล้งได้รับ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 สื่อวิดีโอรณรงค์ใช้ภาพและเสียงให้เกิดความกลัวมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 เสียงผู้บรรยายมีความน่ากลัวมากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 ผู้รับชมสื่อวิดีโอรณรงค์เกี่ยวกับการ Bully เกิดการตระหนักถึงผลกระทบที่ตามมาตอน และรูปแบบการนำเสนอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 สื่อรณรงค์สื่อให้เห็นถึงสิ่งที่ผู้ถูก Bully ได้พบเจอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 บทสัมภาษณ์ “เกี่ยวกับผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งด้วยคำพูด มีการสื่อความหมายเกี่ยวผลกระทบของการ Bully” ให้ผู้รับชมเกิดการรับรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 วิดีโอสื่อถึงความรู้สึกหดหู่ของผู้ที่ถูก Bully มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 วิดีโอสื่อถึงความรู้สึกสงสารและเห็นใจผู้ถูก Bully มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 ตามลำดับ

2. การผลิตสื่อวีดิทัศน์รณรงค์การยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูดโดยการใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัว พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้ของนักเรียน หลังรับชมสื่อมากกว่าก่อนรับชมสื่อ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

ก่อนรับชมสื่อ

ด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจต่อสื่อรณรงค์ก่อนรับชมสื่อ ในด้านความรู้ความเข้าใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.49 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเข้าใจในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ รู้หรือไม่ การกลั่นแกล้งผู้อื่นพบบ่อยใน เด็กมัธยม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.08 ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการ กลั่นแกล้งผู้อื่น (Bully) เป็นอันดับ2ของโลก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.92 การเรียกเพื่อนว่า ไอ้ดำ,ไอ้อ้วน แบบนี้ถือว่าเป็นการ Bully ไหม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.64 การกลั่นแกล้งที่พบบ่อยในมัธยม การตบหัว ล้อพ่อแม่ พูดจาเหยียดหยาม ล้อปมด้อย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.60 การ Bully พบเจอบ่อยในเด็กอายุ 13 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.54 และมีความเข้าใจในระดับปานกลาง 8 ข้อ ได้แก่ เข้าใจการกลั่นแกล้งผู้อื่น (Bully) มากมายขนาดไหน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.42 ประเทศที่มีการ Bully มากที่สุด ในโลก คือ ญี่ปุ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.42 สิ่งที่ผู้ถูกกลั่นแกล้งด้วย คำพูด ได้พบเจออาจทำให้ ผู้ถูกกลั่นแกล้งเปลี่ยนไปตลอดชีวิตในอนาคต เช่น หันมาพึ่งพายาเสพติด หรือ อาจชอบใช้ความรุนแรงในวัยทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.33 ผลกระทบที่ถูกการ Bully ด้วยคำพูดบ่อยๆอาจทำให้สภาพจิตใจย่ำแย่และ อาจนำไปสู่สภาพวะซึมเศร้า และ อาจถึงขั้นเสียชีวิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.34 การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด นั้นมีหลายประเภทมาก อาทิเช่น การล้อรูปร่างใช้คำพูด เหยียดฐานะ พูดทำร้ายความรู้สึก และ รวมกลุ่มเย้าะเย้ย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.32 การล้อรูปร่างหน้าตาผู้อื่นคือการ Bully ไหม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.14 จากข่าว นักเรียน ม.1 ยิงเพื่อน เสียชีวิตในโรงเรียน ปมถูกกลั่นแกล้ง เกี่ยวกับการBully ด้วยคำพูดไหม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.12 นักเรียนกว่า 600,000 คน ถูก Bully กว่า 40 % มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.92 ตามลำดับ

ด้านทัศนคติ พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจต่อสื่อรณรงค์ก่อนรับชมสื่อ ในด้านทัศนคติโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.83 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีทัศนคติ ระดับมาก จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ เพื่อนที่อ้วนอยากลดน้ำหนักแล้วกำลังจะเปลี่ยนตัวเองมาออกกำลังกายคุณจะเข้าไปทักบอกเขาว่า 5ปีแล้วนะที่บอกจะลดน้ำหนัก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.50 และมีทัศนคติ ในระดับปานกลาง 7 ข้อ ได้แก่ เวลากลั่นแกล้งผู้อื่นแล้วเคยคิดรู้สึกเสียใจที่หลังไหม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.36 เพื่อนคนหนึ่งเดินไปไถเงินเพื่อน แล้วบอกว่าถ้าไม่ให้เงิน จะโดนทำร้ายร่างกาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.96 เวลาว่างมักรวมกลุ่มนั่งนินทาเพื่อนที่ไม่ชอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.96 ถ้าเพื่อนผู้หญิงใส่ชุดเซ็กซี่คุณ มักจะเข้าไปแซว มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.72 หากเพื่อนในห้องใส่ชุดผิดมาเรียน คุณมักจะล้อเลียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.5 เมื่อเพื่อนมีร่างกายไม่สมประกอบ แล้วคุณมักไปเรียกปมด้อยเพื่อน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.54 และมีทัศนคติ ระดับน้อย จำนวน 2 ได้แก่ ข้อแอบถ่ายคลิปเพื่อนตอนเข้า ห้องน้ำและเอาไปให้เพื่อนในห้องดู พูดปากต่อปากจัดว่าเป็นการ Bully ไหม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.46 เมื่อคุณเห็นเพื่อนใส่เสื้อเก่า มาโรงเรียน คุณมักถามว่าทำไมเสื้อโทรมจัง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.44 ตามลำดับ

หลังรับชมสื่อ

ด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจต่อสื่อรณรงค์หลังรับชมสื่อ ในด้านความรู้ความเข้าใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.23 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเข้าใจในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ การล้อรูปร่างหน้าตาผู้อื่นคือการ Bully ไหม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.52 การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด นั้นมีหลายประเภทมาก อาทิเช่น การล้อรูปร่างใช้คำพูด เหยียดฐานะ พูดทำร้ายความรู้สึก และรวมกลุ่มเย้าะเย้ย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.52 และมีความเข้าใจในระดับมาก 11 ข้อ ได้แก่ ผลกระทบที่ถูกการ Bully ด้วยคำพูดบ่อย ๆ อาจทำให้สภาพจิตใจย่ำแย่และ อาจนำไปสู่สภาพวะซึมเศร้า และ อาจถึงขั้นเสียชีวิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.36 ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการ กลั่นแกล้งผู้อื่น (Bully) เป็นอันดับ2ของโลก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.24 ประเทศที่มีการ Bully มากที่สุดในโลก คือ ญี่ปุ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.24 จากข่าว นักเรียน ม.1 ยิงเพื่อนในโรงเรียน ปมถูกกลั่นแกล้ง เกี่ยวกับการBully ด้วยคำพูดไหม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.22 การเรียกเพื่อนว่า ไอ้ดำ,ไอ้อ้วน แบบนี้ถือว่าเป็นการ Bully ไหม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.18 นักเรียนกว่า 600,000 คน ถูก Bully กว่า 40 % มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.16 สิ่งที่ผู้ถูกกลั่นแกล้งด้วย คำพูด ได้พบเจออาจทำให้ ผู้ถูกกลั่นแกล้งเปลี่ยนไปตลอดชีวิตในอนาคต เช่น หันมาพึ่งพายาเสพติดหรือ อาจชอบใช้ความรุนแรงในวัยทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.16 เข้าใจการกลั่นแกล้งผู้อื่น (Bully) มากมายขนาดไหน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.14 การกลั่นแกล้งที่พบบ่อยในมัธยมการตบหัว ล้อพ่อแม่ พูดจาเหยียดหยาม ล้อปมด้อย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.14 การ Bully พบเจอบ่อยในเด็กอายุ 13 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.12 รู้หรือไม่ การกลั่นแกล้งผู้อื่นพบบ่อย ที่สุดใน เด็กมัธยม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.12 ตามลำดับ

ด้านทัศนคติ พบว่า นักเรียนมีความรู้ทัศนคติต่อสื่อรณรงค์หลังรับชมสื่อ ในด้านทัศนคติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีทัศนคติ ระดับมากที่สุด จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพื่อนที่อ้วนอยากลดน้ำหนักแล้วกำลังจะเปลี่ยนตัวเองมาออกกำลังกายคุณจะเข้าไปทักบอกเขาว่า 5ปีแล้วนะที่บอกจะลดน้ำหนัก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.62 ถ้าเพื่อนผู้หญิงใส่ชุดเซ็กซี่คุณ มักจะเข้าไปแซว มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.58 แอบถ่ายคลิปเพื่อนตอนเข้า ห้องน้ำและเอาไปให้เพื่อนในห้องดู พูดปากต่อปากจัดว่าเป็นการ Bully ไหม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.54 เมื่อเพื่อนมีร่างกายไม่สม ประกอบ แล้วคุณมักไปเรียกปมด้อยเพื่อน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.52 เมื่อคุณเห็นเพื่อนใส่เสื้อเก่ามาโรงเรียน คุณมักถามว่าทำไมเสื้อโทรมจัง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.58 และมีทัศนคติในระดับมาก 4 ข้อ เพื่อนคนหนึ่งเดินไปไถเงินเพื่อนแล้วบอกว่าถ้าไม่ให้เงิน จะโดนทำร้ายร่างกาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.48 เวลากลั่นแกล้งผู้อื่นแล้วเคยคิดรู้สึกเสียใจที่หลังไหม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.46 เวลาว่างมักรวมกลุ่มนั่งนินทา เพื่อนที่ไม่ชอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.44 หากเพื่อนในห้องใส่ชุดผิด มาเรียน คุณมักจะล้อเลียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.42 ตามลำดับ

3. การผลิตสื่อวีดิทัศน์รณรงค์การยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูดโดยการใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัว พบว่า พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาเปรียบการรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ ปรากฏผลดังนี้

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ พบว่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้สื่อรณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด(Bully) ก่อนรับชมสื่อเท่ากับ 3.44 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.41 และเฉลี่ยการรับรู้หลังชมสื่อรณรงค์การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด(Bully) เท่ากับ 4.23 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 ได้ผลคะแนน t–test เท่ากับ -7.366 Sig (2 tailed) เท่ากับ.000 จึงปฏิเสธสมติฐาน H0 กล่าวคือหลังรับชมสื่อรณรงค์การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด (Bully) และก่อนรับชมสื่อรณรงค์การแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด (Bully) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่หลังรับชมสื่อรณรงค์การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด(Bully) มีผลต่อความรู้ความเข้าใจของผู้รับสื่อสูงกว่าก่อนรับชมสื่อรณรงค์การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด (Bully)

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบทัศนคติ พบว่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้สื่อรณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด (Bully) ก่อนรับชมสื่อเท่ากับ 2.83 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.37 และเฉลี่ยการรับรู้หลังชมสื่อรณรงค์การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด(Bully) เท่ากับ 4.51 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 ได้ผลคะแนน t–test เท่ากับ -12.808 Sig (2 tailed) เท่ากับ.000 จึงปฏิเสธสมติฐาน H0 กล่าวคือหลังรับชมสื่อรณรงค์การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด (Bully) และก่อนรับชมสื่อรณรงค์การแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด (Bully) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่หลังรับชมสื่อรณรงค์การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด(Bully) มีผลต่อทัศนคติของผู้รับสื่อสูงกว่าก่อนรับชมสื่อรณรงค์การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด (Bully)

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและทัศนคติ พบว่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้สื่อรณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด(Bully) ก่อนรับชมสื่อเท่ากับ 3.19 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.36 และเฉลี่ยการรับรู้หลังชมสื่อรณรงค์การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด(Bully) เท่ากับ 4.34 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 ได้ผลคะแนน t–test เท่ากับ -8.723 Sig (2 tailed) เท่ากับ.000 จึงปฏิเสธสมติฐาน H0 กล่าวคือหลังรับชมสื่อรณรงค์การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด (Bully) และก่อนรับชมสื่อรณรงค์การแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด (Bully) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่หลังรับชมสื่อรณรงค์การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด(Bully) มีผลต่อการรับรู้ของผู้รับสื่อสูงกว่าก่อนรับชมสื่อรณรงค์การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด (Bully)

4. การผลิตสื่อวีดิทัศน์รณรงค์การยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูดโดยการใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัว พบว่า ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

ด้านของเนื้อหา พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อความเหมาะสมของสื่อรณรงค์ ในด้านเนื้อหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเข้าใจด้านเนื้อหา ระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ความเหมาะสมของลำดับในการนำเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50 เนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้รับชม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50 และมีความเข้าใจใน ระดับมาก จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เนื้อหามีความเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.38 เนื้อหาถูกต้องเหมาะสมตาม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 ความเหมาะสมเนื้อหาที่นำเสนอที่ 2 การกลั่นแกล้งพูดอื่นด้วยคำพูด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.30 ความเหมาะสมเนื้อหาที่นำเสนอตอนที่ 3 บทสัมภาษณ์ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งพูดอื่นด้วยคำพูด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.30 ความเหมาะสมเนื้อหาที่นำเสนอ ตอนที่ 1 ประวัติ ข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับการ การกลั่นแกล้งผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.28 ความยาวในแต่ละ ตอน มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.22 เนื้อหาสร้างให้เห็นถึงผลกระทบ ของการการ Bully ด้วยคำพูด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.14 ตามลำดับ

ด้านการออกแบบ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อความเหมาะสมของสื่อรณรงค์ ในด้านการออกแบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเข้าใจด้านการออกแบบ ระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ การโน้มน้าวใจต่อ วิดีโอที่ใช้ในสื่อรณรงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่4.54 การจัดรูปแบบในแต่ละตอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.52 การรับรู้ต่อเนื้อหาที่ใช้ความกลัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50 และมีความเข้าใจใน ระดับมาก จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ การใช้เทคนิค

ในการตัดต่อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.24 การรับรู้ต่อ การใช้ความกลัวในการตัดต่อ รณรงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.24 บทสัมภาษณ์ ผู้ถูกกลั่นด้วยคำพูดมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.22 ภาพและเสียงมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.20 เสียง Sound Effect ประกอบมีความสอดคล้องกับสื่อรณรงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.12 การเรียงลำดับความสำคัญในแต่ละ ตอน และรูปแบบการนำเสนอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.08 การรับรู้ต่อเวลาที่ใช้ในสื่อรณรงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.08 ตามลำดับ

ด้านการสื่อความหมาย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อความเหมาะสมของสื่อรณรงค์ ในด้านการสื่อความหมายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.5 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเข้าใจด้านการสื่อความหมาย ระดับมากที่สุด จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ผู้รับชมสื่อวิดีโอรณรงค์เกี่ยว กับการ Bully เกิดการตระหนักถึงผลกระทบที่ตามมา มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.76 สื่อวิดีโอรณรงค์บ่งบอกถึง ผลกระทบที่ตามมาของ การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.72 วิดีโอสื่อถึงความรู้สึกสงสารและ เห็นใจผู้ถูก Bully มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.60 เสียงผู้บรรยายมีความน่ากลัวน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.56 สื่อรณรงค์สื่อให้เห็นถึงสิ่งที่ผู้ถูกมากที่สุด Bully ได้พบเจอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.52 สื่อวิดีโอรณรงค์ใช้ภาพและเสียง ให้เกิดความกลัวมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.52 สื่อวิดีโอรณรงค์ช่วยขยาย ความหมายคำว่า Bully ได้มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50 และมีความเข้าใจใน ระดับมาก จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ วิดีโอสื่อถึงความรู้สึกหดหู่ของ ผู้ที่ถูก Bully มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.38 บทสัมภาษณ์ “เกี่ยวกับผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งด้วยคำพูด มีการสื่อความหมายเกี่ยวผลกระทบของการ Bully” ให้ผู้รับชมเกิดการรับรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 ภาพและเสียงสื่อถึงความ รุนแรงภายในที่ผู้ถูกกลั่นแกล้งได้รับ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.26 ตามลำดับ

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัย การผลิตสื่อวีดิทัศน์โดยใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัวเพื่อรณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด (Bully) โดยเปรียบเทียบการรับรู้ก่อนรับชมสื่อและหลังรับชมสื่อ สามารถวิเคราะห์ประเด็นสำคัญได้ดังนี้

เมื่อวิเคราะห์ในแต่ละด้านของสื่อวีดิทัศน์รณรงค์ พบว่า ด้านเนื้อหา สื่อวีดิทัศน์รณรงค์ ก่อนรับชมสื่อและหลังรับชมสื่อมีความแตกต่างกัน โดยหลังรับชมสื่อวีดิทัศน์รณรงค์มีการรับรู้สูงกว่าก่อนรับชมสื่อวิดีทัศน์รณรงค์ ในด้านการโน้มน้าวใจต่อวีดิทัศน์ประกอบด้วยภาพและข้อความตามด้วยเสียงบรรยาย และ เนื้อหาสร้างให้เห็นถึงความสำคัญของการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูดโดยใช้ความกลัว

ด้านการออกแบบ พบว่า สื่อวิดีทัศน์รณรงค์ ก่อนรับชมสื่อและหลังรับชมสื่อมีความแตกต่างกัน โดยหลังรับชมสื่อมีการรับรู้มากขึ้นต่อสื่อวีดิทัศน์, การจัดรูปแบบในแต่ละ ตอน, ภาพและเสียงมีความเหมาะสม,การเรียงลำดับความสำคัญในแต่ละ ตอน และรูปแบบการนำเสนอ, การใช้เทคนิคในการตัดต่อ, การโน้มน้าวใจต่อ วิดีโอที่ใช้ในสื่อรณรงค์, การรับรู้ต่อเวลาที่ใช้ในสื่อรณรงค์, เสียง Sound Effect ประกอบมีความสอดคล้องกับสื่อรณรงค์, บทสัมภาษณ์ ผู้ถูกกลั่นด้วยคำพูดมีความเหมาะสม, การรับรู้ต่อ การใช้ความกลัวในการตัดต่อรณรงค์ และการรับรู้ต่อเนื้อหาที่ใช้ความกลัว

ด้านการสื่อความหมายพบว่า สื่อวิดีทัศน์รณรงค์ ก่อนรับชมสื่อและหลังรับชมสื่อมีความแตกต่างกัน โดย หลังรับชมสื่อวีดิทัศน์รณรงค์ มีการรับรู้สูงกว่าก่อนรับชมสื่อ ใน 2 ด้านดังนี้

1. การบอกที่มาและข้อมูลสำคัญที่ใช้ในสื่อวีดิทัศน์ โดยสื่อวีดิทัศน์รณรงค์หยุดการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด โดยใช้ความกลัว ในตอนที่ 1 เป็นการบอกเล่าที่มาและความสำคัญของการ Bully ว่าสิ่งที่ผู้ถูกกระทำพบเจอนั่นมีอะไรบ้าง และการ Bully พบเจอบ่อยมากที่สุดในโรงเรียนมัธยม และสถิติต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยใช้ภาพประกอบพร้อมคำบรรยาย โดยจะมีข้อความสำคัญสอดแทรกในทุกช่วงสำคัญของ วีดิทัศน์ ตอนที่ 2 จะเป็นการเน้นย้ำการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด ว่าการกลั่นแกล้งด้วยคำพูดนั่นมีกี่ประเภท แหล่งข่าวข้อมูลการเสียชีวิตของเด็กที่ถูกกลั่นแกล้งด้วยคำพูดให้เห็นถึงผลกระทบ ว่าสิ่งที่ตามมามันเลวร้ายขนาดไหน ส่วนตอนที่ 3 บทสัมภาษณ์ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งด้วยคำพูดจริงๆ และสื่อวีดิทัศน์แสดงให้เห็นว่า ผลกระทบที่ตามมาเป็นอย่างไง การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการ Bully มากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะได้เข้าใจว่าบ้างสิ่งที่เราทำไปในแต่ละวันที่เราไม่ตั้งใจ อาจเป็นการ Bully โดยใช้การสื่อความหมายด้วยความกลัว ซึ่งสรุป คือ หลังรับชมสื่อวีดิทัศน์

รณรงค์ มีการรับรู้สูงกว่า ก่อนรับชมสื่อรณรงค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ กุลทิพย์ ศาสตระรุจิ [14] ศึกษาปัจจัยองค์ประกอบเชิงสร้างสรรค์ที่มีพลังต่อการรับรู้ โดยมีความสอดคล้องกันในส่วนของการใช้การรับรู้ด้านเหตุผล และการสื่อสารด้วยวัจนภาษา

2. ด้านการสร้างการรับรู้จากเนื้อหาโดยรวมของสื่อวีดิทัศน์ โดยสื่อวีดิทัศน์รณรงค์ มีเนื้อหาโดยรวมสร้างการรับรู้ให้ผู้รับชมเกิดความกลัวในการกลั่นแกล้งผู้อื่นและแสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่ตาม และตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด Bully ซึ่งสรุปคือ เนื้อหาโดยรวมทั้งหมดของหลังรับชมสื่อสื่อวีดิทัศน์รณรงค์มีการรับรู้สูงกว่าก่อนรับชมสื่อ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของหทัยชนก รัตนาชาตรี [15] ศึกษาปัจจัยการใช้จูงจุดใจเชิงอารมณ์รูปแบบต่างๆ โดยมีความสอดคล้องกันในส่วนของการใช้ภาพและเสียงและข้อความให้รู้สึกถึงความโหดร้าย รู้สึกกลัว แล้วหดหู่ และสอดคล้องกับทฤษฎีการรับรู้โดยใช้ความกลัว โดย ศึกษาปัจจัยองค์ประกอบการนำเสนอเนื้อหาของสื่อรณรงค์ที่ใช้หัวใจของกลยุทธ์การรับรู้ด้วยความกลัว ได้ แก่การกระตุ้นความกลัวให้เกิดขึ้นในผู้รับสาร

ทั้งนี้ผู้วิจัยมองเห็นว่า ความแตกต่างที่เกิดขึ้นนั้นหลังรับชมสื่อ เกิดมาจากการใช้ภาพและเสียงพร้อมข้อความประกอบ เมื่อได้ชมวีดิทัศน์รณรงค์ ย่อมทำให้เกิดการรับรู้หลังรับชมสื่อ ดังนี้ จำทำให้เห็นได้ว่า การทำสื่อรณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูดโดยใช้ความกลัวมีการรับรู้ที่มากขึ้นกว่าก่อนรับชมสื่อรณรงค์

จากการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่า การศึกษาความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์เพื่อใช้ในการรณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูดโดยใช้ความกลัว เป็นสิ่งจำเป็นของนักสื่อสารมวลชนหรือผู้ผลิตสื่อเนื่องจาก การรณรงค์เนื้อในแต่ละเรื่อง จุดประสงค์ของการรณรงค์ก็จะแตกต่างกันออกไป การเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมของสื่อเพื่อนำมาใช้ในการรณรงค์ให้ได้ผลมากที่สุด จึงเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะจะเป็นส่วนที่ทำให้สื่อรณรงค์นั้นๆ ได้ผลดีที่สุด โดยจากผลการศึกษา คือ การใช้ภาพและเสียงพร้อมข้อความประกอบในวีดิทัศน์ทำให้เนื้อหาข้อมูลมีประสิทธิในการรับรู้มากขึ้น ย่อมทำให้เกิดการรับรู้ต่อผู้รับสาร เพราะภาพและเสียงที่ใช้ในการทำสื่อรณรงค์คือตัวกระตุ้นอารมณ์ให้ผู้รับสื่อสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการรณรงค์ เมื่อภาพและเสียงที่ใช้น่าสนใจ ตรงประเด็น หรือเนื้อหาของสื่อนั้นเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวกับผู้รับสื่อโดยตรง ก็จะทำให้ผู้รับสื่อเกิดการเห็นความสำคัญของสื่อรณรงค์สื่อนั้น เมื่อเราใช้ภาพและเสียงที่เป็นการสื่อความหมายด้วยความกลัวในการนำเสนอ ภาพและเสียงรวมถึงข้อความที่ใช้ จะต้องสร้างความรู้สึก รุนแรง หดหู่ น่ากลัว ก้าวร้าว ซึ่งองค์ประกอบนี้จะเป็นตัวกระตุ้น และเปลี่ยนแปลงในอารมณ์และความรู้สึกของผู้รับสื่อได้ดีกว่าองค์ประกอบอื่นๆ การวิจัยนี้เป็นเพียงผลจากการทำสื่อรณรงค์ยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูดเท่านั้น สำหรับการทำสื่อรณรงค์ในหัวข้ออื่นๆ วิธีการนำเสนอเนื้อหาของสื่อ หรือเทคนิคในการใส่องค์ประกอบต่างๆลงไปในสื่อเพื่อให้เกิดการการรับรู้ ก็อาจจะแตกต่างกันออกไปต้องขึ้นอยู่กับว่า สื่อรณรงค์ประเพทนั้น มีเนื้อหาอย่างไร เหมาะกับการนำเสนอรูปแบบไหน เพราะไม่ใช่ทุกสื่อรณรงค์ที่จะสามารถนำเสนอเนื้อในรูปแบบเชิงการสื่อความหมายด้วยความได้ทั้งหมด

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาวิธีการนำเสนอเนื้อหาของสื่อ หรือเทคนิคในการใส่องค์ประกอบต่างๆลงไปในสื่อเพื่อให้เกิดการรับรู้หรือเกิดความแตกต่างกันออกไป

2. ควรมีการประเมินในเชิงคุณภาพด้านความคิดเห็นของผู้รับสื่อ เนื่องจากจะได้ข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะที่ผู้รับสื่อมีต่อสื่อในแต่ละรูปแบบ

3. ควรมีการเพิ่มรายละเอียดในการเก็บข้อมูลจากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้เป็นตัวเลือก เช่น แบบอัตนัย หรือแบบเติมคำ จะช่วยให้การเก็บข้อมูลมีความหลากหลาย ลดการเดาหรือสุ่มเลือกระหว่างการทดลองได้

4. การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษา การทำสื่อรณรงค์ กรณีตัวอย่าง ในเรื่องการยุติการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยคำพูด (Bully) เท่านั้น หากผู้ศึกษาสนใจต้องการทำสื่อรณรงค์ประเภทอื่น ควรศึกษาเรื่องรูปแบบเนื้อหาในการผลิตสื่อรณรงค์แต่ละประเภท เพื่อจะได้กำหนดรูปแบบที่จะใช้ในการทำสื่อรณรงค์มาใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

ทฤษฎีการสื่อสารที่ควรรู้. *หลักและทฤษฎีการสื่อสาร.* (online),(2557), สืบค้นจาก:

htpps://snamiki.wordpress.com/2011/09/24/commart

ย้อนมติมหาเถรฯวางกฎเหล็กโรงเรียนในที่สงฆ์ ชี้ขาดปม"มุสลิมสันติ-วัดหนองจอก". (online), (2561), สืบค้นจาก:

https://www.isranews.org/content-page/67-south-slide/66630-maha.html

มุสลิมฮือประท้วงวัดหนองจอก. *อ้างรัฐธรรมนูญ+ระเบียบกระทรวง สารพัด.* (online), (2554),สืบค้นจาก:

http://lovethailandso.blogspot.com/2016/09/blog-post_23.html

มูลนิธิยุวพัฒน์, การกลั่นแกล้ง (Bullying). *ความรุนแรงในสังคม.* (online), (2562), สืบค้นจาก:

https://www.yuvabadhanafoundation.org/th/ข่าวสาร/บทความทั่วไป/การกลั่นแกล้ง-Bullying-วัยรุ่น/

Thestandard, ส่องสถิติ ‘การกลั่นแกล้ง’ ในรั้วโรงเรียน รู้จักประเภทและการรับมือ. (online),(2562), สืบค้นจาก:

https://thestandard.co/school-bullying/

อาณาจักร โกวิทย์. *ทฤษฎีการโน้มน้าวใจต่อสื่อรณรงค์.* (online),(2554), สืบค้นจาก:

http://devcomru7.blogspot.com/2011/09/blog-post_21html.

วัชราภรณ์ บุญญศิริวัฒน์. *การโน้มน้าวใจโดยใช้ความกลัว.* (online),(2554), สืบค้นจาก:

http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php?title=%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81

อัครพล แผ่นทอง. *ความหมายของการตัดต่อ.* (online),(2554), สืบค้นจาก:

https://sites.google.com/site/akkaraphon000000/home-hi

Kruoong Blog. *ความรู้เบื้องต้นของการตัดต่อ.* (online), (2554),

สืบค้นจาก: http://kruoong.blogspot.com/2011/07/blog-post.html

Pae Phuriphan's. *วิธีการตัดต่อรูปแบบต่างๆ.* (online),(2554), สืบค้นจาก:

http://paephuriphan.wordpress.com/2014/10/17/ความหมายของ-การลำดับภาพ/

Krupiyadanai. *ข้อมูลเทคนิคเบื้องต้นการตัดต่อ.* (online),(2554), สืบค้นจาก: https://krupiyadanai.wordpress.com

/computer4/เทคโนโลยีสื่อประสม/การตัดต่อ/

อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท. (2537). การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. *วารสารวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย* ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน ตุลาคม 2537 , พิมพ์ครั้งที่ 1. 255- กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2537,

เกรียงไกร พัฒนกุลโกเมธ, “*ทัศนคติและความพึงพอใจของประชาชนเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อสื่อรณรงค์เพื่อการงดสูบบุหรี่ใช้กลยุทธ์การรณรงค์ด้วยความกลัว*”, วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต , มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พระนคร, 2554

ณัฏฐ์ชุดา วิจิตรจามรี. “*การสร้างความหมายและองค์ประกอบเชิงสร้างสรรค์ของสื่อทัศน์เพื่อโน้มน้าวใจในการรณรงค์ไม่สูบบุหรี่*”, วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์ มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, 2558.

หทัยชนก รัตนาชาตรี, “*การสื่อสารการโน้มน้าวใจเชิงอารมณ์เพื่อต่อต้านการใช้สัตว์ทดลองของบริษัทเครื่องสำอาง*” , *วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต*, คณะนิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, 2558

ศุภานัน ศิริตัง, “*การศึกษาเปรียบเทียบการเปิดรับ และความพึงพอใจที่มีต่อสื่อโฆษณาโครงการรณรงค์ เมาไม่ขับ ดื่มไม่ขับ ของมูลนิธิเมาไม่ขับและโครงการรณรงค์ งดเหล้า เข้าพรรษา ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในกลุ่มนักศึกษาเขตกรุงเทพและปริมณฑล*”, วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยรังสิต, 2553.

Pinterest, Faces of drank Driving. (online), (2559), สืบค้นจาก : http://www.pinterest.com/pin/498421883737212402/

พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์, การพัฒนารูปแบบการป้องกันการข่มเหงรังแกในโรงเรียน. (online), (2561), สืบค้นจาก: http://dspace.bu.ac.th/jspui/bitstream/123456789/3160/1/chindanai_siri.pdf

ขั้นตอนการผลิตรายการวีดิทัศน์3P. (online),(2557), สืนค้นจาก: http://fernchon.blogspot.com/2017/07/3-3p-2539-pre-production-1.html

วาสนา เหมาวราพรชัย. *การสร้างสรรค์ภาพยนตร์โฆษณาเพื่อรณรงค์ให้เด็กรักการอ่านหนังสือ* หน้า13, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

EDITOR, ประวัติ Rudolf Arnheim (Online), 2554, Available: http://v1.midnightuniv.org/midarticle.html (19 กรกฎาคม 2558)

DOP, ประวัติ Edwins S.Porter (Online), 2556,Available:http://www.bloggang.com/viewdiary. Php?id=ilovemovie&month=10-2005&date=13&group=1&blog=1 (19 กรกฎาคม 2558).

Ken Dancy Ger. *The Technique of Film and Video Editing* : History, Theory, and Practice.Focal Press, 2007.

TONGGZ, ประวัติ Lev Kuleshov (Online), 2556, Available:http://www.oknation.net/blog/tonggz/2008/08/04/entry-1 (19 กรกฎาคม 2558).

แก้วเกล้า บรรจง. *แนวคิดการสื่อสารการณรงค์*. (Online), 2554, สืบค้นจาก:

http://161.200.145.125/bitstream/123456789/60240/1/5984654528.pdf

ศ.ดร กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ *ประสิทธิภาพสื่อ.* (Online), 2557, สืบค้นจาก :

http://www.krismant.com/images/papers/Efficiency.pdf

บทความวิจัย

คุณภาพการให้บริการขนส่งของธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง

อารียา บริสุทธิ์
นักศึกษาหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยหัวฉียวเฉลิมพระเกียรติ
E-mail: areya_04@hotmail.com, Tel.063-769-6964
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุติระ ระบอบ สาขาการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยหัวฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการของธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง 2. เปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการของธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถาม (Questionnaire) จากร้านจำหน่ายอาหารสัตว์เลี้ยงในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 287 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมุติฐานใช้สถิติค่า (t-test) และค่า (F-test)

จากผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพการให้บริการของธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยงอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการของธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแล้วพบว่า ร้านจำหน่ายอาหารสัตว์เลี้ยงในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีสถานภาพ ระดับการศึกษา และอายุการทำงาน ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการ ส่วนร้านจำหน่ายอาหารสัตว์เลี้ยงในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีเพศ อายุ สาขาวิชาที่จบ และตำแหน่งงาน ไม่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการของธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: : *คุณภาพการให้บริการ, บริการขนส่ง, ธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง*
Received: April 8, 2021, **Revised** April 20, 2021, **Accepted** June 2, 2021

Transport service quality of Pet food business

Areeya Borisut
Master of Management (Industrial Management) Huachiew Chalermprakiet University
E-mail: areya_04@hotmail.com, Tel.063-769-6964
Assist Prof. Chutira Rabob, Ph.D Faculty of Management (Industrial Management) Huachiew Chalermprakiet University

Abstract

This research aimed to 1. To study the service quality level of pet food business. 2. To compare the service quality of pet food business. By personal factors This research uses data from questionnaires collection. (Questionnaire) of 287 pet food stores in Bangkok and metropolitan area. The statistics used for data analysis consisted of percentage, frequency, mean, standard deviation. The hypothesis testing used statistical values (t-test) and value (F-test).

From the research results it was found that The service quality level of the pet food business is very high. And when comparing the service quality of the pet food business Classified by personal factors and found that Pet food stores in Bangkok and metropolitan areas with educational status And working life Affect the quality of service Pet food stores in Bangkok and metropolitan areas with sex, age, subject disciplines And job title It does not affect the service quality of the pet food business. Statistically significant at a level of 0.05.

Keywords: *Service quality, Quality of transportation service, Pet food business*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ได้รับความสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทนำ

การจัดการการขนส่งสินค้าเป็นหนึ่งในกิจกรรมโลจิสติกส์ที่มีบทบาทต่อการวางแผนและตัดสินใจทางธุรกิจเป็นอย่างมาก ซึ่งการขนส่งทางถนนนั้นนับได้ว่าเป็นการขนส่งที่ผู้ประกอบการนิยมใช้มากที่สุด เนื่องจากเป็นวิธีการขนส่งที่สะดวก รวดเร็ว ส่งถึงจุดหมายปลายทางได้โดยไม่ต้องมีการขนถ่ายสินค้าหรือเปลี่ยนพาหนะ มีความยืดหยุ่นในด้านเวลา สามารถควบคุมเวลาได้ดี ขนส่งได้ปริมาณที่ต้องการ จำนวนเที่ยวที่ออกรถบ่อย และยังครอบคลุมพื้นที่ในการให้บริการขนส่งอีกด้วย

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังพบอีกว่า การจัดการขนส่งด้วยตนเองนั้นจะทำให้เกิดต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น อาทิ ค่าเชื้อเพลิง ค่าซ่อมบำรุงรักษา ค่ายางรถยนต์ ค่าใช้จ่ายในการลงทุนด้านระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือสารสนเทศ (Information Technology) ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง GPS หรือ TMS เป็นต้น รวมไปถึงการจัดเส้นทางการเดินรถ อีกทั้งยังต้องมีระบบจัดการที่ดีที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ดังนั้น ผู้ประกอบต่างๆ จึงหันมาใช้บริการผู้ให้บริการขนส่งทางรถยนต์แทนที่จะทำการขนส่งด้วยตนเอง

สำหรับผู้ประกอบการ เจ้าของผลิตภัณฑ์ หรือเจ้าของสินค้า ที่จำเป็นต้องว่าจ้างบริษัทผู้ให้บริการขนส่งสินค้าเพื่อจัดส่งสินค้าไปยังลูกค้านั้น มักจะมีเกณฑ์และขอบเขตในการพิจารณาเพื่อคัดเลือกผู้ให้บริการขนส่งที่มีความเหมาะสม นั่นก็คือ

คุณภาพการให้บริการ (Service Quality) ซึ่งคำถามที่ตามมาก็คือ แล้วคุณภาพการบริการคืออะไร? และประกอบด้วยอะไรบ้าง?

โดยปัญหาหลักๆของการให้บริการขนส่งสินค้า จากการเก็บสถิติข้อมูลข้อร้องเรียนของมูลนิธิ ปี 2562 พบว่าตลอดทั้งปีมีผู้บริโภคมาขอคำปรึกษาและร้องเรียนกว่า 4,182 ราย ซึ่งสามารถสรุปปัญหาออกมาได้ราว 7 ด้าน อันดับ 1 คือ อาหาร ยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพ 1,534 ราย หรือ 36.68% ปัญหารองลงมา อันดับ 2 เป็นเรื่องของการบริการสาธารณะ 19.61% ขณะที่อันดับ 3 เป็นเรื่องของการบริการสุขภาพและสาธารณสุข 16.81% ตามด้วยการเงินการธนาคาร 10.43% สินค้าและบริการทั่วไป 8.18% อสังหาริมทรัพย์ 3.23% สื่อและโทรคมนาคม 1.17% ตามลำดับ และยังมีเรื่องอื่นๆ อีกกว่า 3.90%

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการขนส่ง โดยใช้แบบจำลอง SERVQUAL ในแต่ละด้าน และเปรียบเทียบปัจจัยแต่ละด้านที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการเพื่อให้ทราบแนวทางในการแก้ไขและองค์กรมีการพัฒนาประสิทธิภาพการขนส่งอย่างต่อเนื่อง

SERVQUAL คือ Service Quality หรือคุณภาพบริการ 5 ด้าน ที่ประกอบด้วย Tangible Reliability Responsiveness Empathy และ Assurance ดังนี้

1. Tangible หมายถึงลักษณะทางกายภาพที่ปรากฏให้เห็นถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆอันได้แก่ สถานที่ บุคลากร อุปกรณ์ เครื่องมือ เอกสารที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารและสัญลักษณ์รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่ทำให้ผู้รับบริการรู้สึกว่าได้รับการดูแลห่วงใยและความตั้งใจจากผู้ให้บริการ บริการที่ถูกนำเสนอออกมาเป็นรูปธรรมจะทำให้ผู้รับบริการรับรู้ถึงการให้บริการนั้นๆได้ชัดเจนขึ้น

2. Reliability หมายถึงความสามารถในการให้บริการให้ตรงกับสัญญาที่ให้ไว้กับผู้รับบริการบริการที่ให้ทุกครั้งจะต้องมีความถูกต้องเหมาะสมและได้ผลออกมาเช่นเดิมในทุกจุดของบริการความสม่ำเสมอนี้จะทำให้ผู้รับบริการรู้สึกว่าบริการที่ได้รับนั้นมีความน่าเชื่อถือสามารถให้ความไว้วางใจได้

3. Responsiveness หมายถึงความพร้อมและความเต็มใจที่จะให้บริการโดยสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างทันท่วงทีผู้รับบริการสามารถเข้ารับบริการได้ง่ายและได้รับความสะดวกจากการใช้บริการรวมทั้งจะต้องกระจายการให้บริการไปอย่างทั่วถึงรวดเร็ว4.Empathy หมายถึงความสามารถในการดูแลเอาใจใส่ผู้รับบริการตามความต้องการที่แตกต่างของผู้รับบริการแต่ละคน

5. Assurance หมายถึงความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับผู้รับบริการผู้ให้บริการจะต้องแสดงถึงทักษะความรู้ ความสามารถในการให้บริการและตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการด้วยความสุภาพนุ่มนวล มีกริยามารยาทที่ดีใช้การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและให้ความมั่นใจว่าผู้รับบริการจะได้รับบริการที่ดีที่สุด

ในการสรุปการแปลผลโดยใช้เครื่องมือ SERVQUAL ได้นำหลักวิชาสถิติมาใช้เพื่อพัฒนาเครื่องมือสำหรับการวัดการรับรู้คุณภาพการให้บริการและทำการทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) และความเที่ยงตรง (validity) พบว่าเครื่องมือ SERVQUALยังสามารถแบ่งคุณภาพการให้บริการได้ 5 ด้านและยังคงให้ความสัมพันธ์กับคุณภาพการให้บริการ 10 ด้านที่กล่าวมาข้างต้นจึงมีการนำทั้ง 2 ด้านมาปรับปรุงใหม่คือ SERVQUAL Dimension หรือ RATER ได้แก่ ความน่าเชื่อถือ การสร้างความมั่นใจ รูปลักษณ์ทางกายภาพ การเข้าถึงบริการ และการตอบสนอง โดยผู้ศึกษาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ขอเลือกศึกษาด้านที่เกี่ยวกับเนื้องานและความสัมพันธ์กันในการให้บริการลูกค้าเพื่อใช้ศึกษากรอบแนวคิด ในการวิจัยความพึงพอใจและความคาดหวังต่อคุณภาพการให้บริการรถเคลื่อนที่ธนาคารออมสินในจังหวัดลำปางนั้น เลือกใช้คุณภาพการให้บริการ 5 ด้านดังนี้ ความเชื่อมั่น/ไว้วางใจความเป็นรูปธรรมของการบริการความมีอัธยาศัยไมตรีการเข้าถึงการบริการและการติดต่อสื่อสาร

บทบาทของโลจิสติกส์

1.บทบาทของโลจิสติกส์ต่อระบบเศรษฐกิจโลจิสติกส์เป็นกุญแจสำคัญในระบบเศรษฐกิจในสองแนวทาง (ยรรยงค์ ถ้ำสวย,2561)คือ

ประการแรกโลจิสติกส์เป็นรายจ่ายที่สำคัญสำหรับธุรกิจต่างๆและจะส่งผลกระทบและได้รับผลกระทบจากกิจกรรมอื่นในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งการปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนการด้านโลจิสติกส์จะส่งผลโดยตรงต่อการปรับปรุงสภาพเศรษฐกิจโดยรวมให้ดีขึ้น

ประการที่สองโลจิสติกส์ได้ร้องรับการเปลี่ยนแปลงและกระบวนการของธุรกรรมทางเศรษฐกิจและได้กลายเป็นกิจกรรมสำคัญในด้านการสนับสนุนการขายเสมือนหนึ่งเป็นสินค้าและบริการด้วย เพื่อให้เข้าใจในบทบาทดังกล่าวโดยใช้มุมมองจากทั้งระบบซึ่งหากสินค้าไม่มาตรงตามกำหนดลูกค้าก็ไม่สามารถซื้อสินค้าดังกล่าวได้กล่าวคือ หากกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่อยู่ภายในโซ่อุปทานมีปัญหาจะส่งผลกระทบทั้งหมด

2. บทบาทของโลจิสติกส์ในองค์กรต่างๆ ประสิทธิภาพของการจัดการด้านโลจิสติกส์ได้รับการยอมรับในฐานะที่เป็นโอกาสที่จะปรับปรุงความสามารถในการทากำไรและการแข่งขันองค์กรหลายองค์กรสามารถให้บริการลูกค้าได้อย่างโดยเด่นซึ่งองค์กรแรกๆ ที่ได้รับเอาแนวคิดด้านการตลาดมาให้นี้ได้นำมาซึ่งการใช้ลูกค้าเป็นตัวขับเคลื่อน(Customer Driven) แนวโน้มการมุ่งให้ความสำคัญกับการบริการลูกค้าสามารถใช้ได้จนถึงปัจจุบันประกอบด้วยโลจิสติกส์สนับสนุนการตลาดจากระบบปรัชญา

สมพร สุวรรณชลธาร (2561) วิจัยเรื่องคุณภาพการบริการการขนส่งของห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีรุ่งเรืองขนส่ง(2002) มีวัตถุประสงค์เพื่อคุณภาพการบริการการขนส่งและเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการบริการการขนส่งของห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีรุ่งเรืองขนส่ง(2002)ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านองค์การโดยใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie และ Mrogan และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายได้กลุ่มตัวอย่าง 210 คน จาก 70 บริษัท เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.66-1.0 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.75 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและทดสอบความแตกต่างรายคู่ผล การศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายจัดซื้อและอายุการทำงานอยู่ระหว่าง 4-6 ปี ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การที่มีระยะเวลาเปิดดำเนินกิจการอยู่ระหว่าง 7-15 ปี ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออกมีจำนวนพนักงานน้อยกว่า 500 คน และประกอบกิจการผลิตอาหารและขนมคุณภาพการบริการการขนส่งของห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีรุ่งเรืองขนส่ง (2002) ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมและรายด้านได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านการตอบสนองที่ทันท่วงที ด้านความไว้วางใจเชื่อถือได้ ด้านความเชื่อมั่นและด้านความเห็นอกเห็นใจอยู่ในระดับมาก โดยผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ ระดับ การศึกษา อายุการทำงาน สถานที่ตั้งของบริษัทและจำนวนพนักงานในองค์การต่างกันมีความคิดเห็นกับคุณภาพการบริการการขนส่งไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งงานระยะเวลาเปิดดำเนินกิจการและประเภทของกิจการต่างกันมีความคิดเห็นกับคุณภาพการบริการการขนส่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการของธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง
2. เปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการของธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการของธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ด้านประชากร คือ ร้านจำหน่ายอาหารสัตว์เลี้ยงใบเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 1,016 ราย โดยแบ่งตามเขต จำนวน 6 เขต ซึ่งประกอบด้วย (1) กรุงเทพมหานคร จำนวน 612 ราย (2) สมุทรปราการ จำนวน 91 ราย (3) ปทุมธานี จำนวน 104 ราย (4) นนทบุรี 137 ราย (5) สมุทรสาคร จำนวน 30 ราย (6) นครปฐม จำนวน 36 ราย

กลุ่มตัวอย่าง คือ ร้านจำหน่ายอาหารสัตว์เลี้ยงในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 287 ราย โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างในครั้ง ใช้สูตรการคำนวณแบบทราบจำนวนประชากร ของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ซึ่งกำหนดระดับช่วงความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดที่ยอมรับได้ไม่เกินร้อยละ 5 หรือที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการขนส่ง แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ได้รับบริการขนส่งจากธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการให้บริการ ที่ได้รับบริการขนส่งจากธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง มี 29 ชุด

3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียนวิธีวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1.ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์เพื่อทำการศึกษา

2.ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ใช้การศึกษาข้อมูลจากหนังสือ บทความ วารสาร งานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์จากทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เว็บไซต์จากทั้งหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง

4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจำนวน 287 ชุด การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัว แปรอิสระกับตัวแปรตามโดยใช้สถิติดังนี้ 1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คืออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้โดยการนำเสนอในรูปของค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean : X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) โดยส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปจากลูกค้าที่รับบริการจากบริษัท ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ส่วนตัว ความถี่ ในการใช้บริการ ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ ในส่วนที่ 2 การวัดระดับปัจจัยคุณภาพการ บริการที่ส่งผลต่อการคุณภาพบริการมี 5 ด้าน คือ ด้านสิ่งที่สามารถจับต้องได้ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้าน การตอบสนอง ด้านการให้ความมั่นใจ และด้านความเอาใจใส่ เมื่อพิจารณาแล้วก็ให้คะแนนตามระดับความสำคัญ 1-5 ซึ่งเป็นวิธีที่เรียกว่า ไลเคริร์ท (Likert’s Rating Scale) มี เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความคิดเห็น ระดับคะแนนเห็นด้วยน้อยที่สุด 1 เห็นด้วยน้อย 2 เห็นด้วยปานกลาง 3 เห็นด้วยมาก 4 เห็นด้วยมากที่สุด 5 ผลคะแนนที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยโดยใช้ เกณฑ์การแปลความหมาย แบบ Arbitrary Weighting

แบ่ง ออกเป็น 5 ระดับ รายละเอียดดังนี้ คือ ค่าเฉลี่ย ระดับการผลการตัดสินใจ 1.00 – 1.80 น้อยที่สุด 1.81 – 2.60 น้อย 2.61 – 3.40 ปานกลาง 3.41 – 4.20 มาก 4.21 – 5.00 มากที่สุด

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เป็ นสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อ สรุปผลอ้างไปยังประชากรของการศึกษาครั้งนี้จะตั้งระดับ ความเชื่อมั่น 95% โดยใช้สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ (Multiple Linear Regression) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการบริการและ ปัจจัย SERVQUALที่ส่งผลต่อคุณภาพบริการซึ่งกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

จากการศึกษา ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ร้านจำหน่ายอาหารสัตว์เลี้ยงในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9 มีอายุ 30-40 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 ใหญ่ มีสถานภาพสมรส จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 มีสาขาวิชาที่จบ สัตวศาสตร์ จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 มีตำแหน่งงานเจ้าของร้าน จำนวน 146คน คิดเป็นร้อยละ 50.9 และมีอายุการทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5

จากการศึกษา ระดับคุณภาพการให้บริการ ที่ได้รับบริการขนส่งจากธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง โดยใช้แบบจำลอง SERVQUAL (Service Quality) สามารถแยกรายด้าน ได้ดังนี้

1. ระดับคุณภาพการให้บริการ ที่ได้รับบริการขนส่งจากธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า พนักงานมีการจัดส่งสถานที่ถูกต้อง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 รองลงมา มีการวางบิลถูกต้อง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 และได้รับสินค้าตรงเวลา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68

2. ระดับคุณภาพการให้บริการ ที่ได้รับบริการขนส่งจากธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง ด้านการให้ความเชื่อมั่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า พาหนะในการจัดส่งสินค้ามีความเหมาะสมกับเส้นทางอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 รองลงมา ได้รับการเอาใจใส่ต่อการบริการเป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 และพนักงานให้คำแนะนำ/อธิบายได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64

3. ระดับคุณภาพการให้บริการ ที่ได้รับบริการขนส่งจากธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า พนักงานมีการใช้อุปกรณ์/เครื่องทุ่นแรง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 รองลงมา พนักงานมีการใช้อุปกรณ์เคลื่อนย้ายสินค้าในสภาพดี ไม่ชำรุด พร้อมสำหรับการให้บริการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 และพนักงานปฏิบัติหน้าที่อย่างสุภาพ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64

4. ระดับคุณภาพการให้บริการ ที่ได้รับบริการขนส่งจากธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง ด้านการเอาใจใส่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า พนักงานมีความสุภาพ และมีบุคลิกภาพที่ดี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 รองลงมา พนักงานมีการเข้าถึงง่าย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 และพนักงานให้บริการได้ตรงตามที่ต้องการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69

5. ระดับคุณภาพการให้บริการ ที่ได้รับบริการขนส่งจากธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง ด้านการตอบสนอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า พนักงานมีการแก้ไขปัญหาหน้างานได้เป็นอย่างดี กรณีติดปัญหาเกี่ยวกับบริการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 รองลงมา พนักงานสามารถแก้ไขปัญหาได้รวดเร็วตามความต้องการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และพนักงานมีการแก้ไขปัญหาหน้างานได้เป็นอย่างดี กรณีติดปัญหาเกี่ยวกับสินค้า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92

การอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษา ระดับคุณภาพการให้บริการ ที่ได้รับบริการขนส่งจากธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง โดยใช้แบบจำลอง SERVQUAL (Service Quality) สามารถแยกรายด้าน ได้ดังนี้

1. ระดับคุณภาพการให้บริการ ที่ได้รับบริการขนส่งจากธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า พนักงานมีการจัดส่งสถานที่ถูกต้อง อีกทั้งมีการวางบิลที่มีความถูกต้อง และได้รับสินค้าตรงเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวิมล คำวงศ์ (2559) ทำวิจัยเรื่องปัจจัยคุณภาพบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ความไว้เนื้อเชื่อใจ และความภักดีต่อบริษัท จัดท่องเที่ยวไปต่างประเทศของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยคุณภาพบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ความไว้ เนื้อเชื่อใจและความภักดีต่อบริษัทจัดท่องเที่ยวไปต่างประเทศของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยตัวแปรแฝงจำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ ความเชื่อถือและไว้วางใจได้ การให้ความเชื่อมั่นแก่ ผู้รับบริการ ความเป็นรูปธรรมของการบริการ เข้าใจการรับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ การตอบสนองความต้องการ ความพึงพอใจ ความไว้เนื้อเชื่อใจ และความภักดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรชนก เต็งวงษ์วัฒนะ (2558) ทำวิจัย เรื่องคุณภาพการให้บริการ การตระหนักถึงราคา ภาพลักษณ์ตราสินค้า และการบอกต่อที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งพัสดุของบริษัทเอกชนภายในประเทศไทยของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยคุณภาพการให้บริการด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนองความต้องการ ด้านการให้ความมั่นใจ และการตระหนักถึงราคาส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งพัสดุของบริษัทเอกชนภายในประเทศไทยของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งพัสดุของบริษัทเอกชนภายในประเทศไทยของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 74.0 ส่วนปัจจัยคุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรม ด้านความเข้าใจรับรู้ความต้องการ ภาพลักษณ์ตราสินค้า และการบอกต่อ ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งพัสดุของบริษัทเอกชนภายในประเทศไทยของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

2. ระดับคุณภาพการให้บริการ ที่ได้รับบริการขนส่งจากธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง ด้านการให้ความเชื่อมั่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า พาหนะในการจัดส่งสินค้ามีความเหมาะสมกับเส้นทาง ซึ่งได้รับการเอาใจใส่ต่อการบริการเป็นอย่างดี และพนักงานให้คำแนะนำพร้อมทั้งอธิบายได้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวิมล คำวงศ์ (2559) ทำวิจัยเรื่องปัจจัยคุณภาพบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ความไว้เนื้อเชื่อใจ และความภักดีต่อบริษัท จัดท่องเที่ยวไปต่างประเทศของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยคุณภาพบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ความไว้ เนื้อเชื่อใจและความภักดีต่อบริษัทจัดท่องเที่ยวไปต่างประเทศของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยตัวแปรแฝงจำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ ความเชื่อถือและไว้วางใจได้ การให้ความเชื่อมั่นแก่ ผู้รับบริการ ความเป็นรูปธรรมของการบริการ เข้าใจการรับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ การตอบสนองความต้องการ ความพึงพอใจ ความไว้เนื้อเชื่อใจ และความภักดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ จุนแสงจันทร์ (2558) ทำวิจัยเรื่องภาพลักษณ์ของร้านและคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าที่ใช้บริการร้าน Pets' Ville พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าคุณภาพการบริการของร้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยร้านมีคุณภาพการบริการด้านการเอาใจใส่มากที่สุด ตามด้วย ด้านการให้ความเชื่อมั่น ด้านการตอบสนอง ด้านความน่าเชื่อถือ และด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า คุณภาพการบริการด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ การให้ความเชื่อมั่น และการเอาใจใส่ ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการที่ร้าน Pets’ Ville อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.50 ในขณะที่ภาพลักษณ์ด้านความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา ความปลอดภัย และการบริการไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการที่ร้าน Pets’ Ville

3. ระดับคุณภาพการให้บริการ ที่ได้รับบริการขนส่งจากธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า พนักงานมีการใช้อุปกรณ์และเครื่องทุ่นแรง เพื่อใช้อุปกรณ์เคลื่อนย้ายสินค้าในสภาพดี ไม่ชำรุด

พร้อมทั้งสำหรับการให้บริการ และพนักงานปฏิบัติหน้าที่อย่างสุภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรชนก เต็งวงษ์วัฒนะ (2558) ทำวิจัย เรื่องคุณภาพการให้บริการ การตระหนักถึงราคา ภาพลักษณ์ตราสินค้า และการบอกต่อที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งพัสดุของบริษัทเอกชนภายในประเทศไทยของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยคุณภาพการให้บริการด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการตอบสนองความต้องการ ด้านการให้ความมั่นใจ และการตระหนักถึงราคาส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งพัสดุของบริษัทเอกชนภายในประเทศไทยของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งพัสดุของบริษัทเอกชนภายในประเทศไทยของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 74.0 ส่วนปัจจัยคุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรม ด้านความเข้าใจรับรู้ความต้องการ ภาพลักษณ์ตราสินค้า และการบอกต่อ ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่ง พัสดุของบริษัทเอกชนภายในประเทศไทยของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวิมล คำวงศ์ (2559) ทำวิจัยเรื่องปัจจัยคุณภาพบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ความไว้เนื้อเชื่อใจ และความภักดีต่อบริษัท จัดท่องเที่ยวไปต่างประเทศของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยคุณภาพบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ความไว้ เนื้อเชื่อใจและความภักดีต่อบริษัทจัดท่องเที่ยวไปต่างประเทศของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยตัวแปรแฝงจำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ ความเชื่อถือและไว้วางใจได้ การให้ความเชื่อมั่นแก่ ผู้รับบริการ ความเป็นรูปธรรมของการบริการ เข้าใจการรับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ การตอบสนองความต้องการ ความพึงพอใจ ความไว้เนื้อเชื่อใจ และความภักดี

4. ระดับคุณภาพการให้บริการ ที่ได้รับบริการขนส่งจากธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง ด้านการเอาใจใส่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า พนักงานมีความสุภาพ และมีบุคลิกภาพที่ดี อีกทั้งมีการเข้าถึงง่าย และพนักงานให้บริการได้ตรงตามที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ จุนแสงจันทร์ (2558) ทำวิจัยเรื่องภาพลักษณ์ของร้านและคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าที่ใช้บริการร้าน Pets' Ville พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าคุณภาพการบริการของร้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยร้านมีคุณภาพการบริการด้านการเอาใจใส่มากที่สุด ตามด้วย ด้านการให้ความเชื่อมั่น ด้านการตอบสนอง ด้านความน่าเชื่อถือ และด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า คุณภาพการบริการด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ การให้ความเชื่อมั่น และการเอาใจใส่ ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการที่ร้าน Pets’ Ville อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.50 ในขณะที่ภาพลักษณ์ด้านความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา ความปลอดภัย และการบริการไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการที่ร้าน Pets’ Ville อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิดาภา สดสี (2557) ทำวิจัยเรื่องสื่อสังคมออนไลน์ความรับผิดชอบต่อสังคมของลูกค้า และคุณภาพบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการคาเฟ่สำหรับคนรักแมวในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การตัดสินใจใช้บริการร้านคาเฟ่สำหรับคนรักแมวในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 48.6 ในขณะที่สื่อสังคมออนไลน์ ด้านการแนะนำและการอ้างถึง ด้านการสื่อสารแบบปากต่อปากอิเล็กทรอนิกส์ และด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองในสื่อสังคมออนไลน์ ความรับผิดชอบต่อสังคมของลูกค้า ด้านความสามารถในการเก็บรวบรวมความรู้ ด้านนวัตกรรม และคุณภาพการบริการ ด้านการเอาใจใส่ต่อลูกค้า ด้านการตอบสนองลูกค้า ความเป็นรูปธรรม และด้านการให้ความมั่นใจ ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านคาเฟ่สำหรับคนรักแมวในเขตกรุงเทพมหานคร

5. ระดับคุณภาพการให้บริการ ที่ได้รับบริการขนส่งจากธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง ด้านการตอบสนอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า พนักงานมีการแก้ไขปัญหาหน้างานได้เป็นอย่างดี กรณีติดปัญหาเกี่ยวกับบริการ อีกทั้งพนักงานสามารถแก้ไขปัญหาได้รวดเร็วตามความต้องการ และพนักงานมีการแก้ไขปัญหาหน้างานได้เป็นอย่างดี กรณีติดปัญหาเกี่ยวกับสินค้าอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร สุวรรณชลธาร (2561) ทำวิจัยเรื่องคุณภาพการบริการการขนส่ง ของห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีรุ่งเรืองขนส่ง (2002) พบว่า กลุ่มตัวอย่างในภาพรวมและรายด้านได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านการตอบสนองที่ทันท่วงที ด้านความไว้วางใจเชื่อถือได้ ด้านความเชื่อมั่น และด้านความเห็นอก เห็นใจ อยู่ในระดับมาก โดยผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ ระดับ การศึกษา อายุการทำงาน สถานที่ตั้งของบริษัท และจำนวนพนักงานในองค์การต่างกันมีความคิดเห็น กับคุณภาพการบริการการขนส่งไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งงาน ระยะเวลาเปิด

ดำเนิน กิจการ และประเภทของกิจการต่างกันมีความคิดเห็นกับคุณภาพการบริการการขนส่งแตกต่างกัน อย่าง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรายเลขา เลิศวณิชโรจน์ (2559) ทำวิจัย เรื่อง ภาพลักษณ์ตราและคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและความภักดีของผู้ใช้บริการจัดส่งอาหารในกรุงเทพมหานคร พบว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้าในด้านคุณสมบัติ ด้านคุณค่า ด้านบุคลิกภาพ และระดับคุณภาพการบริการ ด้านการตอบสนอง ด้านความวางใจได้ ด้านความมั่นใจ ด้านความใส่ใจ มีอิทธิพลทางบวกต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในธุรกิจจัดส่งอาหารตามสั่งในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ p-value < 0.05 และ2) ความพึงพอใจ ด้านความเพียงพอของการบริการที่มี ด้านระยะเวลาในการให้บริการ มีอิทธิพลทางบวกต่อความภักดีของผู้ใช้บริการจัดส่งอาหารในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ p-value < 0.05

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมดูแลหน่วยงานโลจิสติกส์ นำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในส่วนที่บกพร่อง เพื่อให้ได้ตามวิสัยทัศน์ที่ว่า “มุ่งมั่น พัฒนา เพื่อความพึงพอใจของลูกค้า”

2. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง คุณภาพการให้บริการลูกค้าของธุรกิจอาหารสัตว์เลี้ยง

เอกสารอ้างอิง

จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2540). *“ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจิตวิทยาการบริการ”* ในเอกสารการสอนชุด วิชาจิตวิทยาบริการ หน่วยที่ 1 หน้าที่ 1-62 นนทบุรี สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ฉัตยาพร เสมอใจ และมัทนียา สมมิ. (2546). พฤติกรรมผูบริโภค (พิมพครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอ็กซ เปอรเน็ท.

ชัชวาล อรวงศ์ศุภทัต. (2554)**.** *“ความหมายของคุณภาพการให้บริการ”* [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?bookID=1285&pageid=3&read=true&count=true (5 กุมภาพันธ์ 2563)

ช่อทิพย์ ศรีสุวรรณ์. (2559). *การใช้การวิเคราะห์แบบมีลำดับชั้นในการวิเคราะห์ปัจจัยและเลือกผู้ให้บริการโลจิสติกส์ลำดับที่ 3 สำหรับการบริหารจัดการคลังสินค้าอุตสาหกรรมอาหาร.* ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปรียาวดี ผลเอนก. (2558). *การจัดการคุณภาพ.* 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค (มพบ.). “ผู้บริโภค 'ร้องเรียน' เรื่องอะไรบ้างปี 2562” *กรุงเทพธุรกิจ.* [ออนไลน์] แหล่งที่มา : https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/862154

สมพร สุวรรณชลธาร. (2561). *คุณภาพการบริการการขนส่ง ของห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีรุ่งเรืองขนส่ง (2002).* วิทยานิพนธ์ปริญญาโท วิทยาลัยเซาธ์อีสบางกอก

สิริวิมล คำวงศ์. (2559). *ปัจจัยคุณภาพบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ความไว้เนื้อเชื่อใจ และความภักดีต่อบริษัท ท่องเที่ยวไปต่างประเทศของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร.* การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

วรชนก เต็งวงษ์วัฒนะ. (2559). *คุณภาพการให้บริการ การตระหนักถึงราคา ภาพลักษณ์ตราสินค้า และการบอกต่อที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการขนส่งพัสดุของบริษัทเอกชนภายในประเทศไทยของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร.* การค้นคว้าอิสระ (บธ.ม.) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

วราภรณ์ จุนแสงจันทร์. (2558). *ภาพลักษณ์ของร้านและคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าที่ใช้บริการร้าน Pets' Ville.* การค้นคว้าอิสระ(บธ.ม.) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

พรายเลขา เลิศวณิชโรจน์. (2559). *ภาพลักษณ์ตราและคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและความภักดีของผู้ใช้บริการจัดส่งอาหารในกรุงเทพมหานคร.* การค้นคว้าอิสระ (บธ.ม.) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

จิดาภา สดสี. (2557). *สื่อสังคมออนไลน์ความรับผิดชอบต่อสังคมของลูกค้า และคุณภาพบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการคาเฟ่สำหรับคนรักแมวในเขตกรุงเทพมหานคร.* การค้นคว้าอิสระ (บธ.ม.) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บทความวิจัย

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ

สุรียทิพย์ ประยูรพัฒน์
นักศึกษาหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยหัวฉียวเฉลิมพระเกียรติ
E-mail: immsureeyathip@gmail.com เบอร์โทรศัพท์ 0865658128
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุติระ ระบอบ สาขาการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยหัวฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นและปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชากรที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ เลือกซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรร้านตัวแทนจำหน่าย จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Multiple Regression

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และสถานภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยทางส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการให้บริการ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถพยากรณ์ทำนายปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการได้ร้อยละ 36.10

คำสำคัญ: *เครื่องสำอางผสมสมุนไพร, คุณภาพเครื่องสำอาง*

Received: April 8, 2021, **Revised** April 22, 2021, **Accepted** June 2, 2021

Marketing Factors Afecting Consumers' Decision to Buy Herbal Cosmetics in Samutprakan province

Sureeyathip Prayunraput
Master of Management (Industrial Management) Huachiew Chalermprakiet University
E-mail: immsureeyathip@gmail.com Tel. 0865658128
Assist Prof. Chutira Rabob, Ph.D Faculty of Management (Industrial Management) Huachiew Chalermprakiet University

Abstract

This study aims to study. Opinion and Marketing Mix Factors Affecting Consumers' Buying Decision of Herbal Cosmetics in Samutprakan Province The sample used in this study was the population of 400 residents in Samutprakan Province. The tool used for data collection was a questionnaire. The statistics used in the study were: Percentage, Frequency, Standard Deviation, and Mutiple Regression.

The results showed that the opinion that effect consumers' decision to buy herbal cosmetics in Samutprakan province, Namely, Gender, Education level and status were statistically significant at 0.05 level. The marketing mix factors affecting consumers' purchasing decision on herbal cosmetics in Samut Prakan Province are: Product factors, price, promotion, and service processes the statistical significance of 0.05, which could predict marketing ingredient factors. This affects 36.10% of consumers' decision to buy herbal cosmetics in Samut Prakan Province.

Keywords: Herbal Cosmetics, Cosmetics Quality

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิตสาขาการจัดการอุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยหัวฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทนำ

ปัจจุบันการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามากขึ้นความเจริญด้านวิทยาศาสตร์และเศรษฐกิจที่เติบโตขึ้นทำให้ประชากรมีความสามารถที่จะเปลี่ยนมาตรฐานความเป็นอยู่ให้ดียิ่งขึ้น มีอำนาจการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับผลตอบแทนที่มากขึ้น ทำให้ประชากร หันมาใส่ใจต่อความงามและสุขภาพมากขึ้นกว่าเดิม และด้วยปัจจุบันผู้หญิงมีหน้าที่ทั้งดูแลบ้าน และงานนอกบ้านอาชีพทำให้ผู้หญิงมีแนวโน้มความกังวลต่อภาพลักษณ์ของตนเองเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ดังนั้นเครื่องสำอางจึงเป็นส่วนสำคัญในชีวิตประจำวันตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงวัยทำงานเป็นการสนับสนุนให้อุตสาหกรรมเครื่องสำอางความงามและอาหารเสริม

เติบโตอย่างรวดเร็ว การขยายตัวของการบริโภคที่มากขึ้นนั้น ส่งผลให้ผู้ผลิตจำนวนมากรายเข้ามาสู่ตลาดไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการเครื่องสำอางที่ผลิตภายในประเทศหรือผู้ประกอบการเครื่องสำอางที่นำเข้าจากต่างประเทศ

การวิจัยทางธุรกิจโดยศูนย์พยากรณเศรษฐ์กิจและธุรกิจมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยคาดการว่า 10 อันดับธุรกิจเด่น 2563 โดยธุรกิจบริการทางการแพทย์และความงามอยู่ในอันดับที่ 5 ธุรกิจเครื่องสำอางและครีมบำรุงผิวอยู่ในอันดับที่ 10 โดยมีหลายปัจจัยสนับสนุน 7 ปัจจัย ได้แก่ พฤติกรรมการและรักษาสุขภาพผิวพรรณของทุกช่วงอายุมีจำนวนมากขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีกำลังซื้อสูงและการประชาสัมพันธ์การโฆษณาที่เข้าถึงทุกช่วงวัยได้มากขึ้น ช่องทางการจัดจำหน่ายเช่นระบบออนไลน์หน้าร้านโทรทัศน์ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในทุกช่วงอายุโดยเฉพาะในกลุ่มผลิตภัณฑ์ลดลอนริ้วรอยหรือชะลอวัย Anti-agingต่างประเทศให้ความสนใจมากขึ้นโอกาสการขยายตลาดเข้าสู่กลุ่มประเทศมีสูงและการพัฒนาและวิจัยผลิตภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น(ศูนย์พยากรณเศรษฐ์กิจและธุรกิจมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2562)

จากข้อมูลผลิตภัณฑ์ทางสถิติของสำนักพัฒนาและส่งเสริมธุรกิจบริการกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ Factsheet เครื่องสำอางสบู่และผลิตภัณฑ์รักษาผิว เดือน มกราคม ถึง พฤษภาคม 2563 รางงานว่าประเทศไทยในช่วง มกราคม ถึง พฤษภาคม ปี 2563 ประเทศไทยมีมูลค่าส่งออกสินค้าประเภท กลุ่มเครื่องสำอางสบู่และผลิตภัณฑ์รักษาผิว 1,185.11 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงร้อยล่ะ 25.80 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันที่ผ่านมา และยังไม่รวมสินค้าวประเภทที่ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในสปา เช่น เอสเซนเชียออยล์สมุนไพรสารสกัดจากสมุนไพร มูลค่าส่งออก15.41ล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยในกลุ่มเครื่องสำอางสบู่และผลิตภัณฑ์รักษาผิว มูลค่า 901.98 ล้านเหรียญสหรัฐฯนั้นประกอบด้วยเครื่องสำอางที่ใช้กับผม 290.98 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เครื่องสำอางที่ใช้แต่งหน้าและบำรุงผิว 226.51 ล้านเหรียญสหรัฐฯ สินค้าเพื่อความอนามัยในช่องปากและฟัน 134.38 ล้านเหรียญสหรัฐฯ สินค้าที่ใช้โกนหนวดอาบน้ำหรือดับกลิ่นตัว 107.54 ล้านเหรียญสหรัฐฯ สบู่ 130.47 ล้านเหรียญสหรัฐฯ สินค้าหัวน้ำหอมและน้ำหอม 12.33 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ตลาดหลัก 5 อันดับ ได้แก่ ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ออสเตรเลีย เวียดนาม และจีน คิดเป็นสัดส่วนการส่งออกรวมกันร้อยละ 45.93 ล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยประเทศ 10 ประเทศที่ส่งออกหลักได้แก่ ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ ออสเตรเลีย เวียดนาม จีน กัมพูชา มาเลเซีย เมียนม่า ลาว ฮ่องกง รวม10ประเทศ มูลค่าส่งออก 846.35 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และ เมื่อรวมมูลค่าการส่งออกกับทุกประเทศที่ส่งออกด้วย 1185.11 ล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยมีฉลากสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ ได้แก่ สัญลักษณ์ไม่ทดลองกับสัตว์ สัญลักษณ์อายุการใช้งานหลังเปิดใช้แล้ว สัญลักษณ์พลาสติกรีไซเคิล 7 ประเภทสัญลักษณ์วัสดุรีไซเคิลหรือวัสดุสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ (สำนักพัฒนาและส่งเสริมธุรกิจบริการกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2563)

กระแสจากการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากธรรมชาติเป็นที่นิยมมากขึ้น เนื่องจากปัญหาสุขภาพของมนุษย์ที่ได้รับสารเคมีสะสมปนเปื้อนมากเกินไป เช่น เครื่องสำอางหน้าขาวที่ใช้สารสเตียรอยด์โดยสเตียรอยด์ (Steroids) เป็นชื่อเรียก โดยย่อของสารกลุ่มคอร์ติโคสเตียรอยด์ ถูกนำมาใช้อย่างพร่ำเพื่อ เพราะใช้แล้วหายเร็วโดยเฉพาะการรักษาสิวทำให้หน้าขาวใสภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว แต่จะเกิดการสะสมของ สเตียรอยด์ ที่ผิวหนังอันตรายและผลข้างเคียงจากการใช้เครื่องสำอางที่ผสมสเตียรอยด์หลังการใช้ประมาณ 2-4 สัปดาห์ ฤทธิ์ของ สเตียรอยด์จะทำให้เกิดผดผื่นได้ง่ายเป็นสิวผด เป็นปื้น ๆ ผิวแดงมีอาการคันผิวบางและแพ้ง่าย สิวเกิดเป็นเม็ดแดง ๆ ขึ้นกระจายทั่วใบหน้าหรือเป็นกระจุกบริเวณใดบริเวณหนึ่ง แต่จะขึ้นมากบริเวณที่ทาครีม หรือ ยาที่มีสเตียรอยด์จะ เกิดสิวอุดตันหลังหยุดใช้ ผิวจะเหี่ยวเร็วเพราะ สเตียรอยด์จะเข้าทำลายกระบวนการสร้างคอลลาเจนในชั้นผิวทำให้หน้าหมองคล้ำได้ เนื่องจากผิวขาดความชุ่มชื้นเกิดรอยแตกรอยแยกบนผิวหนังเส้นเลือดใต้ผิวหนังผิดปกติทำให้มีอาการหน้าแดงอยู่ตลอดเวลา ผิวหนังจะมีสีจางลงหากใช้เป็นเวลานาน ทำให้เกิดด่างขาวถาวร(กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, 2559)

การเกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมโลกร้อนด้านภัยพิบัติ เช่น ธุรกิจน้ำมันปาล์มในอินโดนีเซียยังไม่หยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่าในปี 2560 ทั้งนี้น้ำมันปาล์มถูกใช้ในการผลิตสินค้าหลายอย่างตั้งแต่ สบู่ เครื่องสำอางไปจนอุตสาหกรรมอาหาร บริษัทหลายสิบแห่งบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อเอาพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อสัตว์ใกล้สูญพันธุ์และยังผลักดันให้ชนกลุ่มน้อยออกจากพื้นที่อาศัยในป่า (ประชาชาติธุรกิจ, 2561)

เนื่องจากผลกระทบจากตัวอย่างอุตสาหกรรมเคมีน้ำมันปาลม์และไมโครพลาสติกที่ส่งผลต่อมนุษย์สิ่งแว้ดล้อมทั้งตรงและทางอ้อมจากอันตรายจากสารเคมีตกค้างที่ออกฤทธิ์ที่ผิวหนังและสารที่ใช้เป็นสารตั้งต้นในการผลิตเครื่องสำอางซึ่งเป็นสารที่อาจเป็นส่วนผสมในเครื่องสำอางได้นั้น ทำให้หลายปีที่ผ่านมาทั่วโลกสนใจเรื่องผลิตภัณฑ์ที่มากจากธรรมชาติมากขึ้นการใช้ถุงผ้าหรือถุงที่ผลิตมากจากพืชสามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติการลดการใช้ถุงพลาสติกเพื่อลดการทิ้งขยะในทะเลซึ่งเป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำ การผลิตการวิจัยและพัฒนาเครื่องสำอางที่มาจากผลิตภัณฑ์ธรรมชาติจึงจำเป็นมากขึ้นเพื่อมาส่งเสริมและทดแทนสารเคมีที่ก่อให้เกิดอันตรายเพื่อความปลอดภัยต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

ปัจจุบันสารปรอทและสเตียรอย์อยู่ในรายชื่อวัตถุที่ห้ามใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตเครื่องสำอาง พ.ศ.2559 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 และประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่องกำหนดลักษณะของเครื่องสำอางที่ห้ามผลิตนำเข้าหรือขาย (ฉบับที่2) พ.ศ.2562 ตามความใน มาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 6 กำหนดให้เครื่องสำอางที่ใช้แล้วล้างออกที่มีส่วนผสมของพลาสติกไมโครบีดส์เป็นเครื่องสำอางที่ห้ามผลิตนำเข้าหรือขายซึ่งมีผลบังคับใช้ตั่งแต่วันที่1มกราคม 2563 (พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง, 2558)

จากการที่ภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนให้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรของไทยเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศโดยเฉพาะการทำผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพและเวชสำอาง กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ในฐานะหน่วยงานที่มีห้องปฏิบัติการด้านเครื่องสำอางทำหน้าที่ในการทดสอบคุณภาพและปริมาณสารสำคัญรวมถึงสารห้ามใช้ทางเคมีและชีววิทยาในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางได้ร่วมกับสมาพันธ์เอสเอ็มอีไทยด้านเครื่องสำอางสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจชุมชนในการที่จะผลักดันให้เครื่องสำอางสมุนไพรจากประเทศไทยมีส่วนแบ่งการตลาดที่เพิ่มขึ้นโดยเน้นการพัฒนาคุณภาพเป็นสำคัญ (ไทยรัฐออนไลน์, 18 มกราคม 2563)

แต่อย่างไรก็ตามจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นเครื่องสำอางผสมสมุนไพรได้รับการตอบรับที่ดี ทั้งในและต่างประเทศ โดยความต้องการของตลาดที่เน้นคุณภาพเครื่องสำอางสมุนไพรเป็นสำคัญและโรงงานผลิตเครื่องสำอางที่ได้มาตรฐาน ผู้วิจัยยังไม่พบว่ามีการศึกษาของรายงานหรือวิจัยจากแหล่งใด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับ ระดับความคิดเห็น ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนงานธุรกิจการพัฒนาสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับตลาดเครื่องสำอางผสมสมุนไพร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพร ของผู้บริโภค ในจังหวัดสมุทรปราการ

2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพร ของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ

ขอบเขตของการวิจัย

1.ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ

2.ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1) ระดับความความคิดเห็น ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน ระดับการ ศึกษา และสถานภาพ

2) ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคลหรือพนักงาน ด้านการสร้างและนำเสนอทางกายภาพ และด้านกระบวนการ

ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ

3.ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ เลือกซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพร ร้านตัวแทนจำหน่าย จากรายงานสถิติจังหวัดสมุทรปราการจำนวนประชากรและบ้าน ประจำปี พ.ศ. 2562 มีประชากร รวมทั้งหมด 1,344,875 คน โดยใช้สูตร Taro Yamane (บุญชมศรี สะอาด, 2538) ระดับค่าความเชื่อมันร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มทั้งสิ้น 400 คน

4.ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น เมษายน-กรกฎาคม 2563 เป็นระยะเวลา 4 เดือน

กรอบแนวคิด

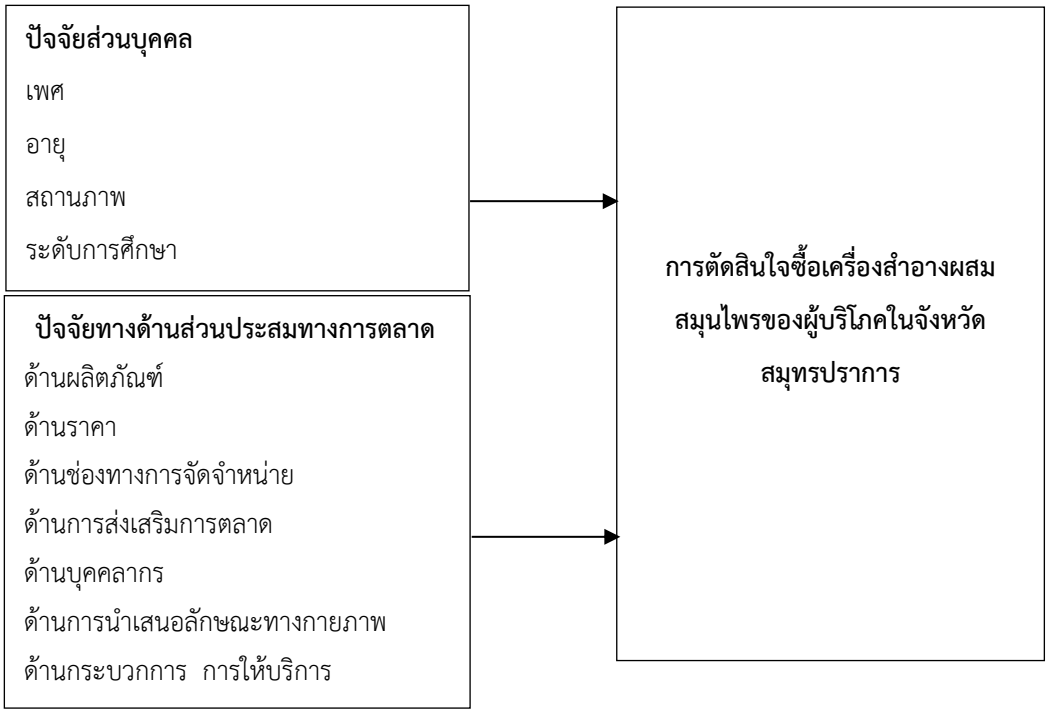

วิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ ครั้งนี้ เป็นการศึกษาในรูปแบบของการสำรวจข้อมูลความคิดเห็น และความต้องการต่าง ๆ ของประชากรที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ การตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพร ที่ร้านตัวแทนจำหน่าย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ เลือกซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพร ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกเฉพาะประชากรที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ เก็บแบบสอบถามโดยการสุ่มแบบบังเอิญเฉพาะกับผู้ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการสำรวจและเก็บข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 คำถามเพื่อการคัดเลือก

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 4 การตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมผลปฐมภูมิที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาลงรหัส และวิเคราะห์ ผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูลและ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) คือ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ หรือจำนวนคน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับตัวแปรต่าง ๆ ในแบบสอบถาม

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีจำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 63.0 มีอายุ 30-39 ปี จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62.0 มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 68.8 และมีสถานภาพสมรส จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3

ด้านปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด สามารถแยกรายด้าน ได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า มีรายละเอียดฉลาก สถานที่ผลิต ส่วนผสม วิธีการใช้ ครั้งที่ผลิต วันที่ผลิต วันหมดอายุที่ชัดเจน มี

ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 รองลงมา บรรจุภัณฑ์ มีคุณภาพมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และขนาดของผลิตภัณฑ์พอเหมาะต่อความต้องการใช้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74

2. ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ยินดีที่จ่ายมากกว่าหากราคาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางผลิตจากประเทศไทย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 รองลงมามีหลายระดับราคาให้เลือก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 และราคาต่ำกว่าเมื่อเทียบกับขนาดบรรจุภัณฑ์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67

3. ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า มีจำหน่ายในห้างสรรพสินค้า หรือศูนย์การค้า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 รองลงมา การจัดสินค้าไว้ในตำแหน่งที่หยิบได้ง่าย และมองเห็นได้ชัดเจน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 และสถานที่จำหน่ายเข้าถึงได้ง่าย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94

4.ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า มีการสาธิตวิธีการใช้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 รองลงมา มีการทดลองใช้โดยแจกตัวอย่างผลิตภัณฑ์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 และมีการลดราคาของสินค้า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78

5. ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านบุคลากร โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า พนักงานสุภาพเรียบร้อย มีอัธยาศัยดีเป็นมิตร และมีความกระตือรือร้นในการให้บริการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ3.78 และพนักงานสามารถในการให้ข้อมูลที่มีประโยชน์และแนะนำการใช้ การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ได้อย่างถูกต้อง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64

6. ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ โดยรวมมีความคิดเห็นโอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า การจัดบรรยากาศภายในมีความสะอาดสวยงามเหมาะกับผลิตภัณฑ์ออร์แกนิค มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59

7. ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านกระบวนการให้บริการ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า สามารถตอบสนองความต้องการลูกค้าได้รู้จักลูกค้า เข้าใจลูกค้า แลเอาใจใส่ลูกค้า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 รองลงมา มีความถูกต้องแม่นยำ มีความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ รวมถึงการขนส่งสินค้า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 และมีความปลอดภัย เชื่อถือและไว้วางใจได้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49

ด้านการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ3.54 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพร เพราะส่วนผสมมีความปลอดภัยต่อผิวพรรณมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 รองลงมา ตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพร คำแนะนำบอกต่อจากเพื่อนสนิท หรือครอบครัว มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 และตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพร จากที่เคยได้รับสินค้าทดลองมาใช้และเกิดความชื่นชอบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53

เมื่อทดสอบสมมติฐาน สามารถสรุปสมมติฐาน ได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่าง ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทร ปราการ แตกต่างกัน ประชากร ที่มีเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประชากร ที่มีอายุ รายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทร ปราการ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่แตกต่าง ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน พบว่า ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่แตกต่าง ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถพยากรณ์ทำนายปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ ได้ร้อยละ 36.10

การอภิปรายผล

จากการศึกษา ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด สามารถแยกรายด้าน ได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า เครื่องสำอางผสมสมุนไพรมีรายละเอียดฉลาก สถานที่ผลิต ส่วนผสม วิธีการใช้ ครั้งที่ผลิต วันที่ผลิต วันหมดอายุที่ชัดเจน อีกทั้งมีบรรจุภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และขนาดของผลิตภัณฑ์พอเหมาะต่อความต้องการใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร ฐานะเจริญกิจ (2560) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์มีผลต่อการตัดสินใจซื้อในระดับมาก ซึ่งผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าที่ผู้บริโภคนิยมซื้อผู้บริโภคจะจากรายละเอียดของส่วนผสม สถานที่ผลิต และวิธีการใช้ที่เหมาะสมกับสภาพผิวของตนเอง อีกทั้งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษติญา มูลศรี (2553) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางชุมชน พบว่า ผู้บริโภคไม่ได้ ส่วนผสมซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษา แต่จะ ข้อมูลผลิตภัณฑ์จากผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ตนเองไว้วางใจ มากเป็นอันดับที่หนึ่ง

2. ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริโภคยินดีที่จ่ายมากกว่าหากราคาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางผลิตจากประเทศไทย อีกทั้งมีหลายระดับราคาให้เลือก และราคาต่ำกว่าเมื่อเทียบกับขนาดบรรจุภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชราภรณ์ เสนีชัย ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์ และกุลกัญญา ณ ป้อมเพ็ชร์ (2554) ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้เครื่องสำอางสมุนไพรของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องราคาที่เหมาะสมกับเครื่องสำอางสมันไพรที่ตนเองซื้อ ในระดับมาก เนื่องจากก่อนซื้อจะทำการเปรียบเทียบราคากับผลิตภัณฑ์อื่นที่ใกล้เคียงก่อนว่าราคากับปริมาณบรรจุมีความเหมาะสมกับราคาที่จ่ายไป ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพรฐานะเจริญกิจ (2560) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าจากช่วงรายได้หากมีรายได้ที่สูงจะมีการตัดสินใจในปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบครบวงจร ซึ่งแตกต่างกับผู้มีรายได้น้อยกว่าที่มักจะเปรียบเทียบจากราคาก่อนซื้อ

3. ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า เครื่องสำอางผสมสมุนไพรมีจำหน่ายในห้างสรรพสินค้า หรือศูนย์การค้า อีกทั้งมีการจัดสินค้าไว้ในตำแหน่งที่หยิบได้ง่าย ทำให้สามารถมองเห็นได้ชัดเจน และสถานที่จำหน่ายเข้าถึงได้ง่ายอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีพร มิลิวงศ์ (2553) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพร ของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนคร

อุบลราชธานี พบว่า ช่องทางการจัดจำหน่ายทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางสมุนไพรอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษติญา มูลศรี(2553) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางชุมชน พบว่า ผู้บริโภคต้องการซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางชุมชนโดยวิธีซื้อขายโดยตรงกับผู้ผลิตภัณฑ์ มากเป็นอันดับที่หนึ่งเครื่องจากต้องการผลิตภัณฑ์ที่มาจากแหล่งชุมชนโดยตรงโดยไม่เข้าไปซื้อในห้างสรรพสินค้า

4. ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า เครื่องสำอางผสมสมุนไพรมีการสาธิตวิธีการใช้ อีกทั้งมีการทดลองใช้โดยแจกตัวอย่างผลิตภัณฑ์ และมีการลดราคาของสินค้าให้กับลูกค้าอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีพร มิลิวงศ์ (2553) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพร ของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี พบว่า การส่งเสริมการตลาด ทำให้มีการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางสมุนไพรอยู่ในระดับมาก เนื่องจากชอบการลดราคา และแจกของทดลองใช้ให้ได้ใช้ก่อน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษติญา มูลศรี (2553) ได้ทำการศึกษา เรื่องช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางชุมชน พบว่า การส่งเสริมการตลาดไม่จำเป็นต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางสมุนไพรในชุมชนเนื่องจากเชื่อมั่นในส่วนผสมที่ชุมชนนำมาผลิตเครื่องสำอางจึงตั้งใจมาซื้อ โดยไม่ต้องพึ่งการลดแลก แจก แถม

5. ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านบุคลากร โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า พนักงานมีความสุภาพเรียบร้อย อีกทั้งมีอัธยาศัยดี เป็นมิตร โดยมีความกระตือรือร้นในการให้บริการ และพนักงานสามารถในการให้ข้อมูลที่มีประโยชน์และแนะนำการใช้ การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร ฐานะเจริญกิจ (2560) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บุคลากรซึ่งเป็นพนักงานขายมีผลต่อการซื้อเป็นอย่างมาก เนื่องจากพนักงานมีความรู้ในสินค้า สุภาพ เรียบร้อย และเป็นมิตร ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษติญา มูลศรี(2553) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางชุมชน พบว่า ผู้บริโภคต้องการซื้อชาวบ้านผู้ผลิตโดยไม่จำเป็นต้องใช้พนักงานขาย

6. ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า การจัดบรรยากาศภายในมีความสะอาดสวยงามเหมาะกับผลิตภัณฑ์ออร์แกนิค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชราภรณ์ เสนีชัย ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์ และกุลกัญญา ณ ป้อมเพ็ชร์ (2554) ศึกษา พฤติกรรมและปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้เครื่องสำอางสมุนไพรของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การนำเสนอลักษณะทางกายภาพ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางสมุนไพรเป็นอย่างมาก เนื่องจาก ความสะอาดของสถานที่จัดจำหน่าย สมุนไพรไทยมีการผลิตที่มีความสะอาด สวยงามน่าใช้งานเป็นอย่างมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกพร ฐานะเจริญกิจ (2560) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อจากออนไลน์มากกว่าจึงไม่สนใจเนื่องจากความสะอาดของสถานที่ แต่ต้องให้บริการด้วยความรวดเร็ว

7. ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ด้านกระบวนการให้บริการ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า เครื่องสำอางผสมสมุนไพรสามารถตอบสนองความต้องการลูกค้าได้รู้จักลูกค้า เข้าใจลูกค้า พร้อมทั้ง แลเอาใจใส่ลูกค้าให้มีความถูกต้องแม่นยำ อีกทั้งมีความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ รวมถึงการขนส่งสินค้า และมีความปลอดภัย เชื่อถือและไว้วางใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐชา ธำรงโชติ และศศพร มุ่งวิชา (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ SME กลุ่มสมุนไพรไทยเพื่อผิวพรรณ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กระบวนการให้บริการมีผลต่อการตัดสินใจซื้ออยู่ในระดับมาก เนื่องจาก

ลูกค้าต้องการการบริการสมัยใหม่ เข้าใจลูกค้า ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีพร มิลิวงศ์ (2553) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพร ของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานีพบว่า ผู้ขายไม่สามารถให้การบริการกับลูกค้าได้ดีเท่าที่ควร ในเรื่องการตอบสนองในการสอบถามสินค้ากับลูกค้า จากกระดานสนทนาออนไลน์ด้านความงาม ทำให้ไม่สามารถตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางได้ในทันทีเพราะยังไม่มั่นใจในข้อมูลที่ได้รับจากกระดานสนทนาออนไลน์ด้านความงาม จึงต้องการคิดให้รอบคอบก่อนซื้อ

จากการศึกษา การตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพรของผู้บริโภคในจังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า ลูกค้ามีการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพร เพราะส่วนผสมมีความปลอดภัยต่อผิวพรรณ อีกทั้งได้รับคำแนะนำบอกต่อจากเพื่อนสนิท หรือครอบครัว และจากที่เคยได้รับสินค้าทดลองมาใช้ทำให้เกิดความชื่นชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร ฐานะเจริญกิจ (2560) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริโภคให้ความสำคัญคุณสมบัติเนื้อครีมซึมเร็วที่จึงบอกต่อเพื่อให้มาซื้อซ้ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีพร มิลิวงศ์ (2553) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพร ของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี พบว่า การรอเวลาในการตอบคำถามของร้านค้าใช้ระยะเวลานาน เนื่องจกาต้องรอระยะเวลาในตอบจากกระดานสนทนาออนไลน์ด้านความงามนาน จึงไม่สามารถตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางได้ในทันทีเพราะยังไม่มั่นใจในข้อมูลที่ได้รับจากกระดานสนทนาออนไลน์ด้านความงาม จึงต้องการคิดให้รอบคอบ

ข้อเสนอแนะ

1.ควรมีการรับรองมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ทุกตัว เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ทำให้ผู้บริโภคไม่เกิดความกลัวหรือแหวาดระแวงในการใช้หรือทดลองใช้

2.ควรปรับราคาให้มีความเหมาะสมกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ไม่แพงเกินไปหรือถูกจนเกินไป ไม่มีความน่าเชื่อถือ

3. ควรจัดให้มีการส่งเสริมการขายอย่างต่อเนื่อง เช่นการจัดโปรโมชั่น ส่วนลด จัดให้มีการทำบัตรสมาชิกซื้อสินค้าได้ในราคาพิเศษ เพื่อเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้ามากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาผู้บริโภคในจังหวัดในจังหวัดอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น และนำมาประกอบการทำวิจัยต่อไป

2. ควรทำการศึกษา เพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวแปรอื่นๆ ในการวิจัย ที่อาจส่งผลต่อการวิจัยที่ชัดเจนขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น และสามารถนำมาพัฒนาปรับปรุง แก้ไข การตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางผสมสมุนไพร ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

กนกพร ฐานะเจริญกิจ. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: ศูนย์ข้อมูลการวิจัย.

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์. (2559). *ระวังอันตรายจากสารสเตียรอยด์ที่ผสมในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง*. เข้าถึงได้จาก http://www.dmsc.moph.go.th /secretary/pr/news detail.php?cid=1&id=164

กฤษติญา มูลศรี. (2553). *ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางชุมชน.* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: ศูนย์ข้อมูลการวิจัย.

ณัฐชา ธำรงโชติ และศศพร มุ่งวิชา. (2560). *กลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ SME กลุ่มสมุนไพรไทยเพื่อผิวพรรณ ใน เขตกรุงเทพมหานคร.* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: ศูนย์ข้อมูลการวิจัย.

ไทยรัฐออนไลน์ สมาร์ทไลฟ์. (2563, 18 มกราคม). *ดัน "เครื่องสำอางสมุนไพร" ไทย สู่ตลาด Online ใน จีน.* เข้าถึงได้จาก https://www.thairath.co.th/lifestyle/life/1749883

บุญชม ศรีสะอาด. (2538). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น

ประชาชาติธุรกิจ. (2561). *วิบากกรรมปาล์ม "อินโดฯ-มาเลย์" พิษมาตรการ Zero Palm Oil*. เข้าถึงได้จาก https://www.prachachat.net/aseanaec/news-227174

พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง. (2558). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 132 ตอนที่ 86 ก, หน้า 5

วัชราภรณ์ เสนีชัย ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์ และ กลุกัญญา ณ ป้อมเพ็ชร. (2554). พฤติกรรมและปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้เครื่องสำอางสมุนไพรของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารเกษตรพระจอมเกล้า*, 30(1), 71-79.

ศูนย์พยากรณเศรษฐ์กิจและธุรกิจมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. (2562, 23 ธันวามคม). 10 อันดับธุรกิจเด่น 2563 [พาวเวอร์พอยนต์]. เข้าถึงได้จาก http://cebf.utcc.ac.th/upload/analysis_file/file_th_494d18y2019

สำนักพัฒนาและส่งเสริมธุรกิจบริการ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2563). *Factsheet เครื่องสำอางสปู่และผลิตภัณฑ์รักษาผิว เดือนมกราคม-พฤษภาคม 2563*. เข้าถึงได้จาก https://www.ditp.go.th/ditp_web61/article_sub_view.php?filename=contents_attach/636593/636593.pdf&title=636593&cate=831&d=0

สุรีพร มิลิวงศ์. (2553). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพรของผู้บริโภค ในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ข้อมูลการวิจัย.

บทความวิจัย

แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

พีระพัฒน์ สมศรี, หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ 10160
ผศ.ดร. ธัญนันท์ บุญอยู่, หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
E-mail Perapatp72@gmail.com โทร. 087-3651270

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับของแรงจูงใจในการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน (2) เปรียบเทียบประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 356 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับของแรงจูงใจในการทำงานมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน และด้านเวลามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน (2) เปรียบเทียบประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ (3) แรงจูงใจในการทำงานโดยรวมมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: *แรงจูงใจในการทำงาน, ประสิทธิภาพในการทำงาน, พนักงานระดับปฏิบัติการ*
Received: March 12, 2021, **Revised** April 1, 2021, **Accepted** April 4, 2021

Work Motivation that Affects the Work Efficiency of the Operational Staff of Pak Kret Royal Irrigation Department, Nonthaburi Province

Perapat Somsri, Master of Business Administration Program,
Graduate School, Southeast Asia University 10160
Asst.Prof. Dr. Thanyanan Boonyoo, Master of Business Administration Program,
Graduate School, Southeast Asia University
E-mai:l Perapatp72@gmail.com Tel. 087-3651270

Abstract

This research aimed to study (1) the level of the work motivation and work efficiency of the operational staff of Pak Kret Royal Irrigation Department, Nonthaburi Province, (2) the comparison of the work efficiency of these staff according to personal factors, and (3) a relationship between the work motivation and the work efficiency of these staff. The sample group used in this research consisted of the operational staff of Pak Kret Royal Irrigation Department, Nonthaburi Province, totaling 356 samples. The research instruments used in the research were questionnaires, and the statistics used in the research were analysis by percentage, mean, standard deviation, as well as structural equation analysis.

The research results revealed that (1) the overall level of work motivation was high on average. Considering each factor, it was found that success in work, acceptance of work, the nature of work performed, responsibility, and the promotion of a job position were overall at a high level on average. Meanwhile, the overall level of work efficiency of the employees was high on average. Considering each factor, it was found that the overall quality of work, quantity of work, and working time were also high on average. (2) Comparing the work efficiency of the staff according to personal factors, it was found that differences in the personal factors of the staff in terms of gender, age, education levels, and the average monthly income caused differences in the level of work efficiency, which met the statistical significance level of 0.05, and (3) the overall motivation was positively correlated with the overall work efficiency, which met the statistical significance level of 0.05.

Keywords: Work Motivation, Work Efficiency, Operational Staff

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

บทนำ

กรมชลประทานถือเป็นหน่วยงานของภาครัฐที่มีหน้าที่ดูแลการจัดการน้ำ การจัดเก็บน้ำ การควบคุมการส่งน้ำ การระบายน้ำ จัดสรรน้ำไปตามพื้นที่การเกษตรต่าง ๆ ด้านการสาธารณูปโภคหรือการอุตสาหกรรม รวมถึงการป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำกับการคมนาคมทางน้ำ ซึ่งอยู่ในเขตกรมชลประทานภายใต้วิสัยทัศน์และพันธกิจของกรมชลประทาน โดยกรมชลประทานได้มุ่งมั่นพัฒนาและจัดการน้ำ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งมีการปฏิรูประบบการพัฒนาและการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมด้วยการสร้างกลไกการบริหารให้องค์กรและ

ประชาชนมีส่วนร่วมและเสริมสร้างการประสานงานจากทุกฝ่าย เพื่อให้งานพัฒนาและจัดการน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด (กรมชลประทาน, 2560) จึงทำให้กรมชลประทานได้มีการปฏิรูประบบและมีการนำแนวคิดการจัดการแนวใหม่มาปรับใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ภายในองค์กร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน และหนึ่งในแนวทางการปฏิรูประบบการจัดการที่กรมชลประทานนำมาปรับใช้ในองค์กรก็คือการมุ่งเน้นสร้างประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับบริบทขององค์กร ซึ่งในมาตรการการเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานที่สามารถทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจในงาน (ณิชกานต์ บรรพต และกมลพร สอนศรี, 2561) รวมถึงการกำหนดเป้าหมายของการบริหารการเปลี่ยนแปลงให้ประสบความสำเร็จ และสิ่งหนึ่งที่จะควบคู่กับองค์กรและเป็นพลังสำคัญให้การปฏิบัติงานดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น คือ ทรัพยากรมนุษย์อันเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า มีความคิด และมีศักยภาพในตัวเอง มีความแตกต่างกันทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน (วริษฐ์ ทองจุไร, 2557) จึงทำให้องค์กรต้องมุ่งเน้นสร้างแรงจูงใจในการทำงานที่เป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นและชี้นำให้แต่ละบุคคลเกิดพฤติกรรมหรือการกระทำด้วยความตั้งใจและเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มที่ในการทำงาน เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กรต่อไป (ธัญนันท์ บุญอยู่, 2562)

ซึ่งจากการศึกษาวิจัยของนิตยา ไชยทองศรี, สุธรรม พงษ์สำราญ และอิงดร ตั้นพันธ์ (2563) กล่าวว่า ปัจจัยจูงใจในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานที่เป็นสิ่งกระตุ้น พร้อมกับเสริมแรงสร้างกำลังใจให้แก่บุคคลเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีขึ้น (ปัญญาพร ฐิติพงศ์ และประสพชัย พสุนนท์, 2559) ส่วนการศึกษาของ Hendrawijaya (2019) ก็กล่าวว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นเพศ อายุ และระดับการศึกษาที่ต่างกันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานและสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานของพนักงานให้สูงขึ้นได้ และทำนองเกียวกันกับการศึกษาของศิรดา เพชรแก้วกุล และเฉลิมพร เย็นเยือก (2563) ที่ว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ด้านตำแหน่งงานและรายได้ที่แตกต่างกันจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากภาระหน้าที่ของตำแหน่งงานที่สูงกว่าจะสามารถบริหารจัดการผู้ใต้บังคับบัญชาให้ช่วยปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ได้มีประสิทธิภาพในการทำงานที่มากขึ้นได้เช่นกัน นอกจากนี้การศึกษาของ Sirirat & Sawangwong (2020) ก็กล่าวว่า ปัจจัยจูงใจในการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงานมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กรไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความรับผิดชอบ ค่าจ้าง สภาพในการทำงาน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนแต่มีความสัมพันธ์ที่จะทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มสูงขึ้นได้ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Chantaplaboon (2021) กล่าวว่า แรงจูงใจในการทำงานด้านการยอมรับและให้ความเคารพ การประเมินอย่างยุติธรรม การออกแบบงาน และค่าต่อแทนจะมีความสัมพันธ์ที่ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการที่อายุมากทำงานได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้นจากประเด็นปัญหาและแนวคิดดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ทราบว่า มีปัจจัยใดบ้างที่สร้างประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเพื่อนำเสนอแก่ผู้บริหารในหน่วยงานต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหน่วยงานอันจะส่งผลดีทั้งในเรื่องของประสิทธิภาพในการทำงานและความเจริญก้าวหน้าขององค์กร เพราะการที่พนักงานมีแรงจูงใจในการทำงานย่อมถือเป็นพลังผลักดันและแรงกระตุ้นให้บุคคลปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมออกมาในทางบวกที่นำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานและบรรลุเป้าหมายที่หน่วยงานกำหนดได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับของแรงจูงใจในการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

สมมติฐานการวิจัย

ผลจากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยสามารถสรุปออกมาได้เป็นสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 พนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันจะมีปัจจัยประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 แรงจูงใจในการทำงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยได้พัฒนากรอบแนวความคิดในการวิจัยจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปและสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังแสดงในภาพที่ 1

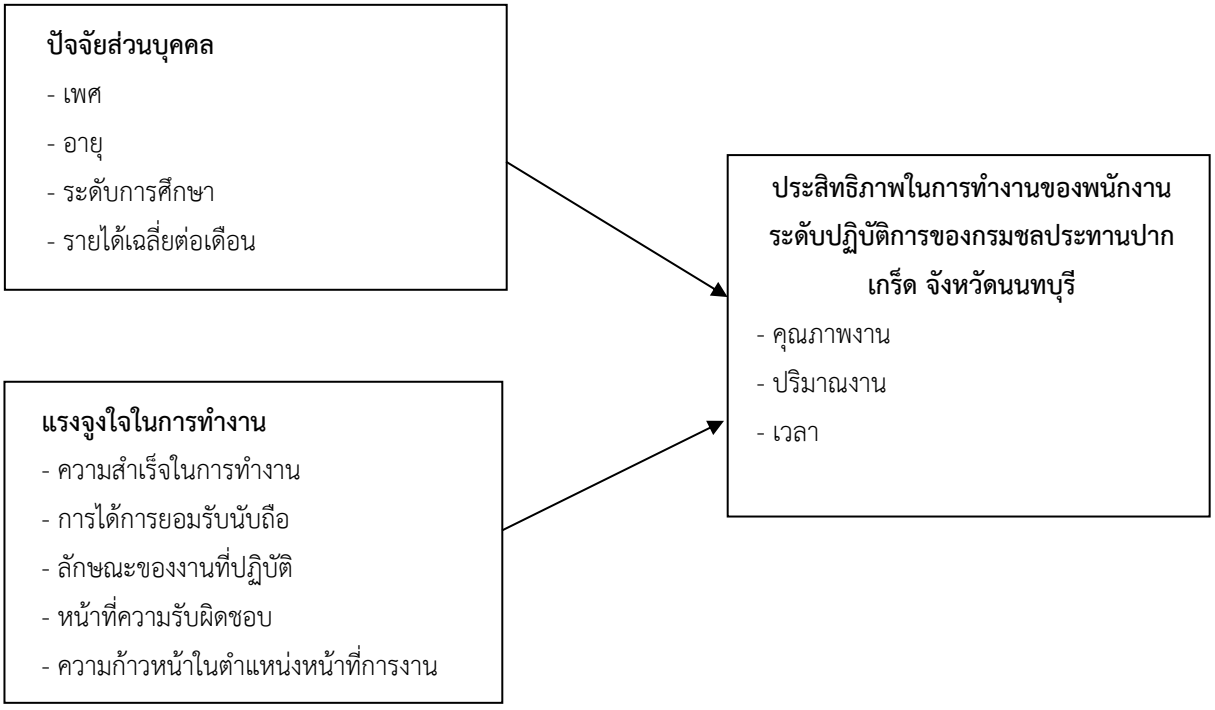

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในงานวิจัย

วิธีวิจัย

การศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการศึกษาและมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 3,243 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัย คือ พนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 356 คน ผู้วิจัยได้ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 จึงทำให้การวิจัยครั้งนี้ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 356 คน และเมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตรการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิด้วยการจัดสรรจำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนกับจำนวนประชากร และเมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหน่วยงานแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจำแนกแบบสอบถามตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหน่วยงานโดยใช้วิธีการจับสลากเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสถูกเลือกอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสามารถสรุปการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหน่วยงานได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของบุคลากรระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

หน่วยงาน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สำนักเครื่องจักรกล	2,116	232
สำนักวิจัยและพัฒนา	275	30
สำนักชลประทานที่ 11	852	94
รวม	**3,243**	**356**

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การศึกษาแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือและขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัย โดยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำมาประยุกต์ทั้งนี้ได้แบ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อวัดระดับแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้การยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่งาน มีลักษณะของคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีจำนวนทั้งหมด 22 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเพื่อวัดระดับประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน และด้านเวลา มีลักษณะของคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีจำนวนทั้งหมด 14 ข้อ ซึ่ง

เกณฑ์การให้คะแนนลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของ Likert (1932) มีเกณฑ์การกำหนดค่าระดับ คือ “น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน” “น้อย ให้คะแนน 2 คะแนน” “ปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน” “มาก ให้คะแนน 4 คะแนน” “มากที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน”

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน คือ (1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงาน ประสิทธิภาพในการทำงาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเป็นนิยามตัวแปรที่กำหนดตามดัชนีชี้วัด (2) สร้างแบบสอบถามและข้อคำถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่กำหนดตามดัชนีชี้วัดภายใต้คำแนะนำของที่ปรึกษา (3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้คุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รายข้อเพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรที่ต้องการวัด โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 มาเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม และ (4) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วเฉพาะข้อที่อยู่ในเกณฑ์มาปรับปรุงและสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปทดลองใช้กับประชากรที่เหลือจากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำมาตอบวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาจะปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α)
แรงจูงใจในการทำงาน	
- ความสำเร็จในการทำงาน	0.871
- การได้การยอมรับนับถือ	0.954
- ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	0.960
- หน้าที่ความรับผิดชอบ	0.745
- ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน	0.701
ประสิทธิภาพในการทำงาน	
- คุณภาพงาน	0.839
- ปริมาณงาน	0.831
- เวลา	0.763

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวมรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยมีขั้นตอน คือ (1) ขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ถึงหัวหน้าฝ่ายกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (2) เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นไปตามความจริง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด และการเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำในระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน-31 ตุลาคม พ.ศ. 2563 ได้แบบสอบถามจำนวน 356 ฉบับมีอัตราตอบกลับร้อยละ 100 และ (3) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้วยการแจงแจงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) (2) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับของแรงจูงใจในการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียง อนึ่งการแปลความหมายค่าเฉลี่ยมีเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวความคิดของ Best (1981) คือ “ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด” ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก” “ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง” “ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย” และ “ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด” (3) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้วยการทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกัน (Independent Sample) ใช้การทดสอบค่า t-test เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้การทดสอบค่า F-test เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ค่าเฉลี่ยต่อเดือน เมื่อทดสอบด้วยสถิติแล้วปรากฏว่ามีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (Post Hoc Comparison) ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') และ (4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson s Product Moment Correlation Coefficient) ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 62.64 มีอายุ 20-30 ปี จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 60.67 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 48.88 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-15,000 บาท จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 53.37

2. สรุปผลการวิเคราะห์ระดับของแรงจูงใจในการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับของแรงจูงใจในการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงาน

ตัวแปร/มาตรวัด	$\overline{X}$	SD	ระดับ
แรงจูงใจในการทำงาน	**4.11**	**0.22**	**มาก**
ด้านความสำเร็จในการทำงาน	4.17	0.43	มาก
ด้านการได้การยอมรับนับถือ	4.07	0.38	มาก
ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	4.14	0.36	มาก
ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ	4.05	0.32	มาก
ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน	4.11	0.32	มาก
ประสิทธิภาพในการทำงาน	**4.15**	**0.21**	**มาก**
ด้านคุณภาพงาน	4.09	0.24	มาก
ด้านปริมาณงาน	4.20	0.32	มาก
ด้านเวลา	4.16	0.34	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า (1) แรงจูงใจในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พนักงานมีระดับแรงจูงใจในการทำงานอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ด้านการได้การยอมรับนับถือ และด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17, 4.14, 4.11, 4.07 และ 4.05 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.43, 0.36, 0.32, 0.38 และ 0.32 ตามลำดับ และ (2) ประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.21 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พนักงานมีระดับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านคุณภาพงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20, 4.16 และ 4.09 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.32, 0.34 และ 0.24 ตามลำดับ

3. ผลการการวิเคราะห์ตามสมมติฐาน พบว่า พนักงานที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อปีที่ต่างกัน จะมีประสิทธิภาพในการทำงานโดยรวมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อทำการทดสอบอายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อปีแล้วปรากฏว่ามีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ต่อไป จึงพบว่า (1) พนักงานที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี มีระดับประสิทธิภาพในการทำงานโดยรวมมากกว่าพนักงานที่อายุ 20-30 ปี อายุ 31-40 ปี และอายุ 41-50 ปี (2) พนักงานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีระดับประสิทธิภาพในการทำงานโดยรวมมากกว่าพนักงานที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและระดับการศึกษาปริญญาโทหรือสูงกว่าปริญญาโท และ (3) พนักงานที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำกว่า 10,000 บาท มีระดับประสิทธิภาพในการทำงานโดยรวมมากกว่าพนักงานที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 10,000-15,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อปี 15,001-20,000 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อปี 20,001-30,000 บาท

4. ผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งปรากฏได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับประสิทธิภาพในการทำงาน

ปัจจัย	AM	RT	WI	RS	AV	MT	QT	QU	TI	PER
AM		0.40**	0.32**	0.19**	0.32**	0.77**	0.15**	0.29**	0.83**	0.65**
RT			0.32**	0.07	0.16**	0.66**	0.04	0.05	0.38**	0.22**
WI				0.20**	0.04	0.62**	0.04	0.23**	0.52**	0.41**
RS					0.06	0.46**	0.05	0.14**	0.19**	0.19**
AV						0.49**	0.05	0.06	0.26**	0.19**
MT							0.09	0.26**	0.75**	0.57**
QT								0.22**	0.12*	0.56**
QU									0.33**	0.76**
TI										0.75**
PER										

หมายเหตุ (**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01) (*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) (AM หมายถึง ด้านความสำเร็จในการทำงาน; RT หมายถึง ด้านการได้การยอมรับนับถือ; WI หมายถึง ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ; RS หมายถึง ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ; AV หมายถึง ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน; MT หมายถึง แรงจูงใจในการทำงานโดยรวม; QT หมายถึง ด้านคุณภาพงาน; QU หมายถึง ด้านปริมาณงาน; TI หมายถึง ด้านเวลา; PER หมายถึง ประสิทธิภาพในการทำงานโดยรวม)

จากตารางที่ 4 พบว่า แรงจูงใจในการทำงานโดยและประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานโดยรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าเท่ากับ 0.57 และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายด้าน พบว่า แรงจูงใจในการทำงานด้านความสำเร็จในการทำงาน (AM) ด้านการได้การยอมรับนับถือ (RT) ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (WI) ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ (RS) และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน (AV) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงานโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นกัน (r=0.65, 0.22, 0.41, 0.19 และ 0.19 ตามลำดับ)

อภิปรายผล

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สามารถแบ่งการอภิปรายผลการวิจัยได้เป็น 3 ประเด็น คือ

1. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า พนักงานมีปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้การยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ส่วนปัจจัยประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านจะประกอบด้วย ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน และด้านเวลามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกประเด็นเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เมื่อหน่วยงานมุ่งเน้นให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน การได้การยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ หน้าที่ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับที่สูงมากขึ้น จะทำให้พนักงานภายในหน่วยงานเกิดการพัฒนางานให้ดีขึ้นและสามารถนำความรู้มาใช้ในการแก้ไขปัญหาให้งานนั้นสำเร็จได้ โดยลักษณะงานที่ปฏิบัติเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาศักยภาพงานที่ได้รับมอบหมายมีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถก็จะ

ช่วยให้เกิดโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่และมีความรู้สึกว่าเป็นบุคคลที่ทำให้หน่วยงานมีความเจริญก้าวหน้าได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของนิตยา ไชยทองศรี, สุธรรม พงษ์สำราญ และอิงดร ตั้นพันธ์ (2563) ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายผลิตบริษัท ซัมมิท โอโต บอดี้ อินดัสตรี จำกัด ในภาพรวม พบว่า ปัจจัยจูงใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความสำเร็จใจงาน ด้านลักษณะณะในงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการยอมรับนับถือ และด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ส่วนปัจจัยประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานก็เช่นกันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน อาทิ ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณ ด้านเวลา ด้านผลิตภาพ และด้านค่าใช้จ่าย ซึ่งมีความสอดคล้องกันและแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยจูงใจในการทำงานก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานที่เป็นสิ่งกระตุ้น พร้อมกับเสริมแรงสร้างกำลังใจแก่บุคคลเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีขึ้น (ปัญญาพร ฐิติพงศ์ และประสพชัย พสุนนท์, 2559)

2. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า เปรียบเทียบประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานที่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การที่จะสามารถสร้างประสิทธิภาพในการทำงานให้ตรงตามเป้าหมาย และงานออกมามีคุณภาพดี นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคัดสรรพนักงานเข้ามาปฏิบัติงา โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เพื่อให้พนักงานสามารถสร้างคุณภาพของงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและอยู่ในเกณฑ์พิกัดที่ยอมรับได้ ตลอดจนมีผลงานที่ปฏิบัติได้ครบตามที่หน่วยงานต้องการและสามารถเรียนรู้งานใหม่ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Hendrawijaya (2019) ที่ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นเพศ อายุ และระดับการศึกษาที่ต่างกันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานและสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานของพนักงานให้สูงขึ้นได้ และสอดคล้องกับการศึกษาของศิรดา เพชรแก้วกุล และเฉลิมพร เย็นเยือก (2563) ที่ว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ด้านตำแหน่งงานและรายได้ที่แตกต่างกันจะมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษาท่าอากาศยานนานาชาติดอนเมืองต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากภาระหน้าที่ของตำแหน่งที่สูงกว่าจะสามารถบริหารจัดการผู้ใต้บังคับบัญชาให้ช่วยปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ได้มีประสิทธิภาพในการทำงานที่มากขึ้นได้เช่นกัน

3. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ความ สัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การสร้างแรงจูงใจในการทำงานจะเป็นกระบวนการการกระตุ้นหรือแรงขับที่อยู่ภายในตัวของบุคคลที่ก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรมหรือเกิดความมานะพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ด้วยความเต็มใจของบุคคลนั้น โดยการแสดงออกของพฤติกรรมจะเป็นไปอย่างมีทิศทาง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Sirirat & Sawangwong (2020) พบว่า ปัจจัยจูงใจในการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงานมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กรไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความรับผิดชอบ ค่าจ้าง สภาพในการทำงาน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนแต่มีความสัมพันธ์ที่จะทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มสูงขึ้นได้เช่นกัน เช่นเดียวกับการศึกษาของ Chantaplaboon (2021) พบว่า แรงจูงใจในการทำงานด้านการยอมรับและให้ความเคารพ การประเมินอย่างยุติธรรม การออกแบบงาน และค่าต่อแทนจะมีความสัมพันธ์ที่ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการที่อายุมากทำงานได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีประเด็นข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานควรมีนโยบายอย่างเป็นรูปธรรมให้ชัดเจนด้วยการส่งเสริมให้พนักงานระดับปฏิบัติการได้รับความรู้เพิ่มเติม โดยการให้มีการฝึกอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานที่นำไปสู่ผลสำเร็จในการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น

1.2 หน่วยงานควรเปิดโอกาสให้พนักงานมีการพัฒนาศักยภาพได้อย่างอิสระ โดยมอบหมายให้อำนาจในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้พนักงานเกิดการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 หน่วยงานควรมีการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงานให้กับพนักงานให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ เพื่อให้พนักงานได้แสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานและได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาในการปรับหรือโยกย้ายตำแหน่งที่เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเกี่ยวกับบแนวทางการพัฒนาในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเพิ่มเติมให้หลากหลายมากขึ้น เพื่อจะได้ข้อมูลครบทุกลักษณะของแต่ละหน่วยงาน เพื่อจะได้นำข้อมูลมาปรับใช้ในลักษณะของแต่ละหน่วยงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมชลประทาน. (2560). ยุทธศาสตร์กรมชลประทาน 20 ปี (พ.ศ.2560-2579). ค้นเมื่อ 1 มกราคม พ.ศ. 2563, จากhttp://hydrology.rid.go.th/sediment-wq/filepdf/strategie_2560-2579.pdf.

ณิชกานต์ บรรพต และกมลพร สอนศรี. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวปฏิบัติที่ดีของการบริหารผลการปฏิบัติงานของกรมชลประทาน. *วารสารการเมืองการปกครอง, 8*(1), 90-111.

ธัญนันท์ บุญอยู่. (2562). อิทธิพลของความไว้วางใจและการแบ่งปันความรู้ในฐานะปัจจัยคั่นกลางแบบอนุกรมที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางจิตวิทยาสู่ผลการปฏิบัติงานของพนักงานวิสาหกิจขนาดย่อมของอุตสาหกรรมผลิตเซรามิกในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารสมาคมนักวิจัย, 24*(1), 175-186.

นิตยา ไชยทองศรี, สุธรรม พงษ์สำราญ และอิงดร ตั้นพันธ์. (2563). แรงจูงใจที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานพนักงานฝ่ายผลิตของบริษัท ซัมมิทโอโต บอดี้ อินดัสตรี จำกัด. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 12*(1), 62-76.

ปัญญาพร ฐิติพงศ์ และประสพชัย พสุนนท์. (2559). แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในบริษัทก่อสร้าง: กรณีศึกษาบริษัท อินเตอร์ เอ็กซ์เพิร์ท คอนสตรัคชั่น จำกัด. *วารสาร Verdian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 9*(3), 1275-1292.

วริษฐ์ ทองจุไร. (2557). อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความยืดหยุ่นเชิงกลยุทธ์ ศักยภาพด้านกระบวนการจัดการความรู้และความสามารถในการบริหารการเปลี่ยนแปลงต่อประสิทธิผลขององค์การ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิรดา เพชรแก้วกุล และเฉลิมพร เย็นเยือก. (2563). แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษาท่าอากาศยานนานาชาติดอนเมือง. *วารสารรัชต์ภาคย์, 14*(33), 75-90.

Best, J. W. (1981). *Research in education.* (4th ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

Chantaplaboon, N. (2021). Aged governmental officers' motivation: What influence work efficiency? *Management Science Letters, 11,* 87-92.

Hendrawijaya, A. T. (2019). Demographic factors and employee performance: The mediating effect of employee empowerment. *Media Ekonomi Dan Managemen, 34*(2), 116-136.

Likert, R. A. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology, 140,* 5-53.

Sirirat, S., & Sawangwong, B. (2020). Factors affecting work efficiency of employees in nonthaburi provincial administration organization. *PEOPLE: International Journal of Social Sciences, 6*(1), 784-794.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

Research Article

Research on College Students' Purchase Intention Based on M-Shopping Platforms

Han Tian, Ph.D. student, Doctor of Philosophy Business Administration,
Chinese Graduate School, Panyapiwat Institute of Management
E-mail: tianhan829@163.com

Abstract

Taking college student consumers as an example, the present study expands and modifies the theoretical model based on the Technology Acceptance Model (TAM), and explores the correlation between the dimensions that affect college student consumers' purchase Intention to use mobile shopping (M-shopping) platforms.1327 college students in Guizhou participated in a questionnaire survey through an online platform. The data was statistically analyzed with SPSS and AMOS software to test the theoretical model of the study.

The results show that subjective norms (SN) positively affect perceived ease of use (PEOU), perceived usefulness (PU), and the intention to use M-shopping platforms (ITUMP). PEOU positively affects PU and ITUMP. PEOU has a positive affects perceived trust (PT). PT positively affects PU and ITUMP. ITUMP positively affects the behavior to use M-shopping platforms (BTUMP). PU plays an intermediary role in the positive impact of PEOU on ITUMP. However, PR is not significant for PU and ITUMP.

Keywords: *Purchase intention; college student consumers; M-shopping platforms; TAM*

Received: *April 19,2021* **Revised** May 6, 2021 **Accepted** June 2, 2021

Introduction

With the rapid development of mobile networks, mobile shopping (M-shopping) has completely changed the consumption methods and lifestyles of college students, and has become an important part of college students' consumption (Luo Yuting & Luo Hong, 2019). According to the 47th statistical report on Internet development in China released by China Internet Network Information Center (CNNIC) in 2020, the total number of mobile Internet users in China has reached 986 million, accounting for 99.7% of the total number of Internet users, of which 21.0% are students. In 2020, there will be 781 million consumers using mobile phone online shopping (CNNIC, 2020).

When consumers purchase goods in M-shopping platforms which improve the efficiency of consumers' shopping, they can shop anytime and anywhere, and reduces the cost of shopping (Ktoridou, Epaminonda, & Kaufmann, 2008). Consumers have gradually changed from being unaccustomed and ignorant of M-shopping to habit and dependence (Liu, Li, Edu, Jozsa, & Negricea, 2019). Mobile online shopping platforms provide consumers with a better consumer experience. Compared with traditional online shopping, consumers can use more fragmented time to meet consumer needs, get rid of space constraints and increase shopping efficiency (Wen, Li, & Yin, 2019). These M-shopping platforms have been rapid developed. Nowadays, there are many third-party M-shopping platforms in China, such as Taobao, JD, Pinduoduo, Suning.com, Vipshop. Moreover, M-shopping has become an indispensable part of people's life. It is obvious that mobile online shopping will seriously affect the development of China's consumer market. As the largest group, students' preference for M-shopping is also an important condition for the development of economic entities based on mobile online platforms (Wang Mengbo & Liu Qing, 2019).

Technology Acceptance Model (TAM) was proposed by Davis (1986) in 1986, and developed at 1989(Davis, 1989). This model limits the prediction and interpretation of user behavior to the initial acceptance of information systems. It is currently one of the most widely used and influential models, and also a commonly used theoretical model in the study of online consumer behavior. Due to the lack of variables such as subjective norms (SN) and perceived behavior control (PBC) in the TRA Model (Fishbein & Ajzen, 1975) and the TPB Model (Ajzen, 1985), TAM weakens its explanatory power. However, the concepts of perceived usefulness (PU) and perceived ease of use (PEOU) in TAM have simplified the operability of TAM and make it more universal. Therefore, TAM is the most suitable theory to conduct research on various new technologies(Akroush, Mahadin, ElSamen, & Shoter, 2020; Chen, Gillenson, & Sherrell, 2002; Groß, 2014; Heijden, Verhagen, & Creemers, 2003; Zhang, Niu, & Zhang, 2020).

Based on the theoretical model of TAM, the present study aims to expand and modify the theoretical model, find out the factors that affect college student consumers' attitude towards shopping on mobile platforms, explore the correlation between the dimensions that affect college student consumers' intention to use M-shopping platforms (ITUMP). Through the study, the paper puts forward some suggestions for M-shopping platform enterprises. The objectives of the study are:

1. Based on the characteristics of college student consumers' M-shopping, to expand TAM, add subjective norms (SN), perceived risk (PR) and perceived trust (PT) variables to the theoretical model, and modify the model.

2. To propose hypotheses for the theoretical model to explore the impact of PEOU, PU, PT and SN on college student consumers' attitudes and purchase intentions, and conduct an empirical study to deeply analyze the correction between variables and purchase intention.

Theoretical background

After reviewing the studies of TAM, Marangunić and Granić (2015) pointed out TAM is the most suitable for analyzing the consumption behavior of online users. Although TAM does not cover SN factor, it involves the variables of PU and PEOU which make it a higher advantage in the application process and a wider range of use. In the specific application process, by optimizing TAM, the scope of the application can be expanded. Compared with using TAM alone, this integration provides a better explanation for consumer acceptance of technology (Bailey, Pentina, Mishra, & Mimoun, 2017; Muñoz-Leiva, Climent-Climent, & Liébana-Cabanillas, 2017).Voss, Spangenberg, and Grohmann (2003), Marangunić and Granić (2015) expanded TAM with new influential factors and variables in order to better understand the predictors of TAM variables. Therefore, the integration of these variables into TAM will better explain the predictors of TAM core elements.

The hypotheses Development

3.1 The hypothesis of subjective norms

SN is defined as a person's perception, which refers to the social pressure that an individual feels about whether to take a particular behavior, that is, when predicting the behavior of others, the influence of those individuals or groups who have influence on the individual's behavior decision-making on whether to take a specific behavior (Young & TKent, 1985). Ajzen and Driver (1991) pointed out that SN is the degree of pressure that an individual perceives as an important reference to whether a person agrees with his behavior or not. Venkatesh and Davis (2000) added organizational and social factors, such as impression and SN, to TAM to get an extended version TAM2. Perdesen (2005) extended TAM by merging behavioral control and SN to produce a decomposable TPB Model, which proved to be useful for explaining early research on M-shopping behavior. Gerpott and Thomas(2014), Ovčjak, Polančič and Heričko(2015) found out that higher positive attitudes, SN, PT and self-efficacy would lead to a higher likelihood of using M-shopping. Luo Jie (2011) believed that SN and peripheral influences of college students have an important influence on consumer behavior. At the same time, Phong, Khoi and Le (2018) also believed that SN has a positive influence on the intention of M-shopping.

Therefore, based on previous scholars' research, the present research proposes the following hypotheses to test the impact of SN on M-shopping platforms:

H1: Subjective norms positively affect perceived ease of use.

H2: Subjective norms positively affect perceived usefulness.

H3: Subjective norms positively affect the intention to use M-shopping platforms.

3.2 The hypotheses of perceived ease of use and perceived usefulness

According to Davis (1986), the behavior of using information technology begins with the cognition of the usefulness and ease of use of information technology. Usefulness is defined as being able to be used beneficially or used for beneficial purposes. The perception of usefulness is the benefit a person believes he/she can get when he/she uses it. Ardyanto(2015), Budyastuti 和 Iskandar(2018) discussed the impact of e-commerce usefulness, ease of use and trust on user behavior. Besides PEOU, PU is the main determinant of TAM (Brusch & Rappel, 2020). PU, PEOU and behavioral intention are key predictors of expected and actual outcomes (King & He, 2006). At the same time, PU is also affected by PEOU, because any new technology that is easier to use would be considered more useful (Venkatesh & Davis, 2000).The present study believes that when network operations are performed on M-shopping platforms, the improvement of college students' consumption efficiency can be explained with the help of the concepts of PU and PEOU. Therefore, the research proposes the following hypotheses:

H4: Perceived ease of use positively affects perceived usefulness.

H5: Perceived usefulness positively affects the intention to use M-shopping platforms.

3.3 The hypotheses of perceived trust

PT is a subjective belief that when the trustee faces higher uncertainty and greater risk of losing control, the parties will fulfill their obligations (Lu, Yang, Chau, & Cao, 2011; Zhou, 2013). Many previous studies regarded trust as the determinant of information systems(Lee, Moon, Kim, & Yi, 2015; H.-H. Lin & Wang, 2006; X. Luo, Li, Zhang, & Shim, 2010). There are multiple mechanisms for trust establishment. According to the previous studies and the characteristics of the network platforms, the trust establishment mechanism of the network platforms can be classified as: 1. Trust based on knowledge. 2. Trust based on characteristics. 3. Trust based on the system. 4. Trust based on personal characteristics. Trust in members includes two dimensions. One is the trust in the abilities of other members, and the other is the trust in the honesty and benevolence of other members, that is, the belief that other members will consciously abide by social norms or principles(Grabner-Kraeuter, 2002; McKnight, Choudhury, & Kacmar, 2002; Pizzutti & Fernandes, 2010; Stewart, 2003; Y. D. Wang & Emurian, 2005).

Marriott and Williams(2018) found that aspects related to PR and PT can predict customers' intention to use M-shopping. If users believe that online merchants can complete transactions, keep their promises and pay attention to the interests of users, then users' trust and beliefs would be even higher. Therefore, this research proposes the following hypotheses:

H6: Perceived ease of use positively affects perceived trust.

H7: Perceived trust positively affects perceived usefulness.

H8: Perceived trust positively affects the intention to use M-shopping platforms.

3.4 Research hypothesis of perceived risk

According to the theory of perceived risk, any behavior taken by consumers has certain unpredictable results, and the attributes of the results may be bad, which will affect their attitude towards using mobile online shopping platforms (AlSoufi & Ali, 2014).The present study believes that PR can reflect college students' attitude towards risk and affect their intention to use M-shopping platforms. PR refers to the injury or loss that consumers may expect to cause when they use mobile network for shopping. In fact, users can not accurately predict the consequences of their own behavior when they are consuming. Based on this, a certain risk is actually perceived in this process, but for this risk, there is a big difference from the actual risk. In order to improve the explanation of the attitude and intention of M-shopping, Marangunić and Granić(2015), Groß(2015), Demoulin and Djelassi(2016) expanded TAM by adding PR, PT and enjoyment. When consumers use mobile online shopping platforms for shopping, the stronger their perceived risk is, the more they can affect college students' purchase intention to use M-shopping platforms. Therefore, the study puts forward the following hypotheses:

H9 Perceived risk is negatively correlated with perceived usefulness.

H10 Perceived risk is negatively correlated with the intention to use M-shopping platforms..

3.5 The Hypothesis of the Intention to use platforms

Davis(2000) believed that people's intention to adopt new technology and platforms is a pre-factor that affects their intention to use new information technology systems. According to reviewing the previous studies, people have confirmed that there is a positive correlation between attitudes and the intention to use new technologies, in which PEOU and PU are the prerequisites for determining consumers' attitudes toward technology adoption (Kang, Hahn, Fortin, Hyun, & Eom, 2006; H. D. Yang & Yoo, 2004; S. Yang, Lu, Gupta, Cao, & Zhang, 2012). Li Dongjin, Wu Bo, and Wu Ruijuan (2009) found that there was a significant relationship between ITUMP and behavior in the purchase intention model of Chinese consumers. Davis (1986) believed that the construction of TAM to study a system or technology depends on the user's behavior intention, which is greatly

influenced by the perception system, followed by the user's attitude. Forming and consolidating positive consumer attitudes can be considered the key to the success of M-shopping(Phong, Khoi, & Trang, 2018). In the study, ITUMP is an important variable in the behavior to use M-shopping platforms (BTUMP). Based on this point of view, the research proposes the following hypotheses:

H11: The intention to use mobile platforms positively affects the behavior to use mobile platforms.

H12: PU plays a mediating role in the positive impact of PEOU on ITUMP.

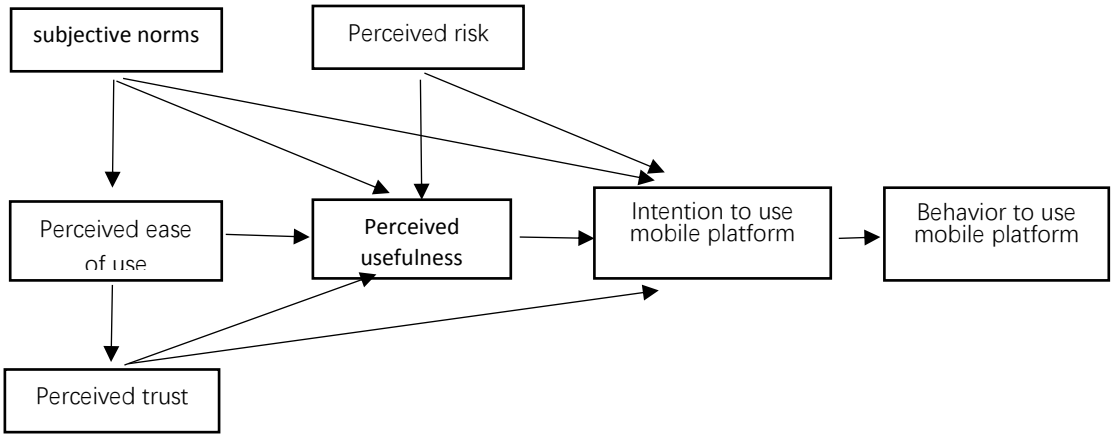

Figure 1. Hypothesized Research Model

Research Method

The present study uses the following methods and data analysis instruments to analyze the questionnaire data:

Descriptive statistical analysis. The paper sorted out and summarized the data, and then analyzed the trend and overall characteristics of the data with the help of frequency and other statistical indicators. Structural model analysis. Structural equation modeling (SEM) is an important method of multivariate statistics, which aims to analyze the interaction between variables. The measurement model was drawn in Amos 26.0. The data were loaded the collected to analyze the fitting degree of the model structure combined with the relevant analysis indicators. When the fitting indicators of the model meet the general standards, the path test can be carried out to analyze whether there is a dependency relationship between the variables and determine its impact degree.

4.1 sample and questionnaire

The 5-point Likert scale questionnaire was used in the study. In the questionnaire, "1, 2, 3, 4, 5" represent five levels of "strongly agree, agree, uncertain, disagree, and strongly disagree". According to the specific items

selected in the questionnaire, the respondents' opinion to choose options can be judged, that is, their attitude towards a certain item.

The items to measure PU of TAM in the questionnaire were adapted from Davis(1989), Venkatesh and Davis (2000), Heijden, Verhagen and Creemers(2003), Lin and Lin(2007); the items to measure PEOU and behavioral intention were adapted from Venkatesh and Davis(2000); the items to measure PT were adapted from Kim, Ferrin and Rao (2008), ElSamen (2015); and the items to measure PR were from Featherman and Pavlou(2003), Rafiq, Lu, & Fulford (2012), and George and Kumar （2014）.

4.2 Demographics of the respondents

The sample of the study are college student consumers in Guizhou Province, China. Questionnaire survey and data collection were conducted through an online survey platforms. In order to make the sample representative, questionnaires were sent to colleges students in Guizhou Province. Finally, 1560 questionnaires were obtained, of which 233 were invalid and 1327 were valid. The personal information indicators of the questionnaire are mainly related to the measurement of demographic indicators, including gender, age, income level, etc. The results of personal information were summarized as follows:

Table 1. The Results of Sample Demographics

Items	Choice	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Gender	Male	642	48.4	48.4	48.4
	Female	685	51.6	51.6	100.0
Age	< 18	38	2.9	2.9	2.9
	18-24	1267	95.5	95.5	98.3
	>24	22	1.7	1.7	100.0
Education	Junior College	700	52.8	52.8	52.8
	University	627	47.2	47.2	100.0
City Size	Capital City	136	10.2	10.2	10.2
	Prefecture-level City	218	16.4	16.4	26.7
	County Level	973	73.3	73.3	100.0

	and Below				
Average Monthly Disposable Amount	500-1000	806	60.7	60.7	60.7
	1001-1500	387	29.2	29.2	89.9
	1501-2000	85	6.4	6.4	96.3
	> 2000	49	3.7	3.7	100.0
Highest Acceptable Per Consumption	< 100	441	33.2	33.2	33.2
	100-300	610	46.0	46.0	79.2
	301-500	141	10.6	10.6	89.8
	> 500	135	10.2	10.2	100.0

Results

5.1 Reliability and validity

The study first conducted factor analysis. The results of Bartley sphere test show that the KMO value was 0.958, and is significant at the level of 0.001. Judging the interval according to the value in Table 2 shows that the data has a strong correlation and is suitable for factor analysis. The factor structure after principal component extraction and maximum variance rotation is shown in Table 3. Seven factors with eigenvalues greater than 1 are extracted, and the variance explanation rate is 68.879%.

Table 2. The Results of KMO and Bartlett's test

KMO Measure of Sampling Adequacy		0.958
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	23300.950
	df	435
	Sig.	0.000

For the reliability and accuracy of the questionnaire in the study, the internal consistency of the measurement results is relatively high. The study used Cronbach's α coefficient for reliability test, where the larger the value of Cronbach's α, the higher the reliability. When Cronbach's α is greater than 0.7 , Indicates good reliability, and when the value is greater than 0.8, it indicates that reliability is excellent (Eisinga, Grotenhuis, & Pelzer, 2013).

Table 3. The Results of Reliability Test

Factor	AVE	CR	Cronbach's α
PU	0.471	0.816	0.820
PEOU	0.621	0.867	0.882
PR	0.596	0.812	0.799
SN	0.514	0.808	0.801
PT	0.607	0.885	0.844
ITUMP	0.601	0.857	0.857
BTUMP	0.618	0.866	0.864

A total of 7 factors and 29 items were analyzed by confirmatory factor analysis (CFA). It can be seen from Table 3 that the AVE values of the six factors are all greater than 0.5, and the CR values are all higher than 0.7, which means that the analysis data has good aggregation (convergence) validity. Fornell & larcker (1981) suggested that the AVE value should be higher than 0.5. However, if the AVE value is higher than 0.5, it means that the factor load must be higher than 0.7. Considering the actual aspect of the data, the AVE value higher than 0.36 can be regarded as the barely acceptable standard

Table 4. The Results of Discriminant Validity

	PU	PEOU	PR	SN	PT	ITUMP	BTUMP
PU	0.686						
PEOU	0.674	0.788					
PR	0.319	0.466	0.772				
SN	0.539	0.508	0.306	0.717			
PT	0.402	0.323	0.112	0.613	0.779		
ITUMP	0.569	0.458	0.232	0.680	0.661	0.775	
BTUMP	0.615	0.554	0.277	0.651	0.523	0.766	0.786

5.2 The Hypothesis Testing

Table 5. The Results of Inner Model Test

X	⟶	Y	Non-SPC	*SE*	*z* (CR)	*p*	SPC
PU	⟶	ITUMP	0.313	0.034	9.192	0.000	0.307
PEOU	⟶	PU	0.766	0.050	15.257	0.000	0.680
PEOU	⟶	PT	0.495	0.040	12.388	0.000	0.407
PR	⟶	PU	-0.021	0.020	-1.037	0.300	-0.026
PR	⟶	ITUMP	-0.034	0.019	-1.809	0.071	-0.041
SN	⟶	PEOU	0.645	0.039	16.547	0.000	0.649
SN	⟶	PU	0.212	0.041	5.186	0.000	0.190
SN	⟶	ITUMP	0.486	0.042	11.601	0.000	0.426
PT	⟶	PU	0.073	0.023	3.160	0.002	0.078
PT	⟶	ITUMP	0.366	0.024	15.149	0.000	0.387
ITUMP	⟶	BTUMP	1.000	0.038	26.297	0.000	0.894

Note: ⟶Represents the path influence relationship

According to the path influence relationship of structural equation, when PR has a significant impact on PU, this path does not show significant (z = - 1.037, P = 0.300 > 0.05), so H9 is rejected. When PR affects ITUMP, this path does not show significant (z = - 1.809, P = 0.071 > 0.05), so H10 is rejected. The other paths are significant standard, so the PR factors are removed from the model, and the model is modified to get a new model.

According to the path of the modified structural equation model, when PU affects ITUMP, the standardized path coefficient is 0.314 > 0, and (z = 9.600, P = 0.000 < 0.01), which indicates that H5 is accepted. When PEOU affects PU, the normalized path coefficient is 0.679 > 0, and (z = 15.596, P = 0.000 < 0.01), which indicates that H4 is accepted. When PEOU affects PT, the standardized path coefficient is 0.405 > 0 (z = 12.330, P = 0.000 < 0.01), which indicates that H6 is accepted. When SN affects PEOU, the normalized path coefficient is 0.620 > 0 (z = 15.900, P = 0.000 < 0.01), which indicates that H1 is accepted. When SN affects PU, the normalized path coefficient is 0.182 > 0 (z = 5.561, P = 0.000 < 0.01), which indicates that H2 is accepted. When SN affects ITUMP, the standardized path coefficient is 0.404 > 0 (z = 12.106, P = 0.000 < 0.01), which indicates that H3 is accepted. When PT affects PU, the normalized path coefficient is 0.081 > 0 (z = 3.236, P = 0.001 < 0.01), which indicates that H7 is accepted. When PT affects ITUMP, the normalized path coefficient is 0.389 > 0

(z = 15.159, P = 0.000 < 0.01), which indicates that H8 is accepted. When ITUMP affects BTUMP, the value of standardized path coefficient is 0.893 > 0 (z = 26.184, P = 0.000 < 0.01), which indicates that H11 is accepted.

Table 6. The Results of Inner Model Test (Modified Model)

X	_Y	Non-SPC	*SE*	*z* (CR)	*p*	SPC
PU	_ITUMP	0.320	0.033	9.600	0.000	0.314
PEOU	_PU	0.762	0.049	15.596	0.000	0.679
PEOU	_PT	0.491	0.040	12.330	0.000	0.405
SN	_PEOU	0.627	0.039	15.900	0.000	0.620
SN	_PU	0.207	0.037	5.561	0.000	0.182
SN	_ITUMP	0.467	0.039	12.106	0.000	0.404
PT	_PU	0.075	0.023	3.236	0.001	0.081
PT	_ITUMP	0.367	0.024	15.159	0.000	0.389
ITUMP	_BTUMP	1.000	0.038	26.184	0.000	0.893

Note: ⟶Represents the path influence relationship

According to analysis of structural equation model fitting indicators (Table 7), results show that RMSEA 0.066, RMR 0.055, CFI 0.913, NFI 0.900, NNFI 0.902, TLI 0.902, IFI 0.913 meet the index standard. GFI 0.876 did not meet the criterion of greater than 0.9, but it has reached the minimum criterion of greater than 0.8.

Table 7. The Results of Structural Equation Model Fitting Indicators

Indictors	GFI	RMSEA	RMR	CFI	NFI	NNFI	TLI	IFI
Criterion	>0.9	<0.10	<0.05	>0.9	>0.9	>0.9	>0.9	>0.9
Value	0.876	0.068	0.057	0.913	0.900	0.902	0.902	0.913

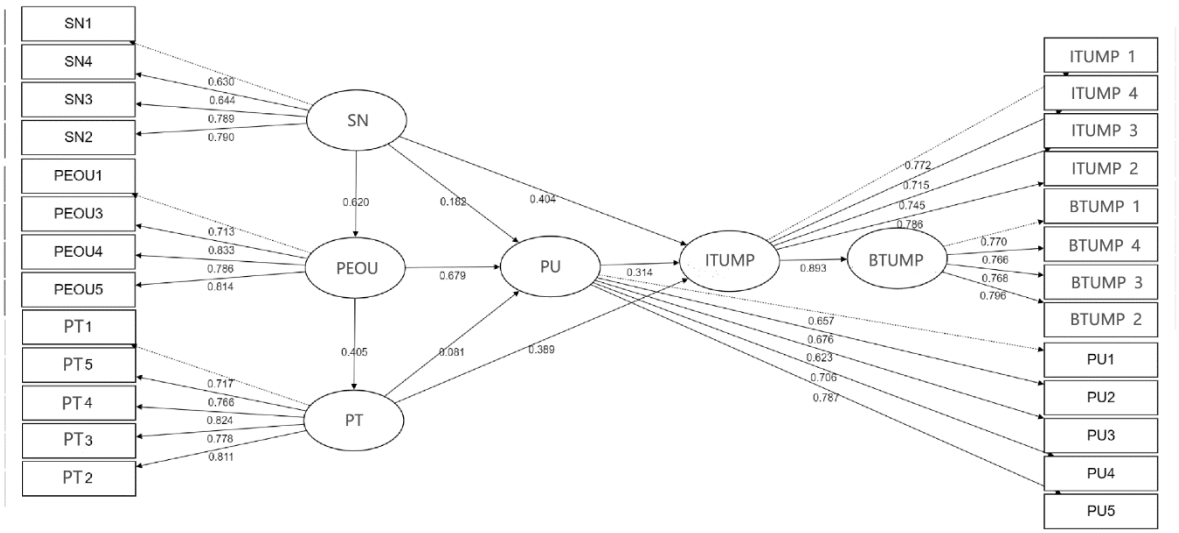

Figure 2. Modified Research Model

5.3 Mediation Variable Testing

Table 8 The Results of Mediation Effect Size

Items	Test Results	c Total Effect	a*b Mediation Effect	c' Direct Effect	Calculation Formula of Effect Proportion	Effect Ratio
PT=>PU=>ITUMP	Partial Intermediary	0.367	0.010	0.356	a * b / c	2.863%
PEOU=>PU=>ITUMP	Fully Intermediary	0.180	0.140	0.040	-	100%
PN=>PU=>BTUMP	Partial Intermediary	0.417	0.061	0.357	a * b / c	14.570%

As can be seen from Table 8, in terms of PT => PU => ITUMP and SN => PU => ITUMP, PU plays a part of the mediating role. However, in terms of PEOU => PU => ITUMP, PU plays a completely mediating role.

Discussion and Implications

The present study explored and tested the structural dimensions of purchase intention based on M-shopping platforms. The previous studies in this field are not comprehensive and systematic, especially the lack of research on SN and PT variables. By reviewing the research literature, the study constructs a theoretical model of college students' purchase intention based on M-shopping platforms, and makes theoretical logic deduction and interpretation. Based on TAM, the study introduces SN and PT to deepen the research on ITUMP.

6.1 Theoretical Implications

At present, there are many researches on the factors that affect the college students' consumer behavior in the e-commerce environment. However, there are few related studies on the factors that influence BTUMP. The study is one of the few studies that integrates PR, PT and SN into TAM to better explain consumer acceptance of M-shopping. Based on the theory of TAM, the study provides a behavioral method to understand ITUMP from the perspective of consumer behavior. Through PT, PR and SN, it can not only expand and better use Tam, but also enrich the theory of consumer online shopping behavior, which could provide a better understanding of consumer behavior for college students in the future.

6.2 Practical Implications

As a new means of consumption and shopping, M-shopping platform has the characteristics of convenience, instantaneity and low cost. It plays an important role in market consumption and plays a key role in the development of M-shopping market. As an important part of the operation of M-shopping platform system, college student consumers are important resources for mobile e-commerce. As a pioneer market, college students can more efficiently help mobile e-commerce companies publicize their family and friends and promote the scope of influence of the corporate platforms. At the same time, with the increase of college students' income, their M-shopping behavior will bring a substantial increase in the transaction scale for M-shopping platform companies.

6.3 Main Findings

1) SN positively affects PEOU, PU and ITUMP. Among them, H2 and H3 are consistent with Perdesen (2005), Gerpott and Thomas (2014)， Ovčjak， Polančič and Heričko (2015), Heričko (2015).

SN belongs to a type of social influence. As a member of a social group, human beings are deeply influenced by social groups and often have conformity(Venkatesh & Davis, 2000).New M-shopping users usually learn about this new way of shopping through the introduction and recommendation of their relatives and friends. Consumers will project their trust in their relatives and friends to the things they recommend. Therefore, when a consumer perceives that others want he/she to do online shopping, he/she will have purchase intention(Luo Jie, 2011).Besides relatives and friends, wanton publicity by TV media may have an impact on consumers (H1). The more the consumers know about it, the more it affects PEOU.

2) PU positively affects ITUMP, while PEOU positively affects both PU and PT.

The findings show that consumers are more inclined to use M-shopping platforms because PU and PEOU are higher than other transaction means (H5). Consumers prefer fast, convenient and simple forms of transactions (Brusch & Rappel, 2020).

The empirical results show that the combination of TAM with SN and PT better illustrates consumers' attitude and intention than using TAM alone. PEOU has a positive and significant impact on PU and PT (H4). If the system is not complicated and easy to use, consumers will have a more positive attitude towards using M-shopping platforms. If consumers find that they can easily browse, compare products and shop with just one finger, without complicated processes, consumers will be more inclined to view the usefulness of M-shopping platforms (Ardyanto, 2015). PEOU also positively affects PT (H6). With the advent of the 5G era, the mobile network environment has been greatly developed. Various M-shopping platforms are more convenient and faster, and mobile online payment forms are simple and safe. Security, the convenience of M-shopping platforms and more user-friendly design have increased consumers' trust in shopping on M-shopping platforms.

3) PT positively affects both PU and ITUMP.

PT, a complicated factor, is usually associated with a positive attitude (Marriott & Williams, 2018).Consumers have trust in M-shopping means that consumers believe that M-shopping is reliable and useful, and consumers will have a positive attitude towards PU (H7) (Pizzutti & Fernandes, 2010; Y. D. Wang & Emurian, 2005).The findings also show that PT has a positive effect on M-shopping attitudes (H8). The more consumers trust M-shopping, the more positive their M-shopping attitudes are. The more consumers are suspicious of M-shopping, and their M-shopping attitudes are more negative. In the M-shopping environment, consumers cannot see or touch the products, and they cannot see the seller. They will inevitably have a sense of distrust in this situation. At this time, consumers will have negative attitudes such as suspicion and doubts about M-shopping, which is not conducive to promoting BTUMP.

4) ITUMP positively affects BTUMP. PU plays a mediating role in the positive influence of PEOU on ITUMP.

ITUMP positively affects BTUMP (H11). According to previous studies, scholars have confirmed that there is a positive correlation between attitudes and intention to use new technologies. Among them, PEOU and PU are certain prerequisites for consumers' attitudes towards using technology (Kang et al., 2006; H. D. Yang & Yoo, 2004; S. Yang et al., 2012). Meanwhile, PU plays a mediating role in the positive impact of PEOU on ITUMP (H12)(Shi Peili, 2017). When internal factors, object motivation and intermediary factors interact with each other, attitude and purchase intention will be produced. With the participation of other factors, purchase behavior will eventually appear.

6.4 Suggestions

1) When M-shopping platform companies serve college students, they should pay more attention to the consumption ability of college students. Meanwhile, in the promotion process of M-shopping platforms, it is necessary to increase the importance of usefulness, and to better promote the platforms by strengthening the propaganda in this area.

2) M-shopping platform companies should pay more attention to the optimization of mobile clients, reduce the difficulty of college students relying on M-shopping platform transactions, and make the platforms more operability.

3) M-shopping platform companies should enhance the social impact of consumers. Create a marketing method based on consumer trust and experience marketing to maximize the convenience of consumers and expand consumer groups.

4) M-shopping platform companies should focus on simplifying the user's shopping procedures and payment processes, so that consumers have a good impression of the company. In addition, the companies should use high-quality services to win the recognition of consumers, so as to become loyal consumers of the companies.

6.5 Limitations and Future Research

Although this research has conducted theoretical logical deductions and explanations on the constructed theoretical model, the research is only a preliminary attempt. There are still limitations. Intentions cannot fully reflect the actual behavior of consumers, and variable selection can be more comprehensive. Meanwhile, the research survey is only arranged at one time point, so it is a cross-sectional study. Longitudinal studies will make it possible to observe changes in the characteristics of the variables being examined and their relevance over time. Over time, mitigation effects can also be observed.

In future research, it is worth exploring that consumers use mobile online shopping platforms for shopping. Firstly, testing the differences between users and non-users of M-shopping platforms is also very valuable, because previous studies have shown that there are differences between these two groups. Secondly, future research can examine the influence of consumer personality factors and other factors, such as innovation and self-efficacy, system quality, etc. as potential moderators of existing relationships. In addition, the study found that PR did not affect ITUMP and BTUMP, so that future research might examine the reasons behind this inconsistency.

References

Ajzen, I. (1985). From Intentions to Actions: A Theory of Planned Behavior. In J. Kuhl & J. Beckmann (Eds.), *Action Control: From Cognition to Behavior* (pp. 11-39). Heidelberg: Springer-Verlag.

Ajzen, I., & Driver, B. L. (1991). Prediction of Leisure Participation from Behavioral, Normative, and Control Beliefs: An Application of the Theory of Planned Behavior. *Leisure Science, 13*(03), 185-204.

Akroush, M. N., Mahadin, B., ElSamen, A. A., & Shoter, A. (2020). An Empirical Model of Mobile Shopping Attitudes and Intentions in an Emerging Market. *Int. J. Web Based Communities, 16*(02), 150-179.

AlSoufi, A., & Ali, H. (2014). Customers Perception of M-banking Adoption in Kingdom of Bahrain: An Empirical Assessment of an Extended TAM Model. *International Journal of Managing Information Technology, 6*(01), 1-13.

Ardyanto, D. (2015). Effects of Ease and Trust Using E-Commerce against Online Purchase Decision. *Journal of Business Administration, 22*(01).

Bailey, A. A., Pentina, I., Mishra, A. S., & Mimoun, M. S. B. (2017). Mobile Payments Adoption by US Consumers: An Extended TAM. *International Journal of Retail and Distribution Management, 45*(06), 626-640.

Brusch, I., & Rappel, N. (2020). Exploring the Acceptance of Instant Shopping -- An Empirical Analysis of the Determinants of User Intention. *Journal of Retailing and Consumer Services, 54*.

Budyastuti, T., & Iskandar, D. (2018). The Influence of Usefulness, Easy of Use and Trust Using E-Commerce To User Behaviour (Case Study To Lazada.Com Consumers). *Journal of Marketing and Consumer Research, 46*, 78-83.

Chen, L., Gillenson, M. L., & Sherrell, D. L. (2002). Enticing Online Consumers: An Extended Technology Acceptance Perspective. *Information & Management, 39*(8), 705-719.

CNNIC. (2020). The 44th "Statistical Report on Internet Development in China". Retrieved from http://www.cnnic.net.cn/hlwfzyj/hlwxzbg/hlwtjbg/201908/t20190830_70800.htm

Davis, V. F. D. (1986). *A Technology Acceptance Model for Empirically Testing New End-User Information Systems: Theory and Results.* (Phd Thesis), The MIT Sloan School of Management Cambridge.

Davis, V. F. D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of Information Technology. *MIS Quarterly, 13*(3), 319-340.

Davis, V. F. D. (2000). A Theoretical Extension of the Technology Acceptance Model: Four Longitudinal Field Studies. *Management Science, 46*(2), 186-204.

Eisinga, R., Grotenhuis, M., & Pelzer, B. (2013). The Reliability of a Two-Item Scale: Pearson, Cronbach, or

Spearman-Brown? *International Journal of Public Health, 58*(04), 637-642.

Featherman, M. S., & Pavlou, P. A. (2003). Predicting E-services Adoption: A Perceived Risk Facets Perspective. *International Journal of Human-Computer Studies, 59*(4), 451-474.

Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, Attitude, Intention and Behavior: An Introduction to Theory and Research*. Reading: Addison Wesley.

Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error. *Journal of Marketing Research, 18*(01), 39-50.

Gerpott, T. J., & Thomas, S. (2014). Empirical Research on Mobile Internet Usage: A Meta-Analysis of the Literature. *Telecommunications Policy, 38*(03), 291-310.

Grabner-Kraeuter, S. (2002). The Role of Consumers' Trust in Online-Shopping. *Journal of Business Ethics, 39*(1/2), 43-50.

Groß, M. (2014). Exploring the Acceptance of Technology for Mobile Shopping: An Empirical Investigation among Smartphone Users. *The International Review of Retail, Distribution and Consumer Research, 25*(03), 215-235.

Heijden, V. d., Verhagen, T., & Creemers, T. (2003). Understanding Online Purchase Intentions: Contributions From Technology and Trust Perspectives. *European Journal of Information Systems, 12*(01), 41-48.

Kang, H., Hahn, M., Fortin, D. R., Hyun, Y. J., & Eom, Y. (2006). Effects of Perceived Behavioral Control on the Consumer Usage Intention of E-Coupons. *Psychology & Marketing, 23*(10), 841-864.

Kim, D. J., Ferrin, D. L., & Rao, R. (2008). A Trust-Based Consumer Decision-Making Model in Electronic Commerce: The Role of Trust, Perceived Risk, and Their Antecedents. *Decision Support Systems, 44*(2), 544-564.

King, W. R., & He, J. (2006). A Meta-analysis of the Technology Acceptance Model. *Information & Management, 43*(06), 740-755.

Ktoridou, D., Epaminonda, E., & Kaufmann, H. R. (2008). Technological Challenges and Consumer Perceptions of the Use of Mobile Marketing: Evidence from Cyprus. *International Journal of Mobile Marketing, 3*(2), 34-43.

Lee, D., Moon, J., Kim, Y., & Yi, M. Y. (2015). Antecedents and Consequences of Mobile Phone Usability: Linking Simplicity and Interactivity to Satisfaction, Trust, and Brand Loyalty. *Information & Management, 52*(3), 295-304.

Li, D., Wu, B., & Wu, R. (2009). Consumers' Purchasing Intention Model in China-- An Amendment Study on Fishbein's Theory of Reasoned Action. *Management World*(01), 121-129+161.

Lin, H.-H., & Wang, Y.-S. (2006). An Examination of The Determinants of Customer Loyalty in Mobile Commerce Contexts. *Information & Management, 43*(3), 271-282.

Lin, N., & Lin, B. (2007). Deep Analysis of Value and Function of Campus Culture of the University. *Theoretical and Ideological Education, 9*.

Liu, Y., Li, Q., Edu, T., Jozsa, L., & Negricea, I. C. (2019). Mobile Shopping Platform Characteristics as Consumer Behavior Determinants. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, ahead-of-print*. Retrieved from

Lu, Y., Yang, S., Chau, P. Y. K., & Cao, Y. (2011). Dynamics between the Trust Transfer Process and Intention to Use Mobile Payment Services: A Cross-Environment Perspective. , 48, . . *Information & Management, 48*(08), 393-403.

Luo, J. (2011). *The Research on the Key Influential Factors of College Students' Online Team-Buying Intention.* (MA Thesis), Southwestern University of Finance and Economics.

Luo, X., Li, H., Zhang, J., & Shim, J. P. (2010). Examining Multi-dimensional Trust and Multi-faceted Risk in Initial Acceptance of Emerging Technologies: An Empirical Study of Mobile Banking Services. *Decision Support Systems, 49*(2), 222-234.

Luo, Y., & Luo, H. (2019). On the Value Guidance of College Students' Internet Consumption in the New Era. *Studies in Ideological Education*(12), 110-114.

Marangunić, N., & Granić, A. (2015). Technology Acceptance Model: A Literature Review from 1986 To 2013. *Universal Access in the Information Society, 14*(01), 81-95.

Marriott, H. R., & Williams, M. D. (2018). Exploring Consumers Perceived Risk and Trust for Mobile Shopping: A Theoretical Framework and Empirical Study. *Journal of Retailing and Consumer Services, 42*, 133-146.

McKnight, D. H., Choudhury, V., & Kacmar, C. (2002). Developing and Validating Trust Measures for e-Commerce: An Integrative Typology. *Information Systems Research, 13*(03), 334-359.

Muñoz-Leiva, F., Climent-Climent, S., & Liébana-Cabanillas, F. (2017). Determinants of Intention to Use the Mobile Banking Apps: An Extension of the Classic TAM Model. *Spanish Journal of Marketing-ESIC, 21*(01), 25-38.

Ovčjak, B., Polančič, G., & Heričko, M. (2015). Factors Impacting the Acceptance of Mobile Data Services – A Systematic Literature Review. *Computers in Human Behavior, 53*, 24-47.

Pedersen, P. E. (2005). Adoption of Mobile Internet Services: An Exploratory Study of Mobile Commerce Early Adopters. *Journal of Organizational Computing and Electronic Commerce, 15*(03), 203-222.

Phong, N. D., Khoi, N. H., & Le, A. N.-H. (2018). Factors Affecting Mobile Shopping: A Vietnamese Perspective. *Journal of Asian Business and Economic Studies, 25*(02), 186-205.

Phong, N. D., Khoi, N. H., & Trang, N. (2018). Factors Affecting Mobile Shopping: a Vietnamese Perspective. *Journal of Asian Business and Economic Studies, 25*(02), 186-205.

Pizzutti, C., & Fernandes, D. (2010). Effect of Recovery Efforts on Consumer Trust and Loyalty in E-tail: A Contingency Model. *International Journal of Electronic Commerce, 14*(04), 127-160.

Rafiq, M., Lu, X., & Fulford, H. (2012). Measuring Internet Retail Service Quality Using E-S-Qual. *Journal of Marketing Management, 28*(9/10), 1159–1173.

Shi, P. (2017). Research on the Influential Factors of College Students' Consumption Behavior Based on the Amended S-O-R Model. *Economic & Trade*(01), 38-41.

Stewart, K. J. (2003). Trust Transfer on the World Wide Web. *Organization Science*(04), 5-17.

Venkatesh, V., & Davis, F. D. (2000). A Theoretical Extension of the Technology Acceptance Model: Four Longitudinal Field Studies. *Management Science, 46*(02), 186-204.

Wang, M., & Liu, Q. (2019). Analysis of Main Factors Affecting the Consumption Behavior of Mobile Electronic Commerce for College Students. *Journal of Baoding University, 32*(01), 30-37.

Wang, Y. D., & Emurian, H. H. (2005). An Overview of Online Trust: Concepts, Elements, and Implications. *Computers in Human Behavior, 21*(01), 105-125.

Wen, X., Li, Y., & Yin, C. (2019). Factors Influencing Purchase Intention on Mobile Shopping Web Site in China and South Korea: An Empirical Study. *Tehnički Vjesnik, 26*(02), 495-502.

Yang, H. D., & Yoo, Y. (2004). It's All about Attitude: Revisiting the Technology Acceptance Model. *Decision Support Systems, 38*(01), 19-31.

Yang, S., Lu, Y., Gupta, S., Cao, Y., & Zhang, R. (2012). Mobile Payment Services Adoption across Time: An Empirical Study of the Effects of Behavioral Beliefs, Social Influences, and Personal Traits. *Computers in Human Behavior, 28*(01), 129-142.

Young, R. A., & TKent, A. (1985). Using the Theory of Reasoned Action to Improve the Understanding of Recreation Behaviour. *Journal of Leisure Research, 17*(02), 90-106.

Zhang, Y., Niu, S., & Zhang, T. (2020). Research on College Students’ Webcast Buying Behavior based on TAM. *Business & Economy*(10), 70-71+87.

Zhou, T. (2013). An Empirical Examination of Continuance Intention of Mobile Payment Services. *Decision Support Systems, 54*(02), 1085-1091.

บทความวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นการสื่อสาร และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สำหรับเด็กออทิสติกระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร

ธนวัฒน์ ปากหวาน

สาขาวิชา การวิจัยและพัฒนาการศึกษา สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยภัฏสกลนคร

E-mail: thanawat1828@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้าน และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีดัชนีประสิทธิผล(E.I.) ตามเกณฑ์ 2) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่สร้างขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 3) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่สร้างขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 4) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ที่สร้างขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กออทิสติก จำนวน 5 คน ที่เข้ารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม(EI)และเตรียมความพร้อมที่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมุกดาหาร ปีการศึกษา 2561 ซึ่งผู้วิจัยใช้เด็กออทิสติก เป็นกลุ่มทดลองได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selected) จำนวน 5 คน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 2) แบบประเมินพัฒนาการของเด็กออทิสติก 3 ด้าน คือ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการสื่อสาร และด้านการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิผล(Effectiveness Index : E.I.)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้าน และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ที่ส่งผลต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การสื่อสารและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม มีค่าเท่ากับ 0.79 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

2. การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นของเด็กออทิสติก ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. การสื่อสารของเด็กออทิสติก ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. การมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติก ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ: *ชุดกิจกรรมการเรียนรู้, เทคนิคฟอร์ไทม์, การเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้าน, กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์, การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น, การสื่อสาร, การมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์, เด็กออทิสติก, ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม*
Received: March 20, 2021, **Revised** April 9, 2021, **Accepted** April 4, 2021

The development instructional package for learning activities by using floortime through the local play and group process, effectively towards the interaction with others, communication, desirable behavior for autisms early intervention class, special education center of mukdahan

Thanawat Pakwan
Degree Educational Research and Development The Master of Education Degree
Sakon Nakhon Rajabhat University
E-mail: thanawat1828@hotmail.com

Abstract

The purposes of this study were to: 1) develop the instructional package of learning activities by using Floortime through local play and group process; the effectiveness index is at standard level. 2) Develop the ability of interaction with others, which learning the instructional package of learning activities by using Floortime through local play and group process for Autisms early intervention, after studying was higher than before studying. 3) Develop the communication ability via the instructional package of learning activities by using Floortime through local play and group process for Autisms early intervention, after studying was higher than before studying. 4) Develop the desirable behavior by using Floortime through local play and group process for Autisms early intervention, after studying was higher than before studying.

The participants of this studies were the 5 Autisms who join early intervention class (E.I.) in Mukdahan Special Education Center academic year 2018. To select the 5 Autisms, the author uses the Purposive Selected method. The instruments of the research were 1) the instructional package of learning activities by using Floortime through local play and group dynamics for Autisms early intervention. 2) The assessment of the development of the Autisms consisting of 3 abilities 1) Interaction ability 2) communication 3) Desirable Behavior. The data analysis were mean, percentage, standard deviation, effectiveness index.

The results of the study were as follows:

1. The effectiveness index of the instructional package of learning activities by using Floortime through local play and learn, group process, effectively towards interaction with others, communication, desirable behavior for Autisms early intervention, after studying was higher than before studying statistically significant at 0.79 level.

2.The ability of interaction with others which learning the instructional package by using Floortime through local play and group process for the Autisms early intervention, after studying was higher than before studying statistically significant at 0.5 level.

3. Communication ability which learning the instructional package by using Floortime through local play and group process for the Autisms early intervention, after studying was higher than before studying statistically significant at 0.5 level.

4. The ability of desirable behavior which learning the instructional package by using Floortime through local play and group process for the Autisms early intervention, after studying was higher than before studying statistically significant at 0.5 level.

Keywords: The instructional package for learning activities, Floortime, local play and learn, group process, communication, and desirable behavior for Autisms early intervention.

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการวิจัยและพัฒนาการศึกษา สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยาภัฏสกลนคร

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษา ดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสองหรือให้ประชาชนได้รับ การศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน (หน้า 14 เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก ราชกิจจานุเบกษา 6 เมษายน 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 หมวดสอง สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. 2558 : อัดสำเนา) พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 5 ระบุว่า คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ดังนี้ (1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (2) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึง ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น (3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. 2558 : อัดสำเนา)

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีคุณภาพ หากคนส่วนใหญ่ในประเทศมีคุณภาพแล้วย่อมส่งผลต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในที่สุด และจากการเปลี่ยนแปลงทางกระแสสังคมที่รวดเร็ว รัฐตะหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรของชาติในทุก ๆ ด้าน ด้วยการวางรากฐานการศึกษาให้มั่นคง รัฐต้องจะต้องพัฒนาคนให้พร้อมที่จะเผชิญกับวิถีชีวิต และให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศโดยส่วนร่วมในอนาคต สังคมปัจจุบันตึงเร่งการพัฒนาคุณภาพคนทุกคนโดยให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ทุกคนได้พัฒนาตามศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข (พัชรี จิ๋วพัฒนากุล. 2550 : 33 อ้างอิงใน อัจจิมา ศิริพิบูลย์ผล. 2552 : 1)

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรได้รับสิทธิได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติ เมื่อรัฐจัดการศึกษาให้เด็กปกติก็ควรจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย การศึกษาที่จัดให้จะต้องเหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของเด็ก จึงจะทำให้เด็กได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จาการศึกษา (ผดุง อารยวิญญู. 2542 : 17) และถือว่าเป็นความจำเป็นที่ต้องสนองตอบความต้องการของนักเรียนที่มีความพิการเฉพาะด้านรวมทั้งนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษหรือความคิดสร้างสรรค์สูงนั้นก็เป็นความจำเป็นไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน เราเชื่อว่านักเรียนพิการ และผู้ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงมีสิทธิทางการศึกษา ซึ่งจะทำให้เขาพัฒนาความสามารถได้สูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ถ้าหากนักเรียนมีความต้องการพิเศษ แผนการเรียนรู้จะต้องถูกปรับและทำเป็นพิเศษเพื่อสนองตอบความต้องการนั้น ๆ ระบบการศึกษาของชาติ ควรดัดแปลงบริการและโปรแกรมทางการศึกษาที่มีอยู่เพื่อให้การสนองตอบความต้องการนี้เป็นไปได้ นอกจากนั้น การวางแผนการศึกษา ควรเน้นความแข็งแกร่งด้านการเรียนรู้และความสามารถ ส่วนการตีตราเรื่องความพิการควรต้องหลีกเลี่ยงให้มากที่สุด เด็กและเยาวชนควรได้เรียนในชั้นเรียนปกติเท่าที่จะเป็นไปได้ อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่สุดในการพิจารณาวางแผนทุกเรื่องนั้นควรเป็นไป เพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเหล่านี้ ไม่ว่าจะด้านการศึกษา สังคมหรือสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง (Gearheart, Weishahn, & Gearheart, 1996 : 21-2) การบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นระบบของการบริการ ที่ช่วยให้เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าหรือมีความบกพร่อง ได้เรียนรู้ทักษะพื้นฐาน และทักษะใหม่ที่มีผลต่อพัฒนาการในช่วง 3 ขวบปีแรกของชีวิต เช่น ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านสื่อสาร ด้านสังคม การช่วยเหลือตนเอง เป็นต้น รวมถึงการบริการที่ตอบสนองความต้องการจำเป็น เช่น การให้บริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการคำปรึกษาและฝึกฝน การเลี้ยงดูแก่ครอบครัว การให้บริการทางการแพทย์ การให้บริการทางโภชนาการ และการฟื้นฟูอื่นๆ เป็นต้น (Center for Parent Information and Resources, 2014) สำหรับประเทศไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 วรรค 3 ระบุว่า การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและบุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 5

กำหนดให้คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษาโดยให้คำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น และให้ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบ ทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล จากกฎหมายข้างต้น จะเห็นว่าประเทศไทยให้ความสำคัญกับการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม แม้จะไม่ได้กำหนดอายุชัดเจน แต่เน้นให้จัดบริการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ ทั้งในด้านการให้การศึกษา การได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา จึงกล่าวได้ว่าการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเป็นระบบบริการที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก การช่วยเหลือครอบครัวในการพัฒนาเด็ก ซึ่งการพัฒนา เด็กในช่วงวัยเริ่มต้นมีความสำคัญที่สุด เพราะช่วยให้เด็กได้รับการช่วยเหลือที่ตรงกับความต้องการ ในช่วงสำคัญ ของชีวิต ที่จะเป็นตัวชี้ถึงความสำเร็จในอนาคต อย่างไรก็ตามการช่วยเหลือเมื่อแรกพบความพิการ ซึ่งอาจจะไม่ใช่ในวัยแรกเริ่มก็เป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อป้องกันปัญหาการพัฒนาของวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น การบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มคลอบคลุมในเรื่องที่แตกต่างกัน ทั้งด้านการศึกษา สุขภาพ อาชญากรรม ที่จะอยู่ในรูปแบบของโปรแกรมพ่อแม่สำหรับแม่ที่ตั้งครรภ์ และคู่ครองหรือพฤติกรรมในชั้นเรียนของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องในอาชญากรรม เนื่องจากเด็กและครอบครัวได้รับประสบการณ์ที่เป็นปัญหาทั้งมวล การบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจำเป็นต้องใช้กลวิธีแบบองค์รวมในหลายระดับในลักษณะเป็นความร่วมมือกัน เพื่อจัดการสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพ (Early Intervention Foundation, 2015) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการประเทศนิวซีแลนด์ได้นิยามการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มด้านการศึกษาพิเศษว่า เป็นการให้การช่วยเหลือแก่บุคคลที่ไม่ได้รับการตอบสนองในบริบทปกติซึ่งไม่มีการสนับสนุนเป็นพิเศษในวัยแรกเริ่ม จนถึงวัยเรียนทั้งที่บ้านหรือครอบครัวที่เป็นความต้องการจำเป็นในด้านความบกพร่องทางร่างกาย ประสาทสัมผัส การเรียนรู้หรือการสื่อสารที่ล่าช้า ความบกพร่องด้านสังคม อารมณ์ หรือพฤติกรรมหรือความบกพร่องอื่น ๆ ร่วมกัน (Education Counts, 2007) กล่าวโดยสรุป การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เป็นระบบการบริการที่จัดให้กับบุคคลที่มีความบกพร่องหรือเป็นกลุ่มเสี่ยง ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ รวมทั้งวัยรุ่น หรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ทั้งการช่วยเหลือและการป้องกัน ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการแพทย์ ด้านการศึกษา ด้านสังคม ตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล โดยอาศัยความร่วมของผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับ เพื่อให้ผู้ที่ได้รับบริการมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตรงตามเป้าหมายเด็กพิการแต่ละคนมีศักยภาพ หากได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางร่างกายสติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคม โดยวิธีการที่เหมาะสมกับความต้องการจาเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล เด็กพิการจะสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขตามศักยภาพ ต้องได้รับความเข้าใจและการช่วยเหลือที่ถูกต้องเหมาะสม ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ ดังนั้นการช่วยเหลือเด็กพิการตั้งแต่แรกเริ่ม จึงมีความสำคัญยิ่งผู้ปกครอง ครู อาสาสมัครเพื่อเด็กพิการหรือบุคคลทั่วไป หากมีความรู้ความเข้าใจในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการก็จะสามารถให้การช่วยเหลือเด็กพิ การได้ถูกต้องเหมาะสมมากขึ้น การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เป็นกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพและเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่แรกเกิดหรือตั้งแต่เมื่อทราบว่ามีความบกพร่อง โดยมีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือเด็กให้ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีอยู่โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทาได้ ซึ่งต้องมีการประเมินศักยภาพเบื้องต้น สภาพความบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นต่อไป การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์และวางแผนร่วมกับผู้ปกครอง การปฏิบัติการฟื้นฟูสมรรถภาพตามแผนร่วมกันระหว่างผู้ปกครองที่มีความรู้กับครูผู้สอน ตลอดจนการประเมินผลทั้งระหว่างการให้บริการและหลังการให้บริการช่วยเหลือ ทั้งนี้โปรแกรมที่จัดขึ้นต้องเป็นไปตามความต้องการจาเป็นของเด็กแต่ละบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2556 : 14)

ออทิสติก (Autism หรือAutistic Disorder)มาจากคำว่า “Auto”หรือ“Self”แปลว่า“ตัวเอง” ทางการแพทย์ถือว่า ออทิสซึมเป็นภาวะความผิดปกติทางพัฒนาการอย่างรุนแรง(เพ็ญแข ลิ่มศิลา.2541 : 19 อ้างอิงใน พุฒฒิพงษ์ เพชรรัตน์.2552 : 1) ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งด้านภาษา การสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและพฤติกรรม ออทิสติกหรือออทิสซึม เป็นความผิดที่พบได้ตั้งแต่วัยก่อน 30 เดือน วงการแพทย์รู้จักโรคออทิสซึม (autism) เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2486 เมื่อลีโอ แคนเนอร์ (Leo Kanner) แห่งโรงพยาบาลจอหน์ ฮอบกิบส์ (John Hopkins) ในสหรัฐอเมริกาได้รายงานผลการศึกษาเด็ก 11 คนว่ามีพฤติกรรมที่ไม่เหมือนเด็กทั่วไป เช่น ชอบอยู่คนเดียว ชอบทำอะไรซ้ำ ๆ จากการวิจัยเชื่อกันว่า มีความผิดปกติบางอย่างที่ในสมองของเด็กกลุ่มนี้ ส่วนอะไรที่เป็นตัวการและเกิดปัญหาอยู่ตำแหน่งใดในสมองนั้น ยังอยู่ระหว่างการศึกษาและการวิจัยอยู่ แต่เท่าที่มีการวิจัยออกมาพบสาเหตุของโรคมีได้ 3 รูปแบบ สาเหตุแรกเกิดจากมีพยาธิสภาพที่ผิดปกติในสมองจึงเป็นเหตุให้เกิดอาการเฉพาะออกมาซึ่งจะพบอาการออทิสติกร่วมกับเด็กที่มีเนื้อสมองอักเสบในวัยทารก ในเด็กที่เกิดจากแม่ที่เป็นหัดเยอรมันขณะตั้งครรภ์ หรือในเด็กที่ขาดอากาศขณะคลอดเมื่อสาร ซีโรโทนินสูงกว่าเด็กคนอื่น บางรายอาจพบความผิดปกติชัดเจนจากการตรวจเอกซเรย์พิเศษที่ระบบประสาท สาเหตุต่อมา คือ ไม่มีพยาธิที่ชัดเจน แต่มีผลกระทบต่อการทำงาน ของสมองโดยผ่านทางสารเคมีที่มีระดับผิดปกติ สาเหตุสุดท้ายเกิดจากกรรมพันธุ์ ซึ่งภาวะอาการออทิสติก เกิดได้กับเด็กทุกเชื้อชาติ ทุกศาสนา ทุกวัฒนธรรม และทุกสภาพครอบครัว (Pieranglo.2003 : 91 ; อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2545: 12-19) โดยจะมีความบกพร่อง คือ ภาษา ด้านการเล่น ด้านความสัมพันธ์บุคคลรอบข้าง มีความผิดปกติทางพฤติกรรมหรือมีความล่าช้าในด้านพัฒนาการทางสังคม การสื่อสารความหมาย การพูด การใช้ภาษา จิตนาการ และมีพฤติกรรมซ้ำๆ (Nurcombe; et al. 2000 : 547 อ้างอิงใน พุฒฒิพงษ์ เพชรรัตน์. 2552 : 1)

ลักษณะของเด็กออทิสติก มี 3 ด้าน (ชาตรี วิฑูรชาติ. 2546 : 43) คือ 1) ด้านพัฒนาการทางภาษาช้ามีความบกพร่องการสื่อสารซึ่งเป็นความบกพร่องทั้งด้านการใช้ภาษา ความเข้าใจภาษา การสื่อสาร ความหมาย การใช้ภาษา เด็กจะมีความล่าช้าทางภาษาและการพูดในหลายระดับ ตั้งแต่ไม่สามารถพูดสื่อความหมายได้เลยหรือพูดได้บ้างแต่ไม่สามารถสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่นได้อย่างเข้าใจและเหมาะสม บางคนจะมีลักษณะการพูดแบบเสียงสะท้อน หรือพูดเลียนแบบทวนคำพูด หรือพูดซ้ำแต่ในเรื่องที่ตนเองสนใจ การใช้ภาษาพูดมักจะสลับสรรพนาม ระดับเสียงที่พูดอาจจะมีความผิดปกติ บางคนพูดอาจจะมีความผิดปกติ บางคนพูดในระดับเสียงเดียว 2) ด้านพัฒนาการทางสังคมช้า มีความบกพร่องด้านปฏิสัมพันธ์สังคม เด็กมีความบกพร่องในการมีปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่สบสายตา ไม่มีการแสดงออกทางสีหน้ากิริยาท่าทาง จึงไม่สามารผูกสัมพันธ์กับใคร เล่นกับเพื่อนไม่เป็น ไม่สนใจที่จะทำงานกับใคร มักจะอยู่ในโลก ของตนเอง 3) ด้านพฤติกรรมผิดปกติ คือ พฤติกรรมซ้ำๆ และเปลี่ยนแปลงได้ยาก มีลักษณะทางพฤติกรรมและอารมณ์ที่บกพร่อง เด็กออทิสติกจะมีพฤติกรรมซ้ำ ๆ ผิดปกติ เช่น เล่นมือ โบกมือไปมา หรือหมุนตัวไปรอบๆ กระทืบเท้า โยกตัว ยึดติดไม่ยอมเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวัน มีความสนใจแคบ หมกมุ่นติดสิ่งของบางอย่าง เด็กบางคนแสดงออกทางอารมณ์ไม่เหมาะสมกับวัย บางครั้งร้องไห้หรือหัวเราะโดยไม่มีเหตุผล บางคนมีปัญหาด้านการปรับตัว เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ จะอาละวาดหรือแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น ร้องไห้ดิ้น (DSM-IV, 1994 ; Graziano. 2002 : 23-28 อ้างอิงในพุฒฒิพงษ์ เพชรรัตน์.2552 : 2)

ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ครูการศึกษาพิเศษ ที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม(EI) และเตรียมความพร้อม กลุ่มเด็กออทิสติก ที่เข้ารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร เด็กออทิสติก อายุระหว่าง 4-5 ขวบ พบว่า มีพัฒนาการล่าช้าหรือมีพัฒนาการไปในทางถดถอย แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะแปลก ๆ อาจหลีกเลี่ยงการมองหน้า มีปฏิกิริยาตอบโต้ต่อเสียงที่ได้ยิน การแตะสัมผัสหรือความเจ็บป่วยในลักษณะที่มากเกินไป หรือน้อยเกินไป หรือไม่แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบใด ๆ ต่อสิ่งเร้าที่กล่าวแล้ว แสดงอาการสนใจต่อตนเองหรือกระตุ้นตนเองโดยไม่ให้ความสนใจต่อสิ่งเร้าอยู่รอบตัว มีปัญหาทางการพูดและภาษา ไม่สามารถแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบต่อผู้อื่น สิ่งของหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เด็กออทิสติกเป็นเด็กที่แสดงพฤติกรรมต่างไปจาก เด็ก

ปกติ พฤติกรรมดังกล่าวอาจ ได้แก่ แสดงท่าทางคล้ายเด็กหูหนวก นั่นคือไม่แสดงปฏิกิริยาต่อเสียงที่ได้ยิน มีปัญหาในการเล่นหรือการแสดงปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น ต่อต้านการเรียนหนังสือ ไม่กลัวสิ่งที่เป็นอันตราย แสดงพฤติกรรมในลักษณะเดิม ซ้ำ ๆ กัน เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมบางอย่างที่แตกต่างไปจากเด็กปกติอย่างเห็นได้ชัด พฤติกรรมของเด็กที่พอสังเกตได้ ได้แก่ ใช้มือป้องหูเพื่อฟังเสียง จ้องมองวัตถุหรือสิ่งของเป็นเวลานาน ไม่มองหน้าครู หรือผู้ที่พูดด้วยมีปัญหาในการเคลื่อนไหว เช่น เดินไม่ตรง มีปัญหาในการใช้นิ้ว เช่น จับดินสอไม่ได้ นั่งโยกตัวติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ แกว่งแขน หรือเคลื่อนไหวอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ มีความสนใจสั้น ไม่มีสมาธิในการเรียน เข้ากับเพื่อนไม่ได้ ไม่มีเพื่อน มีท่าทางซึม หงอยเหงา ต้องการความรัก การประคบประหงมจากครู ผู้ปกครองบางรายให้กอด จับมือ และจะทำร้ายตัวเองบ้าง เช่น การให้มือทุบศรีษะ การทิ้งตัวลงกับพื้น กรีดร้องโวยวาย การทำร้ายเพื่อน เป็นต้น

การบำบัดแบบฟลอร์ไทม์ เกิดจากแนวคิดพื้นฐานสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) ภาษา สติปัญญา อารมณ์ และทักษะทางสังคมของมนุษย์ เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2) สมองของเด็กมีความแตกต่างกันในเรื่องของการรับรู้สิ่งเร้า การประมวลข้อมูล และการวางแผนการสั่งการกล้ามเนื้อ และ 3) พัฒนาการของเด็กแต่ละด้าน จะต้องสอดคล้องกัน การบำบัดแบบฟลอร์ไทม์ประกอบด้วยวิธีการสำคัญ 3 วิธี คือ 1) ฟลอร์ไทม์ เป็นการส่งเสริมส่งเสริมพัฒนาการที่บ้าน 2) การแก้ปัญหากิ่งเป็นระบบที่บ้านแบ่งเป็น (1) การฝึกเพื่อแก้ไขความบกพร่องของสมอง ได้แก่ การเล่นที่มีเป้าหมายเพื่อแก้ไขความบกพร่องพื้นฐานของสมอง ในเรื่องระบบรับรู้และสั่งการกล้ามเนื้อ (2) การฝึกและสอน ได้แก่ การฝึกทักษะการช่วยเหลือตัวเองในกิจวัตรประจำวันและการแก้ไขปัญหาพฤติกรรม เช่น การควบคุมอารมณ์ การกินยาก นอนยาก รวมทั้งการช่วยคลี่คลายความกลัวและกังวล เป็นต้น 3) การฝึกอย่างเป็นระบบ คือ การทำกิจกรรมบำบัด เพื่อช่วยปรับสมดุล (บูรณาการ) ของระบบการรับรู้ (sensory integration, SI) เพิ่มประสิทธิภาพของการประมวลข้อมูลผ่านการมองเห็น และระบบสั่งการกล้ามเนื้อ ฟลอร์มไทม์ หมายถึง ช่วงเวลาพิเศษที่สมาชิกในครอบครัวใช้ส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กในบรรยากาศที่รู้สึกได้ถึงความอบอุ่น เป็นสุข สนุกและปลอดภัย ซึ่งมีเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการแต่ละขั้นสมบูรณ์และก้าวหน้าขึ้นเรื่อยๆ โดยใช้ความสนใจและอารมณ์ของเด็กเป็นเครื่องนำทาง เพื่อให้เด็กไว้วางใจ และอยากจะสื่อสาร รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการ ระบบการรับรู้ข้อมูล และการวางแผนสั่งการ กล้ามเนื้อของเด็กแต่ละคน

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะของเด็กออทิสติกสามารถจัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงทางสังคมนั้น สามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การเล่นแบบรายบุคคล การเล่นแบบเป็นกลุ่ม กิจกรรมดนตรี กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ วิธีเรื่องราวทางสังคม แบบตัวอย่าง เพื่อนคู่หู ศิลปะ เป็นต้น วราลี โกศัย (2540 : 22) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเล่นแบบร่วมมือที่มีต่อพัฒนาการทางสังคมว่าช่วยให้เด็กเกิดทักษะในการสื่อสารการเข้าสังคม การเป็นผู้นำ ผู้ตาม ประกอบกับวิธีการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือ ตามที่ สลาวิน (ประกายแก้ว แปรโคงสูง. 2541 : 32 ; อ้างอิงจาก Slavin. 1987 : 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะนำไปใช้กับการสอนแบบใดก็ได้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน และบทเรียนนั้น ๆ โดยจัดว่า เป็นกลุ่มภายในกลุ่มประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายร่วมกัน และมีพฤติกรรมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเรียนจะต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการทำงานร่วมกันในกลุ่ม ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้ ครูสามารถจัดผู้เรียนให้เป็นกลุ่มๆ กลุ่มละประมาณ 5-9 คน โดยผู้เรียนทุกคน ช่วยเหลือกันในกลุ่ม (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2536 : 3) สอดคล้องกับที่ไดมิโล (Dimillo. 2004 : 130-134) กล่าวถึง การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning : CL) ว่าเป็นโปรแกรมที่โรงเรียนยอมรับอย่างแพร่หลาย มีหลักฐานยืนยันว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นประโยชน์และมีความน่าสนใจที่นำมาใช้กับวงการศึกษาปฐมวัย การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถใช้ในการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้ซึ่งรูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือนั้นสภาพห้องเรียนจะเต็มไปด้วยความกระตือรือร้น

เด็กปฐมวัยได้รับการกระตุ้นให้กิจกรรมแบบร่วมมือกับกลุ่มเพื่อนอย่างน้อย 2 คนขึ้นไป เด็กจะได้เรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นผ่านกิจกรรมกลุ่ม สำหรับการใช้กิจกรรมแบบร่วมมือกับเด็กพิเศษ พบว่า 75% ของเด็กเรียนรู้ในการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน (ปิยะลักษณ์ พฤกษะวัน. 2550 : 322)

การละเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านเป็นเกมประเภทหนึ่งที่มีเอกลักษณ์และวัฒนธรรมสืบทอดต่อมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้เด็กได้เรียนรู้และฝึกพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจและสติปัญญา ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น เป็นภูมิปัญญาที่ชนรุ่นหลังสมควรอนุรักษ์ไว้ การละเล่นพื้นบ้านเป็นการเล่นที่สนุกสนาน ไม่มีกติกาซับซ้อน สามารถใช้อุปกรณ์ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น และเป็นโยชน์ต่อการเคลื่อนไหว และออกกำลังกายของเด็ก ก่อให้เกิดความกระฉับกระเฉง คล่องแคล่วว่องไว ฝึกความอดทน ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ฝึกการสังเกต มีปฏิภาณไหวพริบและสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ พีระพงศ์ บุญศิริ (2536) กล่าวว่า การละเล่นของเด็ก เป็นการแสดงออกของการคิดทางด้านการเลียนแบบ (Imitative) ด้านจิตนาการ (Imaginative) และการละเล่นของเด็กยังมีผลต่อพัฒนาการในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ ส่งเสริมให้มีการออกกำลังกาย การฝึกใช้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย การพัฒนาทักษะทางกลไก การพัฒนาสมรรถภาพทางกาย การพัฒนาจิตใจ สังคม และอารมณ์ ชัยเรืองศิลป์ (2538) กล่าวว่า การละเล่นพื้นบ้านเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าแก่เด็ก สามารถสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี ให้เด็กรู้จักเหตุผล รู้จักการแบ่งปัน การอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น รู้ที่จะเป็นผู้นำและผู้ตาม อีกทั้งการละเล่นพื้นบ้านสามารถฝึกได้หลายด้าน เช่น ทักษะการคิดที่มีเหตุผล ทักษะการใช้ภาษา ทักษะการแก้ปัญหา เป็นต้น การปลูกฝังเด็กไทยให้ได้รับการเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายผ่านกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของไทย จึงเป็นการสืบทอดความเป็นไทยตามวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนกลุ่มเด็กออทิสติก จึงสนใจที่จะนำรูปแบบการบำบัดแบบฟลอร์ไทม์ การเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้าน และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กออทิสติกได้รับประสบการณ์ตรงและเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กออทิสติก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้าน และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ตามเกณฑ์

2. เพื่อพัฒนาด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่มที่สร้างขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. เพื่อพัฒนาด้านการสื่อสาร ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

4. เพื่อพัฒนาด้านการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาของเด็กออทิสติก หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2561 คู่มือหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2561 แนวทางการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความ

ต้องการจำเป็นพิเศษระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2561 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เทคนิคฟลอร์ไทม์ การเรียนรู้เล่นปนเรียนแบบพื้นบ้าน และการเรียนรู้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ยืดหยุ่น สอนซ้ำย้ำทวน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนในการบูรณาการกิจกรรมตามรูปแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบแผนของการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Design) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลอง รูปแบบกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังเรียนการทดลอง (Random One Group Pretest-Posttest Design) (ชูศรี วงศ์รัตนะ และองอาจ นัยพัฒน์, 2551, หน้า 44) ปรากฏในตาราง 3 ดังนี้

กลุ่ม	ก่อนเรียน	ตัวแปรอิสระ	หลังเรียน
E	T_1	X	T_2

เมื่อ E แทน กลุ่มทดลอง

T1 แทน การประเมินก่อนเรียนของกลุ่มทดลอง

T2 แทน การประเมินหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

X แทน การเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กออทิสติก จำนวน 5 คน ที่เข้ารับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม(EI)และเตรียมความพร้อมที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ปีการศึกษา 2561 ซึ่งผู้วิจัยใช้เด็กออทิสติก เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selected) ซึ่งมีวิธีการคัดเลือก ดังนี้

1. ขออนุญาตผู้ปกครอง เพื่อใช้เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

2. เป็นเด็กออทิสติก ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีภาวะออทิสซึม

3. ประเมินความสามารถพื้นฐานตามหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2561 ที่พบปัญหา 3 ด้าน ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การสื่อสาร และการมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ จำนวน 5 กิจกรรม ประกอบแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) จำนวน 5 แผน สัปดาห์ละ 1 วัน ๆ ละ 5 กิจกรรม ใช้เวลา 1 ชั่วโมงต่อครั้ง รวม 20 ชั่วโมง ทั้งนี้รวมการทดสอบก่อนเรียนและหลังการทดสอบ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินพัฒนาการเด็กออทิสติก จำนวน 1 ฉบับ แยกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จำนวน 8 ข้อ 2) ด้านการสื่อสาร จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จำนวน 9 ข้อ ใช้ประเมินความสามารถพัฒนาการเด็กออทิสติก โดยการสังเกตพฤติกรรมขณะก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน ทั้ง 5 กิจกรรม ประเมินทั้งหมด 5 ครั้ง ตามรายการพัฒนาการเด็กออทิสติก ทั้ง 3 ด้าน

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขออนุญาตดำเนินการทดลองเพื่อเก็บข้อมูลทำวิทยานิพนธ์

2. ก่อนดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนให้ผู้ปกครอง นักเรียนพี่เลี้ยงเด็กพิการ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทราบถึงวิธีการทดลอง การปฏิบัติตัวของนักเรียน และรายละเอียดการเก็บข้อมูล

3. ผู้วิจัยดำเนินการวัดผลก่อนเรียนด้วยแบบประเมินความสามารถพัฒนาการเด็กออทิสติก 3 ด้าน คือ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการสื่อสาร และด้านการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

4. ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ และสอบถามผู้ปกครองเด็กออทิสติกรายบุคคล ทั้ง 5 ราย ก่อนการเรียนทดลอง โดยใช้แบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้ และออทิสซึม KUS-SI Rating Scales : ADHD/LD/Autism (PDDs) ด้านที่ 5 พฤติกรรมภาวะออทิซึม (Autism and PDDs) พัฒนาโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดารณี อุทัยรัตนกิจและผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพ.ชาญวิทย์ พรนภดล จำนวน 3 องค์ประกอบ คือ การสื่อสาร จำนวน 10 ข้อ พฤติกรรม จำนวน 20 ข้อ และสังคม จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งหมด 40 ข้อ โดยมีรายละเอียด ดังนี้จากผลการสัมภาษณ์และสอบถามผู้ปกครองเด็กออทิสติกรายบุคคล ทั้ง 5 ราย ก่อนการเรียนทดลอง โดยใช้แบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้ และออทิสซึม KUS-SI Rating Scales :ADHD/LD/Autism (PDDs) ด้านที่ 5 พฤติกรรมภาวะออทิซึม (Autism and PDDs)

5. ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับการเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ที่สร้างขึ้น จำนวน 5 กิจกรรม สัปดาห์ละ 1 วัน ๆ ละ 5 กิจกรรมใช้เวลา 1 ชั่วโมงต่อครั้ง รวม 20 ชั่วโมง ในขณะทดลองและหลังการทดลอง เป็นระยะเวลา 1 เดือน จะมีการประเมินแต่ละกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม จนครบ 5 เดือนหลังจากที่ทำการทดลองครบ ทั้งนี้รวมการทดสอบก่อนเรียนและหลังการทดสอบ

6. หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวัดผลหลังเรียนด้วยแบบประเมินความสามารถพัฒนาการเด็กออทิสติก 3 ด้าน คือ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการสื่อสาร และด้านการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

7. ผู้วิจัยทำการตรวจให้คะแนนแบบประเมินความสามารถพัฒนาการเด็กออทิสติก 3 ด้าน คือ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการสื่อสาร และด้านการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยใช้คะแนนประเมินความสามารถพัฒนาการเด็กออทิสติกครั้งสุดท้ายเป็นตัวตัดสิน

8. ผู้วิจัยได้รวบรวมคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความสามารถพัฒนาการเด็กออทิสติก 3 ด้าน คือ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการสื่อสาร และด้านการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน นำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ร้อยละ (Percentage) และข้อมูลเชิงคุณภาพ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I.) ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค ฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้าน และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ต่อด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการสื่อสาร และด้านการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีค่าเท่ากับ 0.79 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นของเด็กออทิสติก ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้าน และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. การสื่อสารของเด็กออทิสติก ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่น ปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. การมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติก ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค ฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้าน และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ที่ส่งผลต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การสื่อสาร และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังนี้

1. สมมติฐานข้อ 1 ค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I.) ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ต่อด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการสื่อสาร และด้านการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีค่าเท่ากับ 0.79 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I.) ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ต่อด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีค่าเท่ากับ 0.85 ด้านการสื่อสาร มีค่าเท่ากับ 0.75 และด้านการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีค่าเท่ากับ 0.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. สมมติฐานข้อ 2 การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้าน และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนสอดคล้องและเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนคนที่ 1 มีค่าคะแนนความสามารถอยู่ในระดับ 4 ขึ้นไป แยกรายละเอียดได้ดังนี้ 1) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 5 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง คือ การตอบสนองต่อเสียงเรียกหรือเสียงพูดของผู้อื่น การสังเกตหรือแสดงความอยากรู้อยากเห็นต่อสิ่งแวดล้อม การใช้จินตนาการในการเล่นหรือเล่นเลียนแบบผู้อื่น และ 2) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ตามแบบ คือ การสบตากับผู้อื่น การเล่นอิสระอยู่ในกลุ่มการเล่นแบบสำรวจหรือเลียนแบบการเล่นปฏิสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างเล่นหรือ ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติตามข้อตกลงในการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น นักเรียนคนที่ 2 มีค่าคะแนนความสามารถอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป แยกรายละเอียดได้ดังนี้ 1) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ตามแบบ คือ การตอบสนองต่อเสียงเรียกหรือเสียงพูดของผู้อื่น การสังเกตหรือแสดงความอยากรู้อยากเห็นต่อ สิ่งแวดล้อม การเล่นอิสระอยู่ในกลุ่ม การเล่นแบบสำรวจหรือเลียนแบบการเล่น การใช้จินตนาการในการเล่นหรือเล่นเลียนแบบผู้อื่น ปฏิสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติตามข้อตกลงในการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และ 2) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้โดยการกระตุ้นเตือน (ทางท่าทางหรือทางวาจาหรือทางกาย) คือ การสบตากับผู้อื่น นักเรียนคนที่ 3 มีค่าคะแนนความสามารถอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป แยกรายละเอียดได้ดังนี้ 1) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 5 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง คือ การใช้จินตนาการในการเล่นหรือเล่นเลียนแบบผู้อื่น 2) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ตามแบบ คือ การตอบสนองต่อเสียงเรียกหรือเสียงพูดของผู้อื่น การสังเกตหรือแสดงความอยากรู้อยากเห็นต่อ สิ่งแวดล้อม การเล่นอิสระอยู่ในกลุ่ม การเล่นแบบสำรวจหรือเลียนแบบการเล่น การใช้จินตนาการในการเล่นหรือเล่นเลียนแบบผู้อื่น ปฏิสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติตามข้อตกลงในการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และ 3) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 3 หมายถึง ทำได้ตามแบบ คือ การสบตากับผู้อื่น นักเรียนคนที่ 4 มีค่าคะแนนความสามารถอยู่ในระดับ 4 ขึ้นไป แยกรายละเอียดได้ดังนี้ 1)รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 5 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง คือ การตอบสนองต่อเสียงเรียกหรือเสียงพูดของผู้อื่น การสังเกตหรือแสดงความอยากรู้อยากเห็นต่อสิ่งแวดล้อม การเล่นอิสระอยู่ในกลุ่ม การเล่นแบบสำรวจหรือเลียนแบบการเล่น การใช้จินตนาการในการเล่นหรือเล่นเลียนแบบผู้อื่น ปฏิสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น 2) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ตามแบบ คือ การสบตากับผู้อื่น การปฏิบัติตามข้อตกลงในการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และนักเรียนคนที่ 5 มีค่าคะแนนความสามารถอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป แยกรายละเอียดได้ดังนี้ 1) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ตามแบบ การตอบสนองต่อเสียงเรียกหรือเสียงพูดของผู้อื่น การสังเกตหรือแสดงความอยากรู้อยากเห็นต่อสิ่งแวดล้อม การเล่นอิสระอยู่ในกลุ่ม การเล่นสำรวจหรือเลียนแบบการเล่น การใช้จินตนาการในการเล่นหรือเล่นเลียนแบบผู้อื่น ปฏิสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติตามข้อตกลงในการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น 3) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้โดยใช้การกระตุ้นเตือน (ทางท่าทางหรือทางวาจาหรือทาง

กาย) คือ การสบตากับผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉิมา อ่อนน้อม. (2549). ผลการใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของไทยต่อการพัฒนาสัมพันธภาพของเด็กปฐมวัย.การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการพัฒนาสัมพันธภาพของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของไทย 2) เปรียบเทียบการพัฒนาสัมพันธภาพของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ซึ่งกำลังอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ของโรงเรียนอนุบาลเมืองชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จำนวน 30 คน แบบ แผนการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว เปรียบเทียบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แผนการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของไทย 2) แบบประเมินการพัฒนาสัมพันธภาพของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของไทยมีการพัฒนาสัมพันธภาพสูงขึ้นในทุกๆ ด้าน 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของไทยมีการพัฒนาสัมพันธภาพสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอุไรรัตน์ ไหมอ่อน (2549) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเข้าสังคมของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเข้าสังคม ด้านการควบคุมอารมณ์ ด้านการปฏิสัมพันธ์พูดคุยกับผู้อื่น ด้านการทำกิจกรรมกลุ่ม ด้านการช่วยเหลือ และด้านการยอมรับผู้อื่น ของเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กออทิสติกระดับปฐมวัย อายุ 3 – 5 ปี จำนวน 2 คน ที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนอนุบาลเรวดีพัทลุง ซึ่งได้มาโดยวิธีแบบเจาะจง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 10 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าสังคมของเด็กออทิสติก และแบบบันทึกพฤติกรรม การเข้าสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และจากการบันทึก วีดีทัศน์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลัง การทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ผลการวิจัยดังนี้ 1) ผลการสังเกตพฤติกรรมเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่เรียนร่วมกับเด็กปกติพบว่า เด็กมีพัฒนาการการเข้าสังคมดีขึ้น เด็กสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ มีปฏิสัมพันธ์พูดคุยกับผู้อื่น มีทักษะในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนมากขึ้น รู้จักการรอคอย การช่วยเหลือ และยอมรับความช่วยเหลือจากเพื่อน และเป็นที่ยอมรับของเพื่อนภายในห้องเรียน 2) ผลจากการบันทึกพฤติกรรมเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ พบว่าพัฒนาการทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง โดยลักษณะทั่วไปเด็กมีพฤติกรรมการเข้าสังคมดีมากขึ้น และเป็นที่ยอมรับของเพื่อนภายในห้องเรียน เด็กแสดงออกพฤติกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ พูดคุยกับผู้อื่น ลดพฤติกรรมความดื้อรั้น ความก้าวร้าว การทะเลาะวิวาท เด็กรู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น แสดงความเป็นเพื่อน และเคารพกฎกติกาของกลุ่มเพื่อน 3) ผลจากการบันทึกวีดีทัศน์พฤติกรรมเด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ พบว่าพัฒนาการทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการทางสังคมดีขึ้น เริ่มรู้จักคบเพื่อน และเล่นกับเพื่อนได้การเล่นกับเพื่อนบางครั้ง จะมีการแยกเพศกันบ้างในระยะแรก ๆ เด็กเริ่มปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเองได้ เช่น ยอมรับฟังเพื่อนๆ ให้ความช่วยเหลือเพื่อนได้ เด็กเริ่มมีจินตนาการในการเล่นสามารถเล่นเลียนแบบชีวิตจริง เช่น เล่นขายของเล่นหมอกับคนไข้ เล่นครูกับนักเรียน เป็นต้น สามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนได้ 4) เด็กออทิสติกระดับปฐมวัยที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน มีพฤติกรรมการเข้าสังคมสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

3. สมมติฐานข้อ 3 การสื่อสารของเด็กออทิสติก ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้าน และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับเด็กออทิสติกระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนคนที่ 1 มีค่าคะแนนความสามารถอยู่ในระดับ 4 ขึ้นไป แยกรายละเอียดได้ดังนี้ 1) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ตามแบบ คือ การรับรู้และปฏิบัติตามคำสั่ง การสื่อสารหรือพยายามสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ การบอกหรือพยายามแสดงสิ่งที่ตนเองชอบ การบอกหรือแสดงอารมณ์ของตนเอง เช่น ดีใจ ปรบมือ หัวเราะ ยิ้ม โกรธ ร้องไห้ เป็นต้น การเลียนแบบพฤติกรรมหรือท่าทางการสื่อสารขณะเล่น นักเรียน คนที่ 2 มีค่าคะแนนความสามารถอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป แยกรายละเอียดได้ดังนี้ 1) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ตามแบบ คือ การรับรู้และปฏิบัติตามคำสั่ง การสื่อสารหรือพยายามสื่อสาร ให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ การบอกหรือพยายามแสดงสิ่งที่ตนเองชอบ การบอกหรือแสดงอารมณ์ของตนเอง เช่น ดีใจ ปรบมือ หัวเราะ ยิ้ม โกรธ ร้องไห้ เป็นต้น การเลียนแบบพฤติกรรมหรือท่าทางการสื่อสารขณะเล่น และ 2) รายการแสดงพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้โดยใช้การกระตุ้นเตือน (ทางท่าทางหรือทางวาจาหรือทางกาย) คือ การรับรู้และปฏิบัติตามคำสั่ง นักเรียนคนที่ 3 มีค่าคะแนนความสามารถอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป แยกรายละเอียดได้ดังนี้ 1) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ตามแบบ คือ การรับรู้และปฏิบัติตามคำสั่ง การบอกหรือพยายามแสดง สิ่งที่ตนเองชอบ การบอกหรือแสดงอารมณ์ของตนเอง เช่น ดีใจ ปรบมือ หัวเราะ ยิ้ม โกรธ ร้องไห้ เป็นต้น และ 2) รายการแสดงพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้โดยใช้การกระตุ้นเตือน (ทางท่าทาง หรือทางวาจาหรือทางกาย) คือ การสื่อสารหรือพยายามสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้การเลียนแบบพฤติกรรมหรือท่าทางการสื่อสารขณะเล่นและเข้าใจ และ 2) รายการแสดงพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้โดยใช้การกระตุ้นเตือน (ทางท่าทางหรือทางวาจาหรือทางกาย) คือ การรับรู้และปฏิบัติตามคำสั่ง นักเรียนคนที่ 4 มีค่าคะแนนความสามารถอยู่ในระดับ 4 ขึ้นไป แยกรายละเอียดได้ดังนี้ 1) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 5 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง คือ การบอกหรือแสดงอารมณ์ของตนเอง เช่น ดีใจ ปรบมือ หัวเราะ ยิ้ม โกรธ ร้องไห้ เป็นต้น และ 2) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ตามแบบ คือ การรับรู้และปฏิบัติตามคำสั่ง การบอกหรือพยายามแสดงสิ่งที่ตนเองชอบ การสื่อสารหรือพยายามสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้การเลียนแบบพฤติกรรมหรือท่าทางการสื่อสารขณะเล่นและเข้าใจ การรับรู้และปฏิบัติตามคำสั่ง นักเรียนคนที่ 5 มีค่าคะแนนความสามารถอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป แยกรายละเอียดได้ดังนี้ 1) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ตามแบบ คือ การบอกหรือแสดงอารมณ์ของตนเอง เช่น ดีใจ ปรบมือ หัวเราะ ยิ้ม โกรธ ร้องไห้ เป็นต้น การเลียนแบบพฤติกรรมหรือท่าทางการสื่อสารขณะเล่น การบอกหรือพยายามแสดงสิ่งที่ตนเองชอบและ 2) รายการแสดงพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้โดยใช้การกระตุ้นเตือน (ทางท่าทางหรือทางวาจาหรือทางกาย) คือ การรับรู้และปฏิบัติตามคำสั่ง การสื่อสารหรือพยายามสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาภรณ์ สงนวน (2551) ได้ทำการวิจัย เรื่อง กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญที่สามารถส่งเสริม พฤติกรรมทางด้านสังคมในทางที่ดีให้เกิดขึ้นกับตัวเด็ก การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านกับการจัดกิจกรรมการเล่นแบบปกติกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาล 2 จำนวน 44 คนจาก 2 ห้องเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนบ้านพราน ตำบลพราน อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน และแบบสังเกตทักษะทางสังคมมี 6 ด้าน คือ การแสดงออกทางอารมณ์ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ตนเอง การแสดงออกทางสังคม ความไวในการรับรู้ทางสังคม และการควบคุมทางสังคม สถิติที่ใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ ในการทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t – test (Dependent Samples) และ Hotelling’s T2 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) เด็ก

ปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านมีทักษะทางสังคมทั้ง 6 ด้านหลังการจัดกิจกรรมสูงขึ้น อยู่ในระดับ ดี และมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านมีทักษะทางสังคมทั้ง 6 ด้าน สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสรุปครูผู้สอนเด็กระดับปฐมวัยหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านสำหรับพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย เพื่อให้มีทักษะทางสังคมที่เหมาะสมกับวัยต่อไป 4. สมมติฐานข้อ 4 การมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับเด็กออทิสติก ระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนคนที่ 1 มีค่าคะแนนความสามารถอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป แยกรายละเอียดได้ดังนี้ 1) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 5 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง คือ การทักทาย การไหว้ การเก็บของเล่นเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จ 2) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ตามแบบ คือ การรอคอย การเข้าแถว การเล่นของเล่นที่เหมาะสมขณะที่เล่น การไม่ทำลายของเล่นขณะที่เล่น การขอบคุณและ 3) รายการแสดงพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้โดยใช้การกระตุ้นเตือน (ทางท่าทางหรือทางวาจาหรือทางกาย) คือ การให้หรือแบ่งของเล่นให้คนอื่นเล่นด้วย การขอของเล่นจากคนอื่น นักเรียนคนที่ 2 มีค่าคะแนนความสามารถอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป แยกรายละเอียดได้ดังนี้ 1) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ตามแบบ คือ การทักทาย การไหว้ การรอคอย การเข้าแถว การเล่นของเล่นที่เหมาะสมขณะที่เล่น การเก็บของเล่นเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จ 2) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้โดยใช้การกระตุ้นเตือน (ทางท่าทางหรือทางวาจาหรือทางกาย) คือ การให้หรือแบ่งของเล่นให้คนอื่นเล่นด้วยการขอของเล่นจากคนอื่น และการขอบคุณนักเรียนคนที่ 3 มีค่าคะแนนความสามารถอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป แยกรายละเอียดได้ดังนี้ 1) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 5 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง คือ การเก็บของเล่นเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จ 2) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ตามแบบ คือ การทักทาย การไหว้ การเข้าแถว การเล่นของเล่นที่เหมาะสมขณะที่เล่น การไม่ทำลายของเล่นขณะที่เล่นและการขอบคุณ และ 3) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แสดงพฤติกรรมโดยใช้การกระตุ้นเตือน (ทางท่าทางหรือทางวาจาหรือทางกาย) คือ การรอคอย การขอของเล่นจากคนอื่น นักเรียนคนที่ 4 มีค่าคะแนนความสามารถอยู่ในระดับ 4 ขึ้นไป แยกรายละเอียดได้ดังนี้ 1) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 5 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง คือ การเก็บของเล่นเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จ 2) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ตามแบบ คือ การทักทาย การไหว้ การรอคอย การเข้าแถว การเล่นของเล่นที่เหมาะสมขณะที่เล่น การไม่ทำลายของเล่นขณะที่เล่น การให้หรือแบ่งของเลนให้คนอื่นเล่นด้วย และการขอบคุณนักเรียนคนที่ 5 มีค่าคะแนนความสามารถอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป แยกรายละเอียดได้ดังนี้ 1) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 5 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง คือ การเก็บของเล่นเข้าที่หลังจากเล่นเสร็จ 2) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรมได้ตามแบบ คือ การเล่นของเล่นที่เหมาะสมขณะที่เล่น การไม่ทำลายของเล่นขณะที่เล่น การให้หรือแบ่งของเลนให้คนอื่นเล่นด้วย และการขอบคุณ และ 3) รายการพฤติกรรมที่อยู่ในระดับ 3 หมายถึง แสดงพฤติกรรมโดยใช้การกระตุ้นเตือน (ทางท่าทางหรือทางวาจาหรือทางกาย) คือ การทักทาย การไหว้ การรอคอย การเข้าแถว การขอของเล่นจากคนอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของมณี ผ่านจังหาร (2545) ได้ทำวิจัย เรื่อง การสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน มีลักษณะนิสัยพึงประสงค์มากกว่าก่อน การทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านมีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์มากกว่าเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) เด็กปฐมวัยที่เป็นบุตรคนโตมีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างจากเด็กปฐมวัยที่เป็นบุตรคนเล็ก 4) เด็กปฐมวัยที่มีสไตล์การเรียนแบบแอนนาไลติก (Analytic) มีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์มากกว่า

เด็กปฐมวัยที่มีสไตล์การเรียนแบบโกลบอล (Global) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) มีปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะสไตล์การเรียนกับการจัดกิจกรรมเท่านั้น ดังนั้น ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงควรตระหนักถึงความสำคัญ โดยการหาวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กปฐมวัยในโอกาสต่อไป ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของหรรษา องคสิงห์ (2554) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การปรับพฤติกรรมการรอคอยของเด็กออทิสติก โดยใช้กิจกรรมการเล่นการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับพฤติกรรมการรอคอยของเด็กออทิสติก โดยใช้กิจกรรมการเล่น กรณีศึกษาเป็นเด็กชาย อายุ 5 ปี จำนวน 1 คน ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นเด็กออทิสติก ศึกษาอยู่ในโรงเรียนบ้านศรีย้อย ระดับชั้นอนุบาล 1 ในห้องเรียนคู่ขนานและเรียนในระบบเชื่อมต่อด้านกิจกรรมทางสังคมผู้ศึกษาใช้แผนการวิจัยแบบ Single Subject Design รูปแบบ A-B-A ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเพื่อปรับพฤติกรรมการรอคอย 2) แผนการสอนเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย กิจกรรมการเล่น 10 แผน 3) แบบบันทึกพฤติกรรมแบบความถี่ในการรอคอยลำดับก่อน-หลัง 4) แบบบันทึกพฤติกรรมหลังการสอน และ 5) เครื่องบันทึกวิดีทัศน์ ผลการศึกษาพบว่า กรณีศึกษามีพฤติกรรมการรอคอยขณะทำกิจกรรมหรือเล่นกับเพื่อนดีขึ้น กล่าวคือ กรณีศึกษามีพฤติกรรม ดังต่อไปนี้ 1) ค่ามัธยฐานพฤติกรรมเดินหนีออกจากกิจกรรมก่อนและหลังการทดลองเท่ากับ 5 และ 4 2) ค่ามัธยฐานพฤติกรรมแย่งเพื่อนเล่นในขณะที่ยังไม่ถึงลำดับของตนเองก่อนและหลังการทดลองเท่ากับ 5 และ 3 แสดงให้เห็นว่าการทดลองประสบผลสำเร็จ เนื่องจากกรณีศึกษามีพฤติกรรมที่ดีขึ้น โดยมีความสนใจในการร่วม

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยที่เกิดจากการพบปัญหาทางด้านการเรียนการสอน โดยเฉพาะทักษะ ทางสังคมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการต่อยอดพัฒนาการด้านต่างๆ ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์ การสร้างและรักษาปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การเล่น ได้แก่ การเล่นคนเดียว การรับรู้ ได้แก่ การเล่นเป็นกลุ่มการปฏิบัติตนในสังคมและทักษะชีวิตได้ ได้แก่ การปฏิบัติตนในสังคม การเข้าคิว ร่าเริง แจ่มใส มีความสุขและมีความสุขสึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น สนใจต่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ สื่อสารด้วยภาษาหรือวิธีการอื่นได้ มีความสามารถในการดำรงชีวิตประจำวันได้เต็มศักยภาพ ผู้วิจัยเห็นว่ากิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านภูมิปัญญา สามารถพัฒนาทักษะทางสังคมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้มีการใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านภูมิปัญญา กระตุ้นพัฒนาการเด็กออทิสติก ดังนี้
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1. การนำชุดกิจกรรมชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน สามารถกำหนดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอนทั้งด้านวิชาการและการพัฒนาผู้เรียนในทักษะอื่น ๆ ที่เน้นการเรียนรู้แบบองค์รวม (Holistic Study) ผ่านการเรียนรู้แบบปฏิบัติจริง

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สามารถนำไปใช้กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้านอื่นๆ เช่น ด้านดนตรี บุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม ด้วยการจัดกิจกรรมผ่านการเรียนรู้แบบปฏิบัติจริง

3. ครูผู้สอนหรือผู้ที่สนใจ สามารถนำ ชุดกิจกรรมชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ไปใช้ควรศึกษาเพิ่มเติมและจัดการเรียนการสอนตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคลที่เหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษารูปแบบกิจกรรมชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคฟลอร์ไทม์ร่วมกับเล่นปนเรียนแบบพื้นบ้านและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กับเด็กพิการกลุ่มอื่นที่มีลักษณะของสภาพปัญหาที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนา ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การสื่อสารและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กพิการ แต่ละกลุ่มระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม

2. ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การสื่อสาร และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กพิการแต่ละกลุ่มระดับช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เพื่อให้กิจกรรมเสริมสร้างทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กพิการ ที่มีความเหมาะสมและสมบูรณ์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมพลศึกษา. (2558). กิจกรรมนันทนาการสำหรับเด็กพิการ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักนันทนาการ.

กิ่งแก้ว ปาจรีย์. (2553). คู่มือการพัฒนาเด็กออทิสติกแบบองค์รวม(เทคนิค DIR/ฟลอร์ไทม์). พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ : พิมพ์สี.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : แดเน็ซ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น จำกัด.

ชูศรี วงศ์รัตนะ และองอาจ นัยพัฒน์. (2551). แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองและสถิติวิเคราะห์ : แนวคิดพื้นฐานและวิธีการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : ไทเนรมิตกิจอินเตอร์ โปรเกรสซิฟ จำกัด.

ณรงค์ โพธิ์พฤกษานันท์. (2556). ระเบียบวิธีวิจัย หลักการและแนวคิด เทคนิคการเขียนรายงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : บริษัท แอคทีฟ พริ้น จำกัด.

ต้อยติ่ง. (2559). เล่นสนุก เล่นแบบไทย. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์ จำกัด.

บุญชม ศรีสะอาด. (2559). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

เบญจมาศ พระธานี. (2554). ออทิสซึม : การสอนพูดและการรักษาบำบัดแบบสหสาขาวิทยาการ. พิมพ์ครั้งที่ 1 . มหาวิทยาขอนแก่น : มหาวิทยาขอนแก่น.

มณี ผ่านจังหาร. (2545). การสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ. (2554). ดอกแก้วกัลยา ชวนน้องเล่น “ของเล่นเพื่อพัฒนาเด็กพิการ” เล่มที่ 1. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ปิ่นโต พับลิชชิ่ง ในเครือบริษัท ปิ่นโต ครีเอชั่น จำกัด.

ประภัสสร ปรี่เอี่ยม. (2548). การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ. เอกสารประกอบการสอน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ปัทมมา บันเทิงจิต. (2548). การศึกษาทักษะทางสังคมด้านการละเล่นกับเพื่อนของเด็กออทิสติก โดยการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของไทยประกอบกับการสื่อด้วยภาพ. สารนิพนธ์. กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2541). ทฤษฎีและเทคนิค : การปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุเทพฯ : จุฬาลงการณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2558). หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2558. (อัดสำเนา).

คู่มือหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2558. (อัดสำเนา).

แนวทางจัดกิจกรรมตามหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2558. (อัดสำเนา).

ศิริพร เลิศพันธ์. (2548).ผลการพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อัจฉิมา อ่อนน้อม. (2549). ผลการใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของไทยต่อการพัฒนาสัมพันธภาพของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

บทความวิจัย

ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

อัมพิกา สิริพรม
สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา
พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์
สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multiphase Mixed Method Research) ซึ่งมีการวิจัยทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก โดยใช้สูตรขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของ Yamane (1973: 398) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Confidence Interval) โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน (e) ±5% เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นพบว่า การบริหารวิชาการโรงเรียนที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตร รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล และการพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามีความจำเป็นต่ำที่สุด และเมื่อพิจารณาสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สมรรถนะการคิดเชิงนวัตกรรม รองลงมา คือ สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ และสมรรถนะการทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนมีความจำเป็นต่ำที่สุด

คำสำคัญ: *การบริหารวิชาการ, สมรรถนะผู้เรียน, ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก*

Received: March 10, 2021, **Revised** April 17, 2021, **Accepted** April 24, 2021

The Priority Needs of School Academic Management Based on The Concept of Student Competencies in Response to The Needs of Eastern Economic Corridor

Ampika Siriprom
Suebsakul Narintarangkul Na Ayudhaya
Pruet Siribanpitak
Faculty of Education, Chulalongkorn University

Abstract

This research was conducted by using the multiphase mixed method research which includes both quantitative research and qualitative research. The objective of this research was to analyze the the priority needs of school academic management based on the concept of student competencies in response to the needs of eastern economic corridor. The sample groups were the school expanded educational opportunities in the Eastern Economic Corridor chosen by using Yamane sample size formula (1973: 398) at 95% Confidence Interval with tolerance (e) ± 5%. The research instrument used in this study was the 5-level rating scale questionnaire. The data was analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index (PNImodified).

The results of the priority needs ranking were as follows: the highest of priority need was the curriculum development. Next was measurement and evaluation. The lowest of priority need was media development learning resources educational innovation and technology. When considering the learner competencies, it was found that the highest of priority was innovative thinking competencies. Next was entrepreneurial competencies. The lowest of priority need was performance in complex environments.

Keywords: *Academic Management, Student Competencies, Eastern Economic Corridor*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภูมิภาคเอเชียเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนโลก ทั้งด้านการลงทุน โดยมีประเทศจีน อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ รวมทั้งอาเซียน เป็นหัวใจหลักของการขับเคลื่อน ประเทศไทยเป็นจุดศูนย์กลางในการเชื่อมต่อกับกลุ่มเศรษฐกิจในทวีปเอเชีย และเป็นจุดยุทธศาสตร์ของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC ในด้านการผลิต การค้า การส่งออกและการขนส่ง ทั้งยังอยู่กึ่งกลางระหว่างประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม ที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยจึงเป็นตำแหน่งของการลงทุนในอาเซียน เพื่อเชื่อมเอเชียและเชื่อมโลก (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561)

ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เป็นอีกหนึ่งโครงการที่ เริ่มมาจากแผนยุทธศาสตร์ ไทยแลนด์ 4.0 ที่ต่อยอดความสำเร็จจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Seaboard ที่มีส่วนผลักดันให้ประเทศมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ด้วยการขยายตัวทางเศรษฐกิจกว่า 8% ต่อปี จนกระทั่งวิกฤติการณ์ต้มยำกุ้ง จากการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม 32 แห่ง รองรับโรงงานกว่า 5,000 โรง การสร้างท่าเรือน้ำลึกแห่งแรกของไทยบริเวณแหลมฉบัง และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ส่งผลให้พื้นที่ภาคตะวันออกกลายเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมสำคัญ อาทิ ศูนย์การผลิต ปิโตรเคมีที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 1 ใน 5 ของเอเชีย และศูนย์กลางการผลิตยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ ด้วยความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานเดิมนี้เองประกอบกับทำเลที่ตั้งมีความได้เปรียบในการเป็นศูนย์กลาง โลจิสติกส์ของภูมิภาค ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกหรือ EEC ที่เกิดขึ้น นับเป็นโครงการภายใต้ไทยแลนด์ 4.0 ที่มีเป้าหมายเพื่อยกระดับอีสเทิร์น ซีบอร์ดเดิม (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561) ซึ่งแนวโน้มความต้องการแรงงานในพื้นที่ EEC มากกว่าจำนวนกำลังแรงงานที่สามารถผลิตได้ ผลประมาณการของมูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง คาดการณ์ว่าเมื่อมีการพัฒนาพื้นที่ EEC จะมีกำลังแรงงานทั้งประเทศเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 3.5 แสนคน ในขณะที่ความต้องการแรงงานเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ปีละ 4.2 แสนคน โดยจังหวัดในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จะมีกำลังแรงงานเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 4.4 หมื่นคน น้อยกว่าความต้องการแรงงานที่เฉลี่ยเพิ่มขึ้นปีละ 5.4 หมื่นคน ดังนั้น จะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มที่ความต้องการแรงงาน จะเพิ่มสูงขึ้นจนกำลังแรงงานที่มีไม่สามารถตอบสนองได้อย่างเพียงพอ (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับสมรรถนะที่จำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และนำมาสังเคราะห์พบว่า สมรรถนะที่มีความจำเป็นต่อระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ประกอบด้วยสมรรถนะ 7 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะด้านการสื่อสาร 2) สมรรถนะด้านการคิดเชิงนวัตกรรม 3) สมรรถนะด้านการเป็นผู้ประกอบการ 4) สมรรถนะด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ 5) สมรรถนะด้านวัฒนธรรมและความเป็นพลเมือง 6) สมรรถนะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 7) สมรรถนะด้านการทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน สิ่งสำคัญที่สุดที่ต้องเร่งดำเนินการและช่วยกันตั้งแต่ระดับปัจเจก ระดับครอบครัว ชุมชน โรงเรียน และสังคม คือการช่วยกันสร้างคน ให้เป็นคนที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะที่สามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

นอกจากนี้ จากการศึกษาข้อมูลพบว่า ผู้เรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเมื่อจบการศึกษา จะเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษามากกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน 3 จังหวัดระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ได้แก่ ชลบุรี ระยองและ ฉะเชิงเทรา เมื่อจบการศึกษา ร้อยละ 44.05 ศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา ร้อยละ 6.54 ประกอบอาชีพ ร้อยละ 0.84 ไม่ศึกษาต่อ ไม่ประกอบอาชีพ ร้อยละ 5.79 ศึกษาต่อในสถาบันอื่น รวมเป็นร้อยละ 57.22 และศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 42.78 (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2561) ทำให้เห็นว่านักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีอัตราการมุ่งศึกษาต่อในนระดับอาชีวศึกษามากกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2560 – 2579 ประการที่ 5 ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและ บริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562.) และหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกหนังสือ แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายสามัญต่อสายอาชีพ (50:50) ในปีการศึกษา 2563 ร่วมกันระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้แทนจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อการผลิตกำลังคนให้มีปริมาณและคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ รวมทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พศ. 2560-2574) ที่มีจุดมุ่งมายให้ผู้เรียน มีทักษะ ความรู้ ความสามารถและ มีสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของกำลังคนสายชีพ เพื่อพัฒนาประเทศ นั้น เป็นการเน้นย้ำการทำงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาได้ชัดเจน

การพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจพิเศษนั้น ต้องเริ่มจากการพัฒนาการจัดการศึกษา การบริหารวิชาการจึงถือเป็นหัวใจสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับ (นิรัชกร ทองน้อย, 2556) กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการ เป็นการบริหารกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่งเป็นการให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน การบริหารกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิกาพสูงสุดให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่มีความรู้ มีคุณธรรม สามารถประกอบอาชีพตามทักษะ ความรู้ที่ศึกษามาช่วยพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป สิ่งสำคัญของการบริหารงานวิชาการ คือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งเป็นตัวกำกับงานด้านวิชาการ ขึ้นอยู่กับทักษะ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะสามารถนำไปใช้ในแต่ละสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันไป เพื่อให้ทุกสิ่งที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียน เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการเชิงรุกที่จะนำไปสู่กลไกในการดำเนินการตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ที่มุ่งสู่ความสำเร็จของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกในการสร้างสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกต่อไป

จากการศึกษาข้างต้น ประกอบกับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก โดยข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการนำเสนอกลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกเพื่อให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำไปปฏิบัติรวมทั้งยังสามารถเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multiphase Mixed Method Research) โดยมีทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จำนวน 194 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จำนวน 131 โรงเรียน โดยใช้สูตรขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของ Yamane (1973: 398) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Confidence Interval) โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน (e) ±5%

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 1 คน ครูฝ่ายวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 1 คน รวมโรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 262 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก เป็นแบบสอบ ถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก มาสร้างแบบสอบถามในการวิจัย โดยกำหนดประเด็นคำถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อสร้างแบบสอบถาม และเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน ประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 30 คน และนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า เท่ากับ 0.80 ขึ้นไปจึงยอมรับว่าแบบสอบถามมีความเที่ยง สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลได้

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยประสานสำนักงานเขตพื้นที่การการศึกษาประถมศึกษาส่งแบบสอบถามไปตามโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 131 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยโรงเรียนส่งแบบสอบถามกลับคืน มาทั้งสิ้น 131 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 262 คน คิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) โดยวิเคราะห์ภาพรวมและ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคหรือการคำนวณหาค่าดัชนี Modified Priority Need Index ($PNI_{Modified}$) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558)

5. การพิทักษ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ได้รับการอนุมัติ จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมวิจัยในคน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โครงการวิจัยที่ 192/63 เอกสารรับรองหมายเลข COA No 228/2563 วันที่อนุมัติ 2 ธันวาคม 2563 วันสิ้นสุดการอนุมัติ 1 ธันวาคม 2564

กรอบแนวคิดในการวิจัย

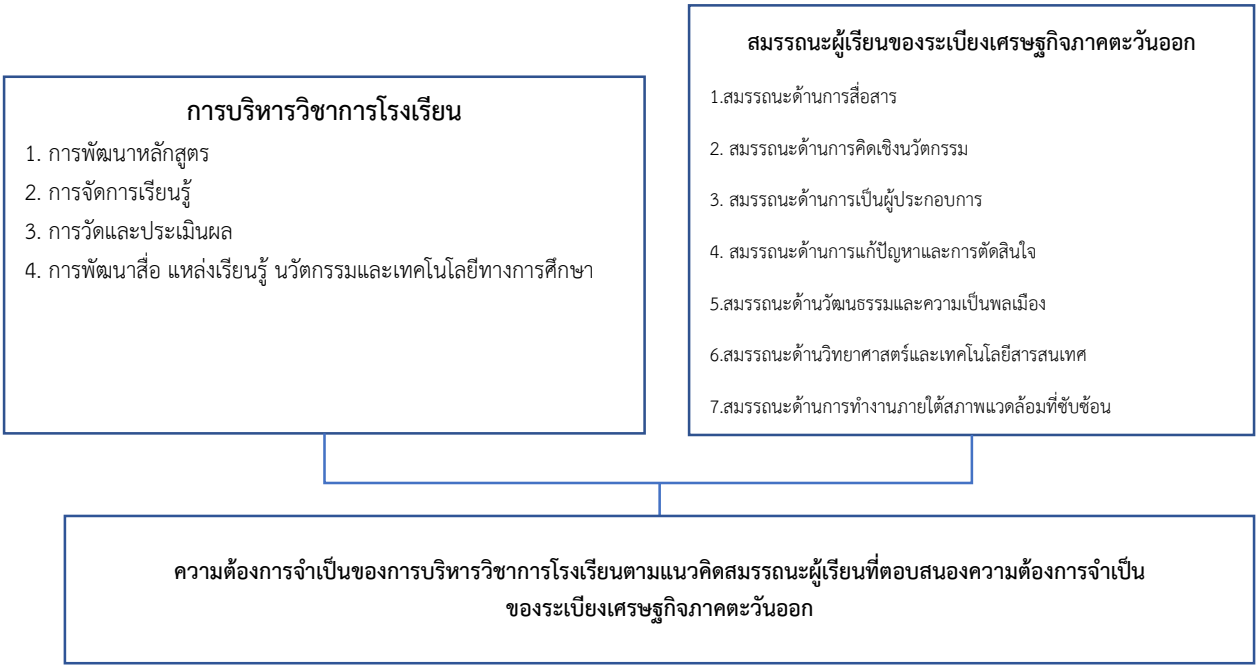

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก และผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) แสดงดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 สภาพที่เป็นจริง สภาพพึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำแนกตามการบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	PNI Modified	ลำดับ
1. การพัฒนาหลักสูตร	3.76	0.76	มาก	4.66	0.55	มากที่สุด	0.240	1
1.1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.76	0.75	มาก	4.65	0.56	มากที่สุด	0.2395	
1.2. การจัดทำเนื้อหาสาระของหลักสูตร	3.77	0.77	มาก	4.66	0.54	มากที่สุด	0.2381	
2. การจัดการเรียนรู้	3.85	0.75	มาก	4.69	0.52	มากที่สุด	0.220	3
2.1. การจัดทำแผนการเรียนรู้	3.85	0.75	มาก	4.70	0.51	มากที่สุด	0.221	

การบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI Modified	ลำดับ
2.2. การจัดกระบวนการเรียนรู้	3.86	0.75	มาก	4.69	0.52	มากที่สุด	0.216	
3. การวัดและประเมินผล	3.80	0.74	มาก	4.67	0.55	มากที่สุด	0.230	2
3.1. การกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.83	0.73	มาก	4.68	0.54	มากที่สุด	0.220	
3.2. การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.76	0.76	มาก	4.66	0.55	มากที่สุด	0.240	
4. การพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.87	0.78	มาก	4.69	0.54	มากที่สุด	0.210	4
4.1 การจัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม	3.87	0.78	มาก	4.69	0.54	มากที่สุด	0.210	
รวมเฉลี่ย	3.82	0.76	มาก	4.68	0.54	มากที่สุด	0.225	-

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นจริง และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จำแนกตามการบริหารวิชาการ พบว่า สภาพที่เป็นจริงของการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 3.82, S.D. = 0.76) สภาพที่เป็นจริงที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X}$= 3.87, S.D. = 0.78) รองลงมาคือการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$= 3.85, S.D. = 0.75) การวัดและประเมินผล ($\bar{X}$= 3.80, S.D. = 0.74) และการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X}$= 3.76, S.D. = 0.76) ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.68, S.D. = 0.54) สภาพที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$= 4.69, S.D. = 0.52) และการพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X}$= 4.69, S.D. = 0.54) รองลงมาคือการวัดและประเมินผล ($\bar{X}$= 4.67, S.D. = 0.55) การพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X}$= 4.66, S.D. = 0.55) ตามลำดับ ซึ่งผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จำแนกตามการบริหารวิชาการ ในภาพรวมมีค่าดัชนีความต้องการ $PNI_{Modified}$ = 0.225 คิดเป็นร้อยละ 22.50 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่จำเป็นพัฒนาลำดับแรก คือ การพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{Modified}$ = 0.240) รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล ($PNI_{Modified}$ = 0.230) รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้ ($PNI_{Modified}$ = 0.220) และ การพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($PNI_{Modified}$ = 0.210) ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุนีย์ ชัยสุขสังข์ (2557) กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก 2) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก 3) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

แบบสอบถามและแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ และการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาทางวิชาชีพ ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินผล สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาทางวิชาชีพ ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินผล จุดแข็งของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก ได้แก่ การพัฒนาทางวิชาชีพ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หลักสูตรและการเรียนการสอน และมาตรฐานการเรียนรู้ ส่วนจุดอ่อน คือ การประเมินผล โอกาสของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนทางเลือก คือ สภาพเทคโนโลยี ส่วนภาวะคุกคาม คือ นโยบายของรัฐ สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคม กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนทางเลือกที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 1) ปฏิรูปการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 2) ยกระดับการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 3) สร้างความเป็นเลิศด้านการพัฒนาทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาครูให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 4) ปรับกระบวนทัศน์ด้านการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 5) ปรับกระบวนทัศน์ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนภาระสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งสตวรรษที่ 21

เช่นเดียวกับงานวิจัยของ จันทนี ตันสกุล (2558) เรื่อง การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนประถมศึกษาประกอบด้วย (1) การบริหารโรงเรียน 4 วิธีคือการยึดองค์กรเป็นฐาน การยึดปัจเจกบุคคลเป็นฐาน การยึดบทบาทของนักการศึกษาเป็นฐาน การยึดผู้ให้การอบรมเป็นฐาน (2) การสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามรูปแบบ PRIME คือการให้ความสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นอันดับแรก การสร้างสัมพันธภาพ การสร้างแรงจูงใจภายใน การเป็นตัวแบบของความดี การสริมพลังอำนาจผู้เรียน 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนมี 4 ด้านคือ สำนึกความเป็นพลเมืองดี คุณธรรมจริยธรรม สมรรถนะคุณธรรม จิตสาธารณะ 2) สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนประถมศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบัน ในทุกด้านจุดแข็ง ได้แก่ การบริหารโรงเรียนโดยการยึดองค์กรเป็นฐานและการบริหารโรงเรียนโดยการยึดปัจเจกบุคคลเป็นฐาน จุดอ่อน ได้แก่ การบริหารโรงเรียนโดยการยึดผู้ให้การอบรมเป็นฐาน และการบริหารโรงเรียนโดยการยึดบทบาทของนักการศึกษาเป็นฐานโอกาสได้แก่สภาพสังคมและเทคโนโลยีภาวะคุกความได้แก่การเมืองและนโยบายของรัฐบาล สภาพเศรษฐกิจ 3) กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลักคือ (1) พัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยมุ่งนั้นผู้ให้การอบรมเป็นสำคัญ (2) พัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยมุ่งเน้นบทบาทครูเป็นสำคัญ (3) พัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยมุ่งเน้นองค์กรเป็นสำคัญ (4) พัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยมุ่งเน้นปัจเจกบุคคลเป็นสำคัญ

ตารางที่ 2 สภาพที่เป็นจริง สภาพพึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำแนกตามสมรรถนะ

การบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI Modified	ลำดับ
1. สมรรถนะการสื่อสาร	3.81	0.79	มาก	4.68	0.53	มากที่สุด	0.227	4
2. สมรรถนะการคิดเชิงนวัตกรรม	3.66	0.79	มาก	4.61	0.61	มากที่สุด	0.260	1
3. สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ	3.70	0.78	มาก	4.64	0.59	มากที่สุด	0.250	2
4. สมรรถนะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ	3.83	0.76	มาก	4.67	0.56	มากที่สุด	0.220	5
5. สมรรถนะวัฒนธรรมและความเป็นพลเมือง	3.93	0.71	มาก	4.73	0.49	มากที่สุด	0.200	6
6. สมรรถนะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารนเทศ	3.94	0.72	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด	0.200	7
7. สมรรถนะการทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน	3.83	0.74	มาก	4.70	0.51	มากที่สุด	0.230	3
รวมเฉลี่ย	3.81	0.76	มาก	4.68	0.54	มากที่สุด	0.230	-

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นจริง และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จำแนกตามสมรรถนะ พบว่าสภาพที่เป็นจริงของการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จำแนกตามสมรรถนะในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.81, S.D. = 0.76) สภาพที่เป็นจริงที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมรรถนะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารนเทศ ($\bar{X}$ = 3.94, S.D. = 0.72)) รองลงมาคือสมรรถนะวัฒนธรรมและความเป็นพลเมือง ($\bar{X}$= 3.93, S.D. = 0.71) สมรรถนะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ($\bar{X}$= 3.83, S.D. = 0.76) สมรรถนะการทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน ($\bar{X}$= 3.83, S.D. = 0.74) สมรรถนะการสื่อสาร ($\bar{X}$= 3.81, S.D. = 0.79) สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X}$= 3.70, S.D. = 0.78) และสมรรถนะการคิดเชิงนวัตกรรม ($\bar{X}$= 3.66, S.D. = 0.79) ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จำแนกตามสมรรถนะในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.54) สภาพที่เป็นจริงที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมรรถนะวัฒนธรรมและความเป็นพลเมือง ($\bar{X}$= 4.73, S.D. = 0.49) รองลงมาคือสมรรถนะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารนเทศ ($\bar{X}$= 4.71, S.D. = 0.49) สมรรถนะการทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน ($\bar{X}$= 4.70, S.D. = 0.51) สมรรถนะการสื่อสาร ($\bar{X}$= 4.68, S.D. = 0.53) สมรรถนะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ($\bar{X}$= 4.67, S.D. = 0.56) สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X}$= 4.64, S.D. = 0.59) และสมรรถนะการคิดเชิงนวัตกรรม ($\bar{X}$= 4.61, S.D. = 0.61) ตามลำดับ ซึ่งผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จำแนกตามสมรรถนะในภาพรวมมีค่าดัชนีความต้องการ $PNI_{Modified}$ = 0.230 คิดเป็นร้อยละ 23.00 และเมื่อพิจารณาสมรรถนะต่างๆ พบว่า สมรรถนะ

ที่จำเป็นพัฒนาลำดับแรก คือ สมรรถนะการคิดเชิงนวัตกรรม (PNI Modified = 0.260) รองลงมา คือ สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ (PNI $_{Modified}$ = 0.250) และ สมรรถนะการทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่ซับซ้อน (PNI$_{Modified}$ = 0.230) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ชูขวัญ รัตนพิทักษ์ธาดา (2559) กลยุทธ์การบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหากับภาษาและสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนมัธยมศึกษา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหากับภาษาและสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนมัยมศึกษา 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหากับภาษาและสมรถนะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนมัธยมศึกษา 3) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหากับภาษาและสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนมัธยมศึกษา 4) พัฒนา กลยุทธ์การบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหากับภาษาและสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนมัธยมศึกษา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหากับภาษาและสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย 3 ประเด็นคือ การบริหารวิชาการ แนวทางการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหากับภาษา และสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนมัธยมศึกษา 2) สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหากับภาษาและสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนยมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย - 3.387) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย - 4.399) 3) จุดแข็งของการบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหากับภาษาและสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนมัธยมศึกษาคือ หลักสูตรสถานศึกษา และการวัดและประเมินผลผู้เรียน จุดอ่อนคือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่วนโอกาสคือสภาพเทคโนโลยีและนโยบายของรัฐบาล ภาวะคุกคามคือสภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคม 4) กลยุทธ์การบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหากับภาษาและสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก คือ1) กลยุทธ์เร่งยกระดับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหากับภาษา 2) กลยุทธ์เพิ่มประสิทธิผลการวัดและประเนผลตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหากับภาษา 3) กลยุทธ์พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหากับภาษา เช่นเดียวกับงานวิจัยของ กรุณา วงษ์เทียนหลาย (2562) กลยุทธ์การบหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรของผู้เรียนพยาบาล การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวง และกรอบแนวคิดสมรรถนะนวัตกรของผู้เรียนพยาบาล 2) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรของผู้เรียนพยาบาล 3) พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรของผู้เรียนพยาบาล โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิรีพหุระยะ (Multiphase Mixed Method Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินกรอบแนวคิด แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ แจกแจงความถี่ การหาดร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร PNI$_{modified}$ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) กรอบแนวคิการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย การบริหารหลักสูตร การบริหารการจัดการเรียนการสอน การบริหารแหล่งเรียนรู้ การบริหารการวัดประเมินผล และการบริหารงานวิจัย และ กรอบแนวคิดสมรรถนะนวัตกรของผู้เรียนพยาบาล ประกอบด้วย สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม สมรรถนะการคิดเชิงนวัตกรรม และสมรรถนะการเป็น

ผู้ประกอบการ 2) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จุดแข็ง ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การบริหารการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานวิจัย จุดอ่อน ได้แก่ การบริหารแหล่งเรียนรู้ และการวัดประเมินผล โอกาส ได้แก่ ปัจจัยด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยต้านเทคโนโลยี และภาวะคุกคาม ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ 3) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัด

กระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรของผู้เรียนพยาบาล ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก คือ (1) ยกระดับการบริหารการวัดประเมินผล ที่มุ่งเน้นสมรรถนะนวัตกรต้านการเป็นผู้ประกอบการ (2) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะนวัตกรด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (3) เสริมสร้างความเข้มแข็งการบริหารงานวิจัยที่มุ่งเน้นสมรรถนะนวัตกรด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (4) เพิ่มขีดความสามารถการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นสมรรถนะนวัตกรด้านการเป็นผู้ประกอบการ โดยมีกลยุทธ์รอง 8 กลยุทธ์ และวิธีดำเนินการ 32 วิธี

จากผลการวิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก เนื่องจากโรงเรียนขยายโอกาสเป็นหน่วยปฏิบัติที่อยู่ในระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก และเป็นเป้าหมายในการพัฒนาของแผนปฏิบัติราชการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น การบริหารวิชาการจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้หากผู้บริหารมีการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีข้อมูลสารสนเทศใช้เป็นแนวทางในการบริหารวิชาการ นำไปสู่การพัฒนาการจัดการศึกษาสร้างสมรรถนะผู้เรียน ให้เป็นคนไทยรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นฐานรากในการพัฒนาประเทศ
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำข้อมูลสารสนเทศ ศึกษาวิเคราะห์และวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการ ตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนต่อไป
3. ผู้เรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกมีสมรรถนะที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

เอกสารอ้างอิง

กรุณา วงษ์เทียนหลาย. (2562). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรของนักเรียนพยาบาล* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต), คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พันธวิชญ์ เลี้ยงชีพชอบ. (2561). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิสิฐ รังสฤษฎ์วุฒิกุล. (2561). *พัฒนากำลังคนโลจิสติกส์ ยกระดับสมรรถนะตอบรับงาน EEC* [ออนไลน์] แหล่งที่มา: https://www.khaosod.co.th/uncategorized/news_1337619.

พัชรี จันทร์เพ็ง. (2545). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา*.

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2561). *โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (อีอีซี) เป็นแผนยุทธศาสตร์ภายใต้ ไทยแลนด์ 4.0* [ออนไลน์] แหล่งที่มา: https://www.eeco.or.th.

สำนักงานบริหารนโยบายของนายกรัฐมนตรี. (2561). *โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก* (Eastern Economic Corridor: EEC) [ออนไลน์] แหล่งที่มา: https://pmdu.soc.go.th/eec-2/3986.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ* พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพฯ: บริษัท 21เซ็นจูรี่* จำกัด.

สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2555). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์ด้วย* Competency based HRM. (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed). กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2546). *19 วิธีจัดการเรียนรู้* : เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

อาจารี สุวัฒนพงษ์. (2558). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บทความวิจัย

การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในจังหวัดสงขลา

นัธทวัฒน์ ดีดาษ

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

รองศาสตราจารย์ ดร.พภัสสรณ์ วรภัทร์ถิระกุล อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในจังหวัดสงขลา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการสร้างแนวทางป้องกันอุบัติเหตุเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มองค์กรและภาคีต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน ในการหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความรู้ทัศนคติพฤติกรรมการขับขี่ที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุก่อนและหลังดำเนินกิจกรรม 2.เพื่อศึกษาปัจจัยการเกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่ในจังหวัดสงขลา 3. เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่แบบมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในจังหวัดสงขลา โดยทำการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วย กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้แทนชุมชนที่เกี่ยวข้องที่มีความสนใจยินดีเต็มใจเข้าร่วมโครงการ และผู้แทนหน่วยงานราชการ ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 20 คน โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) ซึ่งทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะจงเจาะ (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย กลุ่มผู้ขับขี่ที่เป็นผู้มีประสบการณ์ในการขับขี่มีคุณสมบัติอ่านออกเขียนได้ การคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้ ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดตัวอย่าง 383 คน และสามารถแสดงผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษา พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ ได้แก่ นโยบายและความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร ภาวะผู้นำการปฏิบัติตนทัศนคติ ต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ พบว่า ตัวแปรที่มีประสิทธิภาพใน การทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ ได้แก่ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ และการปฏิบัติตน โดยที่ ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ เป็นตัวแปรที่ได้รับ การคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 1 สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ ได้ร้อยละ 33.0 การปฏิบัติตนเป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 2 และ สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.6 โดยที่ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ และการปฏิบัติตนสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ ได้ร้อยละ 44.6 สำหรับแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่รถ พบว่าผู้ขับขี่ รถที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่สูง ผู้ขับขี่ส่วน ใหญ่เคยมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่รถ แม้ว่าบางคนไม่เคยเข้าร่วม กิจกรรม แต่ทุกคนมีความสนใจและอยากให้มีการอบรม และยินดีเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนผู้ขับขี่ รถที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ต่ำผู้ขับขี่จะไม่ เคยมีส่วนร่วม ในการป้องกันอุบัติเหตุรถ ส่วนใหญ่ไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรมสำหรับด้านแรงจูงใจในการเลือกทำพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ พบว่าผู้ขับขี่รถที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ สูงจะมีการเตรียมพร้อมทั้งเรื่องรถและตนเอง มี

ความระมัดระวังในการขับขี่โดยให้เหตุผลว่า จะทำให้ปลอดภัย เพื่อป้องกันตนเองไม่อยากให้เกิดอุบัติเหตุ ถ้าเกิดอุบัติเหตุต้องหยุดงาน เสีย รายได้ ถ้าไม่ระมัดระวังแล้วเกิดอุบัติเหตุ จะมีปัญหาตามมามากมาย ส่วนผู้ขับขี่รถ ที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ต่ำจะไม่ตรวจสอบความพร้อม ของรถ ไม่สวมหมวกนิรภัย ขับรถเร็ว ไม่ให้สัญญาณไฟเลี้ยว บางคนดื่มเหล้าระหว่างการขับขี่ โดยให้เหตุผลว่าขณะนั้นไม่คิดว่าจะเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย คิดว่าไม่น่าจะเป็นอะไรไม่กลัวว่าจะเกิดอุบัติ เพราะเชื่อว่าขับรถมานานควบคุมได้

คำสำคัญ: *การมีส่วนร่วม, อุบัติเหตุจราจร, สงขลา*
Received: March 17, 2021, **Revised** April 8, 2021, **Accepted** April 20, 2021

The involvement of government agencies and citizens in Defense and reduce road accidents in Songkhla Province

Nanthawat Deedard
Assoc.Prof.Dr.Patsaporn Worapattirakul
Public Administration Program, Western University

Abstract

Subject research The Participation of Government Agencies and People in Road Accident Prevention and Reduction in Songkhla Province To meet the community's needs to create accident prevention solutions to develop existing groups, organizations, and partners in the community. In finding ways to prevent and solve accidents. By using the participation process in Songkhla Province, there are objectives 1. To study knowledge, attitudes, driving behaviors at risk of accidents before and after activities 2. To study the factors of driving accidents in Songkhla Province 3. To study guidelines for preventing driving accidents with the Participation of government agencies and people to prevent and reduce road accidents in Songkhla Province. By conducting qualitative and quantitative research, including samples of qualitative research, the stakeholder groups are relevant community representatives who are interested and willing to join the project. And community representatives Representatives of government agencies in the city of Songkhla Province, 20 people by conducting in-depth interviews with key informants who select a specific sample. Purposive Sampling: The quantitative research sample consisted of drivers who were experienced in driving with literacy qualities. Sample size calculation using the finished table of Krejcie & Morgan has a sample size of 383 people and can show the following results.

The study results found that the analysis of factors that could predict participation behavior in driving accidents in driving were policy and knowledge of traffic laws. Leadership, behavior, attitude on the participatory behavior in driving accident prevention, it was found that the influential variables in Prediction of participatory behavior in driving accident prevention I.e. attitudes towards participation behavior in driving accidents. And

behaviors with attitudes towards participatory behaviors in driving accidents. Equation 1 was able to predict participation behavior in driving accidents at 33.0% as a given variable. Behavior was the variable that was selected into Equation second and could predict participation behavior. Prevention of driving accidents increased by 11.6 percent, with attitudes towards driving accident prevention participation behavior. And practice can predict participation behavior in driving accident prevention by 44.6 percent. Found that the driver A vehicle with high participation behavior in driving accidents.

Part rider Most have been involved in the prevention of accidents in driving. Although some people have never participated in the activities, everyone is interested and wants training. And willing to join the activity as for the driver A vehicle with a low participation prevention behavior in driving. The driver will not Ever participate in the prevention of car accidents. Most of them do not want to participate in activities for motivation in choosing to do participation behavior in driving accident prevention. It was found that motorists who had participatory behavior in preventing accidents in driving will be prepared for both cars and themselves. There is caution in driving by reasoning that Will make it safe to protect themselves, not wanting to get into an accident If there is an accident, you must stop working and lose your income. If you are not careful, then an accident occurs. There will be many problems. The driver Who has low participation behavior prevents driving accidents, will not check the vehicle's readiness, does not wear a helmet, drives fast, and does not give a turn signal. Some people drink alcohol while driving. By reasoning that at the time, I did not think that an accident would be easy Think that it should not be anything, not afraid that it will happen Because I believe that driving for a long time can be controlled.

Keywords: *Participation, traffic accident, Songkhla*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทนำ

อุบัติเหตุทางถนนเป็นปัญหาสำคัญที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บ การสูญเสียชีวิตของผู้ใช้รถใช้ถนนและ สร้างความสูญเสียต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศชาติ ซึ่งรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงประกาศให้ปี พ.ศ. 2554 - 2563 เป็นทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนนของประเทศไทย ภายใต้กรอบปฏิญญามอสโก เพื่อลดจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนให้ต่ำกว่า 10 คน ต่อประชากรหนึ่งแสนคน ภายในปี พ.ศ. 2563 ทั้งนี้ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุในการจราจรด้วยการ สร้างความร่วมมือระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในการตรวจจับเพื่อป้องกันการรายงานและการดูแลผู้บาดเจ็บ และขอให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ร่วมกันดำเนินมาตรการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนอย่างจริงจัง ตามกรอบทศวรรษความปลอดภัยทางถนนอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี เพื่อสร้างประเทศไทยให้เป็นเมืองปลอดภัย Safety Thailand ตามนโยบายของรัฐบาล นอกจากนี้ แนวทางในการดำเนินงานการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในระยะยาว โดยให้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานในระยะ 20 ปี แบ่งเป็น 4 ระยะ (ระยะที่ 1 พ.ศ. 2558 – 2561 ระยะที่ 2 พ.ศ. 2562 - 2566 ระยะที่ 3 พ.ศ. 2567 - 2571 และระยะที่ 4 พ.ศ. 2572 – 2576) ดังนั้น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในฐานะสำนักเลขานุการคณะกรรมการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน ซึ่งเป็นองค์กรหลักของรัฐบาลในการบูรณาการการป้องกันและลด

อุบัติเหตุทางถนน ของประเทศ ได้ร่วมกับหน่วยงานและองค์กรภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาล โดยมีเป้าหมายการดำเนินงาน คือ 1. ลดอัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนให้เหลือน้อยที่สุด 2. สร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้นในสังคมไทย (ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน, 2559)

การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุการจราจรทางถนน เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการเสียชีวิตทั่วโลก และเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิตของผู้มี อายุระหว่าง 15 - 29 ปี อีกทั้งอุบัติเหตุการจราจรทางถนนยังเป็นภาระหนักทางเศรษฐกิจของประเทศและครอบครัวจากการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (WHO,2015) หนึ่งในเป้าหมาย ของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals หรือ SDGs) คือ ลดอัตราการเสียชีวิตและการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุการจราจรทางถนนให้ได้ครึ่งหนึ่งภายในปี พ.ศ. 2563 ถือเป็นความก้าวหน้าครั้งสำคัญต่อประเด็นความปลอดภัยทางถนนประเทศไทยมีการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนเป็นอันดับ 1 ของประเทศในอาเซี่ยน และเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากประเทศลิเบีย ด้วยอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนเท่ากับ 36.2 ต่อแสน ประชากรเกี่ยวเนื่องกับการขับขี่ร้อยละ 29.39 (ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน) ซึ่งรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงประกาศให้ปี พ.ศ. 2554 - พ.ศ. 2563 เป็นทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนนของประเทศไทย ภายใต้กรอบปฏิญญามอสโก เพื่อลดจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนให้ต่ำกว่า 10 คนต่อประชากร หนึ่งแสนคนภายในปี พ.ศ. 2563 ทั้งนี้รัฐบาลได้ กำหนดนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการ เกิดอุบัติเหตุในการจราจร ด้วยการสร้างความร่วมมือระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในการตรวจจับเพื่อป้องกันการรายงานและการดูแลผู้บาดเจ็บและขอให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐภาคเอกชนภาคประชาสังคมร่วมกันดำเนินมาตรการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนอย่างจริงจัง ตามกรอบทศวรรษความปลอดภัยทางถนน อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี เพื่อสร้างประเทศไทยให้เป็นเมืองปลอดภัย Safety Thailand ตามนโยบายของรัฐบาล โดยในหนึ่งกลยุทธ์ที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุทางถนนนั้น คือ กลยุทธ์การป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนขององค์การอนามัยโลกที่ประสบความสำเร็จที่ได้รับการพิสูจน์มาแล้ว รูปแบบการร่วมกันหลายภาคส่วนเป็นสหสาขาในการแก้ไขปัญหากระบวนการแก้ไขปัญหาที่สำเร็จ หลักการส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับหลักการขององค์การอนามัยโลกที่สรุปไว้ (WHO Collaborating Center on Community Safety Promotion, Karolinska Institute, Sweden) ซึ่งประยุกต์เป็นกระบวนการแบบไทยว่า “ 5 ส.” (ปัญญ์ จันทร์พาณิชย์ และคณะ, 2559) ได้ดังนี้ 1. ส สารสนเทศ (Information), 2. ส สุดเสี่ยง (Priority), 3. ส สหสาขาวิชาชีพ (Multidisciplinary), 4. ส สุดคุ้ม (Cost effective) และ 5. ส ส่วนร่วม (Community participation) จังหวัดสงขลาจากรายงานสถิติการเกิดอุบัติเหตุทางถนนตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม พบว่าในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวน ผู้บาดเจ็บ 8,090 ราย เสียชีวิต 171 ราย บาดเจ็บ 7,887 ราย และทุพพลภาพ 11 ราย (ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุเพื่อเสริมสร้าง วัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน, 2563) สำหรับการเกิดอุบัติเหตุทางถนนแต่ละครั้งทำให้เกิดผลกระทบและความสูญเสียมากมายทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สินสุขภาพกายสุขภาพใจครอบครัวสังคมวิถีการ ดำรงชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเกิดกับวัยทำงานที่เป็นกำลังหลักสำคัญของครอบครัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจในครอบครัวขาดรายได้จากการบาดเจ็บพิการเสียชีวิตและปัญหาอื่น ๆ ที่จะตามมาตลอดจนการเกิดภาวะ พึ่งพิงทางสังคมต่อไป การดำเนินงานการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนในจังหวัดสงขลา อย่างไรก็ ตามอุบัติเหตุทางถนนยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุทางถนนที่ผ่านมา พบว่าประชาชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการและถ้าจะให้บรรลุเป้าหมายจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ จากองค์กรภาคีทุกภาคส่วนให้เข้ามามีบทบาทในการดูแลปัญหาอุบัติเหตุทางถนนที่เป็นอยู่การบริหารจัดการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนไม่ใช่เรื่องของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่ทุกหน่วยงานทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนน โดยเฉพาะบทบาทของชุมชนจะเป็นพลังที่สามารถ ขับเคลื่อนให้เกิดความปลอดภัยทางถนน ทั้งนี้เนื่องจากอุบัติเหตุทางถนนมี

สาเหตุปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งสภาพยานพาหนะสภาพถนนสภาพแวดล้อมสมรรถนะและพฤติกรรมของผู้ขับขี่ โดยเฉพาะพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์การแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนควรคำนึงถึงความต้องการและความเหมาะสมของพื้นที่ จึงจะช่วยป้องกันและลดความรุนแรงที่เกิดจากอุบัติเหตุทางถนนได้

สำหรับการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิด ริเริ่มการพิจารณาตัดสินใจการร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง โดยการมีส่วนร่วมเป็นการร่วมมือของประชาชนไม่ว่าปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้ามาร่วมรับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์การเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ ซึ่งการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีส่วนช่วยเหลือระหว่างกันด้วยจิตใจและอารมณ์ของแต่ละบุคคลในการร่วมคิดร่วมวางแผนร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสังคม และการมีส่วนร่วมเป็นการที่ประชาชนจะต้องเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจระดับต่าง ๆ ทางการจัดการบริหารและทางการเมืองเพื่อกำหนดความต้องการในชุมชนของตน สำหรับความหมายของการมีส่วนร่วมเป็นความหมายที่กว้างเกี่ยวข้องกับบุคคลในทุกระดับทุกส่วน ดังที่องค์การสหประชาชาติได้กำหนดความหมายไว้เพื่อการดำเนินงานขององค์การว่าการมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นสังคมเล็กหรือสังคมขนาดใหญ่ ได้มีส่วนช่วยเหลืออย่างเต็มที่ต่อสังคมนั้น ๆ อันได้แก่ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เช่น การพิจารณาปัญหาการตั้งนโยบายการตัดสินใจประเด็นสำคัญต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาประชาชาติและการประเมินความต้องการของสังคมนั้น ๆ (จินตวีร์ เกษมสุข, 2562)

ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนได้มีส่วนช่วยเหลือกัน ตั้งแต่การวางแผนการบริหารงบประมาณการดำเนินการและการติดตามและประเมินผล ดังนั้นผลสำเร็จของการพัฒนาจึงขึ้นอยู่กับการสนับสนุนของประชาชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแข็งขัน โดยประชาชนต้องรู้ว่าพวกตนต้องการอะไรเพื่อการพัฒนาของตนเองและเป็นการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐประชาชนในท้องถิ่นและหน่วยงานภาคเอกชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการเพื่อการพัฒนา ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้มีโอกาสร่วมรับทราบข้อมูลและแสดงความคิดเห็นอันจะทำให้โครงการนั้น ๆ เกิดประโยชน์สูงสุดและส่งผลกระทบทางสังคมให้น้อยที่สุดนอกจากนี้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัวระดับชุมชนหรือระดับประเทศนั้น ถือเป็นกระบวนทัศน์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการพัฒนาวางแผนโครงการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของและยินยอมปฏิบัติตามได้อย่างสมัครใจและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาเป็นไปในแนวทางที่สนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง (จินตวีร์ เกษมสุข, 2562)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัย ได้พบข้อเสนอของนักวิชาการและฝ่ายต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องการสนับสนุนการขับเคลื่อนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขและบรรเทาปัญหาในลักษณะกลุ่มชมรมระบบภาคีเครือข่ายและความช่วยเหลือกันในหลายรูปแบบเป็นสิ่งที่ต้องสร้าง ให้เกิดขึ้นในชุมชน การดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อความปลอดภัยทางถนนได้กล่าวถึงสิ่งที่นำไปสู่ความสำเร็จนั้นมีองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น บทบาทของผู้ประสานงานต้องชัดเจนมีความเข้าใจและตั้งใจที่จะสร้างความร่วมมือของชุมชนโดยมีกิจกรรมเป็นตัวนำเพื่อสร้างโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามีส่วนร่วมการสนับสนุนการเสริมอำนาจให้ชุมชนสามารถเข้าไป มีส่วนร่วมกับการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนและเสนอให้บูรณาการความร่วมมือกับภาคีต่าง ๆ เข้าด้วยกันจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์การสนับสนุนการเชื้อเชิญผู้นำชุมชนเข้ามาดำเนินกิจกรรมร่วมกับภาครัฐในลักษณะต่าง ๆ จะเป็นการสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ว่าสิ่งที่ควรตระหนัก คือ นโยบายต่าง ๆ ควรได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนและนำไปปรับแต่งให้สอดรับกับความต้องการชุมชนด้วย

บทบาทของชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนจะต้องเกิดจากการดำเนิน งานของชุมชนและท้องถิ่น เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยคนในชุมชนรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนคือการที่ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่กระบวนการเบื้องต้นจนถึงกระบวนสิ้นสุด โดยอาจร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือครบวงจรก็ได้การมีส่วนร่วมมักจะเน้นความช่วยเหลือมากกว่าความถูกต้อง จึงเป็นการทำงานของประชาชนที่สนใจและสนับสนุนความถูกต้องและวิธีการแก้ปัญหาท้องถิ่นเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนจึงต้องเริ่มจากคนในชุมชน ซึ่งในหลายพื้นที่ที่มีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนได้รับความสำเร็จเกิดบทเรียนที่เป็นประโยชน์สามารถปรับใช้ได้ในส่วนบริบทของพื้นที่ จังหวัดสงขลาผู้วิจัยมุ่งหวังให้เห็นกระบวนการทำงานของคนในชุมชนมีบทบาทเข้ามาเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในฐานะของผู้ใช้รถใช้ถนนและผู้ร่วมป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในชุมชนเพื่อให้การดำเนินการสามารถขับเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนได้

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าจากข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุทางถนนแต่ละครั้งทำให้เกิดผลกระทบและความสูญเสียมากมายทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สินสุขภาพกายสุขภาพใจครอบครัวสังคมวิถีการดำรงชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเกิดกับวัยทำงานที่เป็นกำลังหลักสำคัญของครอบครัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจในครอบครัวขาดรายได้จากการบาดเจ็บพิการเสียชีวิตและปัญ หาอื่น ๆ ที่จะตามมาตลอดจนการเกิดภาวะพึ่งพิงทางสังคมต่อไป ดังนั้นเพื่อลดการเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนในจังหวัดสงขลา จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในจังหวัดสงขลา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการสร้างแนวทางป้องกันอุบัติเหตุเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มองค์กรและภาคีต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน ในการหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในจังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาความรู้ทัศนคติพฤติกรรมการขับขี่ที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุก่อนและหลังดำเนินกิจกรรม

2) เพื่อศึกษาปัจจัยการเกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่ในจังหวัดสงขลา

3) เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่แบบมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในจังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม(Participatory Action Research-PAR) เพื่อศึกษาความรู้ทัศนคติพฤติกรรมการขับขี่ที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่ก่อนและหลังดำเนินกิจกรรม, สถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุ จากการขับขี่, ปัจจัยการเกิด อุบัติเหตุจากการขับขี่, และพัฒนาแนวทางการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในจังหวัดสงขลา โดยใช้แนวคิดกลยุทธ์การป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนขององค์การอนามัยโลก กระบวนการ 5 ส ในการขับเคลื่อนงานอุบัติเหตุทางถนนและใช้กระบวนการกลุ่มด้วยเทคนิค AIC

2. ประชากร คือ ประชาชนที่ขับขี่และอาศัยในพื้นที่อำเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 163,083 คน (สำนักงานสถิติตจังหวัดสงขลา, 2563) และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย ผู้แทนชุมชน ผู้แทน หน่วยงานราชการ ในอำเมือง จังหวัดสงขลา

3. กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

3.1 กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพคือผู้แทนชุมชนได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ประธานชุมชน คณะกรรมการชุมชน และผู้แทนจากหน่วยงานราชการในอำเภอเมืองสงขลาได้แก่ ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองสงขลา สถานีตำรวจภูธรเมืองสงขลา สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองสงขลา สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสงขลา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แขวงทางหลวงสงขลาที่ 1 โรงพยาบาลสงขลา โรงเรียนในพื้นที่อำเภอเมืองสงขลา จำนวน 20 คน โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) ซึ่งทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะจงเจาะ (Purposive Sampling)

3.2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กลุ่มผู้ขับขี่ที่เป็นผู้มีประสบการณ์ในการขับขี่มีคุณสมบัติอ่านออกเขียนได้ การคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้ ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดตัวอย่าง 383 คน จากการเก็บข้อมูลในพื้นที่จริงทำการเก็บข้อมูลได้จำนวน 336 คนที่ทำการให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามเชิงปริมาณ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้ขับขี่ที่ผู้ทำการวิจัยจัดทำขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามนโยบายและความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร ส่วนที่ 3 แบบสอบถามภาวะผู้นำ ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการปฏิบัติตนการมีส่วนร่วม ส่วนที่ 5 แบบสอบถามความตระหนักต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ ส่วนที่ 6 แบบสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ และเครื่องมือดำเนินการวิจัย ได้แก่ แนวทางการสนทนากลุ่มสำหรับผู้แทนชุมชนและผู้แทนหน่วยงานราชการในการประชุมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ด้วยเทคนิค AIC โดยใช้แนวคิดกระบวนการ 5 ส ในการขับเคลื่อนงานอุบัติเหตุทางถนน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ มีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยข้อมูลแต่ละประเภทผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมการขับขี่ที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่ของผู้ขับขี่เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการพัฒนาใช้สถิติ Paired t-test การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนำข้อมูลที่ได้จากการประชุมปฏิบัติการเชิงสร้างสรรค์ด้วยเทคนิค AIC โดยนำข้อมูลที่ได้มาทำความเข้าใจจับประเด็นและจัดหมวดหมู่ข้อมูลอย่างเป็นระบบเชื่อมโยงกับแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพและสรุป

ผลวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ ระดับนโยบายและความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร ภาวะผู้นำ การปฏิบัติตน ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่และพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่

1.1 การวิเคราะห์ระดับนโยบายและความรู้เกี่ยวกับกฎจราจรของผู้ขับขี่ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่มีนโยบายและความรู้เกี่ยวกับกฎจราจรอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า ผู้ขับขี่ ยังมีนโยบายและความรู้เกี่ยวกับกฎจราจรยังไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ขับขี่ไม่ใส่ใจในเรื่องนี้นัก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อคำถามที่ว่า เครื่องหมายจราจรแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ประเภทบังคับ ประเภทเตือน และประเภทฉุกเฉิน ($\bar{X}$ = 23) และข้อคำถามที่ว่า หมวกนิรภัย ที่ กฎหมายกำหนด มี 2 ประเภท คือ แบบปิดเต็มหน้า และแบบครึ่งใบ ($\bar{X}$ = 24) ซึ่งผู้ตอบถูกมีค่าอยู่ใน ระดับน้อย แสดงว่าผู้ขับขี่ ยังขาดนโยบายและความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร ในเฉพาะส่วนในเรื่อง ของกฎหมายต่างๆ ส่วนข้อที่ได้คะแนนในระดับมาก ได้แก่ ข้อคำถามที่ว่า ผู้ขับขี่รถ

ควรให้สัญญาณมือ และเปิดไฟสัญญาณ เมื่อต้องการเลี้ยวรถเป็นระยะไม่น้อยกว่า 30 เมตร ($\bar{X}$ = 97) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเบท์ส และคณะ (Bates et al, 2014) ศึกษา Factors Contributing to Crashes Arnong Young Drivers พบว่ามีปัจจัยเสี่ยงดังนี้ 1) ปัจจัยสถานการณ์ทางสังคม คือ ด้านผู้ขับรถ ถ้ามีอายุน้อยจะมีความเสี่ยงสูงเป็นสองเท่าและมีแนวโน้มเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลมากกว่าด้านผู้โดยสาร ถ้าจำนวนผู้โดยสารมากขึ้นอาจจะรบกวนสมาธิ หรือผู้ขับรถอาจเลือกขับรถในลักษณะที่ เสี่ยงเพราะได้รับการสนับสนุนจากผู้โดยสารรวมไปถึงเพศ ที่ระบุว่า แนวโน้มการเกิดอุบัติเหตุ จราจรทางถนนมีสูงขึ้น เมื่อผู้โดยสารประกอบด้วย ผู้หญิงสองคนผู้ชายและผู้หญิง ผู้ชายสองคน และผู้ชายและผู้หญิงรวมกันมากกว่าสองคน ตามลำดับ ด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และใช้ยาเสพติด ด้านกลุ่มสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการขับรถ ซึ่งผลักดันให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การขับรถเร็ว เป็นต้น ด้านการใช้โทรศัพท์มือถือ ด้านความเหนื่อยล้า หรือความง่วง 2) ปัจจัยพฤติกรรมของผู้ขับรถ คือ มีรูปแบบการขับรถที่มีความเสี่ยงในด้านเวลา วันและสัปดาห์มักเกิดขึ้นในช่วงเวลา กลางคืนและวันหยุดสุดสัปดาห์ 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เช่น สภาพหมอกควัน และ 4) ปัจจัย คุณลักษณะของผู้ขับรถวัยรุ่นหนุ่มสาว คือ ด้านอายุ เนื่องจากขาดประสบการณ์ ขาดทักษะ ขาดภาวการณ์รับรู้ความเสี่ยงประเมินทักษะของตัวเองสูงไป สำหรับด้านเพศ เนื่องด้วยเพศชายชื่นชอบในความเสี่ยง มีความรู้สึกแสวงหาความก้าวร้าว ตื่นเต้น ผจญภัย มากกว่าผู้หญิง จึงเป็นแรงจูงใจใน การขับรถด้วยความเสี่ยง เช่น การไม่รัดเข็มขัดนิรภัย การไม่สวมอุปกรณ์ป้องกัน การเมาแล้วขับ เป็นต้น ส่วนด้านเงื่อนไขทางคลินิก เช่น โรคที่เกี่ยวข้องกับหัวใจและหลอดเลือด โรคสมาธิสั้น ความผิดปกติทางอารมณ์ หรือจิตใจความเพลีย ข้อบกพร่องทางการมองเห็นสามารถเพิ่มความเสี่ยงได้ ดังนั้น จึงกำหนดแนวทางแก้ไข คือ การอาศัยทักษะประสบการณ์ การประเมินสถานการณ์การตัดสินใจและการมีพฤติกรรมขับขี่ที่ดี

1.2 การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้ขับขี่ มีความเชื่อว่า ผลของการกระทำนั้น เกิดมาจากการกระทำของตนเองมากกว่าสิ่งอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้ขับขี่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ จึงมีนโยบายและความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเอง และมีเหตุผล มี ความคิดเห็นอยู่บนพื้นบานของความเป็นจริงมากกว่าสิ่งอื่น จึงไม่คิดว่าผลการกระทำเป็นเรื่องของโชคชะตาหรือเวรกรรม เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่กลุ่มอย่างมีความเชื่อในระดับมาก คือ ข้อคำถามที่ว่า ท่านเชื่อว่าท่านสามารถ ป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ ได้ ถ้าเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น ($\bar{X}$ = 4.29) ส่วนข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อในระดับน้อย คือข้อคำถามที่ว่า ท่านเชื่อว่าอุบัติเหตุจากการขับขี่รถเกิดขึ้นได้มากขึ้นเมื่อสภาพถนนขรุขระและมีฝุ่นมาก ($\bar{X}$ = 2.32) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของธีรยุทธ์ ลีโคตร และคณะ (2558) ได้ศึกษาบทบาทของชุมชนในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการเกิดอุบัติเหตุทางถนน กรณีศึกษา บ้านแพง ตำบลแพง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัด มหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนใน ชุมชน ทั้งหมด 7 ด้าน คือ บทบาทด้านหน้าที่ของ ชุมชน การรณรงค์/ประชาสัมพันธ์ การฝึกอบรมให้ ความรู้ การแจ้งข่าว การแก้ไข การประสานงาน และการสร้างเครือข่าย แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุทางถนนโดยกระบวนการประชาสังคม ควรมีการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในชุมชน มีการสำรวจจุดเสี่ยงในชุมชนหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขจุดเสี่ยง โดยมีจุดเสี่ยง 9 จุดสำคัญ โดยให้มีแผนการป้องกันและแก้ไข

1.3 การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตนของผู้ขับขี่อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ขับขี่ ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ พ้นระยะวัยรุ่นมาแล้ว ทำให้มีความมั่นคงในการปฏิบัติตนมากขึ้น การปฏิบัติตนไม่เปลี่ยนแปลงมาก แตกต่างจากวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่อารมณ์ แปรปรวนได้ง่าย มีความคึกคะนองและโลดโผน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตนได้มาก คือ ข้อคำถามที่ว่า การขับรถประมาทหวาดเสียว ทำให้ท่านรู้สึกมีชีวิตชีวา ($\bar{X}$ = 4.52) ส่วนข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตนได้น้อยกว่าข้ออื่น คือข้อคำถามที่ว่า ในขณะขับขี่เมื่อท่านมีอารมณ์โกรธท่านจะการปฏิบัติตนด้วยการขับรถเร็ว ($\bar{X}$ =3.79) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุรางค์ศรี ศีตมโนชญ์ (2557) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาการเสียชีวิตจาก อุบัติเหตุจราจรอย่างมีส่วนร่วมโดยอาศัยทรัพยากร และศักยภาพในพื้นที่ จังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า จำนวนครั้งการเกิดอุบัติเหตุบริเวณจุดเสี่ยงที่

ได้รับการแก้ไขลดลง จำนวนผู้เสียชีวิตลดลงร้อยละ 37.0 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2550 ดัชนีการเสียชีวิต ลดลงจาก 0.0133 เป็น 0.0087 (ปี 2550 และ 2554 ตามลำดับ) มีภาคีเครือข่ายจาก 8 เป็น 10 หน่วยงาน การพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาการเสียชีวิตจาก อุบัติเหตุจราจร ปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน คือ 1. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย 2. การใช้ระบบ สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการจากหลายหน่วยงาน ที่มีเอกภาพ ถูกต้อง ครบถ้วน สามารถนำไปใช้ วางแผนมาตรการป้องกันอุบัติเหตุที่เหมาะสมให้กับ พื้นที่ 3. การติดตาม/ประสานงานอย่างต่อเนื่องที่ก่อให้เกิดความยั่งยืน รูปแบบนี้สามารถลดอัตราการ เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรลงได้

1.4 การวิเคราะห์ระดับทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุ ในการขับขี่ พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอยู่ในวัยผู้ใหญ่ เป็นผู้ที่มี ความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีความคิดในเรื่องของความปลอดภัย ทราบถึงอันตรายจากอุบัติเหตุ จากอุบัติเหตุรถว่ามีความรุนแรงและมีอันตรายมาก จึงให้ความสำคัญในการป้องกัน อุบัติเหตุ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่มีภาระผูกพันในครอบครัว ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว จึงคำนึงถึง ความถูกต้องและความปลอดภัยอยู่เสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมี ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุ ในระดับมากสุด คือ ข้อคำถามที่ว่า ผู้ขับขี่ รถที่ฝ่าสัญญาณไฟ สีแดง อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ ($\bar{X}$ = 4.54) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเสถียรนาม (Satiennan1, 2005) ศึกษา Traffic Accidents in Thailand พบว่า การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางถนนในประเทศไทย ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในช่วงเทศกาลวันหยุด โดยรัฐบาลให้ ความสำคัญสูงสุดในประเด็นความปลอดภัยในวาระการประชุมและมีการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุ จราจรทางถนนอย่างจริงจัง ด้วยคณะกรรมการศูนย์บริหารจัดการความปลอดภัยทางถนนแห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่แก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจราจรทางถนน แบบบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ตามมาตรการ SE คือ Engineering, Education, Enforcement, EMS (Emergency Medical Services) and Evaluationใช้ หลักการเชิงรุก “ป้องกันดีกว่ารักษา” เป็นแนวคิดการตรวจสอบความปลอดภัยทางถนนนำโดย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ผ่านศูนย์เอเชียเพื่อการขนส่ง และ ตั้งศูนย์วิจัยอุบัติเหตุแห่งประเทศไทย (TARC) เพื่อปรับปรุงความปลอดภัยทางถนนในประเทศไทย ผ่านมาตรการห้ามดื่ม ห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การบังคับใช้หมวกนิรภัย เป็นต้น สำหรับในประเทศไทย สถิติส่วนใหญ่ของเหยื่ออุบัติเหตุจราจรทางถนน ทั้งการเสียชีวิต และได้รับบาดเจ็บ คือ อุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ ซึ่งเป็นยานพาหนะที่ได้รับความนิยม เนื่องจากราคาไม่แพง สามารถ ซื้อและใช้งานได้สะดวก ทั้งนี้ ปัจจัยเอื้อมาจากการขาดทักษะ การไม่มีใบอนุญาต การไม่ผ่านการ ฝึกอบรมในทุกปัจจัยที่เกี่ยวข้องปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ การขับขี่ภายใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์ เพราะมีความเสี่ยงสูงเมื่อเทียบกับการขับขี่อย่างมีสติ ในขณะเดียวกันก็มีมาตรการป้องกันลดความ รุนแรงหรือลดความเสียหาย คือ การสวมหมวกนิรภัย แต่สัดส่วนการสวมใส่หมวกนิรภัยมีเพียง ประมาณร้อยละ 78 ของการขับขี่รถจักรยานยนต์ในเขตกรุงเทพ ฯ และอัตราการสวมหมวกนิรภัย จะลดลงอย่างมากในช่วงเวลากลางคืนและการมีทัศนคติที่ผิดเกี่ยวกับการสวมหมวกนิรภัย คือ สวม ใส่เพราะเกรงกลัวตำรวจ มากกว่าเพื่อดูแลความปลอดภัยของตัวเอง จึงได้เสนอแนะมาตรการ ทางเลือกที่จะลดการสูญเสีย ดังต่อไปนี้ คือ ผู้ผลิตรถจักรยานยนต์ควรให้หมวกนิรภัยเป็นส่วนเสริม โดยไม่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ส่งเสริมให้ออกแบบหมวกนิรภัยที่เหมาะสม มีมาตรฐานและใช้ต้นทุนต่ำ มีกฎหมายพิจารณาให้หมวกนิรภัยฟรีกับผู้ที่สนใจสวมใส่ ทุกสถานที่ไม่ควรอนุญาตให้ผู้ที่ไม่สวม หมวกนิรภัยเข้า และหน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีการฝึกอบรมอย่างถูกต้อง ก่อนจะอนุญาตให้ใบขับขี่

1.5 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุ ในการขับขี่ พบว่า อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้ขับขี่ ซึ่งอยู่ในวัยผู้ใหญ่แล้ว จึงมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความรับผิดชอบในอาชีพของตน จึงคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตนเองและผู้โดยสารและรู้ถึงอันตรายจากอุบัติเหตุ คิดว่าถ้าเกิดอุบัติเหตุจะต้องขาดรายได้ มีการบาดเจ็บอาจพิการหรือเสียชีวิต จึงมีความระมัดระวังในการขับขี่มากขึ้น เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่

สูงสุด คือ ข้อคำถามที่ว่า ปัญหาขับขี่รถในเขตชุมชน ท่าน จะเพิ่มความระมัดระวังในการขับขี่เพิ่มขึ้น ($\bar{X}$ =3.61) และข้อคำถามที่ว่า ท่านสูบบุหรี่ขณะขับขี่ ($\bar{X}$ = 3.61) แสดงให้เห็นว่าผู้ขับขี่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพัทธนันท์ คงทอง (2556) ได้ศึกษา พฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์กับการมีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุที่เกิดจาก การขับขี่รถจักรยานยนต์ กรณีศึกษาชุมชน ตำบลท่า มิหรำ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุในเขตพื้นที่ตำบลท่ามิหรำ มี 3 ปัจจัย คือ คน รถ และสิ่งแวดล้อม โดย ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ คนไม่เคารพกฎหมายจราจร

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการขับขี่รถ ประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่รถ ที่แตกต่างกัน

2.1 สำหรับผู้ขับขี่ที่มีอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกัน อุบัติเหตุในการขับขี่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ขับขี่ที่มีอายุแตกต่างกัน มี พฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้ขับขี่ที่มีอายุ 31-40 ปี ($\bar{X}$ = 3.387) มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ สูงกว่า ผู้ขับขี่ที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี ($\bar{X}$ =3.2404) อธิบายได้ว่า ผู้ขับขี่ที่มีอายุ 31 - 40 ปี ซึ่งเป็นวัยผู้ใหญ่ มีความคิดมีเหตุผล มีวุฒิภาวะสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุ ไม่เกิน 30 ปี จึงมีทัศนคติในเรื่อง า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ได้ดีกว่า โดยการศึกษาของธนัชพร กบิลฤทธิวัฒน์ (2559) กล่าวว่า การศึกษาว่าด้วยประชากรนั้น นับว่ามีความสำคัญ เนื่องจากประชากรมักมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ซับซ้อน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในบางลักษณะนั้นอาจจะเกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดคิดมาก่อน นอกจากนี้การตัดสินใจต่างๆ ของบุคคลล้วนมีผลการะทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตัดสินใจว่าจะแต่งงานหรือเป็นโสด การกำหนดจำนวนบุตรที่ปรารถนา การดูแลตัวเองทั้งในแง่ของการระมัดระวัง ป้องกัน และรักษาโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ซึ่งจะมีผลต่อภาวการณ์เจ็บป่วยการตาย เป็นต้น ในทางกลับกันการเปลี่ยนแปลงทางประชากรก็สามารถส่งผลกระทบมากมายต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง และ เศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิสุทธิ์ อริยภิญโญ (2559 : 71) ศึกษาตัวแปรทางจิตและสถานการณ์ในการขับขี่ที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมการขับขี่อย่างปลอดภัยของผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง 601 คน พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการขับขี่อย่างปลอดภัย โดยที่ผู้ขับขี่ที่อายุ มากจะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการขับขี่ด้านการระมัดระวังมากกว่าผู้ขับขี่ที่มีอายุน้อย และ ประภา นัครา (2559 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการศึกษานโยบายและความรู้ ความคิดเห็น และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการขับขี่ รถของวัยรุ่นในเขตเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับ การศึกษา อายุ และนโยบายและความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมเสี่ยงต่อการ เกิดอุบัติเหตุรถ และ มนวดี ประกายรุ้งทอง (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการใช้ เข็มขัดนิรภัยของผู้รถยนต์ ส่วนบุคคลในเขตกรมการขนส่งทางบก กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ผลการศึกษาพบว่า อายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการใช้เข็มขัดนิรภัย ของผู้ขับรถยนต์ส่วนบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.2 สำหรับผู้ขับขี่ที่มีประสบการณ์ขับขี่รถต่างกัน พฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ขับขี่ที่มี ประสบการณ์ขับขี่รถต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยที่ผู้ขับขี่ที่มีประสบการณ์ในการขับขี่รถ 11-19 ปี ($\bar{X}$ = 3.3693) มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุ สูงกว่า ผู้ขับขี่ที่มีประสบการณ์ ในการขับขี่รถไม่เกิน 10 ปี ($\bar{X}$ =3.2324) อธิบายได้ว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ในการขับขี่ รถ 11-19 ปี เป็นผู้ที่มีความชำนาญในการขับขี่ รู้จักคาดการณ์ในขณะจับขี่ จึงมีความ ระมัดระวังมากขึ้น ต่างจากกลุ่มที่ขับขี่ที่มีประสบการณ์ในการขับขี่รถไม่เกิน 10 ปี ซึ่งมี ความชำนาญน้อยกว่า โดยที่เริ่มทำการขับขี่รถตั้งแต่อายุยังน้อย แม้ว่าได้ขับขี่

มาเป็น เวลา 10 ปี ก็ยังไม่มีความชำนาญ จึงมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของ อลิสา จันทร์เรือง (2559) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุจาก การขับขี่รถของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค จ. สุพรรณบุรี พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มี ประสบการณ์ในการขับขี่รถแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ รถแตกต่างกัน และการศึกษาของนพคล บำรุงกิจ (2560) ศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการ ป้องกันอุบัติเหตุจราจรจากการขับขี่รถของข้าราชการทหารอากาศชั้นประทวนพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนปีของการขับขี่รถแตกต่างกันมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการป้องกันอุบัติเหตุ จากการขับขี่รถแตกต่างกัน

2.3 สำหรับผู้ขับขี่ที่มีประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่ คารถต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ขับขี่ที่มีประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่รถต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ขับขี่ ไม่ได้มีประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่รถที่รุนแรงนัก ซึ่งไม่สอดคล้องกับ การศึกษาของอลิสา จันทร์เรือง (2559 : 108) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุ จากการขับขี่รถของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค จ. สุพรรณบุรี พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่รถแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุ ในการขับขี่รถแตกต่างกัน

3. สำหรับนโยบายและความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร ภาวะผู้นำ การปฏิบัติตน ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่เป็นปัจจัยที่สามารถ ทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ ผลการวิจัยพบว่าพบว่า ตัวแปรที่ มีประสิทธิภาพในการทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ (Y) ได้แก่ ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่($\bar{X}$) และการปฏิบัติตน ($\bar{X}$3) โดยที่ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ ($\bar{X}$) เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 1 สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกัน อุบัติเหตุในการขับขี่ได้ร้อยละ 33.0 การปฏิบัติตน($\bar{X}$ 3) เป็นตัวแปรที่ ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 2 และ สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.6 โดยที่ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุใน การขับขี่และการปฏิบัติตน สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกัน อุบัติเหตุในการขับขี่ ได้ร้อยละ 44.6

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่า ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุ ในการขับขี่ ($\bar{X}$) เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่1 สามารถ ทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ได้ร้อยละ 33.0 อธิบายได้ว่าผู้ขับขี่ เป็นผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่หรือวัยทำงาน พ้นจากวัยรุ่นแล้วจึงเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีความคิดเป็นเหตุเป็นผล มีการรับรู้ถึงอันตรายที่เกิดจากอุบัติเหตุ มีความกลัวอันตรายที่เกิดจาก อุบัติเหตุ รู้ถึงผลเสียที่เกิดจากอุบัติเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอลิสา จันทร์เรือง (2559 : 97) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิค จ. สุพรรณบุรี พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับอุบัติเหตุเป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้า สมการเป็นลำดับที่ 2 สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่ได้ เพิ่มขึ้นร้อยละ5.8 โดยความผันผวนการปฏิบัติตนและการรับรู้เกี่ยวกับอุบัติเหตุ สามารถร่วมกันทำนาย พฤติกรรมการมีส่วนร่วมการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่ได้ ร้อยละ31.7 และจากการศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ มีความสัมพันธ์กันทางบวกค่อนข้างสูง (r=574) หมายถึงว่า ถ้าผู้ขับขี่มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่สูงจะทำให้ ผู้ขับขี่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่สูงด้วย

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า การปฏิบัติตน($\bar{X}$) เป็นตัวแปรที่ ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 2 และ สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.6 โดยร่วมกับทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุใน การขับขี่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ ได้ร้อยละ 44.6

อุบัติเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอลิสา จันทร์เรือง (2559 : 97) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิค จ. สุพรรณบุรี พบว่า ความผันผวนการปฏิบัติตน แปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ เป็นลำดับที่ 1 สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่ได้ร้อยละ 25.6 ทั้งนี้แสดงว่าผู้ขับขี่เป็นวัยผู้ใหญ่จะที่มีการปฏิบัติตนสูง ($\bar{X}$ =4.2617) จึงทำให้มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่สูงด้วย ซึ่งแตกต่างจากวัยรุ่นที่มีความผันผวนการปฏิบัติตนมาก ซึ่งจากการศึกษาของคอร์น (Corn, 2017) ที่ศึกษาถึงความแตกต่างเฉพาะบุคคล และความแตกต่างเฉพาะกลุ่มของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการขับขี่ยานพาหนะ พบว่าผู้ขับขี่ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นมีสภาพการปฏิบัติตน ที่วิตกกังวล ระดับความเครียดสูง โดยเฉพาะวัยรุ่นชายมักมีลักษณะการขับขี่ที่เร็วและมักเกิดอุบัติเหตุบ่อย และผลการศึกษาพบว่าการปฏิบัติตนกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุใน การขับขี่ มีความสัมพันธ์กันทางบวกค่อนข้างสูง (r=. 559) หมายถึงว่าถ้าผู้ขับขี่มี การปฏิบัติตนสูงจะทำให้ผู้ขับขี่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่สูงด้วย

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า นโยบายและความรู้เกี่ยวกับกฎจราจรและ ความเชื่อ อำนาจภายในตน เป็นตัวแปรที่ไม่ถูกคัดเลือกเข้าสมการ ซึ่งพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายและความรู้ เกี่ยวกับกฎจราจรกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ และความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ มีความสัมพันธ์กันทางบวกค่อนข้างต่ำ (r =.176และr = 286 ตามลำดับ) หมายถึงว่า ผู้ขับขี่ที่มีนโยบายและความรู้ เกี่ยวกับกฎจราจรและ ภาวะผู้นำสูง ไม่ทำให้มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ สูงตามไปด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ขับขี่รถแม้ว่าจะมีนโยบายและความรู้ เกี่ยวกับกฎจราจรหรือมีภาวะผู้นำแต่ในขณะขับขี่ที่มีความหงุดหงิด หรือปฏิบัติตน ไม่ได้ก็ทำให้ขับรถเร็ว ขับรถประมาทหวาดเสียว บางครั้งการรีบเร่งของผู้ขับขี่ หรือการรีบของ ผู้โดยสารก็ทำให้ผู้ขับขี่มีการขับรถเร็ว ขับรถสวนทาง เลี้ยวรถโดยไม่ให้สัญญาณ นอกจากนี้การที่ ผู้ขับขี่มีการดื่มเหล้าทำให้การตัดสินใจระหว่างการขับขี่รถไม่ดีจึงขับขี่รถประมาท ไม่ทำตาม กฎจราจร ไม่สวมหมวกนิรภัย ขับรถเร็ว ซึ่งจากการผลการวิจัยของกองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (2562: 64-66) ได้ศึกษาเรื่องมิติทางสังคม วัฒนธรรมของ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมการใช้หมวกนิรภัย ในจังหวัดสงขลา โดยศึกษาเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ พบว่า ผู้ขับขี่รถ ส่วนใหญ่สภาพรถค่อนข้างดี มีอุปกรณ์ครบ แต่มีบางส่วนถอดกระจก มองหลังออก เพราะคิดว่าเกะกะ เรื่องการเร่งรีบในช่วงที่มีผู้โดยสารมากจะต้องรีบส่งผู้โดยสารให้ได้ เที่ยวมากที่สุดถึงต้องขับรถเร็ว บางครั้งต้องทำผิดกฎจราจรเช่น การย้อนศร ขับรถเร็วกว่าปกติ ฝ่าไฟแดง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมการเมาแล้วขับมีพบอยู่บ้างในกลุ่มผู้ขับขี่ แต่โดยมากบอก ว่าไม่ได้ดื่มจนเมาไม่มีสติ อย่างไรก็ตามการเมาแล้วขับได้ทำให้ผู้ขับขี่รถเกิด อุบัติเหตุหลายครั้ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกทำ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่และการมีส่วนร่วมในการป้องกัน อุบัติเหตุในการขับขี่รถ ด้านแรงจูงใจในการเลือกทำพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุใน การขับขี่ พบว่าผู้ขับขี่รถที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุใน การขับขี่สูงจะมีการเตรียมพร้อมทั้งเรื่องรถและตนเอง โดยมีการตรวจสภาพรถ เรื่อง สัญญาณไฟเลี้ยว ไฟหน้า ระบบเบรก โซ่ รถจะต้องมีกระจกมองหลัง ส่วนผู้ขับขี่เองก็จะ เตรียมพร้อมโดยไม่ดื่มเหล้า สวมหมวกนิรภัยทุกครั้ง จะมีความระมัดระวังในการขับขี่ การเลี้ยวการแซง จะให้สัญญาณไฟ ต้องแน่ใจว่าปลอดภัยก่อนจึงทำ จะขับขี่รถตามกฎจราจร โดยให้เหตุผลว่า จะทำให้ปลอดภัย เพื่อป้องกันตนเองไม่อยากให้เกิดอุบัติเหตุ ถ้าเกิดอุบัติเหตุต้องหยุดงาน เสีย รายได้ ไม่อยากให้คนรอบข้างเสียใจ และตนเองมีคนที่ต้องรับผิดชอบ ถ้าขับขี่ไม่ระมัดระวังแล้วเกิดอุบัติเหตุทำให้บาดเจ็บ พิการหรือตาย จะมีปัญหาตามมามากมาย ซึ่งแตกต่างจากผู้ขับขี่ รถที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ต่ำที่ ไม่ตรวจสอบความพร้อมของรถ บางครั้งขับขี่โดยไม่สวมหมวกนิรภัย ขับรถเร็ว ไม่ให้สัญญาณ ไฟเลี้ยว บางคนดื่มเหล้าระหว่างการขับขี่ โดยให้เหตุผลว่าขณะนั้นไม่คิดว่าจะเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย คิดว่าไม่น่าจะเป็นอะไร ไม่กลัวว่าจะเกิดอุบัติเหตุ เพราะเชื่อว่าขับรถมานานควบคุมได้ ทั้งนี้ อธิบายได้ว่าผู้ขับขี่รถที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่

สูง เป็นผู้ที่ทราบถึงอันตราย รับรู้ถึงความรุนแรงของอุบัติเหตุทำให้มีทัศนคติที่จะ ป้องกันตนเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุนอกจากนี้ยังมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการขับขี่ไม่อยากให้ ผู้โดยสารได้รับอุบัติเหตุ เป็นห่วงคนที่ต้องรับผิดชอบในครอบครัว มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม จึงเลือกที่จะทำพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ ซึ่ง ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของกองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (2562: 66, 76-77) ได้ศึกษาเรื่องมิติทางสังคมวัฒนธรรมของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการใช้หมวกนิรภัย ใน จังหวัดสงขลา ที่พบว่ากลุ่มผู้ขับขี่รถที่มีทัศนคติถึงความปลอดภัยในการขับขี่ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอายุมากมีครอบครัวและต้องรับผิดชอบจะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการขับขี่ที่ค่อนข้างระมัดระวัง เช่นไม่ขับรถเร็ว หรือทำผิดกฎจราจร โดยให้เหตุผลว่าต้องป้องกันอันตรายต่อตนเองและผู้โดยสาร ด้วย เพราะถ้าเกิดอะไรขึ้นมาต้องรับผิดชอบ สำหรับเรื่องการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุใน การขับขี่รถ พบว่าผู้ขับขี่รถที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่สูง ผู้ขับขี่ส่วนใหญ่เคยมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่รถ แม้ว่าบางคนไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม แต่ทุกคนมีความสนใจและอยากให้มีการอบรม และยินดีเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนผู้ขับขี่รถที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ต่ำจะไม่เคยมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุรถและส่วน ใหญ่ไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรม

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1.ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่รถ โดย ศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุ เช่น ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ขับขี่ด้านอื่นๆ มิติทางสังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องตลอดจนการบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น

2. ควรศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการขับขี่ของผู้ขับขี่รถ ในเชิงคุณภาพให้ มากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันยังมีการศึกษากันน้อย ซึ่งการศึกษาเชิงคุณภาพ สามารถให้ข้อมูลที่ชัดเจน สะท้อนให้เห็นปัญหาที่แท้จริง นำสู่การแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุจราจรได้ โดยศึกษาเพิ่มเติม โดยสัมภาษณ์เจาะลึกในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุจากรถ แนวทางใน การป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ที่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริงตามมุมมองของผู้ขับขี่และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่ผู้ขับขี่ ความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนให้ การสนับสนุนในกิจกรรมใดบ้าง เพื่อค้นหาแนวทางในการป้องกันปัญหาการเกิดอุบัติเหตุจราจรต่อไป

3. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่รถ ในกลุ่ม ผู้ใช้รถกลุ่มอื่นๆ เช่น กลุ่มนักเรียนนักศึกษา ผู้ใช้แรงงาน เป็นต้นและ ควรมี การศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในกลุ่มผู้ใช้รถประเภทอื่นๆ เช่น รถกระบะ รถบรรทุก เป็นต้น

4. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่รถ ในจังหวัด อื่นๆที่มีปัญหาอุบัติเหตุจราจรทำให้ทราบถึงภาพรวมอันเป็นปัญหาของประเทศ เพื่อหาแนวทาง ป้องกันและแก้ไขปัญหาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. (2562). กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. กองสุขศึกษา มิติทางสังคม วัฒนธรรมของพฤติกรรมการใช้หมวกนิรภัย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

การจัดเตรียมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์, (ม.ป.ป.). สืบค้นจาก https://bit.ly/2CTATdj. เทศบาลเมืองไร่ขิง (ม.ป.ป.). แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ. สืบค้นจาก https://bit.ly/20QIU7K

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2561). ระบบบริหารจัดการวิทยานิพนธ์ TUE-Thesis. สืบค้นจาก http://tuethesis.library.tu.ac.th/.

กาญจนา ทองทั่วและคณะ. (2555). โครงการกระบวนการสร้างวัฒนธรรม ความปลอดภัยทางถนนของนักศึกษา และชุมชนรอบมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ระยะที่ 1. สนับสนุนโดยศูนย์วิชาการ ความปลอดภัยทางถนน สำนักงานกองทุน สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

กานต์พิชชา หนูบุญ. (2557). ผลของ โปรแกรมสุขศึกษาในการป้องกัน อุบัติเหตุจราจรจากรถจักรยานยนต์ ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราช มงคลอีสาน นครราชสีมา, วิทยานิพนธ์ ปริญญาสาธารณสุขศาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและการส่งเสริม สุขภาพ. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

คมชาญ ไชโยแสง. (2560). ผลของการ เสริมสร้างพลังอำนาจในการป้อกัน อุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ ของวัยรุ่น ตำบลหนองไผ่ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น, วิทยานิพนธ์ปริญญา สาธารณสุขศาตรมหาบัณฑิต สาขาภาวะ ผู้นำและนวัตกรรมการจัดการสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย, วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

เจมส์ แอล เครตัน. (2543). คู่มือการมี ส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจของชุมชน, แปลโดย ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์, นนทบุรี : ศูนย์สันติวิธีเพื่อการ พัฒนาประชาธิปไตย.

ธีรยุทธ์ ลีโคตร และคณะ. (2558). บทบาทของชุมชนในการป้องกันและ แก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุทางถนน กรณีศึกษา บ้านแพง ตำบลแพง อำเภอ โกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม, วารสาร การเมืองการปกครอง ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 มีนาคม-สิงหาคม, วิทยาลัยการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นพดล บำรุงกิจ. (2560). “พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจราจรจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ของข้าราชการทหารอากาศชั้นประทวน” วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

สิทธิฤทธิ์ ชื่นฤทธิ์. (2550). ความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมการใช้บริการที่มีต่อแนวโน้มพฤติกรรมการใช้งาน ระบบ GPRS ในโครงข่ายของ บริษัท ทรู คอร์ปเรชั่น จำกัด ในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร. (สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะบริหารธุรกิจ, สาขาการจัดการ.

ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้าง วัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : http:// www.thairsc.com สืบค้น 26 พฤษภาคม 2563.

อลิสา จันทร์. (2559). เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค จังหวัดสุพรรณบุรี ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Research Article

A Study of Technical Personnel Loss of Thai SME Funded by China in Thailand: A Case Study of Y Company, a Catering Equipment Manufacturing Company in Thai-Chinese Rayong Industrial Zone

Kun Li, International Chinese College, Master of Business Administration,
Rangsit University, Pathumthani, Thailand

Abstract

In recent years, Thailand has attracted a large number of Chinese enterprises to invest in Thailand with its superior geographical location, open policy resources and good investment opportunities. Thai technical talents, as an essential backbone for the development of Chinese enterprises in Thailand, have laid a solid foundation for the sustainable development of enterprises. However, the problem of the loss of Thai technical talents exists objectively, which has a negative impact on human resource management, enterprise culture construction, production and management activities. It is very important and urgent to discuss the ways to find out and reduce the brain drain of Chinese enterprises in Thailand. Guided by field theory, ERG theory, incentive health care theory, Price model and other theories, this paper focuses on the problem of Thai technical brain drain in small and medium-sized Thai catering equipment enterprises through a literature review and a case analysis, hoping to improve the efficiency of cross-cultural human resources management and promote the smooth and orderly sustainable development of enterprises.

Keywords: *Small and Medium-Sized Enterprises; Thai Technical Talents; Brain Drain; Cross-Cultural Human Resource Management*

Received: *April 29,2021* **Revised** May 1, 2021 **Accepted** May 2, 2021

Acknowledgement : I sincerely thank my tutor, Dr. Jiang Haiyue, for her many suggestions on the revision of my thesis. At the same time, I would like to thank the teachers who have taught me, because of your teaching, I can successfully graduate.

Introduction

So far, few scholars have systematically studied the brain drain of Thai multinational enterprises from the perspective of human resource management. According to the overall investment data disclosed by the Thailand Investment Promotion Commission in 2019, there were 1624 investment promotion projects in

Thailand in 2019, with a total amount of 756.1 billion baht (about $25.09 billion).Lin Lin, KPMG China Financial Consulting Service, said Thailand's friendly attitude and support to Chinese enterprises have led to more and more Chinese enterprises setting up branches or investing in factories in Thailand. According to data on total international direct investment in 2019, Chinese companies ranked first in the size of foreign investment enterprises in Thailand, with an investment of 260 billion baht ($8.63 billion). According to the secretary-general of the Rayong Industrial zone in Thailand, the Thai government closed its doors and rejected a large number of enterprises thinking of building factories in Thailand under the ravages of COVID-19. Once Thailand opens its doors, more enterprises will enter the Thai-Chinese Rayong Industrial zone.

Research Purpose

There are three main reasons why we choose the problem of Thai technical brain drain Chinese small and medium-sized enterprises in Thai catering equipment as the research direction. First, technical personnel play a more important role in the management and development of small and medium-sized enterprises. Second, the problem of small and medium-sized technological brain drain is more intuitive. Compared to big companies that offer more pay and benefits and more room for advancement, due to limited resources and limited posts, the problem of technological brain drain has a greater potential threat to the development of enterprises. Third, small and medium-sized enterprises in catering industry are more typical. Bang Zongjie, Thailand's Director of International Trade Promotion, indicates that China has been Thailand's largest trading partner for six years in a row, Thailand is China's third largest trading partner in ASEAN, China's catering industry, manufacturing, services in Thailand has driven the strong development of the local economy. Choosing catering equipment enterprises as the research object not only represents the typical image of Chinese Thai enterprises in Thailand, but also promotes the sustainable development of catering equipment companies in Thailand.

Materials and Methods

According to psychologist Corleone's field theory, the lower the individual's ability, the less resources available in the and the lower the salary. The lower the salary, the worse the enterprise environment, the more serious the technical brain drain.

According to the ERG theory put forward by Professor Clayton of Yale University in Maslow, this paper holds that whether the survival needs, relationship needs and growth needs are satisfied in the enterprise have

an impact on the retention of technical talents. When survival needs, relationship needs and growth needs are met in turn, the higher the level of needs are met, the less technological brain drain.

According to the theory of incentive health care put forward by American psychologist Herzberg in 1959, this paper holds that the supply of enterprise incentive factors and health care factors has an impact on the retention of technical talents. The health care factors in the enterprise determine the basic factors of whether the employees lose, and when the health care factors are missing, the brain drain behavior occurs. The incentive factors further reduce the probability of the loss of technical talents and enhance the loyalty of technical talents to enterprises.

According to Price's theoretical model, this paper holds that: wages, integration, basic communication, formal communication summarizes the basic needs of individuals for enterprises, low wages, poor integration, less basic communication, lack of formal communication, technical personnel good sense is low makes low sensitivity of skilled personnel, there are hidden dangers of personnel outflow.

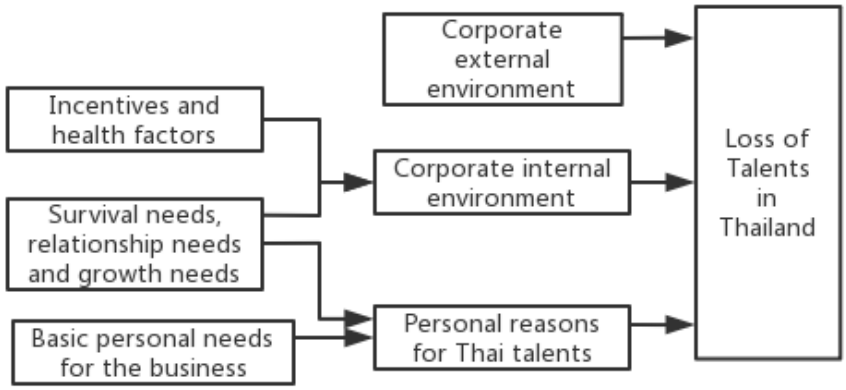

Figure 1 is the theoretical framework of this study

According to the research idea of this paper, we need to take the lead in investigating whether the Y company has the problem of Thai technical brain drain, and further discuss the concrete manifestation and the reason of the problem of Thai technical brain drain. Under the guidance of this idea, combined with the theoretical framework identified in this paper and the research results of previous scholars, the research tool is determined as an interview outline. The main reason is that the interview outline can better understand the specific situation of Thai technical brain drain, and more likely to obtain relevant information to analyze the

causes of the problem (the questionnaire can obtain the content is closed, limited, interview can obtain the content is semi-open, in-depth).It should be pointed out that the questionnaire should be aimed at human resource managers and Thai technical talents who have left their jobs, which is an effective way to understand the current situation and causes of the loss of Thai technical talents from both the enterprise level and the individual level. On the issue of interview outline, the theoretical basis and previous scholars as a guide.

Table 1 List of survey subjects

number	gender	age	previous employment	technical grade	length of service in Y
001	male	46	Administration	A	4
002	male	45	Product management	A	2
003	male	32	Product Parts Factory	B	1.5
004	male	34	Purchasing Logistics Department	B	3
005	male	33	Warehousing Department	C	3.5
006	male	27	Product Parts Factory	C	2
007	female	33	Sales Department Brand Promotion Department	D	2.5
008	male	26	Product Parts Factory	D	0.5
009	male	39	Product management	B	3.5
010	female	39	Administration	B	2
011	female	31	Administrative Training Centre	C	2
012	female	29	Product Design Department	D	1.5
013	male	46	Technical Support Department	B	2.5
014	female	36	Financial Department	B	2
015	female	31	Administrative Personnel Centre	C	1
016	male	45	Administrative Personnel Centre	C	0.5
017	male	30	Technical Support Department	C	1.5
018	female	46	Product Design Department	A	0.5
019	male	32	Financial department	D	1
020	male	27	Technical Support Department	D	1
A01	male	44	Administration	/	4

A02	female	39	Administrative Personnel Centre	/	3.5
A03	female	34	Administrative Personnel Centre	/	2
A04	female	34	Administrative Training Centre	/	1.5

The research is divided into two parts, the first part is for the Y company has left the Thai technical personnel interview research, the second part is carrying out the interview for the Y company on-the-job human resources management personnel (administrative department personnel center, training center). The research time is June-August 2020.The two kinds of interview research were carried out cross, and the interview was completed in October.

Data collection process

From the interview time, the total interview time for 20 employees and 4 human resources management staff was 302 minutes, and the average interview time was 12.58 minutes per person.

Tabile 2 Duration of interviews

Type of respondents	Number of interviews	Total duration of interviews	Average duration of interviews
Technical Talents in Thailand	20 persons	251 minutes 02 seconds	12 minutes 33 seconds
Human resources management staff	4 persons	51 minutes 11 seconds	12 minutes 47 seconds
total	24 persons	302 minutes 13 seconds	12 minutes 35 seconds

1. Results and Discussion

Table 3 Current Situation of Talented Talents in Y Company

Overview of Y company's Thai technical brain drain over the past five years (N, person,%)

year	2015	2016	2017	2018	2019	mean value
Losses	14	10	16	18	21	14
Losses rate	15.9%	18.3%	18.2%	19.4%	20.7%	18.8%
Amplification	/	2.4%	-0.2%	1.3%	1.2%	/

Note: The year statistical cycle is 0:00 on January 1~23:59 on December 31

Loss rate = current year's losses/ maximum current year

Amplification = current year losses rate - last year losses rate

Source: Internal Employees

According to the above table, the average turnover rate of Thai technical talents in Y company is 18.8, which is far beyond the internationally recognized normal range (15%). At the same time, in the past five years, the number of Thai technical brain drain has been increasing day by day, and the turnover rate in the past three years has been increasing year by year, Y the company has a prominent problem of Thai technical brain drain.

This article specific interview content analysis mainly divides into three aspects analysis, see the paper for details. In the external environment of enterprises, the main reasons for the loss of Thai technical talents are as follows: First, the support dividend of China's investment in small and medium-sized enterprises in Thailand has disappeared. With the transformation of the government's support policy, the Thai government is now vigorously attracting investment in emerging high-tech industrial clusters. Equipment manufacturing enterprises from the first echelon to the second echelon, support is relatively declining, corporate efficiency is affected, employee performance is affected. Second, the overall business environment of Rayong Industrial zone is in a state of sub-health. So far, the new crown epidemic has lasted for one and a half years. The Thai government issued emergency and curfew orders in March and June 2020. Many enterprises, including Y companies, have been cut. Third, the competition pressure in the same industry of catering equipment in Thailand is increasing day by day, as a multinational enterprise to the local market affinity is far less than the local brand, the company pressure.

In the internal environment of enterprises, the main reasons for the loss of Thai technical talents are as follows: First, the overall satisfaction with the compensation and welfare of enterprises is not high, the same standard of technical staff wages in Y are lower than the same industry companies; The performance appraisal procedure lacks the scientific nature, the direct leadership will influence the appraisal result greatly; The performance appraisal standard lacks the pertinence, the same technical rating Chinese staff and the Thai staff, the Thai staff has the better language superiority, but has not been treated fairly; Secondly, the use of incentive means is not comprehensive, incentive means as a means to activate the enthusiasm of Thai technical personnel to enhance enterprise loyalty, the company performance appraisal mechanism is virtually empty in Y; Third, the talent promotion mechanism is not friendly, such as running for deputy manager of sales department, but need to know Chinese, Thai financial and technical personnel want to obtain technical grade certification, but need to pass the international certificate, the difficulty is relatively high; Fourth, the lack of appropriate

communication and listening channels, the lack of Thai technical personnel' opportunities to participate in the company's decision-making and platform for advice, it is difficult to establish a sense of belonging and participation of Thai technical personnel. Due to language, culture and customs differences, Thai staff and Chinese staff in addition to official communication, basically have no communication. "Small group" phenomenon in the company is obvious in the Thai technical staff group and Chinese staff group , but also because of Chinese enterprises, Thai employees are invisible "marginalized ".

In terms of personal reasons of Thai talents, the reasons for the loss of Thai technical talents mainly include: First, lack of adaptability of Thai technical personnel. Thailand is a democratic country. As a Chinese-funded enterprise, there is an inherent "class division" in the management mode of Y enterprises. Generally speaking," class "is relative to" democracy ". The former emphasizes hierarchy, the latter emphasizes equality, and the two are difficult to integrate; Secondly, the personal identity of Thai talents to corporate culture is low. Y companies occasionally has work overtime phenomenon, compared with employees who identify with overtime culture ," forced overtime "Thai employees in the process of overtime feel suffering and resistance; Third, personal development and family reasons influence, because of the geographical location of Luo Yong Industrial zone, many Thai employees chose to resign for personal development and family reasons.

Conclusion

According to the interview with the former Thai technical talents and human resource managers, we can sort out the problems existing in the loss of Thai technical talents in Y company as follows: first, the profit-seeking loss is serious; second, the hidden loss exists; third, the scale of the loss fluctuates in stages;

According to the research framework of this paper, through the interview of the retired Thai technical talents and human resource managers, the specific reasons for the loss of Thai technical talents in Y company are summarized. In the internal and external environment of the enterprise mainly reflected in: first, the support dividend of China's investment in small and medium-sized enterprises in Thailand disappeared; second, the overall business environment of Luo Yong Industrial zone was in a sub-health state; third, the competition pressure in the catering equipment industry in Thailand was increasing day by day. Fourth, the salary performance system construction is not perfect, the basic salary is difficult to obtain the effective safeguard; Fifth, the use of incentives is not comprehensive, employees can not get performance incentives in performance appraisal; sixthly, the promotion mechanism is not smooth, Thai technical personnel through promotion to achieve personal development needs are difficult to meet.

In the Thai talent individual aspect, mainly includes: First, not satisfactory to the enterprise salary welfare overall ;Second, the overall satisfaction with the leadership of the enterprise is not high (leadership trust, leadership style);Third, the overall satisfaction with corporate atmosphere perception is not high (democracy, tolerance and other corporate environment).Fourth, it is difficult to meet the matching needs of Thai technical talents' individual ability in enterprise jobs (insufficient adaptability);Fifth, there is a contradiction between the actual personal value identity of Thai technical talents and the needs of enterprises for personal value (the identity of individuals to corporate culture is low);Sixth, personal development and family needs can not be met.

Finally, To the problem of brain drain of Thai nationality in Y enterprises found in this paper, some suggestions to improve the brain drain of Y enterprises are put forward in combination with the previous literature: First, formulate the enterprise development strategy to meet the needs of the market. Second, establish and improve the salary system. Third, optimize the personnel development channels. Fourth, create a healthy and friendly corporate culture and improve the level of human resources management.

References

Grah, B., Dimovski, V., Colnar, S., & Bogataj, D. (2019). “Modelling the nurses employment dynamics in the ageing society”. *IFAC-Papers Online*, vol.52(25), 219-224.

Meijuan, H. (2018). "Foreign turnover model impact factor extraction path analysis ". *Science and Technology Management Research*, vol.028(005),127-128.

Noltemeyer, A., James, A. G., Bush, K., Bergen, D., & Patton, J. (2020). “The relationship between deficiency needs and growth needs: the continuing investigation of maslow's theory”. *Child & Youth Services,* vol.(6), 1-19.

Rosis, S. D., & Vainieri, M. (2016). “Incentivizing ict in healthcare: a comparative analysis of incentive schemes in Italian regions”. *International Journal of Healthcare Management*.

Gaiju, S. (2017). "Analysis of the efficiency of employees from the perspective of human resource management —— based on the theory of fairness and two-factor theory ". *Modern economic information*, vol.(4),170-170.

Research Articles

Inequality in Travelling by Public Transport: A Case Study of Electrified Train Services in the Bangkok Metropolitan Region

Atipon Satranarakun,
Faculty of Economics, Rangsit University
Email: atipon.satra@gmail.com
Tanpat Kraiwanit Assistant Professor in Economics,
Faculty of Economics, Rangsit University
Email: tanpat.k@rsu.ac.th

Abstract

This study examines the potentiality of passengers in the access to electrified train services against their current incomes across the Bangkok Metropolitan Region. This is a qualitative research based completely on secondary data. The findings show that when comparing the work periods to earn a city train ticket, Thai workers spend the longest time on their work to obtain a ticket. Moreover, electrified train service fares are extremely high compared with other countries. This rate is not balanced with the income of most Bangkok people, leading to unaffordability in purchasing electrified train tickets and transport inequality. In order to control fares of city train services, a price ceiling needs to be set based on the income of most Bangkok people to control the maximum ticket prices in a period of time. Moreover, the lack of an integration mechanism is the factor causing expensive tickets, so the Thailand Transport Portal should push the mass transit providers to create and develop integrations of mass transits. In addition, bus services served five times the number of trips than city train services and charged lower fares, which should be considered for development and investment to enhance the affordability and accessibility of public transport.

Keywords: *inequality, public transport, mass transit system, electrified train, Bangkok, Thailand*

Received: October 16, 2020, **Revised** May 3, 2021, **Accepted** May 9, 2021

Acknowledgement : This research was successfully funded by *Faculty of Economics,* Rangsit University

Introduction

Transport is a significant facility of social inclusion and well-being that has an influence on economic and social outcomes, as well as inequality (Gates, Gogescu, Grollman, Cooper & Khambhaita, 2019). Inequalities in the access to transport can be measured by the opportunities that individuals can reach and the levels of accessibility increasing a person's freedom (Neutens, Schwanen, Witlox & De Maeyer, 2010; Van Wee & Geurs,

2011). If everybody in a community cannot access transport equally, some of them may be excluded from the society; therefore, transport plays an important role in enabling people to come together and connect. Hence, there is a challenge for transport providers and policy makers to be part of a multi-stakeholder approach that can decrease such inequality (Gates et al., 2019).

The report of the Department for Transport of the United Kingdom (2017) shows a relationship between income and type of transport used. This report states that people with lower incomes tend to use buses more than those with higher incomes, and those with higher incomes commonly use cars and trains more than those with lower incomes. This is a consequence of accessibility rather than choice, since the costs of bus tickets are cheaper than the costs of train tickets and purchasing one's own car. Hence, cost is a primary obstacle to the access to transport. Income is definitely one of the defining factors causing socio-economic inequality; as a result, transport costs and affordability can impact transport inequality among people. If transport costs are significantly expensive, then people cannot travel to work or journey for education and training to enhance their prospects. Perceiving expensive costs of transportation can also affect one's decision-making related to choice of transportation mode, even though there is just a slight difference or no difference in actual cost between modes. In some circumstances, when there is a lack of options in public transport, people are unfortunately pressured to spend a high proportion of their income on personal vehicles such as cars because this is the only choice to access their work.

The Bangkok Metropolitan Region of Thailand is defined as the area of Bangkok and five nearby provinces, including Nakhon Pathom, Nonthaburi, Pathum Thani, Samut Prakan, and Samut Sakhon. The National Statistical Office of Thailand (2019) reports that there were 10.9 million people living across the Bangkok Metropolitan Region in 2019. The Office of Transport and Traffic Policy and Planning, the Ministry of Transport of Thailand (2017), reports the total number of 32.65 million journeys per day in 2017 for people who traveled across the Bangkok Metropolitan Region. Most journeys were travelling within Bangkok, amounting to 54.2%, followed by travelling between Samut Prakan and Bangkok and Nonthaburi and Bangkok, accounting for 2.40% and 2.05%, respectively. People living in the Bangkok Metropolitan Region always face traffic congestion, particularly during the rush hour in the morning (7:00 AM – 8:00 AM) and evening (6:00 PM – 7:00 PM); consequently, these traffic problems cause economic loss in many ways. The Office of Transport and Traffic Policy and Planning (2017) also reports that 20.2% of people in the Bangkok Metropolitan Region travelled by public transport, and 3.33% of passengers travelled by electrified trains, including BTS-Skytrain (BTS), Metropolitan Rapid Transit (MRT), and Airport Rail Link (ARL), in 2017. However, in 2018, the proportion of passengers travelling by public transport decreased slightly to 17.90%, while the proportion of those travelling via electrified trains increased to 3.38% (Office of Transport and Traffic Policy and Planning, 2018).

An excellent public transportation system must include security, passenger transfer efficiency, and ease of use; hence, travelling via city train services is a reliable option for passengers and has become popular, but this exceptional option needs to be exchanged with high costs. It is therefore interesting to study the relationships between transport costs of electrified train services across the Bangkok Metropolitan Region and incomes of populations living in this area in order to understand the potential of people in choosing suitable transportation based on their incomes. As the links between transport and inequality in Thailand are not well defined, this case study will be the example that can explain the transport inequality in Thailand, and it might raise awareness of related sectors to enhance equality in the access to public transport across the country.

Objective of the Research

To study the potentiality of passengers in the access to electrified train services against their current incomes

Research Methodology

The study is a qualitative research based completely on secondary data, including journals, reports, official Thai government sector websites, research papers, and other academic publications. All collected literature was reviewed and analysed thoroughly by systematic search, inclusion, and synthesis processes to understand the inequality in travelling via electrified trains across the Bangkok Metropolitan Region. This study focuses on the potentiality of passengers in the access to city rail services across the Bangkok Metropolitan Region; therefore, the scope of the study can be divided into main two points: (1) average incomes of the Bangkok Metropolitan population in 2019 reported by the National Statistical Office of Thailand (2020) and (2) city train fares across the Bangkok Metropolitan Region (Bangkok Mass Transit System, 2018; Bangkok Expressway and Metro, 2018; Airport Rail Link, 2021).

Results & Discussion

1. Average monthly income of the Bangkok population

The National Statistical Office of Thailand (2020) reported the average monthly income per household of the Bangkok population in the Survey of Socio-economic Status of Households in Bangkok for 2019. This article focuses only on two factors of income: average monthly income per household by sources of income, and percentage of household by average monthly income.

Table 1 Average monthly income per household by sources of income of the Bangkok population in 2019

Source of income	Total households	
	Baht	%
Total monthly income	39,459	100.0
1. Total current income	39,356	99.7
1.1. Money income	34,621	87.7
1.1.1. From work	30,995	78.5
- Wages and salaries	23,490	59.5
- Net profit from business	7,498	19.0
- Net profit from farming	7	0.0**
1.1.2. From current transfers	3,197	8.1
1.1.3. From property income	429	1.1
1.2. Non-money income*	4,734	12.0
2. Non-current money income	104	0.3

* Including estimated rental value of dwelling (including own dwelling)

** '0.0' is assigned to all values less than '0.1'.

Note. Adapted from *Survey of socio-economic status of households in Bangkok for 2019* (p. 13), by National Statistical Office of Thailand, 2020, Bangkok, Thailand: Text and Journal Publication. Copyright 2020 by National Statistical Office of Thailand. Adapted with permission.

Table 1 shows the average monthly income per household by sources of income of the Bangkok population in 2019. A household in Bangkok earned 39,459 baht per month on average. The majority of income was from work, accounting for 78.5%, and this proportion consists of 59.5% of income from wages and salaries and 19.0% of income from net profit from business. However, some income sources were not from work, including income from other contributors such as public sectors and outsiders, accounting for 8.1%, and property income such as interests, accounting for 1.1%. In addition, 12% of income per household was non-money income, including the estimated rental value of a dwelling.

Table 2 Percentage of households by average monthly income of the Bangkok population in 2019

Income	Total (%)
Monthly income per household	100
Less than 1,500 baht	0.0*
1,500 – 3,000 baht	0.1
3,001 – 5,000 baht	0.4

5,001 – 10,000 baht	4.7
10,001 – 15,000 baht	11.4
15,001 – 30,000 baht	32.6
30,001 – 50,000 baht	26.8
50,001 – 100,000 baht	19.2
More than 100,000 baht	4.8
Monthly current income per capita	100
Less than 500 baht	0.0*
500 – 1,500 baht	0.0*
1,501 – 3,000 baht	0.4
3,001 – 5,000 baht	2.9
5,001 – 10,000 baht	24.4
10,001 – 15,000 baht	29.8
15,001 – 30,000 baht	32.8
30,001 – 50,000 baht	7.4
50,001 – 100,000 baht	2.1
More than 100,000 baht	0.3

‘0.0’ is assigned to all values less than ‘0.1’.

Note. Adapted from *Survey of socio-economic status of households in Bangkok for 2019* (p. 17), by National Statistical Office of Thailand, 2020, Bangkok, Thailand: Text and Journal Publication. Copyright 2020 by National Statistical Office of Thailand. Adapted with permission.

The percentage of households by average monthly income of the Bangkok population in 2019 is shown in Table 2. Focusing on monthly income per household, the largest proportion of Bangkok households, 32.6%, obtained 15,001 – 30,000 baht monthly, followed by earning 30,001 – 50,000 baht monthly per household and 50,001 – 100,000 baht monthly per household, accounting for 26.8% and 19.2%, respectively. The proportion of households earning less than 1,500 baht per month was lower than 0.1%, while the proportion of households obtaining more than 100,000 baht monthly amounted for 0.3%. Regarding the monthly current income per capita, the majority of Bangkok residents earned 15,001 – 30,000 baht per month individually, accounting for 32.8%, followed by earning 10,001 – 15,000 baht monthly and 5,001 – 10,000 baht monthly, accounting for 29.8% and 24.4%, respectively. The proportion of Bangkok residents earning 1,500 baht and lower was less than 0.1%, while the proportion of persons obtaining more than 100,000 baht per month accounted for 0.3%.

2. Average monthly expenditure in transport of the Bangkok population

The National Statistical Office of Thailand (2020) reported the average monthly expenditure per household of the Bangkok population in the Survey of Socio-economic Status of Households in Bangkok for 2019. This paper just emphasises expenditure related to transport and travel of the Bangkok people.

Table 3 Average monthly expenditure* per household by type of expenditure of the Bangkok population in 2019

Type of expenditure	Total households	
	Baht	%
Total monthly expenditure	31,753	100
1. Consumption expenditure	26,879	84.7
1.1. For food, beverage, and tobacco	8,720	27.5
1.2. For goods and services	18,159	57.2
1.2.1. Transport and communication	7,105	22.4
- Vehicle purchase/repair & maintenance	2,083	6.6
- Local transportation/travel	3,763	11.9
- Communication	1,258	4.0
1.2.2. Others	11,054	34.8
2. Non-consumption expenditure**	4,874	15.3

* Expenditure for necessary items for daily life, which excluded saving and capital formation expenditures such as purchase or hire–purchase of house or land and saving, etc.

** Includes taxes, gifts & contribution, insurance premiums, lottery tickets, interest on debts, and similar expenses.

Note. Adapted from *Survey of socio-economic status of households in Bangkok for 2019* (p. 14), by National Statistical Office of Thailand, 2020, Bangkok, Thailand: Text and Journal Publication. Copyright 2020 by National Statistical Office of Thailand. Adapted with permission.

Table 3 shows the average monthly expenditure per household by type of expenditure of the Bangkok population in 2019, and it can be seen that a Bangkok household spent 31,753 baht per month on average. Bangkok households spent 6.6% of their expenditure or 2,083 baht on average on personal vehicles, and this includes purchasing, repairing, and looking after their vehicles, while they spent 11.9% of their expenditure or 3,763 monthly on local transportation or travelling, including public transportation. To sum up, households in Bangkok spent 18.5% of their expenditure on transportation and travelling.

3. Transportation fare of electrified trains across the Bangkok Metropolitan Region

The current mass transit system in the Bangkok Metropolitan Region or Bangkok Mass Transit includes four main metro lines: (1) Elevated Train in Commemoration of H.M. the King's 6th Cycle Birthday or Green Line, commonly known as BTS Skytrain; (2) Metropolitan Rapid Transit Chaloem Ratchamongkhon Line or MRT Blue Line; (3) Metropolitan Rapid Transit Chalong Ratchadham Line or MRT Purple Line; and (4) High-Speed Rail Linked 3 Airport or Don Mueang–Suvarnabhumi–U-Tapao high-speed railway, considering all three metros including Airport Rail Link (main line), Airport Rail Link (extension), and Don Mueang – U-Tapao high-speed train.

3.1 Current situations of Bangkok Mass Transit

The main line of the Green Line train or BTS Skytrain, Sukhumvit Line, and Silom Line serves around 253 million trips per year, which is the highest number of passengers compared to the other three metro lines. Regarding the proportion of income and cost, BTS spent total costs of 4,478 million baht and earned 6,800 million baht for ticket sales; therefore, the proportion of these two factors equalled 1.52 times. This means that BTS obtained profit.

The MRT Blue Line served approximately 107 million trips per year, and the cost of service accounted for 15.21 baht per person per kilometre. The proportion of income and cost equalled 1.15 times, which is calculated from 3,745 million baht of income from ticket sales and 3,352 million baht of total costs, defined as earning profit.

The number of passengers of MRT Purple Line is the lowest among the four electrified train services, accounting for only 12 million trips per year. As it is the latest mass transit service, launched in August 2016, passengers are not crowded yet compared with other metro services. The proportion of income and cost of this line equalled 0.08 times, which is calculated from 158 million baht of income from ticket sales and 2,044 million baht of total costs, showing loss.

Recently, High-Speed Rail Linked 3 Airport can be divided into three sections: (1) Airport Rail Link (main line), Suvarnabhumi – Phaya Thai, providing the services at the moment; (2) Airport Rail Link (extension), extending two more stations including Bang Sue station and Don Mueang station, becoming Suvarnabhumi – Don Mueang line, which will be available in phase 2 of the project; and (3) Don Mueang – U-Tapao high-speed train. The Airport Rail Link (main line) serves customers around 22 million trips per year, with 12.39 baht of costs per person per kilometre. The proportion of income and cost of this line equalled 0.24 times, which is calculated from 686 million baht of income from ticket sales and 2,861 million baht of total costs, obtaining loss. Another two sections, Airport Rail Link (extension) and Don Mueang-U-Tapao high-speed train, are under construction; therefore, there is no information about these sections.

Table 4 Annual person-trips of travel by transport mode across the Bangkok Metropolitan Region and connected areas in 2019

Mode of transportation	Person-trips* (million)
BTS	252.69
MRT	131.36
ARL	23.11
Total of electrified train services	407.16
Bus	2,227.50
Personal vehicles (million trips per year)	8,989.75

* Person-trips are trips by one person in any mode of transportation (The Bureau of Transportation Statistics, US Department of Transportation, 2016). For example, two passengers in the same household travelling together in one car are counted as two person-trips.

Note. Adapted from *Transport infrastructure report 2018* (p. 24) by Office of Transport and Traffic Policy and Planning, Ministry of Transport of Thailand, 2018, Bangkok, Thailand: Author. Copyright 2018 by Office of Transport and Traffic Policy and Planning, Ministry of Transport of Thailand. Adapted with permission.

Even though there were more than 400 million trips annually of travelling via city train services, as shown in Table 4, this number is far less than the number of trips of travelling by bus, around 2,000 trips per year, and travelling by personal vehicles, about 9,000 million trips per year.

3.2 Ticket prices of electrified train services in the Bangkok Metropolitan Region

Since the contracts of Bangkok Mass Transit projects are public–private partnership contracts based on an individual project, fares and other details of each metro line are different depending on each project contract; as a result, ticket prices of each city metro line vary.

Table 5 Average ticket price per ride of electrified train services

	BTS (main line)	MRT–Blue	MRT– Purple	ARL (main line)
Average ticket price/ride (min–max)	28 baht (16–44 baht)	26 baht (16–42 baht)	N/A (16–42 baht)	30 baht (15–45 baht)

Table 5 shows types of tickets and average ticket price per ride of electrified trains across the Bangkok Metropolitan Region (Bangkok Mass Transit System, 2018; Bangkok Expressway and Metro, 2018; Airport Rail Link,

2021). The average ticket prices of MRT Blue Line is the lowest, 26 baht, while ARL services show the highest prices, 30 baht.

Table 6 Ticket prices based on the number of stations of electrified train services (single-ticket fares)

Number of stations	BTS (main line)	MRT–Blue	MRT– Purple	ARL (main line)
0	16	16	14	15
1	16	16	17	15
2	23	19	20	20
3	26	21	23	25
4	30	23	25	30
5	33	25	27	35
6	37	28	30	40
7	40	30	33	45
8	44	32	36	-
9	44	35	38	-
10	44	37	40	-
11	44	39	42	-
12	44	42	42	-
13 and over	44	42	42	-

Note: The data of Airport Rail Link (ARL) are the main line data because the extensions are developing.

Table 6 expands the picture of the ticket price system between each city metro line (Bangkok Mass Transit System, 2018; Bangkok Expressway and Metro, 2018; Airport Rail Link, 2021). Ticket fares of electrified train services are based on the number of stations, not distance. This means the more stations taken per ride, the more prices charged. BTS charges the highest fares at 44 baht, when exceeding seven stations per ride, and 15 baht will be added on if a passenger travels in the extension areas. MRT Blue Line charges the highest fares at 42 baht, when exceeding 11 stations per ride, while the Purple Line charges the highest fares at 42 baht, when exceeding 10 stations per ride. Emphasising a 23-baht ticket, a commuter is able to travel up to two stations for the BTS skytrain, three stations for the MRT Purple Line, or four stations for the Blue Line. Travelling for a station, MRT Purple Line charges the highest price among other metro services, 17 baht, while when travelling a longer distance, ARL charges the highest rate, 45 baht.

3.3 Potentiality of the Bangkok Metropolitan Region people in the access to electrified train services against their current incomes

The average monthly income of Bangkok people is around 40,000 baht per household, and they spend around 6,000 baht per household for transportation and travelling. This ratio of income and expenditure in transportation seems reasonable and sufficient for people of the Bangkok Metropolitan Region. However, when focusing on the individual level, more than half of this population, 57.5%, earned 15,000 baht and under monthly. In general, in Thailand, the minimum wage of a worker is 300 baht per day, and the minimum salary of an undergraduate worker is 15,000 baht per month; therefore, there are many concerns whether people are able to afford electrified train tickets in their daily life, since those city train services have become the popular option for travelling due to their ease. This section will clarify this issue.

Transtime (2020) reported that the Thailand Development Research Institute (TDRI) compared costs of public transportation around the Bangkok Metropolitan Region and found that electrified train service fares compared to purchasing power parity (PPP) are extremely high, accounting for 28.30 baht per ride on average. This amount is 50% higher than the average value in Singapore, which is 13.33 baht per passenger per ride, and slightly lower than the amount in London, which is 34.04 baht per passenger per ride, while this value in Hong Kong is 16.78 baht per passenger per ride, as shown in Figure 1. This research also shows that low-income earners are able to purchase a metro train ticket at 11.69 baht per passenger per ride, while middle-income earners are able to buy a ticket at 20.33 baht per passenger per ride. These affordable prices for both groups are lower than the average price of 28.30.

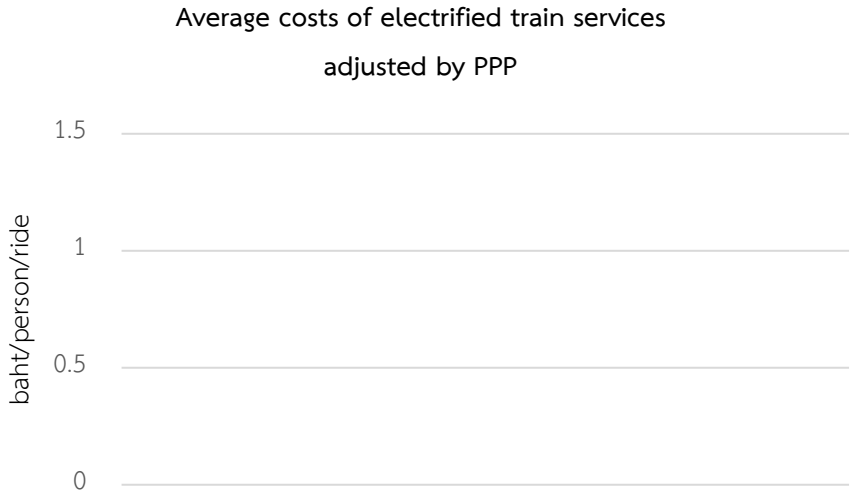

Figure 1: Comparisons of costs of electrified train services in London, Singapore, Hong Kong, and Thailand, competing with purchasing power parity (PPP) in a unit of baht per passenger per ride (Transtime, 2020)

When comparing the city metro fares in many countries against the minimum wage of those countries, it can be summarised that mass transit fares in Paris, France, are 1.90 Euros or 71 baht throughout a journey, including all connections that are undergrounds, buses, boats, and other rail services (Paris Convention and Visitors Bureau, 2020), while the minimum wage of Parisians is 9.88 Euros or 370 baht per hour (Salaire Minimum Interprofessionnel de Croissance, 2020); therefore, people in Paris work around 12 minutes in order to pay for a public transport ticket. The average ticket price of the underground in New York, USA, is 2.75 US dollars or 91 baht (Metropolitan Transportation Authority, 2020), competing with the minimum wage of New Yorkers of 12 US dollars or 395 baht per hour (City of New York, 2020); hence, New York workers work around 14 minutes to buy an underground ticket. In Seoul, South Korea, even though the minimum wage of this country, 7,530 South Korean won or 221 baht per hour (The Korea Herald, 2020), is lower than that of other developed countries, the fares of city train services are in accordance with this rate. The underground fares in Seoul are based on distance, and the lowest fare is 1,250 won or 37 baht, while the highest fare is 3,250 won or 96 baht (Seoul Metro Line 9, 2020). These fares are around 17–43% of the minimum wage per hour; hence, Seoul people work around 10–26 minutes to obtain a ticket. The Australian government assigns the minimum wage of Australians at 18.93 Australian dollars or 457 baht per hour (Fair Work OMBUDSMAN, 2020), while metro fares are between 3.54 and 10.6 Australian dollars or 85 and 256 baht (Transport for NSW, 2020); therefore, Australians need to work 12–36 minutes for a ticket. The minimum wage in London, England, is 7.83 pounds or 331 baht per hour (Crown, 2020), and underground fares are from 2.8 to 6.0 pounds or 119 to 253 baht (London Toolkit, 2020); hence, Londoners have to work 22–46 minutes for a ticket.

The Thai government assigns the minimum wage at 300 baht per day, and Thai people usually work full-time for 8 hours per day in general; therefore, the minimum wage of Thais is 37.5 baht per hour. The cheapest city train services are the MRT Blue Line and Purple Line, with fares between 16 and 70 baht, when integrating two lines. Hence, people must work 26 minutes for the cheapest ticket and 1 hour and 48 minutes for the highest-fare ticket.

Conclusion & Suggestions

It cannot be denied that traffic congestion has been one of the most concerning crises of the Bangkok Metropolitan Region for a long time, and effective solutions are not established yet. Hence, the electrified train system is the best option for travelling, especially during rush-hour periods, because the services offer many advantages, such as ease of use, security, cleanliness, and punctuality. It can be clearly seen that, in general, these city train services have provided excellent services. However, these excellent services charge significantly high costs; therefore, there are many concerns whether people of the Bangkok Metropolitan Region can access the electrified train services equally. This study examined the income of the Bangkok population and city train

fares to explore the potentiality of passengers in the access to electrified train services against their current incomes.

The findings show that the average monthly income per household of the Bangkok population in 2019 was around 40,000 baht, and the expenditure related to transportation and travelling among this group was around 6,000 baht per household. This ratio between income and expenditure is likely to be adequate for people of the Bangkok Metropolitan Region in making journeys every day. However, when emphasising monthly income per capita of this population, more than half of the Bangkok population earned 15,000 baht and under monthly. Commonly, the minimum wage of a Thai worker is 300 baht per day, and the minimum salary of a worker who obtained a bachelor's degree is 15,000 baht per month. When comparing the work period to earn a city train ticket in many countries, including France, the USA, South Korea, Australia, and England, it is found that Thais spend the longest time on their work in order to buy an electrified train ticket. The summary of this comparison indicates that Thai people need to spend one out of eight hours of their working time in order to purchase a city train ticket, and this rate does not include other modes of transport fares. Furthermore, the findings indicate that electrified train service fares adjusted by PPP are extremely high, amounting to 28.30 baht per ride on average, which is slightly lower than the amount in London and 50% higher than the average value in Singapore; hence, this amount is not balanced with the income of most Bangkok people, leading to unaffordability in purchasing electrified train services and transport inequality across this region. In order to control fares of city train services for higher affordability and accessibility of mass transit services, related sections such as the Bangkok Metropolitan Administration (BMA), the Mass Rapid Transit Authority of Thailand, and the Thailand Transport Portal need to set a price ceiling based on the income of most Bangkok people to control the maximum ticket prices in a period of time, such as daily, weekly, or monthly. Moreover, for a short journey, the fares of these services have to be adjusted for more reasonable prices as well, so that more people are able to afford the city train services.

One factor of the high ticket prices of the city train services in Thailand is the lack of integration mechanism at two levels: ticketing system integration and fare integration. Some train lines have partial integration, including MRT Blue line and MRT Purple line, and some lines have no integration at all. Focusing on ticketing system integration between MRT Blue line and MRT Purple line, there are some problems in the agreements. For example, when there are more than two transfers of a train line, the provider of the second route will never earn an entrance fee, since the passenger just passes through this route, but the entrance fee is obtained by the providers of the first and the third routes. This conflict can happen in the future due to the complications of rail networks. Nonetheless, the Thailand Transport Portal should push the mass transit providers to create and develop integrations of mass transits.

When considering the number of trips of Bangkok people travelling via various modes of public transport, it shows that the number of trips via city train services is far less than the number of trips by bus and personal vehicles. The number of trips travelling by personal vehicles such as cars and motorbikes of Bangkok people accounts for around 9,000 million trips per year via personal vehicles, 20 times higher than the rate of electrified trains. This suggests that public transport might not be reliable or accessible. Since the fares of electrified train services are significantly high compared with Bangkok people's income, and there were only 400 million trips annually, other modes of public transport such as buses, accounting for 2,000 million trips per year, need to be considered for development and investment to improve the quality of bus services. Bus services served five times more trips than the rate of city train services, and bus fares are far cheaper than city train fares, so it is practical to improve bus services; therefore, the affordability and accessibility of public transport will increase significantly. Consequently, the traffic congestion crisis might be relieved due to an increase of public transport use.

Since people in the Bangkok and Metropolitan Region spend more than 10% of their income on local transport, if all recommendations are applied and fares of electric trains are adjusted to affordable prices, more people will be able to access public transport, leading to decreased transport inequality across this area.

References

Airport Rail Link. (2021). *Calculate time*. Retrieved from https://www.srtet.co.th/index.php/en/

Bangkok Expressway and Metro Public Company Limited. (2018). *Integrated fares table of MRT–Blue lines and MRT– Purple lines*. Retrieved from https://admin.bemplc.co.th/Upload/%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B9%82%E0%B8%94%E0%B8%A2%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B9%88%E0%B8%A7%E0%B8%A1-%E0%B9%80%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%8D2021_83171783_1614674213..pdf

Bangkok Mass Transit System. (2018). *Route and fares*. Retrieved from https://www.bts.co.th/eng/routemap.html

City of New York. (2020). *Minimum wage law*. Retrieved from https://www1.nyc.gov/site/dca/about/minimum-wage.page?fbclid=IwAR0vbJYolO55RraFFuzXIHXAUdCqQLmNLaJ-LRF2mxuCKqVau2kSbBGfgSE

Crown. (2020). *National minimum wage and national living wage rates*. Retrieved from https://www.gov.uk/national-minimum-wage-rates?fbclid=IwAR0nw4d8V5HTkXLksTK19DaT6xx6Rptz-xnF__Hw711h0_KaP0TXZWEOLX0

Department for Transport of United Kingdom. (2017). *Impact of the local sustainable transport fund: Summary report*. London, England: Crown.

Fair Work OMBUDSMAN. (2020). *Minimum wages*. Retrieved from https://www.fairwork.gov.au/how-we-will-help/templates-and-guides/fact-sheets/minimum-workplace-entitlements/minimum-wages?fbclid=IwAR3fQEj11XmfoH0iglpNRMYn3iZgzLrIf4Z8grdj3umNZFktmUpKTDMfQII

Gates, S., Gogescu, F., Grollman, C., Cooper, E., & Khambhaita, P. (2019). *Transport and inequality: An evidence review for the Department for Transport*. London, England: NatCen Social Research.

London Toolkit. (2020). *London underground: 2020 fares and how to use them*. Retrieved from https://www.londontoolkit.com/briefing/underground.htm?fbclid=IwAR23fUk8Neg8iVn_N4IEJN62IbpPU1O8hdZdx4u9AUzSJ5-1ttlfVsFWnB8

Metropolitan Transportation Authority. (2020). *Everything you need to know about transit fares and tolls in New York*. Retrieved from https://new.mta.info/fares

National Statistical Office of Thailand. (2019). *2019 Thailand population from registration categorized by age, gender, state, and province* [Data file]. Retrieved from http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx

National Statistical Office of Thailand. (2020). *Survey of socio-economic status of households in Bangkok for 2019*. Bangkok, Thailand: Text and Journal Publication.

Neutens, T., Schwanen, T., Witlox, F., & De Maeyer, P. (2010). Equity in service delivery: A comparison of different accessibility measures. *Environment and Planning A*, 42(7), doi: 10.1068/a4230

Office of transport and traffic policy and planning, Ministry of Transport of Thailand. (2017). *The journey of population in Bangkok Metropolitan Region and connected areas*. Retrieved from http://www.otp.go.th/uploads/tiny_uploads/DataStatistics/2562/25611012-SumData01.pdf

Office of transport and traffic policy and planning, Ministry of Transport of Thailand. (2018). *Transport infrastructure Report 2018*. Retrieved from http://www.otp.go.th/uploads/tiny_uploads/PDF/2562-07/25620723-ReportTransportInfrastructure-2561.pdf

Paris Convention and Visitors Bureau. (2020). *Public transport: Fares, travel passes and reductions*. Retrieved from https://en.parisinfo.com/practical-paris/how-to-get-to-and-around-paris/fares-travel-passes-reductions

Salaire Minimum Interprofessionnel de Croissance. (2020). *The values of the French minimum wage (gross and net) in 2020*. Retrieved from http://www.smic-horaire.com/?fbclid=IwAR2vPSINGH2LaUApGLK247Ejq6wbS53VrXN6t-WZI-FO1Jv4bqsJLs2sHVs

Seoul Metro Line 9. (2020). *Fare system*. Retrieved from https://www.metro9.co.kr/site/homepage/menu/viewMenu?menuid=002001004001&fbclid=IwAR07c5BaNlwm_tEYwsefAw9NZi8TwliwOLIir7QRfr9YWYq8zVtD_aqfZBQ

The Korea Herald. (2020). *S. Korea to raise minimum wage for 2019 by 10.9%.* Retrieved from http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20180714000027&fbclid=IwAR2lRSul-*BP6F13SwBXuw91MerCKZHs1XephHCa7F1zLfdC4ZyxtVs2lG5g*

Transport for NSW. *(2020). Adult fares*. Retrieved from https://transportnsw.info/tickets-opal/opal/fares-payments/adult-fares?fbclid=IwAR0tXODeG7rgxyTdCmQGT1zKLyHcNALLh6YlBXXZxXo1Wi1z5x-48vRmHRY

Transtime, (2020). *Thai electrified train fares is the most expensive, exceeding Singapore and London already*. Retrieved from https://www.transtimenews.co/5059/.

The Bureau of Transportation Statistics, U.S. Department of Transportation. (2016). *Passenger travel facts and figures 2016*. Retrieved from https://www.bts.dot.gov/sites/bts.dot.gov/files/docs/PTFF%202016_2l.pdf

Van Wee, G. P., & Geurs, K. (2011). Discussinge and social exclusion in accessibility evaluations. *European Journal of Transport and Infrastructure Research*, 11(4), doi: 10.18757/ejtir.2011.11.4.2940

Research Articles

A Study of Enterprise Innovation and Reform on Employee Turnover Rate with Employee Satisfaction as the Mediator Variable

Lijian Feng,

International Chinese College, Rangsit University, Pathumthani, Thailand

Abstract

As an emerging type of business enterprises, convergence media enterprises are developed just for a short period, involving a wide range of businesses. The rising turnover rate of media professionals makes it more challenging for HR departments, while causing some potential adverse effects. Most of the employees who have left the company have some professional and technical skills and have accumulated some work experience. In the case of the constant total workload, the rising employee turnover rate of enterprises may directly lead to the increase of the workload of the on-the-job employees, which may easily make employees have negative emotions towards work and affect their work efficiency. Managers urgently need to ponder over the reasons for the high turnover rate in enterprises in the short time and take effective intervention measures to stabilize the workforce and lower turnover rate. In this study, the author observed the enterprise after working in the enterprise and, based on related theories, used questionnaires and SPSS to analyze the data to solve the problem of high employee turnover rate and to identify the shortcomings in enterprise innovation and reform measures.

Keywords: *Employee Satisfaction; Turnover Rate; Enterprise Innovation and Reform*

Received: April 12, 2021, **Revised** May 4, 2021, **Accepted** May 9, 2021

Acknowledgement : This research was successfully funded by International Chinese College Rangsit University

Introduction

In recent years, the soaring Internet economy in China has shocked the world and led to innovative reforms in various industries relating to Internet economy. During this period, the media industry was broken up and reorganized, and a new system of “convergence media” was derived. At the National Propaganda and Ideology Work Conference 2016, convergence media was defined as the sharing of resources, compatibility of content, fusion of propaganda and a community of interests. Through network connection, it creates a big data information database, which effectively connects thousands of official media of all sizes and countless “We Media” platforms throughout China. Media workers upload the collected program materials to the network cloud with keywords, so that other media can search and look up the program materials in the first time and select suitable program materials for themselves for “re-creation” according to their own needs. Ultimately,

one event can be reported and responded from multiple angles. According to statistics, there are 657 prefecture-level cities and 1,464 counties and districts in China. Each county, district, city and province has their radio stations, TV stations, and newspaper offices under the leadership of the local government's propaganda department. From 2018 to 2020, more than 90 percent of grass-roots media were integrated and listed for business. According to the statistics at http://www.byzc.com/, from 2018 to 2020, the employee turnover rate of most convergence media enterprises from top to bottom has increased to varying degrees, and a large number of convergence media enterprises issue job announcements on various platforms, urgently hiring professional and technical talents such as presenters, journalists, and post-producers. In the development of convergence media, one of the challenges is how to carry out human resources work after innovation and reform. Management guru Peter. Drucker once said, "A business enterprise (or any other institution) has only one true resource: people. It succeeds by making human resources productive." Now, it is a common problem for all enterprise managers to improve the efficiency of human resource management, retain talents, develop talents and maximize the utility of human resources. An appropriate employee turnover rate is necessary for a rational allocation of resources and a balance between supply and demand in the labor market. It is also a necessary means for the metabolism of human resources, the saving of human cost and the reasonable optimization of human resource composition. Enterprises should maintain a specific turnover rate, constantly replenish with new staff, absorb fresh technology and ideas from the outside world, so as to maintain their vitality and innovation ability. However, when the turnover rate is beyond the reasonable range, it will affect the normal operation of the enterprise. It will not only significantly increase the human resource costs such as recruitment and training, reduce the organizational efficiency, but also affect the improvement of the core competitiveness of the enterprise, reduce the efficiency of business operations, causing great obstacles to the long-term development of enterprises.

As an emerging type of business enterprises, convergence media enterprises are just developed for a short time and involves a wide range of businesses. It has various urgent problems to be resolved after reorganization and integration. The largest proportion of staff in convergence media enterprises are journalists, presenters and post-producers, and the categories of staff leaving the enterprises are also mainly presenters, journalists and post-producers. With the deepening of convergence media innovation and reform, the talent flow mechanism and channels have been increasing, and the mobility of professional media talents has been increasing. In some places, professionals even resign in groups. As a large number of professionals leave, the human resource market in the media field further deteriorates, accompanied by a number of potentially negative consequences. Most of the departing employees have some professional skills and have accumulated some work experience. Even if they are replaced by a different number of new recruits, they cannot play a part in work quickly. The increase of employee turnover rate will lead to dissatisfaction of the employees who are still working and affect the efficiency of work. Frequent dismission, recruitment, employment and probation will waste a lot of time and

energy of managers, so the high turnover rate in a short period of time must attract the attention of managers. At the same time, managers should find out the corresponding reasons and take effective intervention measures to stabilize the work force and reduce the turnover rate.

In this paper, the convergence media of Jinkouhe District, Leshan City, the only administrative region in Sichuan Province, China, which is not open to the outside world, is the fixed object of study. Jinkouhe is located in an extremely remote area, between mountains and a canyon, covered by fog all year round, with a large amount of mineral resources such as dolomite, phosphate and silica. In 1978, the national nuclear weapons element manufacturing arsenal was located here. Built under the canyon in the region, Jinkouhe District has been closed to the public by the central government of China since 1985. At the beginning of 2018, media convergence and innovation were encouraged by a major policy throughout China from top to bottom. Jinkouhe convergence media was officially established in early 2019, with its predecessor being three independently-run units: Jinkouhe Cable Broadcasting and Television Station, Jinkouhe Publicity Department, and Jinkouhe New Media. After learning from other convergence media's reform and innovation experience, Jinkouhe convergence media also integrated its own resources and merged the three originally independent units into one. Due to the weak economic base and remote location of the region, the HR department is under great work pressure. The company made several attempts to innovate and develop, but the employee turnover rate skyrocketed in a short period. Unlike the development patterns of other convergence media, Jinkouhe convergence media has to ensure that it does not violate the rigid principle of the Chinese central government not to open up to the outside world, but also to maintain the youthful vitality that media enterprises should have. It needs to introduce new talents, new technologies and new ideas, build a big data base of convergence media with shared resources, and publicize the region to a limited extent and make it more typical and specific for reference. Therefore, this paper is more representative and typical if we choose Jinkouhe convergence media as the research sample, which can provide useful reference to the difficulties encountered in human resource management practice in the whole convergence media industry.

In order to control the employee turnover rate that goes beyond the control of the enterprise, and to examine what needs to be adjusted in enterprise innovation and reform through the existing employee satisfaction, the author went to the sample enterprises for on-the-spot observation. The author combined the relevant theories and actual situation to develop a questionnaire, conducted a questionnaire survey on the existing staff and staff leaving, analyzed the reasons for leaving and the main influencing factors, and discussed effective management measures. Finally, the author proposed suggestions and countermeasures to improve employee satisfaction and reduce employee turnover rate, so as to help the company complete innovation and reform faster and better, and promote the harmonious development of employees and the company. The independent variable "enterprise innovation and reform" was analyzed from Borras and Edquist's (2019) innovation policy tools in three dimensions: resources, regulation, and soft tools. In the absence of reference

to successful precedents of convergence media in China, many grass-roots convergence media enterprises have experienced “exclusionary reactions” in personnel restructuring. For example, employees are unable to adapt to changes in workflow, pace and environment, making them inefficient. Therefore, the first dimension of this paper is to explore the personnel restructuring model. The daily management system of staff has also changed due to the reorganization. The former leaders of TV stations, radio stations, and newspapers have become deputy leaders, while the directors have been assigned by the local government propaganda department as the primary persons in charge of convergence media. However, before this, the media mostly managed the journalists freely, and the journalists’ performance was measured by the number of news reports they published, rather than by clocking in and out. It is also a question of how to adjust the staff management system of the reorganized convergence media so that it can be fully compatible with employees with different job attributes. Therefore, this paper regards institutional reform as the second dimension of enterprise innovation and reform. As a result of the change in corporate attributes, the focus of work has shifted from television platforms to the Internet, and the products have changed accordingly. Convergence media spend a lot of money and manpower to set up a network team to re-edit the TV programs, newspapers and radio programs produced by its subordinate organizations in their daily work to form small videos online. These small videos are pushed to Tik Tok, WeChat, Weibo and other platforms using big data knowledge to earn clicks and attention from netizens. At the same time, convergence media pushes these small videos to the higher level platform to deliver material for the higher-level online official accounts, and then a team designated for online data analysis analyzes the data of clicks and netizen comments. The workflow of the former television, newspaper, and radio employees compatible with each other has become the focus of attention. Therefore, product innovation is set as the third dimension in this paper. The measure of the mediator variable “employee satisfaction” is mainly based on the Minnesota scale developed by Weiss, Dawis, England & Lofquist (1967). By reviewing the relevant literature and observing the actual work, the author found that the innovations and reforms of many convergence media enterprises are mostly in the exploratory stage. Most of the employees do not adapt to the new job, work environment, leadership and colleagues, are not satisfied with the work compensation, and they do not understand what they are engaged in, so they cannot give full play to their abilities and then they cannot make achievements. In this paper, it is collectively referred to as “personal effectiveness performance”. Therefore, this paper measures employee satisfaction in three dimensions: personal effectiveness performance, working environment, and remuneration. The research hypotheses were formulated and tested by combining the dependent variable of employee turnover rate and the mediator variable of employee satisfaction.

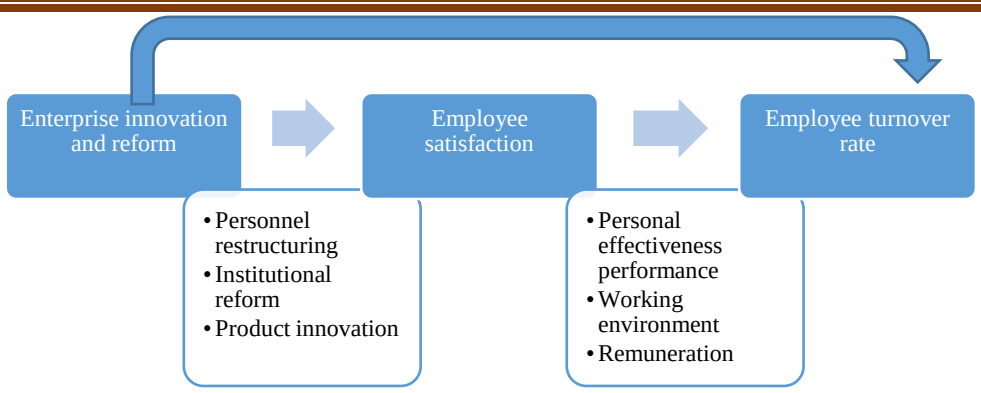

Figure 1: The theoretical model is shown in the figure

Questionnaire Survey

The questionnaire consisted of 50 questions, which were composed of four parts: basic personal information, enterprise innovation and reform questionnaire, employee satisfaction questionnaire, and the influence of enterprise innovation and reform on employee turnover intention. Data from these questionnaires were collected and analyzed. The main measures were whether employees were satisfied with the new initiatives of enterprise innovation and reform, the proportion of positive and negative emotions at work, and whether they were comfortable with the new working pattern. The main factors that influenced employee turnover were identified. The scale is a scoring system, using a five-point Likert scale. Each set of statements was set with five options: "Strongly agree," "Agree", "Neither disagree nor agree," "Disagree" and "Strongly disagree." The five options were scored in decreasing order, with 5, 4, 3, 2, and 1 points respectively. A total of 280 questionnaires were distributed, and 277 were returned, with a recovery rate of 98.93%. In this chapter, the data collected from the questionnaire will be analyzed and processed according to the aforementioned research hypotheses and the results will be interpreted and discussed according to the statistical analysis. Reliability and validity analysis

The KMO and Bartlett's test of sphericity values for each dimension were measured using SPSS to test the correlation between the variables. the Bartlett's test of sphericity values were used to test whether the correlation coefficient matrix was a unit matrix. Cronbach's alpha coefficient was used to test whether each scale centrally indicated agreement with the dependent or independent variables. The higher the coefficient, the higher the reliability, and the smaller the coefficient, the lower the reliability.

3.1. Reliability and validity analysis of enterprise innovation and reform As shown in Table 1, the KMO value was 0.986, indicating that the scale is suitable for factor analysis. The Bartlett's test of

sphericity value of 0 indicates that there are common factors in the overall correlation matrix of the enterprise innovation and reform scale, so it is possible to do factor analysis.

Table 1: KMO and Bartlett's test of sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy		.986
Bartlett's test of sphericity	Chi-squared approximation	8891.616
	df	378
	Significance	.000

Table 2 is the component transformation matrix. The principal component analysis was conducted to test the items with a fixed number of 2 factors. The results show that the set items are consistent with the dimension of enterprise innovation and reform.

Table2:**Component transformation matrix**

Component	1	2
1	1.000	.008
2	-.008	1.000

Extraction method: Principal component analysis.

Rotation method: Varimax with Kaiser normalization

Table 3: Reliability statistics of enterprise innovation and reform

Reliability statistics

Lambda (λ)	1	.950
	2	.987
	3	.987
	4	.982
	5	.965
	6	.988
Number of items		27

The Cronbach's alpha coefficient for the enterprise innovation and reform scale was 0.987, indicating that the reliability of the scale was high.

Reliability and validity analysis of employee satisfaction

As shown in Table 4, the KMO value was 0.96 and the significance of Bartlett's test of sphericity was 0. It indicates that there is a common factor between the overall correlation matrix of employee satisfaction, so factor analysis can be done.

Table 4 KMO and Bartlett's test of sphericity

Table 4**: KMO and Bartlett's test of sphericity**

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy		.960
Bartlett's test of sphericity	Chi-squared approximation	2400.355
	df	45
	Significance	.000

As shown in Table 5, the Cronbach's alpha coefficient for the employee satisfaction scale was 0.96, which is greater than the minimum value of 0.60, indicating that the employee satisfaction scale has high reliability and applies to the subsequent research.

Table 5: Reliability statistics

Lambda (λ)	1	.853
	2	.960
	3	.960
	4	.953
	5	.923
	6	.958
Number of items		9

Reliability and validity analysis of employee turnover intention Since there is no dimension for employee turnover rate in this paper, it is a variable by itself. The KMO value of 0.923 was higher than 0.6, and the significance of Bartlett's test of sphericity was 0, which demonstrates that we can conduct factor analysis.

Table 6: Employee turnover intention's KMO and Bartlett's test of sphericity

KMO and Bartlett's test of sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy ๐		.923
Bartlett's test of sphericity	Chi-squared approximation	1444.134
	df	45
	Significance	.000

Table 7: Reliability statistics of employee turnover intention

Reliability statistics

Lambda (λ)	1	.778
	2	.917
	3	.875
	4	.586
	5	.887
	6	.914
Number of items		9

The Cronbach's alpha coefficient for the employee turnover rate scale was 0.875, indicating that the scale is highly consistent and reliable.

Descriptive analysis

The descriptive statistical analysis of enterprise innovation and reform using SPSS showed a high consistency in the mean values of the three dimensions with an overall mean value of 3.48, indicating that enterprise innovation and reform is much reflected in these three dimensions. The descriptive analysis of employee satisfaction shows that personal effectiveness performance does have an impact on employee satisfaction. Most employees believe that their salaries and bonuses are proportional to their labor efforts, which proves that the company's evaluation method of staff salary and remuneration is satisfactory to employees. Most of the employees do not have a sense of belonging to the company and believe that the company is not absolutely fair in the distribution of hardware and software resources. The descriptive analysis of the employee turnover rate shows that most of the employees in this company are not adapted to the new working model after the innovation reform, their creative inspiration is limited, and they are not interested in learning anything new. The

enterprise's salary system is recognized by employees, but the employees do not adapt to the new working mode, which leads to a significant reduction in the income of the employees in the salary assessment of the working system.

Discussion

5.1 Overall analysis of enterprise innovation and reform, employee satisfaction and employee turnover rate After statistical analysis of the data, it was found that the mean score of the three dimensions of the enterprise innovation and reform scale was between 3.38 and 3.55, and the overall mean score was 3.48. The highest score was for the assurance of employees' rest time, and the lowest score was for employees' job setting. It shows that there are some adverse factors in enterprise innovation and reform to act on employee satisfaction and arouse employees' intentions to leave the company. In the three dimensions of the employee satisfaction scale, the highest score was 3.55 while the lowest was 3.33, which means that employee satisfaction is low. The highest score was for the option that employees struggle to work with their teams and are not engaged in their work while the option that they are paid enough to cover their living expenses had the lowest score. The highest score on the employee turnover rate scale was 4.25 and the lowest score was 3.43, which means that employee turnover intention is high. It can be seen that the company has not accurately set up the positions of employees in the process of enterprise innovation and reform when reorganizing its personnel. Along with the innovation of products, the company's operation system is flexible to ensure sufficient rest time for employees, which can be explained by Maslow's hierarchical theory of needs. Employees are not satisfied with their new jobs and are unable to integrate into the new work team. The negative emotions on all aspects of enterprise innovation and reform are more likely to directly exert an adverse effect on employee satisfaction. The majority of the employees of this convergence media enterprise have a bachelor's degree or higher and have strong professional skills, and they are generally young and highly dynamic. Moreover, the employees have strong learning ability and creative ability, so they will not stay in one company for a long time and then they are highly unstable in work. If they are not satisfied with their job for a long time, they cannot use their strengths, or their salary does not reach their ideal level, they will have a strong tendency to leave.

The highest score in the personal effectiveness performance dimension of employee satisfaction indicates that most of the employees in this company believe that they are not able to fully utilize their talents in the company and struggle to work with new teams. They are not performing well in their jobs, which has directly affected their pay. The remote location of the company is one of the main factors that constrain the development of the company all year round. Most of the employees had to work away from home. After the reorganization, the company was unable to allocate resources equally to each department. These factors have made employees dissatisfied with their working environment. It can be explained by Adams's equity theory that employees' motivation is not only affected by compensation, but also by work status in the case of a mismatch

in work. For employee turnover intention, employees' creative inspiration is limited, their work is not recognized, and they are not interested in learning new things, which leads to a decrease in income. These become the three factors that are most prominent after the employees' turnover intention. As can be seen from above, the employees of this company have a strong will of self-fulfillment and expect to make some achievements in their work. They are less receptive to new things, less able to integrate into new teams, and unable to adapt their old thinking to new work patterns. The employees will have a strong turnover intention after a long time of being unrecognized.

5.2 Analysis of variance The analysis of the above data shows that there is no significant difference between gender and age on each variable, and there is a significant difference between employee education, years of experience, and position on job compensation, personnel restructuring, product innovation, and employee turnover intention. From the data analysis, it can be seen that employees' education causes significant differences in all variables in this paper. This company has the largest number of employees with bachelor's degree, and they have the strongest reaction to the personnel restructuring of the company and the greatest tendency to leave. From a corporate perspective, media companies need a large number of young employees to keep the business dynamic and meet the needs of emerging things. They have a strong thirst for knowledge and curiosity. They like to find fun in their work. They are quick to embrace new technologies and are good at achieving work-life balance. It is also a common characteristic of young employees that they do not like to be constrained and less patient. When young employees are unable to develop their abilities in their new jobs fully, they are not recognized for a long time, or their salary is too much less than their ideal level, they will have a strong tendency to leave their jobs. The longer the employees work, the higher their salaries, the higher their acceptance of the company's personnel restructuring measures, and the faster they integrate the development direction of product innovation. The reason is that the longer the employees work in the company, the better they can understand and recognize the corporate culture, workflow, and corporate management rules and regulations of the company. They understand what to be done for each position and can adapt to it more quickly. General employees have a higher propensity to leave. Compared with managers, the workload of general employees is higher and their remuneration is lower. Most of the personnel restructuring and institutional reform in companies are aimed at the general workers, while there is little change to the management.

5.3 Correlation analysis and regression analysis In this study, we used correlation and regression analysis methods to investigate the relationship between the dimensions of enterprise innovation and reform and the dimensions of employee satisfaction, and the relationship between employee satisfaction and employee turnover rate. The study shows that firstly, enterprise innovation and reform is significantly positively correlated with employee satisfaction, and that employee satisfaction is significantly positively correlated with employee turnover rate. Employee satisfaction can predict employee turnover intention, which means that the measures adjusting

enterprise innovation and reform can improve employee satisfaction, and then the improved employee satisfaction can lower employee turnover intention and keep employee turnover rate under control. The higher the employee satisfaction, the higher the employee's personal effectiveness performance in the workplace. According to Maslow's hierarchical theory of needs and dual-factor theory, employees will feel the need for respect and self-fulfillment after they can greatly play their self-abilities at work, so that they will feel delighted at work, thus increasing satisfaction with the company. Second, among the dimensions of enterprise innovation and reform, product innovation was not significantly correlated with personal effectiveness performance. Product innovation is not only about the final product, but also about the production process, production methods and new creative thinking of the work team. For example, the planning team comes up with a new idea, but the shooting and post-production team cannot complete it. Also, the employees in the enterprise contain many different positions such as administrative, technical, and management positions. Product innovation cannot be fully defined as whether employees' personal effectiveness is brought into play. To seize the online hot topics which are disappearing and updated quickly, we should identify the topics, select the materials we need from the big database and recreate them, and produce new products of fixed amount at regular intervals. In this process, employees need to give full play to their personal effectiveness and close coordination between departments. According to Herzberg's two-factor theory, from the viewpoint of working environment, compensation and benefits and interpersonal relationship, the interpersonal relationship between employees is not fully considered in the restructuring of personnel, which makes the restructured department prone to open rivalry and conflicts. It is essential to develop a mechanism for employee promotion, salary increase, and praise. The questionnaire data shows that this company's promotion mechanism is not much advantageous compared with other companies of the same type. The basic salary of most of the grass-roots employees is very low. Although there is a clear system of salary increase and bonus, it is not realized in time. All these have a negative impact on employees' personal effectiveness performance.

The above conclusion shows that enterprise innovation and reform have a direct effect on employee satisfaction, and when employee satisfaction decreases significantly, employees will have a strong tendency to leave the company, which leads to a significant increase in employee turnover rate. By adjusting the three dimensions of enterprise innovation and reform, we can improve employee satisfaction and keep the employee turnover rate within the company's required scope.

Inspirations and Prospects

6.1 Inspirations for business managers. The empirical results show that the employee satisfaction of the research object is relatively low, and that employees have negative feelings toward enterprise innovation and reform. The tendency to leave the company is high for the majority of grass-roots employees with a bachelor's degree in the company. These employees are the main production staff of the company, young and energetic, with

strong learning ability and strong adaptability. Most of them have higher expectations and pursuits for their work, and are eager to be recognized and to make achievements in their work, but they do not take the initiative to express their will. Moreover, they have low basic salary, do not like to be constrained, and they are less patient and less experienced. If they are in a state of maladjustment for a long time, they will have a strong turnover intention, and the effect of turnover intention will spread quickly among the same level of workers. In the employee satisfaction test, most employees believe that their efforts are proportional to their rewards, and that the company pays them the best salary among similar companies. However, they cannot fully utilize their strengths in their jobs and struggle to integrate with their new teams. Therefore, it is believed that the inequitable distribution of corporate resources is the main factor affecting employee satisfaction, which is inextricably linked to the company's innovation and reform. In the early stage, the company did not define the new employees and new positions accurately, and the employees did not know their own strengths, so they were not motivated to work. It indicates that enterprise innovation and reform have a direct impact on employee satisfaction. The company shifts its focus to the network platform that is updated faster, but the employees do not adapt to the work pace and work process of their new positions, so that their innovations of thinking at work is limited, which directly affects their work performance and performance income. In the long run, the employees will be negatively motivated, unwilling to learn, feel uninteresting and stressful at work, which will reduce their goodwill and sense of belonging to the company and lead to a strong tendency to leave. The enterprise innovation and reform test shows that the company has established a salary scale system to motivate employees to work. However, the company has too many fixed processes, the leadership is rigid and inefficient, and the employees do not agree with the managers' management methods, which leads to the phenomenon of slow rewards and fast penalties within the company. Interdepartmental cooperation is essential in work, but the lack of clarity in the system often leads to a lack of clarity in interdepartmental responsibility, which makes the departments pass the buck to each other in the event of an accident. Therefore, enterprise managers must develop appropriate competition for appointment, promotion, cultivation and reward and punishment mechanisms. The inter-departmental process should be streamlined, and the responsibilities and work content between departments should be clarified, so that employees can actively choose and compete for the positions fitting their strengths and needs according to their job attributes and work content. At the same time, the enterprise should organize appropriate staff training and learning, strengthen the interaction with similar enterprises, and activate young employees' learning ability. The measures of enterprise innovation and reform should be appropriately adjusted to avoid the occurrence of one person holding several jobs, employees doing hard but thankless tasks, and salaries and bonuses delaying. The synchronization of reward and elimination should be quickly realized. It can keep the company's employee turnover rate in the appropriate range and motivate the current employees to work hard and passionately and enter into a virtuous cycle of competition, thus enhancing overall employee satisfaction.

6.2 Prospects As the era of convergence media in China has just begun, convergence media has not yet been completely defined, and the media database is still under construction, and the related research is still in its initial stage. In this paper, we tried to selectively study a common phenomenon of employee turnover caused by corporate reform, but the problems of mass-roots convergence media enterprises' innovation and reform are much more than that. In the future, it is expected that more attention and research on grass-roots convergence media enterprises will be conducted, and different problems of different grass-roots convergence media enterprises will be studied to understand their strengths and weaknesses better and to provide targeted suggestions to enterprise managers.

References

Gao Yan (2011). An empirical study on the relationship between job satisfaction and job performance, 06, *School of Business Administration of Xinjiang University of Finance & Economics*.

Kang Xin (2018). A Study on The Social Community Communication of Integrated Radio. *New Media Research*, Vol.6(4): 112-119.

Xu Hui (2018). Research on the business model innovation of Chinese TV media industry in the era of melting media. *Research on Transmission Competence*. Vol.3(3): 18-23.

Yang Naiding (2000). The Study on the Model and Management of Employee Satisfactory Degree, *Chinese Journal of Management Science*. Vol.6(3): 61-65.

Yu Ran (2007). Reducing new employee turnover through real job preview, *Human Resource Development of China*. Vol.12(1): 55-58.

Research Articles

A study on the relationship between brand value enhancement and customer satisfaction in the soft drink industry: Based on brand identity perspective

Wanting Xu,

International Chinese College, Master of Business Administration,

Rangsit University, Pathumthani, Thailand

Abstract

With the deepening of today's economy, competition in the soft drinks market is becoming more and more intense. With brand as the core strategy of market competition, soft drinks companies need to strengthen the construction of brand value and shape their own brand image. This paper takes the brand value of the soft drinks industry as an entry point and seeks to identify the causes of customer satisfaction in the soft drinks industry based on the consumer's brand identity perspective. Firstly, a research model was developed with an understanding of the concepts of brand value and customer satisfaction. Secondly, a hypothesis is formulated. Afterwards, a questionnaire is designed to test the validity of the hypothesis by analyzing the data collected. Finally, the findings indicate that the dimensions of brand value in the soft drinks industry play a positive role in influencing the dimensions of customer satisfaction. Passive brand identification has a negative moderating effect between the emotional value of brands in the soft drinks industry and the confirmation of customers' expectations; passive brand identification has a negative moderating effect between the functional value of brands in the soft drinks industry and the overall satisfaction of customers.

Keywords: *Soft drinks industry, Brand value, Customer satisfaction, Brand identity*

Received: April 12, 2021, **Revised** May 4, 2021, **Accepted** May 9, 2021

Acknowledgement : This research was successfully funded by International Chinese College, Master of Business Administration, Rangsit University.

Introduction

1.1 background In the face of modern economic development, people's income has increased and consumption levels have risen significantly, and the concept of consumption and health awareness is gradually changing. The competition in the soft drink market is also becoming more and more fierce. As the brand is the core strategy of market competition, soft drink enterprises need to strengthen the construction of brand value, shape their own brand image, make consumers feel more satisfied than the expected result after contact, and finally win consumers' love and preference to improve the soft drink brand value. In addition, human feelings will influence

their own behavior, and these psychological factors can also be called identity. The different customer satisfaction, the brand identity will be different, the higher the satisfaction the stronger the brand identity, which ultimately affects the soft drink brand value.

Objective

The purpose of this study is to explore the relationship between brand identity of different customers, on brand value enhancement and customer satisfaction in the soft drink industry

The literature review

2.1 Soft Drink Industry Research Overview

Yan (2014) emphasizes that soft drink companies operate in a way that new operational strategies are constantly developed in response to changes in consumer behavior. Beverages can be affected by seasons, regional nature of consumption and convenience. In particular, beverages are consumer products and there are more substitutes in the market. Consumers' purchase decisions are based on personal preferences or random purchases.

2.2 Concept of customer satisfaction

Philip Kotler (2002) states that satisfaction depends on the relative value of customers' perceptions and expectations of the product, while Bhattacheljee (2001) breaks down the three dimensions of expectation confirmation, satisfaction, and continued purchase intention. When customers experience results much higher than expected, customers feel surprised and willing to continue to buy products; when customers experience results consistent with expected expectations, customers feel satisfied; when customers experience a sense of less than expected, customers feel disappointed.

2.3 Brand value overview

Su (2003) argue that brand value will bring future benefits, not only the benefits created by the company in the present, and Kevin (1993) points out that consumers are the cornerstone of brand value in terms of the relationship between brand value and customer satisfaction. The functional value of brand value is the quality, price, and taste of soft drink brand products that provide utility to consumers. Emotional value is the utility of soft drink brands to meet consumers' emotional demands, establish a sense of good experience, and generate emotional resonance for brand preference. The symbolic value is that when consumers consume soft drink brand products or services, they can feel the embodiment of their social status and the display of their lifestyle and personality.

2.4 The relationship between brand value and customer satisfaction

Brand value comes from customer satisfaction, the brand must first ensure that its own products and services can meet customer needs, but also different from competitive products, have their own characteristics,

to obtain a high level of customer satisfaction, so that customers are loyal to the brand and do not want to accept other brands. When the brand's customer base gradually expanded, the brand has the capital and security, and then can provide consumers with more high-quality, high assurance, high profit products and services. The customer satisfaction is also high, the profit of the enterprise also grows, and the market share grows significantly thus increasing the brand value.

2.5 Research related to brand identity

Yi (2019) divided brand identity into two dimensions: active identity and passive identity. Subsequently, Tang (2020) pointed out that active identity is achieved by brand loyalty as a medium, while passive identity is achieved by satisfaction as a medium. Active consumers will buy the product for a long time, and subconsciously create recognition and loyalty; while for passive consumers, they do not actively choose a certain soft drink brand, but rather a certain feature of the soft drink brand attracts them to choose the brand. If they are disappointed with the soft drink brand they are currently consuming, passively identified consumers will immediately choose another brand. The difference between active identification and passive identification is that actively identified consumers will not easily give up the brand they are currently consuming. Therefore, in combination with the dependent variable of customer satisfaction, we will measure consumers' brand identity mainly in terms of passive identity.

Study Design

3.1 Model Construction

This thesis takes the passive identity of brand identity as the moderating variable, customer satisfaction and brand value as the theoretical basis, and the marketing environment of soft drink industry as the research object, and analyzes how the brand value of soft drink industry acts on brand identity to achieve customer satisfaction. The theoretical model constructed is as follows Figure 1.

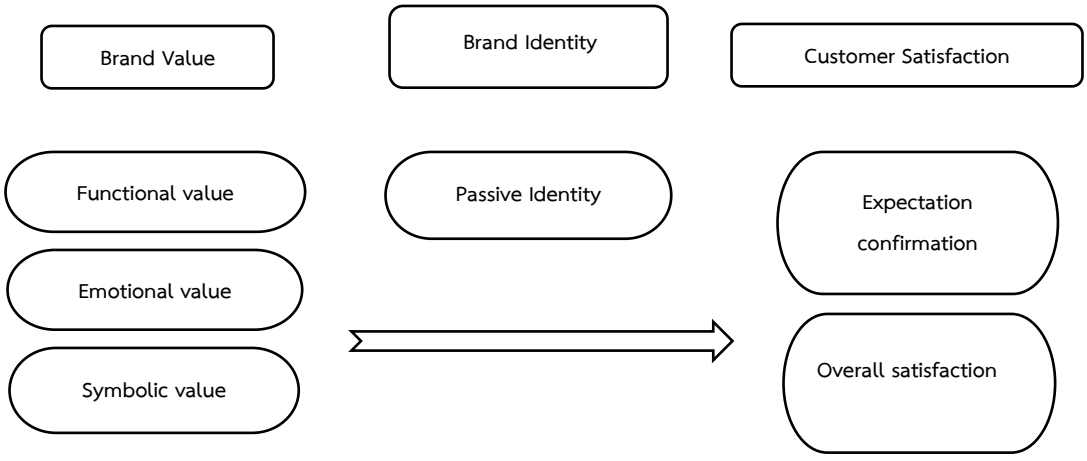

Figure 1 Relationship model of customer satisfaction and soft drink brand value based on brand identity

Image source: Author's own compilation

3.2 Hypothesis formulation

After identifying the relevant models, the author studied the relationship between brand value, customer satisfaction and brand identity based on the literature and the characteristics of the soft drink industry, and formulated the following hypotheses.

H1a: Soft drink brand functional value positively influences customers' expectation confirmation.

H1b: Soft drink brand functional value positively influences customers' overall satisfaction.

H2a: Affective value of soft drink brands positively influences customers' expectation confirmation.

H2b: Affective value of soft drink brands positively influences customers' expectation confirmation.

H3a: Soft drink brand symbolic value positively influences customers' expectation confirmation.

H3b: Soft drink brand symbolic value positively influences customers' overall satisfaction.

H4a: Soft drink brand symbolic value positively influences customers' overall satisfaction.

H4b: Passive identity negatively moderates the relationship between overall satisfaction and functional value.

H4c: Passive identity negatively moderates the relationship between expectation confirmation and emotional value.

H4d: Passive identity negatively moderates the relationship between expectation confirmation and emotional value.

H4e: Passive identity negatively moderates the relationship between expectation confirmation and emotional value.

H4f: Passive identity negatively moderates the relationship between expectation confirmation and emotional value.

3.3 Data source

The data for this study was collected by means of a questionnaire. The questionnaire was designed based on the proven scales of researchers Bhattacherjee (2001), Sheth (1991), and Jin (2006). An empirical analysis of soft drink brand value enhancement and customer satisfaction was conducted under a passive identity based perspective. The starting date of questionnaire distribution was January 30, 2021, and the closing date was February 19, 2021, for a total of 20 days. A total of 467 questionnaires were returned and 193 invalid questionnaires were excluded, leaving 274 valid questionnaires. Data from valid questionnaires will be used for data analysis and testing hypotheses using spss 23.

Results and Discussion

4.1 Descriptive statistics results

Based on the results of the frequency analysis of each variable, it can be seen that the distribution basically meets the requirements of the sample survey. It can be seen that the results of this survey focus on the willingness of people who are female, in the age group of 20-29 years old, living in tier 3 cities and below, students with bachelor's degree, and with monthly income of 2001-4000 RMB. Specific data are shown in Table 1.

Table 1 Basic information statistics of the sample

Sample Characteristics		Frequency	Percentage	Mean	Standard deviation
Gender	Male	104	38%	1.62	1.62
	Female	170	62%		
Age	10~19 years old	28	10%	2.50	1.01
	20-29 years old	142	52%		
	30-39 years old	60	22%		
	40-49 years old	27	10%		
	50 years old and above	17	6%		
Place of residence	Tier 1 cities	47	17%	2.33	0.75
	Tier 2 cities	89	33%		
	Tier 3 cities and below	138	50%		
Occupation	Students	138	50%	1.81	0.99
	Company employee	77	28%		
	Freelance	32	12%		
	Other	27	10%		
Education level	High School and below	17	6%	2.83	0.71
	Secondary/Junior college	46	17%		
	Undergraduate	179	65%		
	Master and above	32	12%		
Monthly income	Below 2000 RMB	97	35%	2.47	1.45
	2001-4000 RMB	62	23%		
	4001-6000 RMB	45	16%		
	6001-8000 RMB	28	10%		
	8001RMB or more	42	15%		

Data source: Software generated

4.2 Reliability and validity analysis

According to the results of the reliability analysis in Table 2, it can be seen that the α coefficient of Cronbach's for each study variable is above 0.7, which indicates that the trend of each measure of the questionnaire is consistent and the reliability of the questionnaire is good.

Table 2 Reliability analysis

Research variables and their dimensions		Title (Quantity)	Cronbach's α
Customer Satisfaction	Expectation confirmation	3	0.729
	Overall Satisfaction	3	0.73
Brand value	Functional value	4	0.786
	Emotional value	3	0.737
	Symbolic value	3	0.829
Passive Identity		3	0.786

Data source: Software generated

As can be seen in Table 3, load factor 1 corresponds to question items 10 to 12, and the load factors are all above 0.6. Load factor 2 corresponds to question items 13 to 15, and the load coefficients are all above 0.7. All the items of customer satisfaction are evenly distributed within the corresponding factors, and the validity test of customer satisfaction is passed.

Table 3 Rotated component matrix of customer satisfaction

Title item (No.)	Components	
	1	2
P 10	0.758	
P 11	0.693	
P 12	0.816	
P 13		0.713
P 14		0.835
P 15		0.713

Extraction method: Principal component analysis method.

Rotation method: Kaiser normalized maximum variance method.

a Rotation has converged after 3 iterations.

Data source: software generated

Table 4 shows that loading factor 1 corresponds to items 16 to 19, and the loading coefficients are above 0.6. Load factor 2 corresponds to items 20 to 22, and the load factor is above 0.6. Load factor 3 corresponds to question items 23 to 2, and the loading coefficients are above 0.8. The brand value items were evenly distributed within the factors, and the brand value was passed the validity test.

Table 4 Component matrix of brand value after rotationa

Title item （No.）	Components		
	1	2	3
P 16	0.698		
P 17	0.723		
P 18	0.809		
P 19	0.682		
P 20			0.676
P 21			0.842
P 22			0.648
P 23		0.811	
P 24		0.858	
P 25		0.816	

Extraction method: Principal component analysis method.

Rotation method: Kaiser normalized maximum variance method.

a Rotation has converged after 5 iterations.

Data source: software generated

A total of 1 factor of passive identity was extracted for brand identity using maximum variance rotation. The cumulative variance explained was 70.136%, and the variance explained well, However, since only 1 factor was extracted, the rotation matrix could not be performed.

4.3 Correlation Analysis

Correlation analysis is to test whether the correlation between the variables is strong and whether it verifies a change toward positive or negative. For example, Table 5 shows the correlation analysis results of the returned data: the correlation coefficients of functional value with expectation confirmation and overall satisfaction are 0.493 and 0.624, and the correlation is significant at 0.01. The correlation coefficients of emotional value with expectation confirmation and overall satisfaction are 0.346 and 0.506, and the correlation is significant at 0.01. The correlation coefficients of symbolic value with expectation confirmation and overall satisfaction are 0.383 and 0.302, and the correlation is significant at 0.01. The above data concluded that the higher the brand value of soft drinks, the higher the customer satisfaction with the brand.

Table 5 Correlation analysis

	Expectation confirmation	Overall satisfaction	Functional value	Emotional value	Symbolic value	Passive Identity
Expectation confirmation	1					
Overall satisfaction	.613**	1				
Functional value	.493**	.624**	1			
Emotional value	.346**	.506**	.613**	1		
Symbolic value	.383**	.302**	.423**	.451**	1	
Passive Identity	.287**	.350**	.409**	.382**	.384**	1
** At the 0.01 level (two-tailed), the correlation is significant.						

Data source: Software generated

4.4 Regression analysis

As can be seen from Table 6, the standardized coefficients of functional value and symbolic value are 0.401 and 0.211, and the significance are less than 0.01, hypothesis H1a and H3a are valid; the standardized coefficient of emotional value is 0.005, the significance is greater than 0.01, significant and insignificant, whether hypothesis H2a is valid, can also be confirmed again according to the mediation effect test. And the F-value is 35.061 larger, R-squared is 0.28, the goodness of fit of Table 4.11, the regression model is significant.

Table 6 Regression analysis of each dimension of brand value on expectation confirmation

Dependent variable	Independent variable	Unstandardized coefficient		Standardized coefficients	t	Significance
		B	Standard error	Beta		
Expected confirmation	(Constant)	4.304	0.699		6.155	0
	Functional value	0.327	0.054	0.401	6.004	0
	Emotional value	0.004	0.064	0.005	0.07	0.944
	Symbolic value	0.146	0.041	0.211	3.567	0
F-value is 35.061 R-squared is 0.28						

Data source: Software generated

As can be seen from Table 7, the standardized coefficients of functional value and emotional value are 0.502 and 0.199, respectively, and the significance is less than 0.01, and the hypotheses H1b and H2b are valid; the standardized coefficient of symbolic value is 0, and the significance is greater than 0.01, which is not significant, and whether the hypothesis H3b is valid can also be confirmed again according to the mediation effect test. And the F-value is 63.465 larger, R-squared 0.414, indicating that the goodness of fit of Table 4.12 is good and the regression model is significant.

Table 7 Regression analysis of each dimension of brand value on overall satisfaction

Dependent variable	**Independent variable**	**Unstandardized coefficient**		**Standardized coefficients**	**t**	**Significance**
		B	**Standard error**	**Beta**		
Overall satisfaction	(Constant)	3.331	0.612		5.442	0
	Functional value	0.396	0.048	0.502	8.32	0
	Emotional value	0.183	0.056	0.199	3.246	0.001
	Symbolic value	0	0.036	0	-0.005	0.996
F-value is 63.465	R-squared is 0.414					

Data source: Software generated

As can be seen from Table 8, the standardized coefficient of functional value of model 1 is 0.452, with significance less than 0.01 level, which again verifies that hypothesis H1a is valid. The standardized coefficient of the interaction term between functional value and passive identity for model 2 is 0.152, but the p is 0.745 is greater than 0.01 significance is not good, that is, hypothesis H4a is not valid.

The standardized coefficient of affective value in model 1 is 0.277, which is significant less than 0.01, which again verifies that hypothesis H2a holds. The standardized coefficient of the interaction term 2 between affective value and passive identity in model 2 was -0.157, and the R-squared of model 1 to model 2 changed significantly by 0.002, which means that hypothesis H4c is valid.

The standardized coefficient of symbolic value for model 1 is 0.32, with significance less than 0.01 again verifying that hypothesis H3a holds. The standardized coefficient of the passive identity and symbolic value interaction term 3 for model 2 is -0.173, with a significance of 0.635 not significant, which means that hypothesis H4e is not valid.

Table 8 Regression analysis results of passive identity, brand value dimensions and expectation confirmation

Model	Variables	Standardized coefficient	Significance	R-squared	Adjusted squared	R-F Amount of change
1	Functional value	0.452	0	0.252	0.247	45.667
	Passive Identity	0.102	0.078			
2	Functional value	0.378	0.105	0.252	0.244	0.106
	Passive identity	-0.003	0.992			
	Passive identity and functional value interaction item 1	0.152	0.745			
1	Emotional value	0.277	0	0.148	0.141	23.462
	Passive identification	0.181	0.003			
2	Emotional value	0.358	0.098	0.148	0.139	0.154
	Passive identity	0.287	0.3			
	Passive identity and affective value interaction item 2	-0.157	0.695			
1	Symbolic value	0.32	0	0.169	0.163	27.652
	Passive Identity	0.164	0.007			
2	Symbolic value	0.442	0.095	0.17	0.161	0.225
	Passive Identity	0.247	0.182			
	Passive identity and symbolic value interaction item 3	-0.173	0.635			

a Dependent variable: expectation confirmation

Data source: Software generated

As can be seen from Table 9, the standardized coefficient of functional value of model 1 was 0.577, respectively, with significance less than 0.01, which again verified that hypothesis H1b is valid. The standardized coefficient of the functional value and passive identity interaction term 1 of model 2 was -0.815, with a significance of 0.05 significant, which means that hypothesis H4b is valid.

The standardized coefficient of affective value of model 1 is 0.436, with significance less than 0.01, which again verifies that hypothesis H2b is valid. The standardized coefficient of the interaction term 2 between

affective value and overall satisfaction for model 2 is -0.604, with a significance of 0.09 not significant, which means that hypothesis H4d is not valid.

The standardized coefficient of symbolic value of model 1 is 0.196, with significance less than 0.01, which again verifies that hypothesis H3b is valid. The standardized coefficient of the interaction term 3 between symbolic value and passive identity for model 2 is -0.441, with a significance of 0.231 not significant, which means that hypothesis H4f is not valid.

Table 9 Results of regression analysis of passive identity, brand value dimensions and overall satisfaction

Model	Variables	Standardized coefficient	Significance	R-squared	Adjusted squared	R-F Amount of change
1	Functional value	0.577	0	0.4	0.395	90.258
	Passive Identity	0.114	0.028			
2	Functional value	0.971	0	0.408	0.402	3.863
	Passive identity	0.679	0.021			
	Passive identity and functional value interaction item 1	-0.815	0.05			
1	Emotional value	0.436	0	0.285	0.28	54.087
	Passive identification	0.184	0.001			
2	Emotional value	0.748	0	0.292	0.285	2.737
	Passive identity	0.589	0.02			
	Passive identity and affective value interaction item 2	-0.604	0.099			
1	Symbolic value	0.196	0.001	0.156	0.149	24.955
	Passive Identity	0.275	0			
2	Symbolic value	0.506	0.057	0.16	0.151	1.44
	Passive Identity	0.486	0.009			
	Passive identity and symbolic value interaction item 3	-0.441	0.231			

a Dependent variable: overall satisfaction

Data source: Software generated

4.4 Hypothesis testing results

Based on the results of correlation analysis and regression analysis, the results of hypothesis testing are organized in Table 10.

Table 10 Hypothesis testing results

Assumption	Hypothesis content	Result
H1a	Soft drink brand functional value positively influences customers' expectation confirmation	√
H1b	Soft drink brand functional value positively influences customers' overall satisfaction	√
H2a	Affective value of soft drink brands positively influences customers' expectation confirmation	√
H2b	Affective value of soft drink brands positively influences customers' overall satisfaction	√
H3a	Soft drink brand symbolic value positively influences customers' expectation confirmation	√
H3b	Soft drink brand symbolic value positively influences customers' overall satisfaction	√
H4a	Passive identity positively moderates the relationship between expectation confirmation and functional value	×
H4b	Passive identity negatively moderates the relationship between overall satisfaction and functional value	√
H4c	Passive identity negatively moderates the relationship between expectation confirmation and emotional value	√
H4d	Passive identity negatively moderates the relationship between overall satisfaction and affective value	×
H4e	Passive identity negatively moderates the relationship between expectation confirmation and symbolic value	×
H4f	Passive identity negatively moderates the relationship between overall satisfaction and symbolic value	×

Source of data: The author's own compilation

5. Conclusion and Suggestions

5.1 Conclusion

The brand value of the soft drink industry has a positive impact on customer satisfaction. Among them, the functional value of soft drink brands has the greatest impact on the dimensions of customer satisfaction,

indicating that customers are pursuing higher and higher quality of life, focusing on quality and taste while pursuing health. After the functional value reaches the consumer's satisfaction, the emotional value and the symbolic value of the appeal begin to be considered.

Based on the results of the regression analysis, some of the hypotheses were not significant for the foll owing reasons.

1)In recent years, the accelerated development of industry and man-made environmental persecution has led to serious pollution of water sources, and people attach great importance to the safety of water sources. When choosing soft drink products, they prefer old brands with guarantee.

2)By enjoying soft drink products or services, the degree of gaining others' approval and respect is relati vely weak, and the symbolic value of the brand is difficult to reflect.

3)The soft drink market is full of excellent brands. Brands that do not position themselves clearly and uniquely enough, and consumers whose sense of experience does not meet their expectations, will reduce their preference for soft drink brands.

4)This analysis did not do stratified sampling analysis on age, income, and place of residence, and directly conducted consistent overall analysis. The audience groups have different degrees of soft drink brand awareness, which also affects the significance of the moderating effect of passive identity.

5)The moderating variable brand identity is divided into two dimensions: active identity and passive identity, and the passive identity dimension alone is not used as a mediating variable together with the active identity dimension, which may lead to the insignificance of the moderating effect.

6)The sample size of the survey is not sufficient, and the moderating effect of consumers' passive identity on brand value and customer satisfaction in the soft drink industry is not so significant.

5.2 Marketing Suggestions

1) Optimize the functional value of soft drink brands, control the quality of the source of water, and establish a regulatory department to ensure that the production process is transparent and open. Understand more about the psychological needs of consumers, develop and produce soft drinks with different flavors.

2) Soft drink enterprises should establish characteristic brand image and create emotional value to distinguish from other brands. Let consumers feel the sincerity and specialness of the enterprise, enhance the good feeling towards the soft drink enterprise, and thus generate preference for continuous purchase.

3) Companies need to put effort into establishing their own brand culture concepts and creating unique soft drink brand symbolic values.

4) Implement differentiated marketing for consumers' passive identification

References

Bhattacherjee, A. (2001). Understanding Information Systems Continuance: An Expectation Confirmation Model. *MIS Quarterly, 25*(3), 351-370.

Jin, L.Y.. (2006). Research on brand equity driving model based on brand personality and brand identity. *Journ al of Beijing University of Technology and Business (Social Science Edition)*. (01), 38-43.

Kevin, Lane. Keller. (1993). Conceptualizing, Measuring, and Managing Customer-Based Brand Equity. *Journal of Marketing, 57*(1), 1-22.

Philip, Kotler. (2002). *Marketing management*. NJ:Prentice Hall.

Sheth, Jagdish. N., Newman, Bruce. I., & Gross Barbara L. (1991). Why we buy what we buy: A theory of consumption values, *22*(2), 159-170.

Su, Y., & Chen, S. P. (2003). *Branding*. Shanghai: Shanghai People's Publishing House.

Tang, J. (2020). Brand identity and consumer purchase decision: the mediating role of brand loyalty and satisfa ction. *Business Economics Research*. (13), 60-62.

Yan P. (2014). *Research on marketing strategy of WAHAHA Group Jilin Branch*. (Master's thesis), Jilin University.

Yi, S. H. (2019). *A study of customer buying behavior based on brand identity perspective*. (Master's thesis), Central University for Nationalities.

Research Articles

The Influence of Service Quality of Gas Station Branded Convenience Stores on Consumers' Purchase Intention: Experience Value as A Mediating Variable

Zijing Teng,
International Chinese College, Master of Business Administration,
Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

Abstract

In the era of consumer sovereignty, it is the main goal of businesses to improve their service quality to gain consumer satisfaction and provide quality products and services to consumers. This study presents the relevant research hypotheses in terms of the relationship between service quality, experience value and consumers' willingness to purchase in gas station branded convenience stores by investigating consumers' perceptions of service quality in various dimensions in gas station branded convenience stores, and examining the extent to which the service quality affects consumers' willingness to purchase, with the experience value as a mediating variable. This study will try to help gas station branded convenience store operators understand areas of service improvement, make suggestions to improve service quality management tools, and discover potential advantages to increase customer satisfaction.

Keywords: *Gas Station Branded Convenience Store; Service Quality; Experience Value; Purchase Intention*

Received: April 10, 2021, **Revised** May 9, 2021, **Accepted** May 12, 2021

Acknowledgement : This research was successfully funded by International Chinese College, Master of Business Administration, Rangsit University.

Introduction

With the accelerated pace of people's lives, many residents do not have enough time to shop and spend at ordinary supermarkets, while gas station convenience stores are more flexible and adaptable than large supermarkets, more recognizable and selective than ordinary convenience stores, saving customers' time and making them feel a more efficient and convenient consumption experience. Although China has been developing gas station convenience store business since the 1990s. However, because gas stations have been mainly operating oil business profitably, gas station convenience stores have not received much attention. At present, Chinese gas station convenience store enterprises do not pay enough attention to the service quality of gas station branded convenience stores, and their service strategies are not perfect. As a service industry, the service quality of convenience stores is crucial to the development of convenience stores.

Sinopec started to open convenience stores at gas stations in 2008, creating the "EasyJet" convenience store brand. In view of the overall environment and background of China's retail industry, which provides favorable prospects for the development of branded convenience stores, this paper takes the "EasyJet" convenience store in Qujing as the research object based on the current industry environment, and investigates the influence of service quality combined with consumer experience value on consumers' purchase intention in the process of gas station branded convenience stores. This paper is based on the current industry environment.

Literature review

A large number of scholars have proposed theories related to the definition and measurement of service quality, among which Parasuraman, Zeithaml & Berry (1988) considered the perception of service quality as the consumer's assessment of the goodness of the whole service, the difference between the customer's hope and actuality, and proposed the SERVQUAL perceived quality evaluation model, including Five aspects: responsiveness, reliability, tangibility, and empathy and assurance. dabholkar (1996) constructed the RSQS model for measuring retail service quality in response to the fact that the characteristics of the retail service industry differ from those of the pure service industry, and proposed that retail service quality is composed of five components: physicality, reliability, personnel interaction, problem handling, and store measures. Liping Qian et al. (2005) proposed an improved model based on the local extension of Dabholkar's study for China's consumption habits and cultural background, proving that the RSQS model is not fully applicable to the Chinese retail industry.

Internationally defined approaches to experience value present diverse theories. The first is the introspective experience value theory represented by Massimini et al. (1988) scholars, which contains eight dimensions of relaxation, boredom, arousal, fluency, control, indifference, and worry and anxiety. Next is the associative experience value theory represented by Holbrook (1999) scholars. It is clarified that experiential value includes external, internal, self- and other-oriented, and active and passive kinds of values. Finally, Sheth and Gross (1991) and other scholars have developed the concept of hierarchical experience value, which includes functional, emotional, social, and knowledge and condition values. (2009), based on the research of scholars, they sorted out and integrated the introspective experience value, associative experience value and hierarchical experience value. The experience value is classified into functional, emotional and social aspects according to Chinese consumers' psychology.

Dodds (1991) proposed that willingness to buy can be defined as the customer's initiative to actively purchase, the recognition of the product by the customer, and the possibility of the customer to choose and shop. Purchase intention is the idea that the probability of the consumer's willingness to purchase a product is

based on the consumer's willingness to make a purchase, and therefore purchase intention predicts the consumer's purchase behavior.

Research methodology

The measurement of the independent variable "service quality" is based on Dabholkar's (1996) RSQS model, and mainly adopts Qian Liping et al.'s (2005) service quality measurement model, which classifies service quality into five dimensions: physicality, reliability, personnel interaction, problem handling, and store measures; the mediating variable The measurement of "experience value" mainly adopts the hierarchical experience value structural dimension model of Fengchao Zhang and Shuyang You (2009), and Jensen et al. (2007) and Willings et al. (2008), who argue that experience value consists of both functional and emotional values, which can quantify consumers' willingness to purchase. The following research hypotheses are proposed.

Q1: physicality has a positive effect on consumers' willingness to purchase.

Q2: Reliability has a positive effect on consumers' willingness to purchase.

Q3: Interactivity of personnel has a positive effect on consumers' willingness to purchase.

Q4: Handling of problems has a positive impact on consumers' willingness to purchase.

Q5: Store measures have a positive impact on consumers' willingness to purchase.

Q6: physicality has a positive effect on consumers' functional value.

Q7: Reliability has a positive effect on consumers' functional value.

Q8: Personnel interactivity has a positive effect on consumers' functional value.

Q9: handling of problems has a positive impact on consumers' functional value.

Q10: store measures have a positive impact on consumers' functional value.

Q11: physicality has a positive impact on consumers' affective value.

Q12: reliability has a positive impact on the affective value of consumers.

Q13: Interactivity of personnel has a positive impact on the affective value of consumers.

Q14: handling of problems has a positive impact on the affective value of consumers.

Q15: Store measures have a positive impact on consumers' affective value.

Q16: consumers' functional values have a positive influence on purchase intention.

Q17: Affective value of consumers has a positive influence on purchase intention.

Q18: functional value has a mediating role in the effect of service quality on consumers' willingness to purchase.

Q19: Affective value has a mediating role in the effect of service quality on consumers' willingness to purchase.

The study model for constructing the three is shown in Figure 1.

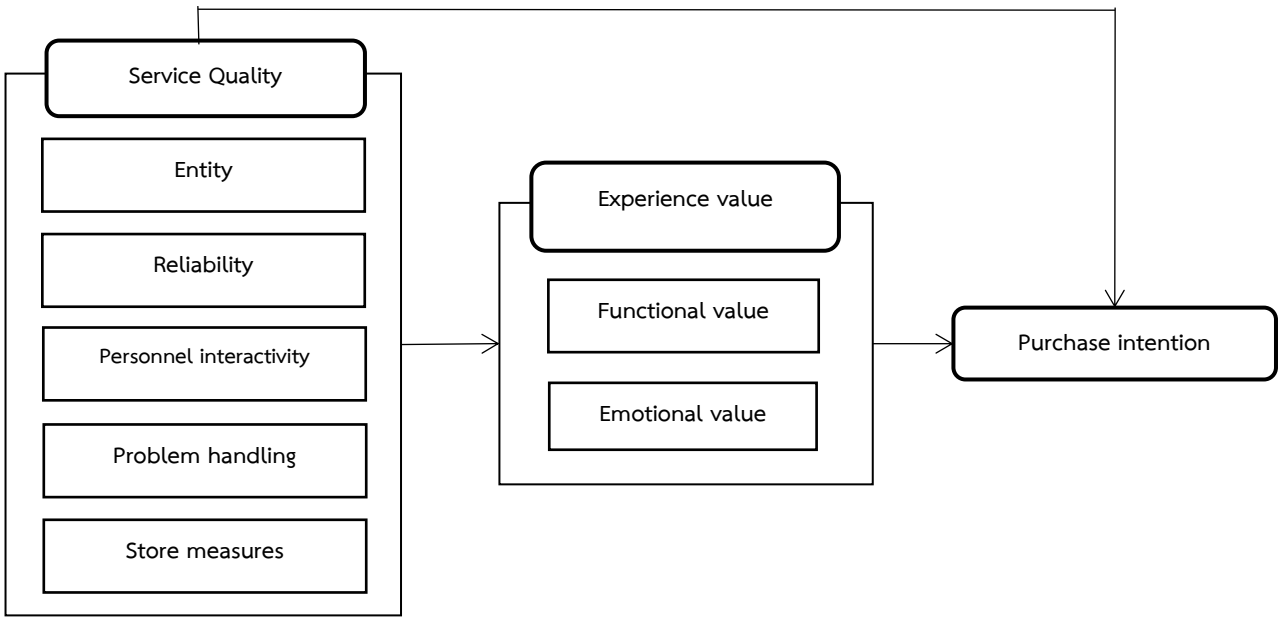

Figure 1 Research model

Research analysis

This paper collected and analyzed the data by means of a questionnaire survey. The questionnaires were distributed with the help of professional online survey tools, and the data were collected through the online distribution of questionnaires. 307 questionnaires were collected in total, of which 269 were valid, with a valid return rate of 87.62%. SPSS19.0 was used to analyze the data of 269 samples.

Descriptive analysis

From the sample statistics in Table 4.1, it can be seen that there are more female samples than male samples participating in this survey; the respondents' ages are mostly concentrated in the age groups of 18-25 and 26-35, and the overall survey respondents are younger; the respondents' education level is higher, and the proportion of those with college education or above accounts for 84.38%, while the number of samples with bachelor's degree accounts for the largest proportion; the respondents' monthly income is The number of respondents with monthly income of RMB 4000-7000 is the largest, and the overall income level of the sample is high.

Table 1 Sample statistics table

		Frequency	Percentage
Gender	Male	94	34.94%
	Female	175	65.06%
Age	Under 18 years old	7	2.60%

	18-25 years old	92	34.20%
	26-35 years old	90	33.46%
	36-45 years old	44	16.36%
	46-55 years old	34	12.64%
	Over 55years old	2	0.74%
Education	Junior high school and below	5	1.86%
	High school	37	13.75%
	College	81	30.11%
	Undergraduate	122	45.35%
	Master and above	24	8.92%
Monthly income	Under 2000 RMB	19	7.06%
	2000-4000 RMB	76	28.25%
	4000-7000 RMB	111	41.26%
	7000-10000 RMB	46	17.10%
	More than 10000 RMB	17	6.32%
Total		269	100%

Reliability analysis

In this paper, Cronbach's alpha coefficient and CITC analysis were used for reliability analysis. As shown in Table 4.2, the overall "Cronbach's alpha coefficient" of the "service quality" scale is 0.933, which is greater than 0.9, and the overall "experience value" and "purchase intention" scales have a Cronbach's alpha coefficient of 0.9. The overall "Cronbach's alpha coefficients" of the scales of "experience value" and "purchase intention" are 0.789 and 0.777 respectively, both of which are greater than 0.7, thus indicating that The reliability of the research data is of high quality and has good consistency.

Table 2 Results of the reliability analysis test

Variable	Title item	Cronbach's α coefficient
Service Quality	P1-P18	0.933
Experience value	P19-P22	0.789
Purchase intention	P23-24	0.777

In this paper, exploratory factor analysis was conducted by extracting common factors to represent the original variables, and the correlation between the indicators was tested using KMO sample measure and

Bartlett's spherical test. The KMO value of "service quality" was calculated to be 0.954, which is higher than 0.9, and the Sig of Bartlett's spherical test was 0.000, which is lower than 0.01, making it suitable for factor numerator. From Table 4.3, it can be seen that the cumulative explanation of variance reached 65.838%, which is higher than 50%, indicating that the analysis results have a very strong power of elaboration.

Table 3 Test results of factor analysis of "service quality"

Service Quality	Factors				
	1	2	3	4	5
Eigenvalue	3.328	3.092	2.318	1.949	1.823
Explanation of variance	17.517%	16.274%	12.198%	10.256%	9.593%
Cumulative variance explained	17.517%	33.719%	45.989%	56.245%	65.838%

The KMO value of "experience value and purchase intention" is calculated to be 0.852, which is higher than 0.8, and the significance Sig of Bartlett's spherical test is 0.000, which is lower than 0.01, which is very suitable for factor numerator. As shown in Table 4.4, the cumulative variance explanation rate reached 79.732%, which is higher than 50%, indicating that the explanatory power of the analysis results is very strong.

Table 4 Results of the factor analysis of "experience value and purchase intention"

Experience value and Purchase intention	Factors		
	1	2	3
Eigenvalue	1.649	1.613	1.522
Explanation of variance	27.477%	26.889%	25.366%
Cumulative variance explained	27.477%	54.366%	79.732%

Correlation analysis

In this paper, Pearson simple correlation coefficient was used for correlation analysis. From Table 4.5, it can be seen that all of variables 4 - variable 8 show significance with purchase intention with correlation coefficient values greater than 0, and there is a positive correlation; all of variables 4 - variable 8 show significance with functionality with correlation coefficient values greater than 0, and there is a positive correlation; all of variables 4 - variable 8 show significance with affectivity with correlation coefficient values greater than 0, and there is a positive correlation.

Table 5 Interrelationships among scale variables

		1	2	3	4	5	6	7	8
1. Purchase intention	r	1							
	P value								
2. Functional value	r	.608**	1						
	P value	0.000							
3. Emotional Value	r	.603**	.677**	1					
	P value	0.000	0.000						
4. Entity	r	.463**	.575**	.580**	1				
	P value	0.000	0.000	0.000					
5. Reliability	r	.487**	.580**	.568**	.736**	1			
	P value	0.000	0.000	0.000	0.000				
6.Personnel interactivity	r	.543**	.624**	.665**	.757**	.685**	1		
	P value	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000			
7. Problem handling	r	.515**	.608**	.597**	.616**	.640**	.648**	1	
	P value	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000		
8. Store Measures	r	.447**	.590**	.611**	.645**	.590**	.693**	.614**	1
	P value	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	

Note: "**" indicates significant correlation at the 0.01 level (two-sided)

Linear regression analysis

This paper uses "linear regression analysis" to further analyze the causal relationship between the variables and to confirm the assumptions of the research system. The first goodness-of-fit test yielded an "adjusted R-squared" value of 0.368, indicating a good model fit, and the ANOVA test yielded an "F" value of 30.170, with a significance of 0.000, indicating a good model fit. F" value is 30.170 with a significance of 0.000, which indicates that the model is scientifically well stated.

The standard regression equation: purchase intention = 0.987 + 0.002*physicality + 0.161*reliability + 0.438*personal interaction + 0.169*handling problems - 0.020*store measures. In Table 4.6, the significance of physicality and store measures are higher than 0.05, while the significance of reliability, human interaction and handling problems are lower than 0.05. This shows that physicality and store measures do not affect purchase intention; reliability, human interaction and handling problems all have a significant positive effect on purchase intention.

In conclusion, "Hypothesis Q2: Reliability has a positive effect on consumers' willingness to purchase", "Hypothesis Q3: Interactivity of personnel has a positive effect on consumers' willingness to purchase", and

"Hypothesis Q4: Handling of problems has a positive impact on consumers' willingness to purchase" are valid. "Hypothesis Q1: physicality has a positive effect on consumers' willingness to purchase" and "hypothesis Q5: Store measures have a positive impact on consumers' willingness to purchase" were not verified.

Table 6 Calculated regression coefficients of model 1

Model 1	Non-standardized coefficient		Standard coefficient	t	Sig	VIF
	B	Standard error				
Constants	0.987	0.250		3.943	0.000	
Entity	0.002	0.107	0.001	0.015	0.988	3.124
Reliability	0.161	0.080	0.162	2.017	0.045	2.555
Personnel interactivity	0.438	0.109	0.363	4.018	0.000	3.226
Problem handling	0.169	0.071	0.178	2.389	0.018	2.202
Store Measures	-0.020	0.082	-0.019	-0.244	0.807	2.291

In this paper, physicality, reliability, personnel interaction, problem handling and store measures are considered as explanatory variables and functional value is considered as an explanatory variable in the regression model.2 The first goodness-of-fit test yields an "adjusted R-squared" value of 0.483, which indicates a good model fit. The "F" value was 51.297, with a significance of 0.000, indicating that the model was scientifically well stated.

Standard regression equation: functionality = 1.012 - 0.020*physicality1 + 0.141*reliability + 0.241*personnel interaction + 0.203*handling problems + 0.189*store measures. In Table 4.7 regression coefficient calculations, the significance of physicality is higher than 0.05, while reliability, personnel interaction, handling problems and store measures are all less significant than 0.05. This shows that physicality does not have an impact relationship on functional value; reliability, people interaction, handling problems and store measures all have a significant positive impact relationship on functional value.

In conclusion, "Hypothesis Q7: Reliability has a positive effect on consumers' functional value", "Hypothesis Q8: Personnel interactivity has a positive effect on consumers' functional value", "Hypothesis Q9: handling of problems has a positive impact on consumers' functional value" and "Hypothesis Q10: store measures have a positive impact on consumers' functional value" are valid, while "Hypothesis Q6: physicality has a positive effect on consumers' functional value " did not pass the validation.

Table 7 Calculated regression coefficients of model 2

Model 2	Non-standardized coefficient		Standard coefficient	t	Sig	VIF
	B	Standard error				
Constants	1.012	0.193		5.233	0.000	
Entity	-0.020	0.074	-0.019	-0.263	0.792	2.643
Reliability	0.141	0.060	0.163	2.342	0.020	2.512
Personnel interactivity	0.241	0.079	0.233	2.071	0.002	2.985
Problem handling	0.203	0.053	0.244	3.829	0.000	2.100
Store Measures	0.189	0.063	0.195	3.001	0.003	2.192

In this paper, physicality, reliability, personnel interaction, problem handling and store measures are considered as explanatory variables and emotional value is considered as an explanatory variable in regression model 3. The first goodness-of-fit test yielded an "adjusted R-squared" value of 0.518, which is a good model fit, and the ANOVA test yielded The "F" value was 77.158, with a significance of 0.000, indicating that the model was scientifically well stated.

Standard regression equation: Affective = 0.563 + 0.056*physical + 0.175*reliability + 0.257*personal interaction + 0.239*problem handling + 0.145*store measures. In the regression coefficient calculation in Table 4.8, the significance of physicality is higher than 0.05, and the significance of reliability, handling problems, store measures, and communication between personnel is lower than 0.05. This shows that physicality does not affect affect affective value; reliability, personnel interaction, handling problems, and store measures all have a significant positive effect on affective value.

In conclusion, "Hypothesis Q12: reliability has a positive impact on the affective value of consumers", "Hypothesis Q13: Interactivity of personnel has a positive impact on the affective value of consumers", "Hypothesis Q14: handling of problems has a positive impact on the affective value of consumers", "Hypothesis Q15: Store measures have a positive impact on consumers' affective value" are valid, while "Hypothesis Q11: physicality has a positive impact on consumers' affective value " did not pass the validation.

Table 8 Calculated regression coefficients of model 3

Model 3	Non-standardized coefficient		Standard coefficient	t	Sig	VIF
	B	Standard error				
Constants	0.563	0.190		2.963	0.003	
Entity	0.056	0.074	0.046	0.753	0.452	2.783

Reliability	0.175	0.055	0.165	3.191	0.002	1.972
Personnel interactivity	0.257	0.063	0.245	4.094	0.000	2.621
Problem handling	0.239	0.045	0.278	5.246	0.000	2.064
Store Measures	0.145	0.059	0.131	2.476	0.014	2.055

Intermediary effect analysis

After regression analysis of the scales, it was found that physicality and store measures did not have an effect on purchase intention; reliability, human interaction and handling problems all had a significant positive effect on purchase intention. Physicality does not affect functional value; reliability, human interaction, handling issues and store measures all have a significant positive effect on functional value.

Based on the above findings, the regression analysis of physicality, reliability, human interaction, problem handling, store measures, and functional value on consumers' purchase intention was conducted. The coefficient of regression of functional value on purchase intention was calculated to be 0.332, which is less significant than 0.05, thus it can be determined that functional value has a significant positive influence on consumer's purchase intention.

Fully mediated if a and b are significant and c' is not significant; partially mediated if a, b, and c' are significant and a*b and c' have the same sign; partially mediated if a, b, and c' are significant and a*b and c' is masked if at least one of a and b is insignificant and the 95% BootCI of a*b includes the number 0, the mediation is insignificant; fully mediated if at least one of a and b is insignificant, the 95% BootCI of a*b does not include the number 0, and c' is insignificant; fully mediated if at least one of a and b is insignificant, the 95% BootCI of a*b 95% BootCI does not include the number 0, c' is significant, and a*b has the same sign as c', it is partially mediated; if at least one of a and b is insignificant and the 95% BootCI for a*b does not include the number 0 (significant) and c' is significant, and a*b has the same sign as c ' with different signs, then it is a masking effect.

As shown in Table 4.9, functional value does not mediate significantly between physicality and purchase intention; functional value fully mediates between reliability, human interaction, problem handling, store measures and purchase intention.

In summary, "Hypothesis Q16: consumers' functional values have a positive influence on purchase intention" and "Hypothesis Q18: functional value has a mediating role in the effect of service quality on consumers' willingness to purchase" are valid.

Table 9 Results of the test for functional mediating role

Item	a	b	a*b Intermediary effects	95% bootcl	c'
Entity - Functional value - Purchase intention	-0.002	0.332*	-0.006	- 0.056 ~ 0.043	-0.038
Reliability - Functional value- Purchase intention	0.141*	0.332*	0.047	0.004 ~ 0.106	0.062
Personnel interaction - Functional value - Purchase intention	0.241*	0.332*	0.080	0.018 ~ 0.138	0.163
Problem handling - Functional value - Purchase intention	0.203*	0.332*	0.067	0.023 ~ 0.130	0.099
Stores Measures - Functional value - Purchase intention	0.189*	0.332*	0.063	0.007 ~ 0.122	-0.081

Note: "a" is the regression coefficient when the independent variable is on the mediating variable; "b" is the regression coefficient when the mediating variable is on the dependent variable;
"*" represents sig< 0.005

After regression analysis of the scales, it was found that physicality and store measures do not have an impact on purchase intention; reliability, human interaction and handling problems all have a significant positive impact on purchase intention. Physicality does not affect affect emotional value; reliability, human interaction, handling issues and store measures all have a significant positive effect on emotional value.

Based on the above findings, the regression analysis of physicality, reliability, human interaction, problem handling, store measures, and emotional value on consumers' purchase intention was conducted. The regression coefficient of emotional value on consumers' willingness to purchase was calculated to be 0.297, which is less significant than 0.05, so it can be determined that emotional value has a significant positive influence relationship on consumers' willingness to purchase.

From Table 4.10, it can be seen that affective value is not significant in mediating between physicality and purchase intention; affective value is partially mediated between reliability and purchase intention; affective

value is fully mediated between personnel interaction, handling problems, store measures and purchase intention.

In conclusion, "Hypothesis Q17: Affective value of consumers has a positive influence on purchase intention" and "Hypothesis Q19: Affective value has a mediating role in the effect of service quality on consumers' willingness to purchase " are valid.

Table 10 Results of the test for affective mediating role

Item	a	b	a*b Intermediary Effects	95% bootcl	c'
Entity - Emotional value - Purchase intention	0.056	0.297*	0.017	-0.026 ~0.056	0.082
Reliability - Emotional value- Purchase intention	0.175*	0.297*	0.052	0.004 ~0.097	0.267*
Personnel interaction - Emotional value - Purchase intention	0.257*	0.297*	0.076	0.017 ~0.140	0.128
Problem handling - Emotional value - Purchase intention	0.239*	0.297*	0.071	0.040 ~0.126	-0.047
Stores Measures - Emotional value - Purchase intention	0.145*	0.297*	0.043	0.003 ~0.077	-0.085

Note: "a" is the regression coefficient of the independent variable on the mediating variable;
"b" is the regression coefficient of the mediating variable on the dependent variable;
"*" represents sig< 0.005

Summary of hypothesis testing results

Table 11 Summary of the results of the validity or otherwise of the study hypothesis tests

Research hypotheses	√ / ×
Q1: physicality has a positive effect on consumers' willingness to purchase.	×
Q2: Reliability has a positive effect on consumers' willingness to purchase.	√
Q3: Interactivity of personnel has a positive effect on consumers' willingness to purchase.	√
Q4: Handling of problems has a positive impact on consumers' willingness to purchase.	√
Q5: Store measures have a positive impact on consumers' willingness to purchase.	×
Q6: physicality has a positive effect on consumers' functional value.	×
Q7: Reliability has a positive effect on consumers' functional value.	√

Q8: Personnel interactivity has a positive effect on consumers' functional value.	√
Q9: handling of problems has a positive impact on consumers' functional value.	√
Q10: store measures have a positive impact on consumers' functional value.	√
Q11: physicality has a positive impact on consumers' affective value.	×
Q12: reliability has a positive impact on the affective value of consumers.	√
Q13: Interactivity of personnel has a positive impact on the affective value of consumers.	√
Q14: handling of problems has a positive impact on the affective value of consumers.	√
Q15: Store measures have a positive impact on consumers' affective value.	√
Q16: consumers' functional values have a positive influence on purchase intention.	√
Q17: Affective value of consumers has a positive influence on purchase intention.	√
Q18: functional value has a mediating role in the effect of service quality on consumers' willingness to purchase.	√
Q19: Affective value has a mediating role in the effect of service quality on consumers' willingness to purchase.	√

Conclusion

First, service quality has a positive effect on purchase intentions. Gas station brand convenience stores provide convenient and guaranteed shopping experience and staff with good image and professionalism can effectively enhance consumers' willingness to purchase; the ability of the store to handle potential problems is also particularly important, and timely and effective handling of unexpected situations can enhance consumers' trust and promote consumers' willingness to purchase.

Second, service quality has a positive effect on functional value. Reliable service and communication between consumers and service providers of gas station brand convenience stores influence consumers in measuring their functional value; business hours and convenient parking lots are the factors that mainly present indirect service quality, and also influence consumers in measuring brand functionality.

Third, service quality has a positive effect on affective value. Gas station brand convenience stores maintain consistently good service performance and guaranteed product quality can lead to enhanced emotional recognition by consumers; professional staff and their just-right services as well as security and after-sales can lead to a good impression and subsequent trust emergence.

Fourth, experiential value has a positive effect on purchase intentions. Functional value enables reliability, human interaction, problem handling and store measures to increase consumers' purchase intention. Emotional functional value allows reliability, human interaction, problem handling and store measures to increase consumers' purchase intentions.

In summary, some suggestions for gas station brand convenience store managers: 1) companies to strengthen the importance of the overall business of gas station brand convenience stores and strengthen the service quality of employees; 2) improve the image of products and services, with the help of the market refinement, can allow different consumers to obtain the appropriate products and services; 3) diversification of goods, the introduction of fresh food and beverage products with characteristics to meet the daily needs of consumers, to establish 4) create a good image of the store, pay attention to the psychological aspects of consumers, put themselves in the shoes of consumers when providing services, and improve the consumer experience.

References

Dabholkar, P. A., Thorpe, D. I., & Rentz, J. O. (1996). A measure of service quality for retail stores: scale development and validation. *Journal of the Academy of marketing Science, 24*(1), 3.

Dodds, W. B., Monroe, K. B., & Grewal, D. (1991). Effects of price, brand, and store information on buyers' product evaluations. *Journal of marketing research, 28*(3), 307-319.

Feng, J.Y., Mu, W.S. & Fu, Z.T. (2006). A review of consumer's purchase intention research. *Modern Management Science* (11), 7-9.

Holbrook, M. B., & Kuwahara, T. (1999). Probing explorations, deep displays, virtual reality, and profound insights: The four faces of stereographic three-dimensional images in marketing and consumer research. *ACR North American Advances.*

Massimini, F., & Carli, M. (1988). The systematic assessment of flow in daily experience. *Optimal experience,* 266-278.

Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. (1988). SERVQUAL: A multiple-item scale for measuring consumer perceptions of service quality. *1988, 64*(1), 12-40.

Qian, L.P.,Liu, Y.,& Cheng, C. (2005). Research on the perceived service quality model of supermarket chains. *Contemporary Economic Science 27*(03),73-78

Sheth, J. N., Newman, B. I., & Gross, B. L. (1991). Why we buy what we buy: A theory of consumption values. *Journal of business research, 22*(2), 159-170.

Zhang, F.C., & You S.Y., (2009). A review of theoretical models of experience value structure dimensions. *Foreign Economics and Management* (08), 46-52.

Research Articles

Impact of Socialized E-commerce on Consumers' Willingness to Use in the Sinking Market

Guohua Chang,
International Chinese College, Master of Business Administration,
Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

Abstract

With the rapid development of Internet social technology, social media and e-commerce have been deeply integrated into social e-commerce. As a new form of e-commerce, social e-commerce has achieved great success in a sinking market. Business has attracted more and more attention from enterprises and academia.

After the researcher studied and gathered the relevant research literature of e-commerce, social e-commerce and the information system success theory in detail, this article combined the success theory of information system and the development status of social e-commerce. Moreover, information quality factors, system quality factors, and service quality factors were proposed. Group buying product factors and consumers' personal factors possibly affected consumers' willingness to use products in the sinking market. Then, questionnaires were designed.

After pre-investigation and distribution of the formal questionnaires, a total of 357 valid questionnaires were collected. Sample descriptive analysis, correlation analysis and regression analysis were conducted for the returned questionnaires. The conclusion showed that information quality factors, system quality factors, service quality factors and group purchase product factors had a significant positive impact on consumers' willingness to use social e-commerce in the sinking market. The stronger the above factors were, the greater the willingness of consumers to use the platform was. Through the sample description, it could be concluded that consumers' personal factors including occupation, gender, age, per capita disposable income, will also have an impact on the willingness to use the platform. Finally, based on the research conclusions, the suggestions of "removing WeChat and devoting to APP development", "continuously innovating business models, ensuring high-quality product supply" and "establishing departments responsible for content marketing" were put forward. Besides, there should be an exploration for structured marketing channels and the future development of social e-commerce.

Keywords: *Social E-commerce, Sinking Market, Consumer Willingness to Use, New Retail*

Received: April 8, 2021, **Revised** May 6, 2021, **Accepted** May 13, 2021

Acknowledgement : This research was successfully funded by International Chinese College, Master of Business Administration, Rangsit University. This article is completed under the careful guidance and hard work of my tutor Professor Yunlong Duan. During the master's degree, the indoctrination and enthusiasm of the tutor gave me confidence and courage. In the process of learning, I constantly improved my abilities and successfully completed the writing of the thesis. The instructor's profound theoretical knowledge, rigorous academic attitude and selfless work enthusiasm have had a profound impact on me and benefited me throughout my life. I would like to take this opportunity to express my deep respect and heartfelt thanks to the instructor.

Introduction

In the new retail research, the "last mile" problem has always been the focus of attention, that is, how to construct a closed-loop of consumption between users and enterprises in the "last mile". Social e-commerce is a model exploration for this problem. The future development trend of China's social e-commerce cannot be underestimated. However, in the actual operation of social e-commerce, there are still a series of problems such as products, distribution channels, logistics, waiting and customer service. Through the analysis of the questionnaire survey, this article attempts to conduct an in-depth discussion on how social e-commerce affects consumers' willingness to use the sunken market, and proposes targeted solutions to social e-commerce problems in online marketing. The sunken market. Based on the latest development of social e-commerce, this article discusses the factors and business models that may affect consumers' willingness to use the sunken market, and provides some theories and useful ideas for the rapid development of social e-commerce. Through the research on the influence factors of consumers' willingness to use, we hope to provide a reference for the actual operation of social e-commerce companies in the sunken market.

Objectives

The main research purposes of this article are three aspects: one is to systematically sort out the latest development of social e-commerce; the other is to systematically sort out the latest development of social e-commerce. The second is to combine the important theory of consumer behavior research "information system success theory", to study the influence factors of social e-commerce on consumers' willingness to use in the sinking market, put forward research hypotheses, and verify them through empirical analysis methods. The third is to combine the results of empirical analysis to provide targeted model optimization suggestions and marketing strategies for the development of social e-commerce companies in the sinking market.

Material and Method

3.1 Literature review

Yahoo! The term "social e-commerce" was first proposed in December 2005, and scholars did not begin to study this emerging business model until 2007. Scholars had different views on what social e-commerce is. Many scholars believed that social e-commerce was a new form of e-commerce and an extension of e-commerce in terms of social media and social network services. Afrasiabi Rad and Benyoucef (2011) believed that social e-commerce was a special form of e-commerce based on highly personalized and interactive social relationships. Kang and Park (2009) also tended to think that social e-commerce was a new form of e-commerce, but social e-commerce paid more attention to the possibility of users discussing and evaluating goods or services. Other scholars believed that social e-commerce was the process of using social media technology to influence users to make purchase decisions, with the focus on the impact of social media technology on business activities. Marsden believed that social e-commerce used social media technology to promote the interaction between users and enterprises, thereby improving the user's shopping experience. Cecere also believed that social e-commerce through various social media technologies could optimize and enhance users' shopping experience, and encourage users to purchase their favorite goods or services through social platforms. Zong Qianjin believed that social e-commerce is a business that promotes and sells products or services by integrating social graphs (interaction based on interpersonal relationships) and interest graphs (interaction based on information flow) in the context of social media.

In a word, socialized e-commerce in the context of social media uses social networking sites, social media, network media and other communication channels use social media technology to interact with interpersonal relationships and business information flow, and assists products through social interactions and user-generated content A new type of e-commerce for the purchase and sale behavior. As shown in Figure 1, social e-commerce is a deep integration of social media and e-commerce. People can find the web links of the goods they need to buy through social media channels and traditional e-commerce channels, and then proceed with e-commerce activities.

Although social e-commerce is a new derivative model of e-commerce, social e-commerce and traditional e-commerce are essentially different. This article summarizes the differences between social e-commerce and traditional e-commerce from the three levels of marketing, user control, and system interaction. The biggest difference between social e-commerce and traditional e-commerce is the integration of social media. Therefore, social e-commerce plays an important role in interpersonal relations. Communication activities are more prominent.

3.2 Research hypothesis

In the D&M model established by DeLone and McLean and subsequently modified, information quality is considered to include accuracy, completeness, timeliness, consistency, and relevance. In the study of website quality by MCkinney and others, the D&M model was introduced, and the evaluation dimensions of information quality include accuracy, appropriateness, practicability, and understandability. In addition, in the process of online group buying, if the purchase procedure is too complicated and the information about the product is unclear or not easy to understand, it is not conducive to consumers' decision-making. For example, Lee Y, etc. believed that the intelligibility of information refers to information. Easy to be understood by consumers. Based on this article, the following assumptions are made:

H1: The information quality of social e-commerce platforms has a significant positive impact on consumers' use intentions.

DeLone believed that the usability, practicability, reliability, adaptability and response time of the system constitute the evaluation index of system quality, which may affect the satisfaction of consumers with the use of the system. Li Yuhai's research on e-commerce websites proved that the navigation function is an important factor in evaluating the quality of the system. In addition, the stability of the server and the speed of web page downloads will also affect consumers' willingness to use the quality of the system. Hu Bingchuan believed that websites should provide consumers with effective links, otherwise consumers would reduce their trust in the website. According to these articles, the following assumptions are made:

H2: The system quality of the social e-commerce platform has a significant positive impact on consumers' willingness to use.

Parasuraman A and others believed that service quality was the difference between perceived service and expected service quality. Zeithaml V A and others believed that network service quality referred to the effectiveness and convenience of online shopping sites. Bhatacherjee A and others believed that network service quality referred to the ability to effectively solve problems encountered by consumers. In addition to the above factors, Parasuraman A and others believed that network service quality should also include response speed and communication. Based on these articles, the following assumptions are made:

H3: The service quality of social e-commerce platforms has a significant positive impact on consumers' willingness to use.

Jing Miao and others believed that the characteristics of the product itself have an impact on consumers' perception of online shopping risks, including the product price, brand and standard language level. Cui Yanhong believed that product brand differences and prices will affect consumers' perception of shopping risks. Since the current social e-commerce platforms mostly focus on physical products, this article mainly defined social e-commerce product factors from the perspective of the second type of research. Based on the above analysis, these articles draw the following assumptions:

H4: The group buying product factors of social e-commerce platforms have a significant positive impact on consumers' willingness to use.

The influence of consumers' own personal factors on their shopping willingness cannot be ignored, including age, gender, occupation and so on. Research by Korganonkar et al. pointed out that online shoppers and traditional consumers have different characteristics in terms of gender, income, and education. These factors are also an important basis for social e-commerce platforms when formulating marketing strategies for sinking markets. In addition, because this research is aimed at the sinking market, when designing the questionnaire, the consumer's residential city is selected in the third, fourth, and fifth-tier cities.

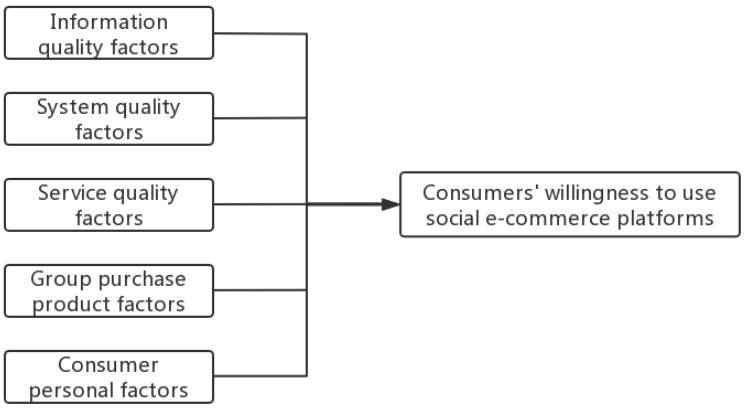

Results and Discussion

4.1 Descriptive statistical results

Through the analysis of valid samples, it is found that in the gender distribution of the sample, there are more males than males among female online shoppers, a total of 191 people, accounting for 53.5%. The sample age is mainly concentrated in the range of 19-50 years old, accounting for 85.16% of the total. The sample occupations are mainly concentrated in "individuals", "employees in enterprises" and "employees in government institutions", which together account for 75.35% of the total number of samples. The per capita disposable income of the sample households is mainly concentrated in the "2001-3000" range, and the sample population accounts for 25.49%. The above samples are from the sunken markets of third-tier, fourth-tier and fifth-tier cities.

Population frequency distribution

Name of name	Options	Frequency	Percentage (%)	Cumulative percentage (%)
Gender	Female	191	53.50	53.50
	Male	166	46.50	100.00

Population frequency distribution

Name of name	Options	Frequency	Percentage (%)	Cumulative percentage (%)
Age	Under 18 years old	39	10.92	10.92
	19-25 years old	70	19.61	30.53
	26-30 years old	66	18.49	49.02
	31-40 years old	129	36.13	85.15
	41-50 years old	39	10.92	96.08
	Over 51 years old	14	3.92	100.00
Vocational	Individual	95	26.61	26.61
	Staff of enterprise units	77	21.57	48.18
	Other	33	9.24	57.42
	Students	55	15.41	72.83
	Staff of Government or institutions	97	27.17	100.00
Disposable income （RMB）	Less than 1000 yuan	34	9.52	9.52
	￥1001-2000	70	19.61	29.13
	￥2001-3000	91	25.49	54.62
	￥3001-5000	83	23.25	77.87
	More than ￥5001	79	22.13	100.00
Total		357	100.0	100.0

4.2 Correlation analysis results

Pearson related inspection

		Willingness to use
Information quality	Correlation coefficient	0.510**
	p value	0.000
System quality	Correlation coefficient	0.529**
	p value	0.000
Quality of service	Correlation coefficient	0.512**

Pearson related inspection

		Willingness to use
	p value	0.000
Group purchase products	Correlation coefficient	0.473**
	p value	0.000

p <0.05** p <0.01

Use the Pearson correlation test to study the correlation between willingness to use and information quality, system quality, service quality, and group purchase products. The above tables show that the correlation coefficient between willingness to use and information quality is 0.510. Use The correlation coefficient between willingness and system quality is 0.529, the correlation coefficient between willingness to use and service quality is 0.512, and the correlation coefficient between willingness to use and group buying products is 0.473, and the above four items all show a level of 0.01 saliency. Therefore, it shows that the four items of information quality, system quality, service quality, group-buying products and consumers' willingness to use in the sinking market all have a significant positive correlation.

Assumption verification

5.1 Correlation analysis results

Taking information quality, system quality, service quality and group purchase products as independent variables, and using willingness as the dependent variable for linear regression analysis, it can be seen from the following table that the square value of model R is 0.371, that is, information quality, system quality and Service quality group buying products can explain 37.1% of the reasons for the change in willingness to use. When performing an F test on the model, it was found that the model passed the F test (F = 51.987, p = 0.000 <0.05), which means that at least one of information quality, system quality, service quality, and group purchase products will have an impact on the willingness to use. The formula of the model is: willingness to use = 0.280 + 0.245 * information quality + 0.293 * system quality + 0.236 * service quality + 0.141 * collective purchase of products. According to the parameter test, you can know:

Linear regression

	Non-standardized coefficient		Standardized coefficients	*t*	*p*	R^2	Adjustment R^2	*F*
	B	Standard error	*Beta*					
Constant constant	0.280	0.258	-	1.085	0.279	0.371	0.364	F (4,352)=51.987, p F (4,352)=0.000
Information quality	0.245	0.074	0.193	3.297	0.001**			
System quality	0.293	0.077	0.227	3.792	0.000**			
Quality of service	0.236	0.077	0.183	3.070	0.002**			
Group purchase products	0.141	0.065	0.125	2.187	0.029*			

Dependent variable: willingness to use

p <0.05** p <0.01

5.2 Validation results

The results of regression analysis can be drawn:

The regression coefficient value of information quality is 0.245 (t=3.297, p=0.001<0.01), that is, information quality will have a significant positive influence on willingness to use.

The regression coefficient value of the system quality is 0.293 (t=3.792, p=0.000<0.01), that is, the system quality will have a significant positive influence on the willingness to use.

The regression coefficient value of service quality is 0.236 (t=3.070, p=0.002<0.01), that is, service quality will have a significant positive influence on willingness to use.

The regression coefficient value of group-buying products is 0.141 (t=2.187, p=0.029<0.05), that is, group-buying products will have a significant positive influence on willingness to use.

The summary analysis shows that: information quality, system quality, service quality, and group purchase products will all have a significant positive impact on the willingness to use. At the same time, according to the descriptive analysis of samples, it can be seen that the gender, age, occupation, and per capita of consumers in the sinking market monthly disposable income has an impact on the willingness to use social e-commerce platforms.

Conclusion

6.1 The higher the information quality of the social e-commerce platform, the stronger the willingness of consumers to use it. This shows that in the context of social e-commerce, improving the accessibility, reliability, timeliness and understandability of platform information and ensuring higher information quality will help increase consumers' willingness to use it.

6.2 In the context of social e-commerce, improve the system quality of the use system (APP) of the social e-commerce platform, including optimizing user experience in terms of ease of use, interactivity, system response processing capabilities, system response time, page design, etc., Helps increase consumer willingness to use.

6.3 Improve customer service satisfaction, respond immediately to consumers' needs and queries, quickly solve the problems consumers encounter in the process of social e-commerce shopping, ensure the timely delivery of social e-commerce logistics, and effectively increase consumer utilization.

6.4 In the current social e-commerce environment, cheap prices will have a positive impact on consumers' willingness to use; but at the same time, product brand awareness and product quality are also factors that consumers value.

6.5 In addition to the above factors, consumers' personal factors will also affect their willingness to use social e-commerce platforms in the sinking market. Studies have confirmed that from the perspective of the gender of the consumer group, women are still the main force in using social e-commerce shopping models. Social e-commerce platforms need to specifically target the psychology and shopping habits of female consumers when formulating marketing strategies; from the perspective of age group, the age group is mainly concentrated in the young and middle-aged stage (19-40 years old), and the development of marketing strategies should be in the middle Young consumers are the center. From the perspective of the occupational distribution of consumer groups, more than 30% of the sample occupation types are corporate employees. From the perspective of the cities where the samples live, this study mainly focuses on consumers in the sinking market. Therefore, the long-term cities selected in the sample are all third-tier, fourth-tier and fifth-tier cities. The highest percentage of household disposable income per capita is between 1001-2000 yuan, which is basically in line with the sinking market targeted by most low- and middle-income groups.

References

Afrasiabi Rad,A.,& Benyoucef, M.A Model for Understanding Social Commerce[J].Journal of Information Systems Applied Research,2011,4(2):63-73.

Kang, Y .R .K.,& Park, C.P.C. Acceptance factors of Socialshopping,11th International Conference on Advanced Communication Technology.Phoenix Park,Korea,2009,(3)

Marsden, P .Social commerce: Monetizing social media. Syzygy Group, 2010. Cecere, L .Risein social commerce [EB]. http:www.altime -tergroup.com /2010/11/pioneers--on--the--move--rise--of--social—commerce.htm,2010.

Gatautis R, Medziausiene A. Factors Affecting Social Commerce Acceptance in Lithuania.Procedia - Social and Behavioral Sciences, 2014, 110: 1235-1242.

Hajli M. Social commerce Adoption Model.The UK Academy of Information Systems Conference.UK: University of Oxford,2012: 1-26.

Teh PL, Ahmed PK.MOA and TRA in social commerce: An integrated model//Industrial Engineering and Engineering Management (IEEM),2011 IEEE International Conference on. IEEE, 2011:1375-1379.

Hong Z, Yaobin L, et al. What motivates customers to participate in social commerce? The impact of technological environments and virtual customer experiences. Information & Management,2014,51:1017-1030.

Parasuraman A,Zeithaml V A and Berry L L,“SERVQUAL”: A multiple-item sale for measuring consumer perceptions of service quality”, Journal of Retailing,vol.64,no1(Journal 1988),pp.12-44.

Zeithaml V A, Parasuraman A and Malhotra A5 “service quality delivery though web sites: A critical review of extant knowledge55. Journal of the Academy of Marketing Science, vol 30,no.4(9,2020),pp.362-375.

บทความวิจัย

อิทธิพลของทัศนคติและการรับรู้ข่าวสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน ในพื้นที่ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

นิลมณี อุทิศผล
E-mail: ninmanee_u@mail.rmutt.ac.th Tel: 082 087 8623
ผศ.ดร.ดวงพร พุทธวงค์
E-mail: daungporn_p@rmutt.ac.th Tel: 081 235 5988
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
39 หมู่ที่ 1 ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12110

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และอิทธิพลของทัศนคติและการรับรู้ข่าวสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 405 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ t-test แบบ Independent การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้น

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 50 – 59 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา มีอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,001 - 15,000 บาท และระยะเวลาที่พักอาศัย 10 ปีขึ้นไป ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่พักอาศัยที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่าทัศนคติและการรับรู้ข่าวสารของประชาชนมีผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถทำนายสมการในการวิเคราะห์ได้ร้อยละ 49.6

คำสำคัญ: *ทัศนคติ, การรับรู้ข่าวสาร, การมีส่วนร่วม, การพัฒนาชุมชน*
Received: March 24, 2021, **Revised** May 2, 2021, **Accepted** May 12, 2021

The Influences of Attitude and Information Perception on Participation in Community Development by People in Khlong Hok Sub-district, Khlong Luang District, Pathum Thani Province

Ninmanee U-thitphon
E-mail: ninmanee_u@mail.rmutt.ac.th Tel: 082 087 8623
Assistant Professor Daungporn Puttawong, Ph.D.
E-mail: daungporn_p@rmutt.ac.th Tel: 081 235 5988
Faculty of Business Administration
Rajamangala University of Technology Thanyaburi
39 Moo 1, Klong6, Khlong Luang Pathum Thani 12110

Abstract

This independent study aimed to investigate the extent that participation in community development is influenced by personal factors and to examine the effects of attitude and information perception among people who participate in community development. The sample group used in this study comprised 405 people who live in the area of khlong Hok sub-district, Khlong Luang district, Pathum Thani province. The instrument used to collect data was a questionnaire. Statistical methods used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, independent sample t-test, one-way ANOVA, Pearson Correlation Coefficients and multiple linear regression analysis.

The study revealed that most of the respondents were female aged from 50 years to 59 years. They had an elementary education level, had a career in agriculture, had an average monthly income of 5,001 to 15,000 Baht, and had resided in the area for 10 years or more. The results of hypothesis testing showed that differences in the personal factors of age, occupation, monthly income, and residence period influenced their participation in community development at a statistically significant level of 0.05. Furthermore, it was found that attitude and information perception among these people demonstrated statistically significant positive effects on their participation in community development at a level of 0.01 and could predict the participation rate in community development at 49.6%.

Keywords: *Attitude, Information Perception, Participation, Community Development*

คำขอบคุณ : การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

บทนำ

สภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการปรับตัวทั่วโลกและประเทศไทยก็ได้รับอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่ล้ำหน้าทำให้ประเทศถูกผลักให้เร่งพัฒนาและสร้างความเจริญเพื่อไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ปัญหาของสังคมที่มีความซับซ้อน ซึ่งภาครัฐจำเป็นต้องมีการปรับตัวและเตรียมการรองรับให้ทันต่อสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยเชื่อมโยงการพัฒนาชุมชนเพื่อส่งมอบบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน ตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่ “Value–Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, การบริหารงานภาครัฐแบบมีส่วนร่วม [ออนไลน์]. 2017)

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจบนฐานนวัตกรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่ภาครัฐจะต้องเป็นผู้สนับสนุนให้การขับเคลื่อนเกิดผลที่เป็นรูปธรรม และต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ อาทิ ภาคเอกชน ภาคการเงิน การธนาคาร มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยต่างๆ รวมทั้งต้องได้รับความร่วมมือจากภาคประชาชน นอกจากนี้ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมได้ให้ความสำคัญกับประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงทั้งทางการเมืองและการบริหารราชการ ดังปรากฏในเนื้อหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และต่อเนื่องในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ให้สิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งส่งผลให้เกิดกระแสการตื่นตัวของประชาชนให้เกิดการเรียกร้องสิทธิในการรับรู้และสิทธิในการเข้ามามีส่วนร่วม โดยประชาชนเรียกร้องความเป็นธรรมในสังคมมากขึ้น มีการรวมตัวเป็นกลุ่มประชาสังคมและเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและบริหารงานภาครัฐที่โปร่งใส รวมทั้งการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, การบริหารงานภาครัฐแบบมีส่วนร่วม [ออนไลน์]. 2017)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน พุทธศักราช 2550 ซึ่งได้ประกาศเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ.2550 (มาตรา 281-290) ที่ได้กล่าวว่า รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและเสริมให้องค์ปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาในพื้นที่ และได้กำหนดให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นมีสิทธิร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550, เล่มที่ 124 ตอนที่ 47 ก)

โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยมาตรา 87 ได้กำหนดแนวนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

3. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น

4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมืองและจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง เพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

5. ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม การมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรานี้ ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550, เล่มที่ 124 ตอนที่ 47 ก)

ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 กำหนดให้มีภารกิจการถ่ายโอนด้านต่างๆ ตั้งแต่ด้านโครงสร้างพื้นฐาน งานส่งเสริมคุณภาพชีวิต การจัดระเบียบชุมชนและสังคม การรักษาความสงบเรียบร้อย การวางแผน การส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว การบริหารการจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจนถึงด้านศิลปะวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงมีผลทำให้บทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น การบริหารงานบุคคลจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากและมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น (นิภาพร รัตนปริยานุช, 2556)

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นหน่วยงานบริหารราชส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก มีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มีภารกิจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนมีความสำคัญมากต่อการลงพื้นที่ดำเนินงานของผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในปัจจุบันการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองหกอยู่ในระดับที่ลดลงจากเดิม สังเกตุได้จากการจัดประชุมประชาคมทั้งในระดับหมู่บ้านและระดับตำบล ซึ่งจะมีการจัดเวทีที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านได้เสนอปัญหาและความต้องการที่เกิดขึ้น

ช่วงต้นปี พ.ศ.2563 ที่ผ่านมา ประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองหกประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ ในหนึ่งวันของประชาชนจะทุ่มเทให้กับการทำมาหาเลี้ยงชีพจนไม่ได้สนใจในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นมากนัก และปัจจุบันมีการเพิ่มขึ้นของจำนวนหมู่บ้านจัดสรรภายในตำบลคลองหกอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นองค์บริหารส่วนตำบลคลองหกจะต้องสำรวจความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง ผู้นำชุมชนจะต้องทำงานร่วมกับประชาชนเพื่อระบุปัญหาและแนวทางในการแก้ไขให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึงผลกระทบที่จะส่งผลกับประชาชนในการดำเนินงานขององค์การ อย่างไรก็ตามเนื่องจากปัญหาในการบริหารงานมีความซับซ้อนและทรัพยากรมีจำนวนจำกัด การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จ เพื่อให้องค์การมีการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ การบริหารที่มุ่งผลลัพธ์ ตลอดจนประชาชนสามารถรับรู้และตรวจสอบได้ ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ตั้งแต่กระบวนการปรึกษาหารือ การสำรวจความต้องการและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ดังนั้นทัศนคติ ความต้องการ และการรับรู้ข่าวสารเป็นสิ่งที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่มีต่อสิ่งต่างๆ ที่ได้พบเจอจากความเข้าใจและจากการบอกเล่า ทำให้เกิดความรู้สึกในทางใดทางหนึ่ง ก่อนอื่นต้องเข้าใจก่อนว่าประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติ และการรับรู้ข่าวสารอย่างไรกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน คือ การสร้างความรู้สึกที่ดีให้กับผู้รับบริการมากที่สุด ประชาชนอยู่ในฐานะผู้รับบริการจะต้องมีส่วนร่วมกับผลกระทบจากการบริหารงานเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์พิพัฒน์ ปานงาม (2552) พบว่า ทัศนคติต่อการมีส่วน

ร่วมจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมการศึกษาปัญหาของตำบลโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์ร่วมกันในทุกๆด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล Clarke (2001) พบว่า ในประเทศกานาเป็นประเทศที่ด้อนยการพัฒนา การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยประชาชนชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงและสามารถปรับตัวในการปฏิบัติงานต่างๆ ของท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่นกลายเป็นกุญแจสำคัญ

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาทัศนคติและการรับรู้ข่าวสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านการให้บริการประชาชนของพื้นที่ตำบลคลองหก ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการวางแผน การพัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริมงานในด้านต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริการสังคมและตอบสนองความต้องการของประชาชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ตำบลคลองหกที่แตกต่างกันจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองหกที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองหก
3. เพื่อศึกษาการรับรู้ข่าวสารของประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองหกที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองหก

กรอบแนวคิด

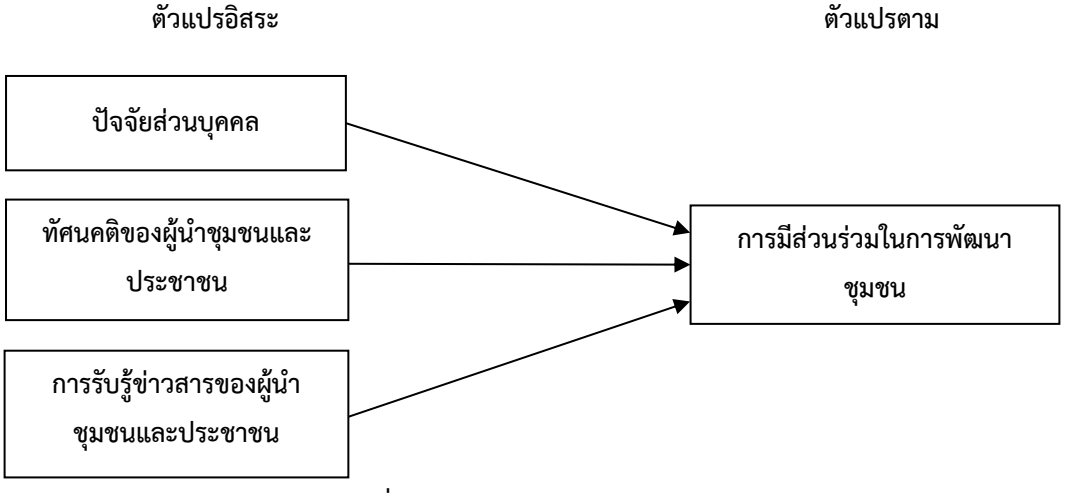

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่เขตการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 10,632 คน ผู้วิจัยใช้วิธีกำหนดตัวอย่างของ Taro Yamane (1973) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และกำหนดระดับความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 คำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 385 ตัวอย่าง แต่เพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาดจากการเก็บตัวอย่างและป้องกันการตอบแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ ดั้งนั้นจึงมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 405 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้ปรับปรุงจากงานวิจัยที่ได้มีผู้สร้างไว้สมบูรณ์แล้ว และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 - 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับด้านทัศนคติ ด้านการรับรู้ข่าวสาร และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในพื้นที่เขตการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลคลอง ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามในตอนที่ 2 – 4 เป็นแบบ Likert Scale ใช้ระดับการวัดประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	มากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	มาก
3 คะแนน	หมายถึง	ปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	น้อย
1 คะแนน	หมายถึง	น้อยที่สุด

แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยตรวจสอบความสอดคล้องรายด้าน (index of item-objective congruence, IOC) ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ และความถูกต้องของภาษา และดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องรายด้านเท่ากับ 0.67-1.00 จากนั้น นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยจำนวน 20 คนและหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธี Cronbach's alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรทัศนคติของประชาชน เท่ากับ 0.902 ตัวแปรการรับรู้ข่าวสารของประชาชน เท่ากับ 0.840 และตัวแปรการมีส่วนร่วมของประชาชน เท่ากับ 0.933

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 16 พฤศจิกายน – 20 ธันวาคม 2563 และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับจำนวน 405 ชุด ซึ่งเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างไม่เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่เห็นด้วยอย่างมาก

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อทดสอบสมมุติฐานงานวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์สถิติในการทดสอบค่า t (t-test) และ One – Way Anova การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	151	37.3
หญิง	254	62.7
รวม	**405**	**100.0**
2. อายุ		
20 - 29 ปี	43	10.6
30 - 39 ปี	68	16.8
40 - 49 ปี	85	21.0
50 - 59 ปี	138	34.1
60 ปีขึ้นไป	71	17.5
รวม	**405**	**100.0**
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	150	37.0
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	142	35.1
ปริญญาตรี	103	25.4
สูงกว่าปริญญาตรี	10	2.5
รวม	405	100.0
4. อาชีพ		
รับจ้าง	88	21.7
เกษตรกรรม	135	33.3
นักเรียนหรือนักศึกษา	27	6.7
พนักงานเอกชน	79	19.5

พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานราชการ	45	11.1
อื่นๆ โปรดระบุ.....	31	7.7
รวม	405	100.0
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	115	28.4
5,001 - 15,000 บาท	236	58.3
15,001 - 25,000 บาท	40	9.9
25,001 - 35,000 บาท	12	3.0
มากกว่า 35,001 บาทขึ้นไป	2	0.5
รวม	405	100.0
6. ระยะเวลาที่พักอาศัยในพื้นที่เขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองหก		
ต่ำกว่า 1 ปี	2	0.5
1 - 5 ปี	35	8.6
6 – 10 ปี	20	4.7
10 ปีขึ้นไป	349	86.2
รวม	405	100.0

ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 62.7 มีอายุระหว่าง 50 – 59 ปี จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1 มีการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 มีรายได้ต่อเดือน 5,001 - 15,000 บาท จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 58.3 และระยะเวลาที่พักอาศัย 10 ปีขึ้นไป จำนวน 349 คน คิดเป็นร้อยละ 86.2 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

2. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติและการรับรู้ข่าวสาร

ตารางที่ 2 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติของประชาชน	$\bar{x}$	SD	แปลผล	อันดับ
ด้านความเข้าใจ	3.50	0.622	ปานกลาง	2
ด้านความรู้สึก	3.57	0.616	มาก	1
ด้านพฤติกรรม	3.40	0.615	ปานกลาง	3
ภาพรวม	3.49	0.519	มาก	

ตารางที่ 3 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสาร

การรับรู้ข่าวสารของประชาชน	$\bar{x}$	SD	แปลผล	อัน

				ดับ
การเลือกเปิดรับข้อมูล	3.21	0.629	ปานกลาง	4
การเลือกให้ความสนใจ	3.33	0.611	ปานกลาง	2
การเลือกรับรู้และตีความหมาย	3.31	0.622	ปานกลาง	3
การเลือกจดจำ	3.41	0.647	มาก	1
ภาพรวม	3.32	0.500	มาก	

ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของประชาชน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 (SD = 0.519) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นในด้านความรู้สึกในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 (SD = 0.616) รองลงมาคือด้านความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 (SD = 0.622) และด้านพฤติกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 (SD = 0.615) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

ผลการวิเคราะห์การรับรู้ข่าวสารของประชาชน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 (SD = 0.500) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นในด้านการเลือกจดจำในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 (SD = 0.647) รองลงมาคือการเลือกให้ความสนใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 (SD = 0.611) การเลือกรับรู้และตีความหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 (SD = 0.622) และการเลือกเปิดรับข้อมูล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 (SD = 0.629) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3

3. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติและการรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ตารางที่ 4 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ตัวแปร	**การมีส่วนร่วม**		**ระดับความสัมพันธ์**
	Pearson Correlation (r)	**Sig.**	
ด้านความเข้าใจ	0.599	**0.000****	ค่อนข้างปานกลาง
ด้านความรู้สึก	0.550	**0.000****	ค่อนข้างปานกลาง
ด้านพฤติกรรม	0.587	**0.000****	ค่อนข้างปานกลาง
ทัศนคติโดยรวม	0.688	**0.000****	ค่อนข้างปานกลาง

****ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01**

ตารางที่ 5 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ตัวแปร	**การมีส่วนร่วม**		**ระดับความสัมพันธ์**
	Pearson Correlation (r)	**Sig.**	
การเลือกเปิดรับข้อมูล	0.299	**0.000****	ค่อนข้างต่ำ
การเลือกให้ความสนใจ	0.474	**0.000****	ค่อนข้างปานกลาง
การเลือกรับรู้และตีความหมาย	0.546	**0.000****	ค่อนข้างปานกลาง
การเลือกจดจำ	0.511	**0.000****	ค่อนข้างปานกลาง
การรับรู้ข่าวสารโดยรวม	0.574	**0.000****	ค่อนข้างปานกลาง

****ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01**

ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของประชาชนโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชน (r = 0.688) รายด้านพบว่า ด้านความเข้าใจ (r = 0.599) ทัศนคติของประชาชนด้านความรู้สึก (r = 0.550) ด้านพฤติกรรม (r = 0.587) แสดงให้เห็นว่า ทัศนคติของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองหกระดับค่อนข้างปานกลาง (0.550<r<0.688) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4

ผลการวิเคราะห์ การรับรู้ข่าวสารของประชาชนโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชน (r = 0.574) รายด้านพบว่า ด้านการเลือกเปิดรับข้อมูล (r = 0.299) ด้านการเลือกให้ความสนใจ (r = 0.474) ด้านการเลือกรับรู้และตีความหมาย (r = 0.546) ด้านการเลือกจดจำ (r = 0.511) แสดงให้เห็นว่า การรับรู้ข่าวสารของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองหกระดับค่อนข้างต่ำถึงค่อนข้างปานกลาง (0.299<r<0.574) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณระหว่างทัศนคติของประชาชนและการรับรู้ข่าวสารของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน

ตัวแปร	การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยภาพรวม				
	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
	b	Std. Error	β	t	Sig.
constant	0.139	0.156		0.892	0.373
1. ทัศนคติของประชาชน (X_1)	0.628	0.054	0.548	11.641	**0.000***
2. การรับรู้ข่าวสารของประชาชน (X_2)	0.253	0.056	0.212	4.517	**0.000***
R = 0.706 R^2 = 0.499 Adjusted R^2 = 0.496 SE_{Est} = 0.423 F = 199.805 p = 0.000*					

*** ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05**

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบหลายตัวแปรและการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนของทัศนคติของประชาชนและการรับรู้ข่าวสารของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน พบว่า และการรับรู้ข่าวสารของประชาชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน ในพื้นที่ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน ได้ร้อยละ 49.6 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 6

อภิปรายผล

1. ทัศนคติของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองหก

จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ทัศนคติของประชาชนโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชน (r = 0.688) และในรายด้านพบว่า ทัศนคติของประชาชนทุกด้าน คือ ด้านความเข้าใจ ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์พิพัฒน์ ปานงาม (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ของประชาชนใน

ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง พบว่า ทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมการศึกษาปัญหาของตำบลโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์ร่วมกันในทุกๆด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

2. การรับรู้ข่าวสารของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองหก

จากผลการวิเคราะห์ พบว่า การรับรู้ข่าวสารของประชาชนโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ($r = 0.574$) และในรายด้านพบว่า การรับรู้ข่าวสารของประชาชนทุกด้าน คือ การเลือกเปิดรับข้อมูล การเลือกให้ความสนใจ การเลือกรับรู้และตีความหมาย และการเลือกจดจำมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวัญรัตน์ เป่ารัมย์ (2560) ได้ศึกษาอิทธิพลของการรับรู้และการมีส่วนร่วมที่มีต่อการยอมรับของประชาชนในงานบริการวิชาการแก่สังคมในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุสุมา เขียวเพกา (2560) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การมีส่วนร่วมที่มีต่อการยอมรับของประชาชนในงานบริการวิชาการแก่สังคมในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดปทุมธานีมีความสัมพันธ์ร่วมกันในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. ทัศนคติและการรับรู้ข่าวสารของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองหก

จากผลการวิเคราะห์ พบว่า สอดคล้องกับองค์ประกอบของทัศนคติ (Gibson อ้างใน ศตพล พนิชศักดิ์พัฒนา, 2559) มี 3 ส่วน คือ ส่วนของความเข้าใจ ความรู้สึก และพฤติกรรม โดยองค์ประกอบของทัศนคติทั้ง 3 ส่วน จะมีผลต่อความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ส่วนของความรู้และความเข้าใจจะแสดงออกมาในรูปของความเชื่อและค่านิยม ก่อให้เกิดทัศนคติในส่วนของความรู้สึกซึ่งแสดงออกในรูปความรู้สึกและเกิดผลลัพธ์เป็นส่วนของพฤติกรรม และสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการเลือกรับรู้ข่าวสารของมนุษย์ Joseph. T Klpper, (อ้างถึงใน ขวัญรัตน์ เป่ารัมย์, 2560, น.25-26) ได้อธิบายว่าการรับรู้ของประชาชนเป็นกระบวนการที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้น ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และช่วยในการตัดสินใจของมนุษย์ที่จะเลือกรับข่าวสารที่ตรงกับความต้องการของตนเองและเกิดประโยชน์จากการรับรู้ 4 แนวทาง คือ การเลือกเปิดรับข้อมูล การเลือกให้ความสนใจ การเลือกรับรู้และตีความ และการเลือกจดจำ

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นความรู้ในทางการศึกษาเพื่อใช้อธิบายและเป็นแนวทางในการร่วมกันพัฒนาการดำรงชีวิตของประชาชนมากยิ่งขึ้น

2. นักวิชาการและผู้ที่สนใจในงานวิจัยครั้งนี้ สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบสำหรับงานวิจัย หรือใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติมองค์ความรู้ แนวคิด ทฤษฎี ในเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติ การรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

3. สามารถนำผลงานวิจัยที่ได้ไปปรับปรุง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวางแผน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองหก

4. สามารถนำผลการศึกษาครั้งนี้ มาใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารองค์การ ผู้นำชุมชนและประชาชน เพื่อการวางแผนและปรับปรุงกลยุทธ์ขององค์กรให้องค์การอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรที่

เกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชน และการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน ตลอดจนการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน เพื่อให้เกิดทัศนคติ และการรับรู้ข่าวสารของประชาชนในเชิงบวกให้กับองค์การด้วย

เอกสารอ้างอิง

กุสุมา เขียวเพกา. (2560). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วน ตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ขวัญรัตน์ เป่ารัมย์. (2560). *อิทธิพลของการรับรู้และการมีส่วนร่วมที่มีต่อการยอมรับของประชาชนในงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ปทุมธานี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

นิภาพร รัตนปริยนุช. (2556). *ความต้องการในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.

พงษ์พิพัฒน์ ปานงาม. (2552). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ฝ่ายวิชาการ. (2562). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (พิมพ์ครั้งที่ 4 มิถุนายน 2562). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2560). การบริหารงานภาครัฐแบบมีส่วนร่วม. สืบค้น 23 กุมภาพันธ์ 2564, จาก *https://www.opdc.go.th/content/Mjc4Nw*

Clark, Vicki Clinell Burge. (2001). *Research of good governance: Decentralization and democracy in Ghana* Ph.D. Dissertation: Northern Illinois University

บทความวิจัย

ปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุนและคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

สุธิมา เกิดสุข
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผศ.ดร.ดวงพร พุทธวงค์
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
Email suthima_k@mail.rmutt.ac.th,086-5126771

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุนและคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ พนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้แก่ นักวิจัย พนักงานสายงานวิชาการและสายงานสนับสนุน จำนวน 300 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าทีแบบ Independent การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และสมการถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยจูงใจด้านความก้าวหน้าในงาน ด้านความสำเร็จในการทำงาน และด้านความรับผิดชอบ ปัจจัยค้ำจุนด้านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ด้านสวัสดิการ ด้านเงินค่าตอบแทน (โบนัส) และด้านเงินเดือน และคุณภาพชีวิตในการทำงานด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคมโดยตรง และด้านลักษณะงานที่ตั้งอยู่บนฐานของกฎหมายหรือกระบวนการยุติธรรม มีผลทางบวกต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: *ปัจจัยจูงใจ, ปัจจัยค้ำจุน, คุณภาพชีวิตในการทำงาน, ความผูกพัน*
Received: March 25, 2021, **Revised** May 4, 2021, **Accepted** May 12, 2021

The Effects of Motivation Factor, Hygiene Factor, and Quality of Work Life on Employee Engagement at Thailand Institute of Scientific and Technological Research

Suthima Koedsuk Faculty of Business Administration,
Rajamangala University of Technology Thanyaburi
Daungporn Puttawong Faculty of Business Administration,
Rajamangala University of Technology Thanyaburi
Email suthima_k@mail.rmutt.ac.th,086-5126771

Abstract

This independent study aimed to investigate the extent that motivation factor, hygiene factor, and quality of work life affected employee engagement in Thailand Institute of Scientific and Technological Research (TISTR). The sample group used in this study comprised 300 employees who were employed by TISTR as researchers, technical officers, and support staff. The research instrument used to collect data was a questionnaire.The statistics used to analyze data were percentage, mean, standard deviation, independent sample t-test, one-way ANOVA and multiple regression analysis.

The results revealed that the work motivation factor dimensions of advancement, achievement, and responsibility together with the hygiene factor dimensions of provident fund, welfare, bonus, and salary, as well as quality of work life, all demonstrated positive effects on TISTR employee engagement at a statistically significant level of 0.05.

Keywords: *Motivation factor, Hygiene factor, Quality of work life, Engagement*

คำขอบคุณ : งานวิจัยในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคราชมงคลธัญบุรี

บทนำ

ในสถานการณ์ยุคปัจจุบันสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งจากความผันผวนและสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโควิด 19 สถานการณ์ทางการเมืองที่ขาดเสถียรภาพและความมั่นคง การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม จากสิ่ง ต่าง ๆ ที่กล่าวมาเหล่านี้ จึงส่งผลให้ทุก ๆ องค์กรมีการปรับตัวให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงนโยบาย รูปแบบการบริหาร โครงสร้างองค์กร เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นกับองค์กรในทุก ๆ ภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาคเอกชนหรือรัฐบาล จากสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น ภาครัฐจึงได้จัดนโยบายเพื่อกระตุ้นและแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องโดยได้มอบหมายภารกิจต่าง ๆ ผ่านกระทรวง ทบวง กรม ตามหน้าที่และภารกิจหลัก

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ซึ่งจากเดิมสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีภารกิจหลัก คือ ดำเนินการวิจัยและ

ให้บริการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิจัยงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสม สนับสนุนให้มีการเพิ่มผลผลิตตามหลักนโยบายของรัฐบาลโดยเผยแพร่ผลการวิจัยให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศในทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรม รวมไปถึงพาณิชยกรรม อีกทั้งยังให้บริการทดสอบ ตรวจวัด และบริการด้านอื่น ๆ ทางวิทยาศาสตร์ (ประกาศราชกิจจานุเบกษา สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย พ.ศ.2560) ดังนั้นการที่องค์กรจะสามารถบรรลุเป้าหมายภารกิจต่าง ๆ ไปได้จึงต้องอาศัยองค์ประกอบในหลายๆด้าน และในการดำเนินการทุก ๆ ขั้นตอนนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากพนักงานในองค์กรเพื่อช่วยทำให้องค์กรนั้นขับเคลื่อนไปยังเป้าหมายที่วางไว้ การบริหารทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก หากองค์กรมีทรัพยากรบุคคลที่ดี มีศักยภาพ ก็จะส่งผลให้องค์กรดำเนินการไปข้างหน้าและฝ่าฟันอุปสรรคไปได้ด้วยดี

จากข้อมูลสถานะขององค์กรในปัจจุบันสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เปิดดำเนินการมาแล้วกว่า 57 ปี มีบุคลากรที่จำแนกเป็นพนักงานและลูกจ้างรวมทั้งสิ้น 806 คน (รายงานประจำปี สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2562) จากข้อมูลพบว่าบุคคลากรในช่วง 1 - 3 ปีที่ผ่านมานั้นสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยมีอัตราการขาดแคลนบุคลากร โดยได้สูญเสียบุคลากรที่มีความชำนาญ ความรู้ ความสามารถ และศักยภาพที่ดี ทั้งสายวิชาการ สายนักวิจัย สายสนับสนุน ในอัตรา ร้อยละ 2 ของพนักงานและลูกจ้างทั้งหมด รวมไปถึงอัตราการว่างงานจากผู้เกษียณอายุราชการจึงทำให้ขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพในองค์กรดังภาพที่แสดงอัตราการลดลงของบุคลากรโดยแสดงข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี โดยแสดงข้อมูลตั้งแต่ปี 2559- 2561

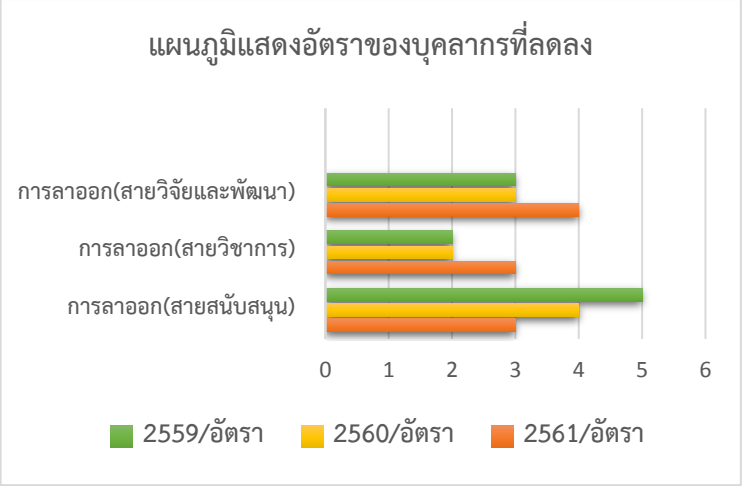

ภาพที่ 1 สรุป แสดงอัตราที่ลดลงของบุคลากร

(ที่มา : แผนทรัพยากรบุคคลปีพุทธศักราช 2555=2559 และ 2560- 2564 : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย)

ดังนั้นจึงไม่แปลกที่องค์กรจะต้องดำรงรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพให้คงอยู่กับองค์กรและ จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรต้องสร้างแรงจูงใจที่จะทำให้บุคลากรยังคงอยู่ในองค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยปัจจัยและสภาพแวดล้อมในหลายๆด้าน ด้วยกันโดยมีปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่มาช่วยนำมาสนับสนุนให้งานดำเนินต่อไปได้ ก็จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานที่สร้างสรรค์และ

เกิดผลงานที่ดี บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรต่อไป ซึ่งปัจจัยที่จะทำให้บุคลากรยังคงอยู่กับองค์กร ได้นั้นต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายประการ แต่ปัจจัยที่สำคัญมักได้จากค่าตอบแทนหรือผลตอบแทนซึ่งบุคลากรนั้นควรจะได้รับ เช่น เงินเดือนตามลักษณะงาน โบนัสจากผลงาน สวัสดิการที่เป็นธรรมและเพียงพอ รวมถึงปัจจัยในด้านอื่น ๆ ที่จะทำให้บุคลากรผูกพันกับองค์กร คงอยู่ในองค์กร และสามารถปฏิบัติงานให้กับองค์กรได้อย่างเต็มใจ ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงจูงใจนั้น มีหลายด้านด้วยกัน ประกอบไปด้วย ปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน และคุณภาพชีวิตในการทำงาน ปัจจัยต่างๆที่กล่าวมาเหล่านี้อาจทำให้บุคลากรเกิดความผูกพันต่อองค์กรและยังคงอยู่ในองค์กรต่อไป

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ปัจจัยเหล่านี้ของบุคลากรแต่ละคนมีไม่เท่ากันแต่ปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้เกิดความผูกพันในองค์กรขึ้นและที่มีผลให้บุคลากรยังคงอยู่และปฏิบัติงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานในสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย มีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องของปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน คุณภาพชีวิตการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย และได้สะท้อนความคิดเห็นของบุคลากรที่มีผลต่อความผูกพัน และนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลสำหรับแผนพัฒนาบุคลากร ในด้านปัจจัยจูงใจ ด้านการพัฒนาในสายงาน ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคลากร ส่งผลต่อความสำเร็จของงาน และความผูกพันในองค์การ รวมทั้งความสุขของบุคลากรด้วย และเพื่อเป็นแนวทางในการรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพ และปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีความผูกพัน Meyer & Allen (1997 อ้างถึงใน กาญจนา พันธ์ศรีทุม, 2559) กล่าวว่าความผูกพันที่มีต่อองค์กรนั้นประกอบไปด้วย 3 ส่วนดังนี้ 1.ความผูกพันต่อองค์กรด้านความรู้สึก หมายถึง ความผูกพันที่เกิดจากความรู้สึกภายใน ความรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในองค์กรโดยปฏิบัติงานอย่างเต็มใจที่ อุทิศตนอย่างเต็มที่ มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการทำงาน รวมไปถึงความแข็งแกร่งทางจิตใจที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกว่าเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการทำงานของตนเองมีความสอดคล้องกับองค์กร

2. ความผูกพันต่อองค์กรด้านความต่อเนื่อง หมายถึง ผลตอบแทนของบุคคลที่ได้รับจากองค์กร โดยจะแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมต่อเนื่องว่าผู้ปฏิบัติงานจะทำงานอยู่กับองค์กรนั้นต่อไปหรือจะโยกย้ายเปลี่ยนแปลงที่ทำงาน ซึ่งแนวโน้มเหล่านี้องค์กรนั้นมองว่าเป็นความผูกพัน รูปของพฤติกรรมที่บุคคลปฏิบัติต่อองค์กรมีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติงานไม่เปลี่ยนแปลงโยกย้ายทำงาน เกิดจากการที่ผู้ปฏิบัตินั้นมีการพิจารณาถึงผลดีผลเสีย ของการละทิ้งการปฏิบัติงานกับองค์กร ดังนั้นที่บุคลากรเป็นสมาชิกขององค์กรนานเท่ากับบุคคลนั้นได้ลงทุนกับองค์กรมากขึ้น ความยึดมั่นผูกพันจะเพิ่มขึ้นตามระยะเวลา

3. ความผูกพันต่อองค์กรด้านบรรทัดฐานทางสังคม หมายถึง บรรทัดฐานที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้ปฏิบัติงานที่ต้องการทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย เป็นความผูกพันที่เกิดขึ้นจากค่านิยมของสังคมทำให้เกิดความจงรักภักดีและตั้งใจที่จะอุทิศตนให้กับองค์กร ซึ่งเป็นข้อผูกมัดด้านจริยธรรมภายในของบุคลากรที่มีต่อองค์กรความหมายของความผูกพัน

ทฤษฎีสองปัจจัย เป็นแนวคิดของ Herzberg, Bernard & Snyderman (1959) อ้างถึงใน ณัฏฐ์พัชร์ ลาภบำรุงวงศ์ (2562) หมายถึง ความรู้สึกของพนักงานที่มีความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจในการท างานพฤติกรรมที่ทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจเรียกว่า ปัจจัยสุขอนามัย (Hygiene Factor หรือ Maintenance Factor) หมายถึง พฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อความไม่พึงพอใจในการทำงาน ผู้บริหารสามารถใช้ปัจจัยสุขอนามัยในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเพิ่มเงินเดือนค่าตอบแทน แต่ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการกระตุ้นให้พนักงานทำงานที่ดีได้หากแต่การกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในนั้นเกิดจากตัวงานท าได้ โดยการจูงใจด้วยการใช้ปัจจัย

ที่สอง คือ ปัจจัยจูงใจ (Motivator Factor) โดยการมอบหมายงานที่มีความสำคัญหรือเพิ่มเนื้อหาของงานซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและสามารถกระตุ้นให้พนักงานทำงานได้อย่างดีเรียกว่า ปัจจัยจูงใจ (Motivator Factor) หมายถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการทำงานของพนักงานและทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ทฤษฎีนี้เรียกอีกชื่อหนึ่งได้ว่า Hygiene-Motivator Factor หรือทฤษฎีสองปัจจัย

คุณภาพชีวิตในการทำงาน Walton (1974 อ้างถึงใน อิสราภรณ์ รัตนคช , 2551) กล่าวถึงความหมาย ดังนี้ คุณภาพชีวิตในการทำงาน หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงานที่ตอบสนองความต้องการและความปรารถนาของคนใดคนหนึ่ง โดยพิจารณาจากคุณลักษณะแนวทางสภาพตัวบุคคลและสังคมขององค์การที่ทำให้งานประสบผลสำเร็จ คุณภาพชีวิตในการทำงานและความเป็นอยู่ของบุคลากรนั้น จะมีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีได้นั้น จะต้องมีความผูกพันกับงาน และจะต้องดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข ดังนั้นผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อการทำงาน ของบุคลากรและชี้แนวนโยบายในการบริหารงานเพื่อให้บุคลากรได้รับรู้และเกิดความพอใจกับผู้ปฏิบัติงานและในการวัดระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน จึงควรพิจารณาให้เหมาะสมกับลักษณะของงาน โดยงานวิจัยที่ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบ 8 ด้าน คือ

(1) ด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ

(2) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย

(3) ด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร

(4) ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน

(5) ด้านการบูรณาการทางสังคม

(6) ด้านธรรมนูญในองค์การ

(7) ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว

(8) ด้านความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยจูงใจที่มีผลในทางบวกต่อความผูกพันของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อในทางบวกความผูกพันของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลในทางบวกต่อความผูกพันของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

วิธีวิจัย

จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย มีจำนวน 601 คน (สำนักทรัพยากรบุคคล แผนปฏิบัติการ ปี 2563 ข้อมูล ณ 14 พฤศจิกายน 2562) โดยโครงสร้างการบริหารงานของ วว. ประกอบด้วย กลุ่มงานหลัก 6 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มวิจัยและพัฒนา ด้านอุตสาหกรรมชีวภาพ จำนวน 123 คน
2. กลุ่มวิจัยและพัฒนา ด้านพัฒนาอย่างยั่งยืน จำนวน 121 คน
3. กลุ่มบริการอุตสาหกรรม จำนวน 182 คน
4. กลุ่มบริหาร จำนวน 102 คน
5. กลุ่มยุทธศาสตร์และจัดการนวัตกรรม จำนวน 38 คน
6. กลุ่มขึ้นตรงผู้ว่าการ จำนวน 35 คน

ซึ่งผู้ศึกษากำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากรโดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละละ 95 และกำหนดระดับความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 โดยใช้สูตรคำนวณ โดยใช้สูตรของ Toro Yamane (1973) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณเท่ากับ 240 ตัวอย่าง แต่เนื่องจากจำนวนประชากรมีขนาดเล็กผู้ศึกษาจึงทำการเก็บตัวอย่างเพิ่มอีก 60 ตัวอย่าง เพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาดและป้องกันการตอบแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ดังนั้นจึงมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 300 ตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling)

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบวิจารณญาณ หรือ แบบเจาะจง (Judgment or Purposive Sampling) โดยเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพนักงานของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยและมีอายุงาน 1 ปีขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างงแบบโควตา (Quota Sampling) โดยการแบ่งพนักงานที่มีอายุงาน 1 ปีขึ้นไปออกไปตามกลุ่มงาน 6 กลุ่มงานและแจกแจงตามสัดส่วนและจำนวนของขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 ใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Sample Random Sampling) และใช่หลักความ นาจะเป็นโดยทำการแจกแบบสอบถามใหกับกลุมตัวอย่างพนักงานของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยไทยและมีอายุงาน 1 ปขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีรูปแบบการวิจัยโดยอาศัยเครื่องมือแบบสอบถามแบบปลายปิดในแบบสอบถามจะประกอบไปด้วย ข้อมูลปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน คุณภาพชีวิตในการทำงาน และความผูกพันของพนักงานในองค์กร โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน และคุณภาพชีวิตของพนักงาน ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความผูกพันของพนักงาน โดยผู้ศึกษานำแบบสอบถามฉบับร่าง ที่ปรับปรุงแก้ไขและได้รับ การพิจารณาและตรวจสอบแล้ว ไปหาค่าดัชนีความ สอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence : IOC) (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2556, น. 140-147) ตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้ภาษาและความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ในแต่ละด้านเป็นรายข้อ และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พิจารณา จากค่า IOC ถ้ามีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์ ซึ่งเป็น คำถามที่ใช้ได้

สรุปผลการวิจัย และ อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล จากการศึกษาพบว่า พนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 300 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.7 มีอายุระหว่าง 20-35 ปี คิดเป็น

ร้อยละ 34.0 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 44.0 มีสถานภาพสมรสคิดเป็นร้อยละ 49.7 มีรายได้/เดือน 15,001 – 25,000 บาท มีสังกัดส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวิจัยและพัฒนาด้านอุตสาหกรรมชีวภาพคิดเป็นร้อยละ 23.7 มีระยะเวลาในการทำงาน 3-5 ปีคิดเป็นร้อยละ 24.3 มีตำแหน่งงานพนักงาน คิดเป็นร้อยละ 95.7

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยจูงใจสรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยจูงใจจพบว่าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.17 (S.D.=0.463) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน 4.22 (S.D.=0.519) รองลงมาคือด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติงาน 4.19 (S.D.=0.567) ต่อมาคือด้านการยอมรับ 4.17 (S.D.=0.664) ต่อมาคือ ด้านความก้าวหน้าในงาน 4.15 (S.D.=0.629) และอันดับสุดท้ายคือด้านความรับผิดชอบ 4.13 (S.D.=0.629)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยค้ำจุนสรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยค้ำจุนพบว่าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.01 (S.D.=0.514) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเงินค่าตอบแทน(โบนัส) 4.09 (S.D.=0.769) รองลงมาคือด้านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ 4.09 (S.D.=0.544) ต่อมาคือด้านสวัสดิการ3.97 (S.D.=0.616) และอันดับสุดท้ายคือด้านเงินเดือน 3.90 (S.D.=0.642)

ผลการวิเคราะห์ด้านคุณภาพชีวิตในการทำงานผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตในการทำงานพบว่าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 6.13 (S.D.=0.749) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับ 1 คือด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคมโดยตรง 4.18 (S.D.= 0.561) อันดับที่ 2 คือด้านเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาความรู้ความสามารถ 4.14 (S.D.= 0.640) อันดับที่ 3 คือด้านลักษณะงานมีส่วนส่งเสริมด้านบูรณาการทางสังคม 4.12 (S.D.= 0.655) อันดับที่ 4 คือด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานโดยส่วนรวม 4.08 (S.D.=0.715) อันดับที่ 5 คือด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย 4.08 (S.D.=0.612) อันดับที่ 6 คือด้านลักษณะงานที่ต้องอยู่บนฐานของกฎหมายหรือกระบวนการยุติธรรม 4.07 (S.D.=0.705) อันดับที่ 7 คือด้านลักษณะงานที่ส่งเสริมความเจริญเติบโตและความมั่นคง 4.01 (S.D.= 0.754) อันดับที่ 8 คือด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ 3.59 (S.D.=0.692)

ผลการวิเคราะห์ตาม สมมุติฐานที่ 1. ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยจูงใจและความผูกพันในองค์กรโดยภาพรวม ปัจจัยจูงใจ 5 ด้านได้แก่ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการยอมรับ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในงาน สามารถทำนายความผูกพันในองค์กรของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ (Adjusted R2 = 0.479) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยจูงใจทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในงาน ที่ส่งผลต่อความผูกพันในองค์กรของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ตาม สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยค้ำจุนและความผูกพันในองค์กรโดยรวม ปัจจัยค้ำจุนทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านสวัสดิการ ด้านเงินค่าตอบแทน(โบนัส) ด้านเงินเดือน ด้านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สามารถทำนายความผูกพันในองค์กรของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ (Adjusted R2 = 0.466) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัย ค้ำจุนในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสวัสดิการ ด้านเงิน

ค่าตอบแทน(โบนัส) ด้านเงินเดือน ด้านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ตาม สมมติฐานที่ 3 คุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างคุณภาพชีวิตและความผูกพันในองค์กรโดยภาพรวม คุณภาพชีวิต ทั้ง 8 ด้านได้แก่ ด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย ด้านเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาความรู้ความสามารถ ด้านลักษณะงานที่ส่งเสริมความเจริญเติบโตและความมั่นคง ด้านลักษณะงานมีส่วนส่งเสริมด้านบูรณาการทางสังคม ด้านลักษณะงานที่ต้องอยู่บนฐานของกฎหมายหรือกระบวนการยุติธรรม ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานโดยส่วนรวม ด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคมโดยตรง สามารถทำนายความผูกพันในองค์กรโดยภาพรวมของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ (Adjusted R2 = 0.592) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาความรู้ความสามารถ ด้านลักษณะงานมีส่วนส่งเสริมด้านบูรณาการทางสังคม ด้านลักษณะงานที่ต้องอยู่บนฐานของกฎหมายหรือกระบวนการยุติธรรม ด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคมโดยตรง ส่งผลต่อความผูกพันในองค์กรโดยรวมของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่อง ปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน และคุณภาพชีวิตการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยมีประเด็นที่สำคัญที่สามารถนำผลมาการศึกษามาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการศึกษาจากสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

ด้านปัจจัยจูงใจมีผลต่อความผูกพันในองค์กรของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยทั้ง 5 ด้าน โดยรวมมีค่าฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความสำเร็จในการทำงาน รองลงมาคือด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติงาน ต่อมาคือด้านการยอมรับ ต่อมาคือด้านความก้าวหน้าในงาน และอันดับสุดท้ายคือด้านความรับผิดชอบตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยจูงใจทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำเร็จในการทำงานมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β = 0.241) ด้านความรับผิดชอบมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β = 0.213) และด้านความก้าวหน้าในงานมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β = 0.303) มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ (Adjusted R2 = 0.479) และสามารถทำนายความผูกพันในองค์กรได้ถึงร้อยละ 48 ซึ่งกล่าวได้ว่าการที่พนักงานสามารถทำงานให้เสร็จสิ้นจนกระทั่งประสบความสำเร็จ และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และรู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้รวมไปถึงพนักงานได้รับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในงานที่ตนทำและองค์กรยังมีการสนับสนุนให้พนักงานได้ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆและจัดให้มีการเลื่อนระดับเพื่อตำแหน่งที่สูงขึ้น ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสิทธิ์ คุณวรปัญญาและคำรณ โชธนะโชติ (2562) ที่ทำการศึกษาเรื่องอิทธิพลของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุน มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในด้านลักษณะงานส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุน มหาวิทยาลัยมหิดล อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายตามระยะเวลาที่กำหนดและบรรลุตามเป้าหมาย มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ มีความกระตือรือร้นในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื่องจากพนักงานให้ความสำคัญกับเป้าหมายที่บริษัทกำหนด จึงทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนายและสอดคล้องกับ ทฤษฎีสองปัจจัย (Two – Factor Theory) (Frederick Hertzberg)

ผลการศึกษาจากสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

ปัจจัยค้ำจุน 4 ด้านได้แก่ ด้านสวัสดิการมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β = 0.231) ด้านเงินค่าตอบแทน(โบนัส) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β = 0.213) ด้านเงินเดือนมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β = 0.126) ด้านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β = 0.284) มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยและค่าเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับ มาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ (Adjusted R2 = 0.466) และสามารถทำนายความผูกพันในองค์กรได้ถึงร้อยละ 47 อธิบายได้ว่า สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยมีการใช้ผลคะแนน มาวัดระดับการขึ้นค่าตอบแทนหรือเงินเดือนจึงอาจทำให้ขวัญกำลังใจของพนักงานมีมาก อีกทั้งสวัสดิการของพนักงานเป็นสวัสดิการที่คล้ายกับภาครัฐบาล จึงทำให้พนักงานเกิดความผูกพันไม่คิดที่จะ ลาออก จึงทำให้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมภพ แสงจันทร์,รศ.ดร.ประสาท อิศรปรีดา,ดร.สุเทพ ทองประดิษฐ์ (2555) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน ที่สัมพันธ์กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชนสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนมพบว่าปัจจัยค้ำจุน ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติการของบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชนมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจ และปัจจัยค้ำจุน กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีความ สัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการศึกษาจากสมมติฐานที่ 3 คุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

ด้านคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยทั้ง 8 ด้าน โดยรวมมีค่าฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคมโดยตรง รองลงมาคือด้านเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาความรู้ความสามารถ ต่อมาคือด้านลักษณะงานมีส่วนส่งเสริมด้านบูรณาการทางสังคม ต่อมาคือด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานโดยส่วนรวม ต่อมาคือด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย ต่อมาคือด้านลักษณะงานที่ต้องอยู่บนฐานของกฎหมายหรือกระบวนการยุติธรรม ต่อมาคือ ด้านลักษณะงานที่ส่งเสริมความเจริญเติบโตและความมั่นคง และลำดับสุดท้ายคือด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานทั้ง 4 ด้านได้แก่

ด้านเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาความรู้ความสามารถมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β = 0.191) สามารถอธิบายได้ว่าพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ต้องทำงานแข่งกับเวลา แข่งกับเปลี่ยนแปลงของโลกในขณะที่ความรู้และเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการทำงานพัฒนาและก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็ว ต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถอยู่

ตลอดเวลา เช่น การฝึกอบรม การดูงาน สัมมนาในประเทศและต่างประเทศ สอดคล้องกับแนวคิดของเฮอร์บิแนคและอลัตโต (Herbiniak & Alluto. 1973) พบว่า หากมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือสมาชิกองค์การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติงาน มีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจแล้ว ก็จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สมาชิกมีความผูกพันต่อองค์กร

ด้านลักษณะงานมีส่วนส่งเสริมด้านบูรณาการทางสังคมมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β = 0.155) อธิบายได้ว่าหากพนักงานมีทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและองค์การที่ดีก็ทำให้มีความผูกพันต่อองค์กรสูง เป็นการตอบสนองความต้องการของพนักงานที่ต้องการได้รับการยอมรับในสังคม การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ลักษณะงานที่มีส่วนสร้างให้พนักงานมีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีบรรยากาศที่เป็นมิตร มีความเอื้ออาทรปราศจากการแบ่งแยกเป็นหมู่คณะ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ ตันตระวิวัฒน์ (2530) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการทำงานศึกษาเฉพาะกรณีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พบว่า การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในงานจะกระตุ้นให้เกิดความพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์การของผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่มีระดับการศึกษาสูง ส่งผลให้คุณภาพชีวิตในการทำงานด้านการบูรณาการทางสังคมในองค์การมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การพนักงาน

ด้านลักษณะงานที่ต้องอยู่บนฐานของกฎหมายหรือกระบวนการยุติธรรมมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β = 0.227) สามารถอธิบายได้ว่า การที่องค์กรเปิดโอกาสให้พนักงานได้แสดงความคิดเห็น และเสนอแนวทางในการปฏิบัติงาน ทำให้พนักงานรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนร่วมในการทำให้งานประสบความสำเร็จ หากมีการลงโทษหรือฟ้องร้องในการกระทำความผิดใดๆ พนักงานต้องการความรู้สึกว่าองค์การสามารถให้ความพึ่งพาได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรานอม กิตติดุษฎีธรรม (2538) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันของลูกจ้างต่อองค์การการศึกษาเฉพาะกรณีอุตสาหกรรมสิ่งทอเส้นใยฝ้ายและเส้นใยประดิษฐ์พบว่า ปัจจัยด้านประชาธิปไตยในองค์การ มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตในการทำงานด้านประชาธิปไตยในองค์การมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การพนักงาน

ด้านลักษณะงานมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคมโดยตรงมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β = 0.311) สามารถอธิบายได้ว่า เป็นความรู้สึกของพนักงาน ที่มีความภาคภูมิใจในงานและองค์กร เป็นความรู้สึกของบุคคลว่า องค์กรและลักษณะงานที่ตนทำได้อำนวยประโยชน์และมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากสถาบันมีส่วนของด้านบริการงานวิจัย ทำให้พนักงานรู้สึกว่างานและองค์กรของตนมีคุณค่ามากขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภา ทรัพย์มากอุดม (2533) ศึกษาเรื่องความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ พบว่า การมีส่วนร่วมพัฒนาสังคมขององค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์กรส่งผลให้คุณภาพชีวิตในการทำงานด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม/องค์การมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การพนักงานมีผลต่อความผูกพันในองค์กร

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมคุณภาพชีวิตการทำงานมีผลต่อความผูกพันโดยรวมของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ (Adjusted R2 = 0.592) และสามารถทำนายความผูกพันในองค์กรได้ถึงร้อยละ 60 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทร์ศยา จันทราวุฒิกร (2558) ได้ศึกษา เรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของครู โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก

ไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านลักษณะการทางานอยู่บนรากฐานของกฎหมาย ด้านความสมดุลของชีวิตในภาพรวมและด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน

ข้อเสนอแนะ

1.จากข้อมูลบุคคลพบว่าบุคลากรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยองค์กรต้องสร้างความผูกพันในการทำงาน ดังนั้น สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ควรสร้างความผูกพันในกลุ่มบุคลากรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยให้เกิดความผูกพันที่มากยิ่งขึ้นผ่านกิจกรรมต่างๆ

2. จากการศึกษาข้อมูลในเรื่องปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุนของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยควรมีการสำรวจซ้ำทุก 1 ปีเนื่องจากเป็นเรื่องของความรู้สึกและทัศนคติของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

3.จากการศึกษาด้านคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยองค์กรควรเห็นความสำคัญในเรื่องของ ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันรวมไปถึงควรจัดให้มีสิ่งแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัยมีการซ่อมแซมและปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์การทำงานอยู่เสมอ และควรมีลักษณะงานที่ส่งเสริมความเจริญเติบโตและความมั่นคงให้กับพนักงานตามสายงานของตน

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา พันธ์ศรีทุม.(2559). *อิทธิพลของปัจจัยด้านความยึดมั่นผูกพันในงาน ความผูกพันต่อองค์การ และความพึงพอใจในงาน ที่ส่งผลต่อความตั้งใจลาออกของพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง* (วิทยานิพนธ์,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กฤษดา เชียรวัฒนสุข, นิกร ลีชาคำ, และมรกต จันทร์กระพ้อ. (2562). *สภาพแวดล้อมในการทำงานและแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพทีมงาน: ข้อมูลเชิงประจักษ์จากบริษัทผลิตอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แห่งหนึ่ง*. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 8(2), 219-230.

ธนัญพร สุวรรณคาม.(2559). *ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน ความพึงพอใจในงาน ที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง*. สารนิพนธ์,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปรานอม กิตติดุษฎีธรรม . (2537). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันของลูกจ้างต่อองค์กร : ศึกษา เฉพาะกรณีอุตสาหกรรมสิ่งทอประเภทการทอผ้าด้วยเส้นใยฝ้าย และเส้นใยประดิษฐ์*. วิทยานิพนธ์,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนทรัพยากรบุคคล.(2561). แผนทรัพยากรบุคคลสำนักทรัพยากรบุคคลปี พ.ศ. 2560 – 2564. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

ภัทร์ศยา จันทราวุฒิกร.(2558). *คุณภาพชีวิตการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสระบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*.(วารสารวิจัยทางการศึกษา,มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

รายงานประจำปี. (2562). รายงานประจำปีสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

ศิริวรรณ ตันตระวิวัฒน์. (2530). *การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม: ศึกษาเฉพาะกรณีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย*. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สมภพ แสงจันทร์.ประสาท อิศรปรีดาและดร.สุเทพ ทองประดิษฐ์. (2555). *ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน ที่สัมพันธ์กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชนสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม*. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. (2)32-38

โสภา ทรัพย์มากอุดม. (2533). *ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ*. สารนิพนธ์,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ณัฏฐ์พัชร์ ลาภบำรุงวงศ์. (2562). *การประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน.*วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

อภิสิทธิ์ คุณวรปัญญาและคำรณ โชธนะโชติ. (2562). *อิทธิพลของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุนมหาวิทยาลัยมหิดล*.วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ. มหาวิทยาลัยมหิดล. (2)300-333

Brown, W. B. and D. J. Moberg. 1980. Organization Theory and Management: A Macro Approach. New York: John & Sons.

Mensah. (2014). ผลกระทบของการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่มีต่อการคงอยู่ของพนักงานของธนาคารพาณิชย์ กรุงอักกรา สาธารณรัฐกานา (A three-component conceptualization of organizational commitment". Human Resource Management Review)

Frederick Herzberg. ทฤษฎี 2 ปัจจัย. สืบค้นจาก (http://www.allianceth.com/)

Robbins, S. P . 2000. Organizational Behavior. (9th ed.). New Jersey : Prentice Hall

Walton. (1975). Criteria for Quality of Working Life. In Loues E. Davis and Albert B. Cherns (eds.). The Quality of Working Life. New York: Free Press.

Yamane, Taro.1973. Statistics: An Introductory Analysis. Third edition. New York: Harper and Row Publication.

Research Articles

An Identification of Operational Risk in Commercial Banks

Zhizhong Zhou,

International Chinese College,

Master of Business Administration, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

Abstract

With the financial globalization, the acceleration of financial innovation, and the continuous use of new technologies, the operational risk of commercial banks has become more prominent. In recent years, an endless stream of commercial bank operational risk events has brought huge losses to many commercial banks, as a result, people tend to pay more attention to the operational risk. At present, the emphasis and difficulty of operational risk management lies in the operational risk measurement. On the basis of collecting a large number of operational risk cases, this paper empirically analyzes and measures the operational risk of domestic commercial banks using the revenue model and the stock factor model. It is of great theoretical and practical significance to enrich and improve the theory and method of the operational risk management, improve the level of operational risk management of domestic commercial banks, and strengthen the supervision of operational risk capital of commercial banks.

The first step was a review of some national and international studies on the operational risk and its measurement which helped expound the research ideas, contents, and methods in this present study. Secondly, the theoretical data related to the operational risk such as its characteristics and definitions, common risk classification, and risk measurement methods were proposed. Then, the empirical analysis and test were conducted, taking the quarterly data of nine listed commercial banks from January 1, 2009 to March 1, 2019 as samples. The operational risk of nine listed commercial banks was measured based on the income model, and the influence of fixed effect was determined by the likelihood test. The accurate setting form of the model was determined by F test in a scientific and reasonable way to establish an empirical regression model which was in line with the actual situation. Finally, this paper proposed some suggestions for the effective management of operational risk in China's banking industry.

Keywords: *Commercial Bank, Operational Risk, Revenue Model, Stock Factor Model*

Received: April 13, 2021, **Revised** May 8, 2021, **Accepted** May 12, 2021

Acknowledgement : This paper is completed under the guidance of Professor Duan Yunlong. Professor Duan's rigorous academic attitude, profound knowledge, approachable, optimistic and cheerful life attitude and rigorous

and pragmatic work style have left a deep impression on me, and also encouraged me to forge ahead in the future growth road. Here, I would like to express my sincere gratitude and respect to Professor Duan.

Introduction

Faced with the continuous occurrence of operational risk loss cases and the huge economic losses caused by them, the international financial community has also introduced relevant policies and regulations to guide commercial banks to standardize the development and prevent financial risks. In 2004, the Basel New Capital Accords issued by the Basel Committee on Banking Supervision explicitly proposed for the first time that operational risk should be listed as the third biggest risk after credit risk and market risk, and included in the risk management framework, requiring financial institutions to be equipped with corresponding capital to deal with operational risk. In 2010, the Basel Accord Ⅲ put forward higher requirements on the capital adequacy ratio level, which further requires commercial banks to improve operational risk control ability. At the same time, domestic policies and regulations related to operational risk have also been introduced one after another. In 2007, the China Banking Regulatory Commission issued the Operational Risk Management Guidelines for Commercial Banks, which explained the definition of operational risk, but did not define it in detail. In 2009, China formally joined the Basel Committee on Banking Supervision, which is an important step for China to actively participate in the formulation of international banking rules. It also means that China will put the operational risk management of commercial banks on the agenda. In 2010, the five largest state-owned commercial banks and China Merchants Bank were among the first to pilot the Basel II regulatory framework. From the perspective of time axis, the international community did not gradually appear the policies and regulations related to the operational risk of commercial banks until the 21st century, and China's awareness of the operational risk of commercial banks lags behind the western developed countries.

With the increasing number of operational risk cases and the increasing amount of loss, it shows that operational risk is one of the main risks faced by China's banking industry. Therefore, it is an important task for commercial banks and bank management departments to adopt scientific and appropriate measurement methods to measure the size of operational risk and equip commercial banks with appropriate operational risk capital. In view of this, this paper chooses the operational risk of commercial banks as the research object, and focuses on the assessment, measurement and control of operational risk from the perspective of commercial banks.

Objectives

After the operational risk loss events of commercial banks were constantly exposed by the media, the government and financial institutions began to rethink and understand the operational risk, and greatly strengthened their attention to it, resulting in an increasingly strong demand for improving the ability of operational risk assessment, measurement, prevention and management. Although at this stage, the domestic many Banks use index method, the standard method for rough measure operational risk, and established the operation risk management system and internal control process, can operate the risk control and management to a certain extent, but the qualitative analysis and quantitative analysis of rough enough to deal with the complex business environment faced by commercial Banks, so you need to research more precise risk assessment and measurement to correspond to the current financial system of operation risk. This article is based on the operational risk definition, characteristics, etc. On the basis of deep understanding, analysis the present situation of the current our country commercial bank operation risk, and then combining with the operational risks in commercial Banks in China at present stage of economic and applicable income model and securities factors model for quantitative analysis of operational risk, and use the historical data and compare the results, it is concluded that the results of the two methods of differences, find out the more suitable for China's current situation of operational risk measurement method, in order to provide the basis for management and regulators to make effective decisions, at the same time late for our country commercial bank operation risk of advanced measures to provide reference and reference.

Materials and Methods

3.1 Basic principles of the revenue model

The revenue model is one of the "top-down" measurement methods of operational risk. Compared with the "bottom-up" advanced measurement methods, the data needed by the revenue model to estimate operational risk are all external to it. Usually, the variable representing the bank's income is taken as the dependent variable and its influencing factors are taken as independent variables for regression analysis. The revenue model approach is from the perspective of the whole, ignoring the individual differences between risk and loss events. Under the condition that the internal loss database of operational risk is not perfect, the revenue model can measure operational risk more conveniently and accurately.

In the revenue model, net profit is usually taken as the target variable reflecting the overall operating condition of the bank, and the regression analysis is carried out on a representative basis from the factors affecting the target variable:

$$Y = \alpha + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \cdots + \beta_k x_k + \varepsilon$$

According to the regression results, the fluctuation of the target variable (total variance) is divided into the fluctuation explained by the explanatory variable and the fluctuation unexplained by the explanatory variable. The part that cannot be explained by the explanatory variable is called the residual. Based on the assumption that net profit conforms to the normal distribution, under certain confidence, the overall operational risk capital during the statistical period is the product of the corresponding quantile and standard deviation under certain confidence.

3.2 Selection of model estimation methods

Traditional revenue models usually adopt two estimation methods:

The first method is to use ordinary least square method (OLS), using the time series data of each bank to do regression analysis respectively, so as to estimate the operational risk capital of each bank. This approach will bring great estimation error, because the listing time of China's commercial banks is relatively late, it is difficult to obtain the historical data publicly disclosed earlier in the past, and the available financial data are usually very short. In this way, it is difficult to guarantee the validity and accuracy of measurement results when model estimation is carried out in a short time interval.

The second method is to do mixed data regression, that is, each commercial bank is regarded as the exact same, there is no individual difference between them, and the time series data of each commercial bank is simply piled together for regression analysis. Although mixed data regression solves the problem of insufficient data caused by the short sample period, it ignores the differences between different commercial banks. The defects of this estimation method usually lead to poor regression fitting effect and low goodness of fit value, and further lead to the overvaluation of commercial banks' operational risk capital.

The panel data model can overcome the shortcomings of the above two estimation methods. The use of panel data model, on the one hand, can maximize the use of sample data, on the other hand, can distinguish the differences between different samples, can construct and test more real economic phenomenon than the use of cross-section data or time series data alone, so as to carry out more practical scientific analysis. Therefore, the panel data model is adopted in this paper to study the relationship between variables, which can better overcome the shortcomings of constructing time series or cross-section data series model alone. The panel data

model is used to maximize the use of sample data, and at the same time, the differences between individuals are considered to construct a model more in line with the actual economic situation.

3.3Selection of model variables

Risks faced by commercial banks occur along with their business processes, and the impact of these risk factors on business activities is ultimately reflected in the bank's Net profit. Therefore, in this paper, Net profit is selected as the dependent variable of the revenue model, which is recorded as NP.

Due to the complexity of business environment of commercial banks, there are many factors that can affect the dependent variable net profit. Based on the importance of each influencing factor, this paper mainly selects independent variables from four aspects of profitability, market risk, credit risk and liquidity risk to conduct empirical analysis on the operational risk of commercial banks.

(1) Profitability

Commercial banks, as financial intermediaries, carry out business activities on the basis of their asset scale. In the business activities of banks, the traditional deposit and loan business, which obtains interest income from deposit and loan spreads, still plays a pivotal role in the whole business activities of commercial banks. Total assets are the basis for commercial banks to earn profits. It can be said that the scale and quality of assets determine the profitability of commercial banks. The larger the total assets, the greater the profits of commercial banks will be. Interest income is the main source of income of commercial banks. The size of net interest income directly reflects the profitability of commercial banks. The higher the net interest income is, the higher the profit level of the unit deposits and loans of commercial banks will be at a specific time. Therefore, this paper preliminarily selects Scale of Assets and Net Interest Return as the indicators to measure the profitability of banks, which are recorded as SOA and NIR respectively.

(2) Market risks

Commercial banks operate in a market-oriented environment, and their operating conditions are naturally affected by the macroeconomic environment. When the macro-economic environment is good, it will promote the investment activities of enterprises and the consumption needs of individuals, and increase the demand of enterprises for loan financing and individuals for car loans, mortgages and other loans. On the other hand, a favorable economic environment will also increase people's income level and increase the idle funds of individuals and enterprises, which will also increase the bank deposit funds relatively. Under the condition of controlling the loan scale by deposit and rapid economic development, these will inevitably promote the increase of the scale of deposit and loan business, thus increasing the profits of the bank. Real gross domestic

product can well reflect the overall economic situation of China, so we choose Real GDP as one of the indicators to measure market risks. I'll call it RG in the text.

Interest rate is a measure of the price at which money is traded. In the current our country government involvement in the market economy more, and have as lender of last resort (central bank) support conditions, the residents in the commercial bank deposit break-even value-added risks faced by small, way and when the idle funds through bank loans to enterprises from all walks of life, faces could well take the risk of loans. Therefore, we can regard the deposit rate as the risk-free rate and the loan rate as the risk rate, and the difference between the two is the market's compensation for the risk, which is called the risk premium. One-year deposit and loan spreads, as an indicator to measure market risk, are recorded as ODL in the paper.

(3) Credit risk

Credit risk is one of the important sources of risk faced by banks and also one of the most important risks faced by commercial banks. Credit risk usually includes the following situations: first, the borrower fails to pay the principal and interest of the loan to the commercial bank in time and in full; Second, the borrower does not perform the loan contract according to the agreed time, amount and other conditions; Third, there is the possibility that the borrower will not be able to fully perform the contract. Credit risk will bring huge losses to commercial banks. In order to reflect the size of credit risk, we choose the non-performing loan ratio as a comprehensive description index of credit risk. The higher the non-performing loan ratio, the greater the credit risk that commercial banks face. In this paper, we write the non-performing loan ratio, which is RBL in this paper.

(4) Liquidity risk

Liquidity risk refers to the risk that the bank cannot obtain sufficient funds in time to pay the due debts or obtain funds at reasonable cost to meet the needs of enterprise development. Liquidity risk is an important factor that affects the operating results of banks. Serious liquidity risk will cause people to lose their trust in banks, resulting in a run risk and further aggravating liquidity risk. As can be seen from the source of liquidity risk, liquidity risk mainly comes from the mismatch between assets and liabilities at the time point. Deposit is an important part of the liabilities of commercial banks, and loan is an important part of their assets. In order to reflect the size of liquidity risk, this paper selects the Deposit to loan ratio as an indicator to measure the size of liquidity risk, which is denoted as DR.

Based on the above analysis, the variables preliminarily selected for the revenue model are shown in Table 1

Table 1 Variable list

profitability	Asset Size (SOA)
	Net Interest Income (NIR)
Market risk	Real GDP (RG)
	One-year loan and deposit spread (ODL)
The credit risk	Non-performing loan ratio (RBL)
Liquidity risk	Loan-to-deposit ratio (DR)

3.4 Determination of data time

Firstly, this paper uses financial data and economic indicators to establish a model for empirical analysis of operational risk of commercial banks. Therefore, this paper selects quarterly data from January 1, 2009 to March 1, 2019 to conduct empirical analysis on operational risk measurement of commercial banks.

3.5 Determination of data samples

At present, there are 16 listed large commercial banks in China. Agricultural Bank of China and Everbright Bank of China were listed later, both in 2010, which did not meet the data requirements. Therefore, the other four major banks were selected from the five major banks except Agricultural Bank of China. With regard to the other 11 joint-stock commercial banks except Everbright Bank, Bank of Ningbo, Ping An Bank, Minsheng Bank, Shanghai Pudong Development Bank and China Merchants Bank are selected as samples based on their listing time and asset scale. Bank of Ningbo has the smallest asset scale among the other 11 listed joint-stock commercial banks, China Merchants Bank has the largest asset scale, Ping An Bank, China Minsheng Bank and Shanghai Pudong Development Bank have medium asset scale and have been listed earlier.

The quarterly data of commercial banks' net profit, net interest income, non-performing loan ratio, loan-to-deposit ratio, asset size, nominal GDP and monthly data of CPI are directly from Juling Financial Platform. The real GDP data is processed as follows:

RG=GDP/CPI

RG is real quarterly GDP, GDP is nominal quarterly GDP, and CPI is the quarterly consumer price index. Since GDP is a period data, quarterly CPI is averaged for each month.

The data of one-year deposit and loan interest rates are obtained from Dongfang.com. The time-weighted average of deposit and loan interest rates is used to obtain one-year deposit and loan interest rates in the

corresponding quarter. The difference between the two is the quarterly deposit and loan interest rate spread data used in this paper.

One-year deposit and loan spread $=\sum_i \frac{(\text{loan}_i - \text{deposit}_i) * s_i}{ts_i}$

The subscript I in the formula denotes the ith interest rate in the quarter, denotes the number of days corresponding to the ith interest rate in the quarter, denotes the total number of days in the quarter, denotes the ith loan rate, denotes the ith loan rate.$s_i ts_i loan_i deposit_i$Since the time for the People's Bank of China to adjust the interest rate is not fixed, in order to more accurately reflect the quarterly deposit and loan interest rate difference, the weighted average method is used to calculate the deposit and loan interest rate spread in each quarter according to the actual number of days corresponding to the interest rate in each quarter.

Based on the above analysis of model variables, this paper uses the financial data and macro data collected from various commercial banks to further analyze the relationship among variables and optimize the selection of model variables. Since quarterly data affected by seasonal factors, in order to study the real relationship between the variables, it is necessary to eliminate the influence of seasonal factors on the variable, so this paper use the seasonally adjusted for each variable to seasonal adjustment model, the second combination of stepwise regression method is used to select all alternative variable of the sub sets, finally choosing asset scale, non-performing loan ratio, spreads as a regression model of the independent variables. Taking Industrial and Commercial Bank of China as an example, the detailed regression results are shown in Table 2.

Table 2 Output results of regression data series of ICBC

The coefficient of	Standard error of	t-statistic	Concomitant probability	
0.003809	0.00018	21.21824	0	
-64.09328	13.58286	-4.71869	0.0001	
177.9455	38.36489	4.638238	0.0001	
0.983607	Adjustment coefficient of determination	0.98164		
21.29499	Sum of squares of residuals	11336.92		
0.0000	D.W.statistic	1.971956		

As can be seen from the regression results, the optimal model takes asset size, non-performing loan ratio and deposit and loan interest rate as independent variables. Each variable passes the t-test and the R value reaches 0.98, indicating a high degree of model fitting. A DW value close to 2 indicates that there

is no autocorrelation problem in the variable. The coefficients of each variable are also in line with economic significance. Net profit is positively correlated with asset size and interest rate spread between deposits and loans, and negatively correlated with non-performing loan ratio. For other commercial banks, the regression results of asset size, non-performing loan ratio and deposit and loan spread are shown in Table 3:

Table 3 Regression output results of sample data series

		SOA	RBL	ODL	Decision	The coefficient of	
Bank of China	coefficient	0.003388	-36.01531	182.2429	0.9670	0.9630	1.5439
	T - statistic	15.38101	-3.183054	5.113152			
China Construc	coefficient	0.003837	-64.77022	164.9537	0.9557	0.9504	2.1748
	T - statistic	13.01683	-2.849431	3.119621			
BOCOM	coefficient	0.00268	-22.43512	39.30308	0.9612	0.9565	1.5681
	T - statistic	15.1202	-3.384022	2.856756			
CMB	coefficient	0.004058	-32.46669	90.71666	0.9277	0.9191	2.1139
	T - statistic	15.11163	-3.108428	4.197591			
Ping An Bank	coefficient	0.002595	-1.835155	19.74399	0.8624	0.8458	1.9954
	T - statistic	8.775328	-0.684849	0.801817			
CMBC	coefficient	0.003879	-35.90099	27.76347	0.9512	0.9453	1.7524
	T - statistic	17.47693	-3.969773	1.861218			
BANK OF	coefficient	0.002558	-3.825207	-3.106969	0.9327	0.9246	1.4232
	T - statistic	14.20238	-1.342047	-1.186201			
SPDB	coefficient	0.003509	-0.553487	34.46403	0.9842	0.9823	2.0143
	T - statistic	31.768	-0.164871	4.361288			

From the above table, we can see that most independent variables pass the t-test, and only a very few fail the t-test. R of a very few banks is lower than 90%, indicating a poor degree of model fitting. More than 90% of the net profits of most banks can be explained by bank asset scale, non-performing loan ratio, deposit and loan spread. DW values to measure the autocorrelation of the independent variables are also between 1.42 and 2.2. At the significance level of 1%, they all pass the DW test, indicating that the independent variable overcomes the autocorrelation. Based on the above analysis, this paper selects three variables of asset size, non-performing loan ratio and deposit and loan interest rate from the alternative variables to establish a panel data model for net income.

Results and Discussion

4.1 Unit root test

If the traditional causality model is directly used to build a regression model for non-stationary economic variables, the determination coefficient of the regression results may be very high, which indicates that the model of the model fits well. However, there may be no causal relationship between the actual variables, so

the simulation results have no practical significance.R^2The data used in the empirical analysis in this paper are all time series, while most of the time series in real economic life are non-stationary. Therefore, it is necessary to conduct stationarity test on the selected variables before conducting empirical research in this paper.

The specific inspection process is taken DR variable as an example. The unit root test results of the original sequence of DR are shown in Table 4:

Table 4 Unit root test results of DR

test method	LLC	Breitung	IPS	ADF - Fisher	PP - Fisher
statistical	-2.82615	-1.34504	-3.05242	44.5402	172.248
Prob.**	0.0024	0.0893	0.0011	0.0005	0.0000

As can be seen from Figure 1, the unit root test of the net profit variable was conducted directly, and at a high significance level of 5%, the null hypothesis was rejected by the Breitung t-Stat method, that is, DR was a non-stationary series. Unit root test was continued for the first-order difference variable of DR, and the test results were shown in Table 5:

Table 5 Unit root test of first order difference of DR series

test method	LLC	Breitung	IPS	ADF - Fisher	PP - Fisher
statistic	-9.61856	-2.27816	-13.588	157.9	690.107
Prob.**	0.0000	0.0114	0.0000	0.0000	0.0000

As can be seen from Figure 2, at the significance level of 1%, the associated probability of the first-order difference statistics calculated by Breitung t-Stat is also around 1%, and the p-value of the other methods is zero. Therefore, it can be considered that the first-order difference of DR is a stationary series without unit root. According to the above analysis, we can conduct unit root test for SOA, RBL and ODL variables in turn. The summary of unit root test results for first-order difference variables is shown in Table 6:

Table 6 Unit root test results of first-order difference of independent variable

variable	test method	LLC	Breitung	IPS	ADF - Fisher	PP - Fisher
SOA	statistic	-8.62909	-5.24987	-9.32149	104.239	127.38
	Prob.**	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000
RBL	statistic	-10.6741	-2.57309	-10.5171	116.992	362.051
	Prob.**	0.0000	0.0050	0.0000	0.0000	0.0000
ODL	statistic	-5.55211	-4.09622	-3.4402	38.2337	44.6809
	Prob.**	0.0000	0.0000	0.0003	0.0036	0.0005

As can be seen from the table, at the significance level of 1%, the first-order difference variables of SOA, RBL and ODL all reject the null hypothesis under the above method, that is, the variables are all first-order non-stationary, and the single-order degree is 1.

4.2. Co-integration test

Definition of cointegration: for random variables = (...)$\mathbf{X_t X_{1t} X_{2t} X_{Nt}}$', if it is known that (1) ~ I(d) (that is, each of the components of is nonstationary of order d), (2) there exists a column vector β of order N * 1, ($\beta \neq 0$), such that β' ~ I(d-b) is called a variable...$\mathbf{X_t X_t X_t X_{1t} X_{2t} X_{Nt}}$The existence of order (d,b) co-integration relationship is expressed by ~ Ci (d-b).$\mathbf{X_t}\beta$ is called the co-integration vector, and the elements of β are called the co-integration parameters.1

According to the definition of co-integration, before testing the co-integration of a set of time variables or the long-term equilibrium relationship, the single product number of time series should be tested first, and the co-integration test can be conducted directly if the single product number of variables is the same. When The Times of the single product of the variable are different, it should be transformed into the same single product by difference or other model transformation, and then the co-integration relation test should be carried out.

According to the analysis results of the unit root test above, the first-order difference of the variables selected in the paper is all stable, that is, the variable ~ I(1). The existence of co-integration relationship can be directly tested, and the test results are shown in Table 7.

Table 7 Pedroni test results

statistic	Panel v	Panel rho	Panel PP	Panel ADF	Group rho	Group PP	Group ADF
Statistical quantity (P value)	1.8386 (0.033)	-1.3790 (0.0839)	-13.4807 (0.0000)	-8.3445 (0.0000)	-0.3568 (0.3606)	-15.9672 (0.0000)	-6.8838 (0.0000)
Weighted statistical value	0.0396 (0.4842)	-1.1859 (0.1178)	-14.0113 (0.0000)	-6.9327 (0.0000)			

As can be seen from the above table, the P values corresponding to Panel Rho statistics and Panel V statistics are 8.39% and 3.3% respectively. Under the significance level of 1%, the null hypothesis without co-integration cannot be rejected. The P values of Panel PP statistics and Panel ADF statistics are both 0. Under the significance level of 1%, the null hypothesis will be rejected and all sections will be considered to have a

common AR coefficient, and the value of this coefficient is less than 1. It is easy to know that Panel Rho statistics and Panel V statistics are considered to have no co-integration relationship, while other statistics are considered to have co-integration relationship. The P value of Group Rho statistic is 0.3606, and at the significance level of 1%, it is considered that there is no co-integration relationship. The P values of Group PP and Group ADF statistics were both 0, which were significant, indicating the existence of a heterogeneous co-integration relationship. Taken together, it can be concluded that there is a co-integration relationship between DR, SOA, RBL and ODL.

In the income model, the independent variable of deposit and loan spread is used as a measure of market risk, the non-performing loan ratio is used as a measure of credit risk, and the asset scale is used as a measure of the profitability of commercial banks. The part of the model that cannot be explained by deposit and loan spreads, non-performing loan ratio and asset size is regarded as operational risk.

4.3. Mixed regression analysis

Considering the small number of sample data selected, the differences among commercial banks were firstly ignored and mixed regression analysis was conducted using the data of sample banks. The regression results are shown in Table 8:

Table 8 Measurement results of mixed regression

variable	coefficient	T - statistic	Concomitant
ODL	0.003878	54.65446	0.0000
SOA	-10.24664	-3.790725	0.0002
RBL	71.25058	7.234377	0.0000
coefficient of	0.990345	residual sum of	90457.28
ient of determination of	0.989919	D.W. statistics	1.127149
F - statistics	2321.982		

It can be seen from the table that the adjoint probability of the independent variable t-test is zero, indicating that the independent variable has a significant influence on the dependent variable. Using ordinary least squares (OLS) to estimate the model parameters are got by fitting the model, the decision coefficient reached close to 0.99, the asset scale, the non-performing loan ratio changes, explained the net profit margin of 99%, the residual sum of squares of 9.045728 trillion yuan, according to the confidence level of 99.9% of normal distribution quantile of 3.09, can draw statistical sample Banks during the period of the venture capital operation as follows:

OpRisk = 3.09 * = 929.35$\sqrt{90457.28}$

The above formula shows that during the period from 2008 to the first quarter of 2015, capital provisions of 92.935 billion yuan should be set aside for operational risks for 9 sample individuals, with an average annual capital provision of 12.82 billion yuan.

Since mixed regression regards all commercial banks as the same and ignores the differences among banks, such neglect will inevitably increase the variance of the estimation equation and thus increase the sum of squares of residuals that we regard as operational risks. In view of this, the following panel regression analysis will be carried out taking into account the differences between individuals.

4.4 Determination of model influence forms

Firstly, the likelihood ratio test was used to test the individual fixation effect, and the F statistic tested was 16.9063, and the corresponding associated probability was 0.0000. At the significance level of 1%, the null hypothesis of the random effects model was rejected. Therefore, the individual fixed effect model should be established.

4.5 Determine F test of model form

(1) Three forms of the model

CheckedListBox Label：Variable coefficient model $y_i = \alpha_i + x_i\beta_i + u_i$

CheckBox LinkLabel：Variable intercept model $y_i = m + \alpha_i^* + x_i\beta + u_i$

TreeView Button：Invariant parameter model $y_i = \alpha + x_i\beta + u_i$

(2) Based on assumptions

H_1:$\beta_1 = \beta_2 = \cdots = \beta_N$

H_2:$\alpha_1 = \alpha_2 = \cdots = \alpha_N$

$\beta_1 = \beta_2 = \cdots = \beta_N$

Through regression estimation of the above variable coefficient regression model, variable intercept regression model and constant intercept constant coefficient regression model, the following results can be obtained:

S_1= = 90457.28 50764.46 = 191376.1 S_2 S_3

And N = 9 T = 29 K = 3

F_1= = = 7.33$\frac{(S_2-S_1)/[(N-1)K]}{S_1/[(NT-N(K+1)]}$ $\frac{(90427.89-50723.19)/24}{50723.19/225}$

F_2= = = 19.48$\frac{(S_3-S_1)/[(N-1)(+1)]}{S_1/[(NT-N(K+1)]}$ $\frac{(101234.2-50723.19)/32}{50723.19/225}$

$F_{0.05}$(24225) = 1.52 (32225) = 1.46$F_1$$F_{0.05}$$F_2$

Therefore, the rejection, assumption and variable coefficient model are in line with the sample situation. Combined with the analysis of the influence form of the model, this paper adopts the variable coefficient model of individual fixed effect for empirical analysis and research.$H_1$$H_2$

4.6 Panel regression analysis

Based on the analysis of the above model form, ordinary least square method (OLS) was used to estimate the variable coefficient model of the individual fixed effect. The results are shown in Table 9.

Table 9 Panel regression results

bank name	C	SOA	RBL	ODL
ICBC	-434.4321	0.00361 (0.0000)	-68.58 (0.0000)	155.679 (0.0000)
Bank of China	-578.5923	0.00348 (0.0000)	-29.4928 (0.0007)	176.4658 (0.0000)
CCB	-322.6159	0.00347 (0.0000)	-77.1243 (0.0000)	135.9886 (0.0038)
Bank of Communications	-64.5644	0.00252 (0.0000)	-25.401 (0.0000)	33.8359 (0.0072)
CMBC	-222.13878	0.00376 (0.0000)	-29.1593 (0.0005)	74.4245 (0.0001)
Ping An Bank	-96.3363	0.00267 (0.0000)	-3.1777 (0.1481)	30.6063 (0.1389)
China Minsheng Bank	-32.0889	0.00361 (0.0000)	-30.9437 (0.0000)	14.8532 (0.2658)
ANK OF NINGB	15.5867	0.00244 (0.0000)	-3.6783 (0.0292)	-3.7761 (0.0565)
Shanghai Pudong Development Bank	-136.36885	0.00358 (0.0000)	-0.8623 (0.7734)	37.7775 (0.0000)
Weighted Statistics	coefficient of determination	0.996557	residual sum of squares	254.0943
	The coefficient of determination of adjustment	0.996022	D.W. statistics	1.935892
Unweighted statistics	determination coefficient	0.994313	residual sum of squares	53281.95
	D.W. statistics	1.906716		

Regression analysis results: the coefficient of asset size are all positive, and change in the same direction with net profit, in line with economic conditions; The coefficient of non-performing loan ratio is all negative, which changes negatively with net profit and is also consistent with the actual situation. Most of the coefficients of one-year deposit and loan spreads are positive, only the Bank of Ningbo is negative, which is not consistent with the actual situation. Most of the coefficients of cross-section individuals also pass the t-value or p-value test, but only a few fail. The sample determination coefficients are all above 99%, indicating that the model has a good goodness of fit. DW values are between 1.9 and 2.0, and the null hypothesis H0 is rejected and considered to be non-autocorrelation.$\mathbf{u_t}$At the 1% confidence level, the operational risk capital of the sample banks during the calculation period is:

OPRISK = 3.09* $\sqrt{53281.95}$ = 71.3 billion

According to the calculation results of the panel regression model, capital provision of 71.3 billion yuan should be set aside for the nine samples during the sample data period, with an average annual set aside of 9.83 billion yuan.

4.7 Comparative analysis of state-owned commercial banks and joint-stock commercial banks

In the above analysis, the 9 sample banks were regarded as a whole, and the sum of squares of residuals was used to estimate the size of the overall operational risk, so the respective risks could not be understood. In order to better understand the operational risk difference between state-owned commercial banks and joint-stock commercial banks, this part divides the 9 sample data into two groups. The first group is the remaining five joint-stock commercial banks. First of all, each bank is analyzed to estimate the operational risk of each commercial bank, and then the comparative analysis is carried out on this basis.

(1) Operational risk analysis of state-owned commercial banks

Table 4.10 reflects the empirical analysis and operational risk status of state-owned commercial banks. It can be seen from the table that the coefficients of independent variables all pass the t-value test, and the signs are consistent with the actual economic meaning. At the significance level of 1%, the DW values of the four banks all passed the test, that is, there was no autocorrelation among independent variables. For ICBC, the coefficient of determination of the regression equation reached 0.983607, and the goodness-fitting degree of the model was good. The sum of squares of residuals was 11336.92, and the operational risk capital requirement was 32.901 billion yuan. For Bank of China, the coefficient of determination of the regression equation is 0.966976, the sum of squares of residuals is 9555.21, and the operational risk capital requirement is 30.205 billion yuan. For China Construction Bank, the coefficient of determination of the regression equation is 0.955773, the sum of squares of residuals is 21581.52, and the operation risk capital is required to be 45.394 billion yuan. For Bank of Communications, the coefficient of determination of the regression equation is 0.961189, the sum of squares of residuals is 1558.01, and the operational risk capital requirement is 12.197 billion yuan.

Table 10. Operational risk assessment of the four rows in the sample

	ICBC	Bank of China	CCB	Bank of
	Coefficient (T-	Coefficient (T-	Coefficient (T-	Coefficient (T-
SOA	0.003809 (21.2182)	0.0034 （15.3810）	0.003837 （13.0168）	0.00268 (15.1202)
RBL	-64.0933 (-4.71869)	-36.0153 （-3.1830）	-64.77022 （-2.8494）	-22.4351 (-3.3840)
ODL	177.9455 (4.6382)	182.2429 （5.1132）	164.9537 （3.1196）	39.3031 (2.8568)
coefficient of	0.983607	0.966976	0.955733	0.961189
The coefficient	0.98164	0.963013	0.950421	0.956531
D.W. statistics	1.971956	1.543897	2.17483	1.568121
residual sum of	11336.92	9555.21	21581.52	1558.01
operational risk （OpRisk）	329.01	302.05	453.94	121.97

(2) Operation risk analysis of joint-stock commercial banks

See Table 4.11 for the regression results and operational risk status of joint-stock commercial banks. Most of the coefficients of independent variables passed the t-value test. Except that the coefficient of one-year deposit and loan spread LC of Bank of Ningbo was inconsistent with the actual economy, the coefficients of independent variables in the empirical model of other commercial banks were consistent with the actual economic situation. At the significance level of 1%, DW values passed the test. For China Merchants Bank, the coefficient of determination of the regression equation is 0.927731, the sum of squares of residuals is 3072.445, and the corresponding operational risk is 17.323 billion. For Ping An Bank, the coefficient of determination of the regression equation is 0.862354, the sum of squares of residuals is 1142.46, and the corresponding operational risk is 10.444 billion. For Minsheng Bank, the coefficient of determination of the regression equation is 0.951179, the sum of squares of residuals is 1993.102, and the corresponding operational risk is 13.795 billion. For Bank of Ningbo, the coefficient of determination of the regression equation is 0.932713, and the sum of squares of residuals is about 34.34. The calculated operational risk is only 1.812 billion; For SPD Bank, the goodness of fit of the regression model is very high, reaching 0.984157, the sum of squares of residuals is about 490.42, and the corresponding operational risk is 6.843 billion.

Table 11. Operational risk estimation of joint-stock commercial banks in the sample

	CMBC	Ping An	CMBC	China	SPDB
	The coefficient	The coefficient	The coefficien	The coefficien	The coefficien
SOA	0.004058 (15.1116)	0.0026 （68.7753）	0.0039 (17.4769)	0.0026 (14.2024)	0.0035 (31.7680)
RBL	-32.4667 （-3.1084）	-1.8352 （-0.6848）	-35.9010 (-3.9698)	-3.8252 (-1.3421)	-0.5535 (-0.1649)
ODL	90.7167 (4.1976)	19.7440 (0.8018)	27.7635 (1.8612)	-3.1070 (-1.1862)	34.4640 (4.3613)
coefficient of	0.927731	0.862354	0.951179	0.932713	0.984157
The coefficient of	0.919059	0.845837	0.94532	0.924639	0.982256
D.W. statistics	2.113919	1.995369	1.752408	1.423215	2.01426
residual sum of	3072.445	1142.46	1993.102	34.37719	490.4172
Operational Risk	171.23	104.44	137.95	18.12	68.43
	55.42964009	33.80029586	44.64417095	5.863206461	22.1453652
	171.2775879	104.4429142	137.9504882	18.11730796	68.42917848

(3) Comparison of operational risks between state-owned and joint-stock commercial banks

According to the state-owned commercial Banks and joint-stock commercial Banks operational risk measurement result shows that most of the operation of the state-owned commercial bank risk is higher, in addition to the bank of communications in 12 billion, the rest of the three operation risk is bigger, the industrial and commercial bank and the bank of China close to, in 30 billion, China construction bank, the largest reached $45.4 billion, risk size is about 3.7 times of bank of communications. Relatively speaking, the operating risk of joint-stock commercial banks is relatively low, the highest is China Merchants Bank, reached 17.123 billion yuan, the lowest Bank of Ningbo, only 1.812 billion yuan.

Conclusion

First, the empirical model to measure the samples of individual operation risk comparing with the results the statistical analysis shows that income model to calculate the various operational risks in commercial bank individual size statistical result is not consistent with the history, the operational risks in each individual sample size together, calculate the sample average annual operating risk capital is about 23.5 billion, is the maximum annual average historical figures 120.8 to 2 times, but compared with the results securities factors model, income

model to measure the operational risk capital compared with actual loss, about reference can be used as a measure of operational risk. The above results may be caused by the following reasons: due to the small sample data available during the period, the sample individuals are regarded as independent and the simple regression analysis is applied to each individual to calculate the operational risk capital, which ignores the relationship between each individual, thus affecting the accuracy and effectiveness of the operational demeanor.

Second, when from the overall Angle to deal with the operational risk, we find that: if the object is just a sample bank individual statistics, and does not include cannot separate the collection to a single sample bank losses events, samples of the overall loss events for 1139, the loss amount is 128.63 billion yuan, nine samples of individual loss amount is RMB 9.895 billion per year on average; If all the state-owned and joint-stock commercial banks involved in the sample are collected and counted, the total number of loss events of the sample individuals is 1,182, with a total loss amount of about 157.08 billion yuan, and the average annual loss amount of the sample individuals is about 12.08 billion yuan. Therefore, the average annual loss of the sample should be between RMB 9.895 billion and RMB 12.08 billion based on the historical statistical data.

Thirdly, combined with the empirical analysis results of the model, it can be seen that the annual operational risk provision calculated by the mixed income model should be 12.82 billion yuan, and the annual operational risk provision calculated by the income panel regression model should be 9.83 billion yuan. It can be concluded that: within the allowable error range of 1 unit, the capital provision calculated by the analysis of income panel regression model is the closest to the actual loss amount; The mixed regression results of the income model are greater than the maximum loss data of the historical statistics. The reason for this result is that the mixed income regression model ignores the differences among the sample individuals, so it may overestimate the operational risk capital of commercial banks.

Fourth, by the stock factor model, the empirical result shows that annual stock panel regression model calculation of operation risk set aside capital should be $497 billion, with the actual loss data differs very big, 40 to 50 times that of the latter, suggesting that the current phase of securities factor model in calculating the capital operation risk in commercial bank may exist some defects. First of all, China's securities market can only meet the standard of weak and efficient market at present, and the market operation mechanism and relevant legal system and norms of securities market are not perfect, which may result in that the price of China's securities market can not really reflect the intrinsic value of securities, and the market value of tradable stocks may distort the intrinsic value of securities. Second, in addition to stock market prices are influenced by supply and demand, may also be factors including politics, economy, culture and so on various aspects of influence,

and some data may involve the secrets of commercial Banks, the availability of this part of the data is restricted, regression model fitting in this paper chose three factors that affect the securities market price as the independent variables, the selection of variables may not be comprehensive and accurate enough. Therefore, the securities factor model may not be suitable to measure the operational risk of commercial banks in China under the situation that the current securities market and information disclosure mechanism are not perfect.

Fifthly, in view of the current situation in China, the operational risk loss database was established late, and the data were few and incomplete. A large number of historical loss event data is an important basis for the use of advanced measurement methods to measure operational risk. The imperfect development of securities market restricts its effective play as a barometer of real economy, thus affecting the accuracy of operational risk measurement of securities factor model. The basic index method and standard method proposed in the Basel Accord are also affected by the subjective β coefficient, which cannot objectively calculate the operational risk capital requirements. The financial data of each listed company is audited by an independent professional third party organization - accounting firm every year, so the accuracy of the data is relatively guaranteed, and the publicly disclosed financial data is also easy to obtain.Therefore, from the perspective of economy and feasibility, revenue model is a more appropriate and accurate method to measure operational risk at the present stage.

References

Aditra, M. F., Nurhayati, P., & Jahroh, S. (2021, February). Operational Risk Analysis at Agribusiness and Technology Park (ATP) IPB, Bogor, Indonesia. In *Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 1764, No. 1, p. 012216). IOP Publishing.

Si, D. K., Li, X. L., & Huang, S. (2021). Financial deregulation and operational risks of energy enterprise: The shock of liberalization of bank lending rate in China. *Energy Economics*, *93*, 105047.

Qureshi, M. A., Sohu, S., & Keerio, M. A. (2020). The Impacts of Operational Risks in the Supply Chain of Construction Projects in Malaysia. *Tehnički vjesnik*, *27*(6), 1887-1893.

Si, D. K., Li, X. L., & Huang, S. (2021). Financial deregulation and operational risks of energy enterprise: The shock of liberalization of bank lending rate in China. *Energy Economics*, *93*, 105047.

Nguyen, S., Chen, P. S. L., Du, Y., & Thai, V. V. (2021). An Operational Risk Analysis Model for Container Shipping Systems considering Uncertainty Quantification. *Reliability Engineering & System Safety*, *209*, 107362.

Trinh, V. Q., Elnahass, M., Salama, A., & Izzeldin, M. (2020). Board busyness, performance and financial stability: does bank type matter?. *The European Journal of Finance*, *26*(7-8), 774-801.

Research Articles

Research on the Influence of Employee-Organization Relationship and Psychological Contract on Employee Loyalty

Dingwen Wang,

International Chinese College,

Master of Business Administration, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

Abstract

In this article, taking China's small and medium-sized enterprises as the research object, discuss the relationship among employee-organizational relationship, psychological contract and employee loyalty, and analyze the relationship between the three in depth.

This research is conducted in accordance with the logical sequence of proposing, analyzing and solving problems. First of all, it summarizes and integrates relevant research data at home and abroad, and builds a theoretical model among the three to carry out research under the premise of research data. Second, divide the dimensions of the selected variables, and complete the questionnaire based on the maturity scale. A total of 300 questionnaires were collected. On the basis of the collected data, combined with statistical software SPSS21.0 processing and specific analysis; the hypothetical theory is verified and analyzed. On the premise of analyzing the results, and draw the corresponding research conclusions. First, for employee loyalty, the employee-organization relationship is significantly positively correlated. Second, between employee loyalty and employee-organizational relationship, the psychological contract has played a part in the connection.

Keywords: *Employee-organizational relationship; Psychological contract; Employee loyalty*

Received: April 22, 2021, **Revised** May 5, 2021, **Accepted** May 12, 2021

Acknowledgement : This research is part of the Master of Business Administration, Rangsit University

Introduction

Since the 1970s, related studies have shown that employees will only serve customers in accordance with the organization's standards if they have the support of the organization. The employee-organization relationship can satisfy the emotional needs of employees during the work process of the enterprise, and make employees have a sense of responsibility and emotional commitment to the organization. In addition to the formal economic contract, the relationship between employees and the organization also contains implicit, informal, and undisclosed mutual expectations, which constitute the content of the psychological contract. British psychologist Guest D.E (1998) believes that in the process of corporate organizational structure adjustment

and employment relationship changes, psychological contract is the most sensitive and most concentrated core factor reflecting this change. Different types of talents in the organization form different employment relationships. How to continuously improve the loyalty of different types of talents has increasingly become the focus of attention of managers.

Research Status

2.1.Employee-organization relationship

The research on employee-organization relationship originated from BARNARD, he proposed that the employment relationship is an exchange between the incentive provided by the employer and the contribution expected by the employee. This exchange includes the incentives provided (such as wages, benefits, work permissions, etc.) and the quantity and quality of the corresponding returns. The success of the organization depends on the management of this exchange relationship. Taking the employee-organization relationship as the research object, conducting research on the organizational level of the investment/contribution model, scholars define the employee-organization relationship and conclude that the organization is effective from the two dimensions of the incentive provided to employees and the expected contribution to employees Management of employee-organizational relationships. Chinese researchers (Wu Jihong, 2006) put forward the definition of employee-organization relationship from a two-way level, combined with Xu Shuying's theory, which is a social exchange relationship. It is the exchange of the rewards given to employees by the organization and the inputs provided by the employees to the organization. Because the employee-organization relationship defined at the two-way level is easy to understand, it is recognized by Chinese scholars.

2.2. Employee Loyalty

At present, there is no unified definition of employee loyalty in the relevant literature. Regarding the measurement of employee loyalty, there is currently no authoritative and complete indicator description. The main line of research abroad is mainly around organizational commitment and employee citizenship behavior. (Meyer & Allen ,1997) defined employee loyalty as "a psychological state that reflects the relationship between employees and the organization, and implies the employee's decision to stay in the organization." Domestic research includes both theoretical research and empirical research. The most characteristic of theoretical research is that employee loyalty is regarded as employees have deep feelings for the company and are willing to share ups and downs with the company. (Li Zhi et al. ,2005) pointed out that the performance of highly loyal employees is six aspects, namely, noble moral character, caring for the enterprise, dedication to work, innovation and enterprising, dedication to the enterprise, and safeguarding the interests of the enterprise.

2.3. psychological contract

(Argyris ,1960) first proposed the concept of psychological contract in "Understanding Organizational Behavior", describing it as the relationship between employees and foremen in a factory, and subsequently

conducted a lot of research at home and abroad. Foreign research mainly focuses on two schools of thought, and the focus of their dispute lies in the different definitions of concepts and the different understandings of the subject. Domestic research mainly focuses on two aspects: concept definition and application research. In terms of concept definition, (Cao Weilin ,2007) and others defined the psychological contract as: “The two parties do not express their meaning directly and clearly through some obvious form, but through various psychological hints, the two parties perceive each other. And on the basis of recognition of their expectations, a set of invisible rights and obligations is formed." In applied research, psychological contracts are considered as a competitive tool to attract, motivate, and retain talents.

Research design

3.1.Scale selection

Regarding the dimensional division of the employee-organization relationship, this study fully considers the nature of Chinese companies and employee characteristics, chooses a scale compiled by (Zhao Chen, 2016), etc., and divides the employee-organization relationship into organizational identity, employee trust, and employee-organization Started research in three directions including matching degree.

Regarding the dimensional division of employee loyalty, referring to the existing literature, (Zhang Zhican, 2001) and others used interviews, semi-open questionnaire surveys and structured questionnaire surveys. The "Chinese Employee Organizational Loyalty Questionnaire" compiled by Zhang Zhican (2001) is the most representative.

Regarding the division of the dimensions of the psychological contract, (Chen Jiazou ,2001) conducted an empirical study on the psychological contract between employees and organizations in a Chinese context, and put forward the two-dimensional theory of actual responsibility and development responsibility. The dimension division of this article adopts the two-dimensional division method proposed by Chen Jia zou et al. and the Chinese localized psychological contract questionnaire compiled.

3.2. Research hypothesis

First, the relationship between employees and the organization affects the loyalty of employees to a large extent, especially for grassroots personnel, the relationship with the organization is more subtle. (Gong Jihong & Zhong Zhangbao ,2014) studied the efficiency of agricultural science and technology system and conducted in-depth analysis by taking intermediate variables (ie, employee satisfaction and loyalty). They found that system efficiency has a positive impact on the loyalty of grassroots agricultural technology employees. Fair rules and regulations can increase the satisfaction of grassroots personnel, thereby increasing their loyalty to the organization, and have a positive effect. However, the incentive policy will have a certain negative effect, and it cannot fully enhance the loyalty of employees. (Guo Peng ,2013), (Du Hui, etc. ,2016) studied the influencing factors of employee loyalty, and analyzed from another perspective, the results showed that most

corporate systems affect employee loyalty. At the same time, by collecting relevant documents in this research field, the organizational relationship of employees has a positive effect on their loyalty. Therefore, this article takes the grassroots personnel as the research object and makes the following assumptions:

H1: There is an obvious correlation between employee loyalty and employee-organization relationship, and there is a positive correlation.

Second, the existence of a certain influence between employee loyalty and psychological contract has become a generally accepted point of view. (Huei-FangChen & Yung-HoChiu , 2009) studied the psychological contract and loyalty of employees by studying enterprise expatriates. Through in-depth analysis, it is concluded that there is a positive correlation between psychological contract and employee loyalty. Positive psychological contract has a positive guiding effect on employee loyalty, and harmony is established through relevant training, such as employee personal development planning, etc. The psychological contract is positive. Nowadays, scholars use this as a starting point to study how to improve loyalty through the perspective of psychological contract (Zhang Juan et al., 2015). Regardless of the research perspective, its conclusions have confirmed the influence of psychological contract. The loyalty of employees can improve their enthusiasm, and the role of psychological contract is obvious. From this, the following assumptions can be made.

H2: Psychological contract has a partial mediating effect between employee-organizational relationship and employee loyalty.

3.3.Research model

In the research model, the independent variable of employee-organization relationship includes three vehicle dimensions: employee trust, employee-organization matching, and organizational identity. As the dependent variable, employee loyalty is divided into five vehicle dimensions including employee satisfaction and behavior loyalty. At the same time, it also divides the intermediary variable of psychological contract, which includes not only the measurement dimension of organizational education, but also the measurement dimension of organizational relationship.

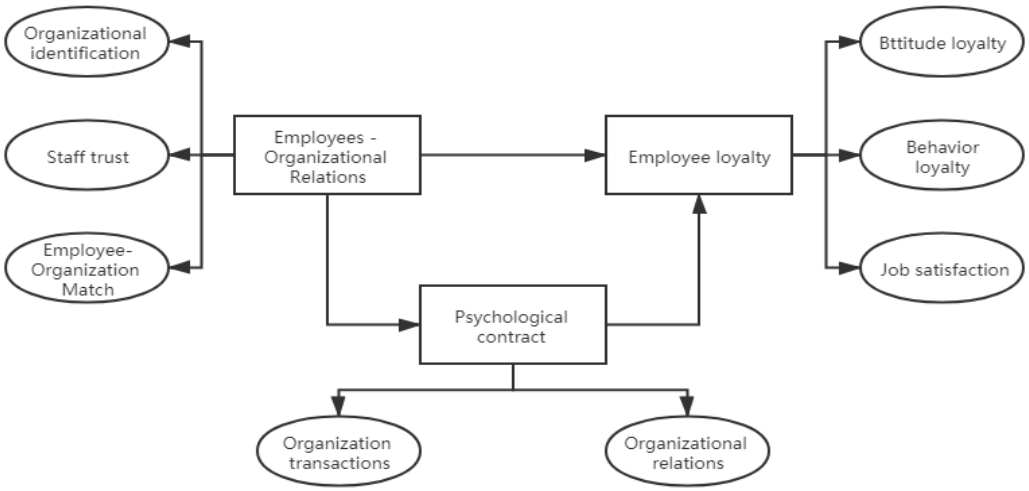

Fig 1 Research Model of Employee-Organizational Relationship and Employee Loyalty

3.4.Data procurement

This study was based on a random survey of company employees based on online surveys. A total of 450 questionnaires were distributed and 300 research samples were collected after screening. In this survey, the ratio of male to female employees is relatively evenly distributed, with female employees (46.3%) slightly less than male employees (53.7%). In terms of age, there are more than 39.7% of employees in the employee group, between the ages of 26 and 35. In terms of academic qualifications, 40.3% of employees have a bachelor degree, and 39.3% of employees have a junior college degree. From the perspective of job level, 43.7% of employees are general staff, followed by grassroots administrators, accounting for 33.0%. In terms of working experience, 45.0 employees are early-stage employees for 3-5 years, and 31.0 are new employees for 1-3 years. In terms of marital status, married employees accounted for 77.0% and unmarried employees accounted for 23.0%.

Variable	Category	Number of people	Cumulative percentage%
Gender	Male	161	53.7
	Female	139	46.3
Age	25 years and under	54	18.0
	26-35 years	119	39.7
	36-50 years	104	34.7
	51 and over	23	7.7
	High School and Below	20	6.7

Education level	junior college	118	39.3
	undergraduate course	121	40.3
	Master and above	41	13.7
Job title	Senior management	15	5.0
	Middle managers	55	18.3
	Grassroots administrators	99	33.0
	General staff	131	43.7
Length of service	Within 1 year	24	8.0
	1-3 years	93	31.0
	3-5 years	135	45.0
	More than 5 years	48	16.0

Data nalysis

4.1.Reliability and validity analysis

In this study, the questionnaire was used as the research object, and Cronbach's α reliability coefficient was used to carry out the corresponding validity analysis. The final result showed that the α coefficient of the scale between each variable was 0.915-0.968, and the α coefficient of the subscale was also Between 0.803 and 0.951, it shows that the questionnaire has ideal reliability.

Use principal component analysis to extract factors, perform exploratory factor analysis, and perform the corresponding KMO value. Generally, the KMO value exceeds 0.5, which indicates that the data meets the requirements of factor analysis, and each variable and scale are analyzed to obtain The KMO value requirement also meets the Bartlett's test ($p<0.001$) standard. Therefore, it has a higher structural validity.

By reviewing the factors that have been completed by the factor analysis, and discovering the factors related to each variable and the scale, it can be seen that the total variance explanation rate of these factors has reached 69.556%-73.247%, and their structure has also tended to be reasonable.

4.2.Multiple collinear analysis

Using the method of multicollinearity, the psychological contraction scale and the employee-organization relationship scale were tested accordingly, and the correlation between the five independent variables was further evaluated. By testing the two scales, the VIF value and Tolerance, and then conclude that for the selected impact factor, the two scales have no possibility of multiple commonality, so effective analysis can be carried out in multiple regression analysis.

variable	VIF	Tolerance
Organize transactions	0.533	1.874
Organizational relationship	0.533	1.874
Organizational identity	0.197	5.075
Employee trust	0.219	4.570
Employee organization matching	0.292	3.419

4.3.Correlation Analysis of Psychological Contract and Employee Loyalty

As can be seen from the table below, for the dimensions related to psychological contract and loyalty, the calculated correlation coefficient is between 0.7 and 0.8, which shows that there is a strong positive correlation. At the same time, for the relationship between organizational transactions, organizational relationships, and loyalty dimensions, the calculated correlation coefficient is between 0.6 and 0.7, which shows that there is a positive middle correlation relationship.

variable	1	2	3	4	5	6	7
1.psychological contract	—						
2.Organization transactions	0.898**	—					
3. organizational relationships	0.934**	0.683**	—				
4. attitude loyalty	0.736**	0.639**	0.706**	—			
5.behavior loyalty	0.721**	0.650**	0.672**	0.676**	—		
6. job satisfaction	0.769**	0.666**	0.739**	0.706**	0.686**	—	
7.Employee Loyalty	0.835**	0.732**	0.794**	0.888**	0.876**	0.906**	—

Note :* p<0.05,** p<0.01,*** p<0.001

4.4.Correlation Analysis of Employee-Organizational Relationship and Employee Loyalty

As can be seen from the table below, for loyalty and the relationship between each dimension and the employee-organization, the calculated correlation coefficient is between 0.7 and 0.8, which indicates that there

is a strong positive correlation. The correlation coefficients between loyalty and organizational identity, employee trust, and employee-organization matching are all between 0.7 and 0.8, indicating that there is a positive relationship.

variable	1	2	3	4	5	6	7	8
1.Employees - Organizational Relations	—							
2.organizational identity	0.953**	—						
3. staff trust	0.947**	0.871**	—					
4.Employees - Organization Matching	0.927**	0.824**	0.802**	—				
5. attitude loyalty	0.806**	0.760**	0.813**	0.703**	—			
6. behavior loyalty	0.693**	0.625**	0.719**	0.613**	0.676**	—		
7. job satisfaction	0.802**	0.759**	0.803**	0.703**	0.706**	0.686**	—	
8. Employee Loyalty	0.863**	0.805**	0.875**	0.757**	0.888**	0.876**	0.906**	—

Note :* p<0.05,** p<0.01,*** p<0.001

4.5.Correlation Analysis of Psychological Contract and Employee-Organization Relationship

It can be seen from the table below that the correlation coefficients between the employee-organization relationship and the various dimensions and the psychological contract are between 0.7 and 0.8, indicating that there is a strong positive correlation. For the employee-organization relationship, organizational transaction, and organizational relationship, the corresponding relationship coefficient is between 0.6 and 0.7 through corresponding calculations, which shows that the relationship between the two is a moderately positive correlation, which is hypothesis 1. Be verified.

variable	1	2	3	4	5	6	7
1.psychological contract	—						
2.Organization transactions	0.898**	—					
3.organizational relationships	0.934**	0.683**	—				

4.organizational identity	0.724**	0.589**	0.726**	—			
5. staff trust	0.805**	0.680**	0.787**	0.871**	—		
6.Employees - Organization Matching	0.703**	0.592**	0.689**	0.824**	0.802**	—	
7.Employees - Organizational Relations	0.790**	0.659**	0.780**	0.953**	0.947**	0.927**	—

Note :* p<0.05,** p<0.01,*** p<0.001

4.6.Regression analysis of psychological contract and employee-organization relationship

It can be seen from the table below that the regression coefficients of organizational transactions and organizational relationship factors have reached extremely significant levels (P <0.001). Therefore, organizational transactions and organizational relationships have an impact on employee-organizational relationships in the model of psychological contract and employee-organizational relationship. Significant influence, the regression expression is as follows:

Employee - organizational relationship =0.238* organizational transaction 0.617* organizational relationship -3.052

Independent variable	B	Standard coefficient	T value	Sig
Constants	-3.052		-9.568	.000
Organization transactions	0.510	0.238	4.973	.000
Organizational relations	1.074	0.617	12.923	.000

4.7.A Regression Analysis of Employee-Organizational Relationship and Employee Loyalty

It can be seen from the table below that the regression coefficients of the employee trust factor have reached an extremely significant level (P <0.001), and the regression coefficients of the employee-organization matching factor have reached a relatively significant level (P <0.05). Therefore, employee trust and employee-organization matching The model of employee-organization relationship and employee loyalty has a significant impact on employee loyalty, and the regression expression is as follows:

Employee loyalty =0.680* Employee trust 0.115* Employee-organization match 1.520

Independent variable	B	Standard coefficient	T value	Sig
Constants	1.520		20.911	.000
Organizational identity	0.090	0.119	1.918	.056
Staff trust	0.494	0.680	11.598	.000
Employee-Organization Match	0.087	0.115	2.262	.024

4.8.A Regression Analysis of Psychological Contract and Employee Loyalty

It can be seen from the table below that the regression coefficients of organizational transactions and organizational relationship factors have reached extremely significant levels (P <0.001). Therefore, organizational transactions and organizational relationships have a significant impact on employee loyalty in the model of psychological contract and employee loyalty. The regression expression is as follows:

Employee loyalty =0.356* Organization transaction 0.551* Organization relationship -1.772

Independent variable	B	Standard coefficient	T value	Sig
Constants	-1.772		-7.654	.000
Organization transactions	0.607	0.356	8.159	.000
Organizational relations	0.761	0.551	12.617	.000

4.9.Intermediation test of psychological contract

In 1986, Baron & Kenny took the lead in putting forward the concept of mediation testing through research, and summarized the role of mediation, and believed that mediation can occur from the following three steps: 1. For the mediation variable M and the independent variable X, the relationship between the two is Significant positive correlation; second, for the independent variable X, it is significantly related to the variable Y; third, in the research, the intermediate variable M is introduced into it, such as the independent variable X's influence on the dependent variable Y disappears or the significance decreases, It shows that M. is a complete or partial intermediary between X and Y.

In the regression equation, the independent variable and the dependent variable are respectively selected as the employee-organization relationship and the psychological contract. Based on this, the corresponding model is derived: Model 1. In the regression equation, the first-level independent variable is selected as For the employee-organization relationship, the independent variable selected is employee loyalty; model 2 is derived based on this. In the regression equation, the second-level independent variables of job

satisfaction and not necessarily psychological contract are included, and on this basis, Model 3 is drawn, and the results in the following table are obtained.

	Model 1: Psychological Contract		Model 2: Employee loyalty		Model 3: Employee loyalty	
	β value	Standardized β values	β value	Standardized β values	β value	Standardized β values
Constants	2.811		1.503		-0.392	
Staff - Organizational Relations	0.378	0.790	0.686	0.863	0.431	0.543
Psychological contract	—	—			0.674	0.406
modelR2	0.625		0.745		0.807	
ΔR2	—		—		0.379	

From Model 1, the regression equation of employee organizational relationship and psychological contract can be obtained: psychological contract = 0.790 * employee organizational relationship + 2.811

From Model 2 we can get the regression equation of employee organization relationship and employee loyalty: employee loyalty=0.863*employee organization relationship+1.503

According to the information in the table, after the psychological contract variable is added to Model 3, R2 increases from 0.745 of Model 2 ($p<0.01$) to 0.807 of Model 3, indicating that Model 3 has a better fit than Model 2. The standardized β value of psychological contract in Model 3 is 0.406 ($p<0.01$), and the significance is extremely high. After controlling for the psychological contract, the standardized β value of the employee organizational relationship is 0.543, which is still significant, but it has been reduced by 0.32 from 0.863 of Model 2. The psychological contract has played an effective role in connecting employee loyalty and employee organizational relationship, that is, Said that the employee organizational relationship not only directly affects employee loyalty, but also indirectly affects it through psychological contracts. Hypothesis 2 is verified.

6.Conclusion

In the research of this article, taking small and medium-sized enterprises as the research object, analyze the three relationships of employee loyalty, psychological contract, and employee-organization relationship. On the basis of psychological contract, put forward research hypotheses, combined with the constructed model, to discuss employee loyalty In terms of employee-organizational relationship, and further test whether the hypothesis holds.

First, take small and medium-sized enterprises as the research object to explore whether there is a positive correlation between employee loyalty and employee-organizational relationship. In the research of this

article, it discusses the degree of adhesion between the company and the employees from the aspects of comprehensive loyalty and job satisfaction of employees. For companies, gradually improve and optimize the employee-company relationship, improve employee loyalty to the company, ensure the stability of the team, and effectively control the cost of human resources in the management process, and promote the company to have sufficient comprehensive strength. Great effect.

Second, select small and medium-sized enterprises as the research object to explore the effective connection of psychological contract between employee loyalty and employee-organizational relationship. In the human resource management link, the psychological contract between the enterprise and the employee relationship can be constructed to effectively improve employee loyalty. As managers of enterprises, employees can realize the importance of psychological contract in the management process, not only pay attention to their inner demands for career and development, understand their psychological expectations for handling conflicts between work and life, and satisfy employees' compensation and benefits. While waiting for material needs, gradually meet their psychological expectations. Ensuring that employees' personal values are maximized, and then giving full play to their subjective capabilities, and proactively completing their work. Under the premise of the stability of the team, it promotes the benign and sustainable development of the company.

References

Argyris C,(1960).*Understanding organizational behavior*. London: Tavistock Publications.

Cao Weilin, Zhu Renfa, Guo Jiangping (2007). The concept, subject and construction mechanism of psychological contract. *Economic and social system comparisons* ,2007(2):132-137

Chen Jiazou (2001). *A Study on the Psychological Contract of Chinese Employees* .Beijing: Institute of Psychology, Chinese Academy of Sciences .

Du Hui, Chen Lin, Li Lihua (2016). A study on the influencing factors of post-90s employee loyalty —— based on Beijing, Shanghai, Tianjin and Fujian. *Research World* ,2016,(12),36-40.

Gao ZhongHua, Zhao Chen (2016). Does organizational politics in the workplace endanger employee performance? vision based on individual-organization theory. *Psychology report* ,2016,46(8),1124-1143.

Gong Jihong, Zhong Shengbao (2014). An empirical analysis of the relationship between system efficiency, job satisfaction and professional loyalty —— based on the investigation of agricultural technicians at the grass-roots level in 10 counties (cities and districts) of Hubei Province. *China Rural Watch* ,2014(4),71-83.

Guest D.On Meaning(1998),Metaphor and Psychological Contract: A *Response to Rousseau.ournal of Organizational Behavior*,1998(9):673-677

Guo Peng (2013). *Empirical study on the influencing factors of knowledge employee loyalty in Inner Mongolia*. Inner Mongolia: Inner Mongolia University of Finance and Economics.

Huei-Fang Chen, Yung-Ho Chiu (20090. The influence of psychological contracts on adjustment and organizational commitment among expatriates. *International Journal of Manpower*.2009, 30(8), 797-814.

Li Zhi, Li Xingmin (2005). An empirical study on the characteristics of high loyalty employees in enterprises. *STM* ,25(6):75-77

Ling Wencan, Zhang Zhican, Fang Liluo (2001). Research on the commitment of Chinese workers. *China Social Sciences* ,2001(2):90-102

MARCHJG,SIMONHA(1985).*Organizations*.New York:John Wiley and Sons IN c.

Meyler,Allen(1997).Commiment in the workplace: Theroy, research, and application, Calfornia:Sage publication,1997

Wu Jihong (2006). *Research on employee-organization relationship from two-way perspective based on social exchange theory*. Sichuan University

Zhang Juan, Lu Yumei, Peng Hefang (2015). Based on psychological contract, the new generation employee loyalty analysis —— take Changzhou manufacture as an example. *Commercial economy* ,2015(2),81-82,103.

Research Articles

Research on the Marketing Strategy of "Yangbao" Brand Walnut Milk

Jiayi Li,
Master of Business Administration,
Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

Abstract

With the development of society and the improvement of people's living standards, the awakening of consumers' health consciousness has made plant protein drinks, which are located in health and nutrition, become a rising star in the beverage market. Dali Yangbi Walnut Co., Ltd. is a company mainly engaged in developing walnut resources and deep processing, and its business scope is mainly "Yangbao" walnut drink series. "Although it has developed some regional markets, the sales area is small, the brand awareness is low, the publicity is insufficient, the overall sales volume is low, and it is still a second or third-tier brand in the market.

This thesis takes Dali Yangbi Walnut Co., Ltd, a regional brand enterprise located in Yangbio County, Dali Prefecture, Yunnan Province, as an example, firstly, based on marketing theory, we analyze and plan the research methods and technical lines involved in this paper on the basis of the current situation of domestic and foreign research and the overview of 4P S theory, Porter's five forces model analysis, consumer buying behavior and other related marketing strategy theories. Then, the basic situation of Dali Yangbi Walnut Co., Ltd. and the current marketing situation of Dali Yangbi Walnut Co., Ltd. are combined to analyze the problems in the current marketing strategy. In-depth research is conducted using Porter's five forces model analysis and empirical analysis, etc. Finally, according to the actual characteristics of enterprises and future development goals, grasp the field dynamics, targeted to develop the most reasonable marketing optimization strategy, and strive to maximize the benefits of enterprises. In this way, we can provide some reference suggestions for the strengthening and improvement of marketing in China's plant protein beverage industry.

Keywords: *Plant Protein Beverage Industry, Walnut Milk, Marketing Strategy, Consumers' Willingness to Buy*

Received: April 27, 2021, **Revised** May 5, 2021, **Accepted** May 12, 2021

Acknowledgement : This article is completed under the careful guidance of my tutor Professor Duan Yunlong. My tutor's profound knowledge and rigorous attitude have a profound impact on me. During the period of writing and learning, I got the support and help from my classmates, family members and friends. I would like to take this opportunity to express my deep gratitude to you.

Introduction

With the development of society, people have a higher standard of living and a more diversified choice for delicacy and health. With the continuous improvement of consumers' spending power, more and more attention is paid to healthy and nutritious products. Therefore, plant protein drinks with special functions has become the industry leader because of "environmental protection, health, green, natural" and other new characteristics.

Yunnan Province has also issued many policies to develop agriculture, rural areas and agriculture industries and built competitive industries with local characteristics according to the national comprehensive poverty eradication plan in 2020. Dali Yangbi Walnut Co., Ltd. is located in Cangshan West Town, Yangbi County, Dali Prefecture. The company is a local "leading enterprise " which mainly devolops Yangbi walnut resources and deep processing. The company acquires, develops and sells walnut products throughout the year. It has certain advantages in products and policies. It will further enhance the market competitiveness.

This paper is based on some of the relevant theoretical basis of the marketing management and other courses and according to the actual development of enterprises. This paper introduces the basic information of Dali Yangbi Walnut Co., Ltd. and analyzes the micro-marketing environment, and constructs the theoretical model of "Yangbao" walnut milk consumer's purchase behavior from the perspective of consumers' purchase intention. specifically.

The influencing factors of consumers' purchasing behavior were deeply analyzed by taking empirical analysis about consumers of different ages, genders, occupations and income levels. Specifically, descriptive analysis of the results will be conducted in addition to environmental analysis. The analysis results will refer to these five aspects: emographic characteristics, consumer brand evaluation, consumer quality assessment, consumer service evaluation, and evaluation of consumer and use the Logistic model to quantitatively analyze the influencing factors of consumer purchase behavior of "Yangbao" walnut milk. Based on the empirical analysis results, the research conclusions are drawn and corresponding countermeasures and suggeations are put forward. Formulate marketing plan in line with the development of the company and analyze the strategies for the external development of local brands in order to expand the market.

This paper summarizes the research, points out the shortcomings of the research, and provides directions for future research.Thus to promote the sustainable development of Yangbi walnut industry, promote the brand construction of Yangbi walnut, enhance brand awareness. Take walnut as the key agricultural industrialization development road and promote the economic development of the whole county.

Materials and Methods

For the purchase intention, Dodds and others believe that it refers to the probability and likelihood of consumer purchases of a particular product. Consumers' attitude towards a product and brand, as well as factors, forms the purchase intention. This paper integrate the viewpoints of most scholars in China. We believe that the purchase intention refers to the consumer's demand for a certain product. The performance of their consumer psychology directly determines the probability that consumers may buy the product. Research on the objectives of business operation and strategic management, Mullet (1985) holds that the ultimate goal is to meet the needs of consumers, so the subjective will of consumers has laid a good foundation and is closely related to their purchase behavior. It can effectively evaluate the behavior of consumers and make judgments. Research on consumer behavior patterns. Wang Chong, Li Yijun (2010), aiming at the online consumer purchase behavior, obtained the multi-attribute utility theory method to study the network consumer behavior pattern. According to the quality of enterprise products, produce efficiency, means of payment, sales channels, product prices and after-sales protection and other six aspects, the consumer purchase model was established. Through the calculation of the model, the specific purchasing preferences of the network consumers are reflected. Wang Wei (2010) believes that there are many factors that affect consumers' purchasing behavior in people's life. These factors include income factors, geographical factors, social factors, family factors and so on. Further analysis of the influencing factors of consumer purchase behavior can help us to grasp the general rules and changes of consumers' purchasing behavior and have guiding significance to the marketing activities of enterprises.

Through the combing and analysis of domestic and foreign literature, it provides the thinking and direction for the writing of the paper and a theoretical method for walnut milk marketing. It also verifies the feasibility of research and analysis based on consumers' purchase intention.

Analysis

3.1 Alternative product analysis

More and more consumers are beginning to pay attention to dairy products such as soy milk. Many soybean milk brands claim that their products are free of additives and preservatives, use non-GMO soybeans and so on. As a result, many health-seeking groups use it as a protein supplement to replace milk.

3.2 Bargaining power of suppliers and customers

For suppliers, sugar is one of the main raw materials for walnut milk. In 2016, the price of all the sugar in the market has risen sharply because there is not much sugar left in the market in our country. In 2019, more than 60 carton manufacturers began to raise carton prices. Because the price of raw material waste paper is still

rising. For customers, the vegetable protein beverage is regarded as a kind of good drink that is beneficial to the body by the majority of consumers, unlike other dairy products, which are regarded as daily necessities, and the product has strong substitutability. In terms of terminal, plant protein brands of various channels alleviate the pressure of terminal inventory under the premise of sales target pressure. Are often promoted in the form of price wars. As a result, the overall brand loyalty of buyers is relatively low.

3.3 Competitor analysis.

1. Six Walnuts:

Advantages: Clear market positioning. The advertising words:" Use your head often, drink Six Walnuts." penetrated the hearts of the people.

Disadvantages: In September 2015, the trademark has been met with a degree of skepticism following the implementation of the strictest advertising law in history. Many counterfeiters questioned the legitimacy of its trademark.

2. Moor Farm:

Advantages: The enterprise has the strong science and technology support and the science and technology innovation research and development ability. It has established close technical cooperation relationship with universities and many scientific research institutions.

Disadvantages: The company's products and technologies have become mature, and it is difficult to make new breakthroughs in technological innovation.

To sum up ," Yangbao "walnut milk has no absolute competitive advantage in brand influence, advertising marketing and so on compared with the six walnuts and Moore farms of the main competitors at present to sum up, compared with its main competitors, the company has no absolute competitive advantage in terms of brand influence, advertising and marketing.; the potential substitute soy milk poses a certain threat to" Yangbao "walnut milk; the supplier's bargaining power is relatively strong.

3.4 The problems of "Yangbao" walnut milk are as follows :

(1) Marketing advertising lacks innovation.

(2) The products are poorly targeted and the packaging is defective.

(3) Lack of innovation ability and lack of core competitiveness.

(4) Less purchase channels, after-sales service is not in place.

Results and Discussion

In the aspect of consumer analysis, this paper takes "Yangbao" walnut milk as the basis of consumer purchase intention analysis questionnaire survey. Four key points are selected from several factors that influence

the purchase. A total of 350 questionnaires were distributed and 307 valid questionnaires were recovered. The effective rate of the questionnaire was 81.69%.

Before the prediction analysis of consumer intention, it is necessary to make clear the purchase intention of consumers and make objective inference on the purchase behavior. Therefore, the study of purchase behavior can start with the study of purchase intention. In the study of purchase behavior, this paper, based on reference to the relevant literature, and four factors that influence purchasing behavior are sorted out as the focus of this questionnaire survery: consumer brand evaluation factors, consumer quality evaluation factors, consumer service evaluation factors and consumer activity evaluation factors.

Descriptive analysis

Table 1 Descriptive statistics Demographic variables description statistics

Variable	Category	Quantity	Percentage (%)	Cumulative percentage (%)
Gender	Male	148	48.208	48.208
	Female	159	51.792	100.000
Age	Under 18	50	16.287	16.287
	18-30	164	53.420	69.707
	31-42	84	27.362	97.068
	Over 42	9	2.932	100.000
Average monthly consumption	Less than 1000 yuan	26	8.469	8.469
	1000-2000	189	61.564	70.033
	2001-3000	74	24.104	94.137
	More than 3000 yuan	18	5.863	100.000
Vocational	Student	60	19.544	19.544
	Permanent Staff	85	27.687	47.231
	Company staff	52	16.938	64.169
	Freelance	58	18.893	83.062
	Others	52	16.938	100.000
Number of walnut milk purchases	1-2 times	96	31.270	31.270

Variable	Category	Quantity	Percentage (%)	Cumulative percentage (%)
	3-4 times	45	14.658	45.928
	5-6 times	65	21.173	67.101
	More than 6 times	101	32.899	100.000
Total		307	100.0	100.0

Through the analysis of the recovered valid samples, it can be found:

1. In terms of gender, there are relatively more women in the sample. The ratio is 51.79%. And the proportion of the male sample was 48.21%.

2. In terms of age, more than 50% of the samples are between 18 and 30 years old.

3. From the perspective of income level, 60% of the sample monthly income is between 1000-2000 yuan.

4. From the perspective of occupation, more than 20% of the samples are on the payroll.

5. In terms of the number of purchases, those who made the purchase more than six times accounted for the highest proportion, at 32.9%t. The percentage of samples purchased 1 to 2 times was 31.27%.

4.2 Correlation Analysis

Table 2 Correlation Analysis Pearson related inspection

	Brand evaluation	Quality evaluation	Service evaluation	Evaluation of activities	Purchase desire
Brand evaluation	1				
Quality evaluation	0.695**	1			
Service evaluation	0.654**	0.623**	1		
Evaluation of activities	0.631**	0.584**	0.613**	1	
Purchase intention.	0.679**	0.706**	0.608**	0.626**	1

p <0.05** p <0.01

Based on the Pearson correlation test, this paper studies the correlation between brand evaluation, quality evaluation, service evaluation, activity evaluation and purchase intention. Therefore, further regression analysis can be carried out. The results can be obtained from the above table:

There is a significant relationship between brand evaluation and purchase intention, the correlation value is 0.679, and the correlation value is greater than 0, that is, there is a positive correlation between brand evaluation and purchase desire.

There is a significant relationship between quality evaluation and purchase intention, the relative values are 0.706, and the relative values are more than 0, that is, there is a positive correlation between quality evaluation and purchase intention.

There is a significant relationship between service evaluation and purchase intention, the correlation value is 0.608, and the correlation value is greater than 0, that is, there is a positive correlation between service evaluation and purchase desire.

There is a significant relationship between activity evaluation and purchase intention, the relative values are 0.626, and the relative values are greater than 0, that is, there is a positive correlation between activity evaluation and purchase desire.

Regression analysis

Brand evaluation, quality evaluation, service evaluation and activity evaluation were taken as independent variables. Linear regression analysis was carried out with consumer purchase intention as the dependent variable. As shown in table 4.3:

Table 3 Linear regression analysis Linear regression

	Non-standardized coefficient		Standardized coefficients	*t*	*p*	R^2	Adjustment R^2	*F*
	B	of standard errors	*Beta*					
Constant	0.164	0.162	-	1.011	0.313	0.603	0.598	F (4,302)=114.754, p F (4,302)=0.000
Brand	0.259	0.065	0.227	3.984	0.000**			

	Non-standardized coefficient		Standardized coefficients	*t*	*p*	R^2	Adjustment R^2	*F*
	B	of standard errors	*Beta*					
evaluation								
Quality evaluation	0.394	0.059	0.360	6.685	0.000**			
Service evaluation	0.109	0.052	0.110	2.093	0.037*			
Evaluation of activities	0.200	0.049	0.205	4.052	0.000**			

Dependent variable: Purchase intention.

p <0.05** p <0.01

According to the statistical data in the above table, R squared is equal to 0.603, indicating that the four independent variables can explain the change of the dependent variable about 60.3%. At the same time, the model is tested by F test. (F=114.754,P=0.000<0.05) The results show that at least one independent variable in the data affects the dependent variable, that is, the purchase intention. The formula of the model is: Purchase intention= 0.164 + 0.295* Brand evaluation + 0.394* Quality evaluation + 0.109* Service evaluation + 0.200* Evaluation of activitie.

The regression coefficient values of the four independent variables and their corresponding relationships are obtained by parameter test, as follows:

1.There is a positive correlation between brand evaluation and purchase intention. It can have a positive impact on consumers' purchase intention. The regression value was 0.259(t=3.984, p=0.000<0.01).

2.There is a positive correlation between service evaluation and purchase intention. It can have a positive impact on consumers' purchase intention. The regression value was 0.109(t=26093, p=0.037<0.05).

3.There is a positive correlation between quality evaluation and purchase intention. It can have a positive impact on consumers' purchase intention. The regression value was 0.394(t=6.685, p=0.000<0.01).

4.There is a positive correlation between activity evaluation and purchase intention. It can have a positive impact on consumers' purchase intention. The regression value was 0.200(t=4.052, p=0.000<0.01).

The four independent variables in the model are positively correlated with the dependent variables by regression analysis. It has a positive impact on consumers' purchase intention.

Conclusion

In this study, a theoretical model of the purchase behavior of Yangbao walnut milk was established from the perspective of consumers' purchase intention and four dimensions of consumer brand evaluation, consumer quality evaluation, consumer service evaluation and consumer activity evaluation. Taking consumers as the object of investigation, 307 valid samples were collected. The influencing factors of consumers' purchasing behavior of Yangbao brand walnut milk were analyzed by means of binary regression analysis. The results show that consumer brand evaluation, consumer quality evaluation, consumer service evaluation and consumer activities have a positive and significant impact on the purchase intention of "Yangbao" walnut milk.

Countermeasures and Suggestions.

1 Improve product quality, improve product innovation. Introduce new flavors for different groups of people, introduce new product combinations, and update packaging. Use a personalized logo.

2 Optimize the product price space and reasonably set prices. On the one hand, to maximize profit pricing classic products. On the other hand, implement differentiated pricing for new products.

3 Expand marketing channels and increase profits. All along, the company's sales channels include self-employed, dealers and e-commerce, and in the future, third-party partners can be added.

4 Adopt a variety of promotional activities and promotional brand publicity. The use of promotion strategy is the simplest and most direct way to attract the attention of consumers, increase sales and seize market share.

5 Vigorously promote the brand, enhance brand awareness. Establish a sound walnut marketing green channel system. Continue to promote the Dali Yangbi Walnut Festival.

6 Improve consumer satisfaction in the process of consumption. Improve service level, perfect service standard, establish feedback mechanism.

References

Abay, A. (2008). Does Supermarket Purchase Affect the Dietary Practices of Households Some Empirical Evidence from Guatemala. *Development Policy Review*, 26(2): 227-243.

Dodds, W. B. (1991). Grewal. Effects of price, brand and store information on buyers produce evaluation. *Journal of Marketing Research ,91:307-319.*

Mullet, G. M., Karson, M. (1985). Analysis of purchase intent scales weighted by probability of actual purchase. *Journal of Marketing Research* ,5(22): 93-96.

TansuBarke, A., Kaiser ,H. M. & Reberte, J. C. Impact of generic fluid milk advertising on whole,lowfat, and skimmilk deman. *Journal of Dairy Science*, 1989: 2284-2291.

Wang Chong & Li Yijun. (2010). Research on Network purchase behavior. *Statistics and decision-making*. (8), 134-136.

Wang Wei. (2006). *an empirical study of consumer behavior*. Master thesis, Huazhong Agricultural University.

Research Articles

Job Insecurity and Recruitment Form towards Dispatched Labours: A Case Study with Company A

Qiang Bian,
International Chinese College, MBA,
Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

Abstract

With the development of enterprises and institutions, the employment mechanism is gradually diversified, and labor dispatch is widely used. In the coal market environment began to weaken, many enterprises in the business situation is more and more depressed. Therefore, enterprises choose to use the way of labor dispatch to reduce labor costs, so for this type of enterprises, how to effectively avoid the problem of job insecurity? This paper further studies the impact of the coal industry dispatching employees' sense of insecurity and the coal industry dispatching employees' sense of insecurity. Combined with the analysis results, the following conclusions are obtained. First, the dispatch system has a positive impact on job insecurity. Secondly, the moderating variables of organizational career management play a mediating role between the form of dispatch employment and job insecurity.

Keywords: *Employment form of dispatch system*、 *Job insecurity*、 *Organizational career management*

Received: April 28, 2021, **Revised** May 10, 2021, **Accepted** May 12, 2021

Acknowledgement : This research is part of the M.B.A. Rangsit University

Introduction

The coal industry needs a large number of employment groups, with high labor intensity, low requirements for skills, high liquidity and high wages. In order to adapt to the market, enterprises continue to carry out restructuring, mergers and other organizational change activities. With the continuous expansion of a coal company, the enterprise needs more and more front-line management and labor personnel. Although there are regular recruitment every year, these college students are far from meeting the daily production needs of coal enterprises. Labor dispatch has become an ideal employment mechanism and an effective way to control the labor cost. So (1) how does the form of labor dispatch affect the sense of job insecurity in coal enterprises? The purpose of this study is to explore the predictive effect of dispatch system on job insecurity and the moderating effect of organizational career management on it. It is helpful to help the dispatched staff to resist the risk and to guide the management practice of the organization.

Objectives

Specifically understand the current situation of the development of a coal company labor dispatch; through the investigation of labor dispatch staff on the form of dispatch employment, research on the influence of labor dispatch staff's job insecurity. For a coal company to give managers suggestions, and other enterprises to improve the status of labor dispatch management to provide reference.

Materials and Methods

3.1 Literature review

For labor dispatch, its biggest feature lies in the form of employment. Enterprises want to achieve the maximum benefit through the minimum labor cost, but the salary of many dispatched workers is far lower than expected, and there is a strong psychological gap. The dispatched workers are managed by the employer, but the labor relations are managed by the dispatching company. This kind of management mode makes employees feel that they do not care about or depend on each other. They think that they are neither working in the dispatch agency nor a real "member" of the employing enterprise. These unstable factors lead to high sense of insecurity in their work. Due to the particularity of the coal industry, employees must carry out relevant training before taking up their posts, and the cost of training is also high The influence of the relationship between the three parties will make the employers feel that the loss of employees caused by the high sense of job insecurity will inevitably increase the cost of the enterprise and damage the interests of the enterprise. Ellingson, gruys,

sacker (1998) research shows that the first reason for employees to engage in labor dispatch is to voluntarily seek the corresponding reasons for the dispatch system, which are the sense of freedom, flexible working hours, diversity, and the potential to shorten working hours. The second factor is the reason for involuntarily seeking a job under the dispatch system, which is unemployment, difficulty in finding a long-term job, laid-off and tight labor market. In the form of labor dispatch, it includes voluntary labor dispatch workers, especially for those who have no skills and are older, they have a higher probability of employment through this opportunity; at the same time, in the process of employment, they can accumulate work experience and have a greater probability to engage in a long-term job; for non voluntary labor dispatch workers, it is because of work Because of insecurity, work quality and other reasons, their work efficiency is greatly reduced.

Hu San Yi (2012) selected the job insecurity of enterprise employees as the research object. Through the relevant research conclusions, the employment quality can be effectively evaluated from four aspects: position salary, competition, social interaction and work execution. Employees' experience of job insecurity is due to the interaction of situational characteristics, individual characteristics or situational characteristics and individual characteristics, which affects the individual's interpretation of environmental factors and performance of behavior results.

Organizational career management is an activity carried out by an organization to maintain the career development of employees, which aims to help them get promotion and salary increase, and even transition to leadership positions. Baruch (1999). The contemporary employee mobility system supports a broader model. It will become more and more difficult for organizations to provide long-term and stable job security for employees. Organizations prefer flexible employment strategies more and more. Short term or temporary employment, dispatch system, personnel outsourcing and other forms of employment are increasingly widely used. The purpose of this study is to explore the predictive effect of dispatch system on job insecurity and the moderating effect of organizational career management on it. It helps to increase the employment flexibility and the ability to resist risks of dispatched employees, and has important guiding significance for the management of the organization and the practice of reducing the turnover rate of dispatched employees.

H1: dispatched employees have an impact on the form of employment and job insecurity.

H2: organizational career management has a moderating effect on the relationship between the form of employment and job insecurity.

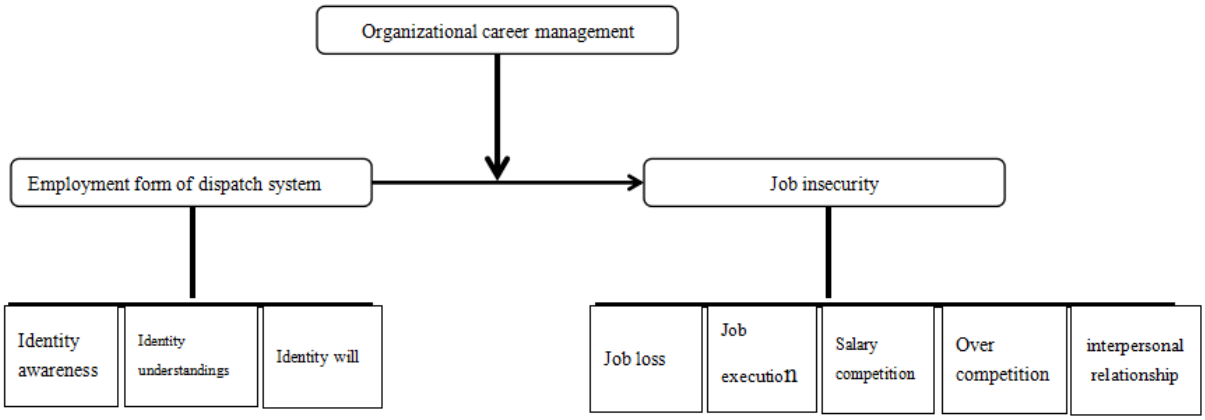

Figure 1 Theoretical framework

3.2 Research objects

In this paper, the main research is the relationship among organizational career management, dispatch employment and job insecurity. In most cases, their own knowledge level is not high, and they are sent to a coal company to engage in low-end, low-tech, and may be replaced production line jobs. They may be treated unfairly in their work, and even become a group discriminated against and looked down upon. For labor dispatch workers, a special group, they have strong work insecurity experience. It is because of the above reasons, in this paper, we choose the labor dispatch system employees as the research object, combined with the industry background of a coal company to carry out a systematic research, through the investigation of labor dispatch employees on the form of dispatch system employment, to study how to cause the influence of labor dispatch system employees' job insecurity.

3.3 Scale and questionnaire design

This paper uses the questionnaire of dispatched employees' cognition of employment forms compiled by Wang Xiaozhuang et al. (2010) to measure the subjective willingness of dispatched employees to employment forms. It is a one-dimensional questionnaire with four items. According to the Likert 5-point scale, the score includes 1-5 different points. The higher the score, the higher the degree of acceptance.

Based on the research of Hu Sanyi (2008), this paper uses his work insecurity scale to carry out the research. In the scale, the research is mainly carried out from five dimensions, with a total of 20 items. For example, there are four options for the topic of job insecurity, including four items at the same time, and insecurity in four aspects, such as execution, salary promotion, excessive competition and interpersonal

relationship. Through the measurement of job insecurity, we can see that employees' concerns and uneasiness when they face the possible loss of their existing jobs; the dimension of job execution insecurity is to evaluate employees' worries in the process of work; the dimension of salary promotion insecurity is to evaluate employees' concerns about future development and career prospects; and the dimension of excessive competition insecurity is to evaluate employees' anxiety, The measurement is a kind of concern that employees may lose competitiveness in their work; through the dimension of interpersonal insecurity, it is a kind of concern and uneasiness of employees in the process of getting along with colleagues and leaders. In this paper, we mainly use the Likert 5-point scale to score, and the score is 1-5 respectively. From the score, we can know that employees' experience of job insecurity.

In this paper, the organizational career management scale adopts the concise version developed and revised by Sturges et al. (2002) for research. In this scale, it mainly includes five items. At the same time, the scoring method of the scale mainly adopts 1-7 different scores. According to the score degree, it indicates the intensity of employees to organizational career management.

Results and Discussion

3.1 Descriptive analysis

	N	Minimum value	Maximum	Mean value	Standard deviation	Skewness	Kurtosis
Form of dispatch employment	313	1.000	5.000	3.283	0.991	-0.421	-0.961
Job insecurity	313	2.100	4.600	3.344	0.568	0.090	-1.082
Organizational career management	313	1.250	6.750	4.670	1.190	-0.589	-0.410

According to the descriptive analysis, the sample size of this survey is 313, in which the mean and standard deviation of the form of contingent employment are 3.283 and 0.991 respectively; for job insecurity and organizational career management, the mean and standard deviation are 3.344 and 4.670 respectively, and 0.568 and 1.190 respectively. According to the above data, the skewness and kurtosis of these dimensions are less than 2, which indicates that the distribution of the above variables is normal distribution.

3.2 Reliability Analysis

Name	Correction item total correlation(CITC)	α coefficient of deleted item	Cronbach α coefficient
A1:I'd like to be a dispatched employee.	0.640	0.824	0.847
A2:Because of the competitive pressure of employment, I can only accept my status as a "dispatch system" employee.	0.659	0.816	
A3:The employment form of "dispatch system" has created freedom of employment choice for me.	0.788	0.758	
A4:Flexible form of employment is the inevitable trend of talent flow, so it doesn't matter whether it's formal or dispatched staff.	0.663	0.814	
Standardization Cronbach α coefficient ： 0.846			

It can be seen from the data in the above table that the coefficient value of reliability exceeds 0.8 and reaches 0.847, which indicates that these research data have ideal reliability quality. At the same time, after deleting one item, we find that the reliability coefficient does not increase significantly, which indicates that the item can not be deleted.

By calculating the "CITC value" of the analysis items, it is concluded that the known value exceeds 0.4, which indicates that there is an ideal positive correlation between the analysis items. It shows that it has a good level of reliability. According to the above description, the reliability coefficient of the analysis data is greater than 0.8, which indicates that the data has high reliability and can be used for the following analysis.

Name	Correction item total correlation(CITC)	α coefficient of deleted item	Cronbachα coefficient
B1 I often worry that if I run into financial difficulties, I will be dismissed.	0.699	0.800	0.847

B2 I often worry that if I run into financial difficulties, I will be dismissed.	0.639	0.825	
B3 I often worry about the possibility of being resigned.	0.641	0.824	
B4 I am often troubled by the idea of career.	0.772	0.767	
Standardization Cronbach α coefficient ： 0.847			

It can be seen from the data in the above table that the coefficient value of reliability exceeds 0.8 and reaches 0.847, which indicates that these research data have ideal reliability quality. At the same time, after deleting one item, we find that the reliability coefficient does not increase significantly, which indicates that the item can not be deleted.

By calculating the "CITC value" of the analysis item, it is concluded that the known value exceeds 0.4, which indicates that there is an ideal positive correlation between the analysis items. It shows that it has a good level of reliability. According to the above description, the reliability coefficient of the analysis data is greater than 0.8, which indicates that the data has high reliability and can be used for the following analysis.

Name	Correction item total correlation(CITC)	α coefficient of deleted item	Cronbachα coefficient
C1 I am worried that I am only engaged in simple and repetitive work in my current unit.	0.620	0.810	0.834
C2 I am worried that it is difficult for the unit to provide the necessary work resources (people, things, information, etc.) in the work.	0.669	0.789	
C3 The lack of significant influence of my work in the unit worries me.	0.759	0.747	
C4 I'm worried that if I continue to work in the current unit, my ability will not be improved.	0.625	0.808	
Standardization Cronbach α coefficient ： 0.834			

From the data in the table above, the coefficient of reliability is more than 0.8, reaching 0.834, which shows that the research data has a better reliability quality. At the same time, after deleting one item, we find that the reliability coefficient does not increase significantly, which indicates that the item can not be deleted.

By calculating the "CITC value" of the analysis item, it is concluded that the known value exceeds 0.4, which indicates that there is an ideal positive correlation between the analysis items. It shows that it has a good level of reliability. According to the above description, the reliability coefficient of the analysis data is greater than 0.8, which indicates that the data has high reliability and can be used for the following analysis.

Name	Correction item total correlation(CITC)	α coefficient of deleted item	Cronbachα coefficient
D1 I'm worried about whether I can keep my current salary level.	0.640	0.819	0.844
D2 I am worried about whether my salary level can be raised in the future.	0.739	0.776	
D3 I am worried that I have not received equal treatment for my position in the unit.	0.649	0.815	
D4 I'm worried about the lack of promotion space in my unit.	0.695	0.795	
Standardization Cronbach α coefficient ： 0.844			

It can be seen from the data in the above table that the coefficient value of the reliability exceeds 0.8, reaching 0.844, which indicates that these research data have ideal reliability quality. At the same time, after deleting one item, we find that the reliability coefficient does not increase significantly, which indicates that the item can not be deleted.

By calculating the "CITC value" of the analysis item, it is concluded that the known value exceeds 0.4, which indicates that there is an ideal positive correlation between the analysis items. It shows that it has a good

level of reliability. According to the above description, the reliability coefficient of the analysis data is greater than 0.8, which indicates that the data has high reliability and can be used for the following analysis.

Name	Correction item total correlation(CITC)	α coefficient of deleted item	Cronbachα coefficient
F1 I'm afraid that if I don't make special efforts, I will be eliminated by the unit.	0.772	0.787	0.857
F2 I'm afraid that the company will continue to improve the requirements of its employees.	0.685	0.824	
F3 I am worried that I need to constantly improve my knowledge and ability to cope with my present work.	0.688	0.822	
F4 I'm afraid that my position in the company will soon be replaced by others.	0.664	0.832	
Standardization Cronbach α coefficient ： 0.857			

It can be seen from the data in the above table that the coefficient value of reliability exceeds 0.8, reaching 0.857, which indicates that these research data have ideal reliability quality. At the same time, after deleting one item, we find that the reliability coefficient does not increase significantly, which indicates that the item can not be deleted.

By calculating the "CITC value" of the analysis item, it is concluded that the known value exceeds 0.4, which indicates that there is an ideal positive correlation between the analysis items. It shows that it has a good level of reliability. According to the above description, the reliability coefficient of the analysis data is greater than 0.8, which indicates that the data has high reliability and can be used for the following analysis.

Name	Correction item total correlation(CITC)	α coefficient of deleted item	Cronbachα coefficient
G1 I am worried that my working ability will not be recognized by the leaders.	0.613	0.776	0.814
G2 I'm worried about not getting the attention of the leaders.	0.695	0.736	
G3 I'm worried that the good relationship with the leaders can't be maintained all the time.	0.607	0.778	
G4 I'm worried that the complex interpersonal relationship in the unit will bring all kinds of adverse consequences to myself.	0.623	0.771	
Standardization Cronbach α coefficient ： 0.814			

It can be seen from the data in the above table that the coefficient value of reliability exceeds 0.8, reaching 0.814, which indicates that these research data have ideal reliability quality. At the same time, after deleting one item, we find that the reliability coefficient does not increase significantly, which indicates that the item can not be deleted.

By calculating the "CITC value" of the analysis item, it is concluded that the known value exceeds 0.4, which indicates that there is an ideal positive correlation between the analysis items. It shows that it has a good level of reliability. According to the above description, the reliability coefficient of the analysis data is greater than 0.8, which indicates that the data has high reliability and can be used for the following analysis.

Name	Correction item total correlation(CITC)	α coefficient of deleted item	Cronbachα coefficient
H1 When the company can not provide development opportunities, I can look for opportunities outside.	0.613	0.827	0.847
H2 I should be responsible for the success or failure of my career.	0.669	0.812	
H3 Generally speaking, I have an independent and independent career.	0.620	0.825	
H4 Free choice of career path is one of my most important values.	0.625	0.824	
H5 Before that, I thought more about my future by finding a new job on my own than by others.	0.750	0.789	
Standardization Cronbach α coefficient ： 0.847			

It can be seen from the data in the above table that the coefficient value of reliability exceeds 0.8 and reaches 0.847, which indicates that these research data have ideal reliability quality. At the same time, after deleting one item, we find that the reliability coefficient does not increase significantly, which indicates that the item can not be deleted.

By calculating the "CITC value" of the analysis item, it is concluded that the known value exceeds 0.4, which indicates that there is an ideal positive correlation between the analysis items. It shows that it has a good level of reliability. According to the above description, the reliability coefficient of the analysis data is greater than 0.8, which indicates that the data has high reliability and can be used for the following analysis.

3.3 Validity test of the questionnaire

In this study, factor analysis (CFA) is used to analyze the structural validity of the measurement model. After the construction of the measurement model, the maximum likelihood estimation method is used to estimate the parameters of the model effectively. The rationality of the structural model is effectively evaluated by the parameter of model fitting. It is mainly to use the performance of many model fitting indexes to evaluate the fitting degree of the model effectively. Generally, it is mainly from the following two types of test methods of fitting degree and parameters to evaluate the fitting degree of the model. Based on the previous theoretical model and hypothesis, the corresponding structural model is created. According to IBM SPSS Amos 23 software, the problem of fitting test is further analyzed.

Common indicators	χ^2	df	χ^2/df	GFI	RMSEA	CFI	NFI	TLI	IFI
Judging standard	-	-	<3	>0.9	<0.10	>0.9	>0.9	>0.9	>0.9
value	33.42	26	1.285	0.977	0.03	0.993	0.971	0.991	0.994

According to the above table, in this research model, the fitness indexes such as χ 2 / DF, NFI, IFI, TLI, CFI, GFI and RMSEA all meet the standard, so the model fitness is very good.

In this paper, the mean variance (AVE) and the mean variance (CR) were used to evaluate the validity. For the convergence of each factor, the CR value and ave value must be more than 0.7 and 0.50. In addition, for each factor, if the square root value of ave is higher than the maximum value of the correlation coefficient of other factors, it means that the discriminant validity of ave is better.

In this study, 2 factors and 9 items were analyzed by confirmatory factor analysis. It can be seen from the above table that for these two factors, the ave value and Cr value are greater than 0.5 and 0.7 respectively. This shows that the aggregate validity of this data analysis is ideal.

	Form of dispatch employment	Organizational career management
Form of dispatch employment	0.783	
Organizational career management	0.129	0.732
Remarks ： The diagonal number is the square root of Ave		

For the form of contingent employment, the square root value of ave is larger than the maximum absolute value of the correlation coefficient between the factors, which indicates that its discriminant validity is ideal. For organizational career management, compared with the maximum absolute value of correlation coefficient between factors, the square root value of ave is larger, which indicates that its discriminant validity is ideal.

Common indicators	χ^2	df	χ^2/df	GFI	RMSEA	CFI	NNFI	TLI	IFI
Judging standard	-	-	<3	>0.9	<0.10	>0.9	>0.9	>0.9	>0.9
value	286.408	160	1.79	0.919	0.05	0.952	0.943	0.943	0.953

According to the above table, in this research model, the model fitness indexes such as χ 2 / DF, nnfi, IFI, TLI, CFI, GFI and RMSEA all meet the standard, so the model fitness is very good.

In this study, 5 factors and 20 items were analyzed by confirmatory factor analysis (CFA). It can be seen from the data in the above table that for the five factors, the ave value is more than 0.5, while the corresponding CR value is more than 0.7. This shows that the aggregation (convergence) validity of the analysis data is very ideal.

	Job loss	Job execution	Salary competition	Excessive competition	Interpersonal relationship
Job loss	0.777				
Job execution	0.162	0.765			
Salary competition	0.258	0.180	0.765		
Excessive competition	0.222	0.138	0.194	0.783	
Interpersonal relationship	0.262	0.049	0.246	0.228	0.730
Comments on a form ： The diagonal number is the square root of Ave					

The root value of ave is 0.777, which is more than the maximum absolute value of correlation coefficient between factors, which is 0.262. This shows that ave has ideal discriminant validity. It is concluded that the square root value of ave is larger than the maximum absolute value of correlation coefficient between factors, which is enough to explain the rationality of discriminant validity. Compared with the maximum absolute value of the correlation coefficient between factors, the square root value of ave is larger, which is enough to explain the rationality of its discriminant validity. Compared with the maximum absolute value of correlation coefficient between factors, the square root value of ave is larger. It is enough to show the rationality of its discriminant validity. Compared with the maximum absolute value of correlation coefficient between factors, the square root value of ave of interpersonal relationship is larger, which is enough to explain the rationality of its discriminant validity.

4.4 Regression analysis

	Unstandardized Coefficients	Standardization coefficient	t	p	VIF	R^2	Adjustment R^2	F

	B	Standard error	Beta						
constant	2.768	0.106	-	26.066	0.000**	-	0.094	0.091	F(1,311)=32.157,p=0.000
Employment form of dispatch system	0.176	0.031	0.306	5.671	0.000**	1.000			
Dependent variable ： Job insecurity									
D-W值： 1.949									
* p<0.05 ** p<0.01									

It can be seen from the data in the table above that the independent variable is the form of dispatch employment, and the dependent variable job insecurity is linearly regressed. Finally, the R square value of the model is calculated from the data in the table above, which is 0.094, which shows that 9.4% of the reasons for the change of job insecurity are related to the form of dispatch employment. At the same time, the F test of the model is carried out, and the final conclusion is drawn The model has passed the F test (F = 32.157, P = 0.000 < 0.05), which shows that the form of dispatch employment will have a certain impact on job insecurity. Combined with the relevant model, the relationship between them can be expressed by the formula of job insecurity = 2.768 + 0.176 * dispatch.

By calculating the form of dispatch system, the regression coefficient is 0.176, which shows that the form of dispatch system has a significant positive impact on job insecurity.

In conclusion, the form of dispatch work will have a positive and significant impact on job insecurity.

The purpose of this paper is to study the influence of independent variable (employment form) on dependent variable (job insecurity) without considering the interference of regulatory variable (organizational career management). The independent variable (form of dispatch) showed significant difference (t = 5.671, P = 0.000 < 0.05). It means that the form of dispatch has a significant impact on job insecurity. There was a significant interaction between the form of contingent employment and organizational career management (t = 5.949, P = 0.000 < 0.05). It means that when the form of contingent employment has an impact on job insecurity, the moderating variable of organizational career management, because it is at different levels, its impact range will also have different changes.

Average value	0.150	0.029	5.222	0.000	0.093	0.206
High-level (+1SD)	0.331	0.041	8.060	0.000	0.251	0.412
Low-level (-1SD)	-0.032	0.043	-0.753	0.452	-0.116	0.051

According to the results of simple slope test, for the form of dispatch employment and job insecurity, in the case of higher organizational career management, it will show a higher regulatory; at the same time, its regulatory role is not significant in the case of irrational organizational career management.

Conclusion

5.1Conclusion and suggestion

The research results show that the following research results are obtained through questionnaire survey, and the influencing factors of the insecurity of labor dispatching staff in a coal company are clarified. This study finds that the "dispatching employment form" is regarded as the antecedent variable, and the sense of insecurity of dispatched employees will also be affected. According to the analysis results, it is shown that the dispatched employees not only recognize the freedom of employment choice and various job opportunities created by such employment forms; meanwhile, it will not reduce the sense of insecurity, but show that employees are worried In the unit, the competitiveness of the work will be lost. At the same time, the results of post inspection show that the low education level groups are more active in the employment form of the dispatching system. Combined with the post dispatching staff, it is found that the employment mode is generally selected by the lower education group. The reason may be that the employment situation is still grim, and the dispatching institutions can save many links and provide the post to obtain labor remuneration more directly. A coal

company belongs to this type of company, which further strengthens the communication and cooperation with the labor dispatch company. Meanwhile, it is necessary to gradually improve the corresponding labor employment management system, promote the detailed and institutionalized management, actively explore the employment demand of coal mine, understand the operation of each post, and optimize the living conditions under the existing preparation, so as to make the preparation and salary of all directions The salary tends to be reasonable, and at the same time, the labor dispatch personnel can gradually identify with the company's corporate culture, and really play the role of labor dispatch as a form of employment, and the enterprise management and human resource management should play its due role and improve its management efficiency.

Organizational career management has a significant moderating effect on the impact of the interaction between the form of dispatch employment and organizational career management on the sense of insecurity of excessive competition. As an exploration of the environment, the perception of organizational career management not only reflects the difference between the subjective and objective understanding of the environment, but also leads to the mismatch between the individual and the environment. The results of simple slope test show that: under the high moderating effect, further at a high level, organizational career management is a kind of organizational support for dispatched employees. In the low sense of organizational support, individuals lack the willingness to return and identity due to organizational support and attention, and work insecurity is enhanced. The reason why workers have the right to choose to work in a coal company in the form of labor dispatch is also attracted by the treatment and strength of the enterprise. Therefore, at this time, the company can adopt the incentive mechanism of transferring to regular employees to encourage the dispatched employees, so that they can understand that as long as they compound conditions, they will have the opportunity to become regular employees of the enterprise, and they can get the corresponding benefits and benefits. This is to have strong motivation, give full play to their subjective initiative, and better complete the work.

Based on the results of this paper, the paper explores the relationship among the employment form of dispatch system, the organization of career management and the sense of insecurity. From the perspective of a coal company management, there are several enlightenments as follows:

(1) Reduce the imbalance of employees due to the difference of employment form, and effectively alleviate the production of work insecurity experience. The results show that even employees with positive and adaptive attitude towards the employment form of dispatch system will still have strong experience of

insecurity. This kind of continuous worry not only damages the physical and mental health of employees, but also affects the trust and commitment of employees to the enterprise, and even affects the personal work efficiency and then harms the interests of the organization.

(2) Pay attention to the professional growth, personal growth and working environment of employees. Let employees give full play to their potential, so as to better serve the enterprise and society. For coal mining, the main reason for the lack of challenges lies in the long time of the company, and very boring, a large number of repetitive work, will certainly strike its work enthusiasm, even hate the work. In the face of these problems, as a coal company, it can regularly carry out corresponding skills competition, post technical training and other activities, so that employees can learn from each other during the competition, and exchange experiences, so that employees can be more enthusiastic about the post work and improve work efficiency. Secondly, we need to consider the needs of the post regularly and combine the needs of the employees so that the employees can have the opportunity to transfer or promote. Let them have more attempts in the post, understand the characteristics of the work in the non-use stage, make them more expect to work, more willing to take the initiative to work, complete the work, but also ensure the work efficiency.

Although some meaningful conclusions have been obtained in this study, there are still some deficiencies and need further study. Due to time limit and force majeure, only 313 valid questionnaires have been received. Therefore, in order to strengthen the reliability and reliability of this study, the number of samples and the scope of collection can be expanded in future research, and questionnaire collection can be conducted in different urban areas and different scales. This makes the questionnaire more universal and can reflect different regions and enterprise scale to further Expand the sample range.In the future, more research and research will be added, and more coal enterprises will be included in the research category as far as possible. In this way, the universality of the research will be increased, and the conclusions drawn will be more reference significance.

References

Baruch,Y.(1999).Integrated career systems for the 2000s.International Journal of Manpower.Vol. 20(7),432-457.

Ellingson, J. E., Gruys,M. L. & Sackett, P. R. (1998). Factors related to the satisfaction and performance of temporary employees. Journal of Applied Psychology.Vol. 83(6), 913-921.

Hu sangi.(2008). Job insecurity and its influence mechanism on organizational outcome variables.(me dical dissertation, central China Normal University)

Hu Sanya.(2012).Research on the relationship between job insecurity and organizational commitment of employees -- with psychological contract breach as the mediating variable. Economic management,Vol. 34(8),105-113

Sturges, J., Guest, D., Conway, N. & Davey, K.M. (2002). A longitudinal study of the relationship between career management and organizational commitment among graduates in the first ten years at work. Journal of Organizational Behavior.Vol. 23, 731-748.

Wang Xiaozhuang. & Chen Shiping. (2007). Psychological contract characteristics of dispatched employees. Journal of Guangzhou University (SOCIAL SCIENCE EDITION),Vol. 6 (7), 21-25

Research Articles

Analysis of the Influencing Factors of Tourist Satisfaction of Tourist Attractions with Influencer Characteristics: A Case Study of Anaya in Qinhuangdao

Yuzhu Wang

International Chinese College, MBA, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

Abstract

Based on the analysis of SPSS 24.0 software, we found that the relationship between infrastructure and tourist satisfaction is positive correlation, service management and tourist satisfaction are positive correlation, tourism landscape and tourist satisfaction are positive correlation, and the factors affecting tourist satisfaction are high, respectively, the tourist landscape is higher than the infrastructure is higher than the service management, And the characteristics of network celebrities will interfere with the relationship between tourism landscape evaluation and tourist satisfaction.

Keywords: *Qinhuangdao Anaya, Tourist Satisfaction, Network Characteristics*

Received: April 24, 2021, **Revised** May 11, 2021, **Accepted** May 12, 2021

Acknowledgement : This research is part of the M.B.A. Rangsit University

Introduction

With the development of China's economy in recent years and the obvious improvement of the level of national consumption, in order to promote the growth of the spiritual and cultural consumption of the people, the National Tourism Administration has proposed to comprehensively promote tourism construction in the whole region. Solve the problem of the number of scenic spots and the growing spiritual needs of the people (Zeng and Cheng, 2009). When the spiritual level and economic level of the people are improved, more and more people choose to travel in their spare time, which requires more and more high quality of tourist attractions, but also for the development of tourism. With the improvement of tourism demand, service quality is not a bright spot of tourism, service quality is not the focus of travel, but more concerned about whether the scenery style of destination is more characteristic.

In the new economic system today, tourism also has higher requirements for the region and ecology. The upgrading of industrial model has become a new idea of tourism, more effectively with the common development of local characteristics, the development of characteristic cities and tourist attractions is a key development project (Zhang, 2012). At present, the per capita income increases, the demand of people increases, and the government also needs a better way of tourism. The government also supports the upgrading of the tourism industry model, combines the needs of local culture and creates new forms of tourism. Governments around the world pay more and more attention to local characteristics and development, and the Chinese government gradually pays attention to the increasing of tourist attractions with local characteristics (Song, 2016). Although we grasp the cultural aspects of vigorously upgrading, do our best to improve the level of local characteristics of culture, but due to inadequate conditions and other reasons we find that there should be different cultures in various places, the style of tourist attractions are the same (Tu and Lin, 2016). Planners who develop and upgrade scenic spots should not focus on whether they can pass the government review, because passengers are the real experience, and the feeling of the scenery is very intuitive.

Due to the small scale of Qinhuangdao tourism industry, it is difficult to form scale effect and cluster effect in Qinhuangdao tourism industry. At the same time, the tourism season is obvious, Qinhuangdao is a marine climate, this climate feature will bring obvious light season to Qinhuangdao tourism, most tourists to Qinhuangdao tourism for the purpose of summer, the local tourism and climate season has a close relationship. The level of economic development in Qinhuangdao is relatively general, the investment in tourism industry is low, and the propaganda for the development of ecological, environmental protection and leisure tourism is relatively small (Du, 2017).

The modern social economy science and technology is developed, all kinds of new media on the Internet appear enthusiastically, the speed of the new video transmission efficiency headed by shaking sound and fast hand is amazing, the visual transmission across the region, the speed of the new image transmission efficiency is amazing, beyond the regional visual communication, the experience of understanding the local

sense of region has been different. New media software exposed a large number of regional scenery, forming the so-called network popular tourist attractions. The view of Internet celebrities has also attracted a lot of attention because it provides a unique sense of place, habitat and communication methods have become a compelling topic. Therefore, in this context, the study of destination sense and network communication is worth thinking about.

Literature review and research hypothesis

2.1 Infrastructure and tourist satisfaction

For the research on the relationship between infrastructure and tourist satisfaction, there have been many achievements of scholars, such as Wang, Wang and Guo (2020) argued that the traffic situation, diet level, public toilets, safety facilities, attention facilities of tourist attractions directly affect the tourist experience and satisfaction. Liu (2020) shows that the public security environment is convenient, the tourist safety management mechanism is improved, the customer flow is controlled, and the construction of security system and monitoring system is strengthened to create a good tourist atmosphere. Comprehensive management should be carried out from details to standardization of the overall situation.

Li and Wang (2010) believe that too few toilets and fees will seriously affect tourist satisfaction. Wang (2020) thinks that the index of complete facilities is one of the main factors to improve satisfaction, and it is very important to perfect infrastructure. Relevant departments should increase investment in infrastructure construction, investment in infrastructure construction, improve rural health, strengthen network construction, and realize integrated planning and construction of mobile, catering, transportation and accommodation. At the same time, we should build tourist routes and cultural roads to realize the close relationship between cities, traffic nodes and rural scenic spots. To improve rural health, strengthen network construction, and realize the integrated planning and construction of travel, catering, transportation and accommodation, we should not only build traffic roads, but also tourism roads and cultural roads, and realize urban and traffic nodes. Seamless docking between rural scenic spots.

Bowen, David, Clarke and Jackie (2002) advocates that the better the infrastructure of a tourist destination, the higher the tourist satisfaction, and the tendency to visit the tourist attraction or recommend it to others. In addition, the conclusions of Chinese scholars are similar. For example, Wang et al. (2020) argue that the food level, public toilets, safety facilities, attention facilities and so on of tourist attractions can affect the tourist experience, which can indirectly reflect the satisfaction of tourists to tourist attractions; Li and Wang (2010) research on the management of tourist attractions facilities shows that too few toilets and so on can not meet the needs of tourists and affect the dissatisfaction of tourists. Liu, Ge and Chen (2017) found that tourism public service infrastructure has the greatest impact on tourist satisfaction by studying traditional tribal heritage sites. Zhang (2019) thinks that tourism infrastructure is an indispensable facility that tourists must rely on and

use during their stay, so it is necessary to carry out infrastructure construction scientifically and reasonably, parking space is insufficient, parking space is tight, and people and cars are closed.

To sum up, that is to say, the higher the evaluation of environmental hygiene and protection status of a tourist attraction, toilet hygiene in the scenic spot, public rest facilities signs and road signs in the scenic spot, the higher the overall satisfaction with the tourist attractions. Therefore, the following assumptions are proposed.

H1: Infrastructure evaluation has a positive impact on tourist satisfaction

2.2 Service management and tourist satisfaction

Chi and Qu (2008) studied the development trend of national park tourist management. He advocates that the improvement of tourist management in the 21 st century is mainly reflected in the service management principle introduced by the park. The center of tourist attraction management was converted from the former "tourist attraction manager" center to "tourist center ". To meet customer satisfaction through management thinking, we must meet consumer expectations and expectations. Even to meet the expectations above. On the other hand, tourists' requirements for tourist attractions also show different needs. In this way, it is the main factor to improve the satisfaction of tourists to meet the requirements and needs of tourists. At the same time, Ramseook, Seebaluck and Naidoo (2015) have the same view. He introduced the concept of customer satisfaction in the field of consumer behavior when studying national protected areas and parks. The service management is based on the management of tourists, which improves the satisfaction management of tourists, and forms the content of tourist service management and the difficulty of tourists. And plan to apply it to national parks in Canada and in practice.

For the research of Chinese scholars, the smile service proposed by Liu (2020) is the main one. He thinks that service management is the face to face of staff and tourists in scenic spots. Communication and service should be systematic training for employees in scenic spots, while learning various skills, smile service. Scenic area staff and tourists face-to-face communication and service, the scenic area to staff systematic training, master all kinds of skills, but also smile service.

In different industries, customer expectations have different effects on perceived quality, and expectations play different roles. For non-durable goods, customers can form more correct and objective expectations. Customers may be the first to contact a product, so the role of customer expectations is different, that is, expectations for satisfaction evaluation. Oliver (1980) believe that the formation of customer expectations is multi-faceted, pre-consumption customer performance prediction, advertising, business communication, word of mouth and previous similar experience can form customer expectations for this consumption, customers evaluate quality according to their expectations, customer expectations affect customer perceived quality is logical, and a large number of studies have shown the role of customer expected quality on customer perceived quality. This paper mainly adopts the Oliver expectation inconsistency model, which is the representative of the significant negative effect of expectation quality on perceived quality. Liu (2020) verifies that restaurant

tourist expectation has a direct impact on tourist perception quality in constructing tourism service satisfaction model, and concludes that tourist expectation has no direct impact on tourist satisfaction. Therefore, the following assumptions are proposed.

H2: Service management evaluation has positive effect on tourist satisfaction

2.3 Tourism landscape and tourist satisfaction

Wang (2000) believes that tourist attractions are places or facilities that take facilities as the medium and refer to activities and services such as tourism, entertainment, physical and mental edification, and emotional edification. Tourist attractions attract tourists with their own tourism characteristics and values, and provide corresponding tourism facilities and services to meet the needs of tourists tourism, health fitness, leisure and entertainment, scientific examination and exploration, education and particularity. Tourism needs by professional institutions to manage the implementation of "benefit" regional combination. Tourist attractions are places or facilities that attract tourists with their own tourism characteristics and values, and then provide appropriate tourist facilities and services to meet the needs of tourists for sightseeing, recreation, recreation, scientific exploration, education and special tourism. Zeng and Cheng (2009) believe that the planning of tourist attractions is based on the natural resources owned by the scenic spots themselves, combined with social and economic conditions, and then related development, protection and management of scenic spots. Their analysis shows that the target market, innovative products and consciousness, diverse cultural significance and science and technology are the necessary conditions for the planning and development of scenic spots.

Image is a kind of overall cognition and impression of the subject matter, People often make different decisions because of different perceptions of images. The halo effect in psychology confirms the importance of images, Zeng and Cheng (2009) pointed out that the image of tourist attractions can have a positive or negative halo effect on consumers, Affect their tourism behavior. The positive halo effect will enhance visitors' awareness and evaluation of the tourist attraction, It helps to cultivate tourists' willingness to visit again; The negative halo effect will produce the reverse effect. In tourism, Tourism landscape will affect tourists' evaluation of tourism experience. Kala and Barthwal (2020) The tourism landscape as an independent variable, Tourism experience as a dependent variable, It is concluded that tourism landscape has a positive impact on tourism experience. Zhang (2012) studied the relationship between destination image, tourism experience and behavior intention of tourists in cultural festival activities, It is concluded that destination image has a positive impact on tourism experience. Jamaludin, Johari, Aziz, Kayat and Yusof (2013) The study noted that, A good environment, Will improve the quality of tourists' perception of tourist destinations, And tourist satisfaction, That is, tourism environment atmosphere and satisfaction has a significant positive impact; Wang (2000) advocated tourist attractions as certain tourist resources, tourist attractions, entertainment facilities, Facilities are a medium, Is to provide travel, entertainment, physical and mental, emotional cultivation and other activities and services of

the place or facilities. The view that tourism landscape has a positive impact on tourism experience is recognized. Therefore, make the following assumptions:

H3 ： Tourism Landscape Evaluation has Positive Influence on Tourist Satisfaction

2.4 Moderator of the network characteristics

In the past two years, through the short video platform such as shaking sound, fast hand and Weibo small red book network red person's recommendation, some originally did not have any fame place, many even can not be called the scenic spot, suddenly explodes overnight. This brings some inevitable problems, such as the supporting facilities of scenic spots can not serve such a huge passenger flow. The so-called network red scenic spot toilet is very few. The charge standard is inconsistent, the parking lot private random charge phenomenon is serious. The scenic spots have no indication signs and tourists are congested. Due to the surge in the number of people, the increase in health dead corners, a large number of garbage littering, no staff sorting and cleaning for a long time (Hua and Mao 2020), it can be seen that tourist attractions with network characteristics can attract tourists in a short period of time, but the supporting facilities may not meet the satisfaction of tourists, so the network characteristics may affect the adjustment effect between tourist satisfaction factors.

Zhang (2017) thinks to create the local feeling of scenic spot characteristic, promoted the tourist experience. At present, it has become a social phenomenon to attract social attention. The theoretical basis of tourist attractions based on network characteristics propaganda mainly lies in a local sense construction mode under the new media. Gao (2020) thinks that tourists have different forms of emotional connection and behavior attitude loyalty to the region because of their experience with the environment. This is a sense of geography. In the tourism scene, tourists will have different forms of emotional connection and loyalty to the place because of their experience with the environment, which is a sense of place. The scenic spot will strengthen the scene experience of tourists to the environment through the creation of local sense, and obtain higher level satisfaction of body and mind.

The credibility of information source refers to the degree to which information is trusted by the audience, which is a positive characteristic of information and an important factor affecting the effectiveness of communication. This characteristic affects the audience's attitude towards receiving information. Ayeh (2015) believe that consumers analyze information according to the source and content of information, and the credibility of information content will change the attitude or understanding of the audience. Network celebrities through the network to promote scenic spots as an external stimulus will affect the mood of tourists, and further affect the behavior intention of tourists. In addition, the theory of meaning transfer holds that the attitude of consumers to the characteristics is transferred to the product or service, and the reliability, professionalism and attraction of network characteristics will cause the happiness and emotion of tourists. If the characteristics

have high reliability, professionalism and attraction, it will make tourists have a good impression on Ana network characteristics scenic spot. The following assumptions are therefore made:

H4a: The network characteristics will affect the relationship between infrastructure evaluation and tourist satisfaction.

H4b: The network characteristics will affect the relationship between service management evaluation and tourist satisfaction.

H4c: The network characteristics will affect the relationship between tourism landscape evaluation and tourist satisfaction.

According to the theory of expectation performance difference, customer satisfaction index model, meaning transfer theory, combined with the impact factors of tourist satisfaction, network celebrities and other concepts and related research literature review, this paper puts forward the conceptual model of this paper. First of all, this paper selects three representative influencing factors of tourist satisfaction of Anaya popular scenic spots as the research variables, namely infrastructure, service management and tourism landscape. The model was constructed as follows:

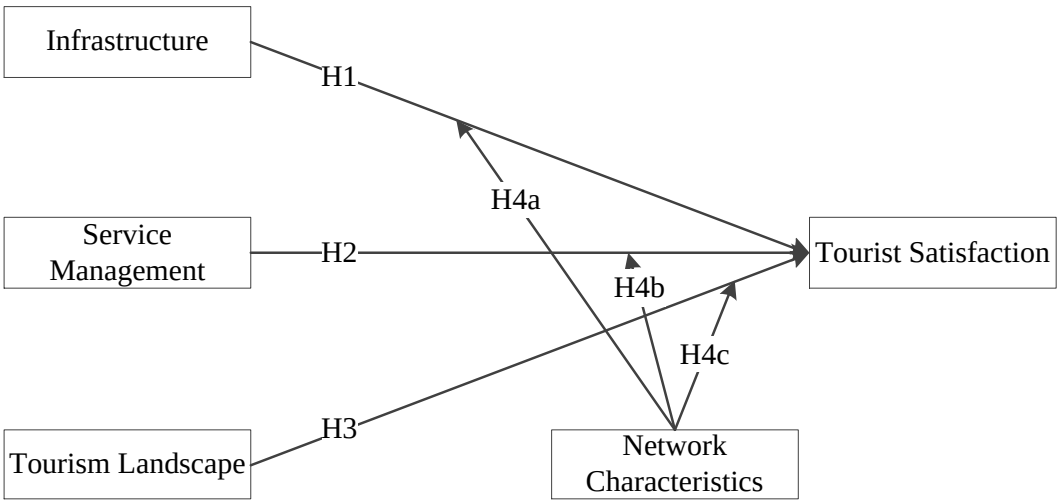

Figure 1 Conceptual model

Objectives

This paper constructs the influencing factor model of tourist satisfaction, combines theory with empirical evidence, analyzes the important factors that affect the tourist satisfaction of Ana network characteristics scenic spot, and provides a reference and basis for how to improve the tourist satisfaction of scenic spot. Specifically, the main purpose of this paper is as follows.

1. Based on the evaluation criteria of tourist satisfaction, the main factors affecting tourist satisfaction of Ana's popular tourist attractions are established

2. An empirical study on the influencing factors of tourist satisfaction of Ana popular tourist attractions. Through empirical analysis, the influence degree of each variable on the tourist satisfaction of variables, the correlation relationship and the overall satisfaction degree of tourists to Ana popular scenic spot

3. The research results are summarized and integrated, and the purposeful countermeasures are put forward for the reference of the managers of Ana Red Scenic spot.

Research design

The first part is the influencing factors of tourist satisfaction, Divided into infrastructure, service management, tourism landscape three variables, This paper based on Li and Wang (2010) measurement indicators. The three dimensions total 21 questions. Cronbach's **α** coefficient for infrastructure evaluation is 0.826, Cronbach's **α** coefficient of service management evaluation is 0.783, Cronbach's **α** coefficient of tourism landscape evaluation is 0.706, Infrastructure evaluation site KMO 0.982, KMO of service management evaluations is 0.907, Tourism landscape evaluation site KMO is 0.903.

The second part is satisfaction, referring to Wang, Liu and Zhang (2010) the integration of tourist satisfaction items, as well as the revision of some topics, a total of 3 questions. Cronbach's **α** coefficient of tourist satisfaction was 0.712. Tourist satisfaction KMO is 0.690.

The third part is the network characteristics, referring to the scale of network characteristic studied by Ao (2016). After modification, there are three measurement items. Cronbach's **α** coefficient of network characteristics is 0.840. Network characteristics is KMO 0.898.

Result

The questionnaire was conducted from 27 February to 28 February 2021, Ctrip online UGC platform into the Anaya attractions exchange platform, To interact with visitors who have come, Distribute online questionnaires to these visitors, Through the distribution of questionnaires, interviews, collection and collation, Because it's an online questionnaire, We can't count how many visitors actually scan the QR code, Through the statistics of the online questionnaire, A total of 349 were recovered, Deducting 21 consecutive, inconsistent and invalid questionnaires, 335 valid questionnaires, The effective rate was 95.99.

Of the respondents in this study, 65.7% of the sample were women; The age groups were mainly 41-50 and 31-40, 42.7% and 31.9% of the sample; The proportion of married people was 86.87%. Education, It's mostly about undergraduate, accounting for 74.3% of the sample number. Monthly income is mainly concentrated in 5001-10000 yuan, The proportion is 53.13%. Travel costs more than 1,000 yuan, The proportion is 54.93%.

Pearson correlation analysis is to test the correlation between two variables. There was a significant positive correlation between infrastructure and tourist satisfaction ($r = 0.416$, $p < 0.05$), service management and tourist satisfaction ($r = 0.577$, $p < 0.05$), and tourism landscape and tourist satisfaction ($r = 0.403$, $p < 0.05$). There

was a significant positive correlation between network characteristics and tourist satisfaction .208, p <0.05); each variable has a significant correlation, preliminary validation of the research hypothesis, can be followed by regression analysis to explore its causality. As shown in Table 1.

Table 1 Comparison of the correlation coefficient

	Infrastructure	Service management	Tourism landscape	Network characteristics	Tourist satisfaction
Infrastructure	1				
Service management	.566**	1			
Tourism landscape	.443**	.475**	1		
Network characteristics	.277**	.225**	.165*	1	
Tourist satisfaction	.416**	.577**	.403**	.208**	1

Note: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$

Empirical analysis and discussion

Model 1 includes independent variable infrastructure evaluation, service management evaluation, tourism landscape evaluation, R^2 increased to 16.9%($p < 0.001$), in the regression coefficient, infrastructure evaluation (β=0.338, $p < 0.001$) has a significant positive impact on tourist satisfaction, the higher the tourist's assessment of the tourist attractions' infrastructure, the higher the satisfaction of tourists. Consistent with the H1, of this study hence H1 support. Evaluation of service management (β=0.167, $p < 0.001$) has a significant positive impact on tourist satisfaction, it can be explained that the higher the service management evaluation of tourist attractions, the higher the satisfaction of tourists. Consistent with the H2, of this study hence H2 support. Tourism landscape assessment (β=0.393, $p < 0.001$) has a significant positive impact on tourist satisfaction, it can be explained that the higher the tourist landscape evaluation of tourist attractions, the higher the satisfaction of tourists. Consistent with the H3, of this study hence H3 support.

In model 2, the characteristics of adjusting variables are put into regression. Model 3 is to put the interaction items of independent variables and regulatory variables into the regression formula of each table, and finally test the H4a、 H4b、 H4c. in this model

The adjustment test results are added to the regression formula by model 2 of table 2, R^2 increased by 24.3% ($p < 0.001$), an increase of 3.5%t ($p < 0.001$). Model 3 is the regulatory regression model. In this model, the two-factor interaction items of infrastructure evaluation, service management evaluation, tourism landscape evaluation and network characteristics are put into the model. The R^2 increased to 39.1% ($p < 0.001$), an increase

of 14.8% explains the variation, which shows, network characteristics × Infrastructure (β=0.269, p < 0.05) has a significant interaction effect, conformity with study H4a, hence H4a support; Network characteristics × service management (β=0.070, p> 0.05) no significant interaction effect, does not meet the H4b, of the study consequently H4b no support was received; Network characteristics × tourism landscape (β=0.137, p<0.05) has significant interaction effect, conformity with study H4c, hence H4c support. VIF in each model in Table 2 is less than 10, it shows that there is no multiple collinearity problem in the model. As shown in Table 2.

Table 2 Test of the regression analysis and moderator effect

	Dependent Variable: Tourist Satisfaction		
	M1	M2	M3
Infrastructure	.338**	.197**	.206**
Service Management	.167**	.185**	-.171*
Tourism Landscape	.393**	.126	.031
Network Characteristics		.426**	.199*
Network Characteristics × Infrastructure			.269**
Network Characteristics × Service Management			.070
Network Characteristics × Tourism Landscape			.137*
VIF	≤2.004	≤2.013	≤2.123
R^2	.208	.243	.391
Adj R^2	.169	.207	.348
F	4.776***	6.824***	6.795***

Note: *p<0.05; **p<0.01; ***p<0.001

Conclusion and outlook

7.1 Research conclusion

In this paper, through multivariate linear regression analysis, Identification of infrastructure evaluations (β=0.338), p< 0.001) has a significant positive impact on tourist satisfaction, the higher the tourist's assessment of the tourist attractions' infrastructure, the higher the satisfaction of tourists. Similar to the conclusions of scholars Bowen et al.(2002), Wang et al. (2020), Li and Wang (2010), Liu et al. (2017), Zhang (2019), the better the infrastructure of tourist destinations, the higher the satisfaction of tourists. The dining level of the scenic area, public toilets, security facilities, attention to facilities and other aspects directly affect the tourist experience and satisfaction. Tourism infrastructure is an indispensable facility that tourists must rely on and use during their stay. Therefore, the need for scientific and rational infrastructure construction. Due to the lack of space, parking space, the road between people and cars, personal stalls occupy the road. Give tourists a bad impact on the first impression of tourist attractions. The higher the visitor's assessment of environmental hygiene

and toilet hygiene, public rest facilities, signs and road signs in a scenic spot, the higher the overall satisfaction with the scenic area.

Through multivariate linear regression analysis, it is found that service management evaluation (β=0.167, p<0.001) has a significant positive impact on tourist satisfaction. It can be concluded that the higher the service management evaluation of tourist attractions, the higher the satisfaction of tourists. Similar to the conclusions of scholars Liu (2020), Li and Wang (2010), Ramseook et al. (2015) and other scholars, we should pay attention to the tourist environment in terms of hygiene, keep a clean environment at all times, and provide a good tourist environment for tourists. Moreover, the staff should be systematically educated, while learning various functions, but also smile service. It can be seen that service is a very important factor for tourists. The advantages and disadvantages of tour guide service are the main factors affecting the overall satisfaction of tourists. The service management is based on the tourists who provide the service, improves the satisfaction of tourists by managing the staff, and forms the content of tourist service management and the improvement of tourist connotation.

In this paper, through multivariate linear regression analysis, discovery of tourism landscape assessment (β=0.393, p < 0.001) has a significant positive impact on tourist satisfaction, it can be explained that the higher the tourist landscape evaluation of tourist attractions, the higher the satisfaction of tourists. Similar to the conclusions of scholars Zeng (2009), Kala and Barthwal (2020), Jamaludin et al. (2013) and Wang (2000), the planning of scenic spots is based on the natural resources owned by the scenic spots themselves, combining social and economic conditions, then the scenic area related development, protection and management, the scenic spot indicates the target market, innovative products and awareness, a variety of cultural connotations and science and technology can better plan and develop the landscape of tourist attractions. A good environment, will improve the quality of tourists' perception of tourist destinations, and improve tourist satisfaction, that is, tourism environment atmosphere and satisfaction has a significant positive impact; A tourist attraction is a medium with certain tourist resources or scenic spots, entertainment facilities, is to provide travel, entertainment, physical and mental, emotional cultivation and other activities and services of the place or facilities. Therefore, the advantages and disadvantages of tourism landscape is the main factor that directly affects tourists to visit here.

Through multivariate linear regression analysis, it is found that the network characteristics $\times$ infrastructure (β=0.269, p<0.05) has a significant interactive effect, indicating that the network characteristics will affect the relationship between infrastructure evaluation and tourist satisfaction. Through multivariate linear regression analysis, it is found that the network characteristics × tourism landscape (β=0.137, p<0.05) have significant interactive effect, indicating that the network characteristics will affect the relationship between tourism landscape evaluation and tourist satisfaction. Similar to the research conclusions of scholars Zhang (2017), Gao (2020) and other scholars. Through Weibo, short film and other network new media, by the attention

of Internet users, is a very popular tourist attractions. Now the more convenient way of network broadcasting, such as self-media, Weibo, trembling and so on, has become the network halo effect of social concern, which has become a social phenomenon. On the other hand, the theoretical basis of tourist attractions based on network propaganda mainly lies in the construction of regional sense under the new media. In the case of tourism, due to the experience of tourists and the environment, they are satisfied with the different forms of emotional connection and behavior attitude in the area, while the tourist attractions, through the sense of region, let tourists strengthen the experience of the environment and obtain the high satisfaction of body and mind. Tourist attractions with special regional sense can improve the tourist experience. On the other hand, the reliability of the network characteristics effect will change the attitude and understanding of tourists. In addition, the process of individual attitude change has experienced four closely related stages. From external stimuli to information recipients, the psychological changes of the audience finally changed their attitudes. As an external stimulus, the network characteristics will affect the mood of tourists and further affect the behavior intention of tourists. In addition, the attitude of consumers to the network characteristics is transferred to the product or service, and the reliability, professionalism and attraction of the network characteristics will cause the happiness and emotion of tourists. If the network characteristics have high reliability, professionalism and attraction, it will make tourists have a good impression on Ana network characteristics scenic spot. When the network characteristics is high, the positive correlation between infrastructure, tourist landscape and tourist satisfaction is relatively strong, that is, the higher the infrastructure and tourist landscape, the higher the tourist satisfaction. When the network characteristics is low, it will reduce the positive correlation between infrastructure, tourist landscape and tourist satisfaction, and even make the infrastructure, tourist landscape and tourist satisfaction negative correlation.

Research limitations and future outlook

1) The limitation of the sample object: this study only takes the tourists of Anaya in Qinhuangdao as the research object, and is limited to the survey time period after the spring festival, the survey results of different interviewees samples and different time periods may be different, so the empirical results of this study may not reflect the complete satisfaction of Qinhuangdao Anaya tourists.

2) Demographic variables or behavioral variables are divided into groups: Because this study does not propose demographic variables in the hypothesis of the difference in the verification of this model or not, relevant scholars in the future can consider including demographic variables to do variance verification.

3) Research framework: This paper uses infrastructure evaluation, service management evaluation, tourism landscape evaluation as the influencing factors to study tourist satisfaction, and uses network characteristics as regulating variables, there may be other influencing factors, intermediary variables, regulatory variables not taken into account in the model, future relevant scholars can consider including other explanatory variables for verification.

References

Ao, P. (2016). Why is the net red so red? : Interpretation and thinking based on internet red nan phenomenon. *Contemporary Communication, 16*(4), 40-44.

Ayeh, J. K. (2015). Travellers' acceptance of consumer-generated media: An integrated model of technology acceptance and source credibility theories. *Computers in Human Behavior, 48*(6), 173-180.

Bowen, L., David, S., Clarke, L. K., & Jackie, A. (2002). Reflections on tourist satisfaction research: Past, present and future. *Journal of Applied Behavior Analysis, 25*(3), 611-620.

Chi, G. Q. & Qu, H. (2008). Examining the structural relationships of destination image, tourist satisfaction and destination loyalty: An integrated approach. *Tourism Management, 29*(4), 624-636.

Du, J. M. (2017). A study on the design of brochure in Qinhuangdao Attractions. *Communications Research, 17*(7), 234-237.

Gao, H. Y. (2020). Thinking on the marketing strategy of net red scenic area under the new media background. *Economic Forum, 601*(8), 48-53.

Hua, J. Y. & Mao, S. T. (2020). Research on the problems and countermeasures of the sustainable development of network characteristics spot. *Theatre House, 344*(8), 212-214.

Jamaludin, M., Johari, S., Aziz, A., Kayat, K., & Yusof, A. R. M. (2013). Examining structural relationship between destination image, tourist satisfaction and destination loyalty. *Social Science Electronic Publishing, 18*(3), 35-52.

Kala, D. & Barthwal, S. (2020). Exploring tourist satisfaction on food and restaurant experience in mountainous religious destinations. *International Journal of Tourism Policy, 10*(1), 1-22.

Li, W. L. & Wang, M. (2010). Analysis of influencing factors of tourist satisfaction based on service quality measure : Taking Hongcun as an example. *Finance and Trade Research, 21*(3), 118-123.

Liu, B. B. (2020). Optimal design of tourism route in Jinan City based on tourism digital footprint. *Modern Economic Information, 2*(1), 487-499.

Liu, J. Y., Ge, W. F., & Chen, Y. P. (2017). A study on heritage conservation and tourism development of traditional villages : Samples from Hongze Guishan village, Jiangsu Province. *Journal of Central South University of Forestry Science and Technology*. *7*(6), 18-22.

Oliver, J. D. (1980). Measuring outcomes in performance-based instruction. *Hypermedia and Telecommunications, 19*(10), 8-10.

Ramseook, P., Seebaluck, V. N., & Naidoo, P. (2015). Examining the structural relationships of destination image, perceived value, tourist satisfaction and loyalty: Case of mauritius. *Procedia Social & Behavioral Sciences, 175*(6), 252-259.

Song, L. (2016). Study on tourist satisfaction of Wulingyuan scenic spot. *Tourism Overview, 4*(6), 168-169.

Tu, H. W. & Lin, L. Q. (2016). A Study on the relationship between scenic image and tourist satisfaction : The intermediary role of price fairness. *Journal of Central South University of Forestry Science and Technology, 6*(5), 5-8.

Wang, D. G. (2000). On the methods of tourism. *Tourism Science, 3*(2), 5-7.

Wang, S. Y. (2020). *Survey of Rural Tourist Satisfaction in Wanzhou District* (Master thesis), Chongqing University, Chongqing.

Wang, X., Zhen, F., Wu, X. G., Zhang, H., & Liu, Z. H. (2010). Driving factors of resident satisfaction in tourism development : Taking Yangshuo county Guangxi as an example. *Geographical Studies, 29*(5), 841-851.

Wang, X. X., Wang, Y., & Guo, M. (2020). Study on tourist satisfaction of Tianzhu Mountain National forest park. *Hubei Agricultural Science, 665*(20), 172-175.

Zeng, Y. L. & Chen, Y. J. (2009). Necessary conditions for tourism scenic area planning and development. *Journal of Changchun University, 9*(5), 29-31.

Zhang, C. L. (2012). A study on the influencing factors of rural tourist satisfaction and intention to visit again : Empirical evidence from thousands of Miaozhai in Xijiang, Guizhou Province. *Agricultural Economy Issues, 12*(1), 60-66.

Zhang, X. (2019). Analysis on the present situation and countermeasure research of culture tourism image communication in Chaozhou. *Contemporary Tourism, 19*(2), 54-54.

Zhang, X. W. (2017). Study on tourist satisfaction and influencing factors of red tourist scenic spot. *Tourism Overview, 261*(12), 53-55.

บทความวิจัย

การอนุรักษ์และพัฒนานาฏยศิลป์ของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปภาวรินท์ ณ พัทลุง

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, paphawarin04@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการวิเคราะห์การแสดงที่อนุรักษ์และพัฒนาของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ออกแบบวิธีการดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 กำหนดระยะเวลาในการดำเนินวิจัย สรุปหัวข้อและร่างโครงร่างการศึกษาส่งอาจารย์ที่ปรึกษา ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องจากภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมไปถึงศึกษาข้อมูลจากวีดีทัศน์และสื่อต่าง ๆ และสัมภาษณ์ผู้มีองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลที่สนองวิสัยทัศน์และพันธกิจของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และขั้นตอนที่ 4 สรุปผลการศึกษาและการนำเสนอผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ จากการวิจัยสามารถแบ่งได้ 3 ประเด็นคือ 1) ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับบทบาทการอนุรักษ์และพัฒนา 2) ผลงานของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 3) การวิเคราะห์ละครภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจะสรุปข้อมูลอันเป็นบทวิเคราะห์ดังนี้ ประเด็นที่ 1 ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับบทบาทการอนุรักษ์และพัฒนา เปรียบเสมือนชุมชนที่ประกอบไปด้วยทรัพยากรต่าง ๆ ประเด็นที่ 2 ผลงานของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชานาฏยศิลป์ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้นิสิตได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ประเด็นที่ 3 การวิเคราะห์ละครภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มุ่งเน้นผลิตศิลปินบัณฑิตที่มีความสามารถในการแสดงที่หลากหลาย

คำสำคัญ: *การอนุรักษ์และพัฒนานาฏยศิลป์, นาฏยศิลป์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*

Received: March 11, 2021, **Revised** May 2, 2021, **Accepted** May 12, 2021

The Conservation and Development in Dance and Drama of Dance Department, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University

Paphawarin Na Pattalung,
Faculty of Fine and Applied Art, Chulalongkorn University, paphawarin04@gmail.com

Abstract

In this study, the objective is to analyze the performance preserved and developed in the Department of Dance. Faculty of Fine and Applied Arts Chulalongkorn University By conducting research, the researcher has designed a research methodology divided into four steps: Step 1: Determine the duration of the study. Summarize the topic, outline the thesis proposal, and send the advisor to the second step to study and gather information from books and related documents from the Department of Dance. Faculty of Fine and Applied Arts Chulalongkorn University includes reviewing information from videos and various media and interviewing people with relevant knowledge. Step 3: Analyze the data in response to the vision and mission of Chulalongkorn University. And step 4 summarizes the study results and presentations of the works in the dancer. The research can be divided into three issues: 1) Department of Dance. Faculty of Fine and Applied Arts Chulalongkorn University and the role of conservation and development. 2) Performance of the Department of Dance. Faculty of Fine and Applied Arts Chulalongkorn University. 3) Drama Analysis, Department of Dance Faculty of Fine and Applied Arts Chulalongkorn University. The researcher will summarize the analyzed data as follows: Issue 1, Department of Dance Faculty of Fine and Applied Arts Chulalongkorn University and the role of conservation and development. It is like a community that consists of various resources. Issue 2: Performance of the Department of Dance Faculty of Fine and Applied Arts Chulalongkorn University Department of Dance It is a learning center that allows students to practice professional experience. Issue 3, Drama Analysis, Department of Dance Arts. Faculty of Fine and Applied Arts Chulalongkorn University Department of Dance Faculty of Fine and Applied Arts Chulalongkorn University Focus on producing graduate artists with diverse acting abilities.

Keywords: *Conservation, Dance, Chulalongkorn University*

คำขอบคุณ : งานวิจัยในครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

ศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แฝงอยู่ในชีวิตประจำของมนุษย์ตลอดเวลา จะเห็นได้จากการแสดงออกต่าง ๆ ของมนุษย์ ในลำดับต่อมาเมื่อมนุษย์เรียนรู้ที่จะเข้าใจในกระบวนการของการแสดงออก จึงก่อให้เกิดเป็นการเรียนรู้ภายในชุมชมที่นำไปสู่การพัฒนาและเกิดเป็นการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจต่อศิลปกรรม จากชุมชนสู่เมืองและสู่ประเทศชาติตามลำดับ ซึ่งรัฐบาลนั้นให้ความสำคัญต่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเช่นเดียวกับการพัฒนาประเทศชาติในด้านอื่น จึงกล่าวได้ว่าศิลปวัฒนธรรมมีบทบาทในการพัฒนาประเทศชาติไม่น้อยไปกว่าศาสตร์อื่น ดังเช่น นโยบายรัฐบาลปัจจุบัน ได้แก่ นโยบายรัฐบาล

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา มีทั้งสิ้น 11 ด้าน มีนโยบายที่กล่าวถึงศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ นโยบายข้อที่ 4) การศึกษาและเรียนรู้ การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและวัฒนธรรม เมื่อรัฐบาลให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดต่าง ๆ มีนโยบายเพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตามลำดับ(อ้างอิง)

กระทรวงวัฒนธรรม เป็นองค์กรหลักของประเทศที่มีบทบาทในการอนุรักษ์ สืบสาน และสร้างสรรค์วัฒนธรรม ทำงานสอดรับกับนโยบายของรัฐบาลเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภารกิจหลักของกระทรวงวัฒนธรรมนั้นถูกแบ่งได้เป็น 3 ด้านหลัก โดยแต่ละภารกิจสอดคล้องกันทั้งด้านศาสนา วัฒนธรรมและศิลปะ กระทรวงวัฒนธรรมมีส่วนหลักในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้คนในชาติทุกกลุ่มมีโอกาสมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางด้านศาสนา วัฒนธรรมและศิลปะเพราะกิจกรรมเหล่านี้นอกจากจะสามารถอนุรักษ์สิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีมาแต่เดิมแล้ว ยังสามารถสร้างความปรองดองและความสมานฉันท์ให้คนในชาติได้เช่นกัน ศิลปวัฒนธรรมนอกจากจะช่วยสร้างความบันเทิงยังมีบทบาทจรรโลงจิตใจให้มนุษย์มีความอ่อนโยน กระทรวงวัฒนธรรมจึงมีหน้าที่หลักในการหยิบยกข้อดีของมรดกทางวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ มาปรับใช้ทั้งด้านการจัดการองค์ความรู้และอนุรักษ์มรดกทางด้านศิลปวัฒนธรรมให้เกิดการพัฒนาและเกิดประโยชน์แก่สังคมไทยและยาวไกลไปสู่สังคมโลก(อ้างอิง)

โรงเรียนนาฏดุริยางค์ศาสตร์ก่อตั้งโดยพลตรีหลวงวิจิตรวาทการ เปิดสอนครั้งแรกในปี พ.ศ.2477 ซึ่งต่อมาคือวิทยาลัยนาฏศิลปในปัจจุบัน ต่อมาได้เปิดขยายไปตามภูมิภาคต่างๆจนมีทั้งหมด 12 แห่ง จึงถือได้ว่าวิทยาลัยนาฏศิลป เป็นสถาบันการศึกษาแห่งแรกที่แสดงให้เห็นถึงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ ต่อมากรมศิลปากรได้มีแนวคิดขยายการศึกษาขึ้นในระดับอุดมศึกษา จึงได้ทำการก่อตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และได้มีการเปิดสอนครั้งแรกในปีพ.ศ.2542 โดยวิทยาลัยนาฏศิลปและสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในปัจจุบันเป็นสถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม การก่อตั้งสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในการสืบทอด อนุรักษ์ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของชาติ ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญของการทำนุบำรุงและส่งเสริมในด้านของศิลปะและวัฒนธรรม จึงได้มีการขยายสาขาหรือก่อตั้งคณะเพิ่มขึ้นมาในสถาบันการศึกษานั้นๆ

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการศึกษาหาปัญหา วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการอุดมศึกษา รวมไปถึงจัดทำข้อเสนอนโยบายและแผนพัฒนาการอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินอกจากนี้ยังส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ ตลอดจนปฏิบัติงานตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย ดังนั้นเมื่อปรากฏประโยชน์จากมรดกทางวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาจึงกำหนดพันธกิจหลักสำคัญที่ใช้เป็นตัวขับเคลื่อนงานอุดมศึกษา 4 พันธกิจ ประกอบด้วยการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย การดำเนินการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เป็นพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาแต่ละสังกัด มีนโยบายการดำเนินงานเพื่อให้สอดรับกับพันธกิจประการนี้ให้มากที่สุดและต้องดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยภาพรวมจะต้องมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บัณฑิตมีความเข้าใจและเกิดความจรรโลงใจต่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมที่ปรากฏในสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วยการ อนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่และต่อยอดศิลปวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ศิลปวัฒนธรรมจึงถูกพัฒนาจากการแสดงออกไปสู่การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จากคณะไปสู่ภาควิชา แต่ละภาควิชามีการบริหารจัดการหลักสูตร ดำเนินงานสำหรับการสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามหลักสูตรการศึกษา ทั้งนี้สถานศึกษาในแต่ละแห่งจะต้องดำเนินงานให้สนองนโยบายจากต้นสังกัดเพื่อให้เป็นสถาบันการศึกษาสาขาศิลปกรรมศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับในสังคมศิลปกรรม ตัวอย่างเช่น คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีการจัดการศึกษาเพื่อผลิตศิลปินบัณฑิต นักวิชาการ นักบริหารจัดการงานศิลปะที่พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม และได้ดำเนินการกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมในวิชาชีพด้านนาฏศิลป์ ดนตรี คีต

ศิลป์ ตลอดจนอนุรักษ์เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติ คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาครูศิลปะ สู่การอนุรักษ์และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมไทย โดยจัดการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต 5 ปี ผู้ที่สำเร็จการศึกษาต้องประกอบไปด้วยทักษะองค์ความรู้ ความสามารถและเป็นผู้นำทางด้านวิชาชีพตามมาตรฐานทางด้านศิลปกรรม และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้สู่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการจัดการศึกษาทางด้านนาฏยศิลป์ทั้งภายในประเทศและนาฏยศิลป์จากต่างประเทศ เพื่อให้สอดคล้องต่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น จะเห็นได้ว่าทุกองค์กรที่ยกตัวอย่างมาข้างต้นล้วนแต่ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมทั้งสิ้น

ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีนโยบายผลิตศิลปินบัณฑิตที่มีความรู้ความชำนาญด้านทักษะและความคิดสร้างสรรค์ เป็นศิลปินสามารถอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมสู่สังคมไทย ภาควิชานี้ เปิดทำการศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตและระดับบัณฑิตศึกษา โดยเริ่มก่อตั้งหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร บัณฑิต ครั้งแรกเมื่อปีการศึกษา 2531 โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงคุณ อัตถากร ดำรงตำแหน่งเป็นคณบดี ก่อตั้งหลักสูตรศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย เมื่อปีการศึกษา 2535 โดยมีศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬรักษ์ ดำรงตำแหน่งเป็นคณบดี และดำรงตำแหน่งประธานหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิตระหว่างปีการศึกษา 2535-2542 ต่อมาในปีการศึกษา 2542 ได้ก่อตั้งหลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย โดยมีศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬรักษ์ เป็นประธานกรรมการบริหารหลักสูตร ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาชีพเฉพาะทางด้านการแสดง เพื่อสนองนโยบายของคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม แบ่งการเรียนออกเป็น 2 สาขาวิชาคือ สาขานาฏยศิลป์ไทยและสาขานาฏยศิลป์ตะวันตก มีการเรียนการสอนในรายวิชาที่แตกต่างกันเฉพาะสาขาและในวิชาที่ต้องเรียนร่วมกัน ได้แก่ นาฏยศิลป์ปริทรรศน์, สรีรวิทยาของผู้แสดงนาฏยศิลป์, ทฤษฎีนาฏยศิลป์ไทย ตะวันตกและตะวันออก, ประวัตินาฏยศิลป์ไทย, ตะวันตก และตะวันออก และวิชานาฏยประดิษฐ์ นอกจากนี้ยังมีวิชาเลือกเสรี เช่นวิชา ขับร้องละคร, นาฏยศิลป์ร่วมสมัย, นาฏยศิลป์การแสดง, ลิเก, การออกแบบการสร้างงานด้านนาฏยศิลป์, วรรณกรรมนาฏยศิลป์, การจัดการแสดงนาฏยศิลป์, นาฏยศิลป์ของแต่ละประเทศ เช่น ประเทศอินเดีย, ประเทศอินโดนีเซีย ฯลฯ, นาฏยศิลป์ของแต่ละภาคคือ ภาคอีสาน, ภาคเหนือ, ภาคใต้, ภาคกลาง และการกำกับการแสดงละครรำ นอกจากนี้ยังมี การวิจัยนาฏยศิลป์, การฝึกประสบการณ์วิชาชีพนาฏยศิลป์ และงานโครงการปริญญานิพนธ์ผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ เพื่อเป็นผลงานในการสำเร็จการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงมีบทบาทสำคัญในการผลิตบัณฑิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพ และมีความสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ต่อไปได้ จุดเด่นของภาควิชาคือเปิดการเรียนการสอนรายวิชาที่หลากหลาย และครอบคลุมต่อการศึกษา ทำให้นิสิตผู้ศึกษาได้รับความรู้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ มีคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่นิสิต ทำให้ภาควิชาสามารถผลิตบัณฑิตที่มีจุดเด่นด้านการแสดงตรงตามเป้าหมายของหลักสูตรต้นสังกัด ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงการเรียนการสอน เช่น หลักสูตรออนไลน์ สื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์อีกมากมาย ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญในการรักษาศิลปวัฒนธรรมในรูปแบบของการแสดงภายในภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งนี้ภาควิชานาฏยศิลป์เปรียบเสมือนชุมชนที่เป็นแหล่งรวมศิลปะการแสดงหลากหลากหลายรูปแบบอาศัยมนุษย์เป็นสื่อกลางในการสร้างสรรค์งานทางด้านนาฏยศิลป์รวมถึงการเผยแพร่ สืบทอดศิลปวัฒนธรรมหรือการอนุรักษ์และพัฒนานั่นเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิเคราะห์การแสดงที่อนุรักษ์และพัฒนา ของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิจัยแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์การแสดงของภาควิชานาฏยศิลป์เฉพาะนาฏยศิลป์ไทย มีขอบเขตการหาข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2531-2562 รวมเป็นระยะเวลา 31 ปี เพื่อวิเคราะห์การอนุรักษ์และพัฒนานาฏยศิลป์ของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยอาศัยวิธีการดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแสดงละครภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 16 ท่าน มีการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีองค์ความรู้และประสบการณ์ในการร่วมแสดงและอยู่เบื้องหลังการแสดงของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่สามารถให้ข้อมูลได้ตรงประเด็นอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย งานวิจัยนี้มีขั้นตอนการเก็บข้อมูลดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง อันเป็นที่รวบรวมข้อมูลเชิง เอกสารที่สำคัญ โดยผู้วิจัยได้ทำการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้ 1.1 ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 1.2 สำนักงานวิทยทรัพยกร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 1.3 ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 1.4 หอสมุดดนตรีไทย สำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน16ท่าน

3. การรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลบางส่วนจากสังเกตโดยการเข้าร่วมเป็นผู้แสดงในการแสดงของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเรียบเรียงและวิเคราะห์ สรุปและรายงานผลการวิจัยและนำข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการมาดำเนินการปรับปรุงและแก้ไข และส่งผลงานฉบับสมบูรณ์ต่อคณะกรรมการ

5. ผู้วิจัยดำเนินการเขียนรายงานผลการวิจัยในรูปแบบของบทความเชิงวิจัย เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ลงในวารสารทางวิชาการ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าการแสดงของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามลักษณะการสร้างแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. งานที่ภาควิชานาฏยศิลป์เป็นผู้อำนวยการสร้าง ได้แก่ ละครภาควิชานาฏยศิลป์

2. งานที่ภาควิชานาฏยศิลป์ มีส่วนร่วมในการสร้าง ซึ่งแบ่งย่อยตามความสำคัญหรือโอกาสในการแสดงออกเป็น 3 ประเภทได้แก่ 1) งานแสดงภายในประเทศ

1.1 งานแสดงภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เช่น งานปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ งานจุฬาวาทิต งานวันพระราชชายาเจ้าดารารัศมี งานกฐินพระราชทาน งานวันมูลนิธิสิรินธร งานจุฬาวิชาการ เป็นต้น

1.2 งานเบ็ดเตล็ดแสดงภายในจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย เช่น งานพิธีเปิดกีฬาบุคลากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย งานกาชาด งานพิธีมอบเข็มพระเกี้ยวทองคำ และงานมุทิตาจิต ผู้เกษียณอายุการทำงาน งานวิศิษฐ์ศิลปินสรรพศิลป์สโมสร งาน Rainbow Dance

1.3 งานแสดงภายนอกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เช่น งานแสง สี เสียง คนดีศรีอยุธยา งานแสง สี เสียง แผ่นดินนี้มีความหลัง งานแสง สี เสียง บ้านโป่ง งานวลัยราตรี งานประชุมระดับโลก ละครอิงประวัติศาสตร์เรื่อง นางเสือง ละครอิงประวัติศาสตร์เรื่อง สุริโยทัย เป็นต้น

2) งานแสดง ณ ต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น งานแสดงเทศกาล ร่วมกับโรงเรียนสอนนาฏศิลป์ไทย Akimoto ณ กรุงโตเกียว งาน Rainbow Dance งานเผยแพร่นาฏยศิลป์ไทย โอซากา งานเผยแพร่นาฏยศิลป์ไทย อาวาจิ ประเทศแคนาดา งานเทศกาลอาหารไทย แวนคูเวอร์แอนด์โตรอนโต ประเทศนอร์เวย์ งานเทศกาล ประเทศมาเลเซีย งาน tari ณ กัวลาลัมเปอร์ ประเทศสิงคโปร์ งานอาเซียนดานซ์เฟสติเวิล ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศกัมพูชา ประเทศเวียดนาม ประเทศลาว เป็นต้น

3) การแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในรายวิชาทักษะทางด้านนาฏยศิลป์ไทย

4) งานปริญญานิพนธ์ผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์

ตัวอย่างการแสดงทางด้านการอนุรักษ์และพัฒนานาฏยศิลป์

การแสดงทางด้านการอนุรักษ์นาฏยศิลป์

การแสดงทางด้านการอนุรักษ์นาฏยศิลป์ ของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นการแสดงประเภทละครรำมีหลากหลายเรื่อง ซึ่งเป็นทั้งละครประจำปี และละครประจำภาค

ละครใน เรื่อง อุณรุท

ละครใน คือ การแสดงละครชนิดหนึ่งที่มีมาแต่ครั้งสมัยอยุธยาโดยเกิดในราชสำนัก ใช้ผู้แสดงเป็นผู้หญิงล้วน และจะแสดงเพียง 3 เรื่อง คือ อิเหนา รามเกียรติ์ อุณรุท สำหรับการแสดงละครในเรื่องอุณรุท ในการแสดงละครภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แสดงเมื่อวันที่ 9 - 11 ธันวาคม พ.ศ.2537 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อำนวยการสร้างโดย รศ.ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ อำนวยการแสดงโดย อาจารย์จำนง แสงวิเชียร อำนวยการฝึกซ้อมโดย อาจารย์เฉลย ศุขะวณิช ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝึกซ้อม อาจารย์นพรัตน์ หวังในธรรม ที่ปรึกษาการแสดง อาจารย์สุวรรณี ชลานุเคราะห์ อาจารย์ธงไชย โพธยารมณ์ กำกับการแสดงและฝึกซ้อมโดย อาจารย์ผุสดี หลิมสกุล ผู้ช่วยฝึกซ้อมการแสดง อาจารย์ไชยยศ คุ้มมณี อาจารย์ไพฑูรย์ เข้มแข็ง อาจารย์สวภา เวชสุรักษ์ อาจารย์พัชรา บัวทอง อาจารย์มาลินี งามวงศ์วาน กำกับเวทีโดย รศ.ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ผู้ช่วยผู้กำกับเวที นิสิตชั้นปีที่ 4 คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออกแบบฉากและแสงสี รศ.ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ เครื่องแต่งกายโดย นายไพโรจน์ ทองคำสุก เรียบเรียงบทละครโดย พลตรีอร่าม อยู่สุข บรรจุเพลงโดย อาจารย์สมชาย ทับพร บรรเลงดนตรีโดย วงดนตรีปุยเมฆ

ลักษณะการแสดง

ก่อนการแสดงมีการแสดงเบิกโรง รามสูร เมขลา อันเป็นธรรมเนียมของการแสดงละครใน แล้วจึงแสดงละครในเรื่อง อุณรุท มีด้วยกัน 3 องก์ คือ องก์ที่ 1 พระไทรอุ้มสม องก์ที่ 2 ศุภลักษณ์วาดรูป องก์ที่ 3 อุ้มสม

ลักษณะฉาก

จัดแสดงแบบมีฉากท้องพระโรง ใช้ฉากแบบเหมือนจริงผสมผสานกับจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ ออกแบบโดย นายเนาวรัตน์ และทีมนิสิตระดับชั้นปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การแสดงครั้งนั้นใช้การสร้างฉากประกอบการแสดงใหม่เกือบทั้งหมด มีการขอยืมอุปกรณ์จากเรือนไทยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะการแต่งกาย

แต่งกายยืนเครื่อง ตามขนบประเพณีของการแสดงละครใน

ภาพที่ 1 ศุภลักษณ์อุ้มสม
ที่มา : รายงานการแสดงละครใน เรื่อง อุณรุท โดยนางสาวรัชดาพร สุคโต นิสิตเก่าสาขานาฏยศิลป์ไทย ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2537

การแสดงทางด้านการพัฒนานาฏยศิลป์

ละครทดลองเรื่องตรอยกำสรวล

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ได้กรุณาให้คำจำกัดความของละครเรื่องตรอยกำสรวลว่า เป็นละครทดลอง เนื่องจากเป็นละครในรูปแบบที่มีการทดลองนำองค์ประกอบของการแสดงและกระบวนท่าต่าง ๆ มาประยุกต์ให้เหมาะสม โดยอาศัยโครงสร้างของการแสดงละครดึกดำบรรพ์มาเป็นต้นแบบ

การแสดงละครทดลองเรื่องตรอยกำสรวล ใช้บทประพันธ์ของสมภพ จันทรประภา ดัดแปลงเพื่อการแสดง โดย ประดิษฐ์ ประสาททอง มีการตัดทอนบท ลดความซับซ้อนแต่ยังคงเนื้อหาให้ครบถ้วนเข้าใจ จัดแสดงเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2562 รอบแรกเวลา 13.30 น. รอบสองเวลา 18.00 น. ณ หอแสดงดนตรี อาคารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กำกับการแสดง ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ที่ปรึกษาการแสดง รองศาสตราจารย์ ดร.สวภา เวชสุรักษ์ จัดแสดง โดยภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับกองทุนสมภพจันทรประภา

ลักษณะการแสดง

ละครทดลองเรื่องตรอยกำสรวล มีโครงสร้างต้นแบบมาจากละครดึกดำบรรพ์ ผู้แสดงพูดบทและร้องเพลงด้วยตัวเอง และผู้แสดงจะไม่แสดงท่าทางเยอะ ใช้ท่าทางในลักษณะของการแสดงกึ่งบัลเลต์ เพลงร้องที่ใช้จะเป็นการร้องเพลงไทยเดิมประสานกับทำนองเพลงที่บรรเลงด้วยเครื่องดนตรีสากลผสมผสานกับเครื่องดนตรีไทย ได้แก่ ซออู้ ซอด้วง ฉิ่ง กรับ ขลุ่ย เปียโน กลองแขก สแนร์ ฉาบ ขิมเหล็ก เนื่องจากเป็นแสดงตามเชื้อชาติ และละครทดลองเรื่องตรอยกำสรวลมีการอ้างอิงมาจากยุคกรีก-โรมัน บทละครเป็นกลอนออกภาษา

ลักษณะฉาก

จัดแสดงแบบเปลี่ยนฉากตามองค์ประกอบของเนื้อเรื่องโดยใช้ภาพกราฟฟิคประกอบการแสดง มีการสร้างฉากโดยใช้ชิ้นส่วนที่ประกอบได้ง่าย สมมติให้เป็นสถานที่ และใช้ภาพกราฟฟิคฉายประกอบให้เกิดความเข้าใจในแต่ละองค์ของการแสดง เวที

เป็นลักษณะที่ชมแบบด้านเดียว ผู้แสดงเข้า-ออกจากด้านข้างของเวที เปลี่ยนฉากโดยอาศัยแสงเป็นตัวกำหนด เนื่องจากไม่มีม่านการเปิด-ปิดไฟจึงถูกใช้เป็นสัญญาณในการเปลี่ยนฉาก

ภาพที่ 2 ลักษณะฉากละครเรื่องตรอยกำสรวล
ที่มา : ปภาวรินท์ ณ พัทลุง (2562)

การแต่งกาย

การแต่งกายในการแสดงเป็นแนวกรีก-โรมัน ตามท้องเรื่อง โดยอาศัยความสะดวกในการสวมใส่ เครื่องแต่งกายถูกออกแบบให้มีความเรียบง่าย น้อยชิ้นเพื่อให้สะดวกในการเคลื่อนไหว ส่งเสริมให้เกิดความคล่องตัวในผู้แสดง และบ่งบอกถึงสถานภาพ การแต่งกายในการแสดงละครทดลองเรื่องตรอยกำสรวล เป็นการแต่งกายแบบประยุกต์ คือเป็นการแต่งกายเลียนแบบเครื่องแต่งกายปกติ แต่ดัดแปลงให้เหมาะสมกับการแสดง เช่น ปรับกระโปรงให้มีช่องผ่าบริเวณด้านหลัง เพื่อให้สะดวกแก่การเคลื่อนไหว เป็นต้น

ภาพที่ 3 ลักษณะตัวอย่างการแต่งกายของละครเรื่องตรอยกำสรวล
ที่มา : ปภาวรินท์ ณ พัทลุง (2562)

การจัดการศึกษาภายในภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากจะจัดในนิสิตได้มีการศึกษาตามหลักสูตรแล้วนั้น ยังมุ่งเน้นให้นิสิตได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพผ่านผลงานการแสดงในรายวิชาบังคับและการเปิดทำ

การแสดงตามโอกาสต่าง ๆ ทั้งนี้ นอกจากจะสามารถช่วยให้นิสิตได้ฝึกประการณ์วิชาชีพทางด้านนาฏยศิลป์แล้ว ยังเพิ่มโอกาสให้นิสิตสามารถสร้างสรรค์ผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ออกมาสู่สังคม เพราะการศึกษาในระดับอุดมศึกษาภายในภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีกำหนดไว้ในหลักสูตรให้นิสิตผู้ที่จะสำเร็จการศึกษา ต้องสร้างสรรค์ผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ชุดใหม่ขึ้นมา เพื่อเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและพัฒนาผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ให้คงอยู่สืบไปในอนาคต และเป็นศิลปินบัณฑิต ที่มีศักยภาพในการแสดงและเป็นนักวิชาการควบคู่กัน เพราะบัณฑิตที่มีประสิทธิภาพเป็นตัวชี้วัดจะส่งผลต่อคุณภาพของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 4 ตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ จากนิสิตสาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2561 ชุด สอนหญิง ที่มา : ปภาวรินท์ ณ พัทลุง (2562)

ภาพที่ 5 ตัวอย่างสูจิบัตรการแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในรายวิชาทักษะทางด้านนาฏยศิลป์ไทย จากนิสิตสาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2561
ที่มา : ปภาวรินท์ ณ พัทลุง (2562)

ผู้วิจัยได้แก้ไขพิจารณา เรื่องการอนุรักษ์และพัฒนานาฏยศิลป์ของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังนี้

1. ละครและการแสดงของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านการอนุรักษ์ : องค์ประกอบทั้งหมดของการแสดงดำเนินไปตามแบบแผนที่มีมาแต่โบราณ สิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือกระบวนท่ารำของการแสดงละครภาควิชา อาจมีการปรับให้เหมาะสมต่อการแสดงแต่ยังคงใช้กระบวนท่ารำตามที่ปรมาจารย์ทางด้านนาฏยศิลป์ไทยได้รับการถ่ายทอดสืบต่อมา มีการรักษาวัฒนธรรมของเครื่องแต่งกายของละคร เช่น การแต่งกายแบบยืนเครื่อง ปรับลด ยืดหยุ่นตามงบประมาณของละครเรื่องนั้น แต่ยังคงไว้ซึ่งแบบแผน

ด้านการพัฒนา : มีการปรับองค์ประกอบของการแสดงให้เป็นไปตามทิศทางของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ มีการปรับรูปแบบการแสดง ฉาก การแต่งกาย ดนตรี ให้ดำเนินไปตามงบประมาณของการแสดงเรื่องนั้น เช่น ละครทดลองเรื่องตรอยกำสรวล ถูกออกแบบเครื่องแต่งกายแบบกรีกโบราณแต่ตัดเย็บให้มีความคล่องตัวโดยใช้เทคนิคตามยุคสมัย ใช้เนื้อผ้าที่มีลักษณะทิ้งตัว เล่นกับแสงไฟ แต่ยังคงดำเนินไปภายในงบประมาณที่กำหนดเป็นต้น

2. การแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในรายวิชาทักษะทางด้านนาฏยศิลป์ไทย

ด้านการอนุรักษ์ : มีการคัดเลือกเนื้อเรื่องตามกำหนดของหลักสูตร ภาควิชาได้กำหนดให้นิสิตแต่ละชั้นปีต้องฝึกปฏิบัติทักษะทางด้านนาฏยศิลป์สูงขึ้นไปตามลำดับ ละครที่นิสิตต้องฝึกปฏิบัติมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ

ด้านการพัฒนา : นิสิตต้องดำเนินการในส่วนของการบริหารจัดการการแสดงและเป็นผู้แสดงทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ และในการแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในรายวิชาทักษะทางด้านนาฏยศิลป์นี้จะฝึกให้นิสิตพัฒนาไปสู่การเป็นศิลปินบัณฑิตที่มีคุณภาพภายหลังจากที่สำเร็จการศึกษา

3. งานปริญญานิพนธ์ผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์

ด้านการอนุรักษ์ : นิสิตต้องใช้พื้นฐานทักษะทางด้านนาฏยศิลป์ที่ได้ศึกษาตลอดหลักสูตรมาเป็นต้นแบบในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์

ด้านการพัฒนา : นิสิตใช้พื้นฐานทักษะทางด้านนาฏยศิลป์ที่ได้ศึกษาตลอดหลักสูตรมาเป็นตัวขับเคลื่อนในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ ก่อให้เกิดผลงานชิ้นใหม่ที่สร้างขึ้นจากพื้นฐานทางด้านนาฏยศิลป์ที่ได้ศึกษาตลอดหลักสูตร

ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มุ่งเน้นผลิตศิลปินบัณฑิตที่มีความสามารถในการแสดงที่หลากหลาย จากการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยรวมของการแสดงของภาควิชานาฏยศิลป์ ที่ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่า การแสดงทุกประเภทตลอดระยะเวลา 31 ปี ของการก่อตั้งภาควิชานาฏยศิลป์ มีการพัฒนาการของการแสดงทุกประเภทตลอดมา เช่น การปรับฉากให้มีความเข้าใจง่ายและนำเอาเทคโนโลยีการฉายภาพกราฟฟิคมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น แต่ในการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของการแสดงก็ยังคงไว้ซึ่งโครงสร้างของละครต้นแบบ ดังนั้นกระแสตอบรับของผู้ชมและความต้องการขององค์กรใหญ่ รูปแบบการแสดงจะขึ้นอยู่กับความต้องการในการรับชมของผู้ชมในช่วงนั้นจึงถือเป็นตัวแปรหลักของการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการแสดง ระยะเวลาจึงอาจจะเป็นตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบของการแสดงในขั้นถัดมา

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า การแสดงของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปรากฏตั้งแต่ปีที่เริ่มก่อตั้งภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นระยะเวลากว่า 31 ปี ทำให้เกิดกระบวนการสร้างงานนาฏยศิลป์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สนองต่อนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงวัฒนธรรมและประเทศชาติ โดยมุ่งเน้นให้การแสดงของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผลงานที่ช่วยให้นิสิตได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อนำไปสู่การต่อยอดเป็นผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ การแสดงของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังสามารถบ่งบอกถึงคุณภาพของนิสิตผู้สำเร็จการศึกษา เพราะนอกจากจะมีการจัดแสดงละครและการแสดงต่าง ๆ แล้วนั้น ยังมีการจัดการศึกษาตามหลักสูตรที่ต้องมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในแต่ละภาค จะเห็นได้ว่าภาควิชาที่เกี่ยวข้องกับนาฏยศิลป์ล้วนผลักดันให้นิสิต หรือ นักศึกษาเป็นศิลปินบัณฑิตมีความสามารถรอบด้าน สอดคล้องกับทฤษฎีนาฏยองค์กร ที่กล่าวว่า เป็นการจัดรูปแบบองค์กรและกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานในองค์กรให้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การผลิตผลงานด้านนาฏยศิลป์ต้องใช้คนหมู่มากซึ่งต่างมีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทาง (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2557) นิสิต หรือ นักศึกษา ไม่เพียงแต่สามารถแสดงและถ่ายทอดการแสดงออกมาแต่จะต้องสามารถเข้าใจแนวทางการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมได้เช่นเดียวกัน การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมต้องอาศัยความร่วมมือของทุกคนในภาควิชา มิใช่เพียงตัวบุคคล อาศัยวิธีการดังนี้ 1) การศึกษา เรียนรู้ และทำความเข้าใจ เพื่อให้ทราบความสำคัญ นำไปสู่การยอมรับและนำไปพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์สูงสุด 2) การส่งเสริมและรณรงค์ ว่าศิลปวัฒนธรรมคือความรับผิดชอบของทุกคน เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมทั้งด้านการแสดงและด้านวิชาการ 3) การเผยแพร่และพัฒนา ผลงานด้านศิลปกรรมที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นจะมีคุณค่าเมื่อถูกเผยแพร่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่ให้ความสนใจ และอาจสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนรุ่นใหม่ผู้ต้องการศึกษา สืบทอดและพัฒนาผลงานด้านศิลปกรรมเพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไป จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อจัดทำการศึกษาเรื่อง “ละครภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บทบาทเชิงอนุรักษ์และพัฒนา” ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการศึกษาที่เกี่ยวข้องดังนี้ จากการศึกษาเรื่อง “นาฏยประดิษฐ์ในงานโครงการนาฏยศิลป์ ของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ.2534-2541” โดย นายธรรมรัตน์ โถวสกุล(2543) ได้กล่าวถึงข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานการศึกษาเล่มนี้ไว้ดังนี้ การศึกษาเรื่อง นาฏยประดิษฐ์ในงานโครงการนาฏยศิลป์ ของภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ.2534-2541 มุ่งศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ไทยประยุกต์ที่พบ วิธีดำเนินการวิจัย ศึกษาจากงานโครงการปริญญานิพนธ์ จำนวน 52 ชุดของนิสิตในสาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย สูจิบัตรในการแสดง เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวกับนาฏยประดิษฐ์ แถบบันทึกภาพสัมภาษณ์นิสิตเจ้าของผลงานและนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปผลเพื่อนำเสนอผลการวิจัยต่อไป จากการศึกษาพบว่า นาฏยประดิษฐ์ในงานโครงการปริญญานิพนธ์มีรูปแบบเป็นงานนาฏยศิลป์ไทยประยุกต์เป็นส่วนมาก โดยการนำท่ารำจากนาฏยศิลป์ไทยมาเป็นหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน นอกจากนี้ยังมีการนำท่าเต้นในนาฏยศิลป์ตะวันตกท่าธรรมชาติของคน ท่าที่เลียนแบบพฤติกรรมของสัตว์ มาผสมผสานกับท่าของท่านาฏยศิลป์ไทย การจัดรูปแถว การแปรแถว และการตั้งซุ้ม มักเป็นรูปทรงเรขาคณิต ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงาน เริ่มจากผู้สร้างสรรค์กำหนดหัวข้อ จากนั้นจึงดำเนินการหาข้อมูล หาเพลงประกอบ คัดเลือกนักแสดง ประดิษฐ์ท่ารำ ออกแบบเครื่องแต่งกายจนถึงขั้นตอนการฝึกซ้อมและนำเสนอผลงานสู่สาธารณชน ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนถึงแนวโน้มในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ของนิสิตในช่วง 8 ปีที่ผ่านมาและอาจมีอิทธิพลต่อแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต และจากการศึกษาเรื่อง “การแสดงนาฏยศิลป์ในงานปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” โดยนายวุฒิชัย เรืองศักดิ์ (2560) ได้กล่าวถึงข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาฉบับนี้ ดังนี้ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประวัติ และรูปแบบการแสดงในงานปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ จุฬาฯ มีขอบเขตการศึกษา คือ การแสดงนาฏยศิลป์ในงานปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ จุฬาฯ ปี พ.ศ.2530-พ.ศ.2559

โดยใช้การรวบรวมเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องตลอดจนผู้แสดง การสังเกตการณ์และประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย จากนั้นนำองค์ความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์ถึงประวัติและรูปแบบการแสดง จัดเรียงองค์ความรู้ สรุปผล และนำเสนอเป็นผลงานวิจัยตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า งานปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ จุฬาฯ เป็นงานที่อยู่ภายใต้โครงการดนตรีไทย-ปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ จัดตั้งโครงการฯ ครั้งแรกในปี พ.ศ.2528 จากการอนุมัติโดยที่ประชุมสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูดนตรีไทยปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ด้านประวัติศาสตร์ หลักการบรรเลง โน้ตเพลง อีกทั้งการจัดสร้างเครื่องดนตรีปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มีพระมหากรุณาธิคุณรับเป็นองค์ประธานกิตติมศักดิ์ตั้งแต่แรกเริ่มจัดตั้งโครงการฯ โดยพระราชทานข้อวินิจฉัย ติดตามผลการดำเนินงาน ตลอดจนทรงร่วมฝึกซ้อมและทรงร่วมบรรเลงดนตรีไทยปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์ โดยงานดังกล่าวจะจัดขึ้นในวันที่ 26 มีนาคม ของทุกปี เพื่อเฉลิมฉลองในโอกาสครบรอบสถาปนาจุฬาฯ รูปแบบการแสดงนาฏยศิลป์ที่พบในงานปี่พาทย์ ดึกดำบรรพ์ จุฬาฯ เป็นรูปแบบของนาฏยศิลป์แบบราชสำนัก ได้แก่ 1.การแสดงนาฏศิลป์จากบทพระนิพนธ์ของของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ (ละครภาพนิ่ง, ระบำในละครดึกดำบรรพ์, ละครดึกดำบรรพ์) 2.การแสดงนาฏศิลป์จากบทพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก กรมขุนเพ็ชรบูรณ์ (ละครภาพนิ่ง, ระบำในละครดึกดำบรรพ์) 3.การแสดงระบำทั่วไป (ระบำมาตรฐาน, ระบำสัตว์, ระบำในละครพันทาง) และรูปแบบของนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ ได้แก่ 1.การแสดงพระราชทานในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 2.การแสดงระบำในโอกาสสำคัญ และเทิดพระเกียรติ ซึ่งรายการแสดงในแต่ละปีจะจัดรายการแสดงโดยเป็นไปตามพระราชวินิจฉัยในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และมติที่ประชุมของคณะกรรมการจัดงาน

การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในอุดมศึกษา เกิดจากการร่วมมือกันจากภาครัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ในปัจจุบันก่อให้เกิดผลงานจากการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในรูปแบบต่าง ๆ ผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์หรือผลงานด้านศิลปกรรมประเภทนาฏกรรมนี้ถูกแบ่งได้เป็น การจัดการแสดงประเภทการอนุรักษ์และการจัดการแสดงประเภทการพัฒนา การจัดการแสดงประเภทการอนุรักษ์อาจปรับรูปแบบของการแสดงได้ตามตัวแปรต่าง ๆ เช่น หากมีระยะเวลาในการแสดงที่จำกัด ควรตัดการแสดงบางช่วงให้การแสดงมีความกระชับมากขึ้น หรือสอดแทรกบทตลกเข้ามาเพื่อเพิ่มอรรถรสในการแสดง ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยให้การแสดงมีความเหมาะสมกับเหตุการณ์หรือสถานนั้น แต่ยังดำเนินไปรูปแบบของการอนุรักษ์ การจัดการแสดงประเภทการพัฒนาคือการใช้สิ่งที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตที่มีมาแต่เดิม ในการพัฒนาการแสดงเป็นการปรับกฎเกณฑ์ของการแสดงให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น เมื่อผู้สร้างสรรค์เกิดความเข้าใจในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปกรรมในรูปแบบนาฏกรรมก็จะสามารถพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ชิ้นใหม่ที่ประกอบไปด้วยการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมสู่สังคมนาฏยศิลป์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ ที่กล่าวว่า นาฏยประดิษฐ์แม้จะเป็นศิลปะสร้างสรรค์ ที่ต้องการความแปลกใหม่แต่ก็ยังต้องอาศัยปัจจัยของนาฏยจารีตจากอดีตเป็นฐาน วัตถุดิบ ความคิด วิธีการ การศึกษาและเรียนรู้ตัวอย่างจากอดีตยิ่งมีมากและหลากหลายเพียงใดก็ย่อมทำให้นักนาฏยประดิษฐ์มีโอกาสสร้างสรรค์งานนาฏยศิลป์ได้กว้างไกลเพียงนั้น (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2557)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม สืบเนื่องมาจากการต่อยอดและพัฒนาร่วมกันภายจากบุคคลภายในประเทศ จากหลากหลายองค์กรจนสามารถกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรม เพราะเป็นตัวบ่งชี้ไปถึงความเป็นอยู่ของคนในชาติ ภาษา ศาสนา และถึงแม้ว่าในปัจจุบันศิลปวัฒนธรรมจะไม่ใช่สิ่งแรกที่ถูกจัดลำดับความสำคัญแต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นต้องคงอยู่คู่กับชาติไทย สถาบันในระดับอุดมศึกษาทั้งหมดที่เกี่ยวข้องมิใช่เพียงแต่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงทำหน้าที่เป็นเสาหลักในการช่วยประคับประคองศิลปวัฒนธรรมท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย เพื่อรักษาความเป็นชาติไทยให้คงอยู่เป็นความภาคภูมิใจของคนไทยไปอีกตราบนานเท่านาน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงวัฒนธรรม. *กระทรวงวัฒนธรรม*. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2564). จาก https://moc.ocsc.go.th/sites/default/files/00_1_khmuulthawaip_3.pdf

ฝ่ายบริหาร คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2562). ชื่อหน่วยงาน ที่ตั้ง และประวัติความเป็นมาโดยย่อ. *รายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR)*

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2562. หน้า 2-3

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. คณะศิลปะนาฏดุริยางค์. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2563). จาก http://www.bpi.ac.th/index.php/th/about-us/department/department5/item/789-de5-1

สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2557). *หลักการแสดงนาฏยศิลป์ปริทรรศน์*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานาคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม. *นโยบายและยุทธศาสตร์ส่งเสริมวัฒนธรรมร่วมสมัย (พ.ศ 2560-2564).* (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 7 มกราคม 2564). จาก https://ocac.go.th/wp-content/uploads/2019/06/แผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาหน่วยงาน.pdf. หน้า 13

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. *แผนอุดมศึกษาระยะ ยาว 20 ปี (พ.ศ.2561-2580).* (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 7 มกราคม 2564). จาก http://www.mua.go.th/users/bpp/main/download/plan/plan20yrs.pdf. หน้า 1

บทความวิจัย

ความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี

อิทธิพงษ์ ร่มโพธิ์ทอง

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา E-mail: Ittipong2537@gmail.com

ดร.ธีระ ชินภัทร รามเดชะ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานฟิตเนสที่ทำงานในสปอร์ตคลับหรือฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านลักษณะของงาน ได้แก่ ความอิสระในงาน ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในเชิงบวก ในขณะที่ความขัดแย้งในบทบาท ความคลุมเครือในบทบาท ความหลากหลายของทักษะ และเอกลักษณ์ของงานไม่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การ ได้แก่ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการพิจารณา ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในเชิงบวก ปัจจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน ได้แก่ ความพึงพอใจในหน้าที่และความพึงพอใจโดยเฉพาะ ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในเชิงบวก

คำสำคัญ: *ความผูกพันต่อองค์การ, ฟิตเนสเซ็นเตอร์, ชลบุรี*

Received: Febuary 17, 2021, **Revised** March 27, 2021, **Accepted** May 12, 2021

Organizational Commitment of employees of the Fitness center in Chonburi

Ittipong Romphothong,
Master of Business Administration, Program in Business Management, Burapha University, E-mail: Ittipong2537@gmail.com
Dr. Dhirjinabhadra Ramdeja, Ph.D. Faculty of Management and Tourism, Burapha University

Abstract

The purpose of this research is to create organizational Commitment of employees of the Fitness center in Chonburi. This research was a quantitative research using questionnaires from 400 people. The sample was Sport club or fitness center employees in Chonburi Province. Data were analyzed by descriptive statistics. Analysis of Variance, Correlation Coefficient and Multiple Regression Analysis to test the hypothesis.

The results of hypothesis testing showed that Job Characteristics; autonomy has a statistically significant effect on the organizational Commitment of the fitness center employees at 0.05 while role conflict, role ambiguity, skill variety and task identity do not affect the organizational commitment of fitness center employees. Organizational characteristics; hierarchy of authority, participation and consideration had a statistically significant effect on the organizational commitment of fitness center employees at 0.05 and Job Satisfaction; growth satisfaction and specific satisfaction had a statistically significant effect on the organizational commitment of fitness center employees at 0.05

Keywords: *Organizational commitment, Fitness center, Chonburi*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

บทนำ

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่ทุกองค์การต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจที่อยู่ในสภาวะตกต่ำ การเปลี่ยนทางสังคม ความผันผวนทางการเมือง และเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมถึงสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป ทุกองค์การจึงต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานภายในองค์การ ทั้งการกำหนดนโยบายและเป้าหมายขององค์การ การวางแผนงานและการจัดการกลยุทธ์ขององค์การในระยะยาว (ทิพย์สุคนธ์ จงรักษ์, 2556) รวมถึงการพัฒนาให้ทรัพยากรบุคคลมีความรู้และความเชี่ยวชาญในการทำงานอยู่เสมอ เพื่อให้องค์การดำเนินงานต่อไปให้สำเร็จตามนโยบายและเป้าหมายขององค์การที่วางไว้ รวมถึงการทำให้พนักงานมีมุมมอง ทัศนคติหรือแง่คิดที่ดีต่อระบบการทำงาน เพราะพนักงานจะมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น ยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การโดยพร้อมที่จะใช้ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างผลงานที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การและเกิดความจงรักภักดีต่อองค์การ หรือที่โดยทั่วไปเรียกว่า ความผูกพันต่อองค์การ ซึ่งหลายองค์การในปัจจุบันกำลังเผชิญกับปัญหาพนักงานลาออกจากงานอย่างต่อเนื่องและยังคงมีแนวโน้มว่าปัญหานี้จะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากทัศนคติในการทำงานของพนักงานเปลี่ยนแปลงไป อีก

ทั้งยังมีอีกหลายปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนงานใหม่ได้ง่ายมากขึ้น ทำให้หลายองค์การเกิดการแข่งขันและการแย่งพนักงานที่มีคุณภาพให้เข้ามาร่วมงานในองค์การของตนเอง โดยเฉพาะองค์การประเภทธุรกิจการให้บริการที่ต้องใช้ทรัพยากรบุคคลหรือพนักงานในการบริการลูกค้าเป็นหลัก เช่น ธุรกิจให้บริการทางด้านสุขภาพการออกกำลังกายหรือธุรกิจฟิสเนส ที่ต้องใช้พนักงานหรือเทรนเนอร์ที่มีทักษะ มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการออกกำลังกายและมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องออกกำลังกายประเภทต่าง ๆ ที่มีลักษณะการใช้งานที่แตกต่างกันออกไป เพื่อแนะนำและเทรนให้กับลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการในฟิตเนสเซ็นเตอร์อย่างถูกวิธี ดังนั้นหากองค์การมีการวางแผนทรัพยากรบุคคลที่ดี สามารถรักษาพนักงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเหล่านี้ให้คงอยู่กับองค์การต่อไป ก็ย่อมส่งผลให้องค์การมีภาพลักษณ์ที่ดีและพนักงานเกิดความรู้สึกผูกพันต่อองค์การได้ ซึ่งหากกล่าวถึงธุรกิจฟิตเนสในยุคปัจจุบันที่ทั่วโลกกำลังตื่นตัวกับกระแสการรักสุขภาพ ทำให้ธุรกิจฟิตเนสมีแนวโน้มเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2561 และในปี พ.ศ. 2562 (ช่วงเดือน มกราคม-พฤษภาคม) ที่มีอัตราการขยายตัวของจำนวนการจัดตั้งธุรกิจฟิตเนสรายใหม่อยู่ที่ 20.69% เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา และยังพบว่าธุรกิจฟิตเนสทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ที่ดำเนินการอยู่ในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนทั้งสิ้น 816 ราย คิดเป็น 0.11% ของธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ทั้งหมด โดยผู้ประกอบการธุรกิจฟิตเนสมักจะเลือกลงทุนตามจังหวัดใหญ่ ๆ ในพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่นและมีกำลังซื้อ หรือตามแหล่งชุมชนเพื่อจับกลุ่มลูกค้าที่ต้องการออกกำลังกายใกล้บ้าน ไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง รวมถึงย่านที่เป็นศูนย์กลางการค้า การท่องเที่ยวและมีการคม นาคมที่สะดวก เช่น จังหวัดชลบุรีที่พบว่า ในปี พ.ศ. 2562 มีการจัดตั้งธุรกิจฟิตเนสรายใหม่เพิ่มขึ้น 54 ราย จัดเป็นอันดับ 3 ของประเทศ รองลงมาจากกรุงเทพมหานครและภูเก็ต (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2562) และส่วนใหญ่จะเปิดกิจการในแหล่งชุมชนหรือบริเวณใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อให้เข้าถึงได้ง่ายและตอบโจทย์ผู้บริโภคยุคใหม่ที่หันมาใส่ใจสุขภาพด้วยวิธีการออกกำลังกายมากขึ้น แต่ด้วยธุรกิจที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการแข่งขันกันในตลาดค่อนข้างสูง จึงต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับเทรนด์ในการออกกำลังกายของผู้บริโภค รวมถึงการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาปรับใช้และพัฒนาธุรกิจฟิตเนสให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค เช่น การเปิดให้บริการฟิตเนสเซ็นเตอร์แบบครบวงจรตลอด 24 ชั่วโมง หรือการมีเทรนเนอร์หรือผู้ฝึกสอนส่วนตัว เป็นต้น ดังนั้นการวางแผนบริหารจัดการระบบภายในจึงเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารค่าใช้จ่าย การบำรุงซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องออกกำลังกาย การรักษาคุณภาพโดยรวมของฟิตเนส รวมถึงการคัดเลือกพนักงานหรือเทรนเนอร์ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และการรักษาคุณภาพการให้บริการของพนักงานหรือเทรนเนอร์ ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและความแตกต่างจากฟิตเนสเซ็นเตอร์อื่น ๆ ได้ และอาจจะเป็นหนึ่งในตัวเลือกที่ทำให้ลูกค้าตัดสินใจจากตัวเทรนเนอร์ว่าจะเลือกใช้บริการที่ฟิตเนสเซ็นเตอร์แห่งนี้หรือไม่ จากการมองเห็นถึงความสำคัญและอิทธิพลของความผูกพันที่พนักงานมีต่อองค์การ ประกอบกับความน่าสนใจของธุรกิจให้บริการด้านสุขภาพการออกกำลังกาย หรือธุรกิจฟิสเนสที่กำลังเป็นที่นิยมในยุคปัจจุบัน ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี โดยทำการศึกษา 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของงาน ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การและปัจจัยด้านความพึงพอใจในการทำงาน โดยทำการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณกับพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี เพื่อการนำผลการศึกษาที่ได้นั้น ไปใช้ประโยชน์ต่อการนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหาร เพื่อให้เกิดการร่วมมือกันหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลขององค์การให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเสริมสร้างความจงรักภักดีและความผูกพันต่อองค์การ รวมถึงการรักษาพนักงานที่มีทักษะความรู้ ความเชี่ยวชาญและมีคุณค่าไว้กับองค์การให้ได้ระยะเวลานานที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านลักษณะของงาน ลักษณะขององค์การ และความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี

2. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี

3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านลักษณะของงาน ลักษณะขององค์การ ความพึงพอใจในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

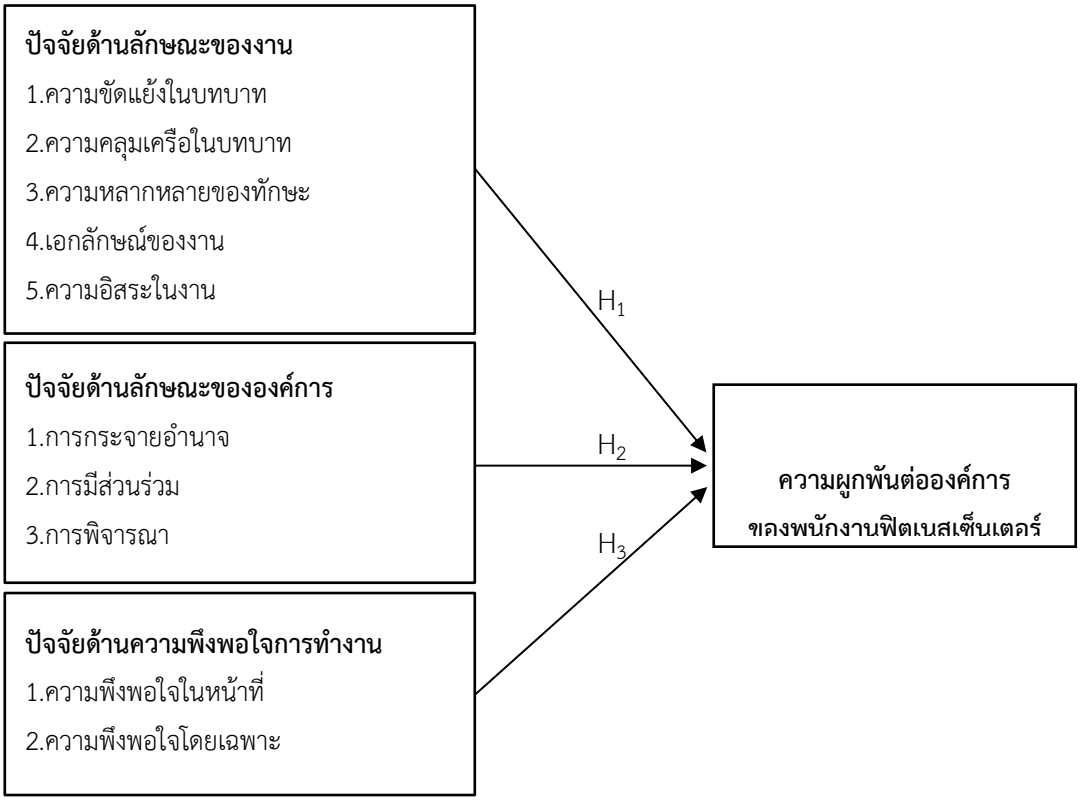

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาในเรื่องความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี ในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานฟิตเนสที่ทำงานในสปอร์ตคลับหรือฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน โดยการคำนวณจากสูตรของคอแครน (Cochran, 1977) ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota Sampling) โดยผู้วิจัยได้คำนวณหาขนาดที่เหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างด้วยการเก็บข้อมูลจากพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในแต่ละอำเภอของจังหวัดชลบุรีในอัตราส่วนที่เท่า ๆ กัน จากทั้งหมด 11 อำเภอ จะได้ 38 คน จำนวน 2 อำเภอ

และ 36 คน จำนวน 9 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 400 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับกลุ่มพนักงานฟิตเนสที่ทำงานในสปอร์ตคลับหรือฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี ตามจำนวนที่แบ่งไว้ในแต่ละอำเภอ ให้ครบทั้งสิ้น 400 คน

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยข้อคำถามถูกสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย โดยแบบสอบถามจะเป็นข้อคำถามปลายปิดแบบสำรวจรายการ (Check list) ให้เลือกตอบตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) และกำหนดช่วงคะแนนตามหลักสถิติการวัดการกระจายข้อมูล (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2547) ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ครอนบัคแอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ก่อนเก็บข้อมูลจริง จากนั้นนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลจริง โดยเริ่มจากการสร้างแบบสอบถามออนไลน์ผ่านระบบ Google Form จากนั้นนำลิงก์แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นไปให้พนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน แล้วจึงปิดรับการตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ใช้สถิติเชิงอนุมานเพื่อวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 400 คน สามารถแบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 20-25 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 20,001-30,000 บาท

ปัจจัยด้านลักษณะของงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ เอกลักษณ์ของงาน ความขัดแย้งในบทบาท ความหลากหลายของทักษะ ความคลุมเครือในบทบาท และความอิสระในงาน

ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การพิจารณาการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วม

ปัจจัยด้านความพึงพอใจในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความพึงพอใจโดยเฉพาะ และความพึงพอใจในหน้าที่

ความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ ในการศึกษาความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี

ตัวแปร	B	t	Sig.
ความขัดแย้งในบทบาท	.048	1.333	.183
ความคลุมเครือในบทบาท	.038	1.291	.197
ความหลากหลายของทักษะ	.050	1.623	.105
เอกลักษณ์ของงาน	-.054	-1.554	.121
ความอิสระในงาน	.079	2.368	.018*
การกระจายอำนาจ	.077	2.426	.016*
การมีส่วนร่วม	.122	4.032	.000*
การพิจารณา	.131	3.801	.000*
ความพึงพอใจในหน้าที่	.126	3.248	.001*
ความพึงพอใจโดยเฉพาะ	.316	7.623	.000*
R = .877	R^2 = .769	Adjusted R^2 = .763	

*p < .05

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ พบว่าค่า R^2 = .769 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ได้ถึงร้อยละ 76.9 เมื่อพิจารณาทีละตัวแปรพบว่า ความอิสระในงาน การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การพิจารณา ความพึงพอใจในหน้าที่ และความพึงพอใจโดยเฉพาะส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเรื่อง ความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานในการวิจัยและอ้างอิงจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะของงาน ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในเชิงบวก พบว่า

1.1 ความขัดแย้งในบทบาท ไม่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ส่วนใหญ่จะได้รับมอบหมายงานที่ตรงตามขอบเขตความรู้ ความสามารถของตนเอง มีอุปกรณ์และวัสดุที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน รวมถึงการรับผิดชอบงานของตนพร้อมกับทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และสามารถทำงานภายใต้นโยบายและระเบียบของฟิตเนสเซ็นเตอร์ได้เป็นอย่างดี แต่องค์การฟิตเนสเซ็นเตอร์ส่วนใหญ่ มักจะใช้ระบบการบริหารงานที่คล้ายคลึงกัน ทำให้พนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์มองว่า ไม่ว่าจะทำงานในองค์การฟิตเนสเซ็นเตอร์ใด ก็มีระบบการทำงานไม่แตกต่างกัน ส่งผลให้พนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ไม่มีความผูกพันต่อองค์การ สอดคล้องกับแนวความคิดของ Robbins and Coulter (2007) กล่าวว่า ความขัดแย้งในบทบาทหน้าที่ เป็นความรู้สึกที่จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่สองอย่างหรือหลายอย่างในเวลาเดียวกัน มีการปรับบทบาทของตนเองไปยังกลุ่มที่ปฏิบัติงานร่วมกันในขณะนั้น ส่งผลให้บุคคลต้องเผชิญหน้ากับความคาดหวังในบทบาทที่แตกต่างกันออกไป ทำให้เกิดความขัดแย้งในบทบาทหน้าที่ของตน

1.2 ความคลุมเครือในบทบาท ไม่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์จะรู้หน้าที่ของตนเองว่า จะต้องรับผิดชอบอะไรในการปฏิบัติงานหรือขอบเขตของงาน รวมไปถึงการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี และยังทราบถึงโอกาสที่จะสามารถเติบโตในหน้าที่การงานได้ แต่องค์การฟิตเนสเซ็นเตอร์ส่วนใหญ่จะมีวิธีมอบหมายงานหรือวิธีการประเมินการทำงานในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน และด้วยฟิตเนสเซ็นเตอร์เป็นองค์การที่ไม่ได้มีขนาดใหญ่มากนัก ทำให้โอกาสที่จะเติบโตในหน้าที่การงานมีน้อย ประกอบกับเป็นการทำงานที่ต้องมีความรับผิดชอบสูง ทำให้พนักงานไม่มีความรู้สึกผูกพันต่อองค์การ ซึ่งสอดคล้องกับ อภิญญา ดีประทีป (2560) กล่าวว่า การที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานที่มีความชัดเจน พร้อมกับการที่พนักงานเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานได้โดยไม่เกิดความคลุมเครือในบทบาทหน้าที่ และสอดคล้องกับมงคล นาฏกระสูตร (2554) กล่าวว่า ถ้าองค์การไม่กำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานให้ชัดเจน ก็จะก่อให้เกิดความคลุมเครือในบทบาท เพราะพนักงานเกิดความลังเลหรือสับสนว่าจะแสดงบทบาทใดให้เหมาะสมต่อการทำงานในองค์การ ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง

1.3 ความหลากหลายของทักษะ ไม่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพนักงานส่วนใหญ่มองว่าหน้าที่หลักของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์คือ มุ่งเทรนการออกกำลังกายให้กับลูกค้าให้มีสุขภาพที่ดีขึ้นหรือมีหุ่นที่ดีขึ้น ซึ่งจะทำงานแบบนี้ซ้ำเดิมไปเรื่อย ๆ จนจบกระบวนการการเทรนในแต่ละครั้ง จึงไม่ทำให้เกิดความหลากหลายและความท้าทายในการทำงานมากนัก รวมถึงงานที่ทำนั้นไม่ได้มีความยากไปกว่าพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์คนอื่น ๆ ไม่ว่าจะองค์การที่ตนปฏิบัติงานหรือองค์การฟิตเนสเซ็นเตอร์อื่น ๆ จึงทำให้ไม่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การ สอดคล้องกับ ปกภณ จันทศาสตร์ (2557) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยคุณสมบัติส่วนบุคคลปัจจัยด้าน ลักษณะงาน และแรงจูงใจที่มีผลต่อความผูกพันกับองค์กรของพนักงานเอกชนระดับปฏิบัติการ ในเขตลาดพร้าว-จตุจักร พบว่า งานบางงานต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของผู้ที่ปฏิบัติงาน จึงไม่มีความหลากหลายในการทำงาน เมื่อไม่มีความหลากหลายความท้าทายก็ไม่เกิดขึ้นเช่นกัน โดยการทำงานแบบวนซ้ำเดิม จะทำให้มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นน้อยลง และบางตำแหน่งหน้าที่ก็ไม่ได้มีโอกาสได้เลื่อนขั้นได้มากนัก จึงเห็นได้ว่าลักษณะงานเหล่านี้ไม่มีผลอย่างไรต่อความผูกพันกับองค์การ นอกจากนี้ ทวีศักดิ์ รองแขวง (2555) ศึกษาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะงานกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน กรณีศึกษา อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ นิคมอุตสาหกรรมนวนคร ยังพบว่าพนักงานส่วนใหญ่ต้องทำงานในรูปแบบเดิมเป็นประจำทุกวัน มีลักษณะงานที่เป็นงานแบบซ้ำ ๆ (Routine) ส่งผลไปยังทัศนคติของพนักงานที่อาจจะคิดว่าตนเองก็เปรียบเสมือนส่วนหนึ่งของการผลิตเช่นเดียวกับเครื่องจักร พนักงานจึงมีความต้องการสับเปลี่ยนหมุนเวียนงานไปสู่ตำแหน่งใหม่ๆ เพื่อจะได้งานที่มีความหลากหลาย มีความท้าทายความสามารถ และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองมากขึ้น

1.4 เอกลักษณ์ของงาน ไม่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ส่วนใหญ่จะมีโอกาสในการดูแลลูกค้าตั้งแต่เริ่มต้นจนจบคอร์สการออกกำลังกาย เพื่อให้ลูกค้ามีสุขภาพที่ดีขึ้นตามเป้าหมายของลูกค้า ซึ่งจะส่งผลให้ฟิตเนสเซ็นเตอร์มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จได้นั้น แต่ผลงานที่เกิดขึ้นอาจไม่ได้มีความโดดเด่นไปกว่าพนักงานคนอื่น ๆ เนื่องจากมีลักษณะการทำงานโดยรวมที่ไม่ต่างกันมากนัก และด้วยการทำงานของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ที่จะต้องทำงานในลักษณะซ้ำเดิมไปเรื่อย ๆ ไม่จำเป็นจะต้องใช้ทักษะที่หลากหลายหรือการสร้างความแปลกใหม่ในงานเท่าที่ควร ทำให้ไม่เกิดความท้าทายในงาน จึงไม่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การ สอดคล้องกับ Hackman and Oldham (1975) ที่อธิบายว่า งานที่ได้รับมอบหมายมานั้น เปิดโอกาสให้พนักงานได้ทำงานตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์หรือไม่ หากพนักงานได้ทำงานหนึ่ง ๆ ด้วยตนเองตั้งแต่ต้นจนจบก็จะทำให้รับรู้ถึงเอกลักษณ์ของงานได้ในที่สุด และสิรินทร แซ่ฉั่ว (2553) ศึกษาเรื่องความสุขในการทำงานของบุคลากรเชิงสร้างสรรค์ : กรณีศึกษา อุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์กลุ่มสื่อและกลุ่มงานสร้างสรรค์เพื่อการ

ใช้งาน พบว่า การที่บุคลากรสร้างผลงานชิ้นหนึ่งได้อย่างสมบูรณ์ และมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน โดยส่วนมากจะมีความสุขกับการทำงานเพิ่มมากขึ้น เพราะงานนั้นมีความอิสระ สามารถควบคุมงานของตนเองอย่างคล่องตัว และกำหนดวิธีการทำงานได้เอง จะทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ของงานนั้น ๆ บุคลากรจึงรู้สึกสนุกกับการทำงานทุกขั้นตอน ทำให้รู้สึกไม่เครียดกับการทำงาน และกล่าวได้ว่าเป็นผลงานที่เกิดจากความคิดและความสามารถของตนเองได้อย่างแท้จริง

1.5 ความอิสระในงาน ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าองค์การฟิตเนสเซ็นเตอร์หลายแห่ง จะให้อิสระกับพนักงานในการคิดวิธีเทรนลูกค้าหรือเทคนิคต่าง ๆ เนื่องจากเป้าหมายและความต้องการของลูกค้าแต่ละคนแตกต่างกัน พนักงานจึงมีโอกาสในการกำหนดขอบเขต ระยะเวลา หรือวางเป้าหมายได้อย่างเต็มที่ ตามความถนัดและความเชี่ยวชาญของพนักงานแต่ละคน สอดคล้องกับแนวคิดของ Hackman and Oldham (1975) กล่าวว่า พนักงานควรมีอิสระในการคิดการตัดสินใจและการวางแผนวิธีการปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนอย่างเต็มที่ และสอดคล้องกับ ปกภณ จันทศาสตร์ (2557) ที่พบว่า หากพนักงานได้รับอิสระในการทำงานที่ได้รับมอบหมายและได้รับความไว้วางใจจากหัวหน้างาน ก็จะรู้สึกรักและผูกพันกับองค์การมากขึ้น

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การ ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในเชิงบวก

2.1 การกระจายอำนาจ ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในเชิงบวก อาจเป็นเพราะองค์การมีการมอบอำนาจให้พนักงานได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น หรือได้ตัดสินใจในเหตุการณ์เฉพาะหน้าต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องรายงานหัวหน้างานทั้งหมด รวมถึงมีโอกาสในการนำเสนอนโยบายหรือข้อปฏิบัติต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกันภายในฟิสเนสเซ็นเตอร์ ทำให้พนักงานรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ ส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีต่อองค์การและตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่มากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของธงชัย สันติวงษ์ (2537) พบว่า ผู้นำแบบประชาธิปไตยจะให้ความสำคัญกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามากกว่า จะไม่เน้นการใช้อำนาจหน้าที่และการทำให้เกิดความเกรงกลัวต่อตัวผู้บังคับบัญชา แต่จะเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีโอกาสได้ร่วมแสดงความคิดเห็น พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิด และให้โอกาสทุกฝ่ายเข้าร่วมประชุมด้วย เพราะมองว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับทุกคนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hrebiniak and Alutto (1972) พบว่า การที่ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงไม่ใช้อำนาจหน้าที่ตามรูปแบบที่เป็นทางการมากเกินไป ก็จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สมาชิกมีความผูกพันต่อองค์การมากขึ้นได้

2.2 การมีส่วนร่วม ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในเชิงบวก อาจเป็นเพราะพนักงานส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆขององค์การ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าร่วมประชุม เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานขององค์การมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา ข้อกำหนดหรือนโยบายต่าง ๆ ขององค์การร่วมกัน รวมถึงการที่หัวหน้างานได้คอยให้คำแนะนำ ก็จะทำให้พนักงานรู้สึกผ่อนคลาย ลดความกดดันในการทำงานและอยากที่จะทำงานมากขึ้น สอดคล้องกับธนรัฐ นาทอง (2556) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของพนักงานธนาคารออมสินภาค 5 พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของพนักงาน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กับความผูกพันต่อองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อธิบายได้ว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันต่อองค์กร กล่าวคือ การที่ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้พนักงานในองค์การได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการปฏิบัติงานหรือนโยบายขององค์การ ก็จะทำให้สมาชิกมีความผูกพันต่อองค์กรได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับ Mowday, Steers and Porter (1983) ที่กล่าวว่า การที่พนักงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการบริหารงานในองค์การ จะทำให้พนักงานมีความผูกพันต่อองค์การสูง ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ Dunham, Grube and Castaneda (1994) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันในองค์การ พบว่า การมีส่วนร่วมในการทำงานมีอิทธิพลต่อความผูกพันในองค์การเช่นเดียวกัน

2.3 การพิจารณา ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในเชิงบวก เพราะพนักงานส่วนใหญ่จะมองว่าหัวหน้างานหรือผู้บริหารมีการประเมินผลงาน และติดตามความคืบหน้าในงานของพนักงานแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรมและปฏิบัติต่อพนักงานทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงได้มีการแนะนำ ดูแลเอาใจใส่ และให้การยอมรับในการทำงานของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ พร้อมทั้งมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหัวหน้างานหรือผู้บริหารกับพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ จึงทำให้พนักงานมีทัศนคติที่ดี มีความตั้งใจที่จะทำงานอย่างเต็มความสามารถและอยากที่จะทำงานอยู่กับองค์การนี้ต่อไป สอดคล้องกับวิวรรธณี วงศาชโย (2558) พบว่า การรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะหัวหน้างานเข้าใจหลักการและขั้นตอนในการดำเนินงานเป็นอย่างดี จึงสามารถให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษา และเอาใจใส่พนักงานทุกคนอย่างเท่าเทียม พนักงานจึงเกิดความไว้วางใจและมีความสุขในการทำงาน เพราะได้รับคำแนะนำและการช่วยเหลือ ไม่ว่าจะด้านการทำงาน การให้รางวัลตามโอกาสอันสมควร การให้คำปรึกษาที่ดีในการทำงาน การส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้พนักงานอยู่กับองค์การนานขึ้น และสร้างผลงานที่ดีให้กับองค์การได้ ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับพนักงานโดยจะต้องมีความเสมอภาค มีความยุติธรรม และมีการชมเชยหรือติเตียนอย่างสมเหตุสมผล

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในเชิงบวก

3.1 ความพึงพอใจในหน้าที่ ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในเชิงบวก อาจเป็นเพราะการที่จะเข้ามาทำงานเป็นพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ได้นั้น จะต้องเรียนทางสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬามาโดยตรง หรือจะต้องผ่านหลักสูตรอบรมการเป็นเทรนเนอร์โดยเฉพาะ ทำให้พนักงานมีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทั้งทางทฤษฎี และทางปฏิบัติ รวมถึงมีความตั้งใจที่จะสมัครเข้ามาทำงานในฟิตเนสเซ็นเตอร์ตั้งแต่แรก พนักงานส่วนใหญ่จึงมีทัศนคติที่ดีต่องานและรู้สึก พึงพอใจที่จะได้นำความรู้ ความสามารถ แนะนำให้กับผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ซึ่งการที่ได้ทำงานที่พึงพอใจหรือมีความถนัดนั้น ก็จะส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพ รู้สึกถึงความสำเร็จที่คุ้มค่าจากการทำงานและรู้สึกรักและผูกพันกับองค์การที่ตนทำงานเพิ่มขึ้นได้ สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจในการทำงาน เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการทำงาน ความสุขที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทนเป็นที่พึงพอใจ ทำให้บุคคลมีความมุ่งมั่นตั้งใจและมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีให้กับพนักงานในองค์การ (มนชัย อรพิมพ์, 2550) และยังสอดคล้องกับธนรัฐ นาทอง (2556) ที่ได้อธิบายว่า ความผูกพันต่อองค์การมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์การเป็นอย่างมาก ซึ่งจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้พนักงานพอใจที่จะทำงานเพื่อองค์การด้วยความเต็มใจและพึงพอใจในงานที่ได้รับผิดชอบ สามารถที่จะพัฒนาองค์กรสู่ความสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายขององค์การ และแผนงานที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3.2 ความพึงพอใจโดยเฉพาะ ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในเชิงบวก เพราะพนักงานส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อองค์การ ซึ่งอาจจะมาจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในการทำงาน เช่น มีอุปกรณ์และเครื่องออกกำลังกายที่สามารถใช้งานได้ดี ประกอบกับมีลูกค้าเข้าใช้บริการอย่างสม่ำเสมอ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและทำงานเป็นทีม มีหัวหน้างานที่ใส่ใจพนักงาน คอยสนับสนุนให้คำแนะนำและติดตามงานอยู่เสมอ รวมถึงพึงพอใจกับระดับเงินเดือน โบนัสและสวัสดิการต่างๆ ของฟิตเนสเซ็นเตอร์ สอดคล้องกับ Martin and Hafer (1995) ได้ศึกษาถึงการเชื่อมโยงระหว่างการ เปลี่ยนงานและการมีส่วนร่วมในงานและความผูกพันต่อองค์การ พบว่า ความต้องการภายนอก (Extrinsic Needs) เช่น โอกาสในการเลื่อนตำแหน่ง ค่าจ้าง และสวัสดิการ มีผลต่อทัศนคติต่อความผูกพันต่อองค์การ เพราะพนักงานจะรู้สึกถึงความคุ้มค่าที่ได้ทำงานนั้น ๆ อย่างเต็มที่ และยังสอดคล้องกับ ปกภณ จันทศาสตร์ (2557) ที่พบว่า แรงจูงใจในด้านความก้าวหน้าความมั่นคงในงาน ด้าน

สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านผลตอบแทนและสวัสดิการมีผลต่อความผูกพันกับองค์กร อันเนื่องมาจากบริษัทที่ทำการวิจัยเป็นบริษัทขนาดใหญ่ มีชื่อเสียง มีเพื่อนร่วมงานที่เป็นมิตร คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีการให้ผลตอบแทนและสวัสดิการกับพนักงานอย่างยุติธรรม มีสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี ทำให้พนักงานรู้สึกทำงานกับบริษัทอย่างมีความสุข ส่งผลให้พนักงานมีความผูกพันกับองค์กร พร้อมที่จะทำงานให้อย่างเต็มที่ สามารถเสียสละเวลาหรือประโยชน์ส่วนตัวได้ รวมถึงใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ทั้งหมดที่มีทุ่มเทให้กับบริษัทจนสำเร็จตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงการจัดการและการนำไปประยุกต์ใช้

จากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำผลการวิจัยที่ได้รับมาเป็นแนวทางหรือข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารในการกำหนดนโยบายการวางแผนในการบริหารจัดการ และการพัฒนาองค์การเพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์การให้กับพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี รวมถึงการพัฒนาและส่งเสริมให้พนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น และมีความผูกพันต่อองค์การของตนมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะผลการวิจัย ดังนี้

1. องค์การหรือหัวหน้างานควรให้อิสระในการกำหนดวิธีการสอน การเทรนลูกค้า รวมถึงการให้พนักงานได้กำหนดระยะเวลาและเป้าหมายในการดูแลลูกค้า เพื่อให้พนักงานได้ใช้ความรู้ความสามารถในการดูแลลูกค้าอย่างเต็มที่ พร้อมกับมอบความไว้วางใจในการดูแลลูกค้าให้กับพนักงาน

2. องค์การหรือหัวหน้างานควรให้อำนาจในการตัดสินใจกับพนักงานในการกำหนดระยะเวลาและเป้าหมายการดูแลลูกค้า เพื่อที่จะให้งานสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมอบอำนาจให้กับพนักงานเต็มที่

3. องค์การควรเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุม รับฟังนโยบายใหม่ ๆ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในฟิตเนสเซ็นเตอร์ พร้อมทั้งให้พนักงานร่วมเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา

4. องค์การหรือหัวหน้างานควรมีการประเมินและติดตามผลการปฏิบัติงานของพนักงานอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งปฏิบัติกับพนักงานทุกคนอย่างเท่าเทียม รวมถึงการให้การยอมรับผลงานของพนักงาน ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและดูแลเอาใจใส่พนักงานทุกคนอย่างเท่าเทียม

5. องค์การหรือหัวหน้างานควรมอบหมายงานเหมาะสม ซึ่งจะทำให้พนักงานรู้สึกว่าได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่หรือทำให้รู้สึกว่างานที่ได้รับมอบหมายมีความท้าทายต่อความรู้ความสามารของพนักงานเอง ทำให้เกิดความพึงพอใจและรู้สึกว่างานที่ทำนั้นคุ้มค่า นอกจากนี้ยังทำให้พนักงานได้มีโอกาสได้วิจารณญาณในการตัดสินใจงานของตนเอง

6. องค์กรหรือหัวหน้างานควรที่จะให้การสนับสนุนพร้อมทั้งให้คำแนะนำกับพนักงานในการทำงานหรือในการดูแลลูกค้า พร้อมทั้งมีการติดตามผลงานหรือผลการปฏิบัติงานของพนักงาน อีกทั้งยังต้องบริหารความสัมพันธ์ของพนักงานให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันพร้อมที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายผลการวิจัย เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับองค์การหรือธุรกิจอื่นๆฆที่เน้นการให้บริการลูกค้าเป็นสำคัญ เช่น พนักงานร้านอาหารหรือภัตตาคาร พนักงานให้บริการทางด้านโทรศัพท์ พนักงานห้างสรรพสินค้าหรือร้านสะดวกซื้อ เป็นต้น ซึ่งผลของความผูกพันต่อองค์การของพนักงานแต่ละประเภท อาจจะแตกต่างกันตามคุณลักษณะของงานหรือองค์การ ทำให้ผลการวิจัยมีความหลากหลายมากขึ้น

2. ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพในเชิงลึกหรือการสนทนาในกลุ่มย่อยกับพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี เนื่องจากงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะในเชิงปริมาณเท่านั้น หากมีการศึกษาเชิงคุณภาพในเชิงลึกเพิ่มเติม อาจจะทำให้ผลการวิจัยมีมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น

3. การศึกษาความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ในจังหวัดชลบุรี ควรขยายกรอบแนวความคิดของงานวิจัยนี้ไปรวมกับตัวแปรอื่น ๆ ที่เป็นผลของความผูกพันต่อองค์การของพนักงานฟิตเนสเซ็นเตอร์ได้ เช่น ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตในการทำงาน หรือประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อให้งานวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมให้พนักงานมีศักยภาพเพิ่มขึ้น และมีความผูกพันต่อองค์การที่ปฏิบัติงานอยู่มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (2562). *ธุรกิจฟิตเนส บทวิเคราะห์ธุรกิจ ประจำเดือน พฤษภาคม 2562*. เข้าถึงได้จาก https://www.dbd.go.th/download/document_file/Statisic/2562/ T26/T26_201905.pdf

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2547). *หลักสถิติ* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทวีศักดิ์ รองแขวง. (2555). *ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะงานกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน: กรณีศึกษา อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์นิคมอุตสาหกรรมนวนคร.* การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชมงคลธัญบุรี.

ทิพย์สุคนธ์ จงรักษ์ (2556). *อิทธิพลของคุณลักษณะงาน ที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กร ความพึงพอใจในงานและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ธงชัย สันติวงษ์. (2537). *ทฤษฎีองค์การและการออกแบบ.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ธนรัฐ นาทอง. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของพนักงานธนาคารออมสินภาค 5.* การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปกภณ จันทศาสตร์. (2557). *ปัจจัยคุณสมบัติส่วนบุคคล ปัจจัยด้านลักษณะงาน และแรงจูงใจที่มีผลต่อความผูกพันกับองค์กรของพนักงานเอกชนระดับปฏิบัติการ ในเขตลาดพร้าว-จตุจักร.* การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล.* กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

มงคล นาฎกระสูตร. (2554). *ทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.* เข้าถึงได้จาก https://docs.google.com/document/d/1zCz-b1SI-xSf7Oix48oMkV3ZFfkShOGg1rG3OVOet6o/ edit.

มนชัย อรพิมพ์. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมการค้าต่างประเทศ.* กระทรวงพาณิชย์.วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

วิวรรธณี วงศาชโย. (2558). *อิทธิพลของการรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างานและการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร ที่ส่งผลต่อความตั้งใจลาออกผ่านความผูกพันต่อองค์กรด้านจิตใจของพนักงานจ้างเทศบาลนครนครปฐม.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สิรินทร แซ่ฉั่ว. (2553). *ความสุขในการทำงานของบุคลากรเชิงสร้างสรรค์: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์กลุ่มสื่อและกลุ่มงานสร้างสรรค์เพื่อการใช้งาน*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อภิญญา ดีประทีป. (2560). *พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การภายหลังการควบรวมธนาคารจากปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ การสื่อสารในองค์การและการมอบอำนาจในองค์การที่ส่งผ่านความเครียดในบทบาทหน้าที่. Ph. D. in Social Sciences Journal*, *7*(1), 120-135.

Cochran, W. G. (1977). *Sampling techniques* (3 rd ed). New York: John Wiley & Sons.

Dunham, R. B., Grube, J. A., & Castaneda, M. B. (1994). Organizational commitment: The utility of an integrative definition. *Journal of Applied psychology*, 79(3), 370.

Hackman, J. R., & Oldham, Greg R. (1975). Development of the job Diagnostic Survey. *Journal of Applied Psychology*. 60(2), 159-170.

Herbiniak, L. G., & Alutto, J. A. (1972). Personal and role related factors in the development of organizational commitment. *Administrative Science*. *Quarterly, 17*(4), 555-573.

Martin, T. N., & Hafer, J. C. (1995). The multiplicative interaction effects of job involvement and organizational commitment on the turnover intentions of full-and part-time employees. *Journal of vocational behavior*, 46(3), 310-331.

Mowday, R. T., Steers, R. M., & Porter, L. W. (1983). *Motivation and work behavior*. New York: Academic Press.

Robbins, S. P., & Coulter, M. (2007). Principles of management. *Translated by Seyyed Mohammad Arabi and Mohammed Ali Hamid Rafiee and Behrouz Asrari Ershad* (4th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.

บทความวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์

นภัทร บุญเทียม, ปร.ด.,
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์, อุบลราชธานี
e-mail : mbkondee549@gmail.com โทร 094-3565-465

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการณ์และความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอน 2) พัฒนารูปแบบจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ และ 3) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 4 ระยะคือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล ในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา ระยะที่ 3 พัฒนานักศึกษาพยาบาลในด้านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน และประเมินผลการพัฒนา และระยะที่ 4 ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 87 คน ที่ฝึกภาคปฏิบัติในชุมชน รายวิชาปฏิบัติการครอบครัวและชุมชน 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 253 เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบสอบถาม 3) แบบประเมินทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 4) แบบสนทนากลุ่มกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามี 5 องค์ประกอบคือ 1) มีการทำสมุดจดบันทึกส่วนตัว 2) มีการสร้างห้องสมุดหรือคลังข้อมูลความรู้ของตนเอง 3) มีการหาแหล่งความรู้ในชุมชน 4) มีการหาเพื่อนร่วมเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กัน และ 5) มีการเรียนรู้จากการฝึกและปฏิบัติ ผลการพัฒนารูปแบบ พบว่า ก่อนการจัดการเรียนการสอนนักศึกษามีคะแนนประเมินทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ =4.28, SD=0.92) และคะแนนทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองเฉลี่ยรวมหลังจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ =4.57, SD=1.11) ผลการประเมินประสิทธิผลของการพัฒนารูปแบบโดยการประเมินคะแนนระดับทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ก่อนการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.82 มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$=4.26, S.D.=1.03) และหลังการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.52 มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ =4.52, S.D.=0.74)

คำสำคัญ: *การจัดการเรียนการสอน, ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา*
Received: October 18, 2020, **Revised** May 2, 2021, **Accepted** May 12, 2021

The Development of Learning Management Model through Self- Directed Learning Skills in Gerontological Nursing of Nursing Students of Boromarajonani College of Nursing Sanpasithiprasong

Napat Boontiam, Ph.D,
Boromarajonani College of Nursing Sanpasithiprasong,
Ubonratchathani Province, e-mail : mbkondee549@gmail.com, Tel 094-3565-465

Abstract

This research was the research & development study. The purpose of this research were 1) to assess the situations and needs of the learning management, 2) to develop the learning management model through self-directed learning skills in gerontological nursing of nursing students of Boromarajonani College of Nursing Sanpasithiprasong, 3) to evaluate the effectiveness of the learning management model through self-directed learning skills. The research design of this study was included 4 phases : Phase 1: situations and needs assessment of self-directed learning skills of nurse students. Phase 2: the development of the learning management model through self-directed learning skills. Phase 3: the development and evaluation of the learning management model through self-directed learning skills in gerontological nursing of nursing students. Phase 4: the evaluation of the effectiveness of the model. The samples were fourth-years nurse students 87 samples who practiced in the community for community nursing practicum 1 subject at the first semester of 2020 academic year. The research tools were: 1) the interview form, 2) the questionnaire, 3) the self-directed learning skills assessment form and 4)the group discussion form. Descriptive statistics were used for analyzing quantitative data, and content analysis was used to analyzed qualitative data.

The research findings, There are five components of nurse students self-directed learning skills were as follows : 1) Made a personal diary, 2) built their own library or knowledge base, 3) finding knowledge sources in the community, 4) have friend or buddy who will share knowledge and 5) learned through training and practice. The results of the development of the model were found that, before the learning management and befor practice, the students had the average of self-directed learning skill evaluation score of good level ($\overline{X}$ =4.28, SD=0.92) and after the learning management and after practice, the students had the average of self-directed learning skill evaluation score of very good level ($\overline{X}$ =4.57, SD=1.11). The results of evaluating the effectiveness of model development by assessing the self-directed learning skill level score of nursing students were found that before the learning management and befor practice, most of the students, 67.82%, had good self-directed learning skills ($\overline{X}$ = 4.26, S.D.=1.03). And after the learning management and befor practice, most of the students, 65.52 percent, had very good self-directed learning skills ($\overline{X}$ = 4.52, S.D.=0.74).

Keywords: *Learning Management, Self-Directed Learning Skills*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนเงินทุนวิจัยจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์

บทนำ

จากสถานการณ์สังคมสูงวัย (Aged Society) ที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน ทำให้เกิดความเปราะบางด้านสุขภาพตามกลุ่มอายุ สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลให้เกิดการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจระหว่างประชากรในวัยต่างๆ ด้วยเหตุนี้สถานการณ์สังคมสูงวัยจึงเป็นความท้าทายสำหรับบุคลากรด้านการพยาบาลซึ่งเป็นผู้ที่ให้การดูแลผู้สูงอายุบนพื้นฐานทัศนคติของสังคมที่มีต่อผู้สูงอายุ ตลอดจนพื้นฐานภาวะสุขภาพ และสิทธิการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุแต่ละคน (จินตนา อาจสันเที้ยะ และรัชณีย์ ป้อมทอง, 2561 อ้างถึงใน ประไพพิศ สิงหเสม และคณะ, 2562)

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในปัจจุบัน ประกอบด้วยการศึกษาภาคทฤษฎีและปฏิบัติซึ่งจะช่วยให้บัณฑิตมีความรู้และมีทักษะความชำนาญในการปฏิบัติ การเรียนการสอนภาคปฏิบัติจึงมีความสำคัญมาก ถือเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาพยาบาล เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและทักษะการปฏิบัติการพยาบาล (กนกพร นทีสมบัติ และคณะ, 2558) การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ภาคปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น การจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 ในนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 มีลักษณะวิชาคือเน้นให้ผู้เรียนศึกษา การประเมินภาวะสุขภาพบุคคล การเลือกรายเยี่ยม การจัดลำดับการเยี่ยม และการใช้กระเป๋าเยี่ยมบ้าน การให้บริการสุขภาพในสถานบริการ และการสร้างเสริมสุขภาพในประชาชนทุกช่วงวัยโดยยึดหลักการพยาบาลแบบองค์รวม (Holistic care) และการพยาบาลด้วยความเอื้ออาทร (Carring) นักศึกษาจะมีสมรรถนะคือสามารถประเมินภาวะสุขภาพของบุคคลทุกช่วงวัย สามารถเยี่ยมบ้านโดยเลือกรายเยี่ยม การจัดลำดับการเยี่ยม และการใช้กระเป๋าเยี่ยมบ้าน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างเสริมสุขภาพในประชาชนทุกช่วงวัยได้ถูกต้อง (นภัทร บุญเทียม และคณะ, 2562)

การประเมินภาวะสุขภาพของบุคคลวัยสูงอายุในชุมชน การให้การพยาบาลแบบองค์รวม และการพยาบาลด้วยความเอื้ออาทร ตลอดจนการให้ความรู้เพื่อสร้างเสริมสุขภาพแก่ประชาชนวัยสูงอายุในชุมชนของนักศึกษาพยาบาล จะต้องประกอบด้วยความรู้พื้นฐานเดิมในวิชาการพยาบาลครอบครัวและชุมชน โดยเฉพาะความรู้เรื่องการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนแบบองค์รวม โดยนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ต้องแสดงความคิดอย่างเป็นระบบ สามารถติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจเรื่องสุขภาพกับผู้สูงอายุในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน และปฏิบัติการพยาบาลผู้สูงอายุแบบองค์รวมด้วยความเอื้ออาทรและยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมได้ (นภัทร บุญเทียม และคณะ, 2562) ดังนั้น หากนักศึกษามีสมรรถนะในด้านการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน ก็จะสามารถช่วยให้นักศึกษาบรรลุการฝึกปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ที่ผ่านมา มีนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 รุ่น 48 B. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ ได้ออกฝึกปฏิบัติวิชาปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 ทราบว่ามีข้อจำกัดบางประการในการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษานำร่อง (Pilot Study) โดยการไปสัมภาษณ์อาจารย์ผู้นิเทศและนักศึกษาที่ผ่านการฝึกปฏิบัติ ทำให้ทราบว่า ข้อจำกัดบางประการของผู้เรียนคือ นักศึกษาร้อยละ 60 มีข้อจำกัดในเรื่องความรู้และทักษะในการให้การพยาบาลผู้สูงอายุแบบองค์รวม และนักศึกษาร้อยละ 20 ขาดความมั่นใจในการให้การพยาบาลผู้สูงอายุเนื่องจากมีความกังวลว่าผู้สูงอายุเป็นผู้เปราะบาง และนักศึกษาร้อยละ 20 มีความพร่องในเตรียมตัวก่อนการฝึกปฏิบัติและพร่องในการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ความต้องการ และความถนัดมีเป้าหมาย รู้จักแสวงหาแหล่งทรัพยากรของการเรียนรู้ เลือกวิธีการเรียนรู้ จนถึงการประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเอง โดยจะดำเนินการด้วยตนเองหรือร่วมมือช่วยเหลือกับผู้อื่นหรือไม่ก็ได้ สิ่งที่เป็นตัวกำหนดศักยภาพของการเรียนแบบ Self-Directed Learning คือ ความสามารถและความตั้งใจของ บุคคล นั่นคือ ผู้เรียนมีทางเลือกเกี่ยวกับทิศทางที่ต้องการไปแต่สิ่งที่จะต้องมีควบคู่กันไปด้วยคือความรับผิดชอบและการยอมรับต่อสิ่งที่จะตามมาจากความคิดและการกระทำของตนเอง (สายสุดา ขันธเวช อ้างถึงใน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ผู้เรียนแบบ Self-Directed จะประสบความสำเร็จได้มักจะมีลักษณะที่มี Self-concept ทางบวก พร้อมที่จะเรียนแบบ self-direction มีประสบการณ์ และมี styles การเรียนเป็นของตนเอง โดยการเรียนแบบนี้จะเน้นที่ลักษณะของผู้เรียน(ปัจจัยภายใน)ที่จะช่วยสร้างให้ผู้เรียนยอมรับความรับผิดชอบต่อความคิดและกระทำของตนและจะให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบต่อการเรียนได้ ปัจจัยทั้งภายในและภายนอกนี้ จะสามารถเห็นได้จากความต่อเนื่องในการเรียนรู้และสถานการณ์การเรียนที่เหมาะสม

การจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 รุ่น 48 A วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ ได้วางแผนส่งนักศึกษาพยาบาลฝึกปฏิบัติวิชาปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 ในชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นชุมชนที่มีผู้สูงอายุที่มีภาวะทางสุขภาพที่หลากหลาย และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องมีการจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาได้เรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง ฝึกการสะท้อนคิดเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเรียนรู้ ใช้วิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถดูแลผู้สูงอายุในชุมชนได้เป็นรายกรณี ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลสามารถให้การพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการ พยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 ที่จะช่วยพัฒนานักศึกษาให้สามารถริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีเป้าหมาย รู้จักแสวงหาแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ และสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถบรรลุการฝึกประสบการณ์วิชาปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์และความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์
2. เพื่อพัฒนารูปแบบจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

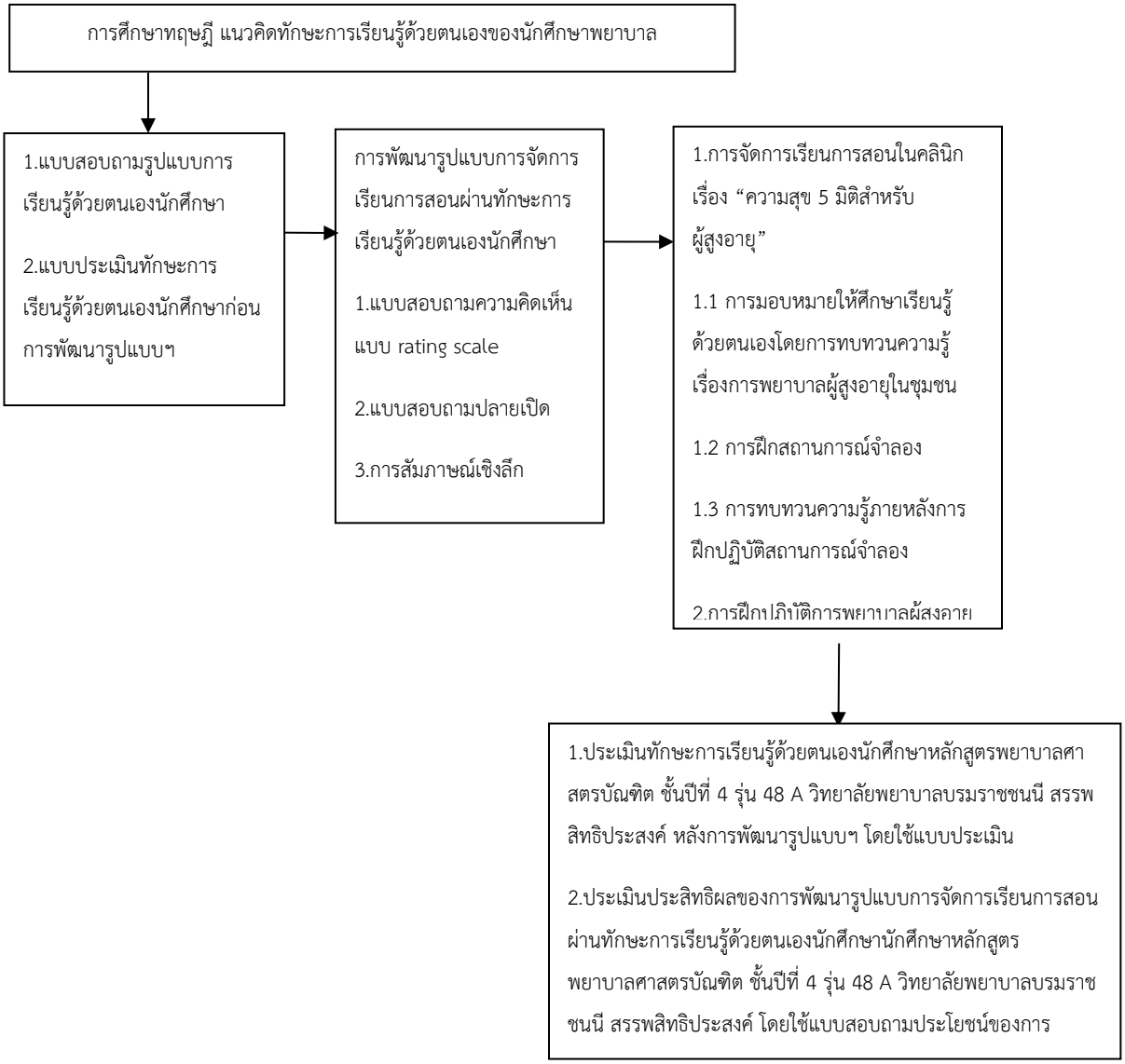

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ เป็นงานวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative data) โดยการศึกษาเอกสาร (Documentary) การใช้แบบสอบถาม (Question naire) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีระยะการศึกษาวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล ในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน โดยศึกษาสภาพปัจจุบันและองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล ในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน (Research: R1; Analysis)

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน (Development: D1; Design and Development)

ระยะที่ 3 พัฒนานักศึกษาพยาบาลในด้านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน และประเมินผลการพัฒนา (Research: R2; Implementation) โดยในระยะนี้มีการดำเนินการวิจัยในรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental) แบบกลุ่มเดียววัดและประเมิน 2 ครั้ง (One group pretest-posttest design) ให้ความรู้นักศึกษาเรื่องการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนโดยใช้คู่มือพัฒนาความสุข 5 มิติในผู้สูงอายุ ของกรมสุขภาพจิต (กรมสุขภาพจิต, 2555) หลังให้ความรู้มอบหมายให้นักศึกษาฝึกการใช้ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในกรณีศึกษาตามที่ได้รับมอบหมายในชุมชน และทำการประเมินระดับทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติงานในชุมชน

แบบแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน

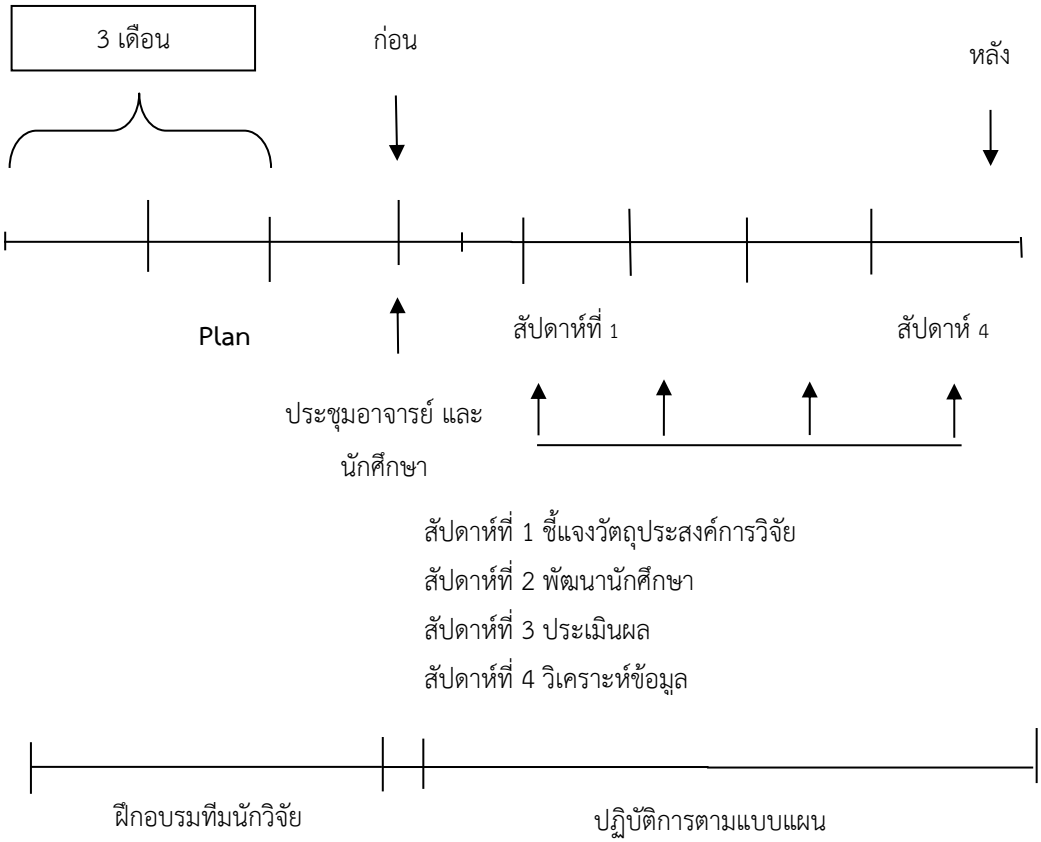

แผนภูมิที่ 1 แสดงการปฏิบัติการตามแผนจัดการเรียนรู้

ระยะที่ 4 ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบจากคะแนนการวิเคราะห์ระดับทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ และการสนทนากลุ่ม (Development: D2; Evaluation)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 รุ่น 48 ห้อง A วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ ที่ฝึกปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้นักศึกษาทั้งชั้นปีที่ 4 รุ่น 48 A จำนวน 87 คน เป็นประชากรที่ศึกษา

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. เลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบสุ่มอย่างเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งคัดเลือกนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 รุ่น 48 A ทั้งหมด 87 คน ซึ่งมีคุณลักษณะของประชากรเหมือนกัน และฝึกปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชน 1 ทุกคน ไม่มีการเลือกตัวแทนประชากร

2. มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเหมือนกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ผ่านมา มีค่าเฉลี่ยของตัวแปรภายนอกที่เท่ากัน

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ.2563 เลขที่27/2563 โดยให้การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างตลอดกระบวนการวิจัย กลุ่มตัวอย่างได้อ่านเอกสารก่อนการเข้าร่วมวิจัย การชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ระยะเวลาและขั้นตอนของการวิจัย การตอบรับหรือปฏิเสธไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผลการเรียนการสอนของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้จะเป็นความลับ นำเสนอโดยภาพรวมเท่านั้น ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างลงลายมือชื่อไว้ในเอกสารยินยอมเข้าร่วมการวิจัยก่อนเริ่มการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามและแบบประเมิน เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการกำหนดคำถามที่เฉพาะเจาะจงและชัดเจนตามการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสอบถามและประเมินได้อย่างครบถ้วนทุกประเด็น มี หลักการและเหตุผลคือให้ผู้ถูกสอบถามได้รับคำถามชุดเดียวกัน สามารถเปรียบเทียบคำตอบของแต่ละคนได้สะดวกขึ้น ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อแบบสอบถามให้สอดคล้องกับขอบเขตของรูปแบบทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 รุ่นที่ 48 A วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ แบบสอบถามและแบบประเมินประกอบด้วย

1.1 แบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 รุ่นที่ 48 A วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์

1.2 แบบประเมินทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 รุ่นที่ 48 A วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ โดยจะนำผลการวิเคราะห์และคัดกรองเกณฑ์ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนที่สรุปได้ มาสร้างเป็นข้อความที่เข้าใจง่าย ชัดเจนและมีความหมายไม่ต่างจากแนวคิดสมรรถนะการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุของนักศึกษาในสถาบันการศึกษา โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยระดับทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับน้อยมาก

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับดีมาก

2. แบบสัมภาษณ์ในการสนทนากลุ่ม เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการกำหนดคำถามที่เฉพาะเจาะจงและชัดเจนตามการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ได้อย่างครบถ้วนทุกประเด็น

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามขั้นตอน ดังนี้

1.วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ สถิติร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Average) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการสังเคราะห์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตรวจสอบความแม่นยำของข้อมูลและความน่าเชื่อถือ (Reliability) ในลักษณะการทดสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ตามระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ (สุภางค์ จันทวานิช, 2552 : 103) เพื่อให้ข้อมูลที่มีความหมายแม่นยำและเชื่อถือได้มากที่สุดเพื่อหาข้อสรุปในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย และ อภิปรายผล

ผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ สามารถอธิบายผลการศึกษาเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 รุ่นที่ 48 A วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ ประกอบด้วย

1.1 มีการทำสมุดจดบันทึกส่วนตัว เพื่อใช้บันทึกข้อมูล บันทึกย่อหรืออธิบายความคิดเรื่องราวต่างๆ ที่ได้เรียนรู้หรือเกิดขึ้นในสมองของผู้เรียนเกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุ สมุดบันทึกนี้จะช่วยเก็บสะสมความคิดทีละน้อยเข้าไว้ด้วยกันเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมให้กว้างไกลออกไป

1.2 มีการสร้างห้องสมุดหรือคลังข้อมูลความรู้ของตนเองเกี่ยวกับการให้การพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน ได้แก่ การรวบรวมรายชื่อข้อมูลการพยาบาลผู้สูงอายุ แหล่งความรู้ต่างๆ ที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ตรงกับความสนใจเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าต่อไปมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าว่าจะเรียนรู้อย่างไร

1.3 มีการหาแหล่งความรู้ในชุมชนเกี่ยวกับการให้การพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน จากผู้รู้ ผู้ชำนาญในอาชีพต่างๆ เช่น พยาบาลพี่เลี้ยง การค้นคว้าในห้องสมุดวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมสมาคมผู้สูงอายุ การหาแหล่งความรู้จากสถานที่ราชการอื่นๆ เช่น ห้องสมุดประชาชน ฯลฯ

1.4 มีการหาเพื่อนร่วมเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กัน เช่น การจับคู่ Buddy ท่องศัพท์, จับคู่ฝึกปฏิบัติ, การจับกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน

1.5 มีการเรียนรู้จากการฝึกและปฏิบัติในกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ในการให้การพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน

สอดคล้องกับ สายสุดา ขันธเวช (อ้างถึงใน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ที่กล่าวไว้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่เรียกได้ว่าเป็นวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น ประกอบด้วย

1.การทำสมุดบันทึกส่วนตัวเพื่อใช้บันทึกข้อมูลความคิดเรื่องราวต่างๆที่เราได้เรียนรู้หรือเกิดขึ้นในสมองของเราสมุดนี้จะช่วยเก็บสะสมความคิดทีละน้อยเข้าไว้ด้วยกันเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมให้กว้างไกลออกไป

2. การกำหนดโครงการเรียนรู้รายบุคคลที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าว่าจะเรียนรู้อย่างไรโดยพิจารณาว่าความรู้ที่เราจะปสวงหานั้นช่วยให้เราถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ทำให้เกิดความพึงพอใจ ความสนุกสนานที่จะเรียนหรือไม่ ประหยัดเงินและเวลามากน้อยเพียงใด

3. การทำสัญญาการเรียน เป็นข้อตกลงระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยอยู่บนพื้นฐานความต้องการของผู้เรียนที่สอดคล้องกับเป้าหมายและหลักการของสถาบันการศึกษาโดยกำหนดกิจกรรมการเรียนที่เหมาะสม

4. การสร้างห้องสมุดของตนเองหมายถึงการรวบรวมรายชื่อ ข้อมูล แหล่งความรู้ต่างๆ ที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ตรงกับความสนใจเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

5. การหาแหล่งความรู้ในชุมชนเช่นผู้รู้ผู้ชำนาญในอาชีพต่างๆ ห้องสมุด สมาคม สถานที่ราชการ ฯลฯ ซึ่งแหล่งความรู้เหล่านี้จะเป็นแหล่งสำคัญในการค้นคว้า

6. การหาเพื่อนร่วมเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กัน

7. การเรียนรู้จากการฝึกและปฏิบัติ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์

2. ผลการพัฒนานักศึกษาตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน

พบว่า ก่อนการจัดการเรียนการสอนนักศึกษามีคะแนนประเมินทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน เฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ =4.28, SD=0.92) และคะแนนทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองเฉลี่ยรวมหลังจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$ =4.57, SD=1.11) โดยพบว่าทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีคะแนนสูงสุดก่อนการจัดการเรียนการสอนคือทักษะในการตระหนักและให้ความสำคัญในสิทธิส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ ($\overline{X}$ =4.59, SD=0.99) และหลังการจัดการเรียนการสอนพบว่าทักษะการยอมรับและเข้าใจในความแตกต่างของบุคคลของนักศึกษาพยาบาลมีคะ แนนสูงที่สุด ($\overline{X}$ =4.76, SD=1.10) และทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดก่อนการจัดการเรียนการสอนคือ ทักษะการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพแก่ประชาชนผู้สูงอายุโดยเปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\overline{X}$ =4.07, SD=1.62) ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดหลังการจัดการเรียนการสอนคือ ทักษะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาแบบไม่มีที่สิ้นสุดแบบ Life Long Learning ($\overline{X}$ =4.30, SD=0.80)

สอดคล้องกับ จัณทร์ปภัสร์ เครือแก้ว และคณะ (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการทบทวนความรู้ก่อนสอบขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและ การผดุงครรภ์ ต่อการสอบผ่านในรายวิชาการผดุงครรภ์ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังทบทวนความรู้สูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนทบทวนความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และกลุ่มตัวอย่างสอบผ่านเพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ รายวิชาการผดุงครรภ์ หลังทบทวนความรู้ร้อยละ 100 และผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการทบทวนความรู้เพื่อการสอบขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ รายวิชาการผดุงครรภ์ สามารถให้แนวทางแก่อาจารย์พยาบาล และสถาบันการศึกษาทางการพยาบาลในการนำไปใช้สำหรับการจัดทบทวนความรู้ใน

รายวิชาการผดุงครรภ์ และรายวิชาที่ใช้ในการสอบเพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ และสอดคล้องกับวิวรรณา คล้ายคลึง และคณะ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล : กรณีศึกษารายวิชาการพยาบาลผดุงครรภ์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดการทักษะในห้องฝึกปฏิบัติการในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.31, SD=0.45) ด้านอุปกรณ์ที่ใช้ห้องฝึกปฏิบัติการในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.17, SD=0.58) ด้านการทบทวนความรู้ภายหลังการฝึกทักษะในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.04, SD=0.66)

3. การประเมินประสิทธิผลของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน

การประเมินประสิทธิผลของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน ประเมินจากคะแนนการวิเคราะห์ระดับทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ พบว่า

ก่อนการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.82 มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.26, S.D.=1.03) รองลงมาคือ มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 26.43 ($\overline{X}$ = 3.49, S.D.=0.64) และมีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 5.75 ($\overline{X}$ = 4.51, S.D.=1.28) ตามลำดับ

หลังการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.52 มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$ = 4.52, S.D.=0.74) รองลงมาคือ มีมีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนอยู่ในระดับดี ร้อยละ 34.48 ($\overline{X}$ = 4.37, S.D.=1.13) ตามลำดับ

การประเมินผลการวิจัยโดยสนทนากลุ่มร่วมกับตัวแทนนักศึกษาพยาบาล โดยภาพรวมนักศึกษาคิดว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน มีผลต่อนักศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

1.รูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน มีผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา

“มีผลมากค่ะอาจารย์ อย่างแรกเลยคือ การจัดการเรียนการสอนแบบนี้ทำให้พวกหนูต้องใฝ่รู้ใฝ่เรียนมากขึ้นค่ะ พูดง่ายๆ คือพวกหนูต้องขยันมากขึ้น อย่างที่สองคือทำให้พวกเราตระหนักว่าเราคือผู้มีความรู้เพราะอาจารย์เทรนด์พวกหนูก่อนฝึกเป็นอย่างดี มีความมั่นใจมากขึ้นค่ะ” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 1, 3, 7, 8 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

“มีผลต่อการเรียนรู้ครับ การทำสมุดจดบันทึกส่วนตัวแต่ก่อนพวกผมไม่ค่อยได้จดอะไรละเอียดมาก คือจดพอให้จำได้ไม่ลืม แต่หลังจากที่อาจารย์มอบหมายงานแล้ว พวกผมได้พากันจดบันทึกอย่างจริงจัง ตั้งใจ เมื่อกลับมาอ่านในบันทึกที่พวกเราจดไว้แล้วรู้สึกได้เลยว่าสิ่งที่พวกเราบันทึกมีแต่องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์สามารถนำความรู้เหล่านี้ใช้ในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนได้” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 2, 4, 5, 6 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

“มีผลค่ะอาจารย์ พี่พยาบาล และอาจารย์พี่เลี้ยง เป็นแหล่งความรู้ที่ดีมากค่ะ เรียกได้ว่าเป็นแหล่งความรู้เคลื่อนที่ได้ ถ้าเรากล้าถามพี่ๆก็พร้อมที่จะให้ความรู้กับพวกเราค่ะ เรามีความรู้ที่เราเตรียมมาเป็นทุนเดิม พอมาคุยกับพี่ๆก็เป็นการต่อยอดความรู้ได้อีกค่ะ” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 3, 4 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

“สำหรับพวกผมนะครับ พวกผมมองว่าความรู้เรื่องความสุข 5 มิติสำหรับผู้สูงวัย เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้เราเข้าใจความต้องการและการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้นครับ จริงๆแล้วความสุข 5 มิติของผู้สูงอายุไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นการนำข้อมูลความรู้การดูแลผู้สูงอายุมาจัดเรียงให้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้เราเลือกใช้วิธีการให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ผมว่าความรู้นี้ส่งผลให้พวกเรามีความมั่นใจที่จะดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น รู้สึกว่าดูแลได้ถูกวิธี เรามาถูกทางแล้วอะไรประมาณนั้นครับ” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 5, 6 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

2. ความรู้สึกของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน

“รู้สึกว่าเราต้องมีการฝึกฝนและฝึกใฝ่เสาะหาการเรียนรู้ตลอดเวลา ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจาก Evidence based หลายๆ ฉบับค่ะ” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 1 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

“ที่ผ่านมาเวลาให้การพยาบาลผู้ป่วยทั่วๆไป เราจะพูดมากกว่าฟัง แต่หลังจากที่เรียนกับอาจารย์วันนั้นแล้ว พอเข้าชุมชนไปพบผู้สูงอายุเราจะเน้นการฟัง รับฟังผู้สูงอายุ เมื่อฟังเสร็จจะเก็บข้อมูลมาบันทึกลงกระดาษ เป็นการเรียนรู้จากผู้สูงอายุจริง ได้ใช้แบบประเมินผู้สูงอายุจากกรณีศึกษาจริง รู้สึกว่าเรามีพัฒนาการขึ้นมาอีกขั้นครับ” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 2, 4 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

“สำหรับหนูนะคะ หนูรู้สึกว่าความรู้ด้านการดูแลผู้สูงอายุเกี่ยวกับเรื่องโรค การดำเนินชีวิตและการดูแลสุขภาพ เมื่อได้นำไปปฏิบัติจริงจะเข้าใจทฤษฎีมากขึ้น เช่น ความรู้ด้านการดูแลผู้สูงอายุแบบองค์รวมที่เราไม่เข้าใจ แต่พอเราได้ปฏิบัติจริงเราก็เข้าใจมากขึ้น” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 5, 6 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

“หนูคิดว่าการเรียนรู้การสอนแบบนี้ช่วยให้หนูเข้าใจการสร้างสัมพันธภาพ การดูแลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม จิตวิญญาณ ได้ฝึกปฏิบัติโดยอิงจากทฤษฎีและการประยุกต์ใช้กับกรณีศึกษา อาจไม่ครอบคลุมทั้งหมดแต่ได้ปัญหาส่วนใหญ่ที่เราต้องทราบ ยิ่งจะทำให้เราเข้าใจในเนื้อหาและหลักการพยาบาลผู้สูงอายุมากขึ้น” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 8 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

3. ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปรับปรุงและพัฒนาการการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชน

“พวกหนูคิดว่าควรมีการจัดรูปแบบการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาได้เตรียมตัว เตรียมใจ และเตรียมความรู้ได้ตรงกับสภาพผู้ป่วยและสถานการณ์ของชุมชน ก่อนการฝึกปฏิบัติในชุมชนทุกครั้งแบบนี้จะดีมากค่ะ” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 1, 3, 7, 8 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

“อยากให้ปรับปรุงการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลงมือทำจริงและมีเวลาในแต่ละกรณีศึกษามากขึ้น เน้นลงฝึกประสบการณ์จริง” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 4 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

“สำหรับพวกหนูนะคะ หนูอยากให้อาจารย์สอนเทคนิคการพูดกับกรณีศึกษาค่ะ คือความรู้ที่อาจารย์สอนมันดีมาก แต่หนูอยากรู้เทคนิคว่าเราจะเอาความรู้เหล่านี้ไปบอกกับกรณีศึกษายังไงให้เขาเข้าใจเหมือนเรา อยากให้อาจารย์สอนเทคนิคตรงนี้ค่ะ” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 5, 6 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

4. ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนของนักศึกษา

“พอใจค่ะ หลังจากอาจารย์สอนและบอกให้เราใช้วิธีการดูแลโดยยึดหลักการเข้าใจดูแลเหมือนญาติผู้ใหญ่ มันทำให้เรารู้สึกแบบนั้นจริงๆ รู้สึกว่าเข้าใจผู้สูงอายุมากขึ้น มั่นใจมากที่จะรับฟัง และให้การพยาบาลผู้สูงอายุด้วยความนุ่มนวล” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 1, 3, 8 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

“พอใจครับ รู้สึกว่าตนเองทำได้หลายอย่างมากขึ้นครับ เข้าใจในธรรมชาติของผู้สูงอายุ และรู้สึกว่าตัวผมเองเข้าใจความรู้สึกของผู้สูงอายุมากขึ้นครับ” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 2 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

“สำหรับหนูนะคะ หนูรู้สึกพอใจที่หนูได้ให้การพยาบาลด้วยความเป็นมนุษย์ ดูแลให้การพยาบาลแก้ปัญหาที่คนไข้เป็นโดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ มีเจตคติการดูแลผู้สูงอายุดีขึ้น เข้าใจจริยธรรมในการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 5, 6 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

“รู้สึกพอใจครับ ได้เรียนรู้ด้วยตนเองในกาฝึกพูดคุยเพื่อให้เกิดความไว้วางใจ ฝึกให้กำลังใจ ผู้สูงอายุให้การต้อนรับเป็นอย่างดีในการออกเยี่ยมบ้านในแต่ละครั้ง ได้ปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้สูงอายุที่หลากหลาย นี่เราเรียนรู้ด้วยตัวเองเลยนะนี่” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 4 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

5. ความคิดเห็นต่อความต้องการในการจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนอีกในนักศึกษารุ่นต่อไป

“พวกหนูคิดว่าควรมีนะคะ การทำสมุดจดบันทึกส่วนตัวเพื่อใช้บันทึกข้อมูลไม่ใช่เรื่องยาก ทุกคนทำได้ถ้าไม่ขี้เกียจ เราต้องมีวินัยต่อตัวเองและผู้รับบริการ การเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้เราต้องกระตือรือล้นดีค่ะ” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 1, 3, 7 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

“การเรียนรู้ด้วยตนเองทำได้ง่ายๆครับ ผมว่าควรมีการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ในหลายๆวิชา ไม่เฉพาะวิชานี้ การเรียนรู้ด้วยตนเองจะเกิดประโยชน์กับตัวผู้เรียนเอง ทำให้เป็นคนรอบรู้มากขึ้น ใส่ใจในเรื่องต่างๆที่ควรใส่ใจ ไม่มองข้ามประเด็นสำคัญไป” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 2, 4 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

“ควรมีค่ะ การเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้เรามองรอบด้าน ความรู้ไม่ได้อยู่ในเฉพาะห้องสมุด อาจารย์ช่วยวาง concept ก่อนการลงเยี่ยม ทำให้นักศึกษาเข้าใจและสามารถเรียนรู้ได้ถูกทางค่ะ” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 5, 6 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

“อยากให้มีครับอาจารย์ อยากให้มีการเรียนรู้ที่หลากหลายขึ้น การให้การพยาบาลโดยยึดความต้องการของผู้ป่วยเป็นหลักและการสร้างเสริมพลังอำนาจในการดูแลสุขภาพ จะช่วยให้เราดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 4 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

“หนูคิดว่าควรมีค่ะ การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมและหมั่นทบทวนเนื้อหาเพื่อเพิ่มความสามารถและความมั่นใจให้กับตนเอง เรียนรู้จากห้องสมุดส่วนตัวที่เราสร้างขึ้น และจดบันทึกในแบบของตนเอง อ่านหนังสือมาก่อนแล้วมาถามเพื่อนหรืออาจารย์ จะช่วยให้เราเข้าใจมากขึ้นในทุกเรื่องค่ะ” (นักศึกษาพยาบาลคนที่ 3, 5 ให้ข้อมูลวันที่ 3 กันยายน 2563)

สอดคล้องกับ ประไพพิศ สิงหเสม และคณะ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุสำหรับนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า ในด้านประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ พบว่า (1) ค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อผู้สูงอายุของนักศึกษาในชั้นปีที่ 4 เพิ่มขึ้นจากชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.012 (2) นักศึกษามีค่าเฉลี่ยสมรรถนะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามระดับชั้นปี โดยชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยสมรรถนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$) ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยสมรรถนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$) (3) นักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนรู้ว่าสามารถเสริมสร้างสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุในทุกด้าน และ (4) ผู้สอนมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้มีความเป็นไปได้และเหมาะสมต่อการนำไปใช้ ผู้เชี่ยวชาญให้

การรับรองรูปแบบการเรียนรู้ว่ามีความถูกต้อง เหมาะสมและเป็นประโยชน์ จึงควรขยายผลการนำรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้เพื่อพัฒนานักศึกษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง และขยายผลไปสู่สถาบันการศึกษาพยาบาลอื่นต่อไป และสอดคล้องกับ จัณทร์ปภัสร์ เครือแก้ว และคณะ (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการทบทวนความรู้ก่อนสอบขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต่อการสอบผ่านในรายวิชาการผดุงครรภ์ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังทบทวนความรู้สูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนทบทวนความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และกลุ่มตัวอย่างสอบผ่านเพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ รายวิชาการผดุงครรภ์ หลังทบทวนความรู้ร้อยละ 100 และผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการทบทวนความรู้เพื่อการสอบขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ รายวิชาการผดุงครรภ์ สามารถให้แนวทางแก่อาจารย์พยาบาล และสถาบันการศึกษาทางการพยาบาลในการนำไปใช้สำหรับการจัดทบทวนความรู้ในรายวิชาการผดุงครรภ์ และรายวิชาที่ใช้ในการสอบเพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ และสอดคล้องกับ วิวรรณา คล้ายคลึง และคณะ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล : กรณีศึกษารายวิชาการพยาบาลผดุงครรภ์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษารู้สึกว่ากิจกรรมกิจกรรมการสอนในครั้งนี้มีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้จริง ด้านประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้จริงเมื่อนักศึกษาได้ไปปฏิบัติกิจกรรมการดูแลในระยะคลอดกับผู้คลอดในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.21, SD=0.43) ด้านการจัดการทักษะในห้องฝึกปฏิบัติการในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.31, SD=0.45) ด้านอุปกรณ์ที่ใช้ห้องฝึกปฏิบัติการในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.17, SD=0.58) ด้านการทบทวนความรู้ภายหลังการฝึกทักษะในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.04, SD=0.66) ด้านการรับรู้ประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อตัวนักศึกษาในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.34, SD=0.50) และสอดคล้องกับ จิราพร วรวงศ์ และคณะ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ แนวคิดและหลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ และการประเมินผลรูปแบบ ผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้พบว่านักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยอัตลักษณ์บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ระดับมากที่สุด ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า นักศึกษาสะท้อนผลการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางความคิดและมุมมองต่อตนเอง อาจารย์และชุมชนสะท้อนผลการเรียนรู้การเรียนรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงตนเองและชุมชน ข้อเสนอแนะคือควรนำรูปแบบนี้ไปต่อยอดในการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตรและขยายผลการใช้รูปแบบในเครือข่ายสถาบันการศึกษาพยาบาลอื่น

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในด้านการจัดการเรียนการสอนในการให้การพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนตลอดจนการนำไปดำเนินการวิจัยในอนาคต ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ดังนี้

1. การนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผน และดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาของสถาบันการศึกษาได้ในรายวิชาที่เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ และสามารถนำไปใช้ในการวางแผนดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาได้ในทุกรายวิชา

2. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ สามารถนำรูปแบบวิธีการวิจัยการศึกษาการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุในชุมชนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ซึ่งเป็นวิธีการใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการใช้กระบวนการสนทนากลุ่มในการศึกษาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตไปใช้ในรายวิชาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อเป็นเครื่องมือกลางที่ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของสถาบันในทุกชั้นปีในปีการศึกษาถัดไป

3. การทำวิจัยในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ที่มีการเก็บข้อมูลผสมรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental) แบบกลุ่มเดียววัดและประเมิน 2 ครั้ง (One group pretest-posttest design) ในกลุ่มนักศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ สามารถนำรูปแบบการวิจัยนี้ไปใช้ทำการวิจัยได้ในหลายๆวิชา เนื่องผลการวิจัยจะสามารถนำไปใช้ได้จริงในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษา ตลอดจนใช้ได้จริงกับการนิเทศทางการพยาบาลของอาจารย์ผู้สอน

เอกสารอ้างอิง

กนกพร นทีสมบัติ, รัชนี นามจันทรา, พรศิริ พันธสี, อิสรีย์ เหลืองวิลัย. (2558). การสอนภาคปฏิบัติของพยาบาลพี่เลี้ยงและแนวทางการพัฒนาระบบพยาบาลพี่เลี้ยง คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. *วารสาร มฉก. วิชาการ.* 19 (37), 71-88.

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2558). *คู่มือ "ความสุข 5 มิติสำหรับผู้สูงอายุ"(ฉบับปรับปรุง).* พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

จัณทร์ปภัสร์ เครือแก้ว, สุรีพร กฤษเจริญ, กัญจน พลอินทร์, วรางคณา ชัชเวช, ปรียา แก้วพิมล. (2561). รูปแบบการการจัดการเรียนการสอนรายวิชาผดุงครรภ์สำหรับนักศึกษาพยาบาลเพื่อเตรียมสอบขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.* 10 (1), 13-26.

จัณทร์ปภัสร์ เครือแก้ว, สุรีย์พร กฤษเจริญ, จตุพร ช้างพลาย. (2562). ผลของการทบทวนความรู้ก่อนสอบขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต่อการสอบผ่านในรายวิชาการผดุงครรภ์ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์.* 39 (2), 1-12.

จิราพร วรวงศ์, เนตรนภา กาบมณี, พรพรรณ มนสัจจกุล, ธวัชชัย เขื่อนคำ. (2562). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารวิชาการสาธารณสุข.* 28 (ฉบับพิเศษพฤษภาคม – มิถุนายน 2562), 53-64.

นภัทร บุญเทียม, กมลชนก จันดีสาร, ไพรัช บุญจรัส, ศิริวิทย์ หลิ่มโตประเสริฐ. (2562). การพัฒนาภาวะผู้นำทางสุขภาพของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์. *วารสารวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์.* 3 (1), 13-32.

ประไพพิศ สิงหเสม, กิตติพร เนาว์สุวรรณ, ศักรินทร์ สุวรรณเวหา (2562). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ สำหรับนักศึกษาพยาบาล. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*. 28 (ฉบับพิเศษ พฤษภาคม – มิถุนายน 2562), 65-78.

วิวรรณา คล้ายคลึง, วารุณี เฟไร, ภัทรพร อรัณยภาค, อัมพร คงจีระ. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล: กรณีศึกษารายวิชาการพยาบาลผดุงครรภ์. *วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม.* 20 (39), 45-59.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2561) *สายสุดา ชันธเวช : การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning).* สืบค้นจาก http://www.ops.moe.go.th/ops2017/สาระน่ารู้/1854-ทักษะแสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง.สืบค้นวันที่ 24 มิถุนายน 2563.

สุภางค์ จันทวานิช. (2552). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ.* พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Ash SL, Clayton PH. (2009). Generrating, deepending and documenting learning: the power of critical reflection in applied learning. *Journal of AppliedLearning in Health Education.* 1 (1), 25-48.

Bloom, B. S. (1976). *Human characteristics and school learning.* New York: McGrawHill.

Langford. (1968). *The meaning of teaching.* Retrieved from http://www.itie.org/eqi/modules.php. Retrieved June 24, 2020.

Tuckman, B.W. (1999). *Conducting Educational Research. (5th ed).* Sthed U.S..A.:Hercourt Brace & Company.

Tyler, R. W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction.* Chicago : The University of Chicago.

World Health Organization. (2008). *The World Health Report.* Retrieved from http://www.who.int/whr/2008/en/. Retrieved 4 April 2020.

บทความวิจัย

การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต

ยุทธชัย ดำรงมณี
ศาสตราจารย์ ดร. พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์
อาจารย์ ดร. ลือสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ.พญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
หมายเลขโทรศัพท์มือถือ 081-8839268 Email:yuthachai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา ด้านการวิจัยและวัดประเมินผล ด้านหลักสูตรการสอน จำนวน 5 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบประเมินความสอดคล้องและแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence : IOC) และหาค่าความเหมาะสมเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ

ผลการศึกษา พบว่าองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนมี 2 ชุด องค์ประกอบที่ 1 คือการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1.1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 1.2) การจัดการเรียนการสอน 1.3) การวัดประเมินผลการจัดการเรียนการสอน มีตัวบ่งชี้ทั้งสิ้น 20 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 การบริหารกิจการนักเรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 2.1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2.3) การวัดประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีตัวบ่งชี้ทั้งสิ้น 20 ตัวบ่งชี้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของทุกตัวบ่งชี้มีค่า 0.8 ถึง 1.0 และผลการหาความเหมาะสมเฉลี่ยพบว่าทุกตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 ถึง 5.00 ถือว่าผ่านเกณฑ์ทุกตัวบ่งชี้

คำสำคัญ: *องค์ประกอบ, ตัวบ่งชี้, การบริหารโรงเรียน, มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย, ทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต*

Received: May 11, 2021, **Revised** May 19, 2021, **Accepted** May 23, 2021

The development of elements and indicators of school administration under the foundation of the church of christ in thailand in accordance with the concept of essential future work skills

Yuthachai Damrongmanee
Pruet Siribanpitak, Professor, Ph.D.
Suebsakul Narintarangkul Na Ayudhaya, Ph.D.
Faculty of EducationChulalongkorn University254 Phayathai Road
PathumwanBangkok 10330Thailand081-8839268 E-mail: yuthachai@gmail.com

Abstract

The aim of this research was to develop the research elements and indicators of school administration in schools under The Foundation of the Church of Christ in Thailand in accordance with the concept of essential future work skills. In this study, the data were collected from five educational experts specializing in school administration, research and evaluation, and curriculum and instruction. For data collection, Indexes of Item-Objective Congruence (IOC) and appropriateness assessment form were used as the instruments. To analyze the data, Indexes of Item-Objective Congruence (IOC) and the average appropriateness of indicators calculated in each element were employed.

The results of the study revealed that the first element regarding the academic affairs management can be divided into three components: 1) goal-setting of the curriculum 2) instructional management and 3) evaluation of instructional management, all of which include 20 indicators. As for the second element regarding the student affairs management, it also consists of three components: 1) goal-setting of the development of a curriculum for student development activities 2) student development activities management and 3) evaluation of student development activities management, all of which involve 20 indicators. In addition, it was found that Indexes of Item-Objective Congruence (IOC) for all indicators were between 0.8 and 1.0. The average appropriateness of all indicators was between 4.20 and 5.00, all of which were considered as “PASS” based on the criteria.

Keywords: *Elements, Indicator, School Administration, Foundation of the church of christ in Thailand, Essential future work skills*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

โลกของการศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในศตวรรษที่ 21 ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งต่างๆ มากมาย ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของครูอาจารย์ในยุคนี้จึงเปลี่ยนแปลงไป ด้วยกระบวนทัศน์ที่เปลี่ยนแปลงนี้ จึงทำให้เกิดแนวคิดการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้กระบวนทัศน์การจัดการศึกษาทุกระดับมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา การคิดแบบมีวิจารณญาณ รวมถึงการพัฒนาทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ และที่สำคัญคือการมีทักษะทางสังคมนั้นเอง

หากมีการเปรียบเทียบกับนานาประเทศแล้ว จะพบว่าการจัดการศึกษาของไทยใช้งบประมาณสูงกว่ามากแต่ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับกลับด้อยกว่าทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินความสามารถในการแข่งขันของนานาชาติ จากการที่ประเทศไทยให้นักเรียนอายุ 15 ปี ทำแบบทดสอบตามโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) ซึ่งประเมินทักษะการอ่าน คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ซึ่งการทดสอบนี้ใช้วัดทักษะเชิงประยุกต์หรือทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยได้อันดับที่ 51 จากทั้งหมด 57 ประเทศที่ร่วมสอบ PISA ซึ่งแสดงถึงจุดอ่อนเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนไทยที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานของการเป็นพลเมืองและความตระหนักในตนเองสำหรับศตวรรษที่ 21 นั้นค่อนข้างแตกต่างจากศตวรรษที่ 20 เพราะการเกิดขึ้นของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือไอซีทีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว สำหรับการจัดการศึกษาแล้ว จะต้องออกแบบให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเกิดทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนต้องมีทักษะที่สำคัญ 3 ด้าน คือ 1) ด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่ การคิดวิเคราะห์เป็น รู้จักการแก้ไขปัญหาและมีความคิดสร้างสรรค์ 2) ด้านทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ได้แก่ ความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการค้นหาข้อมูล รวมถึงการผลิตสื่อและเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ และ 3) ด้านทักษะชีวิตและอาชีพ โดยเน้นการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีภาวะผู้นำและมีความรับผิดชอบ มีทักษะทางสังคมและเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม ซึ่งทั้ง 3 ทักษะนี้เรียกรวมกันว่าทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งถือว่าเป็นทักษะของกำลังคนในประเทศ ประชาคมอาเซียน และทั่วโลกมีความต้องการและให้การยอมรับ(วิจารณ์ พานิช, 2555)

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานพันธกิจการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยมีทั้งสิ้น 27 โรงเรียน กระจายอยู่ทั่วประเทศ โดยส่วนใหญ่ก่อตั้งโดยมิชชันนารีผู้มาเผยแพร่ศาสนาคริสต์นิกายเพรสไบทีเรียนเมื่อกว่า 200 ปีที่ผ่านมา การบริหารโรงเรียนในระยะแรกดำเนินการบริหารโดยคณะ มิชชันนารีโดยมีการแบ่งออกเป็นภาคและเขตต่างๆ กันประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคกลางและภาคใต้ของประเทศไทย ต่อมาเมื่อมีการรวมเพื่อก่อตั้งเป็นสภาคริสตจักรในประเทศไทย โรงเรียนต่างๆ จึงได้ถูกรวบรวมอยู่ในพันธกิจด้านการศึกษา โดย 27 โรงเรียนจะขึ้นตรงต่อสำนักงานพันธกิจการศึกษา (Office of Education Ministry) ซึ่งจะมีหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์เพื่อกำกับดูแลและให้คำปรึกษาโรงเรียนต่างๆ อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการโรงเรียนแต่ละโรงนั้น จะมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการด้านการบริหารจัดการ โดยมีสำนักงานพันธกิจการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยเป็นผู้กำกับดูแล จัดการประชุม การอบรมความรู้ต่างๆ การประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานหลักสูตรและการพัฒนาความเป็นผู้นำ การสร้างศักยภาพผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้วย

นอกจากนี้ สำนักงานพันธกิจการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 27 แห่ง ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานและการดำเนินงานทุกส่วน ยังต้องคำนึงถึงการวางแผนสำหรับอนาคตของโรงเรียน

โดยภาพรวม รวมไปถึงการบริหารโรงเรียนในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการทำงานในอนาคต ซึ่งจะเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการบริหารการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิสภาคริสตจักรในประเทศไทยต่อไป

จากความสำคัญของทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานและความตระหนักในตนเองสำหรับศตวรรษที่ 21 ดังกล่าวแล้วข้างต้น ตลอดจนบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาของสำนักงานพันธกิจการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย รวมถึงผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 27 แห่ง ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานและการดำเนินงานทุกส่วน จึงควรมีการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการบริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคตทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจจะพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่าผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคตที่ครบถ้วนและชัดเจนเพื่อให้สำนักงานพันธกิจการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาให้สูงขึ้น ตลอดจนมีความเหมาะสมกับบริบทกับโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมต่อไป

งานวิจัยในประเทศ

การวิจัยเรื่องวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า พบว่าวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาทอลิก มีลักษณะดังนี้คือการพัฒนามนุษย์ในทุกมิติ (Holistic) ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และการอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (เอกชัย ชิณโคตร, 2549) สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่พบหลายตัว อาทิเช่น ความฉลาดในการเข้าสังคม (Social Intelligence) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ความยืดหยุ่นทางปัญญา (Cognitive Flexibility) เป็นต้น นอกจากนี้ หลักสูตรต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นการบริหารวิชาการ เน้นหลักศาสนสัมพันธ์ มีหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น บูรณาการจัดการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเทคโนโลยีเป็นของประทานจากพระเจ้าจึงควรมีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้โดยให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่พบหลายตัว อาทิเช่น ความคิดที่แปลกใหม่และความคิดเชิงประยุกต์ (Novel and Adaptive Thinking) และความเข้าใจในสื่อยุคใหม่ (New Media Literacy) อย่างไรก็ตาม การยึดหลักพระคริสตธรรม ได้แก่ความยุติธรรม อนุรักษ์และนำคุณค่าขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันย่อมเป็นสิ่งที่ละเลยมิได้ สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่พบหลายตัว อาทิเช่น ความสามารถในการรับมือกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Cross Cultural Competency) นั้นเอง

ในขณะเดียวกันจากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะชีวิตในบริบทของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งถือว่าเป็นว่าเป็นรายวิชาที่ประกอบเป็นหลักสูตรของการศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดได้แก่องค์ประกอบทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การจัดการอารมณ์ รองลงมาได้แก่การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การตระหนักรู้ในตน ความภาคภูมิใจในตนเอง การเห็นใจผู้อื่น การสร้างสัมพันธภาพ ความรับผิดชอบต่อสังคมและการจัดการความเครียดตามลำดับ (มนัสนันท์ รอดเชื้อจีน, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่พบหลายตัว ตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต 2020 ของ Institute for the Future for the University of Phoenix Research Institute และแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต 2020 ของ World Economic Forum นั้นเอง

จากการศึกษาแนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ ผลการศึกษาพบว่า 1) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ ได้แก่ 1.1 ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม คือมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 1.2 ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี คือมีทักษะการรู้ การใช้และการจัดการด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศให้เท่าทันเสมอ 1.3 ทักษะชีวิตและการทำงาน คือมีทักษะในการปรับตัวให้สอดคล้อง

กับบริบทสังคมและสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ 2) แนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ ได้แก่ 2.1 แนวโน้มด้านหลักการและนโยบาย คือเน้นการเรียนรู้บนพื้นฐานของการศึกษาผู้ใหญ่ 2.2 แนวโน้มด้านคุณลักษณะทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีและทักษะชีวิตและการทำงาน 2.3 แนวโน้มด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้ คือการส่งเสริม รูปแบบการปฏิบัติจริง 2.4 แนวโน้มด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ คือการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้จากทุกภาคส่วนในสังคม (เอกชัย พุทธสอน, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่พบหลายตัว อาทิเช่น การสร้างความเข้าใจเชิงลึก (Sense Making) ความคิดที่แปลกใหม่และความคิดเชิงประยุกต์ (Novel and Adaptive Thinking) ความสามารถในการบริหารจัดการรับรู้ (Cognitive Load Management) ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Virtual Collaboration) เป็นต้น

การวิจัยเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ 2) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา 3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี 4) ทักษะการสื่อสาร และ 5) ทักษะชีวิตและอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่พบ ตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต 2020 ของ World Economic Forum หลายตัว อาทิเช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เป็นต้น (วิภารี ศิริลักษณ์, 2557)

งานวิจัยต่างประเทศ

Sahin(Şahin, 2009)ได้ศึกษาหลักการออกแบบการเรียนการสอนทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องมีทักษะการคิดระดับสูงเพื่อแก้ปัญหาใหม่ของโลกใหม่ ทั้งนี้ทักษะการเรียนรู้เหล่านั้นสามารถสรุปเป็นองค์ประกอบหลัก ได้ดังนี้ คือ 1) ทักษะสารสนเทศและการสื่อสาร 2) ทักษะการคิดและการแก้ปัญหาและ 3) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่พบตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต 2020 ของ Institute for the Future for the University of Phoenix Research Institute อาทิเช่น ความฉลาดในการเข้าสังคม (Social Intelligence) เป็นต้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต 2020 ของ World Economic Forum อาทิเช่น การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving) เป็นต้น

Ruettgers(Ruettgers, 2013)ทำการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษาครูประถมในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นโปรแกรมการเตรียมครูให้มีความเพียงพอในด้านทักษะและความรู้ที่จะสอนห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่าความสามารถในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) การรับรู้ทั่วโลกดิจิตอล 2) มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) การทำงานร่วมกัน 4) การข้ามวัฒนธรรม และ 5) การสื่อสารและการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่พบตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต 2020 ของ Institute for the Future for the University of Phoenix Research Institute หลายตัว อาทิเช่น ความสามารถในการรับมือกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Cross Cultural Competency) ความเข้าใจในสื่อยุคใหม่ (New Media Literacy) และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Virtual Collaboration) เป็นต้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต 2020 ของ World Economic Forum หลายตัว อาทิเช่น การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การร่วมมือกับผู้อื่น (Coordinating with others) เป็นต้น

Abdullah และ Osman (Abdullah & Osman, 2010) ทำการศึกษาการคิดสร้างสรรค์ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในมาเลเซียและบรูไน พบว่าองค์ประกอบของผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะความรู้และความเชี่ยวชาญที่นักเรียนควรจะประสบความสำเร็จในการทำงานและต่อไปในชีวิตตามสภาพแวดล้อมในศตวรรษที่ 21 การดำเนินชีวิตที่น่าสนใจอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน ทั้งนี้มิติของทักษะการคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วยการปรับตัวและความซับซ้อน การจัดการทิศทางตัวเอง ความอยากรู้อยากเห็น ความคิดสร้างสรรค์และการเสี่ยง

การคิดขั้นสูงและการมีเหตุผลที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่พบตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต 2020 ของ World Economic Forum อาทิเช่น การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving) และ ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต

กรอบแนวคิด

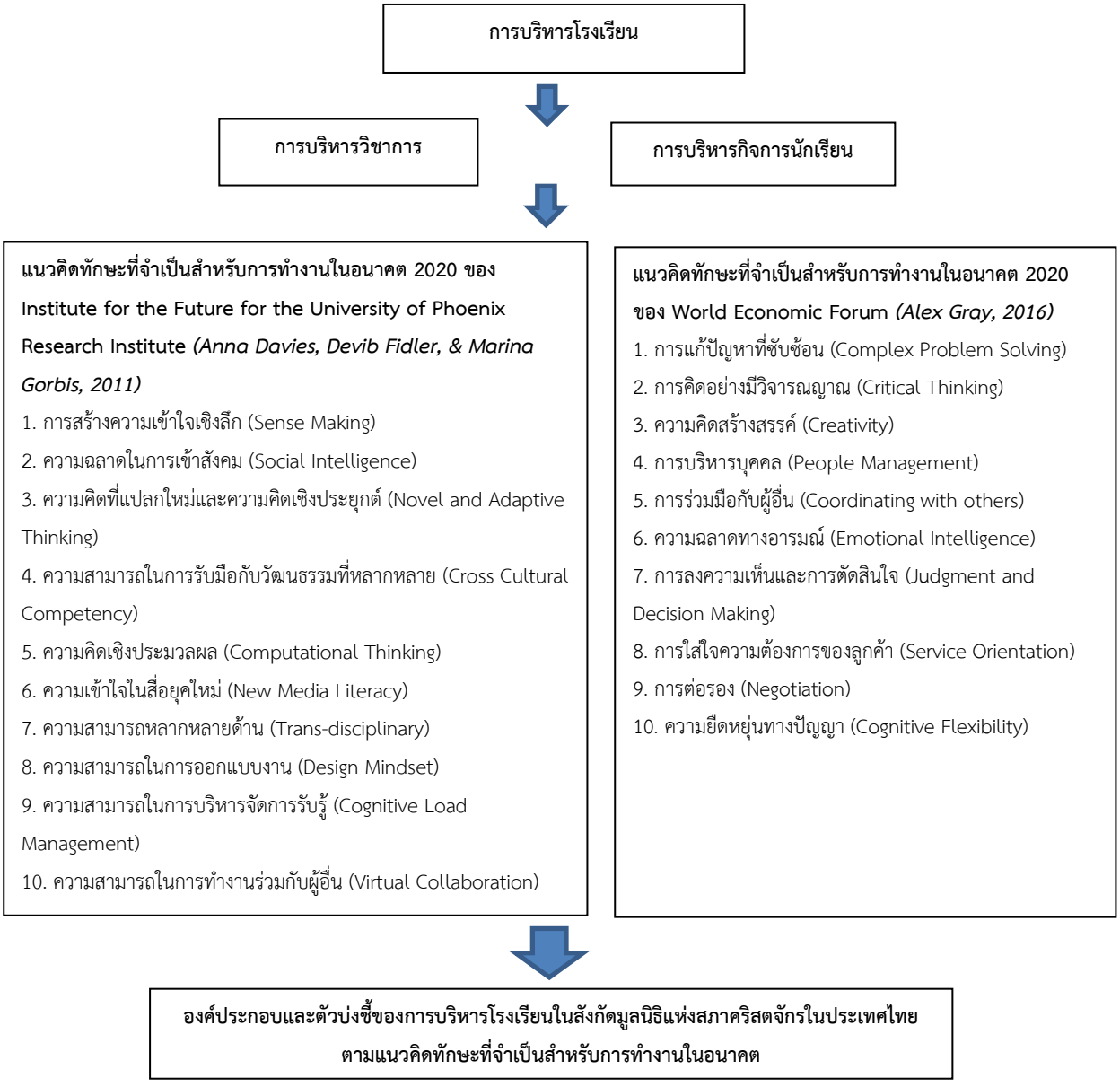

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคตในครั้งนี้ใช้แนวคิดหลัก 2 แนวคิด คือ แนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต 2020 ของ Institute for the Future for the University of Phoenix Research Institute และแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต 2020 ของ World Economic Forum สำหรับผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา ด้านการวิจัยและวัดประเมินผล ด้านหลักสูตรการสอน จำนวน 5 คน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1

การหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence : IOC) ขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคตได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อนำไปหาค่าค่าดัชนีความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ของการบริหารงานโรงเรียนต่อไป

เกณฑ์การพิจารณา

ค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายการวิจัย ถ้าค่า IOC น้อยกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายการวิจัย สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอให้เกณฑ์ มากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 เพื่อให้มั่นใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายการวิจัยอย่างมาก

สำหรับผลการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence : IOC) ในครั้งนี้ มีค่า 0.8-1.0 ในทุกข้อคำถาม จึงสรุปได้ว่าผู้เชี่ยวชาญทุกคนมีความเห็นพ้องต้องกันว่าข้อคำถามทุกข้อนั้นวัดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2

การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 โดยการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนเดิมเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม ซึ่งคือองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนนั้นเอง

โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคะแนนความเหมาะสมเรียงจากน้อยไปหามาก ดังนี้ 1 หมายถึงเหมาะสมน้อยที่สุด ถึง 5 หมายถึงเหมาะสมมากที่สุด

เกณฑ์การพิจารณา

เกณฑ์การพิจารณาว่าข้อคำถาม หรือองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ใดมีความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคือมีคะแนนความเหมาะสมเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 4.00

สำหรับผลการหาคะแนนความเหมาะสมเฉลี่ย มีค่า 4.20-5.00 ในทุกข้อคำถาม จึงสรุปได้ว่าผู้เชี่ยวชาญทุกคนมีความเห็นพ้องต้องกันว่าข้อคำถามทุกข้อนั้นวัดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการวิจัยและข้อคำถามทุกข้อมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 4.00 ถือว่าผ่านเกณฑ์

ผลการวิจัย

การหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence : IOC) และความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต
แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การบริหารวิชาการ ดังตารางที่ 1 ถึง 3

ตารางที่ 1 ค่า IOC และความเหมาะสมเฉลี่ยของการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต

ทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต	ค่า IOC	ค่าความเหมาะสมเฉลี่ย	แปลผล
1. การสร้างความเข้าใจเชิงลึก (Sense Making)	1.0	4.80	ผ่าน
2. ความฉลาดในการเข้าสังคม (Social Intelligence)	1.0	4.60	ผ่าน
3. ความคิดที่แปลกใหม่และความคิดเชิงประยุกต์ (Novel and Adaptive Thinking)	1.0	4.80	ผ่าน
4. ความสามารถในการรับมือกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Cross Cultural Competency)	1.0	4.80	ผ่าน
5. ความคิดเชิงประมวลผล (Computational Thinking)	1.0	4.80	ผ่าน
6. ความเข้าใจในสื่อยุคใหม่ (New Media Literacy)	1.0	5.00	ผ่าน
7. ความสามารถหลากหลายด้าน (Transdisciplinary)	0.8	4.60	ผ่าน
8. ความสามารถในการออกแบบงาน (Design Mindset)	1.0	4.20	ผ่าน
9. ความสามารถในการบริหารจัดการรับรู้ (Cognitive Load Management)	1.0	4.80	ผ่าน
10. ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Virtual Collaboration)	1.0	5.00	ผ่าน
11. การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving)	1.0	4.80	ผ่าน

12. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)	1.0	5.00	ผ่าน
13. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)	1.0	5.00	ผ่าน
14. การบริหารบุคคล (People Management)	0.8	4.80	ผ่าน
15. การร่วมมือกับผู้อื่น (Coordinating with others)	1.0	5.00	ผ่าน
16. ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)	1.0	5.00	ผ่าน
17. การลงความเห็นและการตัดสินใจ (Judgement and Decision Making)	1.0	4.80	ผ่าน
18. การใส่ใจความต้องการของลูกค้า (Service Orientation)	0.8	4.20	ผ่าน
19. การต่อรอง (Negotiation)	0.8	4.60	ผ่าน
20. ความยืดหยุ่นทางปัญญา (Cognitive Flexibility)	1.0	4.80	ผ่าน

ตารางที่ 2 ค่า IOC และความเหมาะสมเฉลี่ยของการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต

ทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต	**ค่า IOC**	**ค่าความเหมาะสมเฉลี่ย**	**แปลผล**
1. การสร้างความเข้าใจเชิงลึก (Sense Making)	1.0	4.80	ผ่าน
2. ความฉลาดในการเข้าสังคม (Social Intelligence)	1.0	4.60	ผ่าน
3. ความคิดที่แปลกใหม่และความคิดเชิงประยุกต์ (Novel and Adaptive Thinking)	1.0	5.00	ผ่าน
4. ความสามารถในการรับมือกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Cross Cultural Competency)	1.0	4.80	ผ่าน
5. ความคิดเชิงประมวลผล (Computational Thinking)	1.0	4.80	ผ่าน
6. ความเข้าใจในสื่อยุคใหม่ (New Media Literacy)	1.0	5.00	ผ่าน
7. ความสามารถหลากหลายด้าน (Transdisciplinary)	1.0	4.60	ผ่าน
8. ความสามารถในการออกแบบงาน (Design Mindset)	1.0	4.40	ผ่าน

9. ความสามารถในการบริหารจัดการรับรู้ (Cognitive Load Management)	1.0	4.80	ผ่าน
10. ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Virtual Collaboration)	1.0	5.00	ผ่าน
11. การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving)	1.0	4.80	ผ่าน
12. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)	1.0	5.00	ผ่าน
13. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)	1.0	5.00	ผ่าน
14. การบริหารบุคคล (People Management)	1.0	4.80	ผ่าน
15. การร่วมมือกับผู้อื่น (Coordinating with others)	1.0	5.00	ผ่าน
16. ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)	1.0	5.00	ผ่าน
17. การลงความเห็นและการตัดสินใจ (Judgement and Decision Making)	1.0	4.80	ผ่าน
18. การใส่ใจความต้องการของลูกค้า (Service Orientation)	1.0	4.20	ผ่าน
19. การต่อรอง (Negotiation)	1.0	4.60	ผ่าน
20. ความยืดหยุ่นทางปัญญา (Cognitive Flexibility)	1.0	4.80	ผ่าน

ตารางที่ 3 ค่า IOC และความเหมาะสมเฉลี่ยของการวัดประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต

ทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต	**ค่า IOC**	**ค่าความเหมาะสมเฉลี่ย**	**แปลผล**
1. การสร้างความเข้าใจเชิงลึก (Sense Making)	1.0	4.80	ผ่าน
2. ความฉลาดในการเข้าสังคม (Social Intelligence)	1.0	4.60	ผ่าน
3. ความคิดที่แปลกใหม่และความคิดเชิงประยุกต์ (Novel and Adaptive Thinking)	1.0	5.00	ผ่าน
4. ความสามารถในการรับมือกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Cross Cultural Competency)	1.0	4.80	ผ่าน

5. ความคิดเชิงประมวลผล (Computational Thinking)	1.0	4.80	ผ่าน
6. ความเข้าใจในสื่อยุคใหม่ (New Media Literacy)	1.0	5.00	ผ่าน
7. ความสามารถหลากหลายด้าน (Transdisciplinary)	1.0	4.60	ผ่าน
8. ความสามารถในการออกแบบงาน (Design Mindset)	1.0	4.40	ผ่าน
9. ความสามารถในการบริหารจัดการรับรู้ (Cognitive Load Management)	1.0	4.80	ผ่าน
10. ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Virtual Collaboration)	1.0	5.00	ผ่าน
11. การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving)	1.0	4.80	ผ่าน
12. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)	1.0	5.00	ผ่าน
13. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)	1.0	5.00	ผ่าน
14. การบริหารบุคคล (People Management)	1.0	4.80	ผ่าน
15. การร่วมมือกับผู้อื่น (Coordinating with others)	1.0	5.00	ผ่าน
16. ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)	1.0	4.80	ผ่าน
17. การลงความเห็นและการตัดสินใจ (Judgement and Decision Making)	1.0	4.80	ผ่าน
18. การใส่ใจความต้องการของลูกค้า (Service Orientation)	1.0	4.40	ผ่าน
19. การต่อรอง (Negotiation)	1.0	4.60	ผ่าน
20. ความยืดหยุ่นทางปัญญา (Cognitive Flexibility)	1.0	4.80	ผ่าน

จากตารางที่ 1 ถึง ตารางที่ 3 องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต 2) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต และ 3) การวัดประเมินผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของทุกตัวบ่งชี้มีค่าระหว่าง 0.8 ถึง 1.0 และผลการหาความเหมาะสมเฉลี่ยพบว่าทุกตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยระหว่าง4.20 - 5.00 สรุปได้ว่ามีทุกตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารวิชาการ ผ่านเกณฑ์

ตอนที่ 2 การบริหารกิจการนักเรียน ดังตารางที่ 4 ถึง 6

ตารางที่ 4 ค่า IOC และความเหมาะสมเฉลี่ยของการกำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต

ทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต	ค่า IOC	ค่าความเหมาะสมเฉลี่ย	แปลผล
1. การสร้างความเข้าใจเชิงลึก (Sense Making)	1.0	4.80	ผ่าน
2. ความฉลาดในการเข้าสังคม (Social Intelligence)	1.0	5.00	ผ่าน
3. ความคิดที่แปลกใหม่และความคิดเชิงประยุกต์ (Novel and Adaptive Thinking)	1.0	4.80	ผ่าน
4. ความสามารถในการรับมือกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Cross Cultural Competency)	1.0	5.00	ผ่าน
5. ความคิดเชิงประมวลผล (Computational Thinking)	1.0	5.00	ผ่าน
6. ความเข้าใจในสื่อยุคใหม่ (New Media Literacy)	1.0	5.00	ผ่าน
7. ความสามารถหลากหลายด้าน (Transdisciplinary)	1.0	5.00	ผ่าน
8. ความสามารถในการออกแบบงาน (Design Mindset)	1.0	4.60	ผ่าน
9. ความสามารถในการบริหารจัดการรับรู้ (Cognitive Load Management)	1.0	4.80	ผ่าน
10. ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Virtual Collaboration)	1.0	5.00	ผ่าน
11. การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving)	1.0	5.00	ผ่าน
12. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)	1.0	5.00	ผ่าน
13. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)	1.0	5.00	ผ่าน
14. การบริหารบุคคล (People Management)	1.0	4.80	ผ่าน
15. การร่วมมือกับผู้อื่น (Coordinating with others)	1.0	5.00	ผ่าน
16. ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)	1.0	5.00	ผ่าน
17. การลงความเห็นและการตัดสินใจ (Judgement and Decision Making)	1.0	5.00	ผ่าน

18. การใส่ใจความต้องการของลูกค้า (Service Orientation)	1.0	4.80	ผ่าน
19. การต่อรอง (Negotiation)	1.0	5.00	ผ่าน
20. ความยืดหยุ่นทางปัญญา (Cognitive Flexibility)	1.0	5.00	ผ่าน

ตารางที่ 5 ค่า IOC และความเหมาะสมเฉลี่ยของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต

ทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต	ค่า IOC	ค่าความเหมาะสมเฉลี่ย	แปลผล
1. การสร้างความเข้าใจเชิงลึก (Sense Making)	1.0	4.80	ผ่าน
2. ความฉลาดในการเข้าสังคม (Social Intelligence)	1.0	5.00	ผ่าน
3. ความคิดที่แปลกใหม่และความคิดเชิงประยุกต์ (Novel and Adaptive Thinking)	1.0	5.00	ผ่าน
4. ความสามารถในการรับมือกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Cross Cultural Competency)	1.0	5.00	ผ่าน
5. ความคิดเชิงประมวลผล (Computational Thinking)	1.0	5.00	ผ่าน
6. ความเข้าใจในสื่อยุคใหม่ (New Media Literacy)	1.0	5.00	ผ่าน
7. ความสามารถหลากหลายด้าน (Transdisciplinary)	1.0	4.80	ผ่าน
8. ความสามารถในการออกแบบงาน (Design Mindset)	1.0	4.80	ผ่าน
9. ความสามารถในการบริหารจัดการรับรู้ (Cognitive Load Management)	1.0	4.80	ผ่าน
10. ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Virtual Collaboration)	1.0	5.00	ผ่าน
11. การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving)	1.0	5.00	ผ่าน
12. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)	1.0	5.00	ผ่าน
13. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)	1.0	5.00	ผ่าน
14. การบริหารบุคคล (People Management)	1.0	4.80	ผ่าน

15. การร่วมมือกับผู้อื่น (Coordinating with others)	1.0	5.00	ผ่าน
16. ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)	1.0	5.00	ผ่าน
17. การลงความเห็นและการตัดสินใจ (Judgement and Decision Making)	1.0	5.00	ผ่าน
18. การใส่ใจความต้องการของลูกค้า (Service Orientation)	1.0	4.80	ผ่าน
19. การต่อรอง (Negotiation)	1.0	5.00	ผ่าน
20. ความยืดหยุ่นทางปัญญา (Cognitive Flexibility)	1.0	5.00	ผ่าน

ตารางที่ 6 ค่า IOC และความเหมาะสมเฉลี่ยของการวัดประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต

ทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต	ค่า IOC	ค่าความเหมาะสมเฉลี่ย	แปลผล
1. การสร้างความเข้าใจเชิงลึก (Sense Making)	1.0	4.80	ผ่าน
2. ความฉลาดในการเข้าสังคม (Social Intelligence)	1.0	5.00	ผ่าน
3. ความคิดที่แปลกใหม่และความคิดเชิงประยุกต์ (Novel and Adaptive Thinking)	1.0	5.00	ผ่าน
4. ความสามารถในการรับมือกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Cross Cultural Competency)	1.0	5.00	ผ่าน
5. ความคิดเชิงประมวลผล (Computational Thinking)	1.0	5.00	ผ่าน
6. ความเข้าใจในสื่อยุคใหม่ (New Media Literacy)	1.0	5.00	ผ่าน
7. ความสามารถหลากหลายด้าน (Transdisciplinary)	1.0	4.80	ผ่าน
8. ความสามารถในการออกแบบงาน (Design Mindset)	1.0	4.60	ผ่าน
9. ความสามารถในการบริหารจัดการรับรู้ (Cognitive Load Management)	1.0	4.80	ผ่าน
10. ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Virtual Collaboration)	1.0	5.00	ผ่าน

11. การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving)	1.0	5.00	ผ่าน
12. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)	1.0	5.00	ผ่าน
13. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)	1.0	5.00	ผ่าน
14. การบริหารบุคคล (People Management)	1.0	5.00	ผ่าน
15. การร่วมมือกับผู้อื่น (Coordinating with others)	1.0	5.00	ผ่าน
16. ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)	1.0	5.00	ผ่าน
17. การลงความเห็นและการตัดสินใจ (Judgement and Decision Making)	1.0	5.00	ผ่าน
18. การใส่ใจความต้องการของลูกค้า (Service Orientation)	1.0	4.80	ผ่าน
19. การต่อรอง (Negotiation)	1.0	5.00	ผ่าน
20. ความยืดหยุ่นทางปัญญา (Cognitive Flexibility)	1.0	5.00	ผ่าน

จากตารางที่ 4 ถึง ตารางที่ 6 องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ประกอบด้วย3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต และ 3) การวัดประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของทุกตัวบ่งชี้มีค่าระหว่าง 0.8 ถึง 1.0 และผลการหาความเหมาะสมเฉลี่ยพบว่าทุกตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 - 5.00 สรุปได้ว่ามีทุกตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ผ่านเกณฑ์

การอภิปรายผลการวิจัย

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคตผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1.1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 1.2) การจัดการเรียนการสอน 1.3) การวัดประเมินผลการจัดการเรียนการสอน สำหรับองค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 2.1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2.2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2.3) การวัดประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อภิปรายผล ดังนี้คือ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

พันธกิจการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ควรนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคตที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ไปประยุกต์และปรับใช้กับการบริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หากพันธกิจการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคตที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปประยุกต์และปรับใช้กับการบริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยแล้ว ควรมีการประเมินและศึกษาผลกระทบของการนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโรงเรียนนี้ว่าเป็นอย่างไร เพื่อให้การบริหารโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย มีการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต่อไปอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

มนัสนันท์ รอดเชื้อจีน. (2554). การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะชีวิตในบริบทของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนระดับมัธยมต้น. วารสารศิลปกรศึกษาศาสตร์วิจัย ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (ม.ค. - มิ.ย. 54) หน้า 259-273.

วิจารณ์ พานิช. (2555). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21: กรุงเทพ มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงษ์.

วิภารี ศิริลักษณ์. (2557). การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่21. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร,

เอกชัย ชิณโคตร. (2549). วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (ต.ค. 2549 - มี.ค. 2550) หน้า 147-163.

เอกชัย พุทธสอน. (2557). แนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่. (ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Abdullah, M., & Osman, K. (2010). 21st century inventive thinking skills among primary students in Malaysia and Brunei. *Procedia - Social and Behavioral Sciences,* 9, 1646-1651. doi:10.1016/j.sbspro.2010.12.380

Alex Gray. (2016). *The* 10 *skills you need to thrive in the Fourth Industrial Revolution*. Retrieved from https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-10-skills-you-need-to-thrive-in-the-fourth-industrial-revolution/

Anna Davies, Devib Fidler, & Marina Gorbis. (2011). *Future work Skills* 2020. Retrieved from http://www.iftf.org/uploads/media/SR-1382A_UPRI_future_work_skills_sm.pdf

Ruettgers, M. M. (2013). *A Content Analysis to Investigate the Evidence of* 21*st Century Knowledge and Skills within Elementary Teacher Education Programs in the United States.*(Ed.D.). Lindenwood University, Ann Arbor. Retrieved from https://search.proquest.com/docview/1330392529?accountid=15637

Şahin, M. (2009). Instructional design principles for 21st century learning skills. *Procedia - Social and Behavioral Sciences,* 1, 1464-1468. doi:10.1016/j.sbspro.2009.01.258

Research Articles

The Current and Desirable States of Private School Teacher Development Model Based on the Concept of TPACK and Productive Pedagogies

Natthawut Katechaiyo
PruteSiribanpituk
NantratChreonkul
Department of Education Policy, Management and Leadership, Faculty of Education
Chulalongkorn University, Thailand
**Corresponding Author, e-mail:nutchaiyo01@gmail.com Tel: (+66)870717105*

Abstract

The present research explored the current and desirable statuses of private school teacher development model based on the concepts of TPACK and productive pedagogies. The study population includes 3,850 private schools under the Office of Private Education Commission throughout the country. The sample size of 431 schools was determined by using the Krejcie and Morgan equation (Krejcie& Morgan, 1970) with a confidence coefficient 95%. The questionnaire was used as a research tool.The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and PNI Modified.

The results were as follows: 1) The current and desirable statuses of private school teacher development model based on the concepts of TPACK and productive pedagogies**,** with the finding of productive pedagogies current status of mean at high level ($\bar{x}$ = 3.593, S.D. = 0.786), and the desirable status of mean at high level ($\bar{x}$ = 4.102, S.D. = 0.870).With respect to the current status of private school teacher development model based on the concept productive pedagogies, the findings suggested the high level of recognition of difference with the highest mean ($\bar{x}$ = 3.664, S.D. = 0.895), followed by connectedness ($\bar{x}$ = 4.141, S.D. = 0.846), and supportive classroom environment ($\bar{x}$ = 4.113, S.D. = 0.867), respectively. For the desirable status of private school teacher development model based on the concept productive pedagogies, recognition of difference was at high level with the highest mean ($\bar{x}$ = 4.149, S.D = 0.861), followed by connectedness ($\bar{x}$ = 4.281, S.D. =0.743) and supportive classroom environment ($\bar{x}$ = 4.153, S.D. = 1.078), respectively.

2) The analysis of TPACK reported high level of overall current status ($\bar{x}$ = 3.643, S.D. = 0.880) and high level of overall desirable status ($\bar{x}$ = 4.167, S.D. = 0.859). Considering the current status, content knowledge ranked first at high level with the highest mean ($\bar{x}$ = 3.720, S.D. = 0.866), followed by pedagogical knowledge ($\bar{x}$ = 3.685, S.D. = 0.849), and technological knowledge ($\bar{x}$ = 3.666, S.D. = 0.893), respectively. In terms of the desirable status, content knowledge also ranked first at high level with the highest mean ($\bar{x}$ = 4.179, S.D. =

0.843), followed by technological knowledge ($\bar{X}$ = 4.176, S.D. = 0.859), and pedagogical knowledge ($\bar{X}$ = 4.175, S.D. = 0.849), respectively.

Keywords: *Teacher Development, Private School, Productive Pedagogies, TPACK, Out of Field Teacher*

Received: April 24, 2021, **Revised** May 11, 2021, **Accepted** May 12, 2021

Acknowledgement : This research is part of the M.B.A. Rangsit University

Introduction

The effectiveness of administrators is a key to drive organizations or schools. Superintendents, principals, and others with authority in school systems are instrumental in providing the vision, time, and resources to support continual professional learning, a positive school climate, and success for all students. Administrators are in charge and responsible for planning resources such as man, money, materials and methods to bring out an effective organization or school. One of the important resources in all organizations is man or employees; in school context, it is teachers. School administrators have to support and enhance teachers' knowledge, capability, skills etc. so they can bring success for all students.

In this case we will focus on an area of out-of-field teacher development. According to Hobbs (2012), school administrators need to consider the school context, school support and development plans, and teachers' prior knowledge and relating knowledge to out-of-field teachers in developing a professional development programme for out-of-field teachers. She further explains that there is still a lack of understanding of the significance of out-of-field teaching experiences and it is an international concern to perceive that it is acceptable to put out-of-field teachers to positions out of their field. From the statements, we can see that there are special characteristics of out-of-field teachers and it is the reason why we need to pay attention to this.

There have been debates in Thailand over years on teacher shortage and the number of teachers in urban and rural areas. According to Ministry of Education (2015), the students and teacher ratio should be 30:1 in primary levels and 40:1 in secondary levels. If we look at the number of primary level students and secondary level students in both public and private institutions, we will get a total number of 11,190,164 students (Ministry of Information and Communication Technology, 2013). In comparison to the number of primary and secondary teachers, which are 535,622 teachers, we can tell that the number of current teachers actually exceeded the number of teachers required to meet with the students and teacher ratio (30:1) indicated by the Ministry of Education in 2015.

While there is an oversupply of teachers, a cross-national study found that Thailand has "established" systems of attracting the best into teaching and motivating teachers to perform, which implied that they had good practices with some limitations (World Bank, 2012). However, the shortage of qualified teachers remains a large problem in Thailand. The teacher shortage index is high (0.65) compared to the average OECD countries and the high-income East Asian economies (0.51 for Japan, -0.31 for Taiwan, China, and -0.2 for Hong Kong SAR, China). This shortage may hinder students' academic achievement—a unit increase in the teacher shortage index is correlated with an 18.2 point decrease in Thai students' average science test scores (World Bank, 2012).

Moreover, the Ministry of Education (2013) has announced the number of teachers who will retire from year 2013-2017. There was an estimation of 97,254 teachers retiring in these four consecutive years, which is around 18 % of the total teacher workforce and this may cause the shortage of teachers. Mathematics seems

to be the subject with the highest teacher shortage, followed by English and Thai, according to VarakornSamakoses (2013), a former deputy education minister.

Specifically in Thailand where we have many "out-of-field" teachers, we need to make sure that they feel confident in teaching and support them on their teaching practice. According to Prahakul and Traiwichikhun (2016), it is found that 59.4 % of Thai teachers who are working under the Office of Primary Education Service Areas have been assigned to teach out-of-field and there is a significant impact on students' academic achievement comparing to in-field teachers. While a lack of qualified teachers causes the school to put teachers out-of-field, private schools in Thailand can hire a person who does not have a degree in education to teach in schools through a temporary teaching license (Kurusapha, 2014). This means all private schools in Thailand can hire a person who does not have educational degree. As mentioned earlier, there is a significant difference between in-field and out-of-field teacher quality; it is urging us to look into ways to develop teachers who are out-of-field, especially those who are working in private schools. Some out-of-field teachers are assigned to positions for which they are not suitably qualified. One way to support them is through professional development. Teachers who go through a well-planned professional development will be equipped with capability to teach and ways to raise students' achievement.

However, there are many factors that contribute to a student's achievement, including individual characteristics, family, and community, for example. But research suggests that, among school-related factors, teachers matter most. When it comes to student performance, teachers are estimated to have two to three times in comparison with the impact of any other school factors, including services, facilities, and even leadership. (McCaffrey, Lockwood, Koretz, & Hamilton, 2003; Rowan, Correnti& Miller, 2002; Rivkin, Hanushek, &Kain, 2000) As we can see, school administrators are key people to drive schools and are those who bring success for all stakeholders including teachers, students, parents, and ultimately society.

Therefore, this research will investigate the aspects concerning the shortage of teachers and ministry of education policy that gear towards solving this problem. It also aims to find the ineffectiveness of the teaching permit without license system and to overcome its ineffectiveness through the development model. The priority-needs assessment analysis will give insight on the aspects of out-of-field teachers' needs towards effective instruction, while the model aims to benefit the performance of trained teachers and students' academic achievement. As a result, the researcher expects that the problems of out-of-field teachers can be effectively tackled when the school uses the model developed.

Research Objective

The research objective aims to explore current and desirable states of private school teacher development based on the concepts of TPACK and productive pedagogies.

Conceptual Framework

Private School Teacher Development Based on the Concepts of TPACK and Productive Pedagogies

Figure 1 Conceptual Framework of This Study

Research Methodology

The research population included 3,850 schools under the Office of Private Educational Commission (Office of Private Education Commission, 2016). The sample size was calculated using the Krejcie and Morgan equation (Krejcie& Morgan, 1970) with 95% confidence level (Confidence interval), at the level of error (e) +-5%, to obtain the sample of 351 schools. A multi-stage random sampling and purposive sampling wereemployed by using stratified random sampling of schools based on the geographical location of schools locating in both urban and rural parts, size of schools, and geographical subdivision according to the number of schools by regions throughout Thailand as shown in Table 1.

Table 1 Number and Percentage of Sent and ReturnedQuestionnaires fromSchools under the Office of Private Education Commission

No.	Region	School	%	Urban	%	Rural	%	Total %	Number of Questionnaires (352 Schools)	Informants (2 persons from each schools)
Sent Questionnaires										
1	Central	1423	37	1159	82	264	18	100	130	260
2	East	236	6	78	33	158	67	100	22	44
3	Northeast	831	21	258	31	573	69	100	76	152
4	North	335	9	126	38	209	62	100	31	62
5	West	136	4	49	36	87	64	100	12	24
6	South	889	23	225	25	664	75	100	81	162
Total		3850	100	1895	49	1955	51	100	352	704
Returned Questionnaires								46	163	326

Table 1 showed the number of sent and returned questionnaires by regions, then breaking it down into urban and rural partsin each region. The schools were mostly from the Central region, with the returned questionnaires from 130 schools (36.9%), followed by the Southern region, with the returned the questionnaires from 81 schools (23%),and the Northeastern region, with the returned questionnairesfrom 76 schools (21.5%). However, with some limitations, this study only has 46% of the number of returned questionnaires.

Table 2 General Information of Schools

School Background Information		Small	Medium	Large	Extra Large	Total
Size						
Geographical Location	Central	5	27	25	19	76
	North	1	9	8	2	20
	North East	1	14	9	5	29
	South	3	13	16	6	38
Educational Levels	PreK-Primary6	2	10	7	1	21
	Kindergarten1-Primary6	6	38	15	3	62
	PreK-Secondary3		4	5	2	11
	Kindergarten1-Secondary3		3	11	6	20
	Kindergarten1-Secondary6		7	17	19	43
	Primary1-Secondary6	1	1	3	1	6
Total Number of Schools						326

Table 2 showed the number of schools classified by school size and educational levels. The schools were mostly medium-sized with 121-600 children under attendance (46.62 %), followed by large schools with 601-1,500 children under attendance (23.31%).Schools offering kindergarten – primary 6 were the most in number (38.03%), followed by schools offering kindergarten – secondary 6 (26.38%).

Informants

The informants in this research are 163 administrators and 163 out-of-field teachers at 163 private schools under the Office of Private Education Commission. The informants are chosen by multi-stage random sampling and purposive sampling methods.

Random sampling of schools: The researcher used multi-stage random sampling method in order to choose the schools as samples in this research. There were two steps in the multistage random sampling:

1. Stratified random sampling of schools based on the geographic location of schools and location in both urban and rural parts of Thailand.

2. Stratified random sampling of school based on the size of schools. Schools consist of 120 students or less were categorized as small-sized schools, 121 - 600 students were categorized as medium-sized schools, and 601 – 1,500 students were categorized as large-sized schools.

Research Instruments

The questionnaire contained 2 parts: 1) general information of respondents, and 2) respondent's opinion on the current and desirable statuses of the teacher development based on the concept of TPACK and productive pedagogies. The procedural steps of questionnaire construction included the following:

1) Investigating documents, concepts, theories, and research pertaining the teacher development based on the concept of TPACK and productive pedagogies concepts, and making a synthesis on related research variables for constructing a questionnaire.

2) Bringing the variables synthesized from step 1 to construct a questionnaire for exploring the current and desirable statuses as for the research.

3) Having the constructed questionnaire reviewed by 5 specialists for its appropriateness of items and content validity, and determining the Index of Item-Congruence: IOC. The questionnaire's IOC was obtained between 0.80-1.00 which was applicable to the samples.

4) Revising the questionnaire based on the expert's comments, bringing it to a try-out in a population of 30 participants with similar characteristics of the research samples. The examination for Cronbach's Alpha coefficient suggested 0.998 respectively for the current and desirable statuses of private school teacher development model based on the concepts of TPACK and productive pedagogies. The result supported the item-objective congruence. The data analysis procedure employed descriptive statistics, i.e. frequency and percentage of respondents' general information, mean and standard deviation in the analysis of the current and desirable statuses of private school teacher development model based on the concept of TPACK and productive pedagogies.

Research Result

The summary of research result is presented below.

Table 3 General Information of Respondents

Informant's Background Information		School Administrators					Teacher	Total (N:326)
		School Director	School Principal	School Manager	Vice Principal	Head of Department		
Gender	Female	4	68	6	32	33	95	243
	Male	4	38	3	16	4	18	83
Age	< 25 yrs.	0	0	0	0	0	7	7

	26-30 yrs.	0	1	1	0	5	20	27
	31-35 yrs.	0	1	0	6	9	13	29
	36-40 yrs.	0	5	0	6	9	16	36
	41-45 yrs.	1	13	1	12	5	21	53
	>46 yrs.	7	86	7	24	14	36	174
Highest Educational Attainment	Bachelor's Degree	3	16	1	10	29	83	142
	Graduate Diploma	1	0	1	5	2	5	14
	Master's Degree	4	68	6	25	9	16	128
	Doctoral Degree	0	15	1	4	0	0	20
	Not Specified	0	8	0	4	2	8	22
Work Experience	<6 mos.	0	0	0	0	1	3	4
	6 mos.- 1 yr.	1	0	0	0	0	6	7
	1-2 yrs.		2		1	1	12	16
	2-5 yrs.	1	7	1	3	2	15	29
	5-10 yrs.	0	12	1	6	15	22	56
	>10 yrs.	6	85	7	38	23	55	214

Table 3 showed the number of respondents classified by informants including 8 school directors, 106 school administrators, 9 school managers, 48 vice principals, 37 heads of department, and 113 teachers, making a total of 326 informants. The dominant respondents were female, mostly aged over 46 years (53.37 %), and 41-45 years (16.25 %). The majority attained a bachelor's degree (43.55 %), followed by a master's degree (39.26 %). Most of them had more than 10 years of work experience in private schools (65.64 %), followed by 5-10 years (17.17 %).

Table 4 Current and Desirable Statuses of private school teacher development model based on the concepts of TPACK and productive pedagogies

TPACK	*Current Status*			*Rank*	*Desirable Status*			*Rank*
	$\bar{x}$	*S.D.*	*Level*		$\bar{x}$	*S.D.*	*Level*	
Content Knowledge	3.720	0.866	High	1	4.179	0.843	High	1
Pedagogical Knowledge	3.685	0.849	High	2	4.175	0.849	High	3
Technological Knowledge	3.661	0.893	High	3	4.176	0.859	High	2
Pedagogical Content Knowledge	3.645	0.884	High	4	4.166	0.865	High	4
Technological Content Knowledge	3.603	0.889	High	5	4.161	0.871	High	5
Technological Pedagogical Knowledge	3.596	0.890	High	6	4.157	0.859	High	6
Technological Pedagogical Content Knowledge	3.594	0.895	High	7	4.161	0.870	High	5
Overall	3.643	0.880	High		4.167	0.859	High	
Productive Pedagogies								
Intellectual Quality	3.462	0.451	High	4	4.006	0.909	High	4
Connectedness	3.648	0.890	High	2	4.141	0.846	High	2
Supportive Classroom Environment	3.598	0.908	High	3	4.113	0.867	High	3
Recognition of Difference	3.664	0.895	High	1	4.149	0.861	High	1
Overall	3.593	0.786	High		4.102	0.870	High	

Table 4 presented thecurrent and desirable statuses of private school teacher development model based on the concepts of TPACK and productive pedagogies**,** with the findings of productive pedagogies current status of meanat high level ($\bar{x}$ = 3.593, S.D. = 0.786), and the desirable status of mean at high level ($\bar{x}$ = 4.102, S.D. = 0.870).

With respect to the current status of private school teacher development model based on the concept productive pedagogies, the findings suggested the high level of recognition of difference with the highest mean

($\bar{x}$ = 3.664, S.D. = 0.895), followed by connectedness ($\bar{x}$ = 4.141, S.D. = 0.846),and supportive classroom environment ($\bar{x}$ = 4.113, S.D. = 0.867), respectively.

For the desirable status of private school teacher development model based on the concept productive pedagogies, recognition of difference was at high level with the highest mean ($\bar{x}$ = 4.149, S.D = 0.861), followed by connectedness ($\bar{x}$ = 4.281, S.D. =0.743) and supportive classroom environment ($\bar{x}$ = 4.153, S.D. = 1.078), respectively.

The analysis of TPACK reported high level of overall current status($\bar{x}$ = 3.643, S.D. = 0.880) and high level of overall desirable status ($\bar{x}$ = 4.167, S.D. = 0.859). Considering the current status, content knowledge ranked first at high level with the highest mean ($\bar{x}$= 3.720, S.D. = 0.866), followed by pedagogical knowledge ($\bar{x}$ = 3.685, S.D. = 0.849), and technological knowledge ($\bar{x}$ = 3.666, S.D. = 0.893), respectively. In terms of the desirable status, content knowledge also ranked first at high level with the highest mean ($\bar{x}$ = 4.179, S.D. = 0.843), followed by technological knowledge ($\bar{x}$ = 4.176, S.D. = 0.859), and pedagogical knowledge ($\bar{x}$ = 4.175, S.D. = 0.849), respectively.

Discussions

The findings were discussed by aspects of TPACK and Productive pedagogies as follows:

1. Based on the current statuses of private school teacher development based on the concepts of TPACK, the overall current status was at high level of mean for TPACK. For individual aspects, however, technological pedagogical knowledge was found at the lowest level status. Koehler and Mishra (2009) stated that the meaning of technological pedagogical knowledge means knowing the pedagogical affordances and constraints of a range of technological tools as they relate to disciplinarily and developmentally appropriate pedagogical designs and strategies.This may be explained that someteachers still have a lack of knowledge on how to integrate technological knowledge and pedagogical knowledge; most of themdon't use much technology in teaching, henceresulting in the lowest mean of technological pedagogical knowledge.

The overall TPACK concept desirable status reportedhigh level of mean for the overall desirable status. For individual aspects, content knowledge presented the highest mean of desirable status. It is probably that teacherswho are teaching out of field focus or concern more about the contentof the subjects as it is closely related to student's understanding.Shulman (1986) noted that this knowledge would include knowledge of concepts, theories, ideas, organizational frameworks, knowledge of evidence and proof, as well as established practices and approaches toward developing such knowledge. Knowledge and the nature of inquiry differ greatly between fields, and teachers should understand the deeper knowledge fundamentals of the disciplines in which they teach.

2. Based on the current statuses of private school teacher development model based on the concepts of productive pedagogies, the overall current status was at high level of mean for productive pedagogies. For

individual aspects, however, intellectual quality was found at the lowest level status. This maybe because teachers who are teaching out of field feel that there is room for improvement as there are many challenges, such as teacher's own content knowledge, lower socioeconomic backgrounds, etc. Intellectual quality is concerned with learners developing a substantive understanding of multiplication via conversations and constructing other forms of representations, including the identification of patterns of relations that embody this operation (Chinnappan, 2007). As mentioned by Chinnappan, teachers need to have deep knowledge of the content to be able to develop student's substantive understanding of the content.

The overallproductive pedagogies concept desirable status reported high level of mean for the overall desirable status. For individual aspects, recognition of difference found the highest mean for overall desirable status. Recognition of difference means that dimension of working and valuing difference provides an insight that different cultures are equally valued in all curriculum knowledge, content and form. It encourages the attempts made to ensure that all individuals and groups have rights and responsibilities (Education Queensland, 2010, pp. 20-24). The teachers feel there is a high need for all the subjects to value the importance of social context in which students live in. This statement is support that by Hayes et al. (2006) that connectedness is characterised by challenging and connecting the new knowledge with the learner's background knowledge and in a larger social context. Students become more effective learners when they engage in learning experiences that have value and clear sense of purpose.

Recommendations

Research should consider interview out of field teacher as TPACK and Productive Pedagogies are new concepts to some. The result would be more insightful and we can track down out of field teacher's real problem more deeply.

Research should focus on comparing the results of those in rural and urban areas to explore if there are more needs and concerns between rural and urban areas we then can further explore their professionalknowledge development.

References

Chinnappan, M. (2006).Using the productive pedagogies framework to build a community of learners online in mathematics education.*Distance Education, 27*(3), 355-369.Education

Queensland (2010).*A guide to productive pedagogies classroom reflection manual*.Retrieved August 2, 2011, from eduction.qld.gov.au.

Hayes, D. N. A., Mills, M., Christie, P., &Lingard, B. (2006). *Teachers and schooling making a difference: Productive pedagogies, assessment and performance*. Allen &Unwin.

Hobbs, L. (2012). Teaching 'Out of Field' as a Boundary Crossing Event: Factors Shaping Teacher Identity.*International Journal of Science and Mathematics Education, 11*, 271-297

Koehler, M. J., & Mishra, P. (2009). What is technological pedagogical content knowledge? *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education, 9*(1), 60-70.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.*Educational and psychological measurement, 3*0(3), 607-610.

Kurusapa. (2014). *Teaching Permit without the License*. Retrieved from http://www.ksp.or.th/ksp2013/content/view.php?mid=93&did=643

McCaffrey, J. R., Lockwood, D. F., Koretz, D. M., & Hamilton, L. S. (2003).*Evaluating value added models for teacher accountability* [Monograph]. Santa Monica, CA: RAND Corporation. Retrieved from http://www.rand.org/pubs/monographs/2004/RAND_MG158.pdf

Ministry of Education. (2013). *The Crisis of Teacher Retirement between Year 2013 2017*. Retrieved from http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=32487&Key=hotnews

Ministry of Education.(2015). Ministry of Education announcement of student's ratio reduction per classroom.*Matichon Online*. Retrieved from http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1427358938

Ministry of Information and Communication Technology. (2013). *Number of Students in Public and Private Institutions by Grade and Level of Education: Academic Year 2002-2013*. Retrieved from http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries06.html

Ministry of Information and Communication Technology. (2013). *Number of Teachers (The Formal School System) by Jurisdiction in Whole Kingdom: Academic Year 2005-2013*. Retrieved from http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries06.html

Prakhankul, V., &Traiwichitkhun, D. (2016).A Study of Teaching Assignments and Teacher Efficacy of Out-of-Field Teachers in Primary School. *An Online Journal of Education, 11*(3), 390-406.

Shulman, L.S. (1986). Those who understand: Knowledge growth in teaching. *Educational Researcher, 15*(2), 4-14.

World Bank. (2012). Learning Outcomes in Thailand: *What Can We Learn from International Assessments?* Washington DC: World Bank.

World Bank. (2012). *Strengthening Education Quality in East Asia*. Washington DC: World Bank.

บทความวิจัย

การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม-อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

รัฐณีรนุช นามแก้ว
นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ดร. รับขวัญ ภูษาแก้ว, โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ ฝ่ายประถม
E-mail : Rattaneeranut@gmail.com โทร 096-5655922

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม-อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีประชากรเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม จำนวน 20 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูและครูการศึกษาพิเศษ จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNImodified และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม-อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นด้วยดัชนี PNImodified ได้เป็น 1) การเตรียมความพร้อมนักเรียน 2)การจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม 3)การดำเนินการด้านเครื่องมือในการสนับสนุน 4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

คำสำคัญ: *การศึกษาแบบเรียนรวม , นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ,การเรียนรู้ทางสังคม อารมณ์*
Received: May 2, 2021, **Revised** May 14, 2021, **Accepted** May 23, 2021

The Study of Secondary School Management According to the Concept of Inclusive Education and Social- Emotional Learning for Students with Special Needs

Rattaneeranut Namkraw
Pruet Siribanpitak, Professor, Ph.D.
Dr.Rabkwan Poosakaew
Faculty of EducationChulalongkorn University254 Phayathai Road
PathumwanBangkok 10330Thailand081-8839268 E-mail: yuthachai@gmail.com

Abstract

The purposes of this study were to study the current and expected state of the secondary school management according to the concept of inclusive education and social- emotional learning for student with special needs. The subjects included in the study were administrators , teacher and special education teachers totaling 76. A questionnaire was used to collect data. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation and the modified Priority Needs Index (PNI Modified) to prioritize and rank the needs

The study found that, in general, The needs assessment offered rankings from the highest to the lowest priorities: 1) Student (0.46) 2) Environment (0.40) 3) Tools (0.30) 4) Activities

Keywords: *Inclusive Education, Students with Special Needs, Social- Emotional Learning*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

การศึกษาเพื่อปวงชนเป็นแนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ ซึ่งองค์การยูเนสโกต้องการนำประเทศสมาชิกให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคนทุกคนให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยถือว่าการศึกษา (Eucation) เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่ทุกคนควรได้รับ เพราะเชื่อว่าการศึกษาสามารถนำมาซึ่งคุณภาพของคนและคุณภาพของประเทศ โดยองค์การยูเนสโกได้ส่งเสริมให้ประเทศต่างๆหันมาสนใจและใส่ใจกับการจัดการศึกษาตามหลักสิทธิมนุษยชนให้มากขึ้น และได้เสนอรูปแบบและแนวทางของการจัดการศึกษา เป็นต้นทางเพื่อให้สามารถดำเนินไปถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อปวงชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบการจัดการศึกษาแบบใหม่นี้เรียกว่า การศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education : IE) ซึ่งเป็นขั้นเริ่มต้น ที่จะนำไปสู่การศึกษาเพื่อปวงชนในขั้นสุดท้าย การศึกษาแบบเรียนรวมมีจุดกำเนิดมาจากการศึกษาพิเศษ (Special Education) ซึ่ง วิธีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมนี้จะไม่มีการแยกเด็กออกไปจากสังคมโดยจัดให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสรับการศึกษาในโรงเรียนปกติตามความต้องการหรือ ความแตกต่างของแต่ละบุคคล และจากการสำรวจขององค์การยูเนสโกพบว่ายังมีคนพิการจำนวนมากที่ไม่ได้รับการศึกษา (อรวรรณ , 2552) ทั้งนี้การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในประเทศไทยนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากตั้งแต่แรกเริ่มที่เป็นการจัดการศึกษาในโรงเรียนประจำเอกชนโดยการสนับสนุน

ขององค์กรคนพิการ จนกระทั่งถึงในปัจจุบันการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษตามสิทธิทางการศึกษาอันพึงได้เป็นความรับผิดชอบของภาครัฐ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ปี พ.ศ. 2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการโดยประกาศเป็นนโยบายว่า ผู้พิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน ด้วยความตระหนักถึงสิทธิทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่บ่งชี้ความเท่าเทียมกันของบุคคลโดยไม่มีการยกเว้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสิทธิทางการศึกษา เพื่อตอบสนองเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ในมาตรา 10 กล่าวว่า“การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และ “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ” โดย “การศึกษาสำหรับบุคคลพิการให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา”และการยอมรับให้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆทางสังคมเช่นเดียวกับบุคคลอื่นๆเป็นหน้าที่ของคนในสังคมไทย(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) ซึ่งส่งผลให้พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ที่ระบุว่า “คนพิการ” หมายถึงบุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสารจิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆและมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางด้านการศึกษาที่ต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป (พรบ.การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, 2551)

จากเหตุผลดังกล่าวหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจึงได้พัฒนาศักยภาพของเด็กเหล่านี้อย่างเต็มที่ ประกอบกับรัฐบาลประกาศให้ปีพุทธศักราช 2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ และกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายว่า “คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน” ซึ่งนโยบายนี้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยมีความเชื่อว่า รูปแบบของการศึกษาดังกล่าวสามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนในโรงเรียนปกติ ซึ่งโรงเรียนจะต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการต่างๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนทุกคนประสบความสำเร็จ ในการเรียนรู้อย่างแท้จริง จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่จะต้องร่วมกันเพื่อดำเนินการให้การศึกษาเพื่อปวงชนไปสู่เป้าหมาย นั่นหมายถึง คุณภาพของคนและคุณภาพของประเทศ (UNESCO. 1999)

ซึ่งสถานการณ์เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในวัยเรียนในประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 1,092,845 คน แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา 926,840 คน มัธยมศึกษา 124,090 คน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 23,387 คน อนุปริญญา 1,222 คน ปริญญาตรี 15,185 คน สูงกว่าปริญญาตรี 21,21 คน (รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย, 2562) จากการศึกษาสถิติดังกล่าวพบว่าช่วงรอยต่อของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เมื่อจบชั้นประถมศึกษา และศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษามีนักเรียนหายไปจากช่วงรอยต่อนี้จำนวน 302,750 คน เนื่องจากโรงเรียนมัธยมศึกษามีการปฏิเสธและมองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นภาระของโรงเรียน ซึ่งนโยบายการศึกษาแบบเรียนรวมในประเทศไทยนั้นยังเกิดความไม่ชัดเจนในแง่ปฏิบัติ และขาดการดำเนินการที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้ให้โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาไม่มีความมั่นใจในการรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าศึกษาต่อในโรงเรียน ซึ่งการได้เข้าสู่ระบบโรงเรียนนั้นถือเป็นความสำเร็จขั้นพื้นฐานของนักเรียน หากไม่เริ่มต้นจากการรับนักเรียนเข้าสู่โรงเรียน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก็ไม่สามารถเกิดการพัฒนาได้เลย (Britishcouncil, 2017)

ดังนั้นผู้บริหารจึงควรมีบทบาทในการให้ความสำคัญกับการศึกษาแบบเรียนรวม และเป็นผู้นำในการปรับเปลี่ยนระบบจัดการศึกษาในโรงเรียนของตนเอง เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับความเสมอภาคทางการศึกษา และสามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาและพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ตามเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อผลลัพธ์แห่งการสร้างแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาแห่งราชอาณาจักรไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม-อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดที่ประมวลแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนมัธยมตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษดังนี้

1. กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวม ประกอบด้วย 4 ด้านได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมนักเรียน (S-Student) 2) การจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม(E-Environment) 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) 4) การดำเนินการด้านเครื่องมือในการสนับสนุน (T: TOOLS)

2. การเรียนรู้ทางสังคม-อารมณ์ โดยใช้แนวคิด Social Emotional learning: SEL ของ Daniel Goldman (1995) ประกอบด้วย 5 ด้านได้แก่ 1) Self management (การบริหารตนเอง) 2)Self awareness (การตระหนักในตนเอง) 3) Social awareness (การตระหนักทางสังคม) 4) Relationship skill (ทักษะด้านความสัมพันธ์) 5) Responsible decision making (การรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ)

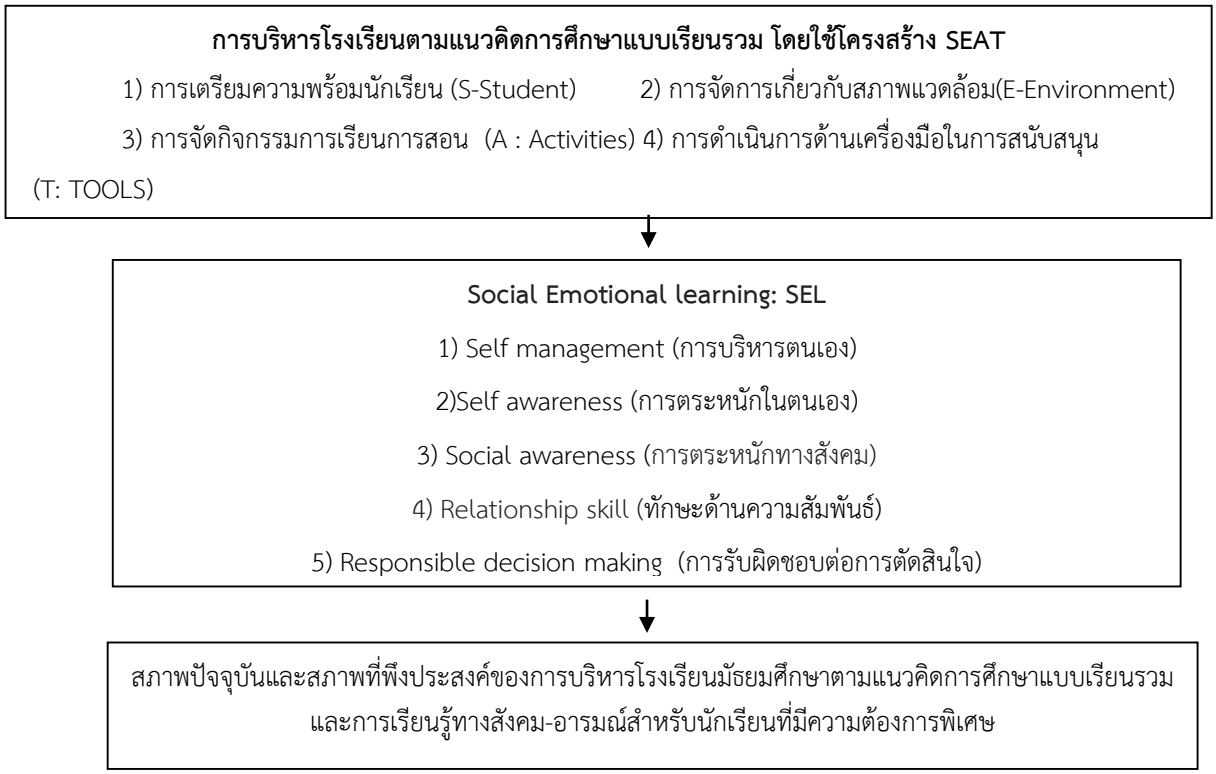

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยใช้รูปแบบ Explanatory Sequential Design คือเริ่มต้นด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และต่อด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้วยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและทำการประเมินกรอบแนวคิดโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบในกรอบแนวคิดงานวิจัย พิจารณาค่าความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC)

ขั้นตอนที่ 2 นำกรอบแนวคิดการวิจัยที่ผ่านการประเมินแล้วมาใช้ในการสร้างเครื่องมือเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่เป็นโรงเรียนต้นแบบจัดการเรียนรวม จำนวน 20 โรงเรียน โดยแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็น 4 กลุ่ม คือ 1. ผู้อำนวยการโรงเรียน 2. รองผู้อำนวยการโรงเรียน 3. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 4. ครูการศึกษาพิเศษหรือครูแนะแนว ได้จำนวนประชากรทั้งสิ้น 80 คน และได้รับแบบสอบถามกลับมาคิดเป็นร้อยละ 84.00

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมนักเรียน (S-Student) 2) การจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม(E-Environment) 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) 4) การดำเนินการด้านเครื่องมือในการสนับสนุน

การเก็บรวมรวมข้อมูล

1. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจำนวน 20 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 80 ฉบับ

2. เมื่อได้รับกลับคืนมา นำมาคัดเลือกแบบสอบถามที่ตอบครบสมบูรณ์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย เพื่อแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ โดยผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 80 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 40 คน ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการ จำนวน 20 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 20 คน ครูกลุ่มสามระการเรียนรู้ภาษาไทย 20 คน ครูการศึกษาพิเศษหรือครูแนะแนว จำนวน 20 คน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และหาค่าดัชนี $PNI_{modified}$

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การสรุปผลกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้วย สามารถสรุปผลการวิจัยได้เป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 80 คน เป็นชาย ร้อยละ 52.64 เป็นหญิง ร้อยละ 47.36 มีอายุ 30-39 ปี มากที่สุด จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 39.28 รองลงมา คือ 30-39 ปี, น้อยกว่า 30 ปีและ มากกว่า 49 ปี ตามลำดับ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 53.57 รองลงมาคือ ปริญญาโท, ปริญญาเอก และ อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่าตามลำดับ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้าน การเตรียมความพร้อมนักเรียน (S-Student) ($\bar{X}$= 3.62) การจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม(E-Environment) ($\bar{X}$= 3.59) การดำเนินการด้านเครื่องมือในการสนับสนุน(T-Tools) ($\bar{X}$= 3.54) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน(A-Activities) ($\bar{X}$= 3.59)สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.98) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ดังนี้ การเตรียมความพร้อมนักเรียน (S-Student) ($\bar{X}$ = 4.99) การจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม(E-Environment) ($\bar{X}$ = 4.99) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (A-Activities) ($\bar{X}$ = 4.79) การดำเนินการด้านเครื่องมือในการสนับสนุน(T-Tools) ($\bar{X}$= 4.97)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

สภาพปัจจุบันของการการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เพราะโรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียนล้วนเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ไม่ว่าจะเป็นด้าน 1. การเตรียมความพร้อมนักเรียน (S-Student) 2. การจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม(E-Environment) 3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (A-Activities) 4. การการดำเนินการด้านเครื่องมือในการสนับสนุน(T-Tools) จึงอยู่ในเกณฑ์มากทุกด้าน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ซึ่งทำให้เห็นว่าทุกโรงเรียนล้วนแต่มีความคาดหวังให้การบริหารการเรียนรวมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณา

จาก $PNI_{modified}$ ซึ่งแสดงถึงความแตกต่างของสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ ทั้งนี้การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในภาพรวม มีด้านวัดและประเมินผล เป็นจุดแข็ง แสดงให้เห็นว่า การวัดและประเมินของโรงเรียนทั้ง 20 โรงเรียน มีการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน สามารถจะนำงานวัดและประเมินผลไปเป็นงานนำร่องให้กับโรงเรียนที่จัดการเรียนรวมอื่นๆ ได้ ในภาพรวม มีด้านวางแผน ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ เป็นจุดอ่อน แสดงให้เห็นว่าการวางแผน และการนำแผนไปปฏิบัติ ยังมีการดำเนินการที่ยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร สืบเนื่องมาจากบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางการศึกษาพิเศษมีไม่เพียงพอ การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาแบบเรียนรวมและการเรียนรู้ทางสังคม อารมณ์สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารการเรียนรวม ด้านการวางแผน พบว่าด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือเป็นจุดแข็ง แสดงให้เห็นว่าในด้านการปฏิบัติงานนั้นมีบุคคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการวางแผนการดำเนินการจัดการเรียนร่วมในระดับผู้ปฏิบัติเป็นอย่างดี การบริหารการเรียนร่วม ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ มีด้านนักเรียน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นจุดแข็ง แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมด้านนักเรียนทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความบกพร่องให้เกิดการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและสามารถเรียนร่วมกันได้ และมีการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้สามารถเข้าถึงกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนมากขึ้น การบริหารการเรียนรวม ด้านการวัดและประเมินผลเป็นจุดแข็งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมทั้ง 4 โรงเรียนมีการประเมินการดำเนินการจัดการเรียนรวมอยู่เสมอเพื่อนำข้อควรปรับปรุงมาพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การบริหารการเรียนรวม ด้านการวางแผน พบว่ามีด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นจุดอ่อน ในระดับค่า $PNI_{modified}$ สูงที่สุดแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนยังขาดการเตรียมพร้อมในการรองรับการให้บริการนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านอาคารสถานที่ ซึ่งมีความสำคัญที่จะช่วยขจัดขีดจำกัดด้านการเรียนรู้ของนักเรียน จึงควรมีการวางแผนการปรับปรุงด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมอื่นๆในโรงเรียนอันจะก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการเรียนร่วมสูงสุด การบริหารการเรียนรวม ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ พบว่ามีด้านเครื่องมือในการบริหาร เป็นจุดอ่อน ในระดับค่า $PNI_{modified}$ สูงที่สุด แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนยังไม่มีนโยบายที่ยังไม่ชัดเจนในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ด้านงบประมาณ และสื่อการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วมที่มีประสิทธิภาพ การบริหารการเรียนรวม ด้านการวัดและประเมินผล พบว่ามีด้านสภาพแวดล้อม เป็นจุดอ่อน ในระดับค่า $PNI_{modified}$ สูงที่สุด แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนยังไม่มีการประเมินสภาพแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการเรียนรวมว่าส่งผลต่อประสิทธิภาพของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร จึงควรมีการประเมินสภาพแวดล้อมเป็นประจำเพื่อลดช่องว่างของอุปสรรคในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

เอกสารอ้างอิง

เบญจา ชลธาร์นนท์. 2546. *คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท*. กรุงเทพมหานคร: เพทายการพิมพ์.

เบญจา ชลธาร์นนท์. 2543. *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม*. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ.

อรวรรณ นิ่มตลุง. 2552. การศึกษาแบบเรียนรวม : หนทางนำไปสู่การศึกษาเพื่อปวงชน. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*; ปีที่ 1 ฉบับที่ 2

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. 2558. *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ* พ.ศ. 2542. [ออนไลน์] . แหล่งที่มา : http://www.onec.go.th/Act/law2542/index_law2542.htm. วันที่สืบค้น 20 สิงหาคม 2558.

Britishcouncil. 2017. Inclusive Education In Thailand: Policy To Practice. Britishcouncil Bangkok

UNESCO. 1999. The World Conference On Special Needs Education: Access And Quality. Spain.

บทความวิจัย

การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

อรพิน รอว์ลี่

นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดร. บุษกร เลิศวีระศิริกุล, โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ ฝ่ายประถม

E-mail: orapin.rowley@yahoo.com โทร 081-4300338

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการและ ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนเอกชนที่ตั้งในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง จำนวน 88 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินกรอบแนวคิด และแบบสอบถาม โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนและการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียน สภาพปัจจุบันพบว่าทั้งสองด้าน มีปฏิบัติงานในระดับมากตามกรอบการบริหารโรงเรียนและกรอบการพัฒนาทักษะชีวิต ด้านการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.0621, SD = 0.5198) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตรและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาทักษะชีวิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.0621, SD = 0.5198) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านจิตใจและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสมอง สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมากทั้งสองด้าน ด้านการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{X}$ = 4.6664, SD = 0.4585) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตรและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ งานกิจการนักเรียน ด้านการพัฒนาทักษะชีวิตอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ =4.6700, SD = 0.4590) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านจิตใจและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านสมอง

คำสำคัญ: *การบริหารโรงเรียน, ทักษะชีวิต, เขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก*

Received: May 5, 2021, **Revised** May 16, 2021, **Accepted** May 23, 2021

The Study of Private School Management Based on the Concept of Life Skills Development for Elementary Students in Eastern Economy Corridor Area

Orapin Rowley
Ed.D. Candidate in the Educational, Administration Program, Faculty of Education, Chulalongkorn University
Professor.Pruet Siribanpitak, Ph.D.
Dr.BusakornLertveerasirikul, Chulalongkorn University Demonstration Elementary School
orapin.rowley@yahoo.com Tel. 081-4300338

Abstract

The objectives of this study were to study the current and desired conditions of the private school management based on the concept of life skills development for elementary students in Eastern Economy Corridor area. Informants are school directors, heads of academic affair and primary 1-6 students' parent from 88 private elementary schools located in 3 EEC provinces: Chachoengsao, Chonburi and Rayong. Research tools were the conceptual framework evaluation form and the questionnaire. Statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research found that current conditions and desired conditions are divided into two areas: school management and life skills development aspects. The results also indicated that the current state of school management was found at high level ($\bar{X}$ = 4.0621, SD = 0.5198). In ranking order, curriculum development task is the highest at level and measurement and evaluation task is at lowest level. While life skill development aspect was also found at high level ($\bar{X}$ =4.0621, SD = 0.5198) In ranking order, heart skill is the highest at level and head skill is the lowest at level. The desirable condition in the overall is a highest level. School management was found at highest level ($\bar{X}$ = 4.6664, SD = 0.4585). In ranking order, curriculum development task is highest at level and student affairs is the lowest at level. Life skill development was also found at highest level ($\bar{X}$ =4.6700, SD = 0.4590) In ranking order, heart skill is a highest at level and head skill is lowest at level.

Keywords: *School Management, Life Skills, Eastern Economy Corridor Area*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

สถานการณ์ปัจจุบันในหลายประเทศทั่วโลกกำลังประสบปัญหากับภาวะคุกคามต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงภายในของแต่ละประเทศ เช่น ปัญหาความขัดแย้งทางด้านการเมือง ความผันผวนทางเศรษฐกิจ ปัญหาภัยพิบัติ โรคระบาด หรือแม้แต่ความไม่ปลอดภัยในความเป็นส่วนตัวจากความก้าวล้ำทางเทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ เพื่อความต้องการที่จะก้าวขึ้นสู่การเป็นผู้นำของโลก ถึงแม้ว่าหลายประเทศได้ถูกพัฒนาอย่างก้าวกระโดดไปมาก แต่ก็ไม่สามารถยืนยันได้ว่า

บุคคลจากประเทศพัฒนาแล้วเหล่านั้นจะมีความสุข มีภูมิต้านทานที่จะรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างชาญฉลาดหรืออย่างมีประสิทธิภาพ และขณะที่ประเทศไทยของเรามีความพยายามต้องการที่จะพัฒนาประเทศ เพื่อก้าวขึ้นเป็นหนึ่งในประเทศที่พัฒนาแล้ว ดังวิสัยทัศน์ของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ซึ่งการพัฒนาประเทศไทยตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีนั้น ได้กำหนดให้ใช้นโยบายประเทศไทย 4.0 เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจึงให้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกขึ้น จึงได้จัดตั้งเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ขึ้นโดยมีพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และเขตจังหวัดอื่นที่ติดต่อและเกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561)ถึงแม้ว่าประเทศไทยมีการเตรียมความพร้อมรับมือต่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ แต่จากการรายงานสถานการณ์ทางสังคมของพื้นที่สามจังหวัดในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ก็มีปัญหาต่าง ๆเกิดขึ้นคู่ขนานไปพร้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจ เช่น พบปัญหาการค้าแรงงานมนุษย์ การจ้างแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องและผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นจุดกำเนิดก่อให้เกิดปัญหาอื่น ตามมาอีกมากมาย อีกทั้งประชาชนคนไทยที่อาศัยโดยรอบของพื้นที่สามจังหวัดในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกนั้นมีคุณภาพชีวิตที่ด้อยลง เพราะจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น เป็นเหตุให้เกิดมลภาวะที่เป็นพิษทางอากาศ น้ำและขยะ เกิดความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ขาดโครงสร้างพื้นฐานและที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล ระบบสาธารณูปโภค รูปแบบชีวิตครอบครัวและชุมชนเปลี่ยนไป (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561)

นอกจากนี้ยังมีรายงานสถิติของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่ง พบว่า จำนวนเด็กที่ก่อคดีและพำนักอยู่ในสถานพินิจเด็กและคุ้มครองเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกพบการกระทำความผิด มีจำนวนคดีที่กระทำโดยเยาชน ในปี พ.ศ. 2560–2562 คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละ 3 ของคดีทั่วประเทศ ประมาณปีละไม่ต่ำกว่า 900 คดี เช่น การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและความสงบสุข ชื่อเสียงและการปกครอง ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด และความผิดอื่น ๆ เป็นต้น (กระทรวงยุติธรรม, 2562)จากสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการดูแลเอาใจใส่เด็ก การสร้างพฤติกรรมเชิงบวกเพื่อป้องปรามพฤติกรรมลบนั้น เด็กควรได้รับการเลี้ยงดู ความรัก และได้รับการศึกษาที่เหมาะสมตรงความต้องการ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างดี เก่ง มีสุขและ เป็นผู้ร่วมสร้างสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง และควรร่วมมือกันพัฒนารูปแบบและกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพ ควรมีการปลูกฝังการเสริมสร้างทักษะชีวิตที่จำเป็นตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้สามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตอยู่ในได้อย่างดีและมีความสุข หากไม่มีการเตรียมความพร้อมด้านทักษะชีวิตอาจเป็นรากฐานก่อให้เกิดปัญหาดังที่กล่าวมาในข้างต้น

การเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับเยาวชนนั้น สอดรับกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 บัญญัติว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เน้นแนวทางการพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัยเพื่อสนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ โดยในช่วงวัยเด็กให้มีพัฒนาการที่สมดุลในทุกด้าน และในวัยเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ทักษะชีวิตที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ภายใต้บริบทสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560 -2564) ที่ระบุชัดเจนในเรื่องของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยเน้นให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสมอง ภาษา และสร้างศักยภาพพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งสริมการเรียนรู้ตามหลักการพหุปัญญา ปลูกฝังสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้เด็กสนใจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สร้างความเข้าใจและประสบการณ์ตรงกับงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมายอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับความต้องการและบริบทของแต่ละพื้นที่ โดยสรุปทุกภาคส่วนต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในเรื่องการยกระดับความรู้และทักษะชีวิตโดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์การณ์ทางตรงและทางอ้อม

การพัฒนาทักษะเด็กและเยาวชนของต่างประเทศ ในสหรัฐอเมริกามีการสอนทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนด้วยรูปแบบThe Targeting Life Skill Model ซึ่งประกอบด้วยโปรแกรม 4H มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1890-1990 โดยโปรแกรม 4H ได้แบ่งการพัฒนาทักษะชีวิตของเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความคิด (Head) ด้านจิตใจ (Heart) ด้านปฏิบัติการ (Hand) และด้านสุขภาพ (Health) ซึ่งรูปแบบเป้าหมายทักษะชีวิต (Targeting Life Skill Wheel) ได้ถูกนำมาใช้อย่างต่อเนื่อง(Hendricks, 1996)ด้วยกระแสความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่ได้รับทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษาเริ่มตระหนักและให้ความสำคัญกับการเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมในการดำเนินชีวิตในยุคอุตสาหกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ทักษะชีวิตจึงมีความสำคัญจำเป็นกับเด็กและเยาวชน สถานศึกษาจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้นักเรียนเพื่อใช้ทักษะเหล่านี้ในการดำเนินชีวิตในอนาคต การปลูกฝังทักษะชีวิตนั้นควรปลูกฝังให้นักเรียนมีทักษะชีวิตอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วัยประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนกระทั่งถึงระดับมหาวิทยาลัย (วิจารณ์, 2555) การปลูกฝังทักษะชีวิตที่เหมาะสมเป็นการช่วยสร้างให้ต้นกล้าเหล่านี้แข็งแกร่งและเติบโตเป็นต้นไม้ใหญ่ที่สมบูรณ์ เด็กวัยเรียนเป็นวัยแห่งการเรียนรู้และเหมาะสมกับการได้รับการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง และสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้อย่างง่ายและยั่งยืน การแสริมสร้างทักษะชีวิตเป็นกระบวนการที่ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ จึงต้องเริ่มสร้างตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษายังมีจุดเด่นสำคัญคือ ครูผู้สอนมีความใกล้ชิดกับนักเรียน ๆ ให้ความไว้วางใจเสมือนแม่คนที่สอง ครูผู้สอนหนึ่งคนมักรับผิดชอบการสอนมากกว่าหนึ่งวิชา จึงสามารถบูรณาการเนื้อหาสาระที่สำคัญเข้าด้วยกันซึ่งเอื้อต่อการจัดการสอนทักษะชีวิตนักเรียน (กระทรวงสาธารณสุข, 2555; สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย, 2559)

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าทักษะชีวิตมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าทักษะวิชาการ จึงปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการสร้างทักษะชีวิตพื้นฐานให้นักเรียนเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างดีและมีสุข พร้อมเลือกศึกษาการบริหารโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก เนื่องจากโรงเรียนเอกชนในเขตสามจังหวัดจะเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบและความท้าทายจากเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งเป็นกลุ่มโรงเรียนที่จะได้รับการพัฒนาตามแผนการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560 - 2564) ประกอบกับโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีความเป็นเอกภาพ มีความคล่องตัวสูงในการบริหารจัดการมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและมีความฉับไวในการรับนโยบายลงสู่การปฏิบัติ นอกจากนี้ผู้วิจัยเชื่อว่าระบบการศึกษาปัจจุบันยังมีบทบาทไม่เพียงพอในการสร้างนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พร้อมรับมือกับสภาพแวดล้อมที่ผันผวนในปัจจุบัน การดำรงชีวิตอยู่ในเมืองที่กำลังพัฒนาอย่างก้าวกระโดด นักเรียนยังคงมีความต้องการที่จะพัฒนาทักษะอื่น ๆ นอกเหนือจากทักษะวิชาการเพียงอย่างเดียว และเชื่อมั่นว่าผลจากงานวิจัยศึกษาค้นคว้านี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน ที่เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการพัฒนามนุษย์อย่างมีคุณค่า เพื่อต่อยอดสู่การพัฒนาประเทศไทยอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียน-ประถมศึกษาในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนและแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิต โดยมีรายละเอียดกรอบแนวคิด ดังนี้

1. กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ได้ศึกษากรอบแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ประกอบด้วยงาน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล4) ด้านงานกิจการนักเรียน

2. กรอบแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิต ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดของ Hendricks P.A.(1996), WHO (1997), Mangrulkar, Whiteman, and Posner, (2001), Deen et al. (2002),UNESCO (2002),GoodshipNasheeda (2008), Jegannathan et atl, (2014),Partnership for 21st Century Skills (2009), กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2543), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 8 องค์ประกอบย่อยดังนี้

1) ด้านจิตใจ (Heart): การมีน้ำใจเอื้ออาทร การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

2) ด้านสมอง (Head): การคิด การจัดการ

3) ด้านการปฏิบัติการ (Hand):การเสียสละ การทำงาน

4) ด้านสุขภาพ (Health): สุขภาพจิต สุขภาพกาย

โดยแสดงความสัมพันธ์ของกรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนและกรอบแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษาได้ดังภาพที่ 1

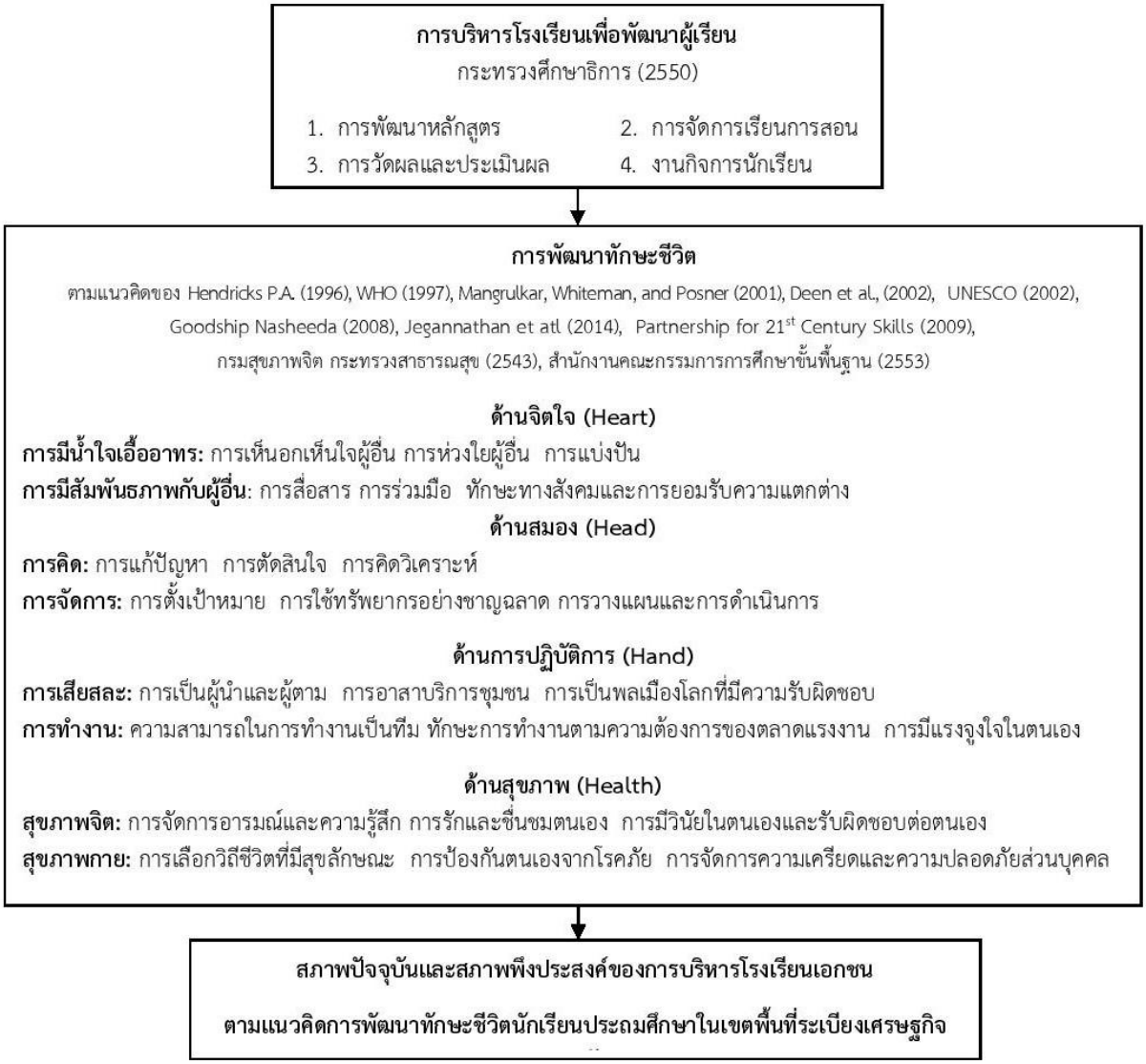

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนและทักษะชีวิต เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและทำการประเมินกรอบแนวคิด โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบในกรอบแนวคิดในงานวิจัย พิจารณาค่าความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ที่ค่า IOC ≥.5

ขั้นตอนที่ 2 นำกรอบการวิจัยที่ผ่านการประเมินแล้วมาใช้ในการสร้างเครื่องมือ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิต

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมาจากโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง จำนวน 88 โรง โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลเป็น 3 กลุ่ม คือ 1 ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียน 2) ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ 3) ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมปีที่ 1-6 โดยใช้การสุ่มแบบง่าย ได้จำนวนประชากรทั้งสิ้น 704 คน และได้รับแบบสอบถามตอบกลับมา 438 คน คิดเป็นร้อยละ 62.21

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 การบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open Ended Question)

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษา ทบทวน เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จากนั้นสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน และแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษา เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย และสร้างข้อคำถาม จากนั้นจึงนำไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence: IOC) โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ได้มากกว่า 0.989 ถือว่าข้อคำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล 40 คน ครอบคลุมผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่ม และนำข้อมูลที่ได้ทดสอบความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficent: KR-20) ซึ่งพบว่าค่าความเที่ยงของเครื่องมือในการวิจัยเท่ากับ 0.997

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง จำนวน 88 โรง โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลเป็น 3 กลุ่ม คือ 1 ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียน 2) ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ 3) ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมปีที่ 1-6 โดยใช้การสุ่มแบบง่าย ได้จำนวนประชากรทั้งสิ้น 704 คน และได้รับแบบสอบถามตอบกลับมา 438 คน คิดเป็นร้อยละ 62.21

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์การจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตรของ Priority Need Index Modified ($PNI_{modified}$)ใช้แบบปรับปรุงจากสูตรดั้งเดิม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

การบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	$\bar{x}$	SD	ระดับ	ลำดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับ	ลำดับ
ด้านการพัฒนาหลักสูตร	**4.0952**	**0.5760**	**มาก**	**1**	**4.7088**	**0.4461**	**มากที่สุด**	**1**
1. ด้านจิตใจ (Heart)	**4.1705**	**0.6778**	**มาก**	**1**	**4.7301**	**0.4982**	**มากที่สุด**	**2**
1.1 การมีน้ำใจเอื้ออาทร	4.1420	0.7980	มาก	2	4.7216	0.5417	มากที่สุด	2
1.2 การมีสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น	4.1989	0.6930	มาก	1	4.7386	0.5236	มากที่สุด	1
2. ด้านสมอง (Head)	**3.9801**	**0.6811**	**มาก**	**4**	**4.6733**	**0.5180**	**มากที่สุด**	**4**
2.1 การคิด	3.9773	0.7779	มาก	2	4.6932	0.5628	มากที่สุด	1
2.2 การจัดการ	3.9830	0.7129	มาก	1	4.6534	0.5548	มากที่สุด	2
3. ด้านปฏิบัติการ (Hand)	**4.0881**	**0.6820**	**มาก**	**3**	**4.6932**	**0.5395**	**มากที่สุด**	**3**
3.1 การเสียสละ	4.1023	0.7565	มาก	1	4.6932	0.5729	มากที่สุด	1
3.2 การทำงาน	4.0739	0.7331	มาก	2	4.6932	0.5729	มากที่สุด	1
4. ด้านสุขภาพ (Health)	**4.1420**	**0.6322**	**มาก**	**2**	**4.7386**	**0.4956**	**มากที่สุด**	**1**
4.1 สุขภาพจิต	4.1364	0.7120	มาก	2	4.7557	0.5042	มากที่สุด	1
4.2 สุขภาพกาย	4.1477	0.6852	มาก	1	4.7216	0.5417	มากที่สุด	2
ด้านการจัดการเรียนการสอน	**4.0625**	**0.5566**	**มาก**	**3**	**4.6790**	**0.4745**	**มากที่สุด**	**2**
1. ด้านจิตใจ (Heart)	**4.2045**	**0.6376**	**มาก**	**1**	**4.7614**	**0.4503**	**มากที่สุด**	**1**
1.1 การมีน้ำใจเอื้ออาทร	4.2045	0.7036	มาก	1	4.7727	0.5066	มากที่สุด	1
1.2 การมีสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น	4.2045	0.6703	มาก	1	4.7500	0.4721	มากที่สุด	2
2. ด้านสมอง (Head)	**3.8949**	**0.7023**	**มาก**	**4**	**4.6648**	**0.5436**	**มากที่สุด**	**2**
2.1 การคิด	3.8693	0.7709	มาก	2	4.6875	0.5647	มากที่สุด	1
2.2 การจัดการ	3.9205	0.7441	มาก	1	4.6420	0.5779	มากที่สุด	2
3. ด้านปฏิบัติการ (Hand)	**4.0653**	**0.6324**	**มาก**	**3**	**4.6250**	**0.5819**	**มากที่สุด**	**3**
3.1 การเสียสละ	4.0909	0.7032	มาก	1	4.6420	0.5974	มากที่สุด	1
3.2 การทำงาน	4.0398	0.6707	มาก	2	4.6080	0.6322	มากที่สุด	2
4. ด้านสุขภาพ (Health)	**4.0852**	**0.6468**	**มาก**	**2**	**4.6648**	**0.5384**	**มากที่สุด**	**2**
4.1 สุขภาพจิต	4.1193	0.7191	มาก	1	4.6534	0.5945	มากที่สุด	2
4.2 สุขภาพกาย	4.0511	0.6950	มาก	2	4.6761	0.5479	มากที่สุด	1
การวัดผล ประเมินผล	**4.0263**	**0.6007**	**มาก**	**4**	**4.6520**	**0.4982**	**มากที่สุด**	**3**
1. ด้านจิตใจ (Heart)	4.0966	0.6922	มาก	2	4.6989	0.5129	มากที่สุด	1
1.1 การมีน้ำใจเอื้ออาทร	4.1080	0.7443	มาก	1	4.6989	0.5294	มากที่สุด	1
1.2 การมีสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น	4.0852	0.7396	มาก	2	4.6989	0.5608	มากที่สุด	1
2. ด้านสมอง (Head)	3.9034	0.6755	มาก	4	4.6136	0.5743	มากที่สุด	4
2.1 การคิด	3.8864	0.7624	มาก	2	4.6193	0.5928	มากที่สุด	1
2.2 การจัดการ	3.9205	0.7046	มาก	1	4.6080	0.6139	มากที่สุด	2
3. ด้านปฏิบัติการ (Hand)	4.0057	0.6824	มาก	3	4.6619	0.5432	มากที่สุด	2
3.1 การเสียสละ	4.0398	0.7357	มาก	1	4.6705	0.5497	มากที่สุด	1
3.2 การทำงาน	3.9716	0.7045	มาก	2	4.6534	0.5750	มากที่สุด	2
4. ด้านสุขภาพ (Health)	4.0994	0.6719	มาก	1	4.6335	0.5738	มากที่สุด	3
4.1 สุขภาพจิต	4.1023	0.7335	มาก	1	4.6364	0.5987	มากที่สุด	1

การบริหารโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพพึงประสงค์			
	$\bar{x}$	SD	ระดับ	ลำดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับ	ลำดับ
4.2 สุขภาพกาย	4.0966	0.6984	มาก	2	4.6307	0.6000	มากที่สุด	2
ด้านงานกิจการนักเรียน	**4.0646**	**0.5668**	**มาก**	**2**	**4.6257**	**0.5366**	**มากที่สุด**	**4**
1. ด้านจิตใจ (Heart)	**4.1619**	**0.6788**	**มาก**	**1**	**4.6818**	**0.5564**	**มากที่สุด**	**1**
1.1 การมีน้ำใจเอื้ออาทร	4.1591	0.7311	มาก	2	4.6875	0.5846	มากที่สุด	1
1.2 การมีสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น	4.1648	0.6937	มาก	1	4.6761	0.5684	มากที่สุด	2
2. ด้านสมอง (Head)	**3.9574**	**0.6565**	**มาก**	**4**	**4.5966**	**0.5993**	**มากที่สุด**	**4**
2.1 การคิด	3.9545	0.7236	มาก	2	4.6193	0.6210	มากที่สุด	1
2.2 การจัดการ	3.9602	0.6792	มาก	1	4.5739	0.6371	มากที่สุด	2
3. ด้านปฏิบัติการ (Hand)	**4.0710**	**0.6181**	**มาก**	**2**	**4.6108**	**0.5884**	**มากที่สุด**	**3**
3.1 การเสียสละ	4.0682	0.6641	มาก	2	4.6364	0.6082	มากที่สุด	1
3.2 การทำงาน	4.0739	0.6416	มาก	1	4.5852	0.6081	มากที่สุด	2
4. ด้านสุขภาพ (Health)	**4.0682**	**0.6641**	**มาก**	**3**	**4.6136**	**0.5818**	**มากที่สุด**	**2**
4.1 สุขภาพจิต	4.0625	0.7104	มาก	2	4.6023	0.6149	มากที่สุด	2
4.2 สุขภาพกาย	4.0739	0.6678	มาก	1	4.6250	0.5819	มากที่สุด	1
เฉลี่ยรวม	**4.0621**	**0.5198**	**มาก**		**4.6664**	**0.4585**	**มากที่สุด**	

สรุปผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.0621, SD = 0.5198)ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.0952, SD = 0.5760) เมื่อพิจารณาในรายองค์ประกอบของการพัฒนาทักษะชีวิต พบว่า ด้านจิตใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.1705, SD = 0.6778) รองลงมาคือด้านสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.1420, SD = 0.6322) ด้านปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.0881) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านสมอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.9801, SD = 0.6811) ตามลำดับรองลงมาคือ ด้านงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก($\bar{x}$= 4.0646, SD = 0.5668) เมื่อพิจารณาในรายองค์ประกอบของการพัฒนาทักษะชีวิต พบว่า ด้านจิตใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.1619, SD = 0.6788) รองลงมา คือ ด้านปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.0710, SD = 0.6181) ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.0682, SD = 0.6641) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านสมอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.9574,SD = 0.6565) ตามลำดับด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.0625, SD = 0.5566) เมื่อพิจารณาในรายองค์ประกอบของการพัฒนาทักษะชีวิต พบว่า ด้านจิตใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.2045, SD = 0.6376) รองลงมาคือด้านสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.0852, SD = 0.6468) ด้านปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.0653, SD = 0.6324) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านสมอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.8949,SD = 0.7023) ตามลำดับและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของการบริหารโรงเรียน คือ ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.0263, SD = 0.6007) เมื่อพิจารณาในรายองค์ประกอบของการพัฒนาทักษะชีวิต พบว่า ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.0994, SD = 0.6719) รองลงมาคือ ด้านจิตใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.0994, SD = 0.6922) ด้านปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.0057, SD = 0.6824) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านสมอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=3.9034, SD = 0.6755) ตามลำดับ

ขณะที่ค่าเฉลี่ยในภาพรวมของสภาพที่พึงประสงค์ด้านการบริหารโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$= 4.6664,SD = 0.4585) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$=4.7088, SD = 0.4461) เมื่อพิจารณาในรายองค์ประกอบของการพัฒนาทักษะชีวิต พบว่า ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.7386, SD =

0.4956) รองลงมาคือ ด้านจิตใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.7301, SD = 0.4982) ด้านปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.6932, SD = 0.5395) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านสมอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.6733, SD = 0.5180) ตามลำดับ รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.6790, SD = 0.4745) เมื่อพิจารณาในรายองค์ประกอบของการพัฒนาทักษะชีวิต พบว่าด้านจิตใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.7614, SD = 0.4503) รองลงมาคือ ด้านสมอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.6648, SD = 0.5436) ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.6648, SD = 0.5384) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านปฏิบัติการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.6250, SD = 0.5819) ตามลำดับ ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.6520, SD = 0.4982) เมื่อพิจารณาในรายองค์ประกอบของการพัฒนาทักษะชีวิต พบว่า ด้านจิตใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.6989, SD = 0.5129) รองลงมาคือ ด้านปฏิบัติการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.6619, SD = 0.5432) ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.6335, SD = 0.5738) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านสมอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.6136, SD = 0.5743) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของการบริหารโรงเรียน คือด้านงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.6257, SD = 0.5366) เมื่อพิจารณาในรายองค์ประกอบของการพัฒนาทักษะชีวิต พบว่า ด้านจิตใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.6818, SD = 0.5564) รองลงมาคือ ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.6136, SD = 0.5818) ด้านปฏิบัติการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.6108, = SD 0.5884) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านสมอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.5966, SD = 0.5993) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาหลักสูตร เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งในสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาหลักสูตร เป็นด้านที่มีความสำคัญมากในการบริหารโรงเรียน เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นกรอบการกำหนดนโยบายในพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามทิศทางกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Sowell, 2000)เปรียบเทียบหลักสูตรเหมือนกับเข็มทิศในการเปลี่ยนแปลงชีวิตของผู้คน และยังเป็นตัวกำหนดและสะท้อนแนวความคิดจากการเรียนรู้ และกิจกรรมทางการศึกษาให้กับนักเรียน(สุนีย์ ภู่พันธ์, 2546) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่าเป็นเสมือนเบ้าหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ เป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษากับนักเรียน และหลักสูตรยังเป็นแนวทางในการสร้างความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็ก ในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตนักเรียนต้องคำนึงถึงองค์ประกอบภายนอกหลายประการ(Gordon &Rebell 2007) กล่าวว่า การสร้างหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงหลักการพื้นฐานว่าการศึกษาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตและในทุกสถานการณ์จะมีคนมีชีวิตร่วมอยู่ด้วย เพราะฉนั้นการสร้างหลักสูตรพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนจะต้องคำนึงถึงปรัชญาโลก ปรัชญาของประเทศ ค่านิยม ความต้องการของสังคม และสอดรับกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยใช้ปรัชญาของโลก (World Philosophy) เป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษา(Webb, Metha& Jordan, 2003)กล่าวว่าการพัฒนาหลักสูตรที่จะต้องได้รับการออกแบบให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในโรงเรียนและเตรียมนักเรียนให้เรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ และหลากหลายนอกโรงเรียนได้อย่างมีความสุขและเป็นที่ยอมรับได้ของคนในสังคม(Dewey, 1916)มีการระบุชัดเจนด้วยว่าการเรียนรู้นอกห้องเรียนของนักเรียนมีผลสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระบบโรงเรียนของนักเรียน (Anyon,2005), Barton (2003)โดยเฉพาะในยุคที่การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงและผันผวนตลอดเวลา

ในขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในสภาพปัจจุบัน คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล อาจเป็นเพราะการวัดผลและประเมินผลด้านการพัฒนาทักษะชีวิตเป็นเรื่องใหม่สำหรับโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ครูส่วนใหญ่มีความถนัดและคุ้นชินกับการวัดผลและประเมินผลเพียงมิติความรู้และความจำผ่านแบบทดสอบ หรือการประวัดผลและประเมินผลด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องอาจได้รับทราบความก้าวหน้าและพัฒนาการของนักเรียนในเพียงรูปแบบคะแนนและเกรดเพื่อเลื่อนชั้นเรียนเท่านั้น แต่การพัฒนาทักษะชีวิตเป็นกระบวนการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย(cognitive domain) ด้านจิตพิสัย (affective domain) และด้านทักษะพิสัย (psychomotor domain) ตามแนวคิดของ(Bloom, 2001) การเรียนรู้ด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัยมีวิธีการวัดผลประเมินที่แตกต่างจากด้านพุทธิพิสัยที่โรงเรียนคุ้นชิน สอดคล้องกับแนวคิดของ (Hopkins and Antes, 1990)กล่าวว่า จิตพิสัยเป็นกระบวนการภายในของมนุษย์ เช่น อารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ค่านิยม อารมณ์ของมนุษย์มากกว่าความเข้าใจ เป็นความชอบ/ไม่ชอบ และความพอใจไม่พอใจ (บุญชม, 2550) ได้กล่าวว่าจิตพิสัยรวมถึงความรับผิดชอบ การปรับตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การแสดงตัวตน สุขภาพจิต การมีจิตสำนึกในหน้าที่พลเมือง บุคลิกภาพและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้วย ซึ่งต้องใช้กระบวนการวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสมและเป็นรูปธรรม คือ การใช้แบบตรวจสอบรายการ การสังเกต การสัมภาษณ์ การรายงานตนเอง และการประเมินโดยเพื่อน จากการศึกษาของ (พัชรินทร์, 2559) ในขณะที่การเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย เกี่ยวข้องกับการใช้อวัยวะต่างๆของร่างกายที่ประสานสัมพันธ์กันของกล้ามเนื้อและระบบประสาทต่าง ๆ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2557)และการศึกษาของ (ส.วาสนา, 2544) ได้ระบุวิธีการและเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลด้านการปฏิบัติดังนี้ การทดสอบโดยใช้แบบทดสอบการทดสอบเฉพาะส่วนที่สำคัญการปฏิบัติงานในสถานการณ์จำลองตัวอย่างผลงานการปฏิบัติงานจริง

และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในสภาพพึงประสงค์ คือ ด้านกิจการนักเรียนอาจเป็นเพราะ โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องมุ่งเน้นพัฒนานักเรียนในด้านวิชาการและอาจมองข้ามความสำคัญและประโยชน์ของงานกิจการนักเรียน โรงเรียนล้วนต้องการยกระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและผลการแข่งขันหรือประเมินระดับห้องเรียน โรงเรียน และประเทศ ผู้เกี่ยวข้องขาดความเข้าใจว่างานกิจการนักเรียนสามารถพัฒนาผู้เรียนและส่งเสริมทักษะทุกด้านของผู้เรียนได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ (ธงชัย, 2537) ระบุว่างานกิจการนักเรียนจะช่วยพัฒนานักเรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่โรงเรียนต้องการ และเป็นการสร้างประสบการณ์ชีวิตที่สมบูรณ์ให้กับนักเรียน (วิภาวรรณ, 2555) อธิบายว่างานกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวกับนักเรียนโดยตรง กิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัย และส่งผลให้นักเยนมีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน (อณัญญาและนันทิยา,2557) พบว่างานกิจการนักเรียนช่วยเสริมพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามวัยของนักเรียนและความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสม มีศีลธรรม จริยธรรม สามารถพัฒนาตนเองสู่โลกของการทำงาน และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

เมื่อพิจารณาในรายองค์ประกอบย่อย ของการพัฒนาทักษะชีวิตพบว่า ด้านสมอง เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของทุกมิติทั้งในสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนของการสอนของประเทศไทยยังคงเน้นการท่องจำเพื่อใช้สอบวัดผล แม้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างพยายามสนับสนุนและกำหนดนโยบายให้โรงเรียนจัดการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียนในทางปฏิบัติติ พบว่า โรงเรียนและครูยังคงจัดการสอนและกิจกรรมรูปแบบเดิม แม้ครูจะผ่านการอบรมยกระดับความรู้เรื่องการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนมาแล้ว ครูอาจขาดความมั่นใจและการนำความรู้มาประยุกต์ใช้จริงในห้องเรียน โรงเรียนขาดการวัดผลประเมินผลที่เหมาะสมกับการวัดทักษะการคิดการประเมินไม่สะท้อนผลลัพธ์ที่แท้จริงและผลการประเมินอาจไม่เป็นรูปธรรมเพียงพอต่อการนำผลไปปรับใช้พัฒนานักเรียนต่อไปได้ผู้เกี่ยวข้องไม่เห็นความแตกต่างหรือพัฒนาการทางการคิดของนักเรียนอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนควรสร้างความเข้าใจ ความตระหนักในความสำคัญของทักษะชีวิตให้นักเรียนและผู้ปกครอง โดยอธิบายกระบวนการพัฒนาอย่างละเอียดและชัดเจน รวมถึงการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และงานกิจการนักเรียน

2. ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดกว้างให้ผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนต่าง ๆพร้อมทั้งจัดทำคู่มือการพัฒนาทักษะชีวิตให้นักเรียนและผู้ปกครองรับทราบขั้นตอนกิจกรรมอย่างชัดเจน

3. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง/ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการทางด้านทักษะชีวิตของนักเรียนที่บ้านด้วย จัดทำแบบประเมินที่ชัดเจนเข้าใจง่ายสำหรับผู้ปกครอง การสนับสนุนของผู้ปกครองและการร่วมสังเกตทักษะชีวิตของนักเรียนที่บ้านจะช่วยให้ทักษะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนปรากฏและอยู่กับนักเรียนอย่างยั่งยืน

4. จากผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจของการวัดผลและประเมินผลของการพัฒนาทักษะชีวิตของครูและผู้ปกครองมีค่อนข้างจำกัด และโรงเรียนยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาเท่าที่ควร โรงเรียนควรจัดพัฒนาครูในเรื่องการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้และกิจกรรมที่ต่างกัน เพื่อให้ได้ผลสะท้อนกลับที่แท้จริงและนำผลไปปรับพัฒนาใช่ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนในระดับอื่น ๆ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

2. ควรมีการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียนในบริบทพื้นที่โรงเรียนอื่น ๆ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่หลากหลายและเกิดประโยชน์กับนักเรียนในพื้นที่ศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). รายงานสถานการณ์ทางสังคม ระดับกลุ่มจังหวัด จังหวัด ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา และตราด ประจำปี 2561. สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3.ชลบุรี

กระทรวงยุติธรรม. (2562). จำนวนร้อยละของคดีที่เป็นการกระทำผิดซ้ำที่ดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯทั่วประเทศ. สืบค้นเมื่อ เมษายน 4, 2563 จาก http://www.djop.go.th/stat/statbetween2008-2011/item/310

กระทรวงสาธารณสุข. (2555). 6 คำถามสร้างทักษะชีวิต: ประสบการณ์สำหรับครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้แผนงานสร้างเสริมสุขภาพจิต. นนทบุรี: หจก. จูนลายมอร์นิ่ง.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ.

เดลินิวส์. (2562). สพฐ.กำจัดจุดอ่อนปรับการวัดผลและประเมินผลในห้องเรียน. สืบค้นเมื่อ กรกฎาคม 15, 2563, จาก https://www.dailynews.co.th/education/730653

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม. สืบค้นเมื่อ กรกฎาคม 2, 2563, จาก https://sites.google.com/site/anansak2554/thvsdi-kar-reiyn- ru-khx-ngblum

ธงชัย สันติวงษ. (2537). องค์การและการบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2550). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. ประสานการพิมพ์ : กาฬสินธุ์.

พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ. (2559). เอกสารประกอบการสอน การวัดผลและประเมินผล Educational Measurement and Evaluation. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2557). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : เฮ้าส์ออฟเคอร์มิสท์.ศิริชัย

ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. (2559). คู่มือสำหรับพ่อแม่เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการดูแลและพัฒนาเด็ก ตอน เด็กวัยเรียน 6-12 ปี. ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.กรุงเทพมหานคร.

วิจารณ์ พาณิช (2555). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21. มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์. กรุงเทพมหานคร.

วิภาวรรณ โชติสวัสด์. (2555). การบริหารงานกิจการนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัด กาญจนบุรี. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ส.วาสนา ประวาลพฤกษ์. (2544). คู่มือการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเรื่อง “หลักและเทคนิคการประเมิน ทางการศึกษา”. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนแนจเม้นท์.

สุนีย์ ภู่พันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตรยุคปฏิรูปการศึกษาไทย.เชียงใหม่: The Knowledge Centre

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2561). แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560-2565. กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 2561-2580 ฉบับราชกิจจานุเบกษา. สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. กรุงเทพมหานคร.

อณัญญา เรืองวานิช และนันทิยา น้อยจันทร์. (2557). แนวทางการบริหารงานกจิการนักเรียนของโรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. ปีที่4 ฉบับที่7 กรกฎาคม-ธันวาคม 2557

Anyon, J. (2005). Radical possibilities. New York: Routledge.

Barton, P. E. (2003). Parsing the achievement gap. Preinceton, NJ: Education Testing Service

Dewey, J. (1916). Democracy and education: An introduction to the philosophy of education. New York: Free press.

Gordon, E. W. &Rebell, M. (2007). Toward a comprehensive system of education. Teacher College Records. Vol 109 No. 7 pp. 1836 – 1843.

Hendricks P.A. (1996). Targeting Life Skills Model. Iowa State University Extension. Ames, IA. สืบค้นเมื่อ มกราคม 12, 2560 จาก http://www.extension. iastate.edu/4H/explore

Hopkins, C.D. and Antes, R.L. (1990). Classroom Measurement and Evaluation. (3 rd ed.). Itasc, IL : F.E. Peacock.

Sowell, E. (2000). Curriculum: An intergrative introduction (2nd ed.). Upper Saddle River, NJ:Merrill Prentice Hall.

Webb, L. D., Metha, A. & Jordan, K. F. (2003). Foundation of American education (4th ed.). Upper Saddle River, NJ: Merrill Prentice Hall.

บทความวิจัย

การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร

นัทฐิลาวัลย์ จรัสวิชากร

ชลันธร แก้วแดง

ฉัตรทิพย์ กวีวัฒนา

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย จังหวัดปทุมธานี 12100.

e-mail : lily_phd@hotmail.com Tel : 081-401-4466.

e-mail : Jimm5588@gmail.com Tel : 081-383-6996.

e-mail : chutthip@gmail.com Tel : 099-363-6519

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร และปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม ถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,111 คน ซึ่งเป็นประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร 4 เขต ได้แก่ เขตสวนหลวง เขตวังทองหลาง เขตหลักสี่ และเขตคลองเตย เก็บแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนกลับมา จำนวน 1,012 คน คิดเป็นร้อยละ 91.09 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย

สรุปผลการวิจัยพบว่า (1) การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จแตกต่างกัน

คำสำคัญ: *การบริหารจัดการ ค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชน กรุงเทพมหานคร*

Received: April 12, 2021, **Revised** April 26, 2021, **Accepted** May 23, 2021

Administration for Values Supporting People Services Encouragement of the Bangkok Metropolitan Authority

Nattilawan Jaruswichakorn
Chalunthorn Kaewdaeng
Chutthip Kavevathana
An Instructor of Doctor of Philosophy Program in Public Administration, Faculty of Public Administration, Eastern Asia University, Pathum Thani Province 12100 e-mail : lily_phd@hotmail.com Tel : 081-401-4466. e-mail : Jimm5588@gmail.com Tel : 081-383-6996. e-mail : chutthip@gmail.com Tel : 099-363-6519

Abstract

The objectives of this study were to study the current and desired conditions of the private school management based on the concept of life skills development for elementary students in Eastern Economy Corridor area. Informants are school directors, heads of academic affair and primary 1-6 students' parent from 88 private elementary schools located in 3 EEC provinces: Chachoengsao, Chonburi and Rayong. Research tools were the conceptual framework evaluation form and the questionnaire. Statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research found that current conditions and desired conditions are divided into two areas: school management and life skills development aspects. The results also indicated that the current state of school management was found at high level ($\bar{X}$ = 4.0621, SD = 0.5198). In ranking order, curriculum development task is the highest at level and measurement and evaluation task is at lowest level. While life skill development aspect was also found at high level ($\bar{X}$ =4.0621, SD = 0.5198) In ranking order, heart skill is the highest at level and head skill is the lowest at level. The desirable condition in the overall is a highest level. School management was found at highest level ($\bar{X}$ = 4.6664, SD = 0.4585). In ranking order, curriculum development task is highest at level and student affairs is the lowest at level. Life skill development was also found at highest level ($\bar{X}$ =4.6700, SD = 0.4590) In ranking order, heart skill is a highest at level and head skill is lowest at level.

Keywords: *School Management, Life Skills, Eastern Economy Corridor Area*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากคณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย และสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณายิ่งจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอก ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และติดตามการทำวิจัยฉบับนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบคุณครอบครัวที่ให้กำลังใจ และขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดียิ่งจนกระทั่งวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงในที่สุด สุดท้ายนี้ คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมีจากวิจัยฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบให้ผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน

บทนำ

กรุงเทพมหานครมีความสำคัญในฐานะที่เป็นเมืองหลวงและเป็นมหานครขนาดใหญ่ของประเทศ อีกทั้ง*พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร* พ.ศ. 2528 ได้บัญญัติให้กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานของรัฐที่สังกัดราชการบริหารส่วนท้องถิ่น โดยเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ พร้อมกับกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการในพื้นที่ความรับผิดชอบที่ครอบคลุมเรื่องการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การส่งเสริม การอำนวยความสะดวกและการให้บริการประชาชน การทะเบียนราษฎร์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การศึกษา การสาธารณสุข การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การป้องกันน้ำท่วม การแก้ไขปัญหาการจราจร การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น ในเวลาเดียวกัน กรุงเทพมหานครก็ยังมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการหน่วยงานและการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานของตัวเองอีกด้วย อรทัย ก๊กผล (2546)

ค่านิยม (Value) คือสิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง ราชบัณฑิต (2555) ค่านิยมเป็นตัวกำหนดสำคัญที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของมนุษย์โดยตรงในฐานะที่เป็นตัวผลักดันให้พฤติกรรมโน้มเอียงในทางใดทางหนึ่ง เนื่องจากพฤติกรรมหรือการปฏิบัติตัวนั้นขึ้นอยู่กับ ค่านิยมที่แต่ละบุคคลยึดถือมาจากวัฒนธรรม สังคมแวดล้อม และประสบการณ์ของบุคคลนั้น ๆ เป็นหลักสำคัญ ฉะนั้นค่านิยมจึงเป็นสิ่งที่บุคคลปรารถนาหรือสิ่งที่กลุ่มบุคคลในสังคมให้การยอมรับและยึดถือเป็นมาตรฐานการรับรู้และการตัดสินใจในการกำหนดพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชีวิตหรือเป้าหมายของสังคม สุนทรี โคมิน และสนิท สมัครการ (2522)

โดยทั่วไปแล้วค่านิยมมักจะส่งผลดีต่อสังคมเพราะเป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมให้การยอมรับว่าเป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างแท้จริง เช่น ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต ความน่าเชื่อถือ ค่านิยมในสังคมประชาธิปไตย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ค่านิยมในระบบคุณธรรม และการไม่เลือกปฏิบัติ ค่านิยมที่ยอมรับการมีส่วนร่วม การคิดและการเห็นต่าง และค่านิยมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นต้น อย่างไรก็ตามค่านิยมบางอย่างก็ไม่ได้ก่อให้เกิดผลดี เช่น ขาดระเบียบวินัย เห็นแก่ตัว ไม่มีคุณธรรม เป็นต้น ซึ่งค่านิยมเหล่านี้จะแปรเปลี่ยนไปตามความต้องการของแต่ละบุคคลเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคม ณรงค์ เส็งประชา (2531) ทัศนีย์ ทองสว่าง (2537) ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมก็มีส่วนทำให้เกิดค่านิยมใหม่ ๆ ได้เช่นกันหรืออาจกล่าวได้ว่าค่านิยมเป็นได้ทั้งเหตุและผลของการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนั้นค่านิยมจึงมีความสำคัญต่อความเจริญหรือความเสื่อมของสังคมเพราะหากสังคมที่มีค่านิยมที่พึงประสงค์จะทำให้สังคมนั้นเจริญก้าวหน้าแต่หากสังคมใดที่มีค่านิยมไม่พึงประสงค์ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาองค์กรหรือประเทศ

การศึกษา เรื่องการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร ครั้งนี้เป็นการศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตร์ที่เน้นให้ความสำคัญกับเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานของรัฐ คือ กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาค่านิยมของบุคลากรซึ่งเป็นการพัฒนาหรือส่งเสริมด้านจิตใจของบุคลากรที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการให้บริการประชาชน โดย "ค่านิยม" หมายถึง ความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ พฤติกรรม หรือการกระทำต่าง ๆ ของบุคลากรที่ได้ยึดถือและนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสืบทอดกันมาอย่างถาวร ค่านิยมปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาขึ้นมาใหม่ได้ ทั้งนี้ การบริหารจัดการในกรุงเทพมหานครยังขาดการส่งเสริมค่านิยมของบุคลากรต่อการให้บริการประชาชน ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญในการบริหารจัดการค่านิยมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2562 หน้า 219-237) ให้ความคิดว่าที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ประสบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการในเรื่องค่านิยมหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการบริหารจัดการ การใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐอำนวยความสะดวกและให้บริการประชาชนไม่สุจริต เรียกร้องผลประโยชน์ และไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบได้ ยึดถือ

ระบบพวกพ้องในทางมิชอบ เช่น อำนวยความสะดวกและให้บริการประชาชนไม่เท่าเทียมกัน เลือกปฏิบัติ ไม่ให้เกียรติประชาชน เป็นต้น ปัญหาดังกล่าว มีความสำคัญยิ่ง และถ้าหากกรุงเทพมหานครมีการบริการจัดการหรือดำเนินการเพื่อส่งเสริมค่านิยมของบุคลากรของกรุงเทพมหานครไม่ดีย่อมเกิดผลเสียต่อหน่วยงานทำให้ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครไม่ได้มาตรฐานและไม่เป็นไปตามหลักสากล ส่งผลให้กรุงเทพมหานครขาดความเชื่อมั่นและศรัทธาจากประชาชนและสังคมในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมดังกล่าว นอกจากนี้บุคลากรของกรุงเทพมหานครยังขาดขวัญกำลังใจ รวมทั้งขาดความน่าเชื่อถือและการยอมรับจากประชาชนและหน่วยงานอื่นประเทศชาติได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐไม่คุ้มค่าและไม่เกิดประโยชน์สูงสุด

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร และศึกษาปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ เพื่อจะได้ทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร และทราบปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ โดยคาดหวังว่าผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ทั้งด้านวิชาการ และด้านปฏิบัติงานต่อกรุงเทพมหานคร หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ

วิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

ประชากร คือ ประชากรที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 1,111 คน ซึ่งได้มาจากการใช้ตารางการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ Taro Yamane (2012) ที่ระดับความเชื่อมั่น 97% หรือที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.03 แบ่งออกเป็น ทั้งหมด 4 เขต เลือกมาจากเขตที่มีจำนวนประชากรที่อยู่เหนือและใต้ค่าเฉลี่ยจำนวนประชาชนทั้ง 50 เขตของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตที่อยู่เหนือค่าเฉลี่ยจำนวน 50 เขต ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงเพราะเป็นผู้ได้รับผลโดยตรงจากการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร (2561)

ตารางที่ 1 : ตารางประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เขต	ประชาชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เขตอยู่เหนือ		
เขตสวนหลวง	116,688 คน	289 คน
เขตวังทองหลาง	114,805 คน	284 คน
เขตอยู่ใต้		
เขตหลักสี่	109,049 คน	270 คน
เขตคลองเตย	108,066 คน	268 คน
รวม	**448,608 คน**	**1,111 คน**

เหตุผลที่ผู้ศึกษาเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตพื้นที่ 4 เขตของกรุงเทพมหานคร เพราะเป็นผู้ได้รับผลโดยตรงจากการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร และสาเหตุที่ผู้ศึกษาไม่เลือกข้าราชการ หรือบุคลากรของกรุงเทพมหานครเป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพราะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร ทำให้ข้อมูลที่ได้รับมีแนวโน้มมีอคติ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2562)

เครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด ส่วนที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด จำนวน 2 ข้อ ส่วนที่ 4 การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด จำนวน 5 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบแก้ไขความตรงเชิงเนื้อหา วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องรายข้อ IOC (Index of Item Objective Congruence) เพื่อหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ต้องการวัด ได้ค่าเท่ากับ 0.95 จากนั้นนำข้อเสนอแนะบางประเด็นมาปรับปรุงให้ชัดเจนและเหมาะสมตามเนื้อหา

การนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย จำนวน 50 คน โดยหาค่าความเที่ยง (Reliability) และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’ s Alpha Coefficient : α) พบว่าคำถามมีค่าความเที่ยงที่สามารถนำไปใช้ในการศึกษาได้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยค่าเที่ยงที่คำนวณได้ต้องมีค่ามากกว่า 0.70 ซึ่งแบบสอบถาม ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามระหว่างวันที่ 1-30 พฤศจิกายน 2562 โดยได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำไปใช้ในการวิเคราะห์จำนวน 1,012 คน คิดเป็นร้อยละ 91.09 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการประมวลผลและวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธ์การถดถอย

ผลการวิจัย

การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครสรุปได้ดังนี้

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ

ส่วนที่ 4 การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพ

ส่วนที่ 5 ทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 : แสดงค่าร้อยละ เฉลี่ย ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

	ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม (n=1,286)	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	1.1 ชาย	476	47.04
	1.2 หญิง	536	52.96
	รวม	**1,012**	**100.00**
2. ระดับการศึกษา	1.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	586	57.91
	1.2 ปริญญาตรี เทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรี	426	42.09
	รวม	**1,012**	**100.00**

จากการวิเคราะห์ตารางที่ 2 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 536 คิดเป็นร้อยละ 52.96 รองลงเป็นเพศชาย จำนวน 476 คิดเป็นร้อยละ 47.04 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 586 คิดเป็นร้อยละ 57.91 รองลงมา ปริญญาตรีเทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 426 คิดเป็นร้อยละ 42.09 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครตาม

ตารางที่ 3 : แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร

การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถือ	2.33	0.65	ปานกลาง	1
2. ค่านิยมในสังคมประชาธิปไตย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	2.32	0.64	ปานกลาง	2
3. ค่านิยมในระบบคุณธรรม และการไม่เลือกปฏิบัติ	2.31	0.66	ปานกลาง	3
4. ค่านิยมที่ยอมรับการมีส่วนร่วม การคิดและการเห็นต่าง	2.13	0.68	ปานกลาง	5
5. ค่านิยมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	2.28	0.63	ปานกลาง	4
รวม	**2.27**	**0.65**	**ปานกลาง**	**-**

จากการวิเคราะห์ตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.27, S.D.= 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ($\overline{X}$ = 2.33, S.D.= 0.65) รองลงมา คือ ค่านิยมในสังคมประชาธิปไตย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ($\overline{X}$ = 2.32, S.D.= 0.64) ค่านิยมในระบบคุณธรรม และการไม่เลือกปฏิบัติ ($\overline{X}$ = 2.31, S.D.= 0.66) ค่านิยมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ($\overline{X}$ = 2.28, S.D.= 0.63) และค่านิยมที่ยอมรับการมีส่วนร่วม การคิดและการเห็นต่าง ($\overline{X}$ = 213, S.D.= 0.68) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ

ตารางที่ 4 : แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ

ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ปัจจัยภายใน	2.37	0.67	มาก	1
2. ปัจจัยภายนอก	2.36	0.65	มาก	2
เฉลี่ยรวม	**2.37**	**0.66**	**มาก**	**-**

จากการวิเคราะห์ตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 2.37, S.D.= 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยภายในอยู่ในระดับมากมากที่สุด ($\overline{X}$ = 2.37, S.D.= 0.67) รองลงมาคือ ปัจจัยภายนอก ($\overline{X}$ = 2.436, S.D.= 0.66) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพ

ตารางที่ 5 : แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพ

การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. การเพิ่มประสิทธิภาพความซื่อสัตย์สุจริต การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถือ	3.87	0.50	มาก	1
2. การเพิ่มประสิทธิภาพสังคมประชาธิปไตย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	3.76	0.49	มาก	4
3. การเพิ่มประสิทธิภาพระบบคุณธรรม และการไม่เลือกปฏิบัติ	3.79	0.59	มาก	3
4. การเพิ่มประสิทธิภาพยอมรับการมีส่วนร่วม การคิดและการเห็นต่าง	3.83	0.55	มาก	2
5. การเพิ่มประสิทธิภาพเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	3.71	0.55	มาก	5
รวม	**33.79**	**0.54**	**มาก**	

จากการวิเคราะห์ตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพตามแนวคิดค่านิยม 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 2.37, S.D.= 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเพิ่มประสิทธิภาพความซื่อสัตย์สุจริต การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับมากมากที่สุด ($\overline{X}$ = 3.87, S.D.= 0.50) รองลงมาคือ การเพิ่มประสิทธิภาพยอมรับการมีส่วนร่วม การคิดและการเห็นต่าง ($\overline{X}$ = 3.83, S.D.= 0.55) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบคุณธรรม และการไม่เลือกปฏิบัติ ($\overline{X}$ = 3.79, S.D.= 0.59) การเพิ่มประสิทธิภาพสังคมประชาธิปไตย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ($\overline{X}$ = 3.76, S.D.= 0.49) และการเพิ่มประสิทธิภาพเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ($\overline{X}$ = 3.71, S.D.= 0.55) ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 ทดสอบสมมติฐาน

ทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1 การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

ตารางที่ 6 : ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร

การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร	การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร														
	1. การเพิ่มประสิทธิภาพความซื่อสัตย์สุจริต การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถือ			2. การเพิ่มประสิทธิภาพสังคมประชาธิปไตย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์			3. การเพิ่มประสิทธิภาพระบบคุณธรรม และการไม่เลือกปฏิบัติ			4. การเพิ่มประสิทธิภาพยอมรับการมีส่วนร่วมการคิดและการเห็นต่าง			5. การเพิ่มประสิทธิภาพเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม		
	b	t	Sig	b	t	Sig	b	t	Sig	b	t	Sig	b	t	Sig
1. ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถือ	0.131	2.660	0.00*	0.190	3.986	0.00*	0.105	2.172	0.03*	0.139	2.787	0.00*	0.130	2.662	0.00*
2. ค่านิยมในสังคมประชาธิปไตยและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	0.2851	3.9942	0.00*	0.230	5.505	0.00*	0.195	3.334	0.01*	0.2773	4.770	0.00*	0.285	4.900	0.00*
3. ค่านิยมในระบบคุณธรรมและการไม่เลือกปฏิบัติ	0.224	4.901	0.00*	0.143	2.486	0.00*	0.256	4.319	0.00*	0.224	3.843	0.00*	0.228	3.992	0.02*
4. ค่านิยมที่ยอมรับการมีส่วนร่วม การคิดและการเห็นต่าง	0.172	3.993	0.00*	0.097	1.718	0.08	0.141	3.274	0.00*	0.179	4.024	0.00*	0.171	3.991	0.00*
5. ค่านิยมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	0.103	3.015	0.00*	0.260	7.982	0.00*	0.085	2.609	0.00*	0.1093	3.216	0.00*	0.109	3.016	0.00*
	R = 0.208 R^2 = 0.161 Sig of F. = 0.00*			R = 0.316 R^2 = 0.197 Sig of F. = 0.00*			R = 0.173 R^2 = 0.130 Sig of F. = 0.00*			R = 0.201 R^2 = 0.170 Sig of F = 0.00*			R = 0.261 R^2 = 0.150 Sig of F = 0.00*		

มีนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$

ผลการศึกษาตามตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ การพัฒนาการบริหารจัดการ เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญพบว่ายอมรับสมมติฐาน F<0.05 โดยค่า R=0.208 และค่า R^2=0.161 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการบริหารจัดการ สามารถอธิบายความแปรปรวน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชน

กรุงเทพมหานครตาม ได้ร้อยละ 20.8 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถือ ค่านิยมในสังคมประชาธิปไตย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ค่านิยมในระบบคุณธรรม และการไม่เลือกปฏิบัติ ค่านิยมที่ยอมรับการมีส่วนร่วม การคิดและการเห็นต่าง และค่านิยมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การพัฒนาการบริหารจัดการ เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญพบว่า ยอมรับสมมติฐาน $F<0.05$ โดยค่า $R=0.316$ และค่า $R^2=0.197$ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการบริหารจัดการ สามารถอธิบายความแปรปรวน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 31.6 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถือ ค่านิยมในสังคมประชาธิปไตย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ค่านิยมในระบบคุณธรรม และการไม่เลือกปฏิบัติ และค่านิยมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การพัฒนาการบริหารจัดการ เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญพบว่า ยอมรับสมมติฐาน $F<0.05$ โดยค่า $R=0.173$ และค่า $R^2=0.130$ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการบริหารจัดการ สามารถอธิบายความแปรปรวน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 17.3 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถือ ค่านิยมในสังคมประชาธิปไตย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ค่านิยมในระบบคุณธรรม และการไม่เลือกปฏิบัติ ค่านิยมที่ยอมรับการมีส่วนร่วม การคิดและการเห็นต่าง และค่านิยมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การพัฒนาการบริหารจัดการ เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญพบว่า ยอมรับสมมติฐาน $F<0.05$ โดยค่า $R=0.201$ และค่า $R^2=0.170$ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการบริหารจัดการ สามารถอธิบายความแปรปรวน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 20.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถือ ค่านิยมในสังคมประชาธิปไตย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ค่านิยมในระบบคุณธรรม และการไม่เลือกปฏิบัติ ค่านิยมที่ยอมรับการมีส่วนร่วม การคิดและการเห็นต่าง และค่านิยมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การพัฒนาการบริหารจัดการ เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญพบว่า ยอมรับสมมติฐาน $F<0.05$ โดยค่า $R=0.261$ และค่า $R^2=0.150$ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการบริหารจัดการ สามารถอธิบายความแปรปรวน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 26.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถือ ค่านิยมในสังคมประชาธิปไตย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ค่านิยมในระบบคุณธรรม และการไม่เลือกปฏิบัติ ค่านิยมที่ยอมรับการมีส่วนร่วม การคิดและการเห็นต่าง และค่านิยมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จแตกต่างกัน

ตารางที่ 7 : ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการ ประชาชนของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ

ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ	การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพ														
	1. การเพิ่มประสิทธิภาพความซื่อสัตย์สุจริต การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถือ			2. การเพิ่มประสิทธิภาพสังคมประชาธิปไตย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์			3. การเพิ่มประสิทธิภาพระบบคุณธรรม และการไม่เลือกปฏิบัติ			4. การเพิ่มประสิทธิภาพยอมรับการมีส่วนร่วม การคิดและการเห็นต่าง			5. การเพิ่มประสิทธิภาพเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม		
	b	t	Sig	b	t	Sig	b	t	Sig	b	t	Sig	b	t	Sig
1. ปัจจัยภายใน	0.1329	2.664	0.01*	0.192	3.987	0.00*	0.108	2.170	0.03*	0.138	2.784	0.00*	0.132	2.664	0.00*
2. ปัจจัยภายนอก	0.230	4.345	0.00*	0.140	2.480	0.00*	0.252	4.312	0.00*	0.220	3.849	0.00*	0.228	3.994	0.02*
	R = 0.301 R^2 = 0.140 Sig of F. = 0.00*			R = 0.312, R^2 = 0.197 Sig of F. = 0.00*			R = 0.274 R^2 = 0.130 Sig of F. = 0.00*			R = 0.231 R^2 = 0.140 Sig of F = 0.00*			R = 0.201 R^2 = 0.150 Sig of F = 0.00*		

มีนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$

ผลการศึกษาตามตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการ เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญพบว่า ยอมรับสมมติฐาน F<0.05 โดยค่า R=0.301 และค่า R^2=0.140 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการ สามารถอธิบายความแปรปรวน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 30.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพด้านความซื่อสัตย์สุจริต การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถือเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการ เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญพบว่า ยอมรับสมมติฐาน F<0.05 โดยค่า R=0.312 และค่า R^2=0.197 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการ สามารถอธิบายความแปรปรวน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 31.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพสังคมประชาธิปไตย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการ เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญพบว่า ยอมรับสมมติฐาน F<0.05 โดยค่า R=0.274 และค่า R^2=0.130 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการ สามารถอธิบายความแปรปรวน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 27.4 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพระบบคุณธรรม และการไม่เลือกปฏิบัติเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการ เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญพบว่า ยอมรับสมมติฐาน F<0.05 โดยค่า R=0.231 และค่า R^2=0.140 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการ สามารถอธิบายความแปรปรวน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 23.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพยอมรับการมีส่วนร่วม การคิดและการเห็นต่างเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการ เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญพบว่า ยอมรับสมมติฐาน F<0.05 โดยค่า R=0.201 และค่า R^2=0.150 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการ สามารถอธิบายความแปรปรวน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 20.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 536 คิดเป็นร้อยละ 52.96 รองลงเป็นเพศชาย จำนวน 476 คิดเป็นร้อยละ 47.04 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 586 คิดเป็นร้อยละ 57.91 รองลงมา ปริญญาตรีเทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 426 คิดเป็นร้อยละ 42.09 นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (= 2.27, S.D.= 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต การตรวจสอบได้ และความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ($\overline{X}$ = 2.33, S.D.= 0.65) รองลงมา คือ ค่านิยมในสังคมประชาธิปไตย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ($\overline{X}$ = 2.32, S.D.= 0.64) ค่านิยมในระบบคุณธรรม และการไม่เลือกปฏิบัติ ($\overline{X}$ = 2.31, S.D.= 0.66) ค่านิยมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ($\overline{X}$ = 2.28, S.D.= 0.63) และค่านิยมที่ยอมรับการมีส่วนร่วม การคิดและการเห็นต่าง ($\overline{X}$ = 213, S.D.= 0.68) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สฤษฎเกียรติ แจ่มสมบูรณ์ (2559) กรุงเทพมหานครควรมีการพัฒนาการบริหารจัดการส่งเสริมค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่พนักงานสามารถตรวจการปฏิบัติงานได้ สร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ประชาชน เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนโดยสนับสนุนให้บุคลากรทุกระดับยึดถือปฏิบัติและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้ความสำคัญกับสังคมประชาธิปไตยและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ยึดมั่นในระบบคุณธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ยอมรับการมีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็นและการเห็นต่าง พร้อมกันนั้น ผู้บริหารทุกระดับของกรุงเทพมหานครควรกำหนดนโยบาย และแผนงานสำหรับการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนที่คำนึงถึงผลประโยชน์และคุณภาพชีวิตของประชาชนไว้อย่างชัดเจนย่อมส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชน อีกทั้งยังทำให้พนักงานทุกคนมีความสุขในการทำงานและยังช่วยสร้างขวัญและกำลังใจที่ดี พร้อมปฏิบัติหน้าที่ตามที่ตนได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ ซึ่งจะส่งผลดี

โดยรวมกับการดำเนินงานให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้อีกในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมพันธ์ พลภักดิ์ และวิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2559) และ วรานิษฐ์ ลำไย 2557

2. ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 536 คิดเป็นร้อยละ 52.96 รองลงเป็นเพศชาย จำนวน 476 คิดเป็นร้อยละ 47.04 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 586 คิดเป็นร้อยละ 57.91 รองลงมา ปริญญาตรีเทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 426 คิดเป็นร้อยละ 42.09 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 2.37, S.D.= 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยภายในอยู่ในระดับมากมากที่สุด ($\overline{X}$ = 2.37, S.D.= 0.67) รองลงมา คือ ปัจจัยภายนอก ($\overline{X}$ = 2.436, S.D.= 0.66) ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยควรให้นักบริหารมืออาชีพมาวางระบบและบริหารจัดการโดยนำเทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัย เช่น ไลน์ (Line) และเฟสบุ๊ค (Facebook) มาใช้ในการส่งเสริมค่านิยมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมัยภรณ์ ถนอมศรีเดชชัย (2561, หน้า 335-349) นอกจากนี้ ควรกำหนดนโยบายและแผนงานที่ชัดเจน ต่อเนื่องสำหรับการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชน โดยเลือกใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดสำหรับการให้บริการประชาชน รวมถึงควรสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอพร้อมปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ การรับฟังความคิดเห็นสร้างค่านิยมให้พนักงานและองค์กรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมด้วยซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2563) และวิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2561)

จะเห็นได้ว่า พนักงานนับเป็นทรัพยากรสำคัญที่จำเป็นอย่างยิ่งเพราะพนักงานจะเป็นผู้สร้างสรรค์งานบริการและเป็นผู้ให้บริการด้านสุขภาพ ที่เน้นคุณภาพ มาตรฐาน ความปลอดภัย และคุณธรรมจริยธรรม การสร้างค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตของพนักงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการให้บริการแก่ประชาชน และการสร้างความน่าเชื่อถือในการให้บริการให้กับประชาชนส่งผลให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นองค์กร สร้างค่านิยมสังคมประชาธิปไตยโดยทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็น พร้อมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยเหตุและผล ย่อมส่งผลให้การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการประชาชนของกรุงเทพมหานครมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร (2561) ข้อมูลสถิติจำนวนประชากรพื้นที่รายเขตของกรุงเทพมหานคร. สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร.

ชมัยภรณ์ ถนอมศรีเดชชัย. (2561). การบริหารจัดการเพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลเมืองในจังหวัดสมุทรปราการ. วารสารมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น. *15*(2) หน้า 335-349.

ณรงค์ เส็งประชา. (2531). พื้นฐานวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ทัศนีย์ ทองสว่าง (2537) พื้นฐานวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน.(2555). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2562). “ค่านิยมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ส่งเสริมการให้บริการประชาชนสำหรับการบริหารจัดการยุคดิจิทัลของกรุงเทพมหานคร” วารสาร อัล-นูร บัณฑิตวิทยาลัย ฟาฏอนี. *14*(27) หน้า 219-237.

วรานิษฐ์ ลำไย (2557) การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพัฒนาชุมชนในพื้นที่ตะวันตก. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา มหาวิยาลัยศิลปากร.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2563). ค่านิยมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ส่งเสริมการบริหารจัดการยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โฟร์เพซ.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2561). การบริหารจัดการยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โฟร์เพซ.

สฤษฎ์เกียรติ แจ่มสมบูรณ์. (2559) “การบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนรายการเทิดพระเกียรติของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก” วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *21*(3) หน้า 214-226.

สัมพันธ์ พลภักดิ์ และวิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2559) การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อให้บริการประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร. *6*(1) หน้า 325-337.

สนิท สมัครการ และสุนทรีโคมิน. (2522). รายงานการวิจัยเรื่องคานิยมและระบบคานิยมไทย: เครื่องมือในการสำรวจวัด. สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร.

อรทัย ก๊กผล. (2546).คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน.กรุงเทพฯ : มูลนิธิปริญญาโทสำหรับนักบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Yamane, Taro. (2012). Mathematics for Economists: An Elementary Survey. Whitefish, Montana: Literary Licensing, LLC.

บทความวิชาการ

การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการตัดสินใจแก้ปัญหา เพื่อสร้างนวัตกรรมในองค์กร : บทบาทผู้นำองค์กรแห่งศตวรรษที่ 21 กับการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

สฤษดิ์ ศรีโยธิน
ปทุมพร โพธิ์กาศ
หลักสูตรจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต 295 ถนนราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 sarid_sri@dusit.ac.th 0816126207

บทคัดย่อ

ความคิดสร้างสรรค์เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจแก้ปัญหา ที่มนุษย์จะใช้เป็นเครื่องมือแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์จะเป็นอาวุธที่ใช้รับมือกับวิกฤตต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อที่จะผลิตนวัตกรรมอันเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร จนนำไปสู่การสร้างผลกำไร ตลอดจนความอยู่รอดให้กับองค์กร ด้วยการกำหนดปัญหาได้อย่างถูกต้อง จนค้นพบสาเหตุ แล้วตัดสินใจเลือกหนทางแก้ไขที่ตรงจุด จนนำไปสู่การแก้ปัญหาการงานปฏิบัติที่ได้ผล ดังนั้นการคิดหาหนทางแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเกิดขึ้นมาจากความสงสัยใคร่รู้ มีแนวโน้มที่จะย้อนกลับไป คำนึงถึงข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากความคิดของมนุษย์ในตอนต้น จนมาสู่การเกิดความคิดที่โลดโผน และเปิดโอกาสให้ความคิดใหม่ ๆ เข้ามาใช้เป็นทางเลือกในการแก้ปัญหา แต่ในทางตรงกันข้ามหากความคิดสร้างสรรค์ที่มีอยู่น้อยในผู้คนที่เห็นพ้องกันหมด กระบวนการของการคิดสร้างสรรค์อาจจะล้มเหลวได้ นอกจากนั้นความคิดสร้างสรรค์ ยังถูกใช้เป็นตัวชี้วัดสมรรถนะของว่าที่ผู้นำในองค์กร ใช้ในการพิจารณาว่าเป็นบุคคลที่มีศักยภาพ ที่จะสร้างแรงบันดาลใจที่จะเป็นผู้นำในบทบาทในองค์กร ถูกถ่ายทอดไปสู่การเป็นผู้บริหารที่ได้รับการยอมรับ ซึ่งความคิดสร้างสรรค์กับการแก้ปัญหาในองค์กรนั้น มีทั้งความคิดสร้างสรรค์ในระดับบุคคล และความคิดสร้างสรรค์ในระดับกลุ่ม ที่นอกจากจะเป็นปัจจัยส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมในองค์กร ยังเป็นตัวชี้วัดบทบาทผู้นำองค์กรแห่งศตวรรษที่ 21 กับการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ความสำเร็จขององค์กร โดยมีผู้นำองค์กรในทุกระดับเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมให้พนักงานใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาทางเลือก เพื่อเป็นทางออกในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ทำให้เกิดการสร้างนวัตกรรมองค์กรในที่สุด

คำสำคัญ: *ความคิดสร้างสรรค์ในการตัดสินใจแก้ปัญหา, บทบาทผู้นำ, นวัตกรรมในองค์กร*
Received: October 8, 2020, **Revised** Febuary 2, 2021, **Accepted** May 23, 2021

Developing creative thinking in problem-solving decisions towards innovation in organization: the role of leaders in 21st century and the development of personnel competencies

Sarid Sriyothin
Patumporn Pogard
Industrial/Organizational Psychology Curriculum, Faculty of Humanities and Social Science,
Suan Dusit University 295 Nakhon Ratchasima Rd., Dusit, Bangkok 10300
sarid_sri@dusit.ac.th 0816126207

Abstract

Creative Thinking is part of the decision making process for problem-solving that humans will use as tools to solve problems. Creativity is a weapon used to cope with various organizational crises so that employees can create innovative innovations that help solve problems. Until leading to creating profits as well as survival for organizations in the 21st century by correctly defining problems. Until finding the cause and choosing the right solution until leading to a solution to the problem creative thinking and ways to solve problems from curiosity tend to backward. Taking into account the limitations arising from human thinking at the beginning until his sensational thoughts and give the opportunity to new ideas came to use as an alternative to solve problems but on the contrary if creativity is limited in people who all agree this creative process may fail. Creativity is used to measure performance of the leaders in organizations used to consider a potential person to inspire leadership to be a role in the organization be transferred to being a recognized executive which creativity and problem solving in that organization there are both creativity at the individual level. Creativity at the group level by choosing to use development techniques that are appropriate for the organization creativity that is not only a factor to promote innovation in organization but also an indicator of the organization's success in the 21st century, with leaders at all levels being an important mechanism for development and promotion of employees at all levels use creativity in developing alternatives that is a solution to solve problems in the organization appropriately with the situation. Causing the creation of innovation in organization in the end.

Keywords: *Creative Thinking in Problem-Solving, Role of the Leader, Innovation in Organization*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

บทนำ

ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึง ความสุขความเจริญ ที่บุคคลแสวงหามาได้ ด้วยความเป็นธรรม
ทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญ หรือการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น
ความเจริญที่แท้นั้น มีลักษณะเป็นการสร้างสรรค์ เพราะอำนวยประโยชน์ถึงผู้อื่นและส่วนรวมด้วย

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรและอนุปริญญาบัตร ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พุทธศักราช 2519 (ธ.ธรรมรักษ์, 2559) เป็นหลักคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของ *"ความคิดสร้างสรรค์ในการตัดสินใจแก้ปัญหา"* ที่ทำให้มนุษย์เกิดทั้งความสุขและความเจริญในสังคมนั่นเอง หากอนุมานจากบริบททางสังคมมาสู่บริบทขององค์กร ก็เปรียบได้กับการที่พนักงานในองค์กร สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาในการทำงานด้วยความคิดสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพ้องกับแนวคิด Partnership for 21 century Skills (2013) อธิบายว่า การคิดแก้ปัญหากับความคิดสร้างสรรค์ เป็นหนึ่งในคุณลักษณะของ 4Cs ที่เป็นคุณลักษณะของมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ (1) การคิดวิเคราะห์และการคิดแก้ปัญหา (Critical Thinking and problem solving) (2) การสื่อสาร (Communications) (3) ความร่วมมือ (Collaboration) และ (4) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ซึ่งการคิดแก้ปัญหามีความสำคัญต่อการทำงานเป็นทีม กับการทำงานแบบร่วมมือกับผู้อื่น ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของบุคคลในการทำงานทุกประเภท โดยเฉพาะในช่วงต้นของศตวรรษที่ 21 อันเป็นห้วงเวลาที่ประเทศไทยเข้าสู่ยุคประเทศไทย 4.0 เกิดจุดเปลี่ยนในทิศทางเศรษฐกิจของประเทศ นั่นก็คือ ระบบเศรษฐกิจยุค 4.0 (New Economy Model) รัฐมุ่งขับเคลื่อนประเทศไทย ให้พ้นจากกลุ่มประเทศฐานะรายได้ปานกลาง ในขณะที่ประเทศของเรายังคงติดกับดักอยู่ในกลุ่มนี้ ซึ่งการที่จะก้าวข้ามกลุ่มประเทศฐานะปานกลาง ปัจจัยสำคัญก็คือ *"การพัฒนาสมรรถนะ"* (Competence) ของภาคแรงงานให้กับพนักงานในองค์กรต่าง ๆ ให้มีทักษะที่สูงขึ้น (Up-skill) ทั้งทักษะความคิดและทักษะการปฏิบัติ ภายใต้การขับเคลื่อนของผู้นำทุกระดับในองค์กร บทความชิ้นนี้ได้ประมวลบทบาทหน้าที่และเทคนิคสำหรับผู้นำในองค์กรแห่งศตวรรษที่ 21 รวมถึงนักจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ ที่ต่างมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาพนักงาน ให้เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเป็นสมรรถนะในการพัฒนาทางเลือกในการตัดสินใจแก้ปัญหาในองค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนเกิดเป็นนวัตกรรมองค์กรในที่สุด (Borins, 2000) ด้วยเพราะการสร้างความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหาในองค์กร จนเกิดเป็นความได้เปรียบในการแข่งขันกับองค์กรคู่แข่งในที่สุด

นวัตกรรมกับความคิดสร้างสรรค์ในองค์กรแห่งศตวรรษที่ 21

ตามแนวคิดของ Shiraev and Levy (2010) มองภายใต้บริบทของนักจิตวิทยาข้ามวัฒนธรรมว่า *"ความคิด"* คือหนึ่งในพื้นฐานสำคัญที่สุด แห่งคุณสมบัติความเป็นมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในตัวของมนุษย์ ในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ทั้งหมดให้กับชีวิต สอดคล้องกับแนวคิดของ โอฬาร สุขเกษม (2559) ที่มองว่านโยบายการพัฒนาสมรรถนะของภาคแรงงานในยุคปัจจุบัน เป็นประเด็นท้าทายสถานศึกษา ซึ่งทำหน้าที่พัฒนาศักยภาพทางปัญญาให้คนรุ่นใหม่ที่เป็นกำลังสำคัญขององค์กร ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ผู้มีคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาในการทำงาน ที่อาจจะเกิดวิกฤต (Crisis) อย่างไม่คาดฝัน เช่น ความขัดแย้งทางการเมือง ภาวะสงคราม การก่อการร้าย โรคระบาด (Pandemic) รวมไปถึงแนวโน้มในเชิงพลวัตรของโยบายระบบเศรษฐกิจไทยในยุคสมัยต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 1 แนวนโยบายในการดำเนินเศรษฐกิจของไทย

ยุคเศรษฐกิจไทย	การดำเนินนโยบาย
ยุค 1.0	- สังคมเกษตรกรรม ทำไร่ทำนา พึ่งพาดินฟ้าอากาศ - เน้นการใช้แรงงานในครัวเรือน
ยุค 2.0	- ส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมเบา - นำเครื่องจักรมาช่วยผ่อนแรงงานเกษตรกรหรือแรงงานทั่วไป
ยุค 3.0	- ส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมหนัก เน้นการลงทุนจากต่างประเทศ - มุ่งพัฒนามิติเศรษฐกิจ ละเลยมิติสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - มองข้ามปัจจัยเสี่ยงจากภาวะเศรษฐกิจโลกตกต่ำ
ยุค 4.0	- ทำให้ประเทศพ้นกลุ่มประเทศรายได้ปานกลาง - ลดความเหลื่อมล้ำผู้มีรายได้น้อย เพิ่มขนาดกลุ่มผู้มีรายได้ปานกลาง - พัฒนารูปแบบของการลงทุนในโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่ - ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินธุรกิจแบบมีเหตุมีผล มีพอประมาณ มีภูมิคุ้มกันที่ดีภายใต้เงื่อนไขการมีความรู้และคุณธรรม - เน้นหลักการประหยัดและการออม

จากตารางที่ 1 แสดงแนวนโยบายการดำเนินระบบเศรษฐกิจไทย ที่ทำให้เห็นกระบวนการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ว่าดำเนินมานับทศวรรษแบบขาดสมดุล โดยมุ่งเน้นระบบเศรษฐกิจเป็นหลัก ใช้ระบบอุตสาหกรรมเป็นกลไกในการขับเคลื่อน แต่ละเลยการพัฒนาสังคมไปอย่างน่าเสียดาย ตั้งแต่เศรษฐกิจยุค 1.0 จนมาถึงระบบเศรษฐกิจยุค 4.0 (Thailand 4.0) ที่จะสร้างความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีแผนการขับเคลื่อนและการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ ที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคประชาชน การขับเคลื่อนเศรษฐกิจส่งผลให้เกิดการปฏิรูปทั้งโครงสร้างในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นในภาคธุรกิจเกษตรกร หรืออาชีพอิสระ เกี่ยวพันไปถึงการพัฒนาระบบศึกษา และการพัฒนาแรงงานให้มีความพร้อม เพื่อรองรับการดำเนินนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งความคิดสร้างสรรค์นั้น West (2000) ถูกกำหนดให้เป็นคุณสมบัติสำคัญของการพัฒนาแนวคิดใหม่ของมนุษย์ มุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งในระดับบุคคลหรือระดับองค์กร เมื่อใดก็ตามที่มนุษย์รวมตัวกัน แล้วนำแนวคิดใหม่นี้ไปผลิตผลงานใหม่ นั่นก็แสดงว่าพนักงานในองค์กรได้ดำเนินกระบวนการสร้างนวัตกรรม” (Innovation Process) ซึ่งการดำเนินกระบวนการสร้างนวัตกรรมนั้น ตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงการนำไปใช้และการเผยแพร่ เกิดขึ้นจากหลายองค์ประกอบในองค์กร ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การยอมรับความเสี่ยง การพัฒนานวัตกรรม การนำไปใช้ในการผลิต การชักจูงพนักงาน การตัดสินใจและนำมาใช้และยืนยันผล อาจเริ่มต้นจากขั้นใดขั้นหนึ่งก็ได้ แล้วค่อยดำเนินการส่วนที่เหลือ และอาจมีหลายกระบวนการในเวลาเดียวกัน (พยัต วุฒิรงค์, 2550)

การต่อยอดนวัตกรรมจะนำไปใช้ในองค์กรได้จริงนั้น จำเป็นต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะส่วนบุคคล ในขณะที่นวัตกรรมนั้น เป็นการแนวโน้มในการประยุกต์ใช้ ที่เกิดขึ้นจากกลุ่มองค์กรหรือสังคม เพื่อจัดการกับปัญหาในงานแบบจร (Non-Routine Problem) โดยทาง Coffey, Cook and Hunsaker (1994) อธิบายว่าปัญหาเหล่านี้ มักจะไม่เกี่ยวข้องกับผู้นำโดยตรง แต่เป็นปัญหาที่เกิดกับพนักงาน มักจะเป็นปัญหาที่ไม่มีพนักงานคนใดคุ้นเคย และไม่เคยมีมาตรฐานสำหรับการจัดการ

แก้ปัญหานี้ให้หมดไป ปัญหาแบบจรเหมาะกับการแก้ปัญหาแบบไร้แบบแผน (Non-Programmed Decision) เป็นการใช้วิธีการใหม่ที่สร้างสรรค์ เพื่อหาทางออกในสถานการณ์คับขัน (Dilemmas) หากผู้นำองค์กรมีกลยุทธ์ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการปัญหาด้วยการตัดสินใจ จะทำให้องค์กรได้รับผลความสำเร็จหรือคู่แข่งขัน เพราะโลกยุคโลกาภิวัตน์นั้น เต็มไปด้วยองค์กรที่อยู่ภายใต้การต่อยอดการผลิตเดิมให้องค์กรเติบโต และอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน จึงต้องมีความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Proctor (1991) ที่มองว่าความคิดสร้างสรรค์ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์เป็นสมรรถนะพื้นฐานสำคัญ (Competency) ที่พนักงานจะใช้รับมือกับวิกฤตขององค์กร เพื่อที่จะสร้างผลกำไรหรือความอยู่รอดให้กับองค์กร

การเปลี่ยนแปลงในบทบาทของผู้นำองค์การ

Casio and Aguinis (2011) ได้อธิบายการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้นำองค์การว่า เกิดการเปลี่ยนค่านิยมวิธีการจัดการองค์การ โดยวิธีการจัดการองค์การแบบเดิมนั้น เป็นสิ่งที่นิยมใช้กันในการจัดการองค์การแบบดั้งเดิม (Bureaucratic) วิธีการสำคัญก็คือ การใช้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการจัดลำดับความสำคัญ ซึ่งเคยเป็นวิธีการได้รับความนิยมสูงสุด นอกจากนั้นการบริหารองค์กรแบบดั้งเดิม เน้นการจัดลำดับความสำคัญในการสั่งการ (Command) ด้วยการใช้กฎกติกาต่าง ๆ มาเป็นตัวกำหนดระเบียบการปฏิบัติภารกิจประจำวัน ซึ่งกฎเหล่านั้นจะถูกสั่งการโดยผู้นำแต่เพียงผู้เดียว ผ่านการสื่อสารแบบทางเดียว (One-way Communication) ใช้การควบคุมแบบเข้มงวด เพื่อที่จะมั่นใจได้ว่าภาระงานต่าง ๆ เป็นไปตามที่ต้องการ เชื่อมั่นว่าทำการสื่อสารระหว่างแผนกได้อย่างมีประสิทธิผล ด้วยวิธีการป้อนข้อมูลที่มีความสำคัญแบบแยกส่วน (Compartment) ไปยังแผนกต่าง ๆ โดยอาศัยหลัก 3 ประการ เพื่อขับเคลื่อนวัตถุประสงค์ขององค์การให้ประสบความสำเร็จตามที่องค์การได้ตั้งเป้าหมายไว้ ได้แก่ 1) ความมีเสถียรภาพ (Stability) 2) ความสามารถในการทำนาย (Predictability) และ 3) ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) ซึ่งในปัจจุบันนี้กระบวนการจัดการองค์การได้รับการรื้อปรับระบบ (Re-engineering) เข้าสู่สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ต้องพยายามอยู่เหนือคู่แข่งขัน การจัดการแบบเผด็จการ (Autocratic) การบริหารจากบนลงล่าง ไม่ทำเป็นขั้นตอนอย่างชัดเจนแบบเดิม ๆ ทำให้เกิดความรวดเร็วตามการเปลี่ยนแปลงของการแข่งขันของตลาด เพื่อที่จะทำให้องค์การอยู่รอด (Survive) ซึ่งภายใต้เงื่อนไขนี้ภารกิจสำคัญของผู้นำระดับสูงก็คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ที่แม่นยำ และต้องสื่อสารออกมาเพื่อให้สมาชิกในองค์การได้สร้างคุณค่าร่วมกัน (Create Value) ขั้นต่อมาคือ การแปลงค่านิยมนั้นมาสู่การเล่าเรื่องต่าง ๆ ขององค์การที่ทำมาทั้งหมด พัฒนาความรู้และพฤติกรรมของพนักงาน นำไปสู่การเทียบรุ่นเพื่อให้เห็นความก้าวหน้า (Benchmarks) ซึ่งองค์การในยุคปัจจุบันนี้ต่างตระหนักถึงการสร้างความเสมอภาคในที่ทำงาน (Workplace Democracy) เพื่อที่จะประสบความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่ผู้นำกำหนด ร่วมกันทำลายอุปสรรคในองค์การ การกระจายสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับแผนกต่าง ๆ ใช้วิธีการสร้างร่วมมือ (Collaborative Approach) เพื่อแก้ปัญหาในองค์การ และให้ความสำคัญกับพนักงานในการสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการต่อยอดพัฒนาโดยไม่จำเป็นที่จำต้องใช้หลัก 3 ประการอย่างที่ผ่านมาในอดีตอีกต่อไป

จากพัฒนาการด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่กล่าวมา จะเห็นได้องค์ความรู้ด้านนี้มีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง (Evolution) ในขณะที่องค์การกำลังมุ่งไปข้างหน้า แต่ตัวแบบการจัดการองค์การแบบครอบจักรวาล กับภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลนั้น กลับไปด้วยกันไม่ได้ Bass and Riggio (2006) ได้ยกตัวอย่างทฤษฎีมาสนับสนุนแนวคิดนี้ ได้แก่ ทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ (Contingency Theory) ทฤษฎีการกำหนดเส้นทางเป้าหมาย (Path-Goal Theory) ทฤษฎีการตัดสินใจด้วยบรรทัดฐาน (Normative Decision theory) ที่แนะนำว่ารูปแบบภาวะผู้นำแบบเผด็จการ (Autocratic) จะเหมาะสมกับบางสถานการณ์เท่านั้น ดังที่มีการศึกษากับองค์การขนาดใหญ่ อาทิ บริษัท DuPont และบริษัท Shell ที่มีการกระจายข้อมูลสารสนเทศในองค์การ

และมีการจัดระบบการศึกษาต่อเนื่องให้กับพนักงาน เพื่อตัดเงื่อนไขของรูปแบบภาวะผู้นำแบบเผด็จการในองค์การออกไป พนักงานผู้ขาดข้อมูล หรือความรู้จำเป็นที่จะต้องได้รับคำแนะนำในการตัดสินใจ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Colbert, Kristof-Brown, Bradley and Barrick (2008) ที่ค้นพบว่าองค์การในยุคปัจจุบัน ใช้เครือข่ายที่มีการพึ่งพาอาศัยกัน นอกจากนั้นยังพบว่า องค์การที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural Diversity) เป็นตัวกำหนดให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบภาวะผู้นำ ผู้นำจะปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อนำพาผู้ปฏิบัติตามให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การใช้จินตนาการ และสนับสนุนความต้องการพัฒนาทักษะระหว่างบุคคล (Interpersonal Skill) ที่เกิดจากความเข้าใจพฤติกรรมของพนักงานในองค์การเป็นอย่างดี ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงเป็นวิธีการที่มีประสิทธิผลภายใต้เงื่อนไขของสภาวการณ์ที่ไม่แน่นอน และถึงแม้จะไม่มีวิธีการแบบครอบจักรวาล แต่ผลลัพธ์ของการตัดสินใจขององค์การในศตวรรษที่ 21 ที่ประสบผลสำเร็จ ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการทำงานของทีมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการทำงานเป็นทีมนั้นถูกนำมาใช้เป็นกลไกสำคัญ สอดคล้องกับผลวิจัยของ Srivastava, Bartol and Locke (2006) ที่พบว่าภายใต้สภาพแวดล้อมในการทำงานแบบทีม พนักงานที่เป็นสมาชิกของทีมจะทำหน้าที่เป็นทั้งผู้นำและพนักงานไปพร้อมกัน บทบาทของผู้บริหารคอยทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับทีม ด้วยการทำหน้าที่เป็นทั้งผู้วางแผนและผู้ตรวจสอบ ซึ่งทีมงานที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นในองค์การได้นั้น พนักงานจะต้องมีทักษะระหว่างบุคคลที่ดี (Interpersonal Skill) ต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Continuous Learning) และต้องมีวัฒนธรรมองค์การที่สนับสนุนและส่งเสริมพนักงานในทีมและผู้บริหาร เพื่อทำหน้าที่ร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

สมรรถนะของผู้นำกับความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาในองค์กร

ความคิดสร้างสรรค์ตามคำนิยามของ Richards (1990) อธิบายว่าความคิดสร้างสรรค์ เป็นคุณลักษณะของมนุษย์ที่ใช้ในกระบวนการแก้ปัญหา จากการใช้สมมติฐาน และการค้นพบสิ่งต่าง ๆ ที่มีความหมายในมุมมองใหม่ ที่หลุดออกมาจากการยึดติดทางจิตใจ (Mental Stuckness) เสมือนว่าความคิดที่เกิดขึ้นนั้นมาจากวิกฤตที่พลิกมาเป็นโอกาส แต่การที่ใครสักคน จะตระหนักถึงการกำเนิดของแนวคิด ไม่ใช่แค่เพียงกระบวนการจัดการเท่านั้น แต่เกิดขึ้นจากการที่มนุษย์มองหาแนวคิดใหม่จากภายนอก ซึ่งทางเลือกที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์นั้น เกิดการที่ตัวบุคคลได้ทดลองแนวคิดหรือวิธีการใหม่ ในช่วงเวลาที่กำลังวิกฤต เพื่อพิชิตปัญหาที่เข้ามาสู่องค์กร ที่มาจากทางเลือกในการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง อันเป็นบทสรุปที่เกิดมาจากแนวคิดการสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่อยู่ในใจของผู้นำทุกคน ไม่ได้เกิดมาจากความสงสัย หรือแสวงหาความรู้ หรือใครที่ไม่มีข้อผูกพันต่อการค้นหาโอกาสความเป็นไปได้และตอบคำถามหรือการแก้ไข ดังนั้นการค้นหาหนทางแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ที่เกิดขึ้นมาจากความสงสัยใคร่รู้ (Curiosity) จึงมีแนวโน้มที่คำนึงถึงข้อจำกัดจากความคิดในตอนต้น นำมาสู่การเกิดความคิดที่โลดโผน และเปิดโอกาสให้ความคิดใหม่ ๆ เข้ามาใช้เป็นทางเลือกในการแก้ปัญหา แต่ถ้าหากความคิดสร้างสรรค์นั้นถูกจำกัดอยู่ในกลุ่มผู้คนที่คล้อยตามกัน (Conformity) กระบวนการการคิดสร้างสรรค์นี้ก็อาจล้มเหลวได้ ในศตวรรษที่ 21 นี้ความคิดสร้างสรรค์ได้รับการจัดให้เป็นตัวชี้วัดสมรรถนะ (Competency) สำหรับ *“ว่าที่ผู้นำในองค์กร”* ในทุกระดับ ที่ผู้บริหารองค์กรจะใช้เป็นหนึ่งในวิธีพิจารณาพนักงานที่มีศักยภาพในตำแหน่งหัวหน้างาน โดยตัวชี้วัดนี้จะสะท้อนถึงแรงบันดาลใจในการเป็นผู้นำองค์กร และด้วยมุมมองจากความคิดสร้างสรรค์ของว่าที่ผู้นำ จะทำให้พวกเขากลายเป็นว่าที่ผู้บริหาร ที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในองค์กรในอนาคต ซึ่งความคิดสร้างสรรค์ในองค์กรนั้นแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ระดับองค์กร และความคิดสร้างสรรค์ระดับบุคคล ซึ่งผู้นำองค์กรจะต้องพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทั้งสองระดับนี้ให้เกิดขึ้นกับพนักงานแบบควบคู่กัน

การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการตัดสินใจแก้ปัญหาระดับองค์กร

องค์กรที่สมาชิกมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน จะเป็นองค์กรที่อยู่รอดท่ามกลางสภาวการณ์ที่กำลังวิกฤต (Crisis) ซึ่งการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ระดับองค์กรนั้น McKenna (2012) ได้แนะนำเทคนิคต่อไปนี้ให้กับผู้นำองค์กรเลือกใช้ตามความเหมาะสมกับวัฒนธรรมองค์กร เพื่อส่งเสริมให้พนักงานเกิดความคิดสร้างสรรค์ในระดับองค์กร

(1) เทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming) เป็นเทคนิคดั้งเดิมที่นิยมใช้ปรับปรุงความคิดสร้างสรรค์ วิธีการระดมสมองจะถูกใช้ในการฝึกบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ เข้าจัดการกับปัญหาในองค์กรที่มีความซับซ้อน ในการระดมสมองของมนุษย์ในกลุ่มจะเป็นการเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนแนวคิดอย่างเสรี สิ่งสำคัญก็คือการอดทนที่จะยอมให้ทุกความเห็น ทุกข้อแนะนำเกี่ยวกับปัญหาได้ถูกนำเสนอ จุดอ่อนของเทคนิคการระดมสมองจะปรากฏขึ้น เมื่อมีการให้ข้อเสนอแนะบางอย่างของสมาชิกบางคน แล้วสมาชิกคนอื่นเกิดการคล้อยตาม (Conformity) โดยกลุ่มอาจจะสนับสนุนบางแนวคิดแบบตาม ๆ กันไป จึงไม่พบกับทางเลือกที่สร้างสรรค์อย่างแท้จริง นอกจากนั้นบรรยากาศในการระดมสมอง ควรเป็นบรรยากาศที่สนุกสนานและผ่อนคลายสำหรับพนักงานทุกคนที่เข้ากลุ่ม จึงจะเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการระดมสมอง ในขณะที่ De Salvo (1999) ได้เตือนผู้นำองค์กรใช้เทคนิคการระดมสมอง ให้ระวังเรื่องการกำหนดโดยกลุ่ม แต่เทคนิคนี้ก็ยังมีจุดแข็งอยู่ตรงที่ เปิดประเด็นการนำเสนอความคิดให้กับพนักงานคนอื่น ๆ ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าสมาชิกกลุ่ม ต้องมีความหลากหลายทางความคิด (Diversity) กลุ่มจึงจะเกิดการระดมสมองอย่างสร้างสรรค์

(2) เทคนิคการระดมสมองส่วนบุคคล (Private Brainstorming) แบบใหม่ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเป็นทางเลือกก็คือ การระดมสมองส่วนบุคคล หรือเรียกว่า การเขียนบนสมอง (Brain Writing) การเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มถ่ายทอดประเด็นความคิดผ่านกระดาษ โดยให้เวลาจดสั้น ๆ (Jotting) ภายใต้เงื่อนไขที่สำคัญคือ การให้เวลาคิดแล้วส่งคำตอบที่เป็นแนวคิดในช่วงเวลาที่กำหนด

(3) เทคนิคเดอโบโน่ De Bono (1970) ได้คิดค้นระบบความคิดสร้างสรรค์ในการคิดทางลัด (Lateral Thinking) ที่สวนทางกับการคิดแนวดิ่ง อย่างที่คนส่วนใหญ่คุ้นเคยกัน เทคนิคเดอโบโน่ถูกออกแบบมา เพื่อช่วยผู้คนให้หลีกหนีรูปแบบแนวคิดเดิม ๆ ที่คุ้นเคยกัน ด้วยการคิดแบบแนวดิ่ง (Vertical Thinking) ซึ่งในแต่ละขั้นของกระบวนการรู้คิดทุกขั้นตอน จะต้องถูกเรียงต่อเนื่องกันจึงจะเกิดผล สามารถที่จะนำข้อมูลที่มีเหตุผลเข้ามาใช้ มีเพียงข้อมูลเชิงสัมพันธ์ที่จะถูกใช้ในการพิจารณาในแต่ละขั้นตอนอย่างที่คุ้นเคย เช่น ภายในองค์กรใช้รูปแบบกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในแนวดิ่ง เปลี่ยนมุมมองต่อปัญหาในมุมใหม่ จากเดิมที่มองปัญหาเป็นขั้นตอนจากผลย้อนไปสู่สาเหตุ แต่ในความเป็นจริงกลับไม่จำเป็นต้องทำเช่นนั้น ผู้นำในทุกระดับสามารถที่จะเข้าไปเจาะประเด็นกับปัญหาได้โดยตรง ด้วยการพิจารณาจากข้อมูลที่ทำให้เกิดความผิดปกติขึ้น รวมถึงการศึกษาปัญหาหาแนวทางใหม่ เช่น การลดหรือการควบรวมขั้นตอนการทำงานบางอย่าง เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ขององค์กรที่เปลี่ยนไป

(4) การใช้เทคนิคที่หลากหลาย ผู้นำองค์กรนำมาใช้ในการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และสร้างนวัตกรรมให้กับองค์กรในศตวรรษที่ 21 ต่อไป West (2000) ชี้ว่าจุดสำคัญนั้นอยู่ที่ นวัตกรรมในองค์กรจะมีความคงทนหรือไม่ ขึ้นอยู่กับผู้นำที่จะกระตุ้นให้สมาชิกจำนวน 1 ใน 4 ของทั้งองค์กร ให้เป็นผู้ที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนั้นผู้นำยังต้องคอยปกป้องนวัตกรรมส่วนบุคคลของพนักงาน และบริหารความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในองค์กรอย่างต่อเนื่อง

จากเทคนิคการส่งเสริมให้พนักงานเกิดความคิดสร้างสรรค์ในระดับองค์กร ที่มุ่งกระตุ้นส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับสมาชิกในองค์กรพร้อม ๆ กันเป็นกลุ่ม สอดคล้องกับผลวิจัยของ ตรีทิพย์ บุญแย้ม (2554) ที่ทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างพนักงานในแผนกพัฒนาและวิจัยผลิตภัณฑ์ในบริษัทเอกชนไทย ผู้เคยได้รับรางวัลจากกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า พฤติกรรมสร้างนวัตกรรมในระดับกลุ่มงาน ส่งผลต่อนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และยังพบว่าการสนับสนุนกิจกรรมขององค์กรมีอิทธิพลต่อ

บรรยากาศส่งเสริมนวัตกรรมในกลุ่มงาน จึงสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมขององค์กรที่เกิดจากบทบาทของผู้นำ มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มบุคคลในองค์กรเป็นอย่างยิ่ง

การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการตัดสินใจแก้ปัญหาระดับบุคคล

ความคิดสร้างสรรค์ในการตัดสินใจแก้ปัญหาระดับบุคคลในองค์กร พนักงานแต่ละคนมีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันไปตามระดับสติปัญญาและลักษณะทางกายภาพ อย่างไรก็ตามหนึ่งในลักษณะที่โดดเด่นนั้นที่พึงมี นั่นก็คือ *“ความยืดหยุ่น”* (Flexible) เพราะบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่นทางความคิดมากกว่าผู้อื่น พวกเขาจึงมองถึงผลลัพธ์ของวิธีการดั้งเดิม และมองถึงปัญหาที่เกิดขึ้นที่ผ่านมา สะท้อนถึงลักษณะของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ว่าจะคุณลักษณะเฉพาะ ซึ่งวิธีการวัดว่าพนักงานคนใด จะมีศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์นั้น ผู้นำองค์กรมักใช้วิธีมอบหมายงาน แต่มีข้อจำกัดในเรื่องของผลลัพธ์ที่ต้องการ นอกจากนั้นนักจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ ยังมีสามารถใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นแบบทดสอบมาตรฐาน หรือเกิดจากการพัฒนาขึ้นด้วยพนักงานภายในองค์กรเอง ส่วนปัญหาในการใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์นั้น มักจะมีความเฉพาะเจาะจงไปตามอาชีพ อีกทั้งยังมีความแตกต่างกันไปลักษณะของสายงานอีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ Gover, Ronning and Reynolds (1989) ที่ได้อธิบายคุณลักษณะของพนักงานที่มีความคิดสร้างสรรค์ว่า มีความจำเป็นสำหรับองค์กรที่มีการแข่งขัน พนักงานที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีคุณลักษณะที่แตกต่างจากพนักงานทั่วไปด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงคุณลักษณะของพนักงานในองค์กรที่มีความคิดสร้างสรรค์ ตามแนวคิด Gover, Ronning and Reynolds

คุณลักษณะ	พฤติกรรม
ความรู้ (Knowledge)	- ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน - พยายามรวบรวมข้อเท็จจริง - สังเกตการณ์ด้วยตนเอง
การใช้ปัญญา (Intellectual)	- มีสติปัญญา - ใช้เหตุผลเชิงนามธรรม - สร้างสรรค์ที่จะให้ทำในสิ่งที่คาดหวัง
บุคลิกภาพ (Personality)	- มีความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีเหตุผล - มีความสามารถจัดการกับปัญหาที่วิกฤตด้วยความคิด
ค่านิยม (Value)	- เชื่อมั่นในการพึ่งตนเอง - ไม่คล้อยตามผู้อื่นง่าย ๆ - ยอมรับความเสี่ยง

(1) ด้านความรู้ (Knowledge) พนักงานในองค์กรที่มีความคิดสร้างสรรค์ มักจะเป็นผู้ที่ต้องการข้อมูลพื้นฐาน รวมทั้งข้อเท็จจริง และใช้การสังเกตด้วยตนเอง

(2) การใช้ปัญญา (Intellectual) ความสามารถทางปัญญา รวมถึงสติปัญญาและความคิดเหตุผลเชิงนามธรรม (Abstract Thinking) พนักงานที่มีความคิดสร้างสรรค์มักถูกคาดหวังว่า เป็นผู้รู้วิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลานั้น และยังเสนอข้อสงสัยที่เป็นประโยชน์ โดยมีลักษณะพิเศษ นั่นก็คือ การมองไปไกลกว่าคนอื่น

(3) บุคลิกภาพ (Personality) พนักงานที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีเหตุผลสามารถรับมือกับปัญหาที่วิกฤตด้วยการใช้ความคิดของตนเอง จึงได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้างในการเสนอแนะทางเลือกใหม่ ๆ มักถูกปล่อยให้คิดเพียงลำพังเพื่อให้ใช้เวลาในการครุ่นคิด

(4) ค่านิยม (Value) พนักงานที่มีความคิดสร้างสรรค์เป็นคนที่มีค่านิยมแบบพึ่งตนเอง พวกเขามองว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ชอบค้นหาคำตอบใหม่ที่น่าตื่นเต้น (Thrill -Seekers) เพราะได้ใช้จินตนาการที่เหนือกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกลุ่ม นอกจากนั้นยังเป็นคนที่ไม่ย่อท้อในการใช้ความพยายามแก้ปัญหาด้วยความคิดสร้างสรรค์

จากคุณลักษณะของพนักงานในองค์กรที่มีความคิดสร้างสรรค์ Gover, Ronning and Reynolds (1989) ได้ตั้งข้อสังเกตว่าพนักงานที่มีความคิดสร้างสรรค์นั้น มักเป็นคนที่มีความมุ่งมั่นและทำงานหนัก จึงมักจะถูกมองแบบเหมารวม (Stereotypes) ว่าเป็นคนที่แยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อน (Maverick) เพราะเป็นผู้ที่มีความแตกต่างทางมุมมอง แต่ยังขาดทักษะทางสังคม หากผู้นำองค์กรในทุกระดับมองพนักงานอย่างเข้าใจ และเห็นในคุณค่าของพนักงานกลุ่มนี้ ก็จะเปิดโอกาสและให้การยอมรับในผลงานเหล่านั้น สอดคล้องกับข้อสรุปของ ประเวช ชุ่มเกสรกูลกิจ และ ศจีมาจ ณ วิเชียร (2561) ความคิดสร้างสรรค์จะนำไปสู่พฤติกรรมสร้างนวัตกรรมในการทำงาน โดยแบ่งออกเป็น 2 มิติ ได้แก่ การสร้างความคิด (Idea generation) ซึ่งเป็นการสร้างแนวคิดใหม่หรือวิธีการแก้ปัญหาใหม่ กับการทำความคิดให้เกิดผล (Idea implementation) ซึ่งเป็นการที่พนักงานนำเอาความคิดสร้างสรรค์ที่ได้คิดไว้ดีแล้ว มาทำต่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในการทำงานนั่นเอง

วิธีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ระดับบุคคลในองค์กร ผู้ตัดสินใจแบบใช้เหตุผลจำเป็นจะต้องเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) นั่นก็คือ ความสามารถในการผสมผสานแนวคิดในรูปแบบที่ไม่ซ้ำใคร (Unique way) หรือเชื่อมโยงแนวคิดอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับรูปแบบการตัดสินใจอย่างใช้เหตุผล ทำให้ผู้ตัดสินใจมีความสามารถในการประเมินและเข้าใจปัญหา รวมถึงการค้นหาปัญหาในมุมใหม่ ๆ ที่คนอื่นมองไม่เห็น ที่สำคัญก็คือความคิดสร้างสรรค์นั้น มีความจำเป็นสำหรับผู้ตัดสินปัญหา ในการระบุถึงการเลือกทั้งหมดในการแก้ปัญหา ซึ่งพนักงานมักจะเผยศักยภาพแห่งความคิดสร้างสรรค์ออกมา เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาที่ต้องตัดสินใจ เพื่อที่ผู้นำจะพัฒนาให้พนักงานจะมีศักยภาพด้านนี้ จะต้องสร้างบรรยากาศที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้วิธีการคิดในมุมมองที่หลากหลายต่อปัญหา (Divergent) ซึ่งวิธีการกระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดสร้างสรรค์ อาจเป็นเพียงวิธีการง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนแต่ได้ผลดี ซึ่งทาง Robbins and Judge (2013) เสนอว่าการพัฒนาให้คนผู้นั้นเกิดความคิดสร้างสรรค์นั้นสามารถทำได้หากผู้นำกระตุ้นพนักงานด้วยสถานการณ์ และสนับสนุนวิธีจัดการกับปัญหา ด้วยแนวคิดที่มีความแปลกใหม่เป็นเอกลักษณ์ เพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในองค์กร มี 3 วิธีการ ได้แก่

(1) วิธีการสอนโดยตรง (Direct Instruction) ที่เชื่อว่ามนุษย์มีแนวโน้มที่จะยอมรับทางเลือกที่ตนเคยใช้ได้ผลมาก่อน และมีแนวโน้มว่าจะรักษาระดับการปฏิบัติของตนเอง ไม่ให้มีความผิดพลาดไปจากสมรรถนะเดิม ดังนั้นจึงคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่และสร้างสรรค์ เพื่อแก้ปัญหาที่เข้ามาสู่ตัวเองอยู่ตลอดเวลา

(2) การรวมรวมเหตุผล (Attribute Listing) ในการรวบรวมเหตุผลนี้ ผู้ตัดสินใจจะรวบรวมเหตุผลจากทางเลือกที่แปลกใหม่ แล้วแยกออกจากทางเลือกแบบดั้งเดิม ซึ่งแต่ละเหตุผลของทางเลือกเหล่านั้นจะถูกพิจารณา จะยังไม่มีแนวคิดใดถูกปฏิเสธ จะไม่มีใครที่จะหัวเราะเยาะแนวคิดเหล่านั้นออกมา และสุดท้ายเมื่อการรวบรวมเหตุผลเสร็จสิ้น ก็จะเผยให้เห็นว่าทางเลือกที่ไม่ควรเลือก จะเหลือเฉพาะทางเลือกที่เป็นไปได้เท่านั้น

(3) การคิดทางลัด (Lateral thinking) หรือวิธีการคิดแบบซิกแซก (Zigzag Thinking) เป็นการถูกแทนที่เปลี่ยนจากวิธีการเดิม วิธีคิดแบบแนวดิ่ง (Vertical Thinking) ที่คิดตามกระบวนการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ที่ล้วนแล้วแต่ใช้เหตุผลมาประกอบ

ในทุกขั้นตอน และรับมือกับสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ด้วย แต่ด้วยวิธีการคิดทางลัดเช่นนี้ บุคคลจะใช้วิธีกำหนดเป้าหมายทางอ้อม โดยจะไม่พัฒนาทางเลือกอย่างเป็นแบบแผน แต่จะใช้วิธีปรับเปลี่ยนขั้นตอนใหม่

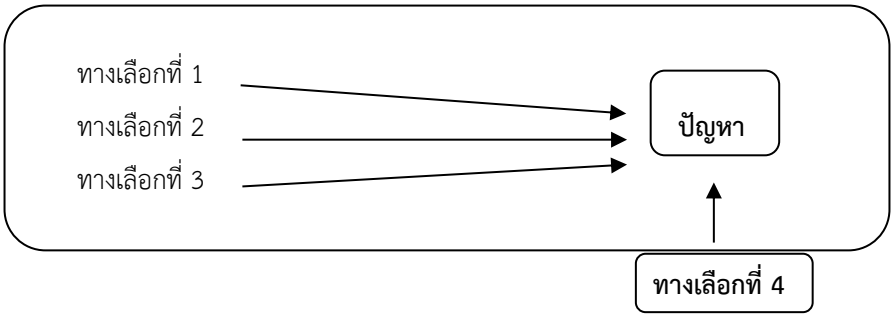

ภาพที่ 1 แสดงแบบจำลองการคิดทางลัดในการแก้ปัญหา ตามแนวคิดของ Robbins and Judge

จากภาพที่ 1 แสดงวิธีการคิดแบบคิดลัด ที่เปลี่ยนมุมมองจากวิธีการเดิมแบบแนวดิ่ง มาเป็นการคิดแบบทางลัด ที่มองทางเลือกของการแก้ปัญหาแบบข้ามขั้นตอน โดยแทนที่จะมองปัญหาตามกระบวนการอย่างที่เคยเป็นมา แต่ด้วยวิธีการคิดแบบทางลัดนี้ ส่งผลให้พนักงานจะใช้วิธีกำหนดเป้าหมายทางอ้อม มองทางออกแบบผ่ากรอบแนวคิดเดิม ๆ ซึ่งเหมาะกับองค์กรธุรกิจในปัจจุบันของไทย ที่เปลี่ยนผ่านสู่ระบบเศรษฐกิจยุค 4.0 เน้นส่งเสริมอุตสาหกรรมสารสนเทศ ที่จะเข้ามาแทนที่อุตสาหกรรมหนักแบบเดิม ที่เคยต้องพึ่งพาอาศัยการผลิตสินค้าและบริการจากพนักงานในองค์กรยุคใหม่ จึงต้องมีความรวดเร็วในการตัดสินใจที่แม่นยำ และทันต่อสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

เทคนิคการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ระดับบุคคลในองค์กร

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล ได้ค้นพบวิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่แปลกใหม่ออกไปจากเดิม โดยมีหลักการก็คือ เสนอกฎเกณฑ์โดยระบุปัญหาแบบเฉพาะเจาะจง แต่พนักงานสามารถที่จะใช้ประโยชน์จากเครื่องมือในการพัฒนาตนเองได้ โดยนำหลักการไปสู่รับผิดชอบการปฏิบัติงานของตน และดูแลการใช้อารมณ์และสติปัญญา ในการพัฒนาพฤติกรรมใหม่ Dubrin (2002) ได้เสนอเทคนิคการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในบุคคลต่อไปนี้ ที่จะทำให้พนักงานมีความคิดสร้างสรรค์ เปลี่ยนวิธีการทำงานใหม่ และมีความอดทนต่อการค้นคว้าวิธีการใหม่ เพื่อประสบความสำเร็จในอนาคต

(1) ไม่จำกัดตัวเองไว้กับข้อเท็จจริงที่มีจำนวนมาก จึงจะสร้างสรรค์ในสิ่งที่ต้องการได้

(2) ทำงานด้วยความรู้สึกขบขัน สามารถสนับสนุนการเรียนรู้จากความเครียด และก็จะต้องผ่อนคลายมันให้สำเร็จ เพื่อที่จะเกิดความคิดสร้างสรรค์ แม้ว่าภายในจะต้องยังกังวลกับการแก้ปัญหาที่มีอยู่ ก็จะต้องมองให้เป็นเรื่องสนุก

(3) เปิดใจพร้อมรับการซึมซับ และสนุกกับกิจกรรมในการทำงาน ที่จะทำให้ตัวเรานั้นมุ่งมั่น

(4) อดทนกับความล้มเหลวที่อาจเกิดขึ้น และยอมรับทัศนคติของความเสี่ยงความล้มเหลว ทำให้เกิดความกลัวจะถูกแทนที่ด้วยความคิดสร้างสรรค์

(5) พัฒนาความเชื่อมั่นในตัวเอง และส่งเสริมการตัดสินใจแก้ปัญหาหาให้ลุล่วง

(6) ผูกพันกับงานอดิเรกที่สร้างสรรค์ ซึ่งต้องการใช้ร่างกายและจิตใจ ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความพยายาม ในการที่จะเข้าใจถึงความเจริญเติบโตทางความคิดสร้างสรรค์ ที่จะต้องอาศัยความกระตือรือร้นของจิตใจและร่างกายที่แข็งแรง

(7) เพิ่มเติมความรู้สำหรับใช้เป็นพื้นฐานความเชี่ยวชาญพิเศษ ยังคงรักษาการมีความคิดสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงระหว่างสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลกับอีกสิ่งหนึ่ง และค้นหาความเชื่อมโยงระหว่างความรู้การปฏิบัติที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรม

(8) ศึกษาให้กว้างในสาขาต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อที่จะทำให้ตนเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ และตระหนักถึงการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ท่านรู้กับสิ่งใหม่ ๆ จะเข้ามา

(9) มีความตื่นตัวที่จะสังเกตมองสิ่งต่าง ๆ ที่มีความเหมือนกันแตกต่างกัน หรือมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแนวคิดหรือสรรพสิ่ง

(10) เปิดรับฟังความคิดจากผู้อื่นความเป็นจริงเหล่านั้น ที่เกิดขึ้นจากแนวความคิดใหม่ บางครั้งก็จะทำให้พบกับความสำเร็จจากแนวคิดเหล่านั้น ที่จะมาช่วยเติมเต็มให้กับตนเอง

(11) รักษาเส้นทางความคิดของตัวเองให้เกิดขึ้นตลอดเวลา และบันทึกแนวคิดที่คิดได้ในทันทีบนสมุดโน้ต เพื่อที่จะนำความคิดนั้นไปใช้ในโอกาสถัดไป

(12) กำหนดช่วงเวลาเฉพาะเพื่อการสร้างสรรค์ในแต่ละวัน โดยเลือกเวลาที่ความคิดสร้างสรรค์ไหลลื่น และสอดคล้องกับตารางการทำงาน ที่ต้องการความคิดสร้างสรรค์ให้ตรงกัน

(13) ตั้งประเด็นคำถามใหม่ทุกวัน และจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดแนวคิด และเกิดกิจวัตรใหม่ ๆ ขึ้นในชีวิต

จากเทคนิคการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในบุคคล ส่วนใหญ่เป็นวิธีการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์จากเปิดใจยอมรับความคิดของตนเองและผู้อื่น ที่ทั้งพนักงานจะผู้นำองค์กรสามารถสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในองค์กรร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ภู่ไหม (2559) ที่ศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างนวัตกรรมของธนาคารพาณิชย์ชั้นนำไทย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ และสมการโครงสร้าง แล้วทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยพบว่า นวัตกรรมภายในองค์กร และปัจจัยภายนอกองค์กรร่วมกันส่งผลต่อการสร้างนวัตกรรมของธนาคารพาณิชย์ไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นวัตกรรมในองค์กร มีองค์ประกอบจากการมีความคิดสร้างสรรค์ และการบริหารจัดการภายในองค์กร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด รองลงมาได้แก่ การสร้างแรงจูงใจและโครงสร้างองค์กร ส่วนปัจจัยภายนอกที่ส่งผลทางอ้อมต่อการสร้างนวัตกรรม โดยส่งผลผ่านนวัตกรรมองค์กร ซึ่งปัจจัยภายนอกมีองค์ประกอบ ได้แก่ การจ้างองค์กรภายนอก เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด รองลงมาคือ เทคโนโลยีและลูกค้า ตามลำดับ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้นำองค์กร ในการสร้างโอกาส และมอบหมายงาน ตลอดจนการเสริมแรง (Reinforcement) ให้กับพนักงานที่มีความคิดสร้างสรรค์ ที่จะไปสู่การสร้างนวัตกรรมให้กับองค์กร อันเป็นเครื่องมือสร้างผลิตภาพ (Productivity) ให้กับองค์กรนั่นเอง

การประยุกต์การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมในองค์กร

องค์กรที่มีชื่อเสียงระดับโลก ถือเป็นตัวอย่างของผู้นำองค์กรที่มีส่งเสริมการความคิดสร้างสรรค์ให้กับพนักงานในองค์กรจนสามารถพัฒนานวัตกรรมในองค์กรเป็นผลสำเร็จ (Kreitner & Kinicki, 2012)

- บริษัท Siemen ในเยอรมัน บริษัทผู้ผลิตอุปกรณ์สื่อสาร ได้ส่งเสริมให้สมาชิกของกลุ่มทุกคนผลิตนวัตกรรมให้กับองค์กร และในท้ายที่สุดก็จะให้แรงจูงใจในการอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดการแข่งขันสร้างนวัตกรรม และการฝึกอบรมพนักงานเป็นพิเศษ

- บริษัท Hasbro เป็นบริษัทผลิตของเล่นเด็ก ใหญ่อันดับ 3 ในอเมริกา พยายามที่จะสร้างความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์การออกแบบผลิตภัณฑ์ ว่าเหมาะสมและถูกใจเด็ก ๆ จึงสร้างห้องปฏิบัติการทดลองที่สนุกสนาน มีการใช้กระจกทางเดียว โดยการให้เด็ก 25 คน เข้าไปเล่นในแต่ละวัน เพื่อนำผลมาศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น ในเวลาต่อมาได้พัฒนาเป็นแผนกวิจัยของบริษัท

- บริษัท 3M ได้กับสินค้าในการสร้างนวัตกรรม เช่น ออกกฎว่าเทคโนโลยีจะต้องเกิดขึ้นอย่างน้อย 15 เปอร์เซ็นต์ ของช่วงระยะเวลาในทุกการวิจัย โครงการเหล่านี้ให้ทำให้เกิดจินตนาการ สร้างรายได้จากการขายอุปกรณ์ การขายประกัน หรือจ้าง

พนักงานพิเศษ สำหรับแนวคิดที่ได้รับการยอมรับรางวัล สมาชิกกลุ่มจะได้เข้ามาเป็นกรรมการบริหาร นอกจากนั้นยังได้ร่วมมือในการวิจัยกับผู้ประกอบการหลายภาคส่วน เช่น วิศวกร นักการตลาด นักบัญชี กำหนดถึงแนวคิดในอนาคต แล้วย้อนกลับไปถึงที่มาของคณะกรรมการ ประสบการณ์จากบริษัท 3M ถือเป็นตัวอย่างแบบจำลองการปฏิบัติการการ มาสนับสนุนการส่งเสริมการนำนวัตกรรมไปใช้ ที่เห็นปรากฏชัดในทุกวันนี้ ได้แก่ *“Post it”* กระดาษเขียนเตือนความจำที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในสำนักงาน มีแนวคิดอยู่ที่การจัดเอกสารที่ต้องการใช้เพื่อเตือนความจำ จึงต้องมีความโดดเด่นแตกต่างกันไปจากเอกสารทั่วไป ทำให้ค้นหาเอกสารง่ายขึ้น ลอกทิ้งง่าย เป็นต้น

- บริษัท Canon บริษัท DuPont บริษัท Philip และบริษัท Sony เป็นตัวอย่างของบริษัทที่ผ่าทางตันออกมาจากความรุ่งเรืองในอดีต ได้เตรียมความพร้อมให้กับว่าที่หัวหน้าแผนกที่จะก้าวขึ้นไปเป็นผู้บริหารระดับสูง โดยการพัฒนาวิสัยทัศน์ให้มีความเข้มแข็งว่าจะพัฒนานวัตกรรมอย่างไร จะสร้างวัฒนธรรมทางด้านเทคโนโลยีให้มีความเข้มแข็งได้อย่างไร และได้สร้างความชัดเจนเกี่ยวกับความจำเป็นที่พนักงานต้องให้ความสนใจ นั่นก็คือ การวางแผนในการพัฒนานวัตกรรม โดยจะใช้ระยะเวลาในช่วงที่ไม่ได้ทำการวางแผนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กร

จากตัวอย่างความสำเร็จขององค์กรในข้างต้น ล้วนเกิดจากการขับเคลื่อนของผู้นำองค์กร ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จากการแก้ปัญหาในการทำงานทั้งในระดับบุคคลและในระดับองค์กร โดยการสังเกตปรากฏการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานประจำวัน แล้วนำมาวิเคราะห์ปัญหา เปลี่ยนมุมมองปัญหาเดิมที่เคยเกิดขึ้น จนนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมในองค์กรจากสถานการณ์ที่เหมาะสม เพื่อให้พนักงานได้มีโอกาสพัฒนาทางเลือกในการแก้ปัญหาในองค์กรด้วยความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Scott & Bruce (1994) ที่อธิบายพฤติกรรมนวัตกรรม ว่าประกอบด้วยการตระหนักถึงปัญหาและหาทางออก การแสวงหาการสนับสนุนความคิด และการทำให้เกิดต้นแบบ (Prototype) ซึ่งต้องอาศัยการคิดอย่างสร้างสรรค์ กับการผลักดันให้เป็นจริง พร้อมกับได้รับการสนับสนุนจากผู้นำองค์กรในทุกระดับ เข้ามามีส่วนในการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ ด้วยการให้โอกาสและสร้างบรรยากาศในการทำงาน (Working Atmosphere) ที่รับฟังความคิดจากพนักงานที่มีต่อปัญหา พร้อมรับฟังข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่แปลกใหม่ แล้วเสริมแรงด้วยการให้รางวัลกับนวัตกรรมองค์กรที่เกิดขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์ของพนักงานจนกลายนวัตกรรมในการทำงาน (Innovation at work) เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กรไปในที่สุด ก็จะสามารถสร้างความอยู่รอดได้อย่างยั่งยืนให้กับองค์กรใน

บทสรุป

ความคิดสร้างสรรค์เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจแก้ปัญหา ที่มนุษย์จะใช้เป็นเครื่องมือแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์จะเป็นอาวุธที่ใช้รับมือกับวิกฤตต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อที่จะผลิตนวัตกรรมอันเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร จนนำไปสู่การสร้างผลกำไร ตลอดจนความอยู่รอดให้กับองค์กร ด้วยการกำหนดปัญหาได้อย่างถูกต้อง จนค้นพบสาเหตุ แล้วตัดสินใจเลือกหนทางแก้ไขที่ตรงจุด จนนำไปสู่การแก้ปัญหาการงานปฏิบัติที่ได้ผล ดังนั้นการคิดหาหนทางแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เกิดขึ้นมาจากความสงสัยใคร่รู้ มีแนวโน้มที่จะย้อนกลับไป คำนึงถึงข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากความคิดของมนุษย์ในตอนต้น จนมาสู่การเกิดความคิดที่โลดโผน และเปิดโอกาสให้ความคิดใหม่ ๆ เข้ามาใช้เป็นทางเลือกในการแก้ปัญหา แต่ในทางตรงกันข้าม หากความคิดสร้างสรรค์ที่มีอยู่น้อยในผู้คนที่เห็นพ้องกันหมด กระบวนการการคิดสร้างสรรค์อาจจะล้มเหลวได้ นอกจากนั้นความคิดสร้างสรรค์ ยังถูกใช้เป็นตัวชี้วัดสมรรถนะของว่าที่ผู้นำในองค์กร ใช้ในการพิจารณาว่าเป็นบุคคลที่มีศักยภาพ ที่จะสร้างแรงบันดาลใจที่จะเป็นผู้นำในบทบาทในองค์กร ถูกถ่ายทอดไปสู่การเป็นผู้บริหารที่ได้รับการยอมรับ ซึ่งความคิดสร้างสรรค์กับการแก้ปัญหาในองค์กรนั้น มีทั้งความคิดสร้างสรรค์ในระดับบุคคล และความคิดสร้างสรรค์ในระดับกลุ่ม ที่นอกจากจะเป็นปัจจัย

ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมในองค์กร ยังเป็นตัวชี้วัดบทบาทผู้นำองค์กรแห่งศตวรรษที่ 21 กับการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ความสำเร็จขององค์กร โดยมีผู้นำองค์กรในทุกระดับเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมให้พนักงานใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาทางเลือก เพื่อเป็นทางออกในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ จนเกิดเป็นการสร้างนวัตกรรมองค์กรในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ ภู่ไหม. (2559). *การศึกษาปัจจัยสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมองค์กร บริบทธนาคารพาณิชย์.* วิทยานิพนธ์สาขาการบริหารเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ตรีทิพย์ บุญแย้ม. (2554). *ปัจจัยเชิงสาเหตุพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสร้างนวัตกรรมในระดับบุคคลและระดับกลุ่มงานเพื่อสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ในบริษัทเอกชนของไทย.* วิทยานิพนธ์สาขาพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธ.ธรรมรักษ์. (2559). *ธรรมะของพระเจ้าอยู่หัว.* กรุงเทพฯ : เสบียงบุญ.

ประเวช ชุ่มเกสรกูลกิจ และ ศจีมาจ ณ วิเชียร. (2561). “พฤติกรรมสร้างนวัตกรรมในการทำงาน: แนวคิดปัจจัยเชิงสาเหตุความท้าทาย” *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา,* 10 (1). น. 25-41.

พยัต วุฒิรงค์. (2550). “นวัตกรรม: แนวทางสู่กระบวนการแก้ปัญหา” *Chulalongkorn Review*, 20 (77). น. 36-51.

โอฬาร สุขเกษม. (2559) *เวอร์ชันใหม่ ‘ประเทศไทย 4.0’* ฐานเศรษฐกิจ ปีที่ 36 ฉบับที่ 3,152 วันที่ 28-30 เมษายน พ.ศ. 2559.

Bass, B M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational Leadership*. (2nd ed.). Mahwah. New Jersey, Lawrence Erlbaum.

Black, R.R., & Mouton, J.S. (1984). *Solving Costly Organizational Conflicts*. San Francisco: Jossey-Bass.

Borins, S. (2000). Loose cannons and rule breakers, or enterprising leaders? Some evidence about innovative public manager. Public Administration Review 60(6): pp: 498-508.

Casio, W.F. & Aguinis, H. (2011). *Applied Psychology in Human Resource Management.* New Jersey: Pearson Education Inc.

Coffey, R.E., Cook, C.W. & Hunsaker, P.L. (1994). *Management and Organizational Behavior.* Illinois: Austen Press.

Colbert, A. E., Kristof-Brown, A. L., Bradley, B. H., & Barrick, M. R. (2008). CEO transformational leadership: The role of goal importance congruence in top management teams. *Academy of Management Journal. 51.* pp: 81-96.

De Bono, E. (1970). *Lateral Thinking for Management.* New York: McGraw-Hill.

De Salvo, T. (1999, June). Unleash the creativity in your organization. *HR Magazine,* pp: 154-164.

Dubrin, A.J. (2002). *Fundamental of organizational of behavior: An applied approach*. (2nd ed.). Mason, OH: South Western/Thomson Learning.

Gover, J.A., Ronnig, R.R., & Reynolds, (1989). *Handbook of Creativity.* New York: Plenum Press.

Kreitner, R., & Kinicki, A. (2012). *Organizational Behavior.* (10th ed.). New York: McGraw-Hill.

McKenna, E.F. (2012). *Business Psychology and Organization Behavior: a Student's Handbook.* (5th ed). East Sussex: Psychology Press.

Proctor, R.A. (1991). The importance of creativity in the management field. *British Journal of Management,* 2, pp: 223-230.

Richards, T. (1990). *Creativity and problem solving at work.* Farnborough, Grower.

Robbins, S.P. & Judge.T.A. (2013). *Organizational Behavior*. (15th ed.). New Jersey: Pearson Education.

Scott, S. G., Bruce, R. A. (1994). Determinants of innovative behavior: A path model of individual innovation in the workplace. *Academy of Management Journal*, 37(1), pp: 580-607.

Shiraev, E.B. & Levy. D.A. (2010). *Cross-Cultural Psychology: Critical Thinking and Contemporary Applications.* (4th ed.). MA: Pearson Educations Inc.

Srivastava, A., Bartol, K. M., & Locke, E.A. (2006). Empowering leadership in management teams: Effects on knowledge-sharing efficacy and performance. *Academy of Management Journal*. 49. pp: 1239-1251.

West, M. (2000). Creativity and Innovation at Work. *The Psychologist,* 13, pp: 460-463.

บทความวิจัย

บทบาทภาครัฐในการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

ชฎาภรณ์ สิงห์แก้ว
นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการเมือง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
email: thanggass@hotmail.com, โทร. 08-1890-5897
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิพนธ์ โซะเฮง, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัด ลวางกูร, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อาจารย์ ดร. ศราวุฒิ อารีย์, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) บทบาทภาครัฐในการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม (2) ปัญหาและอุปสรรคของภาครัฐในการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม และ (3) ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลสาคัญ ได้แก่ บุคลากรในภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาวิจัยได้กระทาในช่วงปี 2557-2562 โดยนาเอาแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทภาครัฐ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภัยคุกคามอาชญากรรมไซเบอร์ แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมและการป้องกันอาชญากรรม แนวคิดเกี่ยวกับภัยคุกคามอาชญากรรมไซเบอร์ และแนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติเป็นกรอบในการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้

ผลการวิจัยพบว่า ประเทศไทยมีการพัฒนาด้านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ อาชญากรรมไซเบอร์จึงเป็นภัยที่ไทยต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การโจมตีระบบ การขโมยข้อมูล การปลอมบัญชีโซเชียลมีเดีย และภัยคุกคามไซเบอร์อื่น ๆ มีปรากฏอย่างต่อเนื่อง อาชญากรรมทางไซเบอร์จึงถือเป็นภัยคุกคามใหญ่หลวงต่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ตลอดจนความมั่นคงของประเทศ ซึ่งภาครัฐเล็งเห็นความสาคัญในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ภาครัฐจึงได้ผลักดันร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และร่างพระราชบัญญัติข้อมูลส่วนบุคคล ในสมัยรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2562 เพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างมั่นคงและปลอดภัย ซึ่งกาหนดให้มีสานักงานคณะกรรมการรักษา -ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติทาหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานและขับเคลื่อนนโยบายด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ

คำสำคัญ: *บทบาทของภาครัฐ, อาชญากรรมไซเบอร์, อาชญากรรมไซเบอร์ทางเศรษฐกิจและสังคม*
Received: October 25, 2020, **Revised** Febuary 2, 2021, **Accepted** May 23, 2021

The Government's role in Cyber Crime Prevention for Economic and Social Security

Chadaporn Singkaew
Ph.d. (Politics) Student, Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University
email: thanggass@hotmail.com, โทร. 08-1890-5897
ASST. PROF. Dr. Nipon Sohheng, , Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University
ASST. PROF. Dr. Pad Lavankura, Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University
Dr. Sarawut Aree, Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University

Abstract

In this research, the researcher has objective to study: (1) Government's role in preventing cybercrime for economic and social security (2) Government sector's problems and obstacles in preventing cybercrime For economic and social security and (3) Recommendations and solutions to prevent cybercrime For economic and social stability Using qualitative research methods, collecting data from research papers. And in-depth interviews From key informants are government personnel involved in cybercrime prevention for economic and social security. Research studies were conducted during the years 2014 - 2019 with the idea of government role. Concept of cyber crime threat management Concept of crime and crime prevention Concept of cyber crime and the concept of national security as a framework for research.

The findings revealed that the study of Thailand is developing electronic transactions. Cyber crime is therefore a threat that Thailand has to face inevitably. Fake social media accounts And other cyber threats are constantly emerging, cybercrime poses a huge threat to economic interests. As well as the security of the country The government sector sees the importance of maintaining cybersecurity. Therefore pushed for a draft act on cybersecurity And draft the Personal Information Act During the government of the National Council for Peace and Order (NCPO), it came into effect on May 28, 2019 in order to support stable and secure digital economic growth. Which requires the National Cybersecurity Commission to act as the central agency for coordinating and driving the country's cybersecurity policy.

Keywords: *Government's role, Cyber crime, Cyber crime prevention for economic and social security*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ได้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการเมือง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

จากรายงานอาชญากรรมด้านความปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ต (Internet Security Threat Report--ISTR) ฉบับที่ 22 ของไซแมนเทค ปรากฏว่ามีการตรวจพบภัยคุกคามใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นบนอุปกรณ์พกพา และแนวโน้มดังกล่าวยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ซึ่งจะส่งผลให้ข้อมูลธุรกิจและข้อมูลลูกค้าอยู่ในสภาวะเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น หากฐานข้อมูลไม่ได้รับการรักษาความปลอดภัย ความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของลูกค้าอาจตกอยู่ในสภาวะเสี่ยงเช่นกัน (ThaiPR.NET, 2560) เช่นเดียวกับ Gareth Pereira ผู้อำนวยการด้านการสื่อสารมีเดียและเทคโนโลยีของ A.T. Kearny กล่าวว่า ประเทศในภูมิภาคอาเซียนให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) มากขึ้น ซึ่งประเทศไทยได้เข้าสู่ยุคการเปลี่ยนแปลงรูปแบบองค์กรอย่างมีกลยุทธ์ที่ใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและช่วยให้ทันตามโลกเศรษฐกิจอย่างเต็มตัว มีการใช้และทดลองเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น AI (Artificial Intelligence หรือปัญญาประดิษฐ์ คือเทคโนโลยีสมองกลคอมพิวเตอร์ที่สามารถคิดได้เหมือนมนุษย์), AR (Augmented reality คือการเทคโนโลยีมาผสานระหว่างโลกแห่งความเป็นจริงและความเสมือนจริงเข้าด้วยกัน), IOT (Internet of Things คือสิ่งของทุกอย่างบนโลกใบนี้ที่สามารถเชื่อมต่อกับเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลได้)เป็นต้น นอกจากนี้ประเทศไทยถูกจัดเป็นประเทศที่มีการป้องกันภัยคุกคามไซเบอร์ต่ำกว่ามาตรฐาน และติดอันดับ 15 ของโลกในเรื่องประเทศที่มีความเสี่ยงด้านไซเบอร์ (Marketing Oops!, 2018) ขณะที่ประเทศไทยมีการพัฒนาด้านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มากเท่าใด ภัยคุกคามไซเบอร์ก็เป็นภัยที่ประชาชนต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งการโจมตีระบบ การขโมยข้อมูล การปลอมบัญชีโซเชียลมีเดีย และภัยคุกคามไซเบอร์อื่น ๆ ซึ่งปัจจุบันภัยคุกคามทางไซเบอร์ในประเทศไทยมีจำนวนที่เพิ่มสูงขึ้นและทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ การเติบโตและความสามารถในการเข้าถึงโครงข่ายไซเบอร์ของประชากรในประเทศไทยได้เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด จึงทำให้ความเสี่ยงด้านอาชญากรรมไซเบอร์มีสูงขึ้นหลายเท่าตัวและเป็นภัยคุกคามที่จะถูกยกระดับในเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศ และการที่สิ่งต่าง ๆ ถูกเชื่อมโยงทุกสิ่งทุกอย่างเข้าสู่โลกอินเทอร์เน็ตทำให้ปัจจุบันมีการสั่งการควบคุมใช้งานอุปกรณ์ต่าง ๆ ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างง่ายดาย จึงทำให้ความสามารถของอาชญากรทางไซเบอร์ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ผู้โจมตีจะมีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลขององค์กรที่สำคัญ การโจมตีมีความซับซ้อนมากกว่าเดิมและผู้โจมตีจะมองหาช่องโหว่ในสภาพแวดล้อมการทำงานในองค์กรได้อย่างง่ายดาย จึงจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรมโดยรัฐบาล คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์เป็นกฎหมาย โดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นผู้เสนอโดยมีการปรับแก้หลายจุดให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสามารถดำเนินการป้องกันหรือรับมือภัยไซเบอร์ได้อย่างทันท่วงที ซึ่งมีการแบ่งภัยคุกคามทางไซเบอร์เป็น 3 ระดับ คือ ไม่ร้ายแรง ร้ายแรง และวิกฤต ขณะที่มีการปรับแก้ร่างกฎหมายฉบับนี้หลายครั้งแต่ก็ยังคงมีปัญหาที่เสี่ยงจะถูกนำมาใช้ละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของประชาชนเป็นจำนวนมาก ซึ่งทำได้โดยง่ายและรวดเร็ว รวมทั้งสร้างความเดือดร้อนและความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอันส่งผลให้ประชาชนยังมีข้อกังวลในร่างกฎหมาย ดังกล่าวแต่สุดท้ายร่างกฎหมายพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้ผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติและบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวเมื่อปี พ.ศ. 2562 โดยมิได้มีการแก้ไขข้อกังวลของภาคประชาชนแต่อย่างใดทั้งนี้ การป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการต่อต้านภัยคุกคามความร่วมมือระหว่างประเทศ ความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และระดับประเทศ ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จะนำไปสู่การกำหนดนโยบายความมั่นคง ทางไซเบอร์อย่างรอบคอบและมีประสิทธิภาพจากแนวคิดของ Myriam and Florian (2019) มีความใกล้เคียงและสอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษาของผู้วิจัยเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงได้นำมาปรับและบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาผ่านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม อาทิ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ตลอดจนโครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับการส่งเสริมการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจบทบาทภาครัฐในการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคม โดยการจัดการความรู้จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ทั้งนี้ เพื่อให้ความสำคัญและการป้องกันระบบข้อมูลของประเทศไม่ให้เกิดความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากอาชญากรรมไซเบอร์หรือการโจมตีจากภายนอกประเทศซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมรวมถึงผลประโยชน์ของประเทศและประชาชนในภาพรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทภาครัฐในการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของภาครัฐในการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ เพื่อความมั่นคงทาง เศรษฐกิจและสังคม

คำถามการวิจัย

ตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันภาครัฐป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไรมีหน่วยงานใดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมและมีวิธีการป้องกันอย่างไร ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคมีอะไรบ้าง และมีกฎหมายใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรม ไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งภาครัฐมีโครงการหรือกิจกรรมใดที่สอดคล้องกับการส่งเสริมการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม และภาครัฐควรด าเนินการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

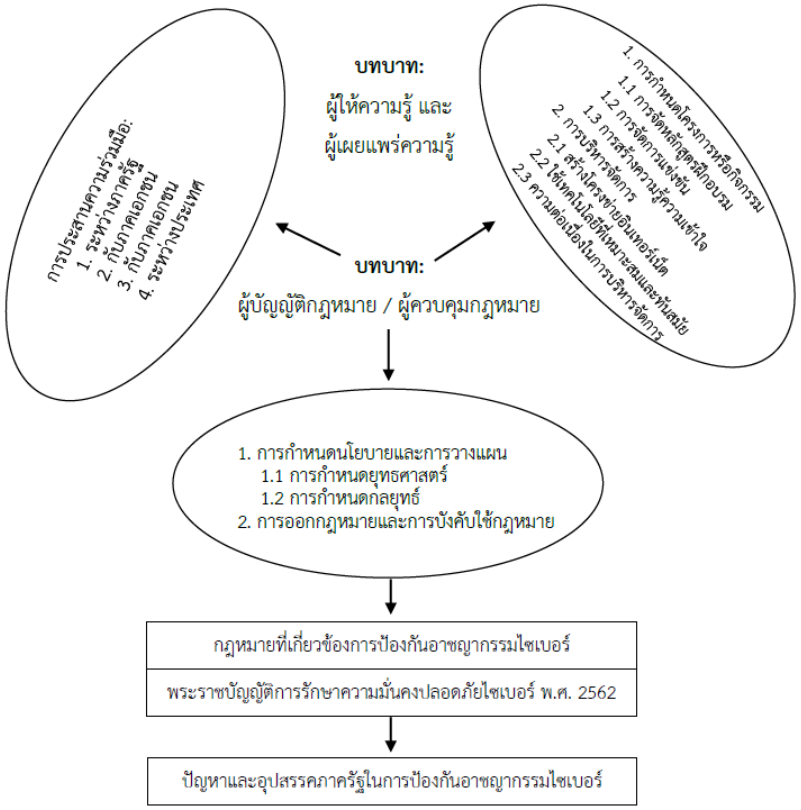

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงวิธีการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันรวมทั้งศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทาง เศรษฐกิจและสังคม และศึกษาโครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับการส่งเสริมการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของภาครัฐในการป้องกัน อาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมโดยภาครัฐ โดยมุ่งศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับบทบาท ภาครัฐ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภัยคุกคามอาชญากรรมไซเบอร์ แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมและการป้องกันอาชญากรรม แนวคิดเกี่ยวกับภัยคุกคามอาชญากรรมไซเบอร์ แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทภาครัฐ

ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทเป็นแนวคิดทางสังคมวิทยาและจิตวิทยาสังคมที่มองตัวบุคคลในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม การปฏิสัมพันธ์หรือการเกี่ยวข้องกันในสังคมเป็นลักษณะสำคัญของบทบาทที่แสดงอยู่และไม่มี ทางหลีกเลี่ยงที่จะไม่ไปเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆเพื่อให้สังคมก้าวไปสู่สังคมที่บุคคลส่วนใหญ่ปรารถนาและต้องการที่จะให้เป็นไป ดังนั้นการเข้าใจทฤษฎีบทบาทจะทำให้สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของมนุษย์ได้ซึ่งในเรื่องของบทบาทนี้ได้มีนักวิชาการแบ่งประเภทของบทบาทไว้ดังนี้

Cohen (1978, p. 35) ได้อธิบายเรื่องลักษณะของบทบาทไว้ ดังนี้

1. บทบาทที่ถูกกำหนด (prescribed role) คือ การที่สังคมได้กำหนดเฉพาะเจาะจงให้เราปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่งนั้น ถึงแม้ว่าบุคคลบางคนจะไม่ได้ ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่คาดหวังโดยผู้อื่น เราก็ยังยอมรับว่าจะต้องปฏิบัติไปตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้

2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (enacted role) เป็นวิธีที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่งของเขา ความไม่ตรงกันของบทบาทหน้าที่ถูกกำหนดกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงอาจมีสาเหตุมาจากบุคคลขาด ความเข้าใจในส่วนของบทบาทที่ต้องการ (lack of understanding) ความไม่เห็นด้วย (not to conform) หรือไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนดและบุคคลไม่มีความสามารถ (inability) ที่จะแสดงบทบาทนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพจากทฤษฎีสัญญาประชาคม ที่มีความเกี่ยวพันกับสมมติฐานในเรื่องของภาวะธรรมชาติ และสิทธิโดย ธรรมชาติ กล่าวคือ เมื่อสมัยโบราณยังไม่มีการรวมตัวเป็น บ้านเมืองหรือไม่มีการรวมตัวเป็นรัฐนับได้ว่าเป็นภาวะ ธรรมชาติ โดยขาดความสัมพันธ์เชิงการเมือง ภาวะธรรมชาติเป็นเพียงสภาพแห่งความเป็นองค์รวมของสังคม (society) ยังไม่มีสภาพเป็นสังคมการเมือง (political society or polity) ดังนั้น ในภาวะธรรมชาติ เมื่อยังไม่มี การเกิดขึ้นของสังคมการเมือง มนุษย์ย่อมมีสิทธิตามธรรมชาติ อันได้แก่ สิทธิที่มีมาแต่กำเนิด โดยเฉพาะในการ ปกครองตนเอง และเมื่อมีอยู่ในตัวคนย่อมสามารถ มอบให้บุคคลอื่นได้ ซึ่งการมอบหมายสิทธิที่มีติดตัวเองมา (คือสิทธิธรรมชาติ) ให้ผู้อื่นนี้ อาจทำได้ในรูปของการให้ทำหน้าที่อย่างหนึ่งหรือประกอบกิจหลายอย่างก็ได้ การ มอบหมาย (delegate) มีลักษณะแห่งการให้เป็น “ตัวแทน” (representation) ในข้อ สมมติฐานว่ามีการมอบหมาย สิทธินี้ให้ถือว่าเป็นการกระทำพร้อม ๆ กันหลายคน เรียกว่ามีการทำ “สัญญาประชาคม” คือ ข้อสมมติฐานว่ามี การทำสัญญาโดยที่มีการมอบอำนาจหรือมอบสิทธิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งให้เป็นผู้นำหรือผู้ปกครองของชุมชนนั้น มีนักคิดหลายคนที่ได้สร้างทฤษฎีเกี่ยวกับสัญญาประชาคม เช่น ฮอบส์ และจอห์น ล็อค เป็นต้น ซึ่งผู้ปกครองที่ได้ มอบหมายอำนาจนี้บางทฤษฎีสัญญาประชาคมอ้างว่าเป็นการมอบหมายอย่างเต็มที่และเด็ดขาด บางทฤษฎีอ้าง ว่าเป็นการมอบหมายโดยมีเงื่อนไข (จิรโชค วีระสย, สุรพล ราชภัณฑารักษ์ และสุรพันธ์ ทับสุวรรณ์, 2551, หน้า 156-158)

การบริหารภาครัฐ มีขอบข่ายกว้างขวางและมีผลกระทบต่อคนจำนวนมากทั่วประเทศ เป็นการบริหารที่อยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชน ประชาชนอาจจะควบคุม เองหรืออาจให้สมาชิกสภานิติบัญญัติควบคุมก็ได้ประชาชนมีสิทธิที่จะทราบผลของการ ปฏิบัติงานของภาครัฐ ประชาชนมีสิทธิที่จะทราบขั้นตอนการปฏิบัติ ประชาชนหรือสื่อมวลชนมีสิทธิที่จะวิพากษ์วิจารณ์

เจ้าหน้าที่ภาครัฐในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย จะโกรธหรือประณามประชาชนไม่ได้ การบริหารภาครัฐเป็นกิจกรรมส่วนรวมซึ่งประชาชนพุกคนเป็นเจ้าของและ มีส่วนได้ส่วนเสีย เพราะประชาชนเสียภาษีอากรให้รัฐนำไปบริหารประเทศ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น รัฐบาลมีหน้าที่จะต้องบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน สร้าง ความอยู่ดีกินดีของประชาชน ตลอดจนการยกระดับการครองชีพ ของบุคคลที่ไม่ได้รับความผาสุกเท่าที่ควรให้ดีขึ้น ให้มาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนอยู่ในระดับที่เหมาะสมเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ ทั้งนี้ รัฐจะต้องมีบทบาทที่ สำคัญในการบริหารจัดการโดยจะต้องตระหนักถึงความต้องการพื้นฐาน (basic needs) ประชาชนทุกคนควรจะ ได้รับบริการขั้นพื้นฐานเพื่อไม่ให้ฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนแตกต่างกันมากนัก รัฐจะต้องมีบทบาทที่สำคัญ และจะต้องให้ความเป็นธรรมทางสังคม (social justice) และตั้งอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องของกฎหมาย ความ ยุติธรรมทางสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ เน้นความโปร่งใสด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภัยคุกคามอาชญากรรมไซเบอร์

ประเทศไทยมีภัยคุกคามทางด้านไซเบอร์เป็นจำนวนมาก ระบบคอมพิวเตอร์ของไทยถูกใช้เป็นฐานใน การโจมตีไปยังประเทศอื่นด้วย ทำให้เกิดความเสียหายเป็นวงกว้าง หรือเสียหายต่อทรัพยากรภาพลักษณ์ และ ความเชื่อมั่นต่อประเทศการโจมตีเป็นการเข้าไปเปลี่ยนแปลงหน้าเว็บเพจของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเกิดเหตุขึ้น บ่อยครั้ง ฝ่ายความมั่นคงโดยเฉพาะกองทัพบกจึงต้องมีการดำเนินการจัดตั้งศูนย์ไซเบอร์กองทัพบก เนื่องจากมี กลุ่มผู้ไม่หวังดีใช้เครือข่ายมุ่งโจมตีหน่วยงานของรัฐ หรือการเผยแพร่ข่าวสารอันเป็น เท็จที่ส่งผลกระทบต่อ ความมั่นคงของชาติ การรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ของ กองทัพบกจะเน้นความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรภาคเอกชน โดยร่วมมือทั้งเรื่ององค์ความรู้ และการเฝ้าระวังภัยคุกคามทางด้านไซเบอร์ที่เป็นภัยคุกคาม ร้ายแรงต่อระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยฝึกผู้เชี่ยวชาญด้านไซเบอร์มุ่งเน้นในเรื่องการรักษา ความปลอดภัย ทางไซเบอร์ 3 ประการ ดังนี้ (อริย์ธัช แก้วเกาะสะบ้า, 2560, หน้า 6-8)

1. การป้องกัน (Identify & Protect) โดยการตรวจสอบช่องโหว่ที่มีในระบบการทดสอบการเจาะการ เข้าสู่ระบบ หากตรวจพบช่องโหวในระบบจะได้ดำเนินการแก้ไขให้มีความปลอดภัยเพิ่มขึ้น

2. การเฝ้าระวังแบบเรียลไทม์ (Detect) ต้องทำการตรวจสอบวิเคราะห์ภัยคุกคาม ทางด้านไซเบอร์ ขั้นสูง การรวบรวมและศึกษาข่าวกรอง และการเฝ้าระวังภัยคุกคาม ทางด้านไซเบอร์ที่จะเกิดขึ้น

3. การสนองตอบภัยคุกคามแบบเรียลไทม์ (Repond) โดยจัดทำแผนตอบสนอง ต่อภัยคุกคามตามขั้นตอน ที่ได้กำหนดไว้ คือการสืบสวนสอบสวนทางดิจิทัลและนิติวิทยาศาสตร์ การวิเคราะห์หาสาเหตุของภัยคุกคามที่ เกิดขึ้น รวมถึงการประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินงานตามขั้นตอนของกฎหมาย

สถานภาพด้านความปลอดภัยไซเบอร์ของโลกและประเทศไทย

สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) ได้จัดทำดัชนีความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์โลก (Global Cybersecurity Index -- GCI) ซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดระดับของการ พัฒนาการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ของแต่ละประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แต่ละประเทศตระหนักถึงการรักษาความมั่นคง ปลอดภัยทางไซเบอร์ โดยการใช้จัดอันดับ (ranking) มาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความตระหนักเรื่องการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ซึ่งมีเป้าหมายสูงสุดที่ต้องการทำให้การรักษาความมั่นคงปลอดภัยทาง ไซเบอร์เป็นวัฒนธรรมของโลกและหลอมรวมให้อยู่ในแก่นของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การประเมิน ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ จึงพิจารณาจากปัจจัยหลักทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ มาตรการทางกฎหมาย (Legal Measures) มาตรการทางเทคนิค (Technical Measures) มาตรการการจัดโครงสร้างองค์กร (Organization Measures) การพัฒนา ศักยภาพบุคลากร (Capacity Building) และการสร้างความร่วมมือ (Cooperation)

แนวคิดเกี่ยวกับเกี่ยวกับอาชญากรรมและการป้องกันอาชญากรรม

ความหมายของอาชญากรรมพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2531, หน้า 105) อธิบายว่า อาชญากรรมเป็นการกระทำผิดทางอาญา

Quinney (1970, pp. 15-16) กล่าวว่า อาชญากรรม คือ พฤติกรรมของคนที่องค์กร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ในสังคมที่ดำรงอยู่แบบการเมืองได้กำหนดขึ้น หมายความว่า พฤติกรรมใดจะเป็นอาชญากรรมก็ต่อเมื่อองค์กรเป็น ผู้กำหนดขึ้น ซึ่งการกำหนดนั้นกำหนดไว้ในกฎหมาย องค์กรที่ว่านี้เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องอาชญากรรม ด้วย และเป็นองค์กรซึ่งเกิดขึ้นในสังคมที่ดำรงอยู่แบบการเมือง คือ เป็นสังคมที่มีผู้ปกครอง และผู้ใต้ปกครอง แนวความคิดนี้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ มีกฎหมายมีผู้ออกและผู้ใช้กฎหมาย และมีผู้ละเมิดกฎหมาย

โสพส พินิจศักดิ์ (2526, หน้า 11-12) กล่าวว่า อาชญากรรม หมายถึง ปรากฏการณ์หนึ่งทางสังคมที่เกิดขึ้น โดยการกระทำของบุคคล ซึ่งการกระทำนั้น กฎหมายได้บัญญัติเป็นข้อห้ามและถือว่าเป็นความผิด ซึ่งผู้กระทำ จะต้องได้รับการลงโทษ

อัณณพ ชูบำรุง (2532, หน้า 4) กล่าวว่า อาชญากรรม หมายถึง พฤติกรรมซึ่งมีผล ให้บุคคลและสังคม ได้รับอันตรายทั้งต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน จึงจำเป็นต้องมีการ ลงโทษผู้ประพฤติเช่นนั้น โดยฝ่ายที่มีอำนาจ ทางกฎหมาย

นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล (2541, หน้า 32) กล่าวว่า อาชญากรรม หมายถึง พฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือผิดแปลกไปจากประเพณีและวัฒนธรรมที่สังคมวางไว้

ดังนั้น อาชญากรรม หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ หรือเชื่อมโยงกับสิ่งอื่น ๆ อีกหลายสิ่งเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของ สังคมซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดขึ้น เพื่อให้ บุคคลส่วนใหญ่ในสังคมอยู่ในบรรทัดฐานที่สังคมเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม หากบุคคลใดประพฤติเบี่ยงเบนออกไป จากบรรทัด ฐานดังกล่าว สังคมย่อมมอง เห็นและแสดงปฏิกิริยาตอบโต้ออกไป อาชญากรรมจึง เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ ปัจจัยทางกฎหมายและปัจจัยทางสังคมวิทยา โดยปัจจัยทางกฎหมายควรมีการกำหนด บทลงโทษที่ชัดเจน ส่วนปัจจัยทางสังคมวิทยา เป็น การควบคุมพฤติกรรมของบุคคลไม่ให้กระทำความผิด

แนวความคิดเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม

มีนักวิชาการได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายของการป้องกันอาชญากรรม (crime prevention) ไว้ ดังต่อไปนี้

Sutherland and Cressey (1966, p. 142) ได้ให้ความหมายของการป้องกันอาชญากรรมว่าหมายถึง ความพยายามที่จะสกัดกั้นล่วงหน้ามิให้อาชญากรรมเกิดขึ้น

Reckless (1967, p. 124) ได้ให้ความหมายของการป้องกันอาชญากรรมว่าเป็นความพยายามที่จะ สกัดกั้นล่วงหน้ามิให้อาชญากรรมเกิดขึ้นในขณะที่การแก้ไข หมายถึงการลดการกระทำความผิดซ้ำสอง

Beccaria (1963, pp. 91-95) ได้เสนอทัศนะในการป้องกันอาชญากรรมไว้อย่าง กว้าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. การป้องกันอาชญากรรมต้องมีการวางรากฐานโดยนักปรัชญาที่เฉลียวฉลาด พร้อมด้วยคุณธรรมรวมทั้งมีการบัญญัติกฎหมายที่เที่ยงธรรม

2. การป้องกันอาชญากรรม ต้องอาศัยผู้รักษาและตีความกฎหมายที่เที่ยงตรง

3. การป้องกันอาชญากรรม ต้องครอบคลุมถึงการสนับสนุนคุณงามความดีในสังคมโดยยกย่องสรรเสริญและให้รางวัลแก่ผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ

4. การป้องกันอาชญากรรม ต้องเน้นความสำคัญที่ส่งเสริมปรับปรุงระบบการศึกษาให้สมบูรณ์ ดังนั้น การป้องกันอาชญากรรม หมายถึง การสกัดกั้นไม่ให้เกิดอาชญากรรมในเบื้องต้น ซึ่งสามารถทำการวางแผนเตรียมการ และลดการกระทำผิดซ้ำได้ในขั้นตอนเดียวกัน ถือว่าการป้องกันอาชญากรรมเป็นมาตรการ ที่จะหยุดยั้งการเกิดอาชญากรรมอย่างได้ผลดีที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับภัยคุกคามอาชญากรรมไซเบอร์

ภัยคุกคาม หมายถึง การแสดงอำนาจด้วยกิริยาหรือวาจาให้หวาดกลัว และทำให้หวาดกลัว โดยพฤติการณ์ ที่คาดคะเนได้ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหาย มีผลให้ ฝ่ายที่ถูกคุกคาม ต้องกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใด อย่างหนึ่ง รวมไปถึงการกระทำอันจะเป็นอันตรายหรือสั่นคลอนต่อความมั่นคงของชาติในทุก ๆ ด้าน

ความหมายของคำว่า “ภัยคุกคามรูปแบบใหม่” ภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า “Non- Traditional Threat” นั้น สามารถกล่าวได้ว่าเป็นภัยคุกคามในทุก ๆ มิติ ที่ไม่ใช่ภัยคุกคามเฉพาะมิติด้านทางการทหารเท่านั้น ดังตัวอย่างเช่น ปัญหาโลกร้อนที่ก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของมวลมนุษยชาติ และระบบนิเวศน์ หรือการเคลื่อนย้ายทุนจากบรรษัทข้ามชาติที่ส่งผลให้ประเทศบางประเทศล้มละลายได้ภายใน ชั่วข้ามคืน หรือการก่อการร้ายและการก่อความไม่สงบที่กระทำต่อผู้บริสุทธิ์ด้วยความรุนแรงและความหวาดกลัว หรือการค้ามนุษย์ข้ามชาติ เป็นต้น

การควบคุมการก่อการร้ายทางไซเบอร์สามารถกระทำได้โดย

1. การควบคุมอาวุธไซเบอร์นั้น ไม่สามารถลดศักยภาพในการทำสงครามไซเบอร์ได้ แตกต่างจากการลดหรือควบคุมอาวุธในรูปแบบอื่น ๆ ทำได้เพียงแค่ห้ามการกระทำต่าง ๆ เท่านั้น ดังนั้น ชาติใดชาติหนึ่งอาจสามารถ เปลี่ยนสถานะของตนจากความเป็นชาติที่ปฏิบัติตามพันธะทุกประการ กลายเป็นชาติที่ล่วงละเมิดได้ภายใน ระยะเวลาเพียงไม่กี่วินาที และโดยปราศจากการเตือนล่วงหน้า

2. นิยามของสงครามไซเบอร์แบบครอบคลุม อาทิ นิยามที่ครอบคลุมถึงการจารกรรมไม่สามารถตรวจสอบ ได้ และไม่จัดว่าเป็นผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกาในฐานะชาติหนึ่ง ถึงกระนั้นก็ตามหน่วยงานด้านข่าวกรองของ ชาติต่าง ๆ รวมถึงรัฐบาลของแต่ละประเทศ ควรริเริ่มให้มีช่องทางเพื่อการหารือกันโดยตรง เพื่อให้กิจกรรมด้าน การข่าวต่าง ๆ จะไม่เป็นกรณีบานปลายออกนอกเหนือการควบคุมหรือกลายเป็นเหตุแห่งความเข้าใจผิดว่าเป็น การแสดงถึงเจตนารมณ์การเป็นปฏิปักษ์

3. ความตกลงระหว่างประเทศซึ่งมีบทบัญญัติห้ามการกระทำที่แน่นอนบางอย่างไว้ อาทิ การโจมตีทาง ไซเบอร์ต่อโครงข่ายสาธารณูปโภคของพลเรือน ถือว่าเป็นประโยชน์สำหรับสหรัฐอเมริกา แต่ด้วยเหตุที่ว่าการ โจมตีดังกล่าวยังคงสามารถเกิดขึ้นได้ต่อไป ความตกลงดังกล่าวจึงไม่ใช่หนทางที่จะทำลายความจำเป็นในการ ดำเนินขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อป้องกันในอันที่จะคุ้มครองสาธารณูปโภคเหล่านั้น

4. การตรวจสอบการปฏิบัติตามพันธะในความตกลงเพื่อจำกัดสงครามไซเบอร์ที่สามารถไว้วางใจได้ใน ระดับสูงนั้นไม่สามารถเกิดขึ้นได้ สามารถตรวจสอบพบการล่วงละเมิดได้ แต่การชี้ตัวผู้ลงมืออาจเป็นเรื่องยาก และอาจเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในเจตนารมณ์ได้ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีมาตรการหลายอย่าง ที่ยังผลให้เกิดธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างประเทศเพื่อต่อต้านการโจมตีทางไซเบอร์ต่อพลเรือนได้ เช่น การจัดตั้ง คณะผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศ การกำหนดให้รัฐบาลของแต่ละชาติต้องรับผิดชอบในการป้องกันไม่ให้เกิด การล่วงละเมิดที่มีต้นกำเนิดอยู่ในอาณาเขตของชาตินั้นขึ้น และพันธะในอันที่จะให้ความช่วยเหลือเพื่อยับยั้ง และสอบสวนการโจมตีทางไซเบอร์ขึ้น

5. การจำกัดการโจมตีด้วยสงครามไซเบอร์ต่อโครงข่ายสาธารณูปโภคพลเรือน อาจหมายความว่า สหรัฐอเมริกาและชาติรัฐอื่น ๆ อาจต้องยุติการกระทำใดซึ่งอาจดำเนินการไปแล้วโดยการติดตั้งลอจิกบอมน์ และอาจรวมแทรปดอร์ในโครงข่าย

สาธารณูปโภคของประเทศอื่น ๆ การลักลอบวางลอจิกบอมน์และแทรปดอร์ เอาไว้ทั่วโครงข่ายสาธารณูปโภคดังกล่าวนี้ ถึงแม้จะไม่เป็นที่สังเกตหรือพูดถึงกันมากมายในสื่อมวลชนและ ประชาชนทั่วไปก็ถือเป็นการยั่วยุที่อันตรายอย่างยิ่ง

สรุปได้ว่า ภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้มีความรุนแรงมากขึ้นทุกวัน ผู้ก่อการร้ายอาจใช้ประโยชน์จาก ความก้าวหน้าทางไซเบอร์ เพื่อดำเนินการด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ก่อวินาศกรรม โดยมุ่งเป้าไปที่การทำลายที่มี ผลกระทบในวงกว้าง เช่น การทำให้ระบบโครงสร้างกระแสไฟฟ้าขัดข้อง การโจมตีระบบโครงข่ายการสื่อสาร หรือแม้กระทั่งการโจมตีระบบต่าง ๆ ที่ใช้ในการทหารก็อาจสามารถเกิดขึ้นได้เช่นกัน และบางประเทศสามารถ พัฒนาศักยภาพในการทำสงครามไซเบอร์ เพื่อเป็นปฏิบัติการที่ควบคู่ไปกับการทำสงครามแบบปกติ

แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ

ความมั่นคงมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีหลักที่นำมาอภิปราย 4 ประการ คือ (ดนัยวัฒนา รุ่งอุทัย, 2558, หน้า 9-10)

1. จุดอ้างของความมั่นคง (Referent Object) หมายถึง การทำความมั่นคงนั้นทำเพื่อใครหรือเพื่ออะไร กล่าวคือเพื่อประชาชนหรือเพื่อรัฐ

2. ค่านิยมหลักหรือค่านิยมแกนกลางของความมั่นคงอยู่ที่ระดับใด เป็นความมั่นคงภายในประเทศ หรือ เป็นความมั่นคงระหว่างประเทศ

3. ลักษณะของภัยคุกคามเป็นการมองความมั่นคงว่าในลักษณะเดิมที่ยึดถือกันมา คือ เป็นเรื่องเกี่ยวกับ ด้านการทหารเพื่อความอยู่รอดของประเทศชาติ หรือรัฐ หรือเป็นการมองในมิติใหม่ คือ ขอบเขตของความมั่นคง ขยายออกไปเป็นความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ประชากร และเรื่องอื่น ๆ

4. แนวคิดหรือวิธีการที่ใช้ในการสร้างความมั่นคง ดังนั้น จึงมีนักวิเคราะห์ด้านความมั่นคงอาจให้ ความสำคัญกับบางปัจจัย และไม่ให้ความสำคัญในบางปัจจัยที่กล่าวมาความหมายของความมั่นคง จึงมีได้ทั้ง แบบที่จำกัดหรือในแบบที่กว้างขวางก็ด้วยปัจจัยเหล่านี้

แนวคิดเรื่องความมั่นคงแห่งชาตินับว่าเป็น เรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง ซึ่ง Nye (1995, pp. 90-102 อ้างถึงใน จุลชีพ ชินวรรณโณ, 2546, หน้า 6-7) ได้กล่าวว่า ความมั่นคงมีความสำคัญเหมือนกับออกซิเจนซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ ขาดไม่ได้ แต่ในภาวะปกติเรามักจะนึกไม่ถึงและบางทีเรายังเป็นตัวการในการทำลายออกซิเจนด้วย โดยทั่วไป ความมั่นคง (Security) หมายถึง สภาวะความอิสระจากภัยคุกคามต่อคุณค่าที่ถือว่าสำคัญ หรืออีกนัยหนึ่ง ความมั่นคงเป็นความปลอดภัยจากภัยคุกคาม ปลอดจากความวิตกกังวล หรือภัยอันตรายต่าง ๆ ความมั่นคง หมายถึง ภาวะทางจิตของบุคคล อาจเป็นของประชาชน หรือของผู้นำที่มีต่อสภาวะแวดล้อมมากกว่าสภาพที่แท้จริง

ความมั่นคงแห่งชาติ จึงเป็นการดำเนินการของประเทศเพื่อให้ประชาชน ในชาติอยู่ดีมีความสุข ปลอดภัย จากภัยคุกคามมีการดำเนินชีวิตของตนเองและประเทศ ปลอดภัยจากการรุกรานของชาติอื่น ๆ มีเศรษฐกิจ รุ่งเรืองและเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ

ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์

ความมั่นคงปลอดภัย (Security) คือ สถานะที่มีความปลอดภัยไร้กังวล กล่าวคือ อยู่ในสถานะที่ไม่มี อันตรายและได้รับการป้องกันอันตรายทั้งที่เกิดขึ้นโดยตั้งใจหรือโดย บังเอิญ (Whitman & Mattord, 2005) เช่น ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศย่อมเกิดขึ้น โดยมีระบบป้องกันหลายระดับเพื่อปกป้องผู้นำประเทศ ทรัพย์สินทรัพยากรและประชากรของประเทศเป็นต้นองค์กรต่าง ๆ หากต้องการให้เกิดความมั่นคงปลอดภัย ย่อมต้องมีระบบป้องกันสิ่งต่าง ๆ หลายระดับเช่นกันโดยทั่วไป องค์กรควรมีความมั่นคงปลอดภัยในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ความมั่นคงปลอดภัยทางกายภาพ (Physical security) เป็นการป้องกันสิ่งใด ๆ ทางกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของสถานที่หรือพื้นที่ใด ๆ ขององค์กร จากการเข้าถึงที่ไม่ได้รับอนุญาตหรือการนำไปใช้ในทางที่ผิด

2. ความมั่นคงปลอดภัยส่วนบุคคล (Personal security) เป็นการป้องกันที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือ กลุ่มบุคคล

3. ความมั่นคงปลอดภัยในการปฏิบัติงาน (Operations security) เป็นการป้องกันรายละเอียดต่าง ๆ ของกิจกรรมหรือกลุ่มกิจกรรมใด ๆ

4. ความมั่นคงปลอดภัยในการติดต่อสื่อสาร (Communications security) เป็นการป้องกันสื่อที่ใช้ใน การติดต่อสื่อสาร รวมถึงเทคโนโลยีที่ใช้และเนื้อหาหรือข้อมูลที่ถูกส่งไปตามสื่อสัญญาณดังกล่าวแล้ว

5. ความมั่นคงปลอดภัยของเครือข่าย (Network security) เป็นการป้องกันองค์ประกอบการเชื่อมต่อ และข้อมูลในเครือข่ายคอมพิวเตอร์

6. ความมั่นคงปลอดภัยของสารสนเทศ (Information security) เป็นการป้องกันภัยสารสนเทศในระบบ คอมพิวเตอร์

7. ความมั่นคงปลอดภัยของสารสนเทศ (Information security) คือ การป้องกันสารสนเทศและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งรวมถึงระบบและฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการจัดเก็บและถ่ายโอนสารสนเทศนั้นด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) อันประกอบไปด้วยกระบวนการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) และกระบวนการสัมภาษณ์ เจาะลึก (in-depth interview) มาใช้ในการดำเนินกระบวนการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกระบวนการหรือแนวทางในการเก็บรวบรวม ข้อมูลไว้ 2 รูปแบบ ดังนี้ (1) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ และ ข้อมูลจากเทคโนโลยีสารสนเทศ (2) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) มาใช้ใน กระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยดำเนินการร่วมกับกระบวนการรวบรวมข้อมูล จากการ ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร โดยกระบวนการและวิธีการวิเคราะห์อันจะได้ดำเนินกระบวนการตามแนวทางของ การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาประเด็นหลัก ที่พบในข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ ทั้งหมด จากนั้นจึงนำประเด็นหลักมาพิจารณาแบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อยและหัวข้อย่อย อันเป็นกระบวนการ วิเคราะห์ โดยการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นย่อยของกระบวนการวิเคราะห์ตามแนว ทางการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งทำให้การวิจัยในครั้งนี้มีความเที่ยงตรงและแม่นยำมากยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้วิจัยจะดำเนิน กระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) โดยการพรรณาข้อมูลตามปรากฏการณ์ร่วมด้วย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อค้นพบจากกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ อันประกอบไปด้วย (1) พันตำรวจโท วิชัย สุวรรณประเสริฐ ผู้อำนวยการกองคดีเทคโนโลยีและสารสนเทศ สังกัดกองคดีเทคโนโลยีและ สารสนเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ (D.S.I.) กระทรวงยุติธรรม (2) นายณัฐวัฒน์ วรสิทธิ์ตระกูล ผู้เชี่ยวชาญพัฒนา ระบบดิจิทัล สังกัดฝ่ายปฏิบัติการ ส่วนสนับสนุนบริการ สำนักงานพัฒนา -รัฐบาลดิจิทัล (สพร.) (3) นายอารยะ - สวัสดิชัย รักษาการผู้จัดการศูนย์ประสานงานความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิคส์ (สพธอ.) (4) นางสาวอัจฉรินทร์ พัฒนาพันธ์ชัย ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และ (5) พลตรี อภิศักดิ์ - สมบัติเจริญนนท์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบัน -วิชาการป้องกันประเทศ

กองทัพบก ซึ่งผู้ให้ข้อมูล สำคัญกลุ่มนี้ มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับสูงขององค์กร และเป็นหน่วยงานขนาดใหญ่ที่มีข้อมูลครบถ้วน และมี ประสบการณ์ด้านการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทภาครัฐในการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคง ทางเศรษฐกิจและสังคม ผลการวิจัยพบว่า การสร้างความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ รัฐบาลจำเป็น ต้องใช้มาตรการทางกฎหมาย รวมถึงการกำกับดูแลตนเอง และการกำกับดูแลร่วมกันของทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม อย่างไรก็ดี แม้มาตรการทางกฎหมายจะเข้มงวดมากเท่าใด แต่ก็ อาจมีความจำเป็นในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ อันอาจกระทบถึงความมั่นคงของชาติ แต่ความเข้มข้น ของมาตรการดังกล่าว รัฐบาลก็ต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนยังคงดำรงซึ่งสิทธิเสรีภาพ ในโลกไซเบอร์เสมอกับที่มีในโลกแห่งความเป็นจริงด้วยปัญหาและอุปสรรคบทบาทภาครัฐในการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคม มีดังนี้ (1) ความซ้ำซ้อนของข้อมูล (2) การบูรณาการ (3) ความทันสมัยของเทคโนโลยี (4) การประสาน ความร่วมมือ (5) การจัดสรรงบประมาณ และ (6) ศักยภาพของบุคลากร

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่า แนวทางแก้ไขบทบาทภาครัฐในการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การปกป้อง ป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ เสริมสร้างความปลอดภัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาการ บังคับใช้กฎหมาย พัฒนาศักยภาพทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การบูรณาการด้านข้อมูลและกฎหมาย รวมทั้ง ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และระหว่างประเทศ ขณะเดียวกันยังต้องมีการจัดสรร งบประมาณให้เพียงพอต่อการพัฒนาศักยภาพ ทั้งด้านบุคลากรและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

อภิปรายผล

จากกระแสโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้เกิดการกระทำอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ หรือไซเบอร์อย่างกว้างขวาง ภาครัฐมีภารกิจเกี่ยวข้องโดยตรงเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม คอมพิวเตอร์ ตระหนักถึงปัญหาเรื่องภัยคุกคามทางคอมพิวเตอร์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ประกอบกับการปฏิบัติงานด้านป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ และพระราชบัญญัติการรักษา ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่อง แนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่มีผลกระทบต่อความ มั่นคงของประเทศ เพื่อบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ โดยหน่วยงานหลักด้านการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ ได้แก่ กองทัพบก กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานพัฒนา -ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มี การพัฒนาบุคลากรด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้มีการบูรณาการร่วมกันระหว่าง หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ ให้ครอบคลุมงานแต่ละสาขา รวมทั้งระบบโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธำรงค์ -เมฆเฉลิม (2549) ศึกษาเรื่อง บทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในกับภัยคุกคามในยุคโลกาภิวัตน์ ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างในภาพรวมต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างให้เป็นหน่วยที่มีอัตราการจัดหน่วยที่ถาวร รับผิดชอบงานเรื่องความมั่นคงภายในทั้งหมด โดยบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาปฏิบัติงาน และให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวนและ ป้องกัน

ปราบปรามอาชญากรรม และเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานด้านการป้องกัน และปราบปราม อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

ปัญหาและอุปสรรคของภาครัฐในการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ความซ้ำซ้อนของข้อมูล การบูรณาการ ความทันสมัยของเทคโนโลยี การประสานความร่วมมือ การจัดสรร งบประมาณ และศักยภาพของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุบลวรรณ ภีระเป็ง (2558) ผลการศึกษา พบว่า แม้ว่าการโจมตีทางไซเบอร์จะเป็นวิธีการและปัจจัยในการสู้รบใหม่และไม่ปรากฏข้อบทที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศแต่กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศสามารถ ยืดหยุ่น ครอบคลุมกับการโจมตีทางไซเบอร์ในสถานการณ์การขัดกันทางอาวุธ อันเป็นการนำเอาเทคโนโลยี สารสนเทศและคอมพิวเตอร์หรือไซเบอร์มาใช้ในปฏิบัติการทางทหารและการสู้รบได้ อีกทั้งการโจมตีทางไซเบอร์ยังเป็นการกระทำภายในห้วงไซเบอร์ที่ไม่มีลักษณะทางกายภาพ ก่อให้เกิดข้อท้าทายในบังคับใช้หลักการสำคัญ ตามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นหลักการแยกแยะเป้าหมาย หลักความได้สัดส่วนในการ โจมตี หลักการใช้ความระมัดระวังในการโจมตีอย่างมีนัยสำคัญ จำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทั้งภาคประชาสังคม ภาครัฐ และความร่วมมือระหว่างประเทศในการพัฒนาแนวทางการรับมือการโจมตี ทางไซเบอร์ในสถานการณ์การขัดกันทางอาวุธที่จะนำไปสู่แนวทางปฏิบัติของรัฐที่ชัดเจนต่อไป และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร (2557) ผลการวิจัยพบว่า นโยบายความมั่นคงในระดับชาติ กองทัพไทย รับผิดชอบจัดระเบียบความมั่นคงชายแดนนับเป็นโอกาสดีที่ทุกภาคส่วนได้ให้ความสำคัญกับการเข้าสู่ประชาคม -อาเซียน เกิดการบูรณาการร่วมได้ดียิ่งขึ้น แต่ยังมีอุปสรรคจากภัยคุกคามทั้งตามแบบและไม่ตามแบบ ซึ่งจุดแข็ง ของกองทัพไทยเป็นกองทัพชั้นนำกองทัพหนึ่งของอาเซียน ทั้งกำลังพลและยุทโธปกรณ์ และมีกลไกความร่วมมือ ด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้านจุดอ่อนยังขาดกฎหมายรองรับ และขาดแคลนยุทโธปกรณ์ที่เหมาะสม รวมถึงการเมืองที่ไม่มีเสถียรภาพส่งผล ต่อความต่อเนื่องในการบริหารจัดการความมั่นคง ตลอดจนการประสาน ความร่วมมือ ไม่สามารถดำเนินได้เพียงลำพัง จำเป็นต้องประสานความร่วมมือกันภายในหน่วยงาน ระหว่าง หน่วยงาน และระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันปราบปรามให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณรงค์ กุลนิเทศ (2558) ผลการศึกษาพบว่า การสร้างเครือข่ายพันธมิตร (alliance) ของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้ง ภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะในการให้ความช่วยเหลือด้านการรวบรวมพยานหลักฐาน การรวบรวมข้อเท็จจริง ต่าง ๆ ที่ยุ่งยากซับซ้อน จะทำให้ปรากฏได้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลที่ได้ในการศึกษา

1. ภาครัฐควรมีการกำหนดโครงสร้างพื้นฐานวิกฤตของชาติให้ชัดเจน และกำหนดนโยบายที่คุ้มครองโครงสร้างพื้นฐานวิกฤตของชาติ การดำเนินการดังกล่าวเป็นเรื่องระดับชาติที่ต้องใช้เวลาและทรัพยากรจำนวนมาก จะต้องมีการกำหนดมาตรการและแนวทางดำเนินการที่มีกรอบเวลาที่ชัดเจน

2. ภาครัฐควรกระตุ้นให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนนำมาตรฐาน ISO 27001 ซึ่งเป็น ระบบบริหารความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ (Information Security Management System -- ISMS) มาใช้ ในการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ขั้นพื้นฐานให้แก่องค์กร

3. ประเทศไทยยังขาดแคลนบุคลากรทางด้านการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ ภาครัฐควรเร่งพัฒนา ผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยไซเบอร์ให้เพียงพอกับจำนวนของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งหลายองค์กร ยังขาดแคลนบุคลากรที่ได้รับการ

รับรองทางด้านความปลอดภัยไซเบอร์จากหน่วยงานสากล และมักจะให้ผู้ดูแล เครือข่าย ทำหน้าที่ในการดูแลอาชญากรรมไซเบอร์ไปด้วย

4. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนและเพิ่มการสนับสนุนการดำเนินการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทั้งด้าน ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องกับการรับมือกับอาชญากรรมไซเบอร์อย่างจริงจัง ซึ่งการวิจัยพัฒนาเป็น ส่วนสำคัญในการสร้างความแข็งแกร่งให้แก่บุคลากร และยังช่วยประหยัดงบประมาณในการที่ต้องนำเข้า เทคโนโลยีจากต่างประเทศ

5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาอาชญากรรมไซเบอร์ที่กำหนดโดย ITU มาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อ ยกระดับความสามารถในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาด้านกฎหมาย การพัฒนา ด้านเทคนิค การพัฒนาด้านองค์การ การพัฒนาด้านความสามารถ และการพัฒนาด้านการดำเนินงานร่วม

6. จากการที่อาชญากรรมไซเบอร์ส่งผลเสียหายเป็นวงกว้างและกระทบต่อความมั่นคงของชาติ หน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนควรให้ความสำคัญคับภัยคุกคามไซเบอร์ และควรดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานหรือ ทีมงานซึ่งทำหน้าที่ในป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ให้แก่หน่วยงานของตนเอง

7. การป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ควรมีการปฏิบัติงานในลักษณะเป็นเครือข่าย การปฏิบัติงานเป็น การกระจายหน้าที่การแจ้งเตือนและการรับมือกับภัยคุกคามไซเบอร์ ให้แก่หน่วยงานอื่นที่ดำเนินงานด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

8. การให้ความรู้ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ด้วยการจัดฝึกอบรม หรือจัดทำเอกสาร คู่มือโดยให้ความรู้ที่ทันเหตุการณ์ โดยความรู้ที่ควรเผยแพร่ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมาย ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีในการป้องกัน และความรู้เกี่ยวกับการใช้งานคอมพิวเตอร์ และอินเตอร์เน็ตให้มีความปลอดภัย ซึ่งทุกภาคส่วนควรรู้เท่าทันและตระหนักถึงความเสี่ยงต่ออาชญากรรมไซเบอร์ เพื่อเป็นการป้องกันตนเอง โดยการให้ความรู้ต้องทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

9. ในการพัฒนาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมไซเบอร์ควรจะรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่ เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประชาชน ภาครัฐ องค์กรเอกชน ผู้ให้บริการอินเตอร์เน็ต เพื่อจัดทำข้อกฎหมายที่ชัดเจนเป็นธรรม โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานสิทธิและเสรีภาพและความสมัครใจในการบังคับใช้กฎหมาย โดยคำนึงถึงความชัดเจนใน เกณฑ์การตัดสินคดีว่ากรณีใดผิด กรณีใดไม่ผิด เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีทัศนคติที่ดีต่อกฎหมายที่นำมาบังคับใช้ โดยการสร้างทัศนคติที่ดีควรเริ่มจากการศึกษาปัญหาและร่างข้อกฎหมายร่วมกันจากทุกภาคส่วนที่มีความ เกี่ยวข้อง เพื่อหาจุดร่วมที่เป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อยอดในครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาแนวทางการเชื่อมโยงขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางไซเบอร์ เพื่อสร้างความ เข้มแข็งขององค์กรและสร้างเครือข่ายของหน่วยงานให้สามารถเชื่อมข้อมูลระหว่างกันได้ เนื่องจากไซเบอร์มี การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและมีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ซึ่งการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมนี้เป็นองค์ความรู้ใหม่ เพื่อให้เข้าใจถึงอาชญากรรมแต่ละรูปแบบมี ผลกระทบต่อผู้ใช้งานอย่างไร เพื่อหาแนวทางการป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ในแต่ละรูปแบบได้อย่างเฉพาะ เจาะจง สามารถป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จิรโชค วีระสย, สุรพล ราชกัณฑารักษ์ และสุรพันธ์ ทับสุวรรณ. (2551). รัฐศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์- มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จุลชีพ ชินวรรณโณ. (2546). ความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ 21: ประเทศไทยกับ แนวคิดยุทธศาสตร์และความมั่นคงจากอดีตถึงปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร- สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.

ดนัยวัฒนา รุ่งอุทัย. (2558). ความร่วมมือต้านความมั่นคงของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายใต้อาเซียน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล. (2541). อาชญากรรม. กรุงเทพฯ: พรทิพย์การพิมพ์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2531). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

โสพส พินิจศักดิ์. (2526). การยอมรับบทบาทของบุคลากรด้านอาชญาวิทยาในการบัญชาการตำรวจนครบาล. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม), มหาวิทยาลัยมหิดล.

อริย์ธัช แก้วเกาะสะบ้า. (2560). ศูนย์ไซเบอร์กองทัพบก. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

อัณณพ ชูบำรุง. (2532). ทฤษฎีอาชญาวิทยา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Beccaria, c. (1963). On crime &punishment Indianapolis. New York: Bobbs- Merill.

Cohen, B. J. (1978). Introduction to sociology. New York: McGraw-Hill.

Marketing Oops. (2018). Cyber Security Archives. Retrieved April 12, 2019, from https://www.marketingoops.com/tag/cyber-security/

Mariam, D. C., & Florian, J. E. (2019). The Politics of Cybersecurity: Balancing Different Roles of the State. St Antony's International Review, 15(1): 37-57.

Quinney, R. (1970). The Social Reality Crime. Boston: Little Brown.

Reckless, W.C. (1967). The Crime Problem. New York: Apple-ton Century Crofts.

Sutherland, E. EL, & Cressey, F. G. (1966). Communication of Innovation: A Cross Culturach Approach. New York: The Free.

ThaiPR.NET. (2560). ภัยคุกคามรูปแบบใหม่บน ioT อีเมล์และคลาวด์. Retrieved 15 August 2018, from https://www.ryt9.eom/s/prg/2727778

Whitman, E. M., & Mattord, J. H. (2005). Principles of information security (2rd ed.). New York:

Research Articles

Factors Influencing Generation Z in Choosing an International University in Bangkok

TharanutToh-adam

Bilingual Program, Faculty of Business and Technology,Stamford International University, Thailand.

Tel. 085-910-1617 E-mail: tharanut.toh-adam@stamford.edu

Piyada Dasri

Finance and Accounting Program, Faculty of Business and Technology, Stamford International University, Thailand

Declan Patrick O'Sullivan

General Education Department, Faculty of Communication Arts and Design, Stamford International University, Thailand

Pisal Tenghirun.

The Office of Islamic Affair Committee of Bangkok

Abstract

The objectives of this survey research were:1) to study the relationship between the characteristic factors of Generation Z and the decision makingprocess in choosingan international university in Bangkok that provides degrees taught in the English language medium; 2) to study the relationship betweencareer preparation for Generation Z and the decision making in choosing an international university in Bangkokthat provides degrees taught in the English language medium; 3) to study the relationship betweeninteresting coursework of Generation Z and the decision making process in choosing an international university in Bangkok that provides degrees taught in the English language medium;and 4) to study the relationship betweenteacherswho care about the success of each student of Generation Z and the decisionmaking process in choosing an international university in Bangkok that provides degrees taught inthe English language medium. The total population of high school students in Bangkok in 2016 was 293,574. The correct samplewasdetermined by using Yamane's table, so440 Generation Z students studying in eight high schools in densely populated districtswithin Bangkok, Thailand were selected. The instrument used in gathering data was a 5-point Likert scale questionnaire adapted from Barnes & Noble College, using SPSS software in data analysis.The data was gathered between November 2018 to January 2019. The research results found that there was a relationship between the main characteristic factors of Generation Z and the decision making stage in choosingto study at an international university in Bangkokthat provides degrees taught in the English language medium.The four main characteristic factors included: 1)the relationships between career preparation for Generation Z; 2) interesting coursework of Generation Z; 3) the teachers who care about the success of each student; and 4) the decision making process in choosing to study at an international university in Bangkokthat provides degrees taught in the English language medium..

Keywords: *Generation Z, International University,Career Preparation, Interesting Coursework, Students' Success.*

Received: October 25, 2020, **Revised** Febuary 5, 2021, **Accepted** May 12, 2021

Acknowledgement : The research was supported by Faculty of Business and Technology Stamford International University

Introduction

The communication in English language is increasing its importance nowadays, not only within a working environment, but also in most people's daily life. Beyond English language, modern technology also plays an important role for people using English as an international communication language. The global connection among people using English language is easier because English is one of **the most commonly spoken languages in the world**,English is now the global language of business. Multinational companies are mandating that English is the common corporate language **and it is the main language used on the internet.** However, many Thai people experience some fear and anxiety when communicating with foreigners from different countries because of the lack of their confidence in speaking English language in public (Nimnuch, 2011). Therefore, studying English language is important, as it enables students to confidently communicate withpeople worldwide.

The current students in high schools are in Generation Z, whose specific characteristics are different from students in previous generations. It is generally accepted that people born between the mid-1990s and early or mid-2000s are referred to as Generation Z (Tongwaranan, 2019; Dolot, 2018).

To understand current high school students, teachersneed to know Generation Z's significant characteristics. The term 'Generation Z' refers to *the sharing generation, all technology all the time,* and *who were born almost immediately using digitaltools and apps (*Barnes & Noble College, 2016a). *T*he average attention span of theMillennial generation is 12 seconds, but it is only eight seconds for the Generation Z (Law, 2019; Tongwaranan, 2019). Generation Zgenerally expects on-demand services that are available at any time they want, with either low, or no barriers for access. Therefore, it is essential for organizations to understand the behavioral characteristics,so they will be able to supply relevanteducation for Generation Z

Students in the new generation tend to be far more career-focused much earlier than previous generations had been (Singh &Dangmei, 2016). In fact, Generation Z students tend to thrive when they become immersed within a more direct educational experience, and they even enjoy the challenges of being a physical part of it.

A study undertaken by Barnes & Noble College(2016b) showed that contemporary students wholly expected to be a part of the learning process themselves. They tend to communicate with people by using

online and social networks. They will focus on what they want, and they are easy to ignore anything if the information does not match with their expectations in the "eight-second filter." They realize that English language is important for them to obtain a better position in their future job orto run their own business successfully. Therefore, an international university is a good option for Generation Z students in choosing tofurther their education. In Thailand, there are approximately 45 to 50 international universities that run courses or degrees in the English language medium, which are discussed in detail in the next section.

Research Problem

This research project focused on studying the new education consumers in Generation Z, particularly focusing on the bachelor's degree level of tertiary education.It was important to studythe main characteristics of the Generation Z youthwho were in high schools in the age range between 15-19years-old in 2019, or those born between 2000-2004.The Ministry of Education (Thailand) in2017, reportedthat the number of students in Bangkok in the academic year of 2016only included 444,619 high school students. This number had become substantially reduced from 900,088 in 2015 (Ministry of Education, Thailand, 2017, p43).

This drop is largely based on the demographic changes in recent decades which has created one major dilemma for Thai universities. There has been a dramatic drop in the birthrate in recent decades, which means that there has been huge decline in the number of schoolchildren who are now old enough to go to university. Recent research highlighted this new dilemma that every university is facing: "According to the United Nations, Thailand is the world's third most rapidly ageing country. The percentage of the Thai population that is 65 or older has more than doubled over the last two decades, from 5% in 1995 to 11% in 2017" (Mala, 2019).

In the last fifty years, there has been a serious reduction in the birth rates in Thailand, which fell from 6.2 births per woman in the early 1960s which dropped down to 1.5 in 2017. Therefore, there are now far fewer children which means a huge drop in student numbers and therefore, less demand for higher education (Mala, 2019).Recent research results were published by the University of Washington's Institute for Health Metrics and Evaluation in *The Lancet* medical journal in July 2020. The information highlights the fact that the low birth rate will continue to such an extent that it will create serious long-term consequences in many countries, including Thailand: "23 countries in the reference scenario, including Japan, Thailand, and Spain, were forecasted to have population declines greater than 50% from 2017 to 2100" (Vollset, et al., 2020, p17; Gallagher, 2020).

Research results from Arnanz&Kaewnuch (2019) indicated that there were 173 higher educational institutions under the OHEC (Office of Higher Education Commission) in Thailand in 2015:"including 80 public universities, 73 private tertiary education institutions and 20 community colleges" (Arnanz&Kaewnuch, 2019).

There are approximately fifty international universities in Thailand, or Thai universities that run an international program that is taught in English language medium (WPEN, 2017). There has been an immense

increase in the internationalisation of Thailand's higher education. For example, in 2015, both the public and private higher education institutions combined were providing a total of 1,044 international programs in English language (Michael and Trines, 2018; Australian Government, 2015).

These institutions are also ready to recruit students. It is a modern daydilemma of colleges and universities, including international university management teams,to change or adjust the marketing strategies in these hard times of low numbers of t the annual student intake.Studyingthe Generation Z's characteristics and the influence factors in choosing an international university to further their education is important, especially for each international university.The knowledge of the research results will help to guide the international university management teams to find the best alternatives in the most efficient and effective marketing strategy planning.

Importance of the problem

The decline in the number of high school students because of the drop in the national demographic birth rate in Thailand, directly affects higher educational institutions in preparing appropriate learning programs and the intake of new students in each academic year. Colleges and universities, including international universities using English language programs, need to know the factors that will influence young people choosing the most suitable university for them to study, in order for the university to be able to adjust the relevant marketing strategies to attract a higher intake of students.

Barnes & Noble College (2016c) indicated that Generation Z are generally passionate about the importance and value of higher education, particularly in the way it provides access to the career that they are interested to follow andthe rewards it will provide them financially. Their main reason for heading to a university campus is whether they will be able to find a good job after graduation. Barnes & Noble College (2016b) suggested that the top three factors that persuade young people when choosing which college to study at were: 1) career preparation; 2) interesting coursework; and 3) professors that care about the success of each student. A deeper understanding of Generation Z consumers will require recruitment teams to become aware of how to deliver products, services, and experiences that this elusive and evolving generation is looking for (Kleinschmit, 2019).It is good for colleges and universities to know if these factors influence Generation Z in choosing to study at an international university in Bangkok. The results of this specific study will be able to help the management team of an international university to understand the consumers who are the newest generation and the universities can successfully develop B2C (Business-to-Consumer) marketing strategies for the targeted clients.

Research question

Kleinschmit (2019) highlighted the point that the maincharacteristics of Generation Z includes immense social**media consumption; they tend to prefer cool products to cool experiences; they are entrepreneurial and tech-savvy.**A study undertaken by Barnes &Noble College (2016b) showed that there were four characteristics which wereof most interest to the Generation Z youth: 1) they plan to go from high school directly to college (82%);2) they consider a four-year college or university degree because they want to graduate as fast as possible (77%); 3)they consider studying at a community college (39%);and 4) they are interested in tech or trade school (22%). Since the researchersof this project wantedto know if the **characteristic factors** influenced the decision making of high school students in choosingan international university in the bachelor's degree level in Bangkok, the researchersfocused on a relevant question, as follows: "Do the Generation Z characteristic factors influence the high school students to choose an international university in bachelor's degree level studies in Bangkok, Thailand?" The question relies especially on finding out thefour main characteristic factors of Generation Z students who were specifically studying in high schoolswithindifferent districts of the capital city,Bangkok.

The Objectives of the research

The objectives of this research were to determine certain criteria, described as follows:

1) The relationships between the characteristic factors of Generation Z and the decision making process in choosing an international university in Bangkok.

2) The relationship between career preparation on Generation Z and the decision making process in choosing an international university in Bangkok.

3) The relationship between interesting coursework on Generation Z and the decision making process in choosing an international university in Bangkok.

4) The relationship between teachers who care about the success of each student of Generation Z and the decision making process in choosing an international university in Bangkok.

Review of the relevant literature

2.1Characteristics of Generation Z

LinkedInLearning (2016) described the characteristics of Generation Z as those who were born in 1995–2014. Most of Generation Z were born into a world with immediate interaction of the internet and technology including social media.The Generation Z alsounderstand that the university is one of the pathwaysfor a person to become successful in their career; flexible with modern technology; careful about the status;and easy to

continue theirformal and informal relationships on the social media apps. Therefore, marketing campaigns targeted at Generation Ztend to revolve around the internet and technology, including social media.

The researchers were interestedin Generation Z characteristic factors for being the variables.The researchers used high school students in Bangkok who were born between 2000-2004, or fell within the age range of 14-18 in 2018, to represent Generation Z.

2.2Factorsinfluencing Generation Z in choosing a university

Choosing a university is a significant decision that can easily become overwhelming for some teenagestudents. There are many factors and variables that need to be considered when making the decision. Below here is a description of several important variables that teenagers need to consider when selecting a college or university to study for a degree:

2.2.1 Career Preparation

The purpose of selecting a college for Generation Zwas to help launch a future career, so colleges should decide which programs to add, expand, or eliminate. Campus leaders need to make changes based on the program that workedand would attract new students.

Barnes & Noble College. (2016b) found that career preparation was the number onereason why students go to college. The Generation Zage group was looking for practical education to establish their careers as a stepping-stone in their job progression.

Ash(2019),studied Generation Z students and found that career preparation was one of the top factorsthat students considered when choosing a college. Patel(2017) noted that the Generation Z youth wereconcerned about their career path and wanted to study more in the area of their chosen career before selecting the specific career path for the future. Therefore, career preparation is an important factor in choosing a university.

2.2.2Interesting Coursework

Schwieger&Ladwig (2018)noted that the GenerationZpopulationwerevery creative andentrepreneurial-focused.The classroom design should offer classroomprojects, internships, guest speakers, discussions and debates during classes, participation in competitive events, and providing students with immersive experiences. Interesting coursework is a magnet for young education consumers choosing a university.Generation Z youth were entrepreneurially minded and career focused. They weregenerally looking for an education that would lead them to a successful career and, therefore,the universities' marketing strategies should reflect this motivation by promoting degree majors that theyoung studentswere particularly interested in pursuing.The university can provide information on the program that will prepare students for their future career.

2.2.3 Teachers who care about student success

Patel(2017) suggested that agreat way to engage and connect with the younger generation wasthat every teacher needed to show that they genuinely care about the future and the growth of each student as a holistic human being. Great teachers care about their students to achieve their individual goals. Moreover, teachers care about their students' overall happiness, and their life beyond the classroom.This means that leaders or teachers who understand Generation Z's success is important.

2.3 Decision Making

Harris (2012) defined decision making in twoseparate categories: 1) It is the study of identifying and choosing alternative options based on the values and preferences; and 2) It is the process of sufficiently reducing uncertainty and doubt about the alternatives, which will allow a reasonable final choice to be made.The University of Massachusetts, Dartmouth (2019) indicated that decision making is the process of making choices by identifying a decision, gathering information, and assessing alternative resolutions. Thus, the decision making is the process of choosing the best choice after detailed information analysis.

Conceptual Framework

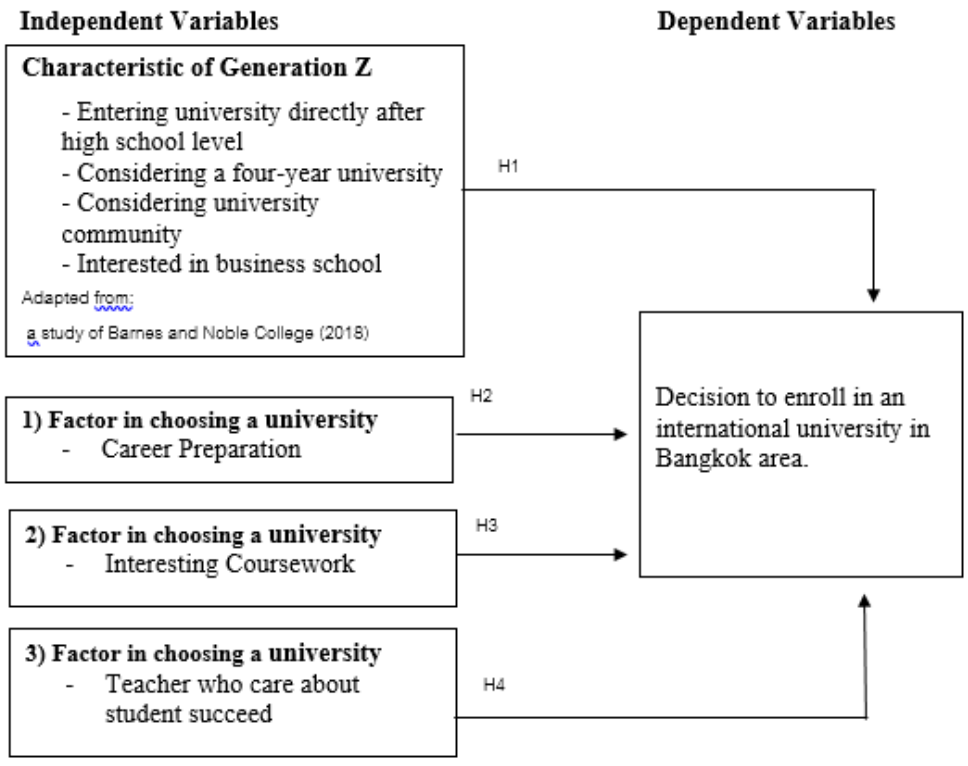

Fiqure 1.1 Conceptual Framework

Hypotheses

Hypothesis 1:There is a relationship between the characteristic factors of Generation Z and the decision making process in choosingan international university in Bangkok.

Hypothesis 2: There is a relationship between career preparation forGeneration Z and the decision making process in choosing an international university in Bangkok.

Hypothesis 3: There is a relationship betweeninteresting coursework forGeneration Z and the decision making process in choosing an international university in Bangkok.

Hypothesis 4: There is a relationship betweenteachers who care about the success of each student inGeneration Z and the decision making process in choosing an international university in Bangkok.

ResearchMethodology

Population and Sample

This specific study was a survey research project. The population used in this study wereGeneration Z students, studying in high schools in Bangkok. The number of studentsas a suitable sample size wastaken fromthe report of the National Statistics Office (Thailand), (2019). There was a total populationof293,574 high school students in Bangkok in 2016, the latest year of the statistics. The number of required samples was calculated based on Yamane's formula (Yamane, 1967).The proportion of sampling from populations> 100,000 is 40 0. The researchersused purposive sampling and selected 440 students from eight schools in the top four most densely populated districts of Bangkok, which were located from Wikisource (2018).The researchers located two schools from densely populated districts and recruited55 students from each school as the participants, both male and female, using accidental sampling to distribute questionnaires to the students.

Research Instrument

Theinstrument used in this study was a questionnaire based on a template supplied fromBarnes & Noble College (1999-2019). It was applied to measure the four main characteristics of Generation Z, which were: 1) career preparation; 2) interesting coursework;3) the teachers who care about the success of each student; and 4) in choosing to study for a degree at an international university in Bangkok. The format of the questionnaire was based on the five-point Likert scale. This methodology allowed students to express their personal degree ofopinion to 'agree' or 'disagree'with each statement. The Likertscale ranged from a) 1= strongly disagree; b) 2= disagree; c) 3= neither; d) 4= agree; e) 5= strongly agree. The data was gathered from 440 high school students, having distributed 440 individual questionnaires.

Validity and Reliability of the instrument

The researchers used factor analysisfor validity assessment. The satisfactory fit offers the opportunity to identify performing items for removal, (≤0.3).The value of all the constructs in this study was above 0.3, therefore, the values indicated that the constructs were valid (Boateng et al., 2018).

In the reliability analysis,the Cronbach's coefficient alpha measurewas 0.846.The most common statistics used in Cronbach's alpha reliability analysis was above 0.7. The value of coefficient alpha of this questionnaire was greater than 0.7.Therefore, itwas acceptable. The reliability was at 95%, with ±5.0%.

Data collection

The researchers contactedschoolteachers in eightselected highschools to prepare55 students in each school,both male and female, using accidental sampling to answer questionnaires.The researchers had fourassistants who had previously had the details of the research project explained clearly enough to help the researchers distribute and collect the questionnaires at the selected schools. The questionnaires were distributed fromThursday November 1, 2018 toThursday January 31, 2019. Each school received 55 copies of the questionnaire.The total of questionnaires for all of the eightschools was 440.

After collectingthe answered questionnaires, the researcherschecked allthe answersto determine which were valid questionnaires and were legitimate for further analysis. The researchers obtained a complete total of400 valid questionnaires that could be tallied and analyzed.

Data Analysis

The researchers sent the 400 valid questionnaires to aprogrammer who had been provided with a detailed explanation, so they could understand the purpose of the study.The programmer analyzedthe datafrom the 400 valid questionnaires. Various statistical techniques were used in analyzing the data,based on percentages, Pearson correlation analysis, and correlation coefficient, using SPSS software in the data analysis. The resultswere as follows:

Table 1: Generation Z's Personal Data Classified by Gender

Gender	No. of Sample	Percentage
Male	156	39
Female	244	61
Total	400	100

From Table 1, it shows that the major group of respondents were female (61%, n=244), followed by male (39%, n=156).

5.1 Hypothesis testing

The results of the hypothesis testing are as follows:

Table 2: The Correlations of four characteristics of GenerationZ in choosing a university

		Decision	Direct Entrance C1	Four-Year Study C2	University Community, C3	Business School C4
Decision		1				
C1	Pearson	0.926	1			
C2	Pearson	0.878	0.795	1		
C3	Pearson	0.678	0.523	0.714	1	
C4	Pearson	0.625	0.785	0.626	0.613	1
	Sig.(2-tailed)	0.003*	0.000*	0.003*	0.004*	

*Significance at 0.05

5.1.1 Hypothesis 1:There is a relationship between the characteristic factors of Generation Z and the decision making process in choosing an international university in Bangkok.

From the information provided in Table 2,it shows that Hypothesis 1 was accepted.There wasa relationship between the Generation Z characteristicsandthe entrance to university directly from high school,with the considerationofa four-year degree study plan, withthe consideration of joining the university community,withthe consideration of studying in the business school;to support the decision making process in choosing an international university.

The significant numbers (2-tailed)were lower than 0.05 level bythe participants desire to enteruniversity directly after high school level, with r = 0.926, p = 0.000. This meansthe results strongly statistically supportedthe hypothesis 1 at a 99.9% confidence level. The consideration to undertake a four-year degree study plan was a negative sig score with r = 0.878, p = 0.000. This means the results strongly statistically supportedthe Hypothesis 1 at a 99.9% confidence level. The consideration to join the university community to help them study was a negative sig score with r = 0.678, p = 0.001. This means the results strongly statistically supportedthe hypothesis 1 at a 99.9% confidence level. The consideration to study ata business school was negative sig score with r = 0.625, p = 0.003. This means the results strongly statistically supportedthe hypothesis 1 at a 99.9% confidence level.

Table 3: The Correlations of the Three Factors on GenerationZin choosing a university

		Decision	Career preparation F1	Interesting coursework F2	Teachers who car aboutstudent success F3
Decision		1			
F1	Pearson	0.859	1		
	Sig. (2-tailed)	0.000*			
	N	400	400		
F2	Pearson	0.929	0.786	1	
	Sig. (2-tailed)	0.000*	0.000*		
	N	400	400	400	
F3	Pearson	0.625	0.678	0.523	1
	Sig. (2-tailed)	0.003*	0.001*	0.018	
	N	400	400	400	400

*Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

From the information provided in Table 3, it shows the correlation among career preparation, interesting coursework, and teachers who care about the success of each student,with the decision making process in choosing an international university inBangkok. All the factors had apositive Pearson correlation to theGeneration Z's decision making process. The most influential factors to the decision making of Generation Zwere interesting coursework, career preparation, and teachers who care about the success of each student, which arearrangedby thedifferent score levels in Table 3.

5.1.2 Hypothesis 2: There is a relationship between career preparation for Generation Z and the decision making process in choosing an international university in Bangkok.

From Table 3, hypothesis 2wasaccepted. There wasa relationship betweencareer preparation on Generation Z, and the decision making process in choosing an international university in Bangkok. The correlation was significant at the 0.00 level (2-tailed) of career preparation, with the scores of r = 0.859, p = 0.000, n = 400. This means the results strongly statistically supportedthe hypothesis 2 at a99.9% confidence level.

5.1.3 Hypothesis 3: There isa relationship between interesting coursework for Generation Z and the decision making process in choosing an international university in Bangkok.

Hypothesis 3 was accepted. There wasa relationship betweeninteresting coursework on Generation Z and the decision making in choosing an international university in Bangkok. The correlation was significant at the

0.00 level (2-tailed) of interesting coursework with these statistics: r = 0.929, p = 0.000, n = 400. This means the results strongly statistically supportedthe hypothesis 3 at a 99.9% confidence level.

5.1.4 Hypothesis 4: There is a relationship between teachers who care about the success of each student of Generation Z and the decision making process in choosing an international university in Bangkok.

Hypothesis 4 was accepted. There was a relationship betweenteachers who care about the success of each student of Generation Z and the decision making process in choosing an international university in Bangkok area. The correlation was significant at the 0.003 level (2-tailed) of interesting coursework with these figures: r = 0.625, p = 0.003, n = 400. This means the results strongly statistically supported the hypothesis 4 at a 99.9% confidence level.

Research findings

Results

The results of this research project showed that the major group of respondents were female (61%, n=244), followed by male (39%, n=156).

1) There is a definite relationship between the main characteristic factors of Generation Z and the decision making process in choosing to study at an international university in Bangkok that provides degrees taught in the English language medium.

2) There is a relationship between career preparation on Generation Z and the decision making process in choosingan international university in Bangkok that provides degrees taught in the English language medium.

3) There is a relationship between interesting coursework on Generation Z and the decision making process in choosing an international university in Bangkok that provides degrees taught in the English language medium.

4) There is relationship between teachers who care about the success of each student of Generation Z and the decision making process in choosing an international university in Bangkok that provides degrees taught in the English language medium.

Discussion of the results

On career preparation for Generation Z, most universities have dedicated Career Services on campus, and these services should be used to refine soft skills. Mock interviews, résumé reviews and career coaching are the perfect way to prepare for working life after graduation. Job fairs and on-campus interviews are also a great chance for students to practice and showcase both their hard and soft skills in a more relaxed, low pressure environment.Colleges and universities should look towards making a partnership with companies that boast a

strong internship program, creating convenient pathways for students who are seeking real-world work opportunities for the first time.

Concerning the area of interesting coursework for Generation Z, previous research by Schwieger&Ladwig (2018) observed thatprograms prepared for high school students wouldneed to attract their attention early by participating in high school events such as campus visits, regional high school competitive events, or assisting with corporate activities. STEM-based initiativespromote science, as*STEM* stands for Science, Technology, Engineering and Mathematics. SinceGeneration Z studentsprefer peer-based information, hands-on experience and stories, providing an understandable perspective, the program should provideGeneration Zhigh school students with opportunities to interact with current university students.

The courses should focus on real-life situations in the workplace and promote soft skills such as using role-play, case studies, mock interview sessions, résumé reviews, career coaching, company visits, blended courses, job fairs, project or active learning. Schwieger&Ladwig (2018) noted that because Generation Z students prefer peer-based information, hands-on experience andstories, then providing the prospective Generation Z school students with opportunities to interact with current university students mightwell prove to be beneficial. The university should have established some links withlong-termMoU (Memorandum of Understanding) to develop partnerships with other large companies to show the students and parents that the university is well prepared to supporteach student's future career path.

LinkedIn Learning (2016) found that 91% of employers agreed that the soft skills development is very important for the future of recruiting and the HR (Human Resources) requirements; 80% claimed that soft skills are becoming increasingly important to achieve company success; and 92% declared that soft skills matter as much or more than hard skills. The soft skills are what companies certainly need, but HR departments argue that they often have difficulty in finding such soft skills, which includes: creativity, persuasion, collaboration, adaptability, and time management.

6.3 Conclusion and policy recommendations/ Recommendations to managers

6.3.1 **Conclusion.**This research project focused on assessing the main factors influencing Generation Z in choosing an international university in Bangkok. The research results will be beneficial for colleges and universities to know if these factors influence Generation Z students in choosing to study for a degree at an international university that provides programs that use the English language medium. The research found that there is a definite and positive relationship between choosing an international university in Bangkok and these variables: the characteristic factors of Generation Z, Career Preparation, Interesting Coursework and Teachers who care about the success of each student.

6.3.2 **Policy recommendations/Recommendations to managers.** The research results will be helpful to the international university management teams, as they will be able to better understand the

consumers who are the youngest generation and the universities willthen be able to successfully develop appropriate B2C marketing strategies for the specifically targeted clients.

a) The academic management team of the universitywill need to provide the relevant activities in the program and the mentor program, so the university will be able to attract far more new students. From the research project results, the researcher found that the characteristics of the Generation Z youth are important in terms of the areas covering Management, the Marketing Department, the Admissions Department, the Customers and the Teachers. First, the education management team should focus more on the university community. The management should create the digital-business-community and face-to-face space for this young generation.Studentswho are concerned with applying to a business school, will realize that their parents still spend a lot of time in the workplace,even though they were born in the extensively used internet atmosphere. They used the internet to search for information easily. They were concerned more in the course detailsin preparingfor their future.

b) The university can provide the career hub to be the job-consulting center for the customers, or student consumers, in this younger generation, and also provide more interactive activities in soft skills. Since parents are often concerned about the percentage of students to obtain a suitable job after graduation; and the variety of opportunities on offer for them to see their children grow into their career path, theMarketing Department should advertise the high percentage of graduates and alumni who became employed in a wide variety of professions, or promote the better career opportunitiesthat students will have when they graduate. This could include the alumni to be invited back to the university, and themore successfulones can offer advice as a career coach or be selected as a special guest speaker. The Admissions Department should provide a university tour to promote the university community and the teaching environment. This could also be used to emphasize to both the students and the parents that the university management level actively does care about each individual students' future.

c) Another important point for an international university to become successful in the education business in supporting the Generation Z customers is changing and maintaining the teachers' mindset. Teachers should care more about each individual student's future. The management team should provide teacher training to focus on this positivemindset and to develop the relevant teaching methods which will open more space for the students to show their abilities in their potential employment skills in the job market. Although the students prefer the digital life or online courses, they would also want to have face-to-face space to enable them to experience physical interaction within a consulting area. The university should prepare this kind of environment on the campus for maintaining and sustaining the competitive advantages in the education business context.

Recommendations for further study

a) The researcher should provide another questionnaire survey in other provinces of Thailand, outside the capital city. The results will provide the ability of making a comparison of the mindset and characteristics of Generation Z students in rural communities with those living in the larger urban cities in Thailand.

b) The further study should focus on othermatters including:the degree programs; the bi-lingual Thai-English programs; specifically focus on the teachers' mindset as a teacher-to-student perspective; or the factors that influence theparent's decision making. These different areas will expand the existing knowledge in the field, but it will also provide a far more holistic approach of the future university education for Generation Z, who are the youth of today and the leaders of tomorrow.

References

Arnanz, J &Kaewnuch, K. (2019). Situation Analysis and level of Readiness of Thai Undergraduate Institutions in Tourism and Hospitalityto Apply for International Accreditation, Focusing on the UNWTO TedQual Certification. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences,* 19(2), 123-138. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/spurhs/article/view/206119/155122

Ash, Genna, (2019), *How Can Gen Z Secure Career Success? Focus of Soft Skills*, [Online] https://www.studyinternational.com/news/gen-z-secure-career-success-soft-skills/

Australian Government, (2015), "*Thailand – Education & Research Partnership Opportunities*," Department Of Education and Training, Australia. https://internationaleducation.gov.au/International-network/thailand/PolicyUpdates-Thailand/Documents/Thailand%20FINAL%20for%20web.pdf

Bangkok Post, "Thailand's Gen Z embraces sustainable practices," *Bangkok Post*, 12 March, 2020. https://www.bangkokpost.com/business/1876704/thailands-gen-z-embraces-sustainable-practices

Barnes & Noble College.(1999-2019). *Use Education Surveys to Gain Academic Insights*[Online].Retrieved October 20,2018,from:https://www.surveymonkey.com/wp-content/uploads/2017/07/question-writing-flowchart.pdf

Barnes & Noble College. (2016a). *College Insights: Understanding Generation Z* [Online]. Retrieved July 15, 2019,from: https://next.bncollege.com/understanding-generation-z/

Barnes & Noble College. (2016b). *Getting to Know Gen Z: Exploring Middle and High Schoolers' Expectations for Higher Education* [Online]. Retrieved September 23, 2019, from: https://www.bncollege.com/wp-content/uploads/2018/09/Gen-Z-Report.pdf

Barnes & Noble College. (2016c). *Make Way Millennials, Here Comes Generation Z.* [Online].Retrieved September 23, 2019,from: https://www.educationdive.com/spons/make-way-millennials-here-comes-generation-z/417470/

Boateng,G. O. et al. (2018). Best Practices for Developing and Validating Scales for Health, Social, and Behavioral Research: A Primer. *Front Public Health,* 6, 149.

Bushell, Ian, "International Education in Thailand – 30 years on," *Bangkok Post*, 28 January, 2020. https://www.bangkokpost.com/business/1845489/international-education-in-thailand-%E2%80%93-30-years-on

Chittinandana, Dhanaporn, NakanangKulnartsiri, JareePinthong, and PaphatsornSawaengsuksant, (2017), "Aging Population: Global Perspectives," Bank of Thailand. https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib_/AgingPopulation.pdf

Dolot, Anna, (2018), "The characteristics of Generation Z," e-mentor , No.2 (74), pp.44–50, http://dx.doi.org/10.15219/em74.1351

FTC Education, (n.d.),*International Programs in Thailand and ASEAN*, Education handbook, Vol.10, part 1, FTC Thailand http://www.ftceducation.com/upload/images/Document/International%20Programs%20in%20Thailand%20and%20ASEAN%20Vol.10%20part%201.pdf

Gallagher, James, "Fertility rate: 'Jaw-dropping' global crash in children being born," BBC News, 15 July, 2020. https://www.bbc.com/news/health-53409521

Harris, R. (2012).*Introduction to Decision Making Part 1:VirtualSalt* [Online]. Retrieved September 9, 2019, from: http://www.virtualsalt.com/crebook5.htm

Kanokpermpoon, Monthon, (2019), "Thinking Skills in Practice: A Case Study of an English Curriculum at a Thai University," *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network Journal*, Vol.12, No.2, pp.49-63. https://www.researchgate.net/publication/335079281_Thinking_Skills_in_Practice_A_Case_Study_of_an_English_Curriculum_at_a_Thai_University

Kleinschmit, M.(2015).*Generation ZCharacteristics: 5Infographics on the Gen Z Lifestyle*[Online]. Retrieved September 2, 2019, from:https://www.business2community.com/infographics/generation-z-characteristics-5-infographics-gen-z-lifestyle-01394477

Law, T. J. (2019).*10 Vital Strategies to Use When Marketing to Generation Z* [Online].RetrievedJune 15, 2019, from: https://www.oberlo.com/blog/marketing-strategies-generation-z

LinkedIn Learning. (2016). *Getting to Know Generation Z2: Generation Z Goes to College* [Online]. Retrieved June 5, 2019, from: https://www.slideshare.net/jwilliams77/getting-to-know-generation-z2

Mala, Dumrongkiat, "Thai universities struggle to keep up," *Bangkok Post*, 4 January, 2019. https://www.bangkokpost.com/thailand/general/1604990/thai-universities-struggle-to-keep-up

Mala, Dumrongkiat, "Enrolment drop stings universities," *Bangkok Post*, 12 June 2017. https://www.bangkokpost.com/thailand/general/1266767/enrolment-drop-stings-universities

Michael, Rachel, and Stefan Trines, (2018), "*Education in Thailand*," WENR (World Education; News and Reviews). https://wenr.wes.org/2018/02/education-in-thailand-2

Ministry of Education (Thailand). (2017). *2016 Educational Statistics Report* [Online].Retrieved August 15, 2019, from: http://www.en.moe.go.th/enMoe2017/images/PDF/statistics2559.pdf page 36-46.

National Statistics Office (Thailand).(2019). *Educational Statistics* [Online].Retrieved August 10, 2019, from: http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/.03aspx

Nimnuch, S. (2011).*English Communication Problems Influencing Thai People to Take English Courses at Language Institutions.* Master of Arts Degree thesis, Thammasat University.[Online].Retrieved June 16, 2019, from: https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=285725

Patel, D. (2017). *10 Ways to Prepare for Gen Z in the Workplace* [Online].Retrieved August 12, 2019, from https://www.forbes.com/sites/deeppatel/2017/03/29/10-ways-to-prepare-for-gen-z-in-the-workplace/#14fc4db629ee

Prasartkul, Pramote; SuchadaThaweesit and SutthidaChuanwan, "Prospects and Contexts of Demographic Transitions in Thailand," *Journal of Population and Social Studies*, Volume 27 Number 1, January 2019: pp.1-22. DOI: 10.25133/JPSSv27n1.001 https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jpss/article/view/119341/113993

QAA (The Quality Assurance Agency for Higher Education), (2019), Country Report: Thailand, British Council, Gloucester, UK. https://www.qaa.ac.uk/docs/qaa/international/country-report-thailand-2019.pdf?sfvrsn=ab3fc081_6

Rhein, Douglas, (2017), "International Higher Education in Thailand: Challenges within a Changing Context," *(JAPPS) Journal of Alternative Perspectives in the Social Sciences*, Vol.8, No.3, pp.281-298. https://www.researchgate.net/publication/327337191_International_Higher_Education_in_Thailand_Challenges_within_a_Changing_Context

Siam Commercial Bank (SCB), (2010), "Thailand's changing consumer demographics and what they mean," *Insight*, EIC (Economic Intelligence Center), Bangkok, Thailand. https://www.scbeic.com/en/detail/file/product/261/dzjgouev7o/816_20100615104737.pdf

Schwieger, D. &Ladwig, C. (2018).*Reaching and Retaining the Next Generation: Adapting to the Expectations of Gen Z in the Classroom*[Online]. Retrieved August 2, 2019, from: https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1179303.pdf

Singh, A. P. &Dangmei, J. (2016).Understanding the Generation Z: The Future Workforce.*South Asian Journal of Multidisciplinary Studies (SAJMS), 3*, 1-5.

Sriwong, Burin T.; GaysornChansiri; SurawutWatana; AuaypornApirakaramwong; SudawadeeChanpiwat; AriyapornNunthiphatprueksa; and NethchanokRiddhagni, (2017), "A Study of an International College Model in the Era of Globalisation,"*Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*, Naresuan University Journal, Thailand, Vol.10, No.1, pp27-41. http://www.journal.nu.ac.th/JCDR/article/view/1718

Taipei Economic & Cultural Office, (2019), "Thailand Universities: Introduction," Thailand. https://www.taiwanembassy.org/uploads/sites/89/2019/11/Thailand-Universities-Introduction-20191121.pdf

Tongwaranan, Tanyatorn, "The power of 8 seconds," *Bangkok Post*,12 August, 2019. https://www.bangkokpost.com/business/1728799/the-power-of-8-seconds

University of Massachusetts Dartmouth.(2019). *7 Steps to Effective Decision Making*[Online].Retrieved September 23, 2019, from: https://www.umassd.edu/fycm/decision-making/process/

UPCEA (University Professional and Continuing Education Association), (2019), "*An Insider's Guide to Generation Z and Higher Education 2019*,"One Dupont Circle, Washington DC, USA. https://upcea.edu/wp-content/uploads/2019/04/Generation-Z-eBook-Version-4.pdf

Vollset, Stein Emil; Emily Goren, Chun-Wei Yuan, Jackie Cao, Amanda E Smith, Thomas Hsiao, Catherine Bisignano, Gulrez S Azhar, Emma Castro, Julian Chalek, Andrew J Dolgert, Tahvi Frank, Kai Fukutaki, Simon I Hay, Rafael Lozano, Ali H Mokdad, Vishnu Nandakumar, Maxwell Pierce, Martin Pletcher, ToshanaRobalik, Krista M Steuben, Han Yong Wunrow, Bianca S Zlavog, Christopher J L Murray, (2020), "*Fertility, mortality, migration, and population scenarios for 195 countries and territories from 2017 to 2100: a forecasting analysis for the Global Burden of Disease Study*," The Lancet, p17. [Online] Published: July 14, 2020 DOI: https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30677-2

Wikisource. (2018). *List ofDistricts in Bangkok Arranged by the Density of Population*[Online]. Retrieved June 12, 2019, from: https://th.wikisource.org/wiki/List of districts in Bangkok arranged by the density of population

WPEN (Wellington Private Education Network), (2017), "Guide to International Entry Requirements to Bachelor's Degree at Universities in Thailand." [Online]

http://www.nzstudyth.com/admin/ckfinder/userfiles/files/GuidetoInternationalEntryRequirementstoBachelorsDegreeatUniversitiesinThailand.pdf

Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis*[Online]. Retrieved August 2, 2019, from: http://www.rncc.ac.th/Media/General_Management/2_2553_nitipong/3.pdf

Research Articles

The effect of the EchoEnglish application on EFL students' speaking skills

Watchana Krajangjob
Master of Arts in English, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University
Email: Watchana.nstru@gmail.com
Supaporn Yimwilai
Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University
Email: supapoy@g.swu.ac.th

Abstract

Thai government have created and promoted an application named the EchoEnglish application which aims to help Thai people to improve their English communication. The aim of this application is to increase level of confidence in speaking. Learners can achieve their learning goals and relieve their fear when they are speaking, keeping motivated. Therefore, this study aims to investigate the effect of the EchoEnglish application on EFL students' speaking skills.

This result was conducted to investigate the effects of EchoEnglish application on EFL students' speaking skill (total scores), to investigate the effects of EchoEnglish application on EFL students' sub speaking skills (Fluency, Pronunciation, Vocabulary), and to compare the effects of EchoEnglish application on the speaking skills of Math-Science students to those of English-Chinese students. Furthermore, this study was aimed to explore EFL students' opinions about learning English speaking through the EchoEnglish application. This chapter presents the results of the study. The results of the research objectives regarding the effects of EchoEnglish application on EFL students' speaking skills (total scores), the effects of EchoEnglish application on EFL students' sub speaking skills (Fluency, Pronunciation, Vocabulary), the comparison of the effects of EchoEnglish application on the speaking skills of Math-Science students to those of English-Chinese students. It showed the differences between the students' speaking before and after the experiment. Furthermore, students' opinions about learning English speaking through the EchoEnglish application were presented.

Keywords: *EchoEnglish application, EFL students, speaking skills*

Received: December 12, 2020, **Revised** March 4, 2021, **Accepted** May 23, 2021

Acknowledgement : The research was supported by Faculty of Humanities Srinakharinwirot University

Introduction

English has undoubtedly become important in daily life. English is more worldwide than all other spoken languages. In addition to the 341 million native speakers, there are 150 to 300 million speakers who use it as a second language and 100 to 1,000 million speakers who use it as a foreign language (Gerard, 2000; Mahu, 2012). Moreover, English is now the major communication media among nations, parts of nations, and organizations. For example, it is the official language for the United Nations and the ASEAN Economic Community (AEC). It is also the most commonly used language for acquiring access to the world's resources. Books, magazines, and newspapers written in English are available in many countries around the world. English is also the most commonly used language in the internet. Due to its increasing importance, English proficiency is an advantage.

English is also essential in Thailand. The ASEAN Economic Community (AEC), launched in 2015, intends to open up a free labor market between the ten ASEAN member countries; as a result, professionals and skilled workers with advanced English language proficiency have an advantage during job seeking because English is the common medium for international communication in both public and private sectors. Consequently, strong English language skills are necessary for Thai students if they are to gain maximum advantage of the 2015 AEC opportunities. Accordingly, the Ministry of Education (2002) put great emphasis on English language communication (Ministry of Education, 2002). This development made the need for advanced communication in English even greater.

Speaking is considered the most important among all four English skills. Speaking is the process of producing and receiving information in language between speakers and receivers through the use of verbal and non-verbal symbols. Many scholars claim that speaking is the most important skill, especially in foreign language learning, because people use it to communicate for different functions and purposes (Kayi, 2006; Khamkhien, 2010; Nunan, 1991). Moreover, speaking is used twice as much as reading and writing in our communication (Rivers, 1987). In addition, speaking is the most important quality that employers require of graduates. As Harvey (2000) noted, possessing good speaking skills is an indicator to succeed in job application because it is first seen by employers. Therefore, mastering speaking skills is the most important aspect of learning a second or foreign language (Harvey, 2000)

However, developing speaking skills is not easy for EFL students. Many research studies revealed that Asian countries where English is learnt as a foreign language find difficulties. (Sawir, 2005; Tanveer, 2007; Tuan & Mai, 2015). Similarly, Thai students still face difficulties in speaking English although they have studied English for many years. It was found that many Thai students could not use English skills effectively, especially listening and speaking (Jaiyai et al., 2005). There are a lot of teaching methods employed to improve English speaking skills; however, it leads to insufficient results (Wanich, 2014)

There are many factors that cause difficulties in speaking English among Thai students. They hardly have chances to use English in their daily lives. They use English only inside classroom and are rarely exposed to authentic English language environments that allow them to use English. The most important factor is that they are lack of confidence to speak English with their teacher and classmates. Confidence factor, as an important aspect of the affective factors, is generally assumed to have a significant role in successful learning. Numerous research studies have reported that learners with high confidence are able to perform easily while learners who lack confidence are usually not able to develop their speaking skills (Dornyei, 2001; Krashen, 1981; Viswat & Jackson, 1993). Confidence also provides learners with the motivation and energy to become positive about their own learning and drive them to acquire the targeted language. On the other hand, students who lack confidence are fearful, timid, and reluctant to speak in class ((Ni, 2012). Therefore, it is very important to provide students with environments where they have the opportunities to use English at ease and which are supportive to develop confidence.

Nowadays, advances in information and communication technologies offer new opportunities for enhancing the quality and effectiveness of language teaching and learning. The possibility of mobile technology plays an important role to motivate students to participate in communicative activities. Mobile learning can offer students multimedia interaction with their peers, like listening to each other and recording their spoken production. Moreover, mobile technology makes more convenient for students to conduct a wide range of activities, particularly those that can make students interact with each other and share what they have studied. More importantly, mobile learning creates a safe environment for the students to practice and to gain more confidence in English speaking. According to Kelso (2010), technology assists English language students to excel in a 21st-century education environment; teaching English through technology can provide a less threatening environment for language learning (Kelso, 2010). That is, when students practice speaking on their own with the aid of a mobile learning application, the stress and anxiety entirely decreases. Therefore, mobile devices may become a good alternative to teach speaking skills.

Recently, Thai government have created and promoted an application named the EchoEnglish application which aims to help Thai people to improve their English communication. The aim of this application is to increase level of confidence in speaking. Learners can achieve their learning goals and relieve their fear when they are speaking, keeping motivated. Thai government has promoted the application to be used to enhance speaking skills among Thai people in schools and workplaces. Research studies on the effect of this application on speaking skills have not found yet; its impacts are not clear yet. Therefore, this study aims to investigate the effect of the EchoEnglish application on EFL students' speaking skills

Objectives

1. To investigate the effects of EchoEnglish application on EFL students' speaking skills in Science-Math Program

2. To investigate the effects of EchoEnglish application on EFL students' speaking skills in Chinese-English Program

3. To compare the effects of EchoEnglish application on the speaking skills of Science-Math Program' to those of Chinese-English Program.

4. To investigate the EFL students' opinions about learning English speaking through the EchoEnglish application.

Research Design

The present study relies on a triangulation method: combining quantitative and qualitative data collection. According to Cresswell (2002), the purpose of a triangulation method is "to simultaneously collect both quantitative and qualitative data, merge the data, and use the results to understand a research problem" (Creswell, 2002). The quantitative data will consist of students' pretest and posttest scores from speaking test and scores obtained from a questionnaire. The qualitative data will include the open-ended part of the questionnaire and an interview. The data from the open-ended part and interview data will be triangulated each other.

The participants will consist of 70 tenth-grade students studying in the second semester of the 2019 academic year at Surasakmontree school. These participants are selected via purposive sampling and will be divided into two experimental groups. The participants will be taught using the EchoEnglish application.

Instruments

The instruments in this study will include lesson plans, an English speaking test, a questionnaire, a semi-structure interview, and the rubric of speaking skills.

The researcher will ask three specialists to review the instruments, an English speaking test, and a questionnaire in order to determine their validity. Each specialist will determine whether each instrument is valid and will also comment on the language use. The reliability and item facility will be determined in the pilot phase study. To determine the reliability, all research instruments will be tried out with students who are not the participants in this study. The instruments will be analyzed using the reliability coefficient Cronbach's alpha

Data Collection

This study will last 8 weeks. In the second week of the second semester in 2019 academic year, the participants will be asked to sign the consent form and will complete the pretest. Soon after the pretest, two experimental groups will be taught by lesson plans based on the EchoEnglish application. After the instruction, the students in both groups will take the posttest and complete the questionnaire to study their opinions. The researcher will ask students in both experimental groups to volunteer for the interview; the interview will be conducted after students' completing the questionnaire

Results and Discussion

The effects of EchoEnglish application on EFL students' speaking skills (total scores)

To investigate the effects of the EchoEnglish application on EFL students' speaking skills. The mean scores of the pretest and the posttest were calculated using descriptive statistics for the means and standard deviation, and then the mean scores of the pretest and the posttest of the participants were compared using a paired t-test. Table 1 showed the overall means scores of the pretest and the posttest of the experimental group 1 and the experimental group 2.

Table 1: The overall means scores of the pretest and the posttest of the experimental group 1 and the experimental group 2.

Group		Mean	S.D	t	df	Sig. (2-tailed)
1	Posttest	12.29	1.13	26.398	34	0.000
	Pretest	5.86	1.56			
2	Posttest	12.34	1.28	21.566	34	0.000
	Pretest	5.89	2.00			

As present in the table 1, for the experimental group 1, the results show there was a significant difference between the mean scores of the pretest and the posttest at the 0.05 level. The mean scores of the posttest (M=12.29, S.D=1.13) were higher than the mean scores of the pretest (M=5.86, S.D=1.56). For the experimental group 2, the results show there was a significant difference between the mean scores of the pretest and the posttest at the 0.5 level. The mean scores of the posttest (M=12.34, S.D=1.28) were higher than the mean scores of the pretest (M=5.89, S.D=2.00). It can be concluded that the EchoEnglish application effected on the EFL students' speaking skills. Several scholars conducted research studies on the use of mobile technology and its applications for improving speaking skills. Mobile technology and applications are viewed as potentially significant aids to language learning. For example, Hwang et all (2014) studied EFL students' attitudes toward learning activities supported by a mobile learning system to develop EFL students' listening and speaking skills. The finding showed that students were more motivated to practice English skills when they used a mobile learning system. Moreover, it was found that their attitudes toward the learning activities are positive (Hwang, 2014)

The effects of EchoEnglish application on EFL students' sub speaking skills (Fluency, Pronunciation, Vocabulary)

To investigate the effects of the EchoEnglish application on EFL students' sub speaking skills (Fluency, Pronunciation, Vocabulary). The mean scores of the pretest and the posttest of the sub speaking skills were calculated using descriptive statistics for the means and standard deviation, and then the mean scores of the pretest and the posttest of the sub speaking skills were compared using a paired t-test. The table 2 showed the

overall mean scores of the pretest and the posttest of sub speaking skills of the experimental group 1 and the experimental group 2.

Table 2: The overall mean scores of the pretest and the posttest of sub speaking skills of the experimental group 1 and the experimental group 2

Sub skills	Group		Mean	S.D	t	df	Sig. (2-tailed)
Fluency	1	Posttest	4.03	0.71	14.083	34	0.000
		Pretest	2.03	0.79			
	2	Posttest	4.06	0.73	15.796	34	0.000
		Pretest	1.74	0.82			
Pronunciation	1	Posttest	4.00	0.64	16.498	34	0.000
		Pretest	1.89	0.68			
	2	Posttest	4.11	0.58	17.198	34	0.000
		Pretest	1.94	0.80			
Vocabulary	1	Posttest	4.26	0.61	18.059	34	0.000
		Pretest	1.94	0.74			
	2	Posttest	4.17	0.77	12.635	34	0.000
		Pretest	2.20	0.80			

As presented in table 2, for the experimental group 1, the results showed that there was significant difference between the mean scores of the pretest and the posttest at the 0.05 level. The mean score of the posttest of fluency (M=4.03, S.D=0.71) were higher than the mean scores of the pretest (M=2.03, S.D=0.79), the mean scores of the posttest of pronunciation (M=4.00, S.D=0.64) were higher than the mean score of the pretest (M=1.89, S.D=0.68), and the mean scores of the posttest of vocabulary (M=4.26, S.D=0.61) were higher than the mean scores of the pretest (M=1.94, S.D=0.73). In the same way, for the experimental group 2, the results showed that there was significant difference between the mean scores of the pretest and the posttest at the 0.05 level. The mean scores of the posttest of fluency (M=4.06, S.D=0.73) were higher than the mean scores of the pretest (M=1.74, S.D=0.82), the mean scores of the posttest of pronunciation (M=4.11, S.D=0.58) were higher than the mean scores of the pretest (M=1.94, S.D=0.80), and the mean scores of the posttest of vocabulary (M=4.17, S.D=0.66) were higher than the mean scores of the pretest (2.20, S.D=0.80). This means that the mean scores of the posttest of sub skills were significantly higher than the mean scores of the pretest in both the experimental group 1 and the experimental group 2. It can be concluded that the EchoEnglish application effected on EFL students' sub speaking skills (Fluency, Pronunciation, Vocabulary).

The comparison of the effects of EchoEnglish application on the speaking skills of Math-Science students to those of English-Chinese students.

To compare the effects of EchoEnglish application on the speaking skills of Math-Science students to those of English-Chinese students, the data were analyzed by using mean score and standard deviation. To compare whether there was significant difference between the mean score of the students in Math-Science group and English-Chinese group, an independent t-test analysis were employed. The results were presented in table 3

Table 3: The comparison of speaking skills of Math-Science students to those of English-Chinese students.

	Group	Mean	S.D	df	t	p-value
Pretest	Math-Science	5.86	1.56	68	-0.067	0.947
	English-Chinese	5.89	2.00			
Posttest	Math-Science	12.29	1.13	68	-0.198	0.844
	English-Chinese	12.34	1.28			

As presented in table 3, the results revealed that before the experiment, there was no statistical difference between the mean scores of the students in the Math-Science group and those of the English-Chinese group (t=-0.067, p=0.947). The mean scores from the speaking skills pretest of the Math-Science students and the English-Chinese students were 5.86 and 5.89 with the standard deviations of 1.56 and 2.00 respectively. It can be concluded that the students in the Math-Science group and the English-Chinese group were in the same level.

After the experiment, the result showed that there was no statistical difference between the mean scores of the students in the Math-Science group and those of the English-Chinese group (t=-0.198, p=0.844). The mean scores from the speaking skills posttest of the Math-Science students and the English-Chinese students were 12.29 and 12.34, with the standard deviations of 1.13 and 1.28 respectively. This means that the mean scores of the posttest were higher than the mean scores of the pretest in both groups.

Figure 1 illustrates a graphical comparison of the mean scores of speaking skills of students in the Math-Science group and the English-Chinese group before and after the experiment.

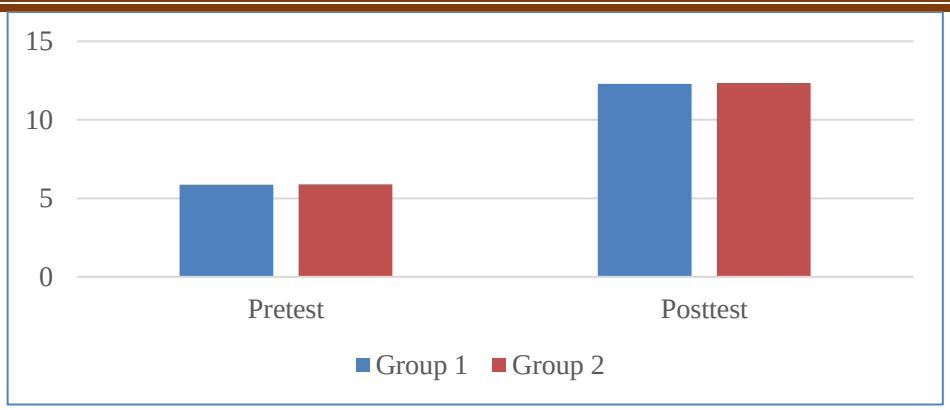

Figure 1: The mean scores of the Math-Science and the English-Chinese students

As shown in Figure 1, the results showed that after the experiment the mean scores of students in the Math-Science group and the English-Chinese group were higher than those of before the experiment. That is, the mean score of the posttest outperformed the mean score of the pretest. The results also indicated that after the experiment, the students in the Math-Science group and the English-Chinese group improved their speaking skills. It can be concluded that the EchoEnglish application effected on EFL students' speaking skills both Math-Science students and English-Chinese students. Similarly, Bitter and Meylani (2016) studied the effects of a mobile English speaking application (Qooco Kids English) on the speaking ability of students in two schools. The significant statistical findings indicated that the Qooco Kids English application increases student achievement in both spoken and written English (Bitter & Meylani, 2016) and Kusmaryani et al (2019) investigated the influence of mobile applications on students speaking skills and critical thinking in English language learning. The study used a mixed method to obtain the quantitatively and qualitatively data. The statistic result showed that mobile applications used as learning assistance positively optimized students' speaking skills and critical thinking in English language learning. The result from the interview revealed that students were very enthusiastic exploring and practicing English skills by using mobile learning applications. They also suggested that mobile learning applications are applicable for any subjects (Kusmaryani, Musthafa, & Purnawarman, 2019)

Students' opinions about learning English speaking through the EchoEnglish application.

To explore students' opinions about learning English speaking through the EchoEnglish application, students were required to answer the questionnaire on students' opinions about learning English speaking through the EchoEnglish application by rating each item on five-rating scales from strongly agree =5, agree = 4, neutral = 3, disagree = 2, strongly disagree = 1. The scores from questionnaire were analyzed and calculated for the mean and standard deviation. After that, the mean scores were interpreted into five levels from highly negative to very positive. Table 4 showed students' opinion about learning English speaking through EchoEnglish

application of the experimental group 1 and table 5 showed students' opinion about learning English speaking through EchoEnglish application of the experimental group 2

Table 4: students' opinion about learning English speaking through EchoEnglish application of the experimental group 1.

Questionnaire items	M	S.D.	Level
1. Using the EchoEnglish app to practice speaking skills is more fun.	4.17	0.86	Very positive
2. Using the EchoEnglish app to practice speaking skill is less stressful.	4.54	0.51	Very positive
3. I can use the vocabulary learnt by the EchoEnglish app better, since they provide me with more pictures, sound, definition, examples.	4.20	0.83	Very positive
4. The EchoEnglish app helps me become more confident in speaking.	4.77	0.43	Very positive
5. By participating in frequent non-threatening situations/ testing (with apps), I am now able to face more challenging ones in real life.	4.60	0.55	Very positive
6. The EchoEnglish app allows me to interact better in the class.	4.49	0.51	Very positive
7. The EchoEnglish app helps enhance my speaking skill.	4.54	0.61	Very positive
8. Learning speaking through the EchoEnglish app is more practical than through textbooks.	4.51	0.56	Very positive
9. The use of the EchoEnglish app in learning environments encourages me to participate in learning activities.	3.77	0.84	Positive
10. Interacting with the EchoEnglish helps me remember vocabulary, expressions, sentence structure better.	4.11	0.80	Very positive
Average	**4.37**	**0.22**	**Very positive**

As shows in table 4, the overall of the mean scores of students' opinion about learning English speaking through EchoEnglish application was very positive level (mean score = 4.37 and standard deviation = 0.22). The result revealed that the students had very positive opinion about learning English speaking through EchoEnglish application. Based on the mean scores of students' opinions, the statements which received the highest mean scores was "The EchoEnglish app helped me became more confident in speaking" (M=4.77, S.D=0.43). The second was "By participating in frequent non-threatening situations/ testing (with apps), I was able to face more challenging ones in real life" (M=4.60, S.D=0.55). The third was "Using the EchoEnglish app to practice speaking skill is less stressful" (M=0.54, S.D=0.51) and "The EchoEnglish app helps me enhance my speaking skills" (M=0.54, S.D=0.61). The statement which received lowest mean scores was "The use of the EchoEnglish app in learning environments encouraged me to participate in learning activities" (M=3.77, S.D=0.84). Although this

statement received the lowest mean scores, it was still in the positive level. It can be concluded that students had very positive opinion about learning English speaking through EchoEnglish application

Table 5: students' opinion about learning English speaking through EchoEnglish application of the experimental group 2.

Questionnaire items	M	S.D.	Level
1. Using the EchoEnglish app to practice speaking skills is more fun.	4.74	0.51	Very positive
2. Using the EchoEnglish app to practice speaking skill is less stressful.	4.54	0.56	Very positive
3. I can use the vocabulary learnt by the EchoEnglish app better, since they provide me with more pictures, sound, definition, examples.	4.43	0.61	Very positive
4. The EchoEnglish app helps me become more confident in speaking.	4.69	0.47	Very positive
5. By participating in frequent non-threatening situations/ testing (with apps), I am now able to face more challenging ones in real life.	4.40	0.70	Very positive
6. The EchoEnglish app allows me to interact better in the class.	4.49	0.61	Very positive
7. The EchoEnglish app helps enhance my speaking skill.	4.34	0.68	Very positive
8. Learning speaking through the EchoEnglish app is more practical than through textbooks.	4.23	0.69	Very positive
9. The use of the EchoEnglish app in learning environments encourages me to participate in learning activities.	4.17	0.86	Very positive
10. Interacting with the EchoEnglish helps me remember vocabulary, expressions, sentence structure better.	3.94	0.80	Positive
Average	**4.40**	**0.23**	**Very positive**

As shows in table 5, the overall of the mean scores of students' opinion about learning English speaking through EchoEnglish application was very positive level (mean score = 4.40 and standard deviation = 0.23). The result revealed that the students had very positive opinion about learning English speaking through EchoEnglish application. Based on the mean scores of students' opinion, the statement which received the highest mean scores was "Using the EchoEnglish app to practice speaking skills was more fun" (M=4.74, S.D=0.51). The second was "The EchoEnglish app helps me become more confident in speaking" (M=4.69, S.D=0.47). The third was "Using the EchoEnglish app to practice speaking skill is less stressful" (M=4.54, S.D=0.56). The statement which received lowest mean scores was "Interacting with the EchoEnglish helps me remember vocabulary, expressions, sentence structure better" (M=3.94, S.D=0.80). Although this statement received the lowest mean scores, it was still in the positive level. It can be concluded that students had very positive opinion about learning English speaking through EchoEnglish application.

As shows in table 4, the overall of the mean scores of students' opinion about learning English speaking through EchoEnglish application was very positive level (mean score = 4.37 and standard deviation = 0.22). As shows in table 5, the overall of the mean scores of students' opinion about learning English speaking through EchoEnglish application was very positive level (mean score = 4.40 and standard deviation = 0.23). Some researchers studied the effect of mobile applications on students' anxiety in English speaking classes. Han and Keskin (2016) explored the impact of using WhatApp application on alleviating students' speaking anxiety (FLSA) and their feelings about the activities. The result showed that WhatsApp significantly impacted the students' language acquisition by lowering EFL speaking anxiety (Han & Keskin, 2016) In the same way, Machmud and Abdulah (2018) studied the effect of mobile applications on students' speaking skills and their anxiety. The result showed that the speaking ability of students taught by using mobile phone applications was significantly higher than the students by using conventional teaching method. The speaking ability of the high-anxiety students taught by using mobile phone applications was higher than the high-anxiety students taught by conventional teaching method, and the speaking ability of low-anxiety students taught by using mobile phone applications was also higher than low-anxiety students taught by conventional teaching method (Machmud, 2014)

The data from interview

The results from interviewing students supported the results from the questionnaires. That is, students had very positive opinion about learning English speaking through EchoEnglish application. It was found that students enjoyed learning English through this application in class which help them practice English speaking better. All students (100%) responded they learned how to pronounce the words or sentences and use appropriate vocabularies. Moreover, it was found that students enjoyed learning English through this application which helped them understood western culture. All students (100%) responded they learned some new western culture from the EchoEnglish application. Additionally, the EchoEnglish application encouraged students to speak English. These interview data showed that students had very positive opinions about learning English speaking through EchoEnglish application. From students' judgments above, they responded the EchoEnglish application could enhance their speaking effectively as well as their understanding of western cultures. Furthermore, they enjoyed learning English through the EchoEnglish Application and felt satisfied with studying English subject, and this led them to speak English with confidence in their daily lives. The EchoEnglish application covers all English language competence. It was created appropriate to Thai people. According to Taipetch (2019), learners will be encouraged interaction and can practice English language skills: listening, speaking, reading, and writing from the various contents which relates to the topics. Moreover, the contents are related to careers for example English for restaurant services, English for OTOP and SME, English for taxi, and English for spa receptionist and therapist, so the contents can be applied to learners' real life and works. Because

the content in each topic are presented both in Thai and in English, Thai people can understand the contents easily.

It can be concluded that this study confirms the advantages of using the EchoEnglish application in English speaking skills learning. That is, this application provided several advantages for students. Firstly, it supported active learning and student-centered learning styles in a diverse of the students' demographic background. Students can learn speaking themselves and students in both groups improved their speaking skills Secondly, it helped students gained speaking knowledge by practicing their newly acquired English speaking skills in active learning environments. Furthermore, it offers greater opportunities for students to use language in real life situations. Thirdly, it also increased students' motivation and engagement for learning. Finally, this methodology can support students to be successful in 21st century. As discussed above, the EchoEnglish application could be introduced as alternative method to assist English speaking learning in EFL classroom, and improve English teaching of EFL instructors.

References

Bitter, G. G., & Meylani, R. (2016). The Effect of an m-Learning English Speaking Software App on Students in the Chiang Rai Municipality Schools 6 and 7 in Thailand. International Journal of Innovation Education and Research, 4(11), 82-100.

Dornyei. (2001). Motivational strategies in the language classroom.

Gerard, K. (2000). How to teach pronunciation. Edinburgh, England: Peason Education.

Harvey, L. (2000). New realities: The relationship between higher education and employment.Tertiary Education & Management, 6(1), 3-17.

Han, T., & Keskin, F. (2016). Using a mobile application (WhatsApp) to reduce EFL speaking anxiety. Gist: Education and Learning Research Journal (12), 29-50.

Hwang, W. Y., Huang, Y. M., Shadiev, R., Wu, S. Y., & Chen, S. L. . (2014). Effects of using mobile devices on English listening diversity and speaking for EFL elementary students. Australasian journal of educational technology, 30(5), 503-516.

Kayi, H. (2006). Teaching Speaking: Activities to Promote Speaking in a SecondLanguage. . The internet TESL journal. Retrived from http://iteslj.org/Techniques/Kayi-TeachingSpeaking.html.

Khamkhien, A. (2010). Teaching English Speaking and English Speaking Tests in the Thai Context: A Reflection from Thai Perspective. English Language Teaching, 3(1), 184-190.

Kelso, K. (2010). Educational technologies for English language learners: English as a second language. Center for Digital Education. Strategy Paper. Retrieved from www. centerdigitaled. com.

Krashen, S. D. (1981). Second language acquisition and second language learning: Pergamon Press Inc.

Kusmaryani, W., Musthafa, B., & Purnawarman, P. (2019). The influence of mobile applications on students' speaking skill and critical thinking in English language learning. Paper presented at the Journal of Physics: Conference Series.language teaching, 3-16.

Machmud, K., & Abdulah, R. (2014). Using mobile phone to overcom students' anxiety in speaking English. Paper presented at the SHS web of conferences.

Mahu, D.-P. (2012). Why Is Learning English So Beneficial Nowadays? International Journal of Communication Research, 2(4), 374.

Nunan, D. (1991). Language teaching methodology: A textbook for teachers. London, UK: Prentice hall.

Ni, H. (2012). The effects of affective factors in SLA and pedagogical implications. Theory & Practice in Language Studies, 2(7).

Rivers, W. M. (1987). Interaction as the key to teaching language for communication. Interactive Taipetch. (2019) EchoEnglish application.

Viswat, L. J., & Jackson, S. A. (1993). Training students to learn on their own. TESL reporter, 26(1), 16-23.

บทความวิจัย

โมเดลการพัฒนาทักษะด้านอาชีพและทักษะด้านสารสนเทศทางการบัญชีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล 4.0 ในเขตกรุงเทพมหานคร

ชลิต ผลอินทร์หอม
กรรมผู้จัดการบริษัท เดอะ ไดนามิค โค้ชชิ่ง จำกัด นักวิชาการอิสระ
ไกรวิทย์ หลีกภัย
ที่ปรึกษา บริษัท เดอะ ไดนามิค โค้ชชิ่ง จำกัด นักวิชาการอิสระ

บทคัดย่อ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลการพัฒนาทักษะด้านอาชีพต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล 4.0 และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศทางการบัญชีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล 4.0โดยทำการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์การพัฒนาทักษะด้านอาชีพและทักษะด้านสารสนเทศทางการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล 4.0 ในเขตกรุงเทพมหานคร มีตัวแปรตามซึ่งจำแนก ออกเป็น 2ด้านดังนี้ 1) ทักษะด้านวิชาชีพบัญชียุคดิจิทัล ได้แก่ 1.ด้านวิชาชีพบัญชี 2. ด้านภาษีอากรธุรกิจ3. ด้านคุณค่าทางวิชาชีพ 4. ด้านภาษา 5. ด้านการบริหารการจัดการ และ 2)ทักษะด้านสารสนเทศในยุคดิจิทัลได้แก่ 1.ด้านความสามารถในการกำหนดประเภทและขอบเขตสารสนเทศทางบัญชี 2.ความสามารถในการเข้าถึงสระสระสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ 3. ด้านความสามารถในการประเมินสาระสนเทศทางบัญชีและแหล่งสารสนเทศทางบัญชี 4. ด้านความสามารถในการใช้สารสนเทศทางบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับตัวแปรตาม ได้แก่ ผู้สอบบัญชี ในเขตกรุงเทพมหานครงานวิจัยนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (CPA)ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน การที่เลือกเป็นผลจากการที่เป็นกลุ่มนักวิชาชีพบัญชีทางด้านการตรวจสอบและรับรองงบการเงินให้แก่ธุรกิจต่างๆทั้งขนาดย่อมและขนาดใหญ่ซึ่งถือว่าเป็นวิชาชีพบัญชีที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการดำเนินงานทางธุรกิจในประเทศไทย ทำการศึกษาการวิจัยรูปแบบการผสมผสานการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL 8.80 เพื่อทำการเปรียบเทียบถึงความกลมกลืนระหว่างโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยเกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน(GFI)มีค่าเท่ากับ 1.000 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.9680 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.02104 ซึ่งเข้าใกล้ศูนย์ ซึ่งผลการวิจัยสามารถใช้โมเดลการพัฒนาทักษะด้านอาชีพและทักษะด้านสารสนเทศทางการบัญชีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล 4.0 ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ: *ทักษะด้านสารสนเทศทางการบัญชี, ทักษะด้านอาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล 4.0, คุณภาพการสอบบัญชี, ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี*

Received: December 12, 2020, **Revised** Febuary 14, 2021, **Accepted** May 23, 2021

Development model of professional skills on auditing quality of professional accountants in the digital economy 4.0 era in in Bangkok's

Chalit Polinhom
The Dynamic Coaching Company Limited
Krivit Leekpai
The Dynamic Coaching Company Limited

Abstract

This research's objectives were to study the factors affecting the development of professional skills on auditing quality of professional accountants in the digital economy 4.0 era and to study the factors affecting the development of accounting information skills on quality. Auditing of professional accountants in the digital economy 4.0 era. They are analyzing the relationship model, career development, and accounting information skills of professional accountants in Bangkok's digital age 4.0 era. There are variables classified into two areas: 1) Professional accounting skills in the digital age: 1. Accounting profession 2. Business taxation 3. Professional value 4. Language 5. Management and 2) Information skills in the digital age are 1. Ability to define types and scope of accounting information 2. Ability to access information pool effectively 3. Ability to assess accounting information and accounting information sources 4. Ability to use accounting information effectively for the follow-up variables were the auditors in the Bangkok area. The sample group was 400 Certified Public Accountants (CPA) in Bangkok, selected as a result of being a professional accountant in auditing and certifying financial statements for businesses. Both small and large This is considered an accounting profession essential to economic development and business operations in Thailand. The LISREL 8.80 package was conducted in the LISREL 8.80 program to compare the harmonization between the developed model and the empirical data. The empirical data developed is in harmony with the observed data. Corresponding to the analysis results, the harmonization index (GFI) is 1.000, the modified harmony index (AGFI) is 0.9680, which is closer to 1, and the mean square root index of the part. The remaining (RMR) is equal to 0.02104, which approaches zero. This research can be used to develop professional skills and accounting information skills to the auditing quality of digital accountants in the digital age 4.0 era in Bangkok.

Keywords: *Accounting Information Skills, Professional Accounting Skills in the Digital Age 4.0, Auditing Quality, Professional Accountant*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากบริษัท เดอะ ไดนามิค โค้ชชิ่ง จำกัด

บทนำ

การบัญชีเป็นกิจกรรมทางธุรกิจเพื่อแสดงข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งเน้นในการให้ความรู้และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ทางการเงินและให้ประโยชน์ในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ เพื่อให้องค์กรหรือบริษัทนำไปประกอบการตัดสินใจ โดยการมีระบบข้อมูลที่ถูกต้องเป็นมาตรฐานเชื่อได้และการเผยแพร่อย่างรวดเร็วสามารถนำมาใช้วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบในการตัดสินใจ หรือการวางแผนการบริหาร กิจการ การระดมการจัดสรรเงินทุนในตลาดการเงินทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ (ชนิดา สุวรรณจูฑะ และ ศรีสุดา อาชวานันทกุล, 2554) วิชาชีพบัญชีจึงนับเป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งกิจการที่มุ่งหวังผลกำไรและกิจการที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร ดังนั้น การปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชีบางอย่างควรจำกัดให้เฉพาะผู้ปฏิบัติงานที่มีคุณสมบัติเหมาะสม รวมถึงสามารถใช้องค์ความรู้สามัญ (Common Body of Knowledge) หมายถึง ระดับความรู้ขั้นต่ำสุดที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ต้องศึกษาและเข้าใจซึ่งสามารถเรียกหรือจดจำได้ในทันทีที่ปฏิบัติงานวิชาชีพ อยู่ในขณะนั้นได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย (นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ, 2552)

จากการที่ประเทศไทยได้ปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานการบัญชีไทยให้เทียบเท่ากับมาตรฐานการบัญชีสากล นักบัญชีมืออาชีพโดยเฉพาะผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจึงต้องทำความเข้าใจ ทั้งในมาตรฐานการบัญชีที่มีผลบังคับใช้แล้วในปัจจุบันและที่จะมีผลบังคับใช้ในอนาคต จึงถือเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เพื่อให้ผลการดำเนินงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ และทำให้ผู้ใช้บริการผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เกิดความเชื่อมั่นในการสอบบัญชีต่องบการเงินที่สะท้อนความเป็นจริงมากขึ้น อย่างไรก็ตามผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ยังต้องมีคุณสมบัติ คุณวุฒิ และเกณฑ์การทดสอบความรู้ความสามารถเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวิชาการบัญชีสากล (International Federation of Accountants Commission - IFAC) และตามมาตรฐานสากลที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับนักวิชาชีพบัญชี (International Education Standards for Professional Accountants - IES) นอกจากนั้นในประเทศไทย โดยสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลนักวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย ยังเป็นสมาชิกของสภาวิชาการบัญชีสากล (International Federation of Accountants Commission - IFAC) จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่จะไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานสากลที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาสากลสำหรับนักวิชาชีพบัญชี (International Education Standard for Professional Accountants - IES) ที่ออกโดยสภาวิชาการบัญชีสากล (International Federation of Accounting Commission - IFAC) มีจำนวนทั้งหมด 8 ฉบับที่ได้ กำหนดคุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพซึ่งสรุปได้ดังนี้ (International Federation of Accountants, 2009)1. นักบัญชีมืออาชีพจะต้องสำเร็จการศึกษาขั้นต่ำทางด้านบัญชีในระดับปริญญาตรีหรือ เทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาการบัญชี ซึ่งได้กำหนดวิธีการ คัดเลือกเข้าศึกษาด้านการบัญชีอย่างเป็นระบบและมีการจัดเกี่ยวกับหลักสูตรการบัญชี (Content of Professional Accounting Education Programs) ที่จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ทางวิชาชีพ บัญชีระดับสูง และสามารถพัฒนาตนเองเป็นนักบัญชีมืออาชีพได้ในอนาคต2. นักบัญชีมืออาชีพต้องมีความรู้ทางวิชาชีพ (Professional Knowledge) โดยต้องครอบคลุม 3 ส่วน ได้แก่ 2.1) การบัญชี การเงิน และวิชาที่เกี่ยวข้อง (Accounting, Finance and Related Knowledge) 2.2) องค์กรธุรกิจ (Organizational and Business Knowledge) และ2.3) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information and Technology)3. นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills) ด้านต่างๆ ได้แก่ ทักษะด้านสติปัญญา (Intellectual Skill) ทักษะด้านเทคนิคทั่วไปและเทคนิคเฉพาะเกี่ยวกับวิชาชีพ (Technical Skill) ทักษะส่วนบุคคล (Personal Skill) ทักษะในการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Interpersonal and Communication Skill) และทักษะด้านการจัดการทางธุรกิจและองค์กร (Organizational and Business Management Skill) 4. นักบัญชีมืออาชีพต้องมีคุณค่าและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอันอยู่บนพื้นฐานของ จริยธรรม (Professional Value, Ethic and Attitudes) ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อ

สังคม ความซื่อสัตย์ ต่อวิชาชีพ ความสามารถในการรักษาความลับ และความเป็นอิสระ5. นักบัญชีมืออาชีพจะต้องมีการสะสมประสบการณ์เชิงปฏิบัติ (Practical Experience Requirements) เป็นระยะเวลาเพียงพอที่จะแสดงให้เห็นว่าเป็นนักบัญชีที่มีความรู้ความสามารถและ มีทักษะทางวิชาชีพ รวมทั้งมีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอันอยู่บนพื้นฐานของความมีจริยธรรม โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ การควบคุมดูแลใกล้ชิดและมีกระบวนการติดตามอย่างมีมาตรฐานและสม่ำเสมอ6. นักบัญชีมืออาชีพจะต้องผ่านการประเมินศักยภาพและความสามารถทางวิชาชีพ (Professional Capabilities and Competence) ซึ่งจะเป็นการประเมินความรู้ ความสามารถและ ทักษะทางด้านวิชาชีพ ตลอดจนการมีคุณค่า ทัศนคติทางวิชาชีพและจริยธรรม7. นักบัญชีมืออาชีพจะต้องพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้ต่อเนื่องอย่างไม่จบสิ้น (Continuing Professional Development (CPD): Program of Lifelong Learning) ถือเป็นภาระหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาความรู้และรักษาความสามารถด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและเป็นธรรม โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ กำกับดูแลและมีกระบวนการติดตามอย่างมีมาตรฐานและสม่ำเสมอ8. ความสามารถของผู้สอบบัญชีมืออาชีพ (Audit Professional) นอกจากมีคุณสมบัติเป็นนักบัญชีมืออาชีพตาม IES1-7 แล้วยังต้องมีความรู้ความสามารถในการสอบบัญชีข้อมูลทางการเงิน การบัญชีและการรายงานทางการเงินในระดับสูง อีกทั้งต้องมีความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศตลอดจนทักษะที่จำเป็นต่อการตรวจสอบบัญชีในการเป็นผู้สอบบัญชีอย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้คณะกรรมการมาตรฐานการศึกษาทางการบัญชีสากล (International Accounting Education Standards Board , IAESB) ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาสากลทางการบัญชีฉบับต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งหนึ่งเป้าประสงค์ของการพัฒนาและปรับปรุงดัง กล่าวคือ การกำหนดกรอบของนักบัญชีมืออาชีพ (Professional Accountants) ให้มีการบูรณาการด้าน 1) สมรรถนะเชิงเทคนิคด้านวิชาชีพ 2)ทักษะทางวิชาชีพและคุณค่า จรรยาบรรณ และทัศนคติ วิชาชีพเพื่อบรรลุเป็นผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ที่นักบัญชีทุกคนต้องมี ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2555 IAESB ได้ออกร่างมาตรฐานการศึกษาสากล (International Education standards, IES) ฉบับที่ 2 เรื่อง Initial Professional development-Technical Competence (Revised) เพื่อใช้แทนมาตรฐานฉบับเดิม คือ IES ฉบับที่ 2 เรื่อง Content of Professional Accounting Programs โดยร่างฉบับนี้มุ่งเน้นเรื่องสมรรถนะเชิงเทคนิคด้านวิชาชีพ (Technical Competence) หมายถึง ความสามารถในการประยุกต์ ความรู้ทางวิชาชีพเพื่อการปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐานที่ดี และมีผลบังคับใช้ในเดือนกรกฎาคม 2558 (เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย และดนุชา คุณพนิชกิจ, 2555,34 (134), น.123-138)

จะเห็นได้ว่าความเป็นมาดังกล่าวข้างต้นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของประเทศไทยจึงต้องมีการพัฒนาและปรับตัวไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ หรือคุณค่าทางวิชาชีพ ทักษะด้านสารสนเทศให้มีคุณภาพเพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันกับต่างประเทศ รวมทั้งการรักษาและปกป้อง ผลประโยชน์ที่พึงจะได้รับตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพการบัญชีของไทย ซึ่งในการ ดำเนินงานจะมีแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นสากล เพื่อมุ่งเน้นการยกระดับมาตรฐานของวิชาชีพ ด้วย การสนับสนุนให้ใช้มาตรฐานวิชาชีพสากลก็เท่ากับว่าประเทศไทยถูกผลักดันให้ใช้บรรทัดฐานที่ สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับแนวทางปฏิบัติที่เป็นสากลอย่างแน่นอน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงผลกระทบของการพัฒนาทักษะด้านอาชีพและทักษะด้านสารสนเทศทางการบัญชีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล 4.0 ในเขตกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลการพัฒนาทักษะด้านอาชีพต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล 4.0

2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศทางการบัญชีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล 4.0

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “โมเดลการพัฒนาทักษะด้านอาชีพและทักษะด้านสารสนเทศทางการบัญชีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล 4.0 ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยทำการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methods) เนื่องจากเป็นวิธีที่ช่วยในการค้นคว้าหาคำตอบและยืนยันคำตอบ (Exploratory and Confirmatory Questions) ซึ่งจะช่วยทำให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ (Credibility) มากขึ้น

ประชากร (Population)คือ งานวิจัยนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาในกลุ่มประชากรคือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (CPA)ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,269 คน การที่เลือกกลุ่มประชากรกลุ่มนี้เป็นผลจากการที่เป็นกลุ่มนักวิชาชีพบัญชีทางด้านการตรวจสอบและรับรองงบการเงินให้แก่ธุรกิจต่างๆทั้งขนาดย่อมและขนาดใหญ่ซึ่งถือว่าเป็นวิชาชีพบัญชีที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการดำเนินงานทางธุรกิจในประเทศไทยและยังเป็นกลุ่มประชากรที่สามารถระบุจำนวนแน่นอนได้โดยเป็นกลุ่มประชากรที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (CPA) ซึ่งประกาศไว้ในเว็บไซต์ของสภาวิชาชีพบัญชี(ณ วันที่ 10 พฤษภาคม 2563) (จาก TFAP.or.th)

กลุ่มตัวอย่าง (Sampling)คือ ตัวอย่างที่ทำการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมรับความคลาดเคลื่อนในการเลือกตัวอย่าง5%โดยมีขั้นตอนการกำหนดขนาดและสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยขนาดตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 305 คนแต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามในการการเก็บข้อมูล จึงได้เพิ่มขนาดตัวอย่างเป็น 400 คน โดยคำนวณขนาดตัวอย่างตามสัดส่วนจำนวนของกลุ่มผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (CPA)โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ หลังจากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายภายในเขตกรุงเทพมหานครของกลุ่มผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (CPA)

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับส่วนที่เป็นการวิจัยเชิงปริมาณนั้น ผู้วิจัยกำหนดให้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire โดยการสำรวจในส่วนนี้จะเป็นการสำรวจเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และการสำรวจสถานการณ์ที่เป็นอยู่ขององค์กรเกี่ยวกับ การใช้เครื่องมือการบริหารต้นทุนเชิงกลยุทธ์ต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานของกิจการ เพื่อขยายความสามารถด้านข้อมูลต้นทุน และระดับความสามารถในการแข่งขัน นำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ และทดสอบสมมติฐานการวิจัยต่อไป โดยลักษณะของแบบสอบถามจะประกอบด้วยส่วนที่1ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 6 คำถามครอบคลุมข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นกลุ่มวิชาชีพบัญชีเช่นเพศอายุประสบการณ์การทำงานเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (CPA)ส่วนที่2 ความเห็นเกี่ยวกับทักษะด้านวิชาชีพทางการบัญชี (Professional Skills) ประกอบด้วย 22 คำถามครอบคลุมทักษะ 6 ด้าน ได้แก่ 2.1 ด้านวิชาชีพบัญชี 2.2 ด้านภาษีอากรธุรกิจจำนวน 3 คำถาม2.3 ด้านคุณค่าทางวิชาชีพ2.4 ด้านภาษา 2.5 ด้านจริยธรรม 2.6 ด้านการบริหารจัดการส่วนที่3 ความเห็นเกี่ยวกับทักษะด้านสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information Systems Skills) ประกอบด้วย 17 คำถาม คอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ 3.1 ด้านความสามารถในการกำหนดประเภท และขอบเขตของสารสนเทศทางการบัญชี3.2 ด้านความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ ทางการบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพจำนวน 1 คำถาม3.3 ด้านความสามารถในการประเมินสารสนเทศทางการบัญชีและแหล่งสารสนเทศทางการบัญชี และสามารถเชื่อมโยงสารสนเทศทางการบัญชีได้3.4 ด้านความสามารถในการใช้สารสนเทศ ทางการบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งแต่ละประเด็นจะมีระดับคะแนน (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบวัดเจตคติด้วยเทคนิคของลิเคิร์ท (Likert Technique)สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research)ส่วนที่เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น การรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเองเพื่อให้สามารถเพิ่มเติมคำถามที่ควรถามหากมีประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติมไปจากคำถามโครงสร้างที่วางไว้ และจดบันทึกคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์เพิ่มเติมในภายหลัง หากมีความจำเป็นก็จะขอนัดหมายเพื่อดำเนินการสัมภาษณ์เพิ่มเติม สิ่งที่จะรวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึกนี้ได้แก่ ตัวแปรต้นที่จำเป็นต้องมี ที่จะส่งผลต่อตัวแปรกลาง ซึ่งอาจเป็นตัวแปรต้นตัวเดียวกับที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมหรือตัวแปรอื่น ๆ นอกเหนือจากนั้น เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว จะนำข้อมูลมาประมวลผลด้วยการทำดัชนีข้อมูล ทำข้อสรุปชั่วคราว กำจัดข้อมูล แล้วสร้างบทสรุปและพิสูจน์บทสรุป

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งมีขั้นตอนดังนี้1.ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ความโด่ง และค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรสังเกตได้รวมทั้งตรวจสอบข้อตกลงเบื้องตนในการวิ เคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS2.ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัด (Measurement Model) เพื่อยืนยันว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นหรือเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นมีโครงสร้างตามองค์ประกอบที่ได้กำหนดไว้และเชื่อมั่นได้ว่าตัวแปรสังเกตได้แต่ละกลุ่มนั้น เป็นตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมสำหรับตัวแปรแฝงที่กำหนดไว้ โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยันยืน (Confirm factor analysis) ในโปรแกรม LISREL 8.803. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) และทดสอบนัยสำคัญด้วยค่าที (t-test) เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างต่อไป4.การวิเคราะห์การพัฒนาโมเดลการพัฒนาทักษะด้านอาชีพและทักษะด้านสารสนเทศทางการบัญชีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล 4.0 ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการสร้างโมเดลการพัฒนาทักษะด้านอาชีพและทักษะด้านสารสนเทศทางการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล 4.0 ในเขตกรุงเทพมหานคร มีตัวแปรตามซึ่งจำแนก ออกเป็น 2ด้านดังนี้ 1) ทักษะด้านวิชาชีพบัญชียุคดิจิทัล ได้แก่ 1.ด้านวิชาชีพบัญชี 2. ด้านภาษีอากรธุรกิจ3.ด้านคุณค่าทางวิชาชีพ 4. ด้านภาษา 5. ด้านการบริหารการจัดการ และ 2)ทักษะด้านสารสนเทศในยุคดิจิทัลได้แก่ 1.ด้านความสามารถในการกำหนดประเภทและขอบเขตสารสนเทศทางบัญชี 2. ความสามารถในการเข้าถึงสระสระสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ 3. ด้านความสามารถในการประเมินสาระสนเทศทางบัญชีและแหล่งสารสนเทศทางบัญชี 4. ด้านความสามารถในการใช้สารสนเทศทางบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับตัวแปรตาม ได้แก่ ผู้สอบบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครด้วยวิธีการ Maximum Liklihoodด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปLISREL 8.80 เพื่อทำการเปรียบเทียบถึงความกลมกลืนระหว่างโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยเกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเพื่อให้เกิดความกลมกลืนระหว่างโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจผลกระทบของการพัฒนาทักษะด้านอาชีพและทักษะด้านสารสนเทศทางการบัญชีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล 4.0 ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจผลกระทบของการพัฒนาทักษะด้านอาชีพและทักษะด้านสารสนเทศทางการบัญชีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล 4.0 ในเขตกรุงเทพมหานคร

ด้าน	องค์ประกอบ	ปัจจัยย่อย
ทักษะด้านวิชาชีพบัญชียุคดิจิทัล	องค์ประกอบที่ 1 ด้านปฏิบัติงานการบัญชี	มีความรู้ความเข้าใจหลักการบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชี
		ปฏิบัติงาน โดยยึดหลักการบัญชี
	องค์ประกอบที่ 2 ด้านความรู้การบัญชี	มีความรู้ในการวางระบบบัญชี
		มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาความรู้ด้านการบัญชี
ทักษะด้านภาษีอากรธุรกิจบัญชียุคดิจิทัล	องค์ประกอบที่ 1 แก้ไขปัญหาภาษีอากรธุรกิจ	สามารถแก้ไขปัญหาด้านภาษีอากรที่เกิดขึ้นได้
		ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
	องค์ประกอบที่ 2 การวางแผนภาษีอากรธุรกิจ	มีความรู้เกี่ยวกับประมวลรัษฎากรอย่างดี
		มีความสามารถในการวางแผนทางภาษีให้ลูกค้าได้
ทักษะด้านคุณค่าทางวิชาชีพบัญชียุคดิจิทัล	องค์ประกอบที่ 1 ความรับผิดชอบงานบัญชี	มีความสามารถบริการมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติงาน พร้อมที่จะชี้แจงและรับผิดชอบผลการกระทำ
		มีการปฏิบัติงานที่คำนึงถึง มรรยาททางบัญชี
	องค์ประกอบที่ 2 การประพฤติทางบัญชี	มีการแสดงความคิด ความรู้สึก อย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา และปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับ ความคิดและคำพูดของตน
		สามารถปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต และประพฤติตนตามจรรยาบรรณ
ทักษะด้านภาษายุคดิจิทัล	องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถการใช้ภาษาทางบัญชี	มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารข้อมูลทางการบัญชีให้บุคคลต่าง ๆ เข้าใจได้ง่าย
		การเจรจาภาษาเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปหรือข้อตกลงที่สามารถยอมรับได้ทางวิชาชีพ
		ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร เพื่อการให้บริการแก่ลูกค้าชาวต่างประเทศ ที่มีจำนวนมากขึ้นในปัจจุบัน
ทักษะด้านการบริหารจัดการบัญชียุคดิจิทัล	องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนบริหารจัดการทางบัญชี	สามารถวางแผนการปฏิบัติงาน ให้อยู่ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด
		มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม และมีมนุษยสัมพันธ์สามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้
ทักษะด้านการกำหนดประเภท	องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดประเภท และขอบเขต	สามารถกำหนดและอธิบายสารสนเทศทางการบัญชีที่ต้องการได้อย่างชัดเจน

ด้าน	องค์ประกอบ	ปัจจัยย่อย
และขอบเขตของสารสนเทศทางการบัญชี	ของสารสนเทศทางการบัญชี	สามารถจำแนกประเภทและและรูปแบบของแหล่งสารสนเทศทางการบัญชีที่น่าเชื่อถือได้ อย่างเหมาะสม
ทักษะด้านการเข้าถึงสารสนเทศทางการบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ	องค์ประกอบที่ 1 การค้นหาสารสนเทศทางบัญชี	สามารถกำหนดวิธีการหรือกลยุทธ์ในการค้นหาสารสนเทศทางการบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
	องค์ประกอบที่ 2 การเข้าถึงสารสนเทศ ทางการบัญชี	สามารถเลือกใช้เทคนิคในการค้นหาเพื่อให้เข้าถึงสารสนเทศทางการบัญชีที่ต้องการได้อย่างเหมาะสม
		สามารถเข้าถึงสารสนเทศทางการบัญชี ทั้งในรูปแบบเอกสารและรูปแบบดิจิทัลทั้งยังสามารถบันทึกและจัดการสารสนเทศทางการบัญชีและแหล่งสารสนเทศทางการบัญชีได้
ทักษะด้านการประเมินสารสนเทศทางการบัญชีและแหล่งสารสนเทศทางการบัญชี	องค์ประกอบที่ 1 การประเมินสารสนเทศทางการบัญชี	สามารถประเมินคุณภาพและความถูกต้องของสารสนเทศทางการบัญชีที่รวบรวมมาได้ และสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งสารสนเทศทางการบัญชีได้
		สามารถวิเคราะห์และสรุปใจความสำคัญของสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อสร้างแนวคิดใหม่ได้
ทักษะด้านการใช้สารสนเทศทางการบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ	องค์ประกอบที่ 1 การใช้สารสนเทศทางการบัญชี	สามารถประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ได้
		สามารถเข้าใจในเรื่องจริยธรรม กฎหมายที่เกี่ยวกับสารสนเทศทางการบัญชีและเทคโนโลยีสารสนเทศ
	องค์ประกอบที่ 2 การวางแผนการใช้สารสนเทศทางบัญชี	สามารถใช้สารสนเทศทางการบัญชีที่มีอยู่เดิมและที่ได้มาใหม่ในการวางแผนและสร้างสารสนเทศทางการบัญชีใหม่ ๆ ได้
		สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบและจรรยาบรรณในการเข้าถึงสารสนเทศ ทางการบัญชีและใช้แหล่งสารสนเทศ ทางการบัญชี

ความรู้ความเข้าใจทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเกี่ยวกับความรู้และความสามารถทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (คณะกรรมการ วิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี, 2550) ในฐานะที่สภาวิชาชีพ บัญชี เป็นหน่วยงานกำกับดูแลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพบัญชี และยังเป็นสมาชิก ของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants - IFAC) จึงต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 คณะกรรมการการศึกษาของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (IFAC Education Committee) ได้ อนุมัติ “มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี” (International Education Standards for Professional Accountants - IESs) จำนวน 6 ฉบับ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษาในครั้งนี้ ได้กล่าวถึงในฉบับที่ 3 เรื่อง “ความรู้และความสามารถทางวิชาชีพ” (Professional Skills) โดยจุดมุ่งหมายของมาตรฐานฉบับนี้คือ การทำให้มั่นใจได้ว่า

บุคคลพร้อมที่จะความรู้และความสามารถด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมในการทำหน้าที่ฐานะผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และ เพื่อใช้เป็นแนวทางตรวจสอบความรู้และความสามารถทางวิชาชีพของนักบัญชีว่ามีเพียงพอตามที่ กำหนดไว้หรือไม่ความรู้และความสามารถเป็นส่วนหนึ่งของขีดความสามารถที่ต้องมีในผู้ประกอบ วิชาชีพบัญชีเพื่อแสดงถึงสมรรถนะของตน ขีดความสามารถเหล่านี้ประกอบด้วย ความรู้และ ความสามารถ ค่านิยมทางวิชาชีพจรรยาบรรณและทัศนคติ ขีดความสามารถ เหล่านี้เป็นเรื่องบ่งชี้ถึงศักยภาพที่สามารถนำไปใช้ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันได้ สิ่งสำคัญ คือ ทำให้แน่ใจได้ว่าโปรแกรม การศึกษาทางวิชาชีพบัญชีได้รวมการพัฒนาของ ความรู้และความสามารถ ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณ และทัศนคติ ไว้แล้ว

ในองค์ประกอบแต่ละด้าน มีรายละเอียดขององค์ประกอบดังนี้ทักษะด้านวิชาชีพบัญชียุคดิจิทัล มี 2 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1 ด้านปฏิบัติงานการบัญชี ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจหลักการบัญชีและกระบวนการจัดทำบัญชีปฏิบัติงาน โดยยึดหลักการบัญชี และองค์ประกอบที่ 2 ด้านความรู้การบัญชี ได้แก่ มีความรู้ในการวางระบบบัญชีมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาความรู้ด้านการบัญชี โดยทักษะด้านภาษีอากรธุรกิจบัญชียุคดิจิทัล มี 2 องค์ประกอบประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 1 แก้ไขปัญหาภาษีอากรธุรกิจ ได้แก่ สามารถแก้ไขปัญหาด้านภาษีอากรที่เกิดขึ้นได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและองค์ประกอบที่ 2 การวางแผนภาษีอากรธุรกิจ ได้แก่ มีความรู้เกี่ยวกับประมวลรัษฎากรอย่างดีมีความสามารถในการวางแผนทางภาษีให้ลูกค้าได้ โดยทักษะด้านคุณค่าทางวิชาชีพบัญชียุคดิจิทัล มี 2 องค์ประกอบมีองค์ประกอบที่ 1 ความรับผิดชอบงานบัญชี ได้แก่ มีความสามารถบริการมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติงาน พร้อมที่จะชี้แจงและรับผิดชอบผลการกระทำมีการปฏิบัติงานที่คำนึงถึง มรรยาททางบัญชี และองค์ประกอบที่ 2 การประพฤติทางบัญชี ได้แก่ มีการแสดงความคิด ความรู้สึก อย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา และปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับ ความคิดและคำพูดของตนสามารถปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต และประพฤติตนตามจรรยาบรรณ โดยทักษะด้านภาษายุคดิจิทัล มี 1องค์ประกอบ คือองค์ประกอบที่ 1 ความสามารถการใช้ภาษาทางบัญชี ได้แก่ มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารข้อมูลทางการบัญชีให้บุคคลต่าง ๆ เข้าใจได้ง่ายการเจรจาภาษาเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปหรือข้อตกลงที่สามารถยอมรับได้ทางวิชาชีพความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร เพื่อการให้บริการแก่ลูกค้าชาวต่างประเทศ ที่มีจำนวนมากขึ้นในปัจจุบันโดยทักษะด้านการบริหารจัดการบัญชียุคดิจิทัลมีองค์ประกอบที่ 1 การวางแผนบริหารจัดการทางบัญชี ได้แก่ สามารถวางแผนการปฏิบัติงาน ให้อยู่ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม และมีมนุษยสัมพันธ์สามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้

ทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills) หมายถึง ความสามารถประเภทต่างๆ ที่จำเป็นต่อการนำความรู้ทางวิชาชีพค่านิยม จริยธรรม และแนวความคิดทางวิชาชีพไปปฏิบัติอย่าง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพแวดล้อมทางวิชาชีพกล่าวคือ นักวิชาชีพบัญชีจำเป็นต้องมีทักษะจำนวนหนึ่ง รวมทั้งทักษะเฉพาะด้านและทักษะในการทำงาน ทักษะองค์กรและการบริหารธุรกิจ ทักษะเฉพาะบุคคล ทักษะในการสื่อสารระหว่างบุคคล ทักษะความรู้ต่างๆ และทักษะในการพิจารณาเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ ได้แก่ ทักษะในการใช้สติปัญญา ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะในการติดต่อสื่อสาร และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งทักษะในการใช้สติปัญญา ประกอบด้วย การมีวิจารณญาณในการไตร่ตรอง ความสามารถในการเลือกใช้วิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสม และความสามารถในการวิเคราะห์และเลือกข้อมูลโดยทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วย ความสามารถในการประสานงานได้เป็นอย่าง ดี และการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งทักษะในการติดต่อสื่อสาร ประกอบด้วย การมีศิลปะในการแสดงความคิดเห็น และ การนำเสนอและการพูดเขียนได้ตรงประเด็นโดยทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย ความสามารถในการใช้ คอมพิวเตอร์บนระบบเน็ตเวิร์คได้ และความสามารถในการใช้อีเมลดึงข้อมูลออนไลน์ได้

สำหรับทักษะด้านการกำหนดประเภท และขอบเขตของสารสนเทศทางการบัญชี มีองค์ประกอบที่ 1 การกำหนดประเภทและขอบเขตของสารสนเทศทางการบัญชีได้แก่ สามารถกำหนดและอธิบายสารสนเทศทางการบัญชีที่ต้องการได้อย่างชัดเจน

สามารถจำแนกประเภทและและรูปแบบของแหล่งสารสนเทศทางการบัญชีที่น่าเชื่อถือได้ อย่างเหมาะสมสำหรับทักษะด้านการเข้าถึงสารสนเทศ ทางการบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบที่ 1 การค้นหาสารสนเทศทางบัญชี ได้แก่ สามารถกำหนดวิธีการหรือกลยุทธ์ในการค้นหาสารสนเทศทางการบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพและองค์ประกอบที่ 2 การเข้าถึงสารสนเทศ ทางการบัญชี ได้แก่ สามารถเลือกใช้เทคนิคในการค้นหาเพื่อให้เข้าถึงสารสนเทศทางการบัญชีที่ต้องการได้อย่างเหมาะสมสามารถเข้าถึงสารสนเทศทางการบัญชี ทั้งในรูปแบบเอกสารและรูปแบบดิจิทัลทั้งยังสามารถบันทึกและจัดการสารสนเทศทางการ บัญชีและแหล่งสารสนเทศทางการบัญชีได้สำหรับทักษะด้านการประเมินสารสนเทศทางการบัญชีและแหล่งสารสนเทศทางการบัญชี มีองค์ประกอบที่ 1 การประเมินสารสนเทศทางการบัญชี ได้แก่ สามารถประเมินคุณภาพและความถูกต้องของสารสนเทศทางการบัญชีที่รวบรวมมาได้ และสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งสารสนเทศทางการบัญชีได้สามารถวิเคราะห์และสรุปใจความสำคัญของสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อสร้างแนวคิดใหม่ได้ซึ่งทักษะด้านการใช้สารสนเทศทางการบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบที่ 1การใช้สารสนเทศทางการบัญชี ได้แก่ สามารถประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ได้สามารถเข้าใจในเรื่องจริยธรรม กฎหมายที่เกี่ยวกับสารสนเทศทางการบัญชีและเทคโนโลยีสารสนเทศและองค์ประกอบที่ 2การวางแผนการใช้สารสนเทศทางบัญชี ได้แก่ สามารถใช้สารสนเทศทางการบัญชีที่มีอยู่เดิมและที่ได้มาใหม่ในการวางแผนและสร้างสารสนเทศทางการบัญชีใหม่ ๆ ได้สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบและจรรยาบรรณในการเข้าถึงสารสนเทศ ทางการบัญชีและใช้แหล่งสารสนเทศ ทางการบัญชี

มาตรฐานการรู้สารสนเทศของ SCONUL มีชื่อว่า Seven Pilars Models ที่ได้ พัฒนาขึ้นในปี 1999 และปรับปรุงล่าสุดเมื่อปี 2011ประกอบไปด้วย 7 ทักษะ ดังนี้1) ความสามารถในการระบุถึงสารสนเทศที่ต้องการ (Identify) มีความเข้าใจ ว่าสารสนเทศมีการจัดทำและเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง จึงต้องตระหนักถึงความต้องการสารสนเทศ เข้าใจความคิดและโอกาสในการสร้างสรรค์โดยการประเมินและการค้นหาสารสนเทศ2) ความสามารถในการประเมินความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่และการระบุถึงช่องว่าง ของสารสนเทศ (Scope) โดยเข้าใจประเภทของสารสนเทศและลักษณะที่แตกต่างกัน รวมถึงรูปแบบของสารสนเทศ นอกจากนี้ต้องเข้าใจกระบวนการในการจัดทำสารสนเทศและสามารถ เข้าถึงโดยใช้เครื่องมือที่มีอยู่3) ความสามารถในการสร้างกลยุทธ์ เพื่อระบุถึงแหล่งสารสนเทศ (Plan) มี ความเข้าใจขอบเขตเทคนิคในการสืบค้น เข้าใจความแตกต่างระหว่างเครื่องมือที่ใช้ทั้งยังสามารถปรับปรุงและประยุกต์กลยุทธ์ในการสืบค้นได้ตามแต่ละแหล่งของสารสนเทศ4) ความสามารถในการระบุแหล่งสารสนเทศ และการเข้าถึงสารสนเทศที่ ต้องการ (Gather) มีความเข้าใจถึงการบริหารจัดการสารสนเทศทั้งรูปแบบเอกสาร และดิจิตอล และรู้วิธีในการเข้าถึงสารสนเทศในแหล่งต่าง ๆ5) ความสามารถในการเปรียบเทียบ และประเมินสารสนเทศที่ได้จากแหล่งที่ แตกต่างกัน (Evaluate) มีความเข้าใจสารสนเทศในมุมมองของคุณภาพ ความถูกต้อง ความเกี่ยวข้อง และความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ6) ความสามารถในการบริหารจัดการสารสนเทศอย่างมืออาชีพและมี จรรยาบรรณ (Manage) มีความเข้าใจในความรับผิดชอบในประเด็นของการบริหารจัดการ และ เผยแพร่สารสนเทศ เช่น ลิขสิทธิ์ ทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ให้ความสำคัญในการจัดเก็บและแบ่งปันสารสนเทศอย่างมีจรรยาบรรณ7) ความสามารถในการประยุกต์และนำเสนอความรู้ที่ได้ (Present) เป็นการ นำเสนอผลลัพธ์จากการสังค์เคราะห์สารสนเทศทั้งเก่าและใหม่ เพื่อสร้างเป็นสารสนเทศใหม่และเผยแพร่ได้อย่างหลากหลาย

สำหรับการศึกษาเชิงประจักษ์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นแบบและผลกระทบที่มีต่อประสิทธิภาพการแข่งขันของบริษัท มีทั้งขนาดของต้นแบบรวมถึงกระบวนการและต้นแบบผลิตภัณฑ์ ด้วยการพัฒนาอันมากมายของการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานในบริษัทที่มุ่งเน้นในมุมมองการจัดการคุณภาพของบริษัท โดยการผสมผสานระบบซัพพลายเชนเข้าด้วยกันระบบบูรณาการคุณภาพโซ่อุปทานได้บรรลุความสนใจอย่างมีนัยสำคัญทั่วโลกที่ช่วยให้ บริษัทเพื่อทำงานร่วมกันอย่างมีกลยุทธ์ทั้งภายนอกและภายใน

กระบวนการซัพพลายเชนเพื่อให้ได้ระดับสูงคุณภาพและประสิทธิภาพการแข่งขัน ใช้แบบสำรวจวิธีการนี้เป็นการสร้างแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลจากบริษัทผู้ผลิตของประเทศไทยข้อมูลที่รวบรวมจาก บริษัทเหล่านั้นในรูปแบบ 304 ผู้ตอบแบบสอบถามถูกวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือทางสถิติรวมถึง SPSS และ AMOS ด้วยการใช้สถิติเชิงพรรณนาการทดสอบความน่าเชื่อถือ CFA และ SEM เพื่อระบุความสัมพันธ์เชิงทฤษฎีระหว่างตัวแปรผลการศึกษาครั้งนี้ชัดเจนแสดงให้เห็นว่าทั้งกระบวนการและต้นแบบผลิตภัณฑ์หมายถึงความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการแข่งขันของบริษัท นอกจากนี้ยังหมายถึงบทบาทของตัวแปรส่งผ่านผลกระทบของการรวมคุณภาพของห่วงโซ่อุปทานระหว่างต้นแบบและประสิทธิภาพ ที่หมายความว่าการใช้ห่วงโซ่อุปทานแบบบูรณาการเสริมสร้างการพัฒนาคุณภาพที่ดีขึ้นและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (JermsittiparsertJoemsittiprasert&Syazali, 2019).

สำหรับการศึกษาโดยใช้การรวบรวมข้อมูลที่วิเคราะห์โดย PLS สำหรับการทดสอบสมมติฐานมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบบทบาทของการบริหารทรัพยากรบุคคล (การคัดเลือก ค่าตอบแทน การฝึกอบรมและการพัฒนา) ในผลการดำเนินงานระดับองค์กรของ Thai Pharmaceutical ในการศึกษานี้ที่ทดสอบบทบาทของตัวแปรส่งผ่านที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการใช้ HR ด้วยผลการดำเนินงานระดับองค์กรขอ Thai Pharmaceutical เพื่อทดสอบข้อเสนอความสัมพันธ์ข้อมูลถูกเก็บรวบรวมจากพนักงาน 300 คนจาก Thai Pharmaceutical ผลการวิจัยการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้ HR มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของ Thai Pharmaceutical การดำเนินการตามแนวทางการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีนัยสำคัญสามารถเพิ่มผลการดำเนินงานของบริษัท นอกจากนี้การศึกษายังพบว่ามีนัยสำคัญกับบทบาทของตัวแปรส่งผ่านในการเชื่อมโยงของการใช้ HR กับ Thai Pharmaceutical (Sriviboon&Jermsittiparsert, 2019) การศึกษาปัจจุบันที่ให้ความสนใจในการตรวจสอบบทบาทของตัวแปรส่งผ่านของการจัดการความรู้และบทบาทของตัวแปรส่งผ่านของการผลิตสารเติมแต่ง (อุตสาหกรรม 4.0) ในความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความสามารถในการจัดการและผลการดำเนินงานของบริษัท KPMG ประเทศไทย โดยการวิเคราะห์ Partial Least Square Structural Equation การสร้างแบบจำลองสำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีส่วนร่วมในการศึกษานี้ ผลลัพธ์แสดงให้เห็นการค้นพบที่น่าสนใจอีกครั้งของความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของมาตรการที่พัฒนาขึ้น มาตรการเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นประโยชน์ เครื่องมือในการประเมินมุมมองความสามารถของ KM ผลลัพธ์ยังระบุว่ามันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้จัดการที่จะเข้าใจความสามารถที่มีอยู่ของบริษัทก่อนที่จะตั้งความคาดหวัง นอกจากนี้ผลลัพธ์ยังนำเสนอข้อมูลเชิงลึกที่สำคัญเพื่อพิจารณาความสามารถขององค์กร (Jermsittiparserta&Boonratanakittiphumib, 2019) สำหรับการศึกษาเพื่อตรวจสอบบทบาทของความท้าทายทางสังคมและเทคโนโลยีในการบรรลุความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนและการดำเนินธุรกิจที่ยั่งยืน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นี้ข้อมูลรวบรวมจาก SMEs ของมาเลเซีย ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่บริหารของผู้ประกอบการ SMEs เกี่ยวกับบทบาทของสังคมและความท้าทายทางเทคโนโลยีในการบรรลุความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนและผลการดำเนินงานทางธุรกิจที่ยั่งยืน มีการสำรวจทางอีเมลเพื่อรวบรวมข้อมูล มีการแจกแบบสอบถามจำนวน 500 ชุดจากเจ้าหน้าที่บริหารของ SMEs การแจกแบบสอบถามใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้โครงสร้างการสร้างแบบจำลองสมการผลการศึกษาพบว่าความท้าทายทางสังคมและเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนและการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน สำหรับการจัดวางกลยุทธ์เป็นกุญแจสำคัญในการสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทในเชิงบวกของปัจจัยทางสังคมและเทคโนโลยีเกี่ยวกับความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืน ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานและจะช่วยให้กลยุทธ์ของพวกเขาสะท้อนถึงความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนและผลการดำเนินงานทางธุรกิจที่ยั่งยืน (Haseeb et al., 2019)

สำหรับพื้นฐานของเป้าหมายของการดำเนินการ คือ การสร้างนักบัญชีมืออาชีพที่มี ความสามารถในการทำงานที่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และมีการให้ความร่วมมือในการพัฒนาเป็นอย่างดีตลอดการทำงานในวิชาชีพ เพื่อนำไปปฏิบัติและใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มศักยภาพของนักบัญชีให้มีความเชื่อถือในการปฏิบัติงานต่อนายจ้าง ลูกค้า ประชาชน นักลงทุนในประเทศและ

ต่างประเทศ โดยมักเน้นให้ผู้ประกอบวิชาชีพนักบัญชีมีความรู้ความสามารถ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะวิชาชีพ และด้านค่านิยม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (International Federation of Accountants, 2009)โดยความสามารถ (Capability) ได้แก่ ความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ และค่านิยม จริยธรรม และแนวคิดทางวิชาชีพ ที่จำเป็นต่อการแสดงความสามารถทำงาน กล่าวคือ ความสามารถนั้นเป็นลักษณะของบุคคลที่ทำให้บุคคลสามารถทำหน้าที่ของตนได้ ขณะที่ความสามารถทำงานนั้น หมายถึง การแสดงการปฏิบัติงานจริง การมีความสามารถเป็นตัวบ่งชี้ว่า บุคคลหนึ่งมีความสามารถที่จะทำงานได้อย่างดีในที่ทำงาน ความสามารถนั้นรวมถึงความรู้ในระดับที่น่าพอใจ ทักษะเฉพาะด้านและทางการทำงาน ทักษะทางการปฏิบัติ ความสามารถด้านความรู้ (รวมทั้งวิจารณญาณทางวิชาชีพ) และค่านิยม จริยธรรม และแนวคิดทางวิชาชีพ ความสามารถเหล่านี้บางทีอาจถูกกล่าวในเอกสารอื่นเป็นความสามารถ (Competencies, Capacities , Abilities) ทักษะที่สำคัญ ทักษะหลัก ทักษะและค่านิยมพื้นฐาน แนวความคิด ลักษณะนิสัยที่ทำให้แตกต่าง คุณสมบัติที่แพร่หลาย และลักษณะของบุคคลซึ่งความสามารถทำงาน (Competence) ได้แก่ ความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่การงานถึงระดับที่กำหนดไว้ภายใต้สภาพแวดล้อมการทำงานจริง กล่าวคือ ความสามารถทำงาน หมายถึง ความสามารถที่แสดงเพื่อทำหน้าที่หรืองานที่เกี่ยวข้องให้ถึงมาตรฐานที่กำหนดไว้ ขณะที่ความสามารถ (Capability) หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ทำให้มีศักยภาพที่จะปฏิบัติงาน ความสามารถทำงาน หมายถึง การแสดงการปฏิบัติงานจริง ความสามารถทำงานอาจวัดได้โดย หลายวิธีรวมถึงการปฏิบัติงานในที่ทำงาน การจำลองการปฏิบัติงานจริง การทดสอบโดยการเขียน หรือพูด และทดสอบด้วยตนเอง

สำหรับความรู้ทางวิชาชีพ (Professional Knowledge) หมายถึง หัวข้อต่างๆ ที่รวมมาเป็นหัวข้อ การเรียนของวิชาบัญชี รวมทั้งสาขาวิชาทางธุรกิจต่างๆ ที่เมื่อมารวมกันแล้วจะเกิดองค์ความรู้ที่ จำเป็นต่อนักวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ความรู้ทั่วไป ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ในวิชาชีพบัญชีความรู้ทั่วไป ประกอบด้วย ความรู้ด้านสังคม ความรู้ด้านเศรษฐกิจ ความรู้ด้านการเมือง และความรู้ด้านวัฒนธรรมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ ความรู้ ด้านการตลาด ความรู้ด้านการเงิน ความรู้ด้านการจัดการ ความรู้ด้านกฎหมาย และความรู้ด้านภาษีอากรความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานการใช้คอมพิวเตอร์ ความรู้ในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี และความรู้ทางระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ความรู้ในวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย ความรู้ด้านบัญชีการเงิน ความรู้ด้านบัญชีบริหาร ความรู้ด้านการสอบบัญชี และความรู้ด้านการตรวจสอบภายใน

เอกสารอ้างอิง

กัญจน์ชญา ไชยชมภู. (2552). ความรู้ความสามารถและความต้องการใช้ระบบสามารถสารสนเทศทางการบัญชีของผู้บริหารธุรกิจโรงแรมจังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

กาญจนา สิริกุลรัตน์และคณะ. (2553). ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย และดนุชา คุณพนิชกิจ, (2555). IES2 ต่อการพัฒนาหลักสูตรปริญญาตรีทางการบัญชี จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์, 34 (134), น.123-138.

คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี. (2550). มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 เรื่อง ความรู้และความสามารถ ทางวิชาชีพ [เอกสารประกอบการสัมมนา]. กรุงเทพฯ: สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรม ราชูปถัมภ์.

ชัพวิชญ์ คำภิรมย์. (2554). ผลกระทบของความรู้ความสามารถทางการบัญชีและประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี ที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. มหาสารคาม : คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยสารคาม.

ชนิดา สุวรรณจูฑะ และ ศรีสุดา อาชวานันทกุล. (2554). “วิชาชีพการบัญชี” เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ การบัญชี เล่ม 1 หน่วยที่ 1. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นฤมล สุมรรคา. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของบุคลากรทางบัญชีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: กรณีศึกษาสถานประกอบการจังหวัดสระบุรี. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะและศิลปพร ศรีจั่นเพชร. 2552. การสอบบัญชี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทีพีเอ็น เพรส.

บวรลักษณ์ เงินมา. (2554). คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวชาการบัญชีในความต้องการของสถานประกอบการในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์. (วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

มุจรินทร์ แก้วหย่อง. (2548). ความรู้ความสามารถทางการบัญชี ระบบสารสนเทศทางการบัญชีคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

เมธากุล เกียรติกระจาย และ ศิลปพร ศรีจั่นเพชร. (2547). ทฤษฎีการบัญชี (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: ทีพีเอ็น เพรส.

รัชนี แสงศิริ. (2546). ศึกษาความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วนันพรณ์ ชื่นพิบูลย์. (2552). ผลกระทบของสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีและประสิทธิภาพการตัดสินใจของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคเหนือ. (วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

สภาวิชาชีพบัญชี. (2550). ความรู้และความสามารถทางิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2552). การบัญชีบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2556). แม่บทการศึกษาระหว่างประเทศ. สืบค้าเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2562 จาก http://www.tfac.or.th/Article/Detail/66980

สวิตา อ่อนลออ. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

สุวรรณ เหลาเจริญเดช. (2546). ผลกระทบประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสาร มนุษยศาสตร์และสัมคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อาชัญญา รัตนอุบล. (2552). การรู้สารสนเทศ. สืบค้น 10 ธันวาคม 2562 จาก http://portal.edu.chula.ac.th/patty_travel/blog/view.php?Bid=124408795034917&pg=1&msite=main

บทความวิจัย

การวิเคราะห์สภาวะหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานครและ 3 จังหวัดปริมณฑล

สุทธิรัตน์ พันนัทธี

นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตต์ศรี สงวนวงศ์

ภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาวะหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล 2. ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล จำนวน 393 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาวะหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 ปัจจัยการกู้ยืมเงิน ประกอบด้วย ด้านค่านิยม/ทัศนคติ และด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวน 10,001 – 15,000 บาท (ร้อยละ 45.80) มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน จำนวน 15,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 42.24) เป็นสมาชิกสหกรณ์มาแล้วมากกว่า 15 ปี – 20 ปี (ร้อยละ 37.66) มีวัตถุประสงค์การเป็นสมาชิกสหกรณ์เพื่อใช้บริการสินเชื่อ (ร้อยละ 96.95) มีหนี้กับสหกรณ์ จำนวน 10,001 – 50,000 บาท (ร้อยละ 45.55) เป็นหนี้มามากกว่า 15 ปี – 20 ปี (ร้อยละ 35.88) สาเหตุหลักที่กู้ยืมเงินจากสหกรณ์ คือ เพื่อใช้ในการเกษตร (ร้อยละ 92.11)

2. การวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล ด้วยการทดสอบไคร์สแควร์ (Chi-Square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.1 พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อหนี้ ได้แก่

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล คือ อายุ, ระดับการศึกษา, จำนวนสมาชิกในครัวเรือน, จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ท่านต้องอุปการะเลี้ยงดู, รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน, ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของท่านและครอบครัว และอายุการเป็นสมาชิกสหกรณ์

2.2 ปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ คือ สภาพทางสังคมที่ต้องสร้างภาพลักษณ์มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน, ระดับการศึกษาของท่านมีผลต่อการก่อหนี้, การรู้จักบริหารเงิน/การวางแผนจัดการการเงิน (รับ-จ่าย) ทำให้การก่อหนี้ของท่านลดลง, หากรายได้ในอนาคตของท่านจะเพิ่มขึ้น ท่านจะใช้จ่ายในปัจจุบันเพิ่มขึ้นด้วย, สินค้าเงินผ่อนมีแรงจูงใจให้ซื้อสินค้ามากยิ่งขึ้น, การซื้อ รถยนต์/รถมอเตอร์ไซค์ ส่วนตัว คุ้มค่ากว่าการใช้รถโดยสารสาธารณะ มีผลกระตุ้นต่อการก่อหนี้ของท่าน, ท่านกู้ยืมเงินเพราะทำให้ท่านจับจ่ายใช้สอยได้ง่ายขึ้นตามที่ท่านต้องการหรือในยามที่ฉุกเฉิน, ค่าครองชีพสูงขึ้น/สินค้า มีราคาแพงมากขึ้นมีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน และนโยบายการเมือง/รัฐบาล ทำให้กู้ยืมมากขึ้น เช่น นโยบายประกันพืชผล นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ นโยบายพักชำระหนี้ ฯลฯ

2.3 ปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค คือ การศึกษาของบุตร, ความสะดวกสบายในชีวิต และปัญหาภัยพิบัติ (น้ำท่วม, ภัยแล้ง)

คำสำคัญ: *หนี้สิน, สหกรณ์, สหกรณ์การเกษตร, สมาชิกสหกรณ์การเกษตร, ค่านิยม, ทัศนคติ*
Received: December 24, 2020, **Revised** Febuary 23, 2021, **Accepted** May 23, 2021

Debt Analysis of Agricultural Cooperatives' Members in Bangkok Metropolis and 3 metropolitan provinces

Suttirat Pannattee
Vijitsri Sanguanwongse
Department of Cooperatives, Faculty of Economics, Kasetsart University.

Abstract

This research aims to 1. Study the debt status of members of agricultural cooperatives in Bangkok and 3 metropolitan provinces 2. Study factors that relate to the debt formation of members of agricultural cooperatives in Bangkok and 3 metropolitan provinces. The samples used in this research were 393 members of agricultural cooperatives in Bangkok and 3 metropolitan provinces by proportional stratified sampling. The research instrument was a questionnaire about the debt status of members of agricultural cooperatives in Bangkok and 3 metropolitan provinces, it is divided into 3 parts: Part 1 Personal factors, Part 2 Factors of borrowing money consist of values / attitudes and the need for consumption / consumption and Part 3 General recommendations of the respondents.

The analysis of the information showed.

1. Agricultural cooperative members in Bangkok and 3 metropolitan provinces most of them had an average monthly income of 10,001 - 15,000 baht (45.80%) and their average monthly expenses were 15,001 - 20,000 baht (42.24%). They were members of the cooperative for more than 15 years - 20 years (37.66%). The objective of being a member of a cooperative for credit services (96.95%) has debt with the cooperative of 10,001 - 50,000 baht (45.55%) owes more than 15 years - 20 years (35.88%). The main reason for borrowing from cooperatives is for use in agriculture (92.11 percent).

2. Analysis of factors relating to members of agricultural cooperative debt in Bangkok and 3 metropolitan provinces with the Chi-Square test at a significant level of 0.1, it was found that the factors associated with leverage were:

2.1 Personal factors which are age, level of education, the number of family members, the number of family members who required nurturing from cooperative members, monthly average household income, monthly average expenses of family members and age of cooperative membership.

2.2 Value and attitude factors are the social conditions that have to create an image affect your debt formation, your education level affects your debt formation, knowing how to manage your money / financial planning (get-pay) makes your debt increment less, if your future income will increase you will also spend more today, Product installments offer even more incentive to purchase products, buying a private car / motorbike is more cost effective than using public buses. It has a stimulating effect on your debt formation, you borrow money because it makes it easier for you to spend as you want or in times of emergency, higher cost of living / more expensive goods affects your debt and political / government policy make borrowing more like a crop insurance policy state welfare card policy moratorium policy, etc.

2.3 The necessity factors of consumption which are children education, life convenience, and natural disaster. (floods, drought)

Keywords: *Debt, Cooperative, Agricultural cooperative, Agricultural Cooperative Members, Values, attitudes*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทนำ

กรุงเทพฯ เมืองหลวงของประเทศและเป็น "มหานคร" ที่เป็นศูนย์กลางความเจริญทุกด้าน โดยแนวนโยบายการพัฒนาระดับประเทศของภาครัฐ มุ่งเน้นขยายการพัฒนาด้านต่าง ๆ ไปในเขตจังหวัดปริมณฑลใกล้เคียง เนื่องจากพื้นที่ของความเป็นเมืองหลวงและกิจกรรมต่าง ๆ มีความต่อเนื่องกันจนเรียกได้ว่าเป็นเมืองเดียวกันในทุกด้าน อีกทั้งทางด้านเศรษฐกิจ กรุงเทพฯ และปริมณฑลมีการพัฒนาจนเป็นฐานเศรษฐกิจหลักของประเทศ ทั้งการเป็นศูนย์บริหารทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ตลอดทั้งการติดต่อกับนานาชาติมาโดยตลอด จนพัฒนาเป็นศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจการค้า และการบริการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร, 2553)

จากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกษตรกรชาวไทยต้องเผชิญกับความสลับซับซ้อนในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ และชีวิตความเป็นอยู่ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม ทำให้วิถีชีวิตของสังคมการเกษตรแปรเปลี่ยนไป จากการทำเกษตรเพียงเพื่อดำรงชีพเปลี่ยนไปเป็นเพื่อการค้าเชิงอุตสาหกรรม อีกทั้งแรงงานภาคการเกษตรมีน้อยลง ส่งผลให้เกษตรกรจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเคมี สารกำจัดแมลงและวัชพืชเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้เกษตรกรต้องกู้หนี้ยืมสินเพื่อนำเงินไปซื้ออุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตร เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพจึงทำให้เกิดภาระหนี้สิน

ปัญหาหนี้สินที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ นี้ ถึงแม้จะเป็นปัญหาระดับครัวเรือน แต่ในที่สุดก็จะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ กล่าวคือ หากครัวเรือนสะสมหนี้เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับที่สูงแล้ว ความสามารถในการจับจ่ายใช้สอยของครัวเรือนก็จะลดลง ส่งผลให้มาตรฐานการครองชีพต่ำลง เกิดปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน ผลที่ตามมาคือ ความเครียด ปัญหาครอบครัว เกิดอาชญากรรมการฆ่าตัวตาย ฯลฯ แนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของครัวเรือนให้ตรงจุดนั้น ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มครัวเรือนที่มีปัญหา และมีความเปราะบางต่อปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ เช่น กลุ่มครัวเรือนยากจน เกษตรกร สมาชิกสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น

สหกรณ์การเกษตร เป็นสหกรณ์ที่เกิดจากผู้มีอาชีพทางการเกษตรรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือสมาชิกด้วยธุรกิจสินเชื่อให้แก่สมาชิกเพื่อประกอบอาชีพ จัดหาสินค้ามาจำหน่าย รวบรวมผลิตผลมาจำหน่าย แปรรูปผลิตผลออกมาขาย ให้บริการและส่งเสริมการเกษตรต่าง ๆ ตลอดจนบริหารจัดการเงินทุนของสหกรณ์ซึ่งมาจากการระดมหุ้น และสร้างความศรัทธาความเชื่อมั่นของสมาชิกเพื่อให้นำเงินมาฝากไว้กับสหกรณ์

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อจำนวนหนี้สหกรณ์ในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการกำหนดแนวทางแก้ปัญหาหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล ได้อย่างตรงจุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาวะหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล

วิธีดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

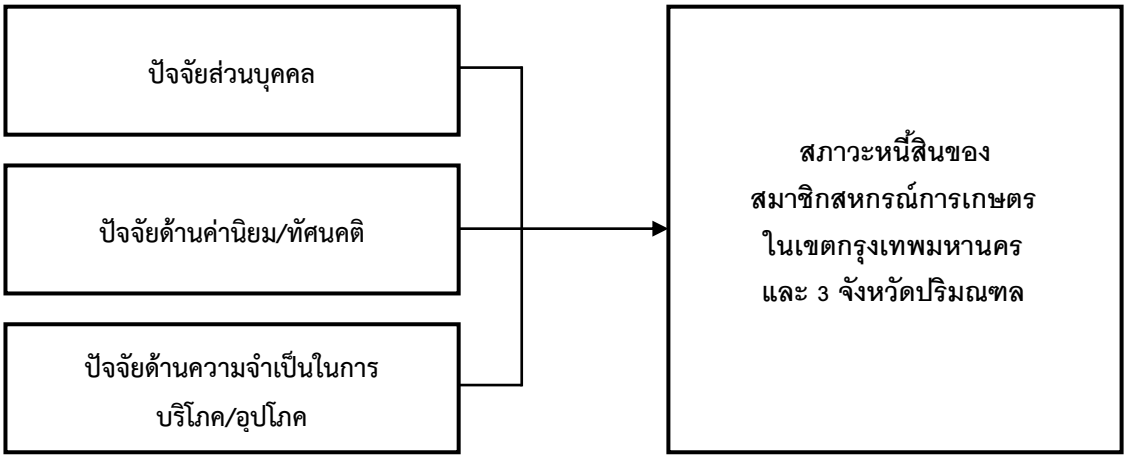

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรที่ให้บริการด้านสินเชื่อและมีการส่งรายงานการเงินประจำปี 2559 และปี 2560 ให้แก่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล จำนวน 22 สหกรณ์ มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 21,610 คน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2560)

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาและเก็บข้อมูล ระหว่างเดือนมิถุนายน 2562 – ธันวาคม 2562

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย ได้แก่ สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรที่ให้บริการด้านสินเชื่อและมีการส่งรายงานการเงินประจำปี 2559 และปี 2560 ให้แก่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล จำนวน 22 สหกรณ์ มีจำนวนสมาชิกสหกรณ์ทั้งสิ้น 21,610 คน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2560)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน โดยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากสูตรของ Taro Yamane (1967) โดยยอมให้เกิดความคาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 393 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาวะหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการกู้ยืมเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ และปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค ใช้ระดับการวัดอันตรภาคชั้น 5 ระดับ ซึ่งเกณฑ์คะแนนและความหมาย ผู้วิจัยกำหนดไว้ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด
ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

จากเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น เมื่อนำมาวิเคราะห์ผลจะใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยคะแนนเฉลี่ยที่ได้นำมาแปลผลตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ระดับคะแนนตั้งแต่ 1.00 – 1.80 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด
ระดับคะแนนตั้งแต่ 1.81 – 2.60 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
ระดับคะแนนตั้งแต่ 2.61 – 3.40 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
ระดับคะแนนตั้งแต่ 3.41 – 4.20 หมายถึง เห็นด้วยมาก
ระดับคะแนนตั้งแต่ 4.21 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

1. การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. การทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขไปปรับปรุงทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเข้าใจของแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Coefficient) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.743

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อยก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม ให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล โดยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนกลับมา จึงนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความเรียบร้อยและสมบูรณ์ของข้อมูล นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาลงรหัส เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Statistical Package for the Social Sciences) ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบไคร์สแควร์ (Chi-Square) เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคล (n=393)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	180	45.80
หญิง	213	54.20
อายุ		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี	2	0.51
26 – 35 ปี	14	3.56
36 – 45 ปี	123	31.30
46 – 55 ปี	142	36.13
56 ปีขึ้นไป	112	28.50
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	259	65.90
มัธยมศึกษาตอนต้น	92	23.41
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	24	6.11
ปวส./อนุปริญญา	6	1.53
ปริญญาตรี	10	2.54
สูงกว่าปริญญาตรี	2	0.51
สถานภาพ		
โสด	25	6.36
สมรส	353	89.82
หย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่	15	3.82
อาชีพหลักในการเกษตร		
ทำนา	223	56.74
ทำไร่/ทำสวน	149	37.92
เลี้ยงสัตว์	21	5.34
อื่น ๆ	-	-
อาชีพเสริมที่ไม่ใช่การเกษตร		
ไม่มี	266	67.68
รับจ้าง	96	24.43
ค้าขาย	31	7.89
อื่น ๆ	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ด้วยกันในปัจจุบัน		
1 – 2 คน	18	4.58
3 – 4 คน	225	57.25
5 – 6 คน	99	25.19
มากกว่า 6 คน	51	12.98
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ท่านต้องอุปการะเลี้ยงดู		
ไม่มี	28	7.13
1 – 2 คน	126	32.06
3 – 4 คน	192	48.85
5 – 6 คน	38	9.67
มากกว่า 6 คน	9	2.29
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	50	12.73
10,001 – 15,000 บาท	180	45.80
15,001 – 20,000 บาท	131	33.34
20,001 – 25,000 บาท	15	3.81
25,001 – 30,000 บาท	12	3.05
มากกว่า 30,000 บาท	5	1.27
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของท่านและครอบครัว		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	39	9.92
10,001 – 15,000 บาท	130	33.08
15,001 – 20,000 บาท	166	42.24
20,001 – 25,000 บาท	22	5.60
25,001 – 30,000 บาท	22	5.60
มากกว่า 30,000 บาท	14	3.56
อายุการเป็นสมาชิกสหกรณ์		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี	-	-
มากกว่า 1 ปี - 5 ปี	16	4.07
มากกว่า 5 ปี - 10 ปี	68	17.30
มากกว่า 10 ปี - 15 ปี	60	15.27
มากกว่า 15 ปี - 20 ปี	148	37.66
มากกว่า 20 ปี	101	25.70

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วัตถุประสงค์การเป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ออมเงิน	159	40.46
เงินปันผล	66	16.80
สินเชื่อ	381	96.95
เฉลี่ยคืนเงินกู้	23	5.85
เงินสงเคราะห์ฌาปนกิจ	79	20.10
สวัสดิการของสหกรณ์	76	19.34
จำนวนสมาชิกที่เป็นหนี้กับสหกรณ์		
ไม่เป็น	-	-
เป็น	393	100.00
จำนวนเงินที่ท่านเป็นหนี้กับสหกรณ์		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	16	4.07
10,001 – 50,000 บาท	179	45.55
50,001 – 100,000 บาท	143	36.39
100,001 – 150,000 บาท	31	7.89
150,001 – 200,000 บาท	14	3.56
มากกว่า 200,000 บาท	10	2.54
จำนวนปีที่เป็นหนี้กับสหกรณ์		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี	12	3.05
มากกว่า 1 ปี - 5 ปี	54	13.74
มากกว่า 5 ปี - 10 ปี	91	23.15
มากกว่า 10 ปี - 15 ปี	24	6.11
มากกว่า 15 ปี - 20 ปี	141	35.88
มากกว่า 20 ปี	71	18.07
ประเภทหนี้ที่ท่านมีกับสหกรณ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เงินกู้ฉุกเฉิน	105	26.72
เงินกู้สามัญ	350	89.06
เงินกู้พิเศษ	28	7.13

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สาเหตุหรือเหตุผลที่ท่านกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน (ค่าอาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟ ฯลฯ)	153	38.93
เพื่อใช้ในการเกษตร	362	92.11
เพื่อใช้ในการทำอาชีพเสริมที่ไม่ใช่การเกษตร	5	1.27
เพื่อใช้ในการศึกษา (ค่าเทอมบุตร ฯลฯ)	42	10.69
เพื่อใช้ซื้อ/เช่า บ้านและที่ดิน	27	6.87
เพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาล	37	9.42
อื่น ๆ	4	1.02

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 54.20 มีอายุระหว่าง 46 – 55 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 36.13 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 65.90 มีสถานภาพสมรส จำนวน 353 คน คิดเป็นร้อยละ 89.82 มีอาชีพหลักในการเกษตร คือ ทำนา จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 56.74 ส่วนใหญ่ไม่ประกอบอาชีพเสริมที่ไม่ใช่การเกษตร จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 67.68 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ด้วยกันในปัจจุบันอยู่ระหว่าง 3 – 4 คน จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 57.25 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู จำนวน 3 – 4 คน จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.85 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.80 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 42.24 มีอายุการเป็นสมาชิกสหกรณ์มากกว่า 15 ปี – 20 ปี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.66 มีวัตถุประสงค์การเป็นสมาชิกเพื่อใช้บริการสินเชื่อ จำนวน 381 คน คิดเป็นร้อยละ 96.95 โดยผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 393 คน เป็นหนี้กับสหกรณ์ คิดเป็น ร้อยละ 100 มีจำนวนหนี้กับสหกรณ์อยู่ระหว่าง 10,001 – 50,000 บาท จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 45.55 เป็นหนี้มามากกว่า 15 ปี – 20 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.88 โดยส่วนใหญ่เป็นหนี้เงินกู้สามัญ จำนวน 350 คน คิดเป็นร้อยละ 89.06 สาเหตุหลักที่กู้ยืมเงินจากสหกรณ์ คือ เพื่อใช้ในการเกษตร จำนวน 362 คน คิดเป็นร้อยละ 92.11

ส่วนที่ 2 ปัจจัยการกู้ยืมเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ และปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ

ข้อ	ปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ	ค่าเฉลี่ย	SD	ความหมาย
1	สภาพทางสังคมที่ต้องสร้างภาพลักษณ์มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน	3.30	1.23	เห็นด้วยปานกลาง
2	ระดับการศึกษาของท่านมีผลต่อการก่อหนี้	3.51	1.13	เห็นด้วยมาก
3	การรู้จักบริหารเงิน/การวางแผนจัดการการเงิน (รับ-จ่าย) ทำให้การก่อหนี้ของท่านลดลง	4.04	0.76	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ	ค่าเฉลี่ย	SD	ความหมาย
4	การเสพสิ่งบันเทิงต่าง ๆ เช่น ภาพยนต์ ดนตรี ละครเวที สวนสนุก กีฬา ฯลฯ มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน	2.20	1.18	เห็นด้วยน้อย
5	ความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนา เช่น ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า สร้างอุโบสถ ฯลฯ มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน	1.84	0.99	เห็นด้วยน้อย
6	หากรายได้ในอนาคตของท่านจะเพิ่มขึ้น ท่านจะใช้จ่ายในปัจจุบันเพิ่มขึ้นด้วย	3.23	1.20	เห็นด้วยปานกลาง
7	ผู้ที่มีรายได้สูงมักจะมีเงินออมมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย	3.54	1.13	เห็นด้วยมาก
8	สินค้าเงินผ่อนมีแรงจูงใจให้ซื้อสินค้ามากยิ่งขึ้น	3.70	1.10	เห็นด้วยมาก
9	การซื้อ รถยนต์/รถมอเตอร์ไซค์ ส่วนตัว คุ้มค่ากว่าการใช้รถโดยสารสาธารณะ มีผลกระตุ้นต่อการก่อหนี้ของท่าน	3.77	1.18	เห็นด้วยมาก
10	ท่านกู้ยืมเงินเพราะทำให้ท่านจับจ่ายใช้สอยได้ง่ายขึ้นตามที่ท่านต้องการหรือในยามที่ฉุกเฉิน	3.83	1.11	เห็นด้วยมาก
11	ค่าครองชีพสูงขึ้น/สินค้ามีราคาแพงมากขึ้นมีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน	4.42	0.76	เห็นด้วยมากที่สุด
12	นโยบายการเมือง/รัฐบาล ทำให้กู้ยืมมากขึ้น เช่น นโยบายประกันพืชผล นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ นโยบายพักชำระหนี้ ฯลฯ	3.74	1.15	เห็นด้วยมาก
	รวม	**3.43**	**0.52**	**เห็นด้วยมาก**

จากตารางที่ 2 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามด้านค่านิยม/ทัศนคติ ที่เป็นสาเหตุทำให้สมาชิกกู้ยืมเงินแยกเป็น 12 ปัจจัย โดยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับ “เห็นด้วยมาก” จำนวน 7 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษาของท่านมีผลต่อการก่อหนี้ (M=3.51, SD=1.13), การรู้จักบริหารเงิน/การวางแผนจัดการการเงิน (รับ-จ่าย) ทำให้การก่อหนี้ของท่านลดลง (M=4.04, SD=0.76), ผู้ที่มีรายได้สูงมักจะมีเงินออมมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย (M=3.54, SD=1.13), สินค้าเงินผ่อนมีแรงจูงใจให้ซื้อสินค้ามากยิ่งขึ้น (M=3.70, SD=1.10), การซื้อ รถยนต์/ รถมอเตอร์ไซค์ ส่วนตัว คุ้มค่ากว่าการใช้รถโดยสารสาธารณะ มีผลกระตุ้นต่อการก่อหนี้ของท่าน (M=3.77, SD=1.18), ท่านกู้ยืมเงินเพราะทำให้ท่านจับจ่ายใช้สอยได้ง่ายขึ้นตามที่ท่านต้องการหรือในยามที่ฉุกเฉิน (M=3.83, SD=1.11) และนโยบายการเมือง/รัฐบาล ทำให้กู้ยืมมากขึ้น เช่น นโยบายประกันพืชผล นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ นโยบายพักชำระหนี้ ฯลฯ (M=3.74, SD=1.15) ระดับความคิดเห็นรองลงมาอยู่ในระดับ “เห็นด้วยปานกลาง” จำนวน 2 ปัจจัย ได้แก่ สภาพทางสังคมที่ต้องสร้างภาพลักษณ์มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน (M=3.30, SD=1.23) และหากรายได้ในอนาคตของท่านจะเพิ่มขึ้น ท่านจะใช้จ่ายในปัจจุบันเพิ่มขึ้นด้วย (M=3.23, SD=1.20) และระดับความคิดเห็น “เห็นด้วยน้อย” จำนวน 2 ปัจจัย ได้แก่ การเสพสิ่งบันเทิงต่าง ๆ เช่น ภาพยนต์ ดนตรี ละครเวที สวนสนุก กีฬา ฯลฯ มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน (M=2.20, SD=1.18) และความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนา เช่น ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า สร้างอุโบสถ ฯลฯ มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน (M=1.84,

SD=0.99) และระดับความคิดเห็น “เห็นด้วยมากที่สุด” จำนวน 1 ปัจจัย ได้แก่ ค่าครองชีพสูงขึ้น/สินค้ามีราคาแพงมากขึ้นมีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน (M=4.42, SD=0.76)

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค

ข้อ	ปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค	ค่าเฉลี่ย	SD	ความหมาย
1	การศึกษาของบุตร	3.77	1.27	เห็นด้วยมาก
2	ความสะดวกสบายในชีวิต	3.88	0.98	เห็นด้วยมาก
3	ค่ารักษาพยาบาล/โรคประจำตัว	3.86	1.10	เห็นด้วยมาก
4	ปัญหาภัยพิบัติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง)	3.72	1.09	เห็นด้วยมาก
5	ความต้องการปัจจัยสี่ (อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค)	4.08	0.87	เห็นด้วยมาก
6	ความต้องการทางด้านเทคโนโลยี (อุปกรณ์เครื่องจักร เครื่องมือการเกษตร รถไถ รถแทรกเตอร์)	3.54	1.17	เห็นด้วยมาก
7	การดื่มสุราและอบายมุข เช่น การพนัน หวย ฯลฯ	2.04	1.08	เห็นด้วยน้อย
	รวม	**3.56**	**0.58**	**เห็นด้วยมาก**

จากตารางที่ 3 พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค ที่เป็นสาเหตุทำให้สมาชิกกู้ยืมเงิน แยกเป็น 7 ปัจจัย โดยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับ “เห็นด้วยมาก” จำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ การศึกษาของบุตร (M=3.77, SD=1.27), ความสะดวกสบายในชีวิต (M=3.88, SD=0.98), ค่ารักษาพยาบาล/โรคประจำตัว (M=3.86, SD=1.10), ปัญหาภัยพิบัติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง) (M=3.72, SD=1.09), ความต้องการปัจจัยสี่ (อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค) (M=4.08, SD=0.87) และความต้องการทางด้านเทคโนโลยี (อุปกรณ์เครื่องจักร เครื่องมือการเกษตร รถไถ รถแทรกเตอร์) (M=3.54, SD=1.17) และระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ “เห็นด้วยน้อย” จำนวน 1 ปัจจัย ได้แก่ การดื่มสุราและอบายมุข เช่น การพนัน หวย ฯลฯ (M=2.04, SD=1.08) ส่วนที่ 3 วิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อหนี้ ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้กำหนดไว้ที่ระดับ 0.1 หากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ประมวลผลได้ ค่า Sig. มากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.1 หมายถึง ตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามไม่มีความสัมพันธ์กัน หากประมวลผลได้ ค่า Sig. น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.1 หมายถึง ตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กัน โดยแบ่ง ข้อสมมติฐานไว้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับจำนวนหนี้สหกรณ์ในปัจจุบันของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับจำนวนหนี้สหกรณ์ในปัจจุบัน

ข้อ	ปัจจัยส่วนบุคคล	Sig.	ความสัมพันธ์
1	เพศ	0.712	ไม่มีความสัมพันธ์
2	อายุ	0.018	มีความสัมพันธ์
3	ระดับการศึกษา	0.000	มีความสัมพันธ์
4	สถานภาพ	0.248	ไม่มีความสัมพันธ์
5	อาชีพหลักในการเกษตร	0.625	ไม่มีความสัมพันธ์

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยส่วนบุคคล	Sig.	ความสัมพันธ์
6	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.000	มีความสัมพันธ์
7	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ท่านต้องอุปการะเลี้ยงดู	0.001	มีความสัมพันธ์
8	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน	0.000	มีความสัมพันธ์
9	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของท่านและครอบครัว	0.000	มีความสัมพันธ์
10	อายุการเป็นสมาชิกสหกรณ์	0.000	มีความสัมพันธ์

จากตารางที่ 4 พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนหนี้สหกรณ์ในปัจจุบันของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล จำนวน 7 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (Sig.=0.018), ระดับการศึกษา (Sig.=0.000), จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (Sig.=0.000), จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ท่านต้องอุปการะเลี้ยงดู (Sig.=0.001), รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (Sig.=0.000), ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของท่านและครอบครัว (Sig.=0.000) และอายุ การเป็นสมาชิกสหกรณ์ (Sig.=0.000) และปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนหนี้สหกรณ์ในปัจจุบัน จำนวน 3 ปัจจัย ได้แก่ เพศ (Sig.=0.712), สถานภาพ (Sig.=0.248) และอาชีพหลักในการเกษตร (Sig.=0.625)

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับจำนวนหนี้สหกรณ์ในปัจจุบันของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ กับจำนวนหนี้สหกรณ์ในปัจจุบัน

ข้อ	ปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ	Sig.	ความสัมพันธ์
1	สภาพทางสังคมที่ต้องสร้างภาพลักษณ์มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน	0.063	มีความสัมพันธ์
2	ระดับการศึกษาของท่านมีผลต่อการก่อหนี้	0.009	มีความสัมพันธ์
3	การรู้จักบริหารเงิน/การวางแผนจัดการการเงิน (รับ-จ่าย) ทำให้การก่อหนี้ของท่านลดลง	0.011	มีความสัมพันธ์
4	การเสพสิ่งบันเทิงต่าง ๆ เช่น ภาพยนต์ ดนตรี ละครเวที สวนสนุก กีฬา ฯลฯ มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน	0.201	ไม่มีความสัมพันธ์
5	ความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนา เช่น ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า สร้างอุโบสถ ฯลฯ มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน	0.779	ไม่มีความสัมพันธ์
6	หากรายได้ในอนาคตของท่านจะเพิ่มขึ้น ท่านจะใช้จ่ายในปัจจุบันเพิ่มขึ้นด้วย	0.000	มีความสัมพันธ์
7	ผู้ที่มีรายได้สูงมักจะมีเงินออมมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย	0.408	ไม่มีความสัมพันธ์
8	สินค้าเงินผ่อนมีแรงจูงใจให้ซื้อสินค้ามากยิ่งขึ้น	0.000	มีความสัมพันธ์
9	การซื้อ รถยนต์/รถมอเตอร์ไซค์ ส่วนตัว คุ้มค่ากว่าการใช้รถโดยสารสาธารณะ มีผลกระตุ้นต่อการก่อหนี้ของท่าน	0.004	มีความสัมพันธ์
10	ท่านกู้ยืมเงินเพราะทำให้ท่านจับจ่ายใช้สอยได้ง่ายขึ้นตามที่ท่านต้องการหรือในยามที่ฉุกเฉิน	0.000	มีความสัมพันธ์
11	ค่าครองชีพสูงขึ้น/สินค้ามีราคาแพงมากขึ้นมีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน	0.000	มีความสัมพันธ์

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อ	ปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ	Sig.	ความสัมพันธ์
12	นโยบายการเมือง/รัฐบาล ทำให้กู้ยืมมากขึ้น เช่น นโยบายประกันพืชผล นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ นโยบายพักชำระหนี้ ฯลฯ	0.023	มีความสัมพันธ์

จากตารางที่ 5 พบว่าปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ ที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนหนี้สหกรณ์ในปัจจุบันของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล จำนวน 9 ปัจจัย ได้แก่ สภาพทางสังคมที่ต้องสร้างภาพลักษณ์มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน (Sig.=0.063), ระดับการศึกษาของท่านมีผลต่อการก่อหนี้ (Sig.=0.009), การรู้จักบริหารเงิน/การวางแผนจัดการการเงิน (รับ-จ่าย) ทำให้การก่อหนี้ของท่านลดลง (Sig.=0.011), หากรายได้ในอนาคต ของท่านจะเพิ่มขึ้น ท่านจะใช้จ่ายในปัจจุบันเพิ่มขึ้นด้วย (Sig.=0.000), สินค้าเงินผ่อนมีแรงจูงใจให้ซื้อสินค้ามากยิ่งขึ้น (Sig.=0.000), การซื้อ รถยนต์/รถมอเตอร์ไซค์ ส่วนตัว คุ้มค่ากว่าการใช้รถโดยสารสาธารณะ มีผลกระตุ้นต่อการก่อหนี้ ของท่าน (Sig.=0.004), ท่านกู้ยืมเงินเพราะทำให้ท่านจับจ่ายใช้สอยได้ง่ายขึ้นตามที่ท่านต้องการหรือในยามที่ฉุกเฉิน (Sig.=0.000), ค่าครองชีพสูงขึ้น/สินค้ามีราคาแพงมากขึ้นมีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน (Sig.=0.000) และนโยบายการเมือง/รัฐบาล ทำให้กู้ยืมมากขึ้น เช่น นโยบายประกันพืชผล นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ นโยบายพักชำระหนี้ ฯลฯ (Sig.=0.023) และปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนหนี้สหกรณ์ในปัจจุบัน จำนวน 3 ปัจจัย ได้แก่ การเสพสิ่งบันเทิงต่าง ๆ เช่น ภาพยนต์ ดนตรี ละครเวที สวนสนุก กีฬา ฯลฯ มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน (Sig.=0.201), ความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนา เช่น ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า สร้างอุโบสถ ฯลฯ มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน (Sig.=0.779) และผู้ที่มีรายได้สูงมักจะมีเงินออมมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย (Sig.=0.408)

สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค มีความสัมพันธ์กับจำนวนหนี้สหกรณ์ในปัจจุบันของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล

ตารางที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค กับจำนวนหนี้สหกรณ์ในปัจจุบัน

ข้อ	ปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค	Sig.	ความสัมพันธ์
1	การศึกษาของบุตร	0.008	มีความสัมพันธ์
2	ความสะดวกสบายในชีวิต	0.000	มีความสัมพันธ์
3	ค่ารักษาพยาบาล/โรคประจำตัว	0.123	ไม่มีความสัมพันธ์
4	ปัญหาภัยพิบัติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง)	0.092	มีความสัมพันธ์
5	ความต้องการปัจจัยสี่ (อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค)	0.268	ไม่มีความสัมพันธ์
6	ความต้องการทางด้านเทคโนโลยี (อุปกรณ์เครื่องจักร เครื่องมือการเกษตร รถไถ รถแทรกเตอร์)	0.784	ไม่มีความสัมพันธ์
7	การดื่มสุราและอบายมุข เช่น การพนัน หวย ฯลฯ	0.816	ไม่มีความสัมพันธ์

จากตารางที่ 6 พบว่าปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค ที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนหนี้สหกรณ์ในปัจจุบันของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล จำนวน 3 ปัจจัย ได้แก่ การศึกษาของบุตร (Sig.=0.008), ความสะดวกสบายในชีวิต (Sig.=0.000) และปัญหาภัยพิบัติ (น้ำท่วม, ภัยแล้ง) (Sig.=0.092) และปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/

อุปโภค ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนหนี้สหกรณ์ในปัจจุบัน จำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาล/โรคประจำตัว (Sig.=0.123), ความต้องการปัจจัยสี่ (อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค) (Sig.=0.268), ความต้องการทางด้านเทคโนโลยี (อุปกรณ์เครื่องจักร เครื่องมือการเกษตร รถไถ รถแทรกเตอร์) (Sig.=0.784) และการดื่มสุราและอบายมุข เช่น การพนัน หวย ฯลฯ (Sig.=0.816)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สภาวะหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล

สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 46 – 55 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีสถานภาพสมรส อาชีพหลักในการเกษตร คือ ทำนา ส่วนใหญ่ไม่ประกอบอาชีพเสริมที่ไม่ใช่การเกษตร โดยในแต่ละครัวเรือนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ด้วยกัน 3 – 4 คน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท ทั้งนี้สมาชิกส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสหกรณ์มาแล้วมากกว่า 15 ปี – 20 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้บริการสินเชื่อ โดยส่วนใหญ่มีหนี้ประเภทเงินกู้สามัญกับสหกรณ์อยู่ระหว่าง 10,001 – 50,000 บาท เป็นหนี้กับสหกรณ์มามากกว่า 15 ปี – 20 ปี สาเหตุหลักที่กู้ยืมเงินจากสหกรณ์ คือ เพื่อใช้ในการเกษตร

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนหนี้สหกรณ์ในปัจจุบันของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิก ในครัวเรือนที่ท่านต้องอุปการะเลี้ยงดู รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของท่านและครอบครัว และอายุการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2561) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายได้ รายจ่าย การออม หนี้สิน ปัจจัยที่กำหนดการตัดสินใจก่อหนี้และความต้องการกู้ของครัวเรือนเกษตร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าหนี้ของครัวเรือนเกษตร ประกอบด้วย รายได้เงินสดของครัวเรือน ทรัพย์สินหรือความมั่งคั่งของครัวเรือน อายุของหัวหน้าครัวเรือน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน สถานภาพสมรสของหัวหน้าครัวเรือน สมาชิกครัวเรือนที่พึ่งพิง และภูมิภาคของครัวเรือน

2.2 ปัจจัยด้านค่านิยม/ทัศนคติ ที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนหนี้สหกรณ์ในปัจจุบันของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล ได้แก่ สภาพทางสังคมที่ต้องสร้างภาพลักษณ์มีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน ระดับการศึกษาของท่านมีผลต่อการก่อหนี้ การรู้จักบริหารเงิน/การวางแผนจัดการการเงิน (รับ-จ่าย) ทำให้การก่อหนี้ของท่านลดลง หากรายได้ในอนาคตของท่านจะเพิ่มขึ้น ท่านจะใช้จ่ายในปัจจุบันเพิ่มขึ้นด้วย สินค้าเงินผ่อนมีแรงจูงใจให้ซื้อสินค้ามากยิ่งขึ้น การซื้อ รถยนต์/รถมอเตอร์ไซค์ ส่วนตัว คุ้มค่ากว่าการใช้รถโดยสารสาธารณะ มีผลกระตุ้นต่อการก่อหนี้ของท่าน ท่านกู้ยืมเงินเพราะทำให้ท่านจับจ่ายใช้สอยได้ง่ายขึ้นตามที่ท่านต้องการหรือในยามที่ฉุกเฉิน ค่าครองชีพสูงขึ้น/สินค้ามีราคาแพงมากขึ้นมีผลต่อการก่อหนี้ของท่าน และนโยบายการเมือง/รัฐบาล ทำให้กู้ยืมมากขึ้น เช่น นโยบายประกันพืชผล นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ นโยบายพักชำระหนี้ ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิรินภา โภคาพานิชย์ และ สัญญา เคณาภูมิ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย คือ ด้านการขยับฐานะทางสังคม ด้านค่านิยมใหม่ ด้านบริโภคนิยม ด้านอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และด้านการดูแลของครอบครัว

2.3 ปัจจัยด้านความจำเป็นในการบริโภค/อุปโภค ที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนหนี้สหกรณ์ในปัจจุบันของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล ได้แก่ การศึกษาของบุตร ความสะดวกสบายในชีวิต และปัญหาภัยพิบัติ (น้ำท่วม, ภัยแล้ง) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ มาบุญ และ พัชรี สุริยะ (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายนอก เช่น ภาวะสิ่งแวดล้อมหรือภัยธรรมชาติ และภาวะความอุดมสมบูรณ์ของที่ดิน มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านค่านิยมและทัศนคติ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล กล่าวคือ เมื่อสมาชิกสหกรณ์มีความคิด ความชอบ ความเชื่อ พฤติกรรม และสิ่งอื่นที่คนในสังคมเห็นว่ามีคุณค่า มีความสำคัญ จึงยึดถือมาเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติเพื่อให้อยู่ในสังคมนั้น ๆ ได้ โดยไม่ได้คำนึงถึงสภาวะความเป็นอยู่และสภาวะทางเศรษฐกิจของตัวสมาชิกเอง จึงทำให้สมาชิกต้องกู้หนี้ยืมสิน นำเงินในอนาคตมาจับจ่ายใช้สอยเพื่อให้สามารถเข้ากับสังคมที่สมาชิกต้องการได้ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้สหกรณ์การเกษตรให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่สมาชิกเพื่อปรับแนวความคิดทัศนคติใหม่ รวมทั้งให้คำแนะนำเรื่องการบริหารเงินเพื่อให้สมาชิกได้ใช้ชีวิตในอนาคตได้อย่างมีความสุขต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในเขตพื้นที่นอกเหนือจากในเขตกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัดปริมณฑล เช่น ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เพื่อให้ทราบถึงสภาวะหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในภาพรวมระดับประเทศ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เช่น สถานการณ์โรคระบาดไวรัสโคโรน่า Covid-19

เอกสารอ้างอิง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2560). ผลการดำเนินงานสหกรณ์ ประจำปี 2560. ค้นจาก https://www.cad.go.th

_____. (2560). สารสนเทศน่ารู้ทางการเงินสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2560. ค้นจาก https://www.cad.go.th

พัชรินทร์ มาบุญ และ พัชรี สุริยะ. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด จังหวัดขอนแก่น. ค้นจาก https://ag2.kku.ac.th

ศิรินภา โภคาพานิชย์ และ สัญญา เคณาภูมิ. (2560). การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกรอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายได้ รายจ่ายการออมหนี้สิน ปัจจัยที่กำหนดการตัดสินใจก่อหนี้และความต้องการกู้ของครัวเรือนเกษตร. ค้นจาก http://www.oae.go.th

สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร. (2555). แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556 – 2575) (Online). http://www.bangkok.go.th

Sanguanwongse, V., Kikuchi, P., & Seemanon, K. (2019). Debt Analysis of Agricultural Cooperative members in Thailand. International Journal of Novel Research in Marketing Management and Economics, 6(1), 53 – 59.

_____. (2018). Debt Analysis of Credit Union Cooperatives Member in Thailand. The ICA2018 Research Conference, 205.

บทความวิจัย

คุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย

ณิชาภา เกตุอินทร์, นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม
E-mail: Puy.acc@hotmail.com
ผศ.ดร.ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์, อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยอัตราส่วน (CAMELS Analysis) มิติที่ 2 คุณภาพสินทรัพย์ ได้แก่ อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ อัตราการหมุนของสินทรัพย์ อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ อัตราการค้างชำระของลูกหนี้ และอัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่อง ส่งผลต่ออัตราส่วนวัดประสิทธิภาพการดำเนินงาน ได้แก่ ความสามารถในการใช้สินทรัพย์ ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการให้ผลตอบแทน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย จำนวน 34 สหกรณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างปี 2560-2562 โดยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า อัตราการหมุนของสินทรัพย์ และอัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ส่งผลในทิศทางเดียวกันกับความสามารถในการใช้สินทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ อัตราการค้างชำระของลูกหนี้ส่งผลในทิศทางเดียวกัน แต่อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องส่งผลในทิศทางตรงกันข้ามกับความสามารถในการทำกำไร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ส่งผลในทิศทางเดียวกัน แต่อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องส่งผลในทิศทางตรงกันข้ามกับความสามารถในการให้ผลตอบแทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: *คุณภาพสินทรัพย์, ประสิทธิภาพการดำเนินงาน, สหกรณ์ออมทรัพย์ครู*
Received: ....., Revised ....., Accepted .....

ASSET QUALITY AFFECTS THE OPERATIONAL EFFICIENCY OF TEACHER SAVING AND CREDIT COOPERATIVE THE AREA OF CENTRAL REGION PART OF THAILAND

Nichapha Ketin, Master of Accountancy Program, Sripatum University
Puy.acc@hotmail.com
Asst.Prof.Dr.Titaporn Sincharoonsak, Faculty of Accountancy, Sripatum University

Abstract

This research The objective of this study was to study asset quality and the performance of teacher savings cooperatives in the central region of Thailand. This consists of the ratio (CAMELS Analysis), dimension 2, asset quality, ie asset growth rate. Asset turnover Cooperative equity ratio to assets Outstanding rates of receivables And liquid asset ratios Affect the performance measurement ratio, such as the ability to use assets. Profitability And the ability to yield The sample group was 34 teacher savings cooperatives in the central region of Thailand. Data were collected during 2017-2019 by analyzing multiple regression to test the hypothesis.

The results of the research were as follows: Asset turnover And the equity ratio of cooperatives has a similar effect on their ability to use assets. The growth rate of assets was statistically significant at 0.05 level. Cooperative equity ratio to assets The overdue rate of the debtor results in the same direction. But the liquid asset ratio is the opposite of profitability. Were statistically significant at the 0.05 level and the asset growth rate. Cooperative equity ratio has the same effect. But the liquid asset ratio results in the opposite direction to the ability to yield returns. Statistically significant at a level of 0.05.

Keywords: Asset quality, Operational efficiency, Teacher saving cooperative

คำขอบคุณ: งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทนำ

สหกรณ์เป็นองค์กรทางเศรษฐกิจและสังคมที่สมาชิกร่วมกันจัดตั้งขึ้นด้วยการลงหุ้นร่วมกัน จัดการร่วมกันในการผลิต การจำหน่ายสินค้า หรือบริการตามความต้องการหรือผลประโยชน์อย่างเดียวกันของบรรดาสมาชิก สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิ์ออกเสียงได้หนึ่งเสียงในการบริหารสหกรณ์ โดยไม่ขึ้นกับจำนวนหุ้นที่ถืออยู่ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์โคนม, (กฎ) คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์(หนังสือราชบัณฑิตยสถาน ที่ รถ ๐๐๐๔/๘๐๐ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐)

สหกรณ์ออมทรัพย์ครู คือ สถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพอย่างเดียวกันหรือที่อาศัยอยู่ในหน่วยงานหรือจังหวัดเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์จะใช้เงินทุนของตนเอง ซึ่งได้มาจากเงินค่าหุ้น เงินสำรองและเงินรับฝากจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก สมาชิกจะต้องส่งเงินสะสมรายเดือนต่อสหกรณ์เป็น

ประจำตามกำลังความสามารถ เงินสะสมรายเดือนนี้จะแปลงเป็นหุ้นให้สมาชิกถือต่อไปและสมาชิกจะได้รับเงินปันผลตามหุ้น นอกจากนี้ สหกรณ์จะเฉลี่ยคืนกำไรส่วนหนึ่งให้แก่สมาชิกตามส่วนแบ่งจำนวนดอกเบี้ยที่สมาชิกได้จ่ายให้แก่สหกรณ์ ซึ่งเท่ากับช่วยให้สมาชิกกู้เงินจากสหกรณ์เสียดอกเบี้ยย่อมเยาด้วย (พสุ สัตถาภรณ์,2533: 289-291) แม้ว่าสหกรณ์จะเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรสูงสุดก็ตาม แต่การบริหารงานสหกรณ์จำเป็นต้องมีผลกำไรซึ่งเป็นการแสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานที่เป็นปัจจัยสำคัญหรือเป็นหัวใจหลักต่อความสำเร็จของสหกรณ์และเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารสหกรณ์ในการดำเนินงานสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สหกรณ์สามารถดำรงอยู่และเจริญเติบโตขึ้นได้ รวมทั้งสามารถช่วยเหลือทางเศรษฐกิจแก่สมาชิกและช่วยเหลือสังคมได้อีกด้วย สหกรณ์ออมทรัพย์ครูในประเทศไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 116 แห่ง โดยมีสถานะดำเนินการอยู่ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, ออนไลน์, 2562)

ในสภาวการณ์ปัจจุบัน ซึ่งมีความผันผวนทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ค่าครองชีพสูงขึ้นทำให้ประชาชนผู้ที่มีรายได้น้อยประสบปัญหาและได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากประชาชนไม่สามารถหารายได้เพิ่มขึ้นและเพียงพอกับรายจ่าย ซึ่งประชาชนมักจะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ด้วยการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนหรือเงินกู้ โดยจะยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูง จึงก่อให้เกิดปัญหาหนี้สินผูกพันเกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและสถาบันครอบครัว จึงทำให้ประชาชนร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการรวมกลุ่มกันจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ขึ้น เพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อน โดยยึดหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ดังนั้นจากเหตุผลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาคุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก คณะกรรมการและฝ่ายจัดการ ในการปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งจะส่งผลให้สหกรณ์ออมทรัพย์สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐานภายใต้การแข่งขันกับสถาบันการเงินประเภทอื่นท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจตลอดเวลา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณภาพสินทรัพย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพดำเนินงานด้านความสามารถในการใช้สินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาคุณภาพสินทรัพย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพดำเนินงานด้านความสามารถในการทำกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย

3. เพื่อศึกษาคุณภาพสินทรัพย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพดำเนินงานด้านความสามารถในการให้ผลตอบแทนแก่สมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 คุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการใช้สินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย

สมมติฐานที่ 2 คุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการทำกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย

สมมติฐานที่ 3 คุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการให้ผลตอบแทนแก่สมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย

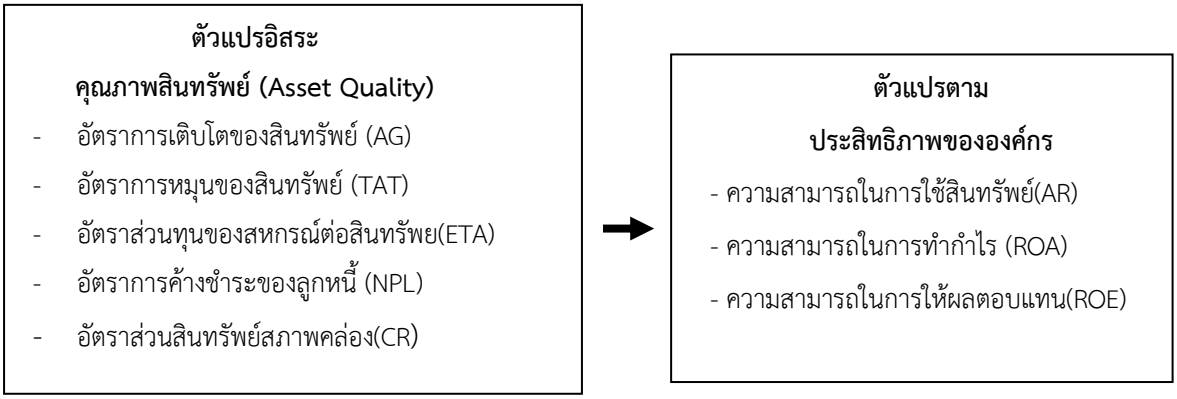

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตามจากฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเงินสหกรณ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์,2562 : ออนไลน์) และรายงานประจำปี งบการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูที่มีรอบระยะเวลาบัญชีปี 2560-2562 เป็นระยะเวลา 3 ปี จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 34 สหกรณ์ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์,2562 : ออนไลน์) สถิติที่ใช้ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inference Statistic) โดยการนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยเทคนิคทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยการตรวจสอบลักษณะทั่วไปของข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วัดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) ของตัวแปรอิสระ โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่ามากกว่า 0.8 แสดงว่าจะเกิดปัญหาจากการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก หรือมีปัญหา Multicollinearity (Field, A. 2000) นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบเพื่อการทดสอบสมมติฐานหาค่าอิทธิพลของตัวแปรด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การกำหนดสมมติฐาน 3 ข้อ โดยแสดงผลการวิเคราะห์รายข้อสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 คุณภาพสินทรัพย์ ได้แก่ อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (AG) อัตราการหมุนของสินทรัพย์ (TAT) อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ (ETA) อัตราการค้างชำระของลูกหนี้ (NPL) อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่อง (CR) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการใช้สินทรัพย์ (AR)

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์คุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อความสามารถในการใช้สินทรัพย์ (AR)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	3.086	.256		12.060	.000		
อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (AG)	-.010	.006	-.182	-1.782	.078	.402	2.487
อัตราการหมุนของสินทรัพย์ (TAT)	48.051	4.714	.684	10.192	.000*	.929	1.076
อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ (ETA)	.152	.048	.326	3.128	.002*	.385	2.596
อัตราการค้างชำระของลูกหนี้ (NPL)	-5.724	9.069	-.041	-.631	.529	.997	1.003
อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่อง (CR)	2.977	.000	.013	.205	.838	.991	1.009

Adjusted R Square=0.598, Durbin-Watson=2.050

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการทดสอบ พบว่า ค่า Variance Inflation Factors (VIF) ซึ่งค่าที่ได้ไม่เกิน 5 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง ทำให้สามารถทดสอบด้วยสถิติการถดถอยแบบพหุคูณและสามารถสรุปผลได้ดังนี้ อัตราการหมุนของสินทรัพย์ (TAT) และอัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ (ETA) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการใช้สินทรัพย์ในทิศทางเดียวกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (AG) อัตราการค้างชำระของลูกหนี้ (NPL) และอัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่อง (CR) ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการใช้สินทรัพย์

สมมติฐานที่ 2 คุณภาพสินทรัพย์ ได้แก่ อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (AG) อัตราการหมุนของสินทรัพย์ (TAT) อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ (ETA) อัตราการค้างชำระของลูกหนี้ (NPL) อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่อง (CR) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการทำกำไร (ROA)

ตารางที่ 2 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์คุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไร (ROA)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	-118.081	14.456		-8.168	.000		
อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (AG)	2.550	.322	.122	7.925	.000*	.402	2.487
อัตราการหมุนของสินทรัพย์ (TAT)	354.472	266.319	.014	1.331	.186	.929	1.076
อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ (ETA)	155.772	2.739	.897	56.874	.000*	.385	2.596
อัตราการค้างชำระของลูกหนี้ (NPL)	1266.421	512.326	.024	2.472	.015*	.997	1.003
อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่อง (CR)	-.043	.008	-.051	-5.203	.000*	.991	1.009

Adjusted R Square=0.941, Durbin-Watson=1.928

หมายเหตุ. ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการทดสอบ พบว่า ค่า Variance Inflation Factors (VIF) ซึ่งค่าที่ได้ไม่เกิน 5 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง ทำให้สามารถทดสอบด้วยสถิติการถดถอยแบบพหุคูณและสามารถสรุปผลได้ดังนี้ อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (AG) อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ (ETA) อัตราการค้างชำระของลูกหนี้ (NPL) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการทำกำไรในทิศทางเดียวกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และอัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่อง (CR) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการทำกำไรในทิศทางตรงกันข้ามที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนอัตราการหมุนของสินทรัพย์ (TAT) ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการทำกำไร

สมมติฐานที่ 3 คุณภาพสินทรัพย์ ได้แก่ อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (AG) อัตราการหมุนของสินทรัพย์ (TAT) อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ (ETA) อัตราการค้างชำระของลูกหนี้ (NPL) อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่อง (CR) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการให้ผลตอบแทน (ROE)

ตารางที่ 3 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์คุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อความสามารถในการให้ผลตอบแทน (ROE)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients Beta	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error				Tolerance	VIF
(Constant)	-5.893	3.345		-1.762	.081		
อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (AG)	.740	.074	.390	9.942	.000*	.402	2.487
อัตราการหมุนของสินทรัพย์ (TAT)	47.023	61.625	.020	.763	.447	.929	1.076
อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ (ETA)	10.088	.634	.637	15.918	.000*	.385	2.596
อัตราการค้างชำระของลูกหนี้ (NPL)	52.809	118.549	.011	.445	.657	.997	1.003
อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่อง (CR)	-.006	.002	-.082	-3.273	.001*	.991	1.009

Adjusted R Square=0.941, Durbin-Watson=2.003

หมายเหตุ. ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการทดสอบ พบว่า ค่า Variance Inflation Factors (VIF) ซึ่งค่าที่ได้ไม่เกิน 5 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง ทำให้สามารถทดสอบด้วยสถิติการถดถอยแบบพหุคูณและสามารถสรุปผลได้ดังนี้ อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (AG) อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ (ETA) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการให้ผลตอบแทนแก่สมาชิกในทิศทางเดียวกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และอัตราสินทรัพย์สภาพคล่อง (CR) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการให้ผลตอบแทนแก่สมาชิกในทิศทางตรงกันข้ามที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนอัตราการหมุนของสินทรัพย์ (TAT) และ อัตราการค้างชำระของลูกหนี้ (NPL) ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการให้ผลตอบแทนแก่สมาชิก

อภิปรายผลการวิจัย

เพื่อให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

คุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อความสามารถในการใช้สินทรัพย์ ผลการวิเคราะห์ของหน่วยวิเคราห์จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คุณภาพสินทรัพย์ในด้านอัตราการหมุนของสินทรัพย์และอัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการใช้สินทรัพย์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับผลการศึกษาของนุชจรี พิเชฐกุล (2553 : 370) สหกรณ์มีความสามารถในการนำสินทรัพย์รวมทั้งหมดไปทำให้เกิดรายได้กลับเข้ามาให้สหกรณ์ได้ปีละกี่ครั้ง ถ้าอัตราหมุนของสินทรัพย์รวมสูง ย่อมแสดงถึงความสามารถในการทำกำไรหรือความสามารถในการใช้สินทรัพย์รวมที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพักตร์ มอญสร้อย (2559:40) ถ้าอัตราหมุนของสินทรัพย์รวมสูงแสดงถึงการบริหารสินทรัพย์รวมที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ อัตรการค้างชำระของลูกหนี้ และอัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการใช้สินทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของของ ชมพูนุท มนต์ภาณีวงศ์ (2553) ที่พบว่า สหกรณ์กลุ่มกำไรมีความสามารถในการบริหารสินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้น้อยกว่าสหกรณ์กลุ่มขาดทุน และงานวิจัยของ เลอสิทธิ์ บุญทองดี (2549) ที่พบว่า การหารายได้ของสหกรณ์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสินทรัพย์รวมของสหกรณ์

คุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไร ผลการวิเคราะห์ของหน่วยวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ อัตราการค้างชำระของลูกหนี้ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการทำกำไรในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพักตร์ มอญสร้อย (2559:39) ถ้าสหกรณ์มีสินทรัพย์และทุนของสหกรณ์ที่เพิ่มขึ้น มีอัตราการค้างชำระของลูกหนี้ที่ลดลง ก็ทำให้สหกรณ์สามารถนำสินทรัพย์นั้นไปหารายได้กลับสู่สหกรณ์ได้มากขึ้น ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรในอนาคตของสหกรณ์ที่เพิ่มขึ้น และงานวิจัยของวิกานดา ใจสมุทร(2558:51) พบว่าปริมาณสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ไม่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างไรก็ตาม หากไม่คำนึงถึงนัยสำคัญทางสถิติ จะพบว่าปริมาณสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีอิทธิพลในเชิงลบต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ และอัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของพีระเดช เดชศราเดโช (2554) ที่พบว่า อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องที่สูง ไม่ได้หมายความว่าสหกรณ์จะสามารถชำระหนี้ได้คล่องและมีประสิทธิภาพเสมอไป ทั้งนี้อาจเป็นข้อเสียแก่สหกรณ์ เนื่องจากไม่ได้ใช้สินทรัพย์ส่วนนี้ให้เกิดกำไรเท่าที่ควร อาจเป็นผลมาจากการเก็บเงินจากลูกหนี้ช้า ทำให้ยอดลูกหนี้สะสมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และงานวิจัยของณัฐกาญจน์ นิมมานนวกุล (2554 :9) พบว่าสินทรัพย์สภาพคล่อง หมายถึงเงินสด เงินฝากธนาคาร เงินฝากสหกรณ์อื่น และเงินลงทุนระยะสั้น ซึ่งรายการเหล่านี้ ถือว่ามีความคล่องตัวที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดรองรับการถอนเงินฝาก ชำระคืนหนี้ระยะสั้นของสหกรณ์ ผลลัพธ์ที่ได้สะท้อนว่า ยิ่งอัตราส่วนนี้สูงแสดงถึงผู้ฝากเงินสะดวกที่จะถอนเงินมากขึ้น ถ้าสภาพคล่องของสหกรณ์มีระดับสูงขึ้น ทำให้กระแสเงินสดของสหกรณ์ลดลง และสูญเสียโอกาสในการนำเงินนั้นไปสร้างรายได้กลับเข้าสู่สหกรณ์ ก็จะส่งผลลบต่อความสามารถในการทำกำไรของสหกรณ์

คุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อความสามารถในการให้ผลตอบแทน ผลการวิเคราะห์ของหน่วยวิเคราห์จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการให้ผลตอบแทนแก่สมาชิกในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี ตปนียวรวงศ์ (2560:70) พบว่าอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ และอัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ ส่งผลเชิงบวกแสดงถึงความสามารถใน

การบริหารจัดการเงินทุนของสหกรณ์ ซึ่งจะทำให้ความเสี่ยงด้านการขาดแคลนเงินทุนหรือขาดแคลนสภาพคล่องจะเกิดขึ้นได้น้อย เมื่อสหกรณ์มีความมั่นคงทางการเงินก็จะส่งผลให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นในองค์กร ก่อให้เกิดความสามารถในการทำกำไรและนำไปสู่การให้ผลตอบแทนแก่สมาชิกและอัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกาญจน์ นิมมานนวกุล (2554) ที่พบว่า หากธนาคารพาณิชย์มีสภาพคล่องที่ดี สมาชิกสามารถถอนเงินออกจากธนาคารได้ง่าย ทำให้โอกาสที่ธนาคารจะนำเงินดังกล่าวไปใช้ในการปล่อยสินเชื่อ หรือลงทุน เพื่อสร้างผลตอบแทนคืนสู่ธนาคารลดลง ส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ลดลง และงานวิจัยของศิริพักตร์ มอญสร้อย (2559:40) หากสหกรณ์มีสภาพคล่องสูง สมาชิกก็จะถอนเงินสดจากสหกรณ์ได้มากขึ้น ทำให้สหกรณ์สูญเสียโอกาสในการนำเงินส่วนนั้นไปปล่อยสินเชื่อเพื่อสร้างรายได้ ส่งผลให้สหกรณ์มีกำไรลดลงความสามารถในการให้ผลตอบแทนแก่สมาชิกก็ลดลงตามไปด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า อัตราการหมุนของสินทรัพย์ อัตราการค้างชำระของลูกหนี้สหกรณ์ ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความสามารถในการให้ผลตอบแทนแก่สมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภนิดา วุฒิสมบูรณ์พันธุ์ (2561:32) พบว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีสัดส่วนสินเชื่อไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินทรัพย์รวมในระดับสูง จะส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารต่ำลง การให้ผลตอบแทนก็ต่ำลง เนื่องจากต้องมีการกันสำรองสำหรับหนี้เสียเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาคุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย พบว่า คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ ตลอดจนสมาชิกและบุคคลทั่วไป ควรให้ความสำคัญในการวิเคราะห์งบการเงินมากยิ่งขึ้น เพื่อใช้ในการตัดสินใจ โดยจะต้องพิจารณาถึงอัตราส่วนทางการเงินด้านอื่น ๆ เช่น ด้านหนี้สิน(เงินรับฝาก) อันเป็นส่วนสำคัญสำหรับธุรกิจสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น เพื่อประกอบการตัดสินใจในการลงทุน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการศึกษาครั้งนี้ใช้อัตราความสามารถในการใช้สินทรัพย์ (Activity Ratio: AR) อัตราผลตอบแทนในการทำกำไร (Return on Assets: ROA) และอัตราผลตอบแทนต่อสมาชิก (Return on Equity: ROE) เป็นเครื่องมือในการวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทยเท่านั้น การศึกษาครั้งต่อไป ควรพิจารณาความสามารถในการทำกำไรโดยใช้อัตราส่วนทางการเงินอื่น

2) ควรทำการศึกษาสหกรณ์ประเภทอื่นว่าคุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน หรือมีความสัมพันธ์เชิงบวก เชิงลบ แตกต่างกันอย่างไร

3) ควรขยายผลของการศึกษาต่อ เช่น ทำการศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างสหกรณ์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสหกรณ์ที่มีขนาดแตกต่างกัน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. คู่มือการประยุกต์ใช้ CAMELS ANALYSIS การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตร. กรุงเทพฯ : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2548

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2558. ระบบทะเบียนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร : [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.cad.go.th (11 กุมภาพันธ์ 2563)

กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2558. ประเภทสหกรณ์ : [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://webhost.cpd.go.th (11 กุมภาพันธ์ 2563)

พสุ สัตถาภรณ์. (2533). การบริหารงานสหกรณ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ โอ เอสพริ้นติ้งเฮาส์

นุชจรี พิเชฐกุล. (2553). การรายงานและการวิเคราะหงบการเงิน. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ศิริพักตร์ มอญสร้อย.2559.ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรในอนาคตของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนในจังหวัดเชียงใหม่ การค้นคว้าแบบอิสระ (บัญชีมหาบัณฑิต(สาขาวิชาการบัญชี)มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ชมพูนุท มนต์ภาณีวงศ์. (2553) การเปรียบเทียบวิธีการทางสถิติของการจำแนกกลุ่มกำไร ขาดทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์/กรุงเทพฯ.

เลอสิทธิ์ บุญทองดี. 2549. ประสิทธิภาพในการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิกานดา ใจสมุทร. อิทธิพลของปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

พีระเดช เดชศราเดโช. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์เครดิตยู เนี่ยนบางนกแขวก จำกัด จังหวัดสมุทรสงคราม. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สหกรณ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2551

ณัฐกาญจน์ นิมมานนวกุล. 2555. อัตราส่วนทางการเงินที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทากาไรของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปราณี ตปนียวรวงศ์ 2560. การวิเคราะห์ปัจจัยความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย = A Factors Analysis of Financial Stability of Saving Cooperative the area of Northern Part of Thailand / ปราณี ตปนียวรวงศ์.

ศุภนิดา วุฒิสมบูรณ์พันธุ์ และผู้แต่งคนอื่นๆ. (2561) ความสัมพันธ์ของผลการดำเนินงานผ่าน CAMELS analysis กับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ช่วงก่อนและหลังวิกฤตการเงินโลกปี 2008. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์:ม.ป.ท.

บทความวิจัย

ภาวะผู้นำแบบดิจิทัล วัฒนธรรมองค์กร และประสิทธิผลโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

มานะ ไชยโชติ
มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงปริมาณนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลระหว่างภาวะผู้นำแบบดิจิทัล และวัฒนธรรมองค์กรที่มีต่อประสิทธิผลโรงเรียน โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจำนวน 126 ข้อขึ้นมาด้วยตนเอง แล้วนำไปตรวจสอบความตรงเชิงทฤษฎีกับอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปทดสอบความตรงเชิงโครงสร้างและความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำไปรวบรวมความเห็นจากผู้บริหารและครู โรงเรียนขยายโอกาสในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 จำนวน 399 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลวิจัยพบว่า ตัวแปรหลักและองค์ประกอบทั้งสามมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 รวมถึงมีอิทธิพลต่อการพยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียนได้ถึงร้อยละ 75 ด้วยเหตุนี้ ความเป็นพลเมืองดิจิทัลกับวัฒนธรรมองค์กรแบบตามลำดับชั้น คุณภาพ เครือญาติ และการปรับตัวอาจมีผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนโดยการใช้ข้อมูลและการใช้แอพพลิเคชั่นต่างๆ

คำสำคัญ: *ภาวะผู้นำ, วัฒนธรรมองค์กร, ประสิทธิผลโรงเรียน*
Received: Febuary 12, 2021, **Revised** Febuary 25, 2021, **Accepted** May 23, 2021

Digital Leadership, Organizational Culture and School Effectiveness : The Study of Schools Expand Opportunities in the Lower of North Eastern 2

Mana Chaiyachot
The Eastern University of Management and Technology

Abstract

The objective of this quantitative research is to study the influencing between digital leadership and organizational culture on school effectiveness. The researcher designed 126 items of a questionnaire and approved linear theory by adviser before structure validity and reliability testing. The researcher collected 399 respondent from administrators and teacher of schools expand opportunities in the lower of north eastern 2. The statistic are frequency, percentage, means, standard deviation, and variance analysis. The results show that the means of three variables and its components are high, and related significantly in the same direction at .01 including forecasted coefficient to school effectiveness of 75%. Consequently, digital citizen and organizational culture in terms of hierarchy, quality, clan, and adaptation could impact on school effectiveness by using information and various applications.

Keywords: *Leadership, Organizational Culture, and School Effectiveness*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีสื่อสาร (Community Technology) วัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture) ของทุกองค์กรที่ผู้นำโรงเรียน (School Leaders) จะต้องเผชิญหน้าและมีผลกระทบต่อบทบาทหน้าที่ของผู้นำที่จะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากเดิมมาเป็นบทบาทที่กว้างขึ้นที่ประกอบด้วยการสร้างวิสัยทัศน์ การประสานงานและความร่วมมือในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโรงเรียน (Akram & Khan, 2020) นอกจากนี้ Leithwood et al (2004) ยังได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนต้องการระดับวิชาการทางเทคนิคที่สูงขึ้นรวมทั้งความต้องการด้านทักษะทางด้านการสื่อสารและข้อมูล

การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth) สังคม (Social) และในแง่มุมทางวัฒนธรรม (Cultural Aspects) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาสมัยใหม่ (Modern Education) ที่โรงเรียน (School) จะต้องมีปัญหาในการสื่อสาร (Communication) ที่เกี่ยวกับความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และพฤติกรรม (Behaviors) ตามความต้องการของเยาวชนที่ต้องเป็นส่วนหน้าของสังคม (Bapti, 2012) นอกจากนี้ Rambag et al (2019) ได้กล่าวถึงประสิทธิผลของโรงเรียน (Effectiveness of a School) เป็นแนวทางของการจัดการศึกษาที่ผลิตโดยโรงเรียน ดังนั้น คุณภาพการบริการ (Service

Quality) ประสิทธิผลและประสิทธิภาพ (Effectiveness and Efficiency) ของโรงเรียนจึงเป็นปัญหาสำคัญของผู้กำหนดนโยบายและผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิผลของโรงเรียนมีผลกระทบต่อระดับและการพัฒนาการสอนของครูและสิ่งแวดล้อมในการเรียน

ธงชัย สมบูรณ์ (2563) อธิบายไว้ว่า การจัดการเรียนการสอน (Pedagoge) ในทางการศึกษาเป็นวิถีของชุมชนของรัฐชาติที่มีการถ่ายทอดรู้สึกร่วม (Collective Bllcongiugs) ในสิ่งที่เกิดขึ้นตั้งแต่บรรพบุรุษ การศึกษาจะก้าวหน้าและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี จึงจำเป็นจะต้องเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการเรียน (Technology Learning) สถานศึกษาจึงต้องสร้างความรู้ใหม่ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยผู้นำของสถานศึกษาต้องมีความรู้ในการจัดการศึกษาแบบใหม่เช่นกัน

Laurkat (2015) อธิบายเกี่ยวกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มีผู้เรียนมีลักษณะเป็นดิจิตอล (Digital Native Student) ที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี เป็นเหตุผลที่โรงเรียนจะต้องก้าวกระโดดในเป้าหมายของหลักสูตรให้แก่ผู้เรียนสามารถสื่อสารและเข้าถึงข้อมูล นักวิชาการหลายคนจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในห้องเรียนเพื่อขยายผลการเรียนของผู้เรียน (Mean, 2010 และ Machado & Chang, 2015) อย่างไรก็ตามผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเร่งรัดและบูรณาการให้มีการใช้เทคโนโลยีของครูเพื่อแสดงประสิทธิผลของภาวะผู้นำ (Chang, 2012)

Gray et al (2010) และ Khan (2012) ได้กล่าวว่า เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดของผู้จัดการศึกษา ผู้ปกครองที่เชื่อมโยงกับนักศึกษาเพื่อบูรณาการข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อคุณภาพการศึกษาที่สูงขึ้น และ Afshari et al (2009) ก็ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำ (Leadership) ก็เป็นองค์ประกอบสำคัญในการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอน และเทคโนโลยีก็เป็นองค์ประกอบสำคัญเพื่อให้ผู้นำทางการศึกษาจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อจะเป็นผู้นำแบบดิจิทัล (Digital Leader) (Sheninger, 2014) นอกจากภาวะผู้นำแบบดิจิทัลจะต้องสร้างวัฒนธรรมและชี้นำการใช้เทคโนโลยีผลักดันให้ผู้อื่นใช้เทคโนโลยีรวมทั้งสร้างความเปลี่ยนแปลงได้ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ภาวะผู้นำจึงเป็นกุญแจสำคัญที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการสอนและผลลัพธ์ของการเรียน (Fisher & Waller, 2013)

วัตถุประสงค์วิจัย

1 เพื่อศึกษาระดับค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร ประสิทธิผลโรงเรียนและองค์ประกอบ

2 เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร และประสิทธิผลโรงเรียน

3 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบอิทธิพลของภาวะผู้นำ และวัฒนธรรมองค์กร ที่มีต่อ ประสิทธิผลโรงเรียน พร้อมข้อเสนอแนะ

4 เพื่อเสนอแนะแนวทางของภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital leadership) และวัฒนธรรมองค์กร (Organizational Culture) ที่มีผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน (School Effectiveness) ให้แก่ผู้บริหาร ผู้อำนวยการ รวมไปถึงครูอาจารย์ในโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติและพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างภาวะผู้นำแบบดิจิทัลกับ วัฒนธรรมองค์กรที่มีผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน โดยผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวิจัยชนิดแบบสอบถาม มาตรวัด 5 ระดับ จำนวน 126 ข้อ แล้วนำไปทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง เพื่อพิสูจน์ความเท่ากันของจำนวนองค์ประกอบ และตัวแปรวัดที่สังเกตได้ จากการประเมินระดับความตรงตามค่า

KMO ตั้งแต่ .80 ขึ้นไป และมีน้ำหนักปัจจัยที่สกัดได้ไม่ต่ำกว่า .40 รวมถึงมีค่า Goodness of fit อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2564)

สรุปผลและอภิปรายผล

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1) กลุ่มตัวอย่างงานวิจัยนี้ มีตำแหน่งเป็นครู และครูผู้ช่วย จำนวนร้อยละ 72.4 ขณะที่ร้อยละ 14.8 มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ ส่วนประสบการณ์ทำงานนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 11-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.1 รองลงมามีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปีร้อยละ 22.8 นอกจากนี้แล้ว ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 52.1 ถัดมาเป็นการศึกษาในระดับปริญญาโท ร้อยละ 46.6 และไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม ที่เกี่ยวกับ สังคมดิจิทัล เลย ร้อยละ 59.9 ส่วนอีกร้อยละ 19.8 เคยเข้าฝึกอบรมมาก่อน 2-3 ครั้ง รวมถึงไม่เคยได้รับรางวัล ด้านความสำเร็จของโรงเรียนในระดับชาติมาก่อนเลย ร้อยละ 67.7 รองลงมาเคยได้รับรางวัลอย่างน้อย 1 ครั้ง เพียงร้อยละ 11.5

2) ภาวะผู้นำดิจิทัลและองค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 (SD. 68, e. 03) ส่วนองค์ประกอบด้าน พลเมืองดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับหนึ่งเท่ากับ 3.97 (SD. 78, e. .03) และองค์ประกอบด้าน วิสัยทัศน์ผู้นำ เช่น การใช้เครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่ หรือการแนะนำ Application ที่มีประโยชน์ นั้นมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายเท่ากับ 3.69 (SD. 76, e. 03)

วัฒนธรรมองค์กรและองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยระดับมาก โดยเฉพาะค่าเฉลี่ยตัวแปรหลักมีค่าเท่ากับ 4.01 (SD. 47, e. 02) ขณะที่องค์ประกอบด้าน วัฒนธรรม การปรับตัวมีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับหนึ่งเท่ากับ 4.08 (SD.52, e. 02) เช่น ความเป็นตัวของตัวเองในการทำงาน หรือความเป็นอิสระในการคิด ส่วนวัฒนธรรม ตลาด หรือเน้นความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายเท่ากับ 3.84 (SD. 58, e. 02) เช่น การแสดงความคาดหวังของผู้บริหาร หรือการนำเอาเป้าหมายไปลงมือปฏิบัติ

ประสิทธิผลโรงเรียนและองค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 (SD. 48, e.02) ส่วนองค์ประกอบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างบ้านกับโรงเรียน เช่น ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมที่โรงเรียน หรือการติดตามปัญหานักเรียนนั้น มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับหนึ่งเท่ากับ 4.23 (SD. 58, e. 02) ขณะที่องค์ประกอบ ด้านโอกาส และการมีเวลาในการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายเท่ากับ 3.96 (SD. 55, e. 02) เช่น การไม่เน้นเนื้อหา หรือได้เลือกกิจกรรมที่เรียน

3) ตัวแปรทั้งสามประกอบด้วย ภาวะผู้นำดิจิทัล วัฒนธรรมองค์กร และประสิทธิผลโรงเรียน มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับมากถึงมากที่สุด โดยมีค่า r ระหว่าง .74-.84 โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระดับมากที่สุดระหว่าง วัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลโรงเรียน

4) ค่าเฉลี่ยตัวแปรหลักภาวะผู้นำดิจิทัล วัฒนธรรมองค์กร และประสิทธิผลโรงเรียน มีความแปรปรวนร่วมกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกลักษณะส่วนบุคคลออกไปตาม ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงาน การฝึกอบรม และการได้รับรางวัล โดยมีค่าแปรปรวนระหว่าง 2.97-7.10 (Sig. .000-.040) โดยเฉพาะความแปรปรวนของประสบการณ์ทำงานที่ต่างกันกับภาวะผู้นำ Digital มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000

ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกออกไปตามตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงาน และการฝึกอบรม สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมกันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อ วัฒนธรรมองค์กร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .30 (Sig. 004) รวมถึงมีอิทธิพล

ต่อ ประสิทธิผลโรงเรียน ร้อยละ 30 (Sig. 002) ขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกเป็น ประสบการณ์ทำงาน การฝึกอบรมกับการได้รับรางวัลในระดับชาติ สามารถอธิบายร่วมกันต่อ ภาวะผู้นำแบบดิจิทัลที่ร้อยละ 29 (Sig. 001)

5) องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล ที่มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิผลโรงเรียนนั้น ประกอบด้วย การปรับปรุงอย่างเป็นระบบ เช่น การใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการ และการตัดสินใจของผู้นำสถานศึกษา หรือการใช้ฐานงานวิจัยสำหรับการพัฒนาทุกระบบปฏิบัติการภายในโรงเรียน โดยมีคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .48 (Sig. 000) ทั้งนี้มีอิทธิพลร่วมกับ การพัฒนาอย่างมืออาชีพ (Beta .16, Sig. 002) และ ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Beta .16, Sig. 018) เช่น การพัฒนาระบบเครือข่าย หรือการพัฒนา Application สำหรับนำมาใช้ในการยกระดับความสำเร็จของสถานศึกษา หรือความรับชอบต่อการบริหารงาน และการเข้าถึงความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนของผู้อำนวยการโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งสามตัวแปรต้นนี้ มีอำนาจพยากรณ์ร่วมกันได้ร้อยละ 59 (Std. error = .30) และมีความสัมพันธ์กันในระดับมากถึงมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทิศทางเดียวกัน

วัฒนธรรมองค์กรแบบปรับตัว เครือญาติ คุณภาพ และตามลำดับชั้น สามารถพยากรณ์ร่วมกันต่อประสิทธิผลโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ที่ .74 (Std. error .24) และตามคะแนนมาตรฐานของแต่ละตัวแปรที่ .20, .33, .24 และ .22 เรียงตามลำดับ นอกจากนี้แล้ว ยังพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ระดับปานกลางถึงมาก ตามค่า r ระหว่าง .54-.73 ทั้งนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6) การพัฒนาอย่างเป็นระบบ กับความเป็นพลเมือง Digital มีความเป็นเหตุเป็นผลต่อ ประสิทธิผลโรงเรียน ร่วมกันกับวัฒนธรรมตามลำดับชั้น เครือญาติ คุณภาพ และการปรับตัว ทั้งนี้โดยมีอิทธิพลของแต่ละตัวแปรที่ต่างกัน คือร้อยละ 12, 13, 22, 20, 16 และ 18 (Sig. .039, .013, .000, .000, .000 และ .000) รวมถึงมีสัมประสิทธิ์พยากรณ์ร่วมกันที่ร้อยละ 75 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเพียงร้อยละ 23 ส่วนความสัมพันธ์กันนั้น เป็นไปในทิศทางเดียวกันระดับปานกลางถึงมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นสรุปว่า กลุ่มครู หรือครูผู้ช่วย ที่มีประสบการณ์ทำงานมาแล้ว 11-25 ปี รวมถึงมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ไม่เคยเข้าฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับ สังคม Digital มาก่อนแล้ว รวมถึงขาดประสบการณ์ในการรับรางวัล ความสำเร็จของโรงเรียนในระดับชาติมาก่อน มีความเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิผลโรงเรีย วัฒนธรรมองค์กร (4.01, SD. 47) และภาวะผู้นำดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับมากถึงมากที่สุด โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระดับมากที่สุดระหว่าง วัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลโรงเรียน

นอกจากนี้แล้ว ยังค้นพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงาน ระดับการศึกษา การเข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับ สังคมดิจิทัล และประวัติการได้รับรางวัลความสำเร็จของโรงเรียนระดับชาติมีผลต่อค่าเฉลี่ยตัวแปรตาม ภาวะผู้นำดิจิทัล วัฒนธรรมองค์กร และประสิทธิผลโรงเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยเฉพาะตำแหน่งครู หรือผู้ช่วยครู กับผู้อำนวยการโรงเรียน ที่มีต่อ ภาวะผู้นำดิจิทัลและ ประสิทธิผลโรงเรียน รวมถึงการเข้าฝึกอบรมและการได้รับรางวัล ยังส่งผลให้กลุ่มตัวอย่าง ที่มีคุณลักษณะด้านการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน มีทัศนคติต่อทั้งสองตัวแปรต่างกัน อย่างชัดเจน

อีกทั้งยังพบว่า ตำแหน่งครูหรือครูผู้ช่วยที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 11-25 ปี แต่ไม่เคยเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับสังคมแบบดิจิทัลรวมถึงไม่เคยได้รับรางวัลในระดับชาติ มีผล หรือมีอิทธิพลต่อ ค่าเฉลี่ย หรือความเป็นภาวะผู้นำแบบ Digital รวมถึงมีผลต่อความแตกต่างเกี่ยวกับ วัฒนธรรมองค์กร และประสิทธิผลโรงเรียนได้เช่นเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น ครูที่มีประสบการณ์

ทำงานนานกว่า 10 ปีขึ้นไป อาจมีทัศนคติต่อการ ให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมฝึกอบรม ความรู้ที่จำเป็นต้องนำไปใช้ในสังคมแบบดิจิทัล เช่น การใช้ Application and การใช้ Facebook สร้าง Platform สำหรับจัดการเรียนการสอน หรือติดต่อสื่อสารกับนักเรียน และมีความเป็นไปได้ว่า กลุ่มครูเหล่านี้ ยังคงดำเนินชีวิตไปตามกฎระเบียบทางราชการ หรืออาจมีพฤติกรรม ที่สัมพันธ์กับการทำงานที่ใช้ความเป็นอิสระทางความคิดได้ยาก ซึ่งผลกระทบต่อเนื่องไปยัง ประสิทธิผลของโรงเรียนได้ โดยเฉพาะอาจส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์หรือการแสวงหาความรู้ใหม่จากโลกของ Internet ก็เป็นได้

ข้อค้นพบสำคัญ คือ การพัฒนาวัฒนธรรมในองค์กร ย่อมต้องกระทบต่อการเพิ่มขึ้น หรือลดลงของประสิทธิผลโรงเรียนได้โดยตรง เช่น การแสวงหาความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน หรือการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ของผู้บริหารและครู หรือการปฏิบัติงานตามกฎระเบียบในการปฏิบัติงาน และการรักษามาตรฐานของการปฏิบัติงานแต่ละครั้งอย่างเคร่งครัด ย่อมนำไปสู่การยกระดับขึ้นของ ความสำเร็จของนักเรียน เช่น การมีระดับความรู้ และทักษะในการดำรงชีวิตให้รอดได้อย่างยั่งยืนของนักเรียนทุกคน หรือนักเรียนนำเอาพลังความสามารถของแต่ละคนที่มีอยู่ ไปหล่อหลอมเข้าด้วยกัน แล้วกลายเป็นสิ่งประดิษฐ์สำหรับนำไปสร้างความเจริญให้กับประเทศชาติได้

นอกจากนี้แล้ว ทั้งผู้บริหารและครู ที่มีวิธีคิดและการปฏิบัติงานร่วมกันแบบปรับตัว และแบบคุณภาพ เช่น มีนิสัยชอบคิดสร้างอิสระให้กับตนเอง หรือความนิยมนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน หรือ ความพยายามรักษาผลการปฏิบัติงานไว้ด้วยการลดข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ ไปจนถึง การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง แล้วส่งผลให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดี มีครูให้การเอาใจใส่ติดตามและแก้ไขปัญหาของนักเรียนอยู่เสมอ จนกลายเป็นนิสัยของโรงเรียน เช่น การกระตุ้นให้นักเรียน รู้จักพัฒนาความสามารถของตนเองให้ถึงที่สุด หรือ การออกมาช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาความยุ่งยากในการดำรงชีวิต ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนี้ ล้วนแต่เป็นผล จากการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน แล้วมีผลกระทบที่ดี ต่อความสำเร็จของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

ธงชัย สมบูรณ์ (2563). *สถานศึกษา: การสร้างค่าองค์กรสมรรถนะสูง.* หนังสือพิมพ์มติชนรายวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2563

วีระศักดิ์ จินารัตน์ (2564). *ระเบียบวธีวิจัยสมัยใหม่ (Modern Research Methodology).* อุบลราชธานี: สำนักพิมพ์ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป

Afshari, M., Bakar, K.A., Luan, W.S., Samah, B.A. & Fooi, F.S. (2009). Factors affecting teachers' use of information and communication technology. ***International Journal of Instruction***, 2(1), 77-104.

Chang, I.H. (2012). The effect of principles technological leadership on teachers' effectiveness in Taiwanese elementary schools. ***Educational Technology & Society***, 15(2), 328-340.

Gray, L., Thomas, N. & Lewis, L. (2010). ***Teachers' use of educational technology in U.S***. Public schools: 2009 (No. NCES 2010-040).

Khan, S. (2012). ***The one world schoolhouse: Education remained***. New York, NY: Twelve.

Leithwood, K., Louis, K. S., Anderson, S., & Wahlstrom, K. (2004). ***How leadership influences Student learning: A review of research for the learning from leadership project.*** New York: The Wallace Foundation.

Ramberg, J., Laftman, S. B., Almquist, Y. B., & Modin, B. (2019). School effectiveness and students' perceptions of teacher caring: A multilevel study. ***Improving School***, 22(1), 55-71.

Sheninger , E.(2014). ***Digital leadership: Changing paradigms for changing times***. Thousand Qaks, CA: Corwin.

บทความวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชนในประเทศไทย

สราวุฒิ งาหอม

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) และการเลือกตั้ง (Voting) ให้แก่พรรคการเมืองและหน่วยงานของรัฐเพื่อใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อระบอบประชาธิปไตย โดยผู้วิจัยพัฒนาแบบสอบถามจำนวน 90 ข้อขึ้นมาจากการทบทวนวรรณกรรม ก่อนนำไปรวบรวมความเห็นของเด็กและเยาวชนที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2562 และอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี จำนวน 300 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลวิจัยพบว่า การออกเสียงเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.55) ขณะที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบออนไลน์กับปัจจัยที่ส่งผล มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง 3.26 และ 3.16 แนวคิดทั้งสามมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกระดับมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่สำคัญ กลุ่มเพื่อนการสืบค้นข้อมูล และการร่วมกลุ่มการเมือง มีอิทธิพลต่อการพยากรณ์การออกเสียงเลือกตั้งได้ร้อยละ 66 เพราะฉะนั้น การรณรงค์ให้เยาวชนได้มีพื้นที่ในการแสดงความเห็นทางการเมืองอย่างปลอดภัยย่อมส่งผลต่อการเลือกตั้งที่มีความเป็นประชาธิปไตย

คำสำคัญ: *การมีส่วนร่วมทางการเมือง, การออกเสียงเลือกตั้ง*

Received: Febuary 15, 2021, **Revised** Febuary 29, 2021, **Accepted** May 23, 2021

The Affecting Factors on the Youth's voting in Thailand

Sarawut Ngahorm
The Eastern University of Management and Technology

Abstract

The objective of this research is to recommend the affecting factors on political participation and voting to political parties and government organization for the usefulness of democracy system. The researcher developed 90 items from literature review before collected 300 respondents of first voting of youths in 2019, who lived in the area of Srisaket, Yasothorn, Amnatcharoen, and Ubonratchathanee province. The statistical analysis are frequency, percentage, means, standard deviation, and variance analysis. The results contributed the means of voting is high (3.55) while the means of online political participation and the effecting factors are moderate at 3.26 and 3.16, respectively. The three concepts related positively, highly and statistically significant at .01. Importantly, peer group, seeking information and political group also predicted voting at 66%. Hence, the political campaign for democracy voting, must provide the security area for youth in expressing political opinion.

Keywords: *Political Participation, Voting*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

บทนำ

เยาวชน (Youth) ใช้ความรู้สึกที่มีอิทธิพลและเสียงเรียกร้องผ่านการแสดงออกทางสื่อดิจิทัล (Digital Media) ในแนวคิดการมีส่วนรวมทางการเมือง (Participatory Politics) เน้นการเคลื่อนไหวของภาคพลเมือง (Citizen Movement) ไปไกลเกินกว่าการเมืองอิเล็กทรอนิกส์ (Electoral Political Action) ในวงกว้าง (Cohen & Kanhe, 2012) เยาวชนได้เคลื่อนย้ายเข้าไปในศูนย์กลางของกระบวนการทางการเมือง (Central of Political Process) และการติดต่อทางการเมืองที่ไร้พรมแดน (Jenkins & Zimmerman, 2016) นอกจากนี้ Allen & Light, 2015) ได้กล่าวว่า การใช้สื่อมีเดีย (Media Usage) เป็นเครื่องมือในกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Transformation)

และการออกมาชี้นำเรียกร้องประชาธิปไตยของนักเรียนนักศึกษาเมื่อเดือนสิงหาคม-กันยายน 2563 เป็นบทบาการแสดงการชี้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองอีกครั้งหลังจากเงียบหายไปกว่า 40 ปี ซึ่งแสดงให้เห็นการพัฒนาความคิดทางการเมือง (Political Ideology) แบบก้าวกระโดด (Progressive) ไปสู่แนวคิดแบบเสรีนิยมใหม่ที่เป็นกลุ่ม Generation Y และ Z ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอนุรักษ์นิยม (Generation X) และกลุ่ม Baby Boomer นักสังคมวิทยาทางการเมืองตะวันตกได้ชี้ให้เห็นว่าประชาชนมีความเปลี่ยนแปลวทางความคิด ความเชื่อ (Belief) และค่านิยม (Value) ทางการเมืองแบบใหม่ โดยเปลี่ยนจากความจงรักภักดียินยอมต่อระบบการเมือง (Allegiance) ไปสู่การกล้าตั้งคำถาม กล้าเรียกร้องสิ่งที่เห็นว่าไม่ถูกต้องชอบธรรมในการแสดง

ออกแบบการเมือง (Assertive) ความเปลี่ยนแปลงในความเชื่อและค่านิยมเช่นนี้จะทำให้ระบอบประชาธิปไตยดีขึ้น ผู้มีอำนาจจะรับผิดชอบประชาชน ระบบการเมืองมีความโปร่งใส (พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, 2563)

อันเป็นเหตุทำให้ การศึกษาวิจัยนี้จึงสนใจในการเข้าร่วมทางการเมืองของพลเมืองเยาวชน (Young Citizen Engagement) รวมถึงชีวิตประจำวัน (Life-Style) ที่มีการพัฒนาพฤติกรรมจากปัจจัย (Factors) ต่างๆที่ทำให้พวกเขาได้รับความรู้เกี่ยวกับการเมือง (Political Knowledge) ฉะนั้น คำถามวิจัยในการวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะสืบสวน (Investigate)ว่า รูปแบบ (Forms) ของการกล่อมเกลาทางการเมือง (Political Socialization) ที่มีต่อสภาพชีวิตทางการเมือง (Life-style Politics) การซึมซับทางการเมือง (Political Consumerism) และลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation Activities) ของแต่ละคนเป็นอย่างไร การเก็บรวบรวมข้อมูลจึงมุ่งเน้นที่เยาวชน (Youth) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ปกครองหรือพ่อแม่ (Parents) กลุ่มเพื่อ (Peer Groups) สถาบันการศึกษาหรือโรงเรียน (Education Institute/School) และการใช้โซเชียลมีเดีย (Social Media Usage) ที่มีอิทธิพลต่อการซึมซับทางการเมือง (Political Consumerism) ในรูปแบบของความรอบรู้ทางการเมือง (Political Efficacy) และความไว้วางใจทางการเมือง (Political Trust) ซึ่งจะทำให้พวกเขามีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation)

นอกจากนี้แล้ว การทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งนั้น Kuterovac-Jagodic (2000) อธิบายไว้ว่า ผู้ปกครอง/พ่อแม่ (Parents) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเด็กในครอบครัวในการได้รับการรับรู้ทางการเมืองในเบื้องต้นของการมีชีวิต อันประกอบด้วย การได้รับฟังการสนทนาจากผู้ใหญ่ (Overhearing adult Conversation) การถามเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง (Asking question about politic issues) การรับฟังเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติ (Listening to stories about national story) และ พ่อแม่เป็นผู้เลือกโรงเรียนให้เรียน ขณะเดียวกันที่ Terriguez (2017) ได้กล่าวย้ำถึง กลุ่มเพื่อน (Peer Groups)เป็นกลุ่มที่ทำให้เกิดการกระทำทางการเมืองเพราะเมื่อไปเข้าโรงเรียนได้เรียนรู้จากการสนทนาและการคบเพื่อนในโรงเรียน โดยการถ่ายทอดพฤติกรรมและทัศนคติใหม่ (New Behavior and attitudes) การพัฒนาทัศนคติทางการเมือง (Development of political attitude) เสริมสร้างการเรียนรู้ พฤติกรรมทางการเมือง (Reinforcing political behavior) การทำให้เกิดแนวคิดทางการเมือง (Negative stereotypes and political orientation) การปฏิสัมพันธ์กับ Peer Group ทำให้เกิดความตระหนัก (Awareness) ในปัญหาและความท้าทายที่ชุมชนได้รับการแบ่งปันข้อมูลระหว่างเพื่อนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความยุติธรรม สิทธิ ความเสมอภาคทางการศึกษา ได้รับการแนะนำจาก Peer-to-Peer ในการฝึกพูดต่อหน้าสาธารณะ วิพากษ์วิจารณ์บริหารการศึกษาและเรื่องราวทางการเมือง สมาชิกขององค์กรเยาวชนจะมีความเชื่อมั่นในการเรียกร้องเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ รวมถึง เยาวชนมีความรับผิดชอบในการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านกลุ่มเพื่อนโดยการเคาะประตูบ้าน นำเสนอสู่สาธารณะ และตั้งโต๊ะแสดงต่อชุมชน

แต่อย่างไรก็ตาม การกระทำในลักษณะดังกล่าวนี้ ยังมีบางเหตุผลที่เชื่อมโยงอยู่กับ การสื่อสารในสังคมแบบออนไลน์ ที่ Beam et al (2016) ได้แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมทางออนไลน์จะเพิ่มการมีส่วนร่วมภาคพลเมืองเช่น การสืบค้นข้อมูลแล้วจะพัฒนาเป็นความรู้ทางการเมือง (Political Knowledge) และการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ฉะนั้น การแสดงออกทางออนไลน์เน็ตเวิร์คโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแสดงกิจกรรมทางการเมืองส่วนตัว (Individual's Political Activities) ซึ่งเป็นการกล่อมเกลาทางออนไลน์ (Online Socialization) จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Park et al, 2009) และในที่มุดจะมีความสัมพันธ์เชิงบวก (Positive Association) กับการไปออกเสียงเลือกตั้ง (Voting) อันเป็นการกระทำที่อาจเรียกได้ว่า เป็นการมี

ส่วนร่วมทางการเมืองแบบออนไลน์ของทั้งเด็กและเยาวชน อันจะส่งผลต่อการเลือกตั้ง โดยเฉพาะที่จะส่งผลต่อการเลือกตั้งท้องถิ่น ซึ่งมักมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ หรือสรุปได้ว่า เชื่อมโยงอยู่กับวิถีชีวิตของเด็กและเยาวชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกของแต่ละคน โดยเขาต่างคาดหวังว่า จะพบกับการเปลี่ยนแปลงของชีวิตไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่า ที่ต่างสรุปได้คล้ายกันว่า

การเลือกตั้ง เป็นเพียงกิจกรรมทางการเมืองอย่างหนึ่งที่ประชาชน สามารถออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยตัดสินใจเลือกผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้น ไปดำรงตำแหน่งในการบริหารท้องถิ่นหรือบริหารประเทศ โดยจะนำอุดมการณ์และนโยบายไปเป็นแนวนโยบายในการบริหารท้องถิ่น ประเทศ และทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวันของทั้งเด็กและเยาวชน คนรุ่นใหม่ที่ต้องเข้ามารับผิดชอบต่อการพัฒนาประเทศ สืบต่อจากคนรุ่นปัจจุบัน

วัตถุประสงค์วิจัย

1 เพื่อศึกษาระดับและลักษณะของปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกเสียงเลือกตั้ง (Voting) ของเยาวชนในประเทศไทย

2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ที่ส่งผลต่อการออกเสียงเลือกตั้ง (Voting) ของเยาวชนในประเทศไทย

3 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) โซเชียลมีเดีย (Social Media) ที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) และการเลือกตั้ง (Voting) ว่าเป็นอย่างไร

4 เพื่อเสนอแนะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) และการเลือกตั้ง (Voting) ให้แก่พรรคการเมืองและหน่วยงานของรัฐเพื่อใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อระบอบประชาธิปไตย

วิธีการวิจัย

งานวิจัยเชิงปริมาณนี้ ผู้วิจัยพัฒนาแบบสอบถามขึ้นมาเป็นเครื่องมือวิจัยด้วยตนเอง จำนวน 90 ข้อ แล้วนำไปทดสอบความตรงได้ค่า KMO = .94, .96 และ .96 หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้งานกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 ชุด เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นได้ค่า Alpha = .98 และมีค่า Corrected Item ระหว่าง .43-.81 ซึ่งเมื่อทดสอบคุณภาพแบบสอบถามได้แล้ว ผู้วิจัยได้นำไปรวบรวมความเห็นของ เยาวชนที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2562 และอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี จำนวน 300 คน สำหรับนำกลับมาวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อน และความแปรปรวนระหว่างตัวแปร สุดท้ายผู้วิจัยได้นำเอาผลวิจัยที่ค้นพบไปจัดทำรายงานวิจัย (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2564)

ผลวิจัยและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 300 คน สรุปผลค้นพบว่า

1) กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ของงานวิจัยนี้ เป็นเพศหญิงร้อยละ 58.3 ที่มีอายุระหว่าง 18-20 ปี ร้อยละ 38.0 รองลงมามีอายุระหว่าง 21-25 ปี ร้อยละ 32.0 ที่กำลังเรียนอยู่ในระดับ ปวช. และปวส. ร้อยละ 58.0 รวมทั้งมีรายได้ต่ำกว่า 5000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 84.3 และมีพฤติกรรมการใช้ Facebook มากกว่าสื่อออนไลน์อื่น ร้อยละ 91.7 นอกจากนี้แล้ว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่

ใช้เวลากับสื่อ Online ต่ำกว่าครั้งละ 30 นาที่ คิดเป็นร้อยละ 25.3 รองลงมาใช้ครั้งละ 30-60 นาที ร้อยละ 23.0 โดยไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองเลย ร้อยละ 41.7 ส่วนที่ติดตามข่าวสารที่สนใจมีเพียงร้อยละ 32.3 ขณะที่การเลือกตั้งท้องถิ่นที่ผ่านมานั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งถึงร้อยละ 65.

2) ปัจจัยที่ส่งมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ทั้งตัวแปรหลักและองค์ประกอบ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 (SD. 82, e. 04) ด้านโรงเรียนมากที่สุดที่ 3.30 (SD. 1.07, e. = .05) รองลงมาเป็นปัจจัยด้าน ผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ย 3.27 (SD. 93, e. = .05) และน้อยที่สุดเป็นปัจจัยด้าน สื่อสังคมออนไลน์มีค่าเฉลี่ย 2.99 (SD. 95, e= .04)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบออนไลน์มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับปานกลาง ทั้งตัวแปรหลักและตัวแปรองค์ประกอบ โดยมีค่าเฉลี่ยตัวแปรหลักเท่ากับ 3.26 (SD. 1.04, e. 06) ส่วนตัวแปรองค์ประกอบ การสืบค้นข้อมูลการเมือง มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 (SD. 1.17, e. .06) รองลงมามีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.27 เป็นองค์ประกอบด้าน การแสดงความเห็นทางการเมือง และการผลิตเนื้อหาทางการเมือง ส่วนองค์ประกอบด้าน การสร้างกลุ่มทางการเมืองนั้น มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายเท่ากับ 3.20 (SD. 1.15, e. .06)

การออกเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.55 (SD. 1.02, e. 05) ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากประกอบด้วย มีความเป็นประชาธิปไตย 3.55 (SD. 1.07, e. 06) และการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นได้ 3.66 (SD. 1.12, e. 06) ขณะที่องค์ประกอบ ประโยชน์ท้องถิ่น กลับมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเท่ากับ 3.45 (SD. 1.10, e. 06)

ดังนั้น สรุปได้ว่า การออกเสียงเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (3.55) ขณะที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบออนไลน์ กับปัจจัยที่ส่งผล มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง 3.26 และ 3.16

3) ปัจจัยที่ส่งผลมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ระดับมาก ถึงมากที่สุดกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบออนไลน์ และการออกเสียงเลือกตั้ง โดยมีค่า r เท่ากับ .81 และ .77 (Sig. 000) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่าง การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบออนไลน์กับการออกเสียงเลือกตั้ง มีขนาดมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน และมีค่า r = .74

ดังนั้นสรุปว่า ตัวแปรทั้งสามมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ระดับมากถึงมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4) อายุ ระดับการศึกษา ส่งผลกระทบต่อ การใช้ Facebook และ การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบออนไลน์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีสัมประสิทธิ์ทำนายเท่ากับ .38 (.043) และ .36 (.003) ส่วนระดับการศึกษา เวลาในการใช้สื่อออนไลน์แต่ละครั้ง กับการติดตามข่าวการเมืองจะสามารถพยากรณ์เกี่ยวกับ การใช้ Facebook ได้ที่ร้อยละ 38 (.041)

ขณะที่ ความแตกต่างกันระหว่าง เวลาในการใช้สื่อออนไลน์แต่ละครั้ง กับการติดตามข่าวการเมืองและการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่น มีความแปรปรวนร่วมกัน หรือสามารถอธิบายผลร่วมกันได้ต่อ การใช้ Facebook ที่ร้อยละ 32 (.022)

เพราะฉะนั้น กลุ่มเด็กนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่มีอายุระหว่าง 18-20 ปี มักมีพฤติกรรมการใช้ Facebook ครั้งละไม่เกิน 30 นาที ในการติดตามข่าวการเมือง จะออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งท้องถิ่น และมีแนวโน้ม แสดงพฤติกรรมหลายด้านเกี่ยวกับ การใช้ Facebook และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบออนไลน์

ดังนั้น สรุปได้ว่า การใช้ Facebook และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบออนไลน์สามารถอธิบายร่วมกันได้ระหว่าง อายุ ระดับการศึกษา เวลาที่ใช้สื่อออนไลน์แต่ละครั้ง การติดตามข่าวการเมือง และการใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ทั้งนี้ส่งผลกระทบได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) ปัจจัยที่ส่งผลด้านกลุ่มเพื่อน สังคมออนไลน์และผู้ปกครอง ต่างมีความสามารถต่อการอธิบายสภาพความเป็นไปของการออกเสียงเลือกตั้งได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนพยากรณ์ร่วมกันที่ร้อยละ 61 (Std. e = .63) และตัวแปรพยากรณ์ทั้งสามมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ระดับปานกลาง ถึงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้นแล้ว เรายังสังเกตได้ชัดว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีมากกว่า อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ และผู้ปกครอง โดยมีคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .42 (.000) .33 (.000) และ .12 (.016)

การร่วมกลุ่มการเมือง และการสืบค้นข้อมูล เป็นกิจกรรม ที่คนรุ่นใหม่จำนวนมากใช้ สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์โดยเฉพาะจากการใช้ Facebook โดยที่ทั้งสองกิจกรรม มีผลร่วมกันต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ถึงร้อยละ 58 (Std. e = .66) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ผลกระทบจากการรวมกลุ่มการเมืองนั้น มีมากกว่า การสืบค้นข้อมูล โดยมีคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .47 (Sig. 000) และ .36 (Sig. 000) รวมถึง มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ระดับปานกลาง ถึงมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า r ระหว่าง .64-.87

อิทธิพลร่วมกันขององค์ประกอบ กลุ่มเพื่อน การรวมกลุ่มการเมือง และการสืบค้นข้อมูล มีผลต่อการพยากรณ์ ระดับการออกเสียงเลือกตั้ง โดยมีคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .39 (Sig.000) 37 (Sig. 000) และ .14 (Sig. 000) ทั้งนี้สามารถพยากรณ์ร่วมกันได้ร้อยละ 66 (Std error .59) โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน หรือมีผลต่อ การรวมกลุ่มการเมือง และการสืบค้นข้อมูล อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือมีความเป็นไปได้มากถึงร้อยละ 99 ที่กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อการรวมตัวทางการเมือง เช่น ก่อตั้งกลุ่มสนใจทางการเมือง หรือ นัดหมายเพื่อนไปทำกิจกรรมการเมือง หรือ ร่วมแสดงความเห็นต่อต้านอิทธิพลครอบงำทางการเมืองแบบเก่า หรือ ร่วมวิจารณ์ความไม่เอาไหนทางการเมืองแบบเดิม แล้วนำไปสู่การสืบค้นข้อมูลทางการเมือง ซึ่งอาจนำไปสู่การทำความเข้าใจต่อการเมืองแบบใหม่ ซึ่งกระทบต่อไปยังการออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งท้องถิ่น โดยเฉพาะ การเลือกนักการเมืองท้องถิ่น ที่มีแนวคิดสร้างประโยชน์ต่อชุมชน และไม่นิยมซื้อคะแนนเสียงจากประชาชน ซึ่งมีค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 60 ถึง 69 (ภาคผนวก ค7)

เพราะฉะนั้น กลุ่มสตรีรุ่นใหม่อายุระหว่าง 18-20 ปี มากกว่า ร้อยละ50 กำลังศึกษาต่อในหลักสูตรวิชาชีพชั้นสูง ให้ความสำคัญต่อการติดตามข่าวสาร หรือการสืบค้นข้อมูลทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น แล้วชักชวนกันสนทนา แสดงความเห็น หรือร่วมกันต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง ของนักการเมืองท้องถิ่น สิ่งสำคัญเราค้นพบว่า กลุ่มสตรีรุ่นใหม่เหล่านี้ นิยมใช้ Facebook มากกว่าร้อยละ 90 ในการติดตามข่าวการเมืองท้องถิ่นถึง ร้อยละ 65 ด้วยเช่นเดียวกัน

ดังนั้น ปัจจัยอิทธิพลสำคัญคือ กลุ่มเพื่อน ที่มีความเห็นทางการเมืองคล้ายกัน หรือไปด้วยกันได้ จะร่วมกันใช้สื่อออนไลน์ประเภท Facebook ในการติดตามข้อมูล สืบค้นความรู้ทางการเมืองในระดับท้องถิ่น จากการเลือกตั้งเป็นหลัก

และจากผลของการวิจัยดังกล่าวนี้ มีสภาพที่สอดคล้องและแตกต่างไปจากผลวิจัยของ Min (2010) ที่ได้อธิบายไว้ว่าโดยทั่วไปแล้ว เยาวชนจะใช้อินเทอร์เน็ตในการสื่อสารและเข้าร่วมทางการเมือง จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาเกี่ยวกับทักษะทางอินเทอร์เน็ต (Internet Skill) และการใช้โซเชียลมีเดีย (Social Media Usage) ของเยาวชนที่ทำให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมือง (Political Engagement) นอกจากนั้นแล้ว ยังมีข้อสรุปที่ชัดเจนคล้ายกับ Beam et al (2016) ที่เคยอธิบายไว้ว่า กิจกรรมทางออนไลน์จะเพิ่มการมีส่วนร่วมภาคพลเมืองเช่น การสืบค้นข้อมูลแล้วจะพัฒนาเป็นความรู้ทางการเมือง (Political Knowledge) และการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ฉะนั้น การแสดงออกทางออนไลน์เน็ตเวิร์คโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแสดง

กิจกรรมทางการเมืองส่วนตัว (Individual's Political Activities) ซึ่งเป็นการกล่อมเกลาทางออนไลน์ (Online Socialization) จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ซึ่งด้วยเหตุที่สัมพันธ์กันดังกล่าวนี้ทำให้ผลวิจัยนี้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับผลวิจัยของ Goodman & Cocca (2013) ที่พบว่า การใช้ Media และเทคโนโลยี (Technology) มีอิทธิพลและเพิ่มความรู้ทางการเมือง (Political Efficacy) ในกลุ่มเยาวชน ส่วน Well & Dudash (2007) พบว่า เยาวชนในประเทศสหรัฐอเมริกา 117 คน และอธิบายว่า ความรู้ (Knowledge) มีความสัมพันธ์อย่างสูงกับความรู้ทางการเมือง (Political Efficacy) และมีความเป็นไปได้สูงที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมของการเมือง (Political Participation) ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ Kaid et al, (2007) ของมหาวิทยาลัยมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกาที่พบว่า ความรู้ทางการเมือง (Political Efficacy) หรือความรู้ภาคพลเมือง (Civic Knowledge) มีผลกระทบเชิงบวกกับการมีส่วนร่วมภาคพลเมือง (Civic Engagement) ทั้งทางตรงและทางอ้อมและทำให้เกิดแนวโน้มในการไปเลือกตั้ง (Voting)

ขณะที่ Schulz & Fraillon (2012) ค้นพบว่า การศึกษาภาคพลเมือง (Civic Engagement) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเลือกตั้งใน 35 ประเทศ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเลือกตั้ง (Voting) ส่วน Flanagan & Levine (2010) พบว่า สถานภาพของบุคคล เช่น เพศ ครอบครัว สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ทรัพยากรชุมชน มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางการเมืองของแต่ละบุคคล (Individual Political Development) ความแตกต่างทางบริบทของแต่ละสังคม (Individual's civic and political outcome) เช่น ความรู้ภาคพลเมือง (Civic Skills) ทัศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Behaviors)

ดังนั้นสรุปได้ว่า สิ่งที่ค้นพบของงานวิจัยนี้ ประชาชน หรือคนทั่วไปสามารถนำไปปรับใช้ได้ตั้งแต่การเริ่มต้นทำความเข้าใจต่อ ความสัมพันธ์ระหว่าง การกล่อมเกลาของคนในสังคมไปจนถึง บทบาทของสื่อสังคมแบบ Online และการเปลี่ยนแปลงไปของวิถีชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

สถาบันครอบครัว สถานศึกษา นักการเมือง พรรคการเมือง หรือกลุ่มการเมืองใดใด ทั้งในระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ สามารถนำเอาผลวิจัยไปปรับใช้ ในการพัฒนาการเมืองให้เกิดขึ้นเป็นผลในทางปฏิบัติกับภาคประชาชน โดยเฉพาะที่มีต่อ เด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 18-20 ปี ที่เกี่ยวกับ การรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเปิดพื้นที่สาธารณะ และการแสดงความเห็นทางการเมืองได้อย่างปลอดภัย ไปจนถึง การใช้ Facebook เป็นช่องทางในการให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองแบบถูกต้อง ตลอดจนการใช้สื่อสังคม ช่วยแพร่กระจายความรู้ทางการเมืองที่ประชาชนนำไปทำความเข้าใจเกี่ยวกับ สิทธิ และเสรีภาพของตนเองได้อย่างถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

วีระศักดิ์ จินารัตน์ (2564). *มาตรฐานงานวิจัยเชิงปริมาณและการพัฒนา (The Standard of Quantitative Research and Development)*. มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนยีอีสเทิร์น

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด (2563) *"นักเรียน นักศึกษา กับการฟื้นตัวกลับมาชี้นำการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองใหม่อีกครั้ง"* หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน วันที่ 22 สิงหาคม 2563

Allen, D. & Light, J.S. (2015). *From voice to influence: Understanding citizenship in a digital age*. Chicago, IL: University of Chicago Press.

Beam, M.A., Hutchens, M.J. & Hmeilowski, J.D. (2016). Clicking vs. Sharing: The relationship between online news behaviors and political knowledge. *Computers in Human Behavior*, 59, 215-220.

Cohen, C.J. & Kahne, J. (2012). *Participatory politics. New media and youth political action*. Chicago, IL: MacArthur Foundation.

Flanagan, C. & Levine, P. (2010). Civic Engagement and the transition to adulthood. *The Future of Children*, 20(1), 159-179.

Jenkins, H. & Zimmerman, A. (2016). *By Any Media Necessary: The New Youth Activism*. New York, NY: NYU Press.

Kaid, L.L., McKinney, M. S., & Tedesco, J. C. (2007). Political information efficacy and youngvoters. *American Behavioral Scientist, 50*,1093-1111.

Kuterovac-Jagodic, G. (2000). Is war a good or a bad thing? The attitudes of Croatian, Israeli, and Palestinian children toward war. *International Journal of Psychology*, 35 (6), 241-257.

Min, S.J. (2010). From the digital divide to the democratic divide: Internet skills, Political interest and the second-level digital divide in political interest use. *Journal of Information Technology & Politics*, 7(1), 22-35.

Terriquez, V. (2017). Legal status, civic associations, and political participation among Latino young adults. *Sociological Quarterly*, 58(2), 315-336.

บทความวิจัย

การนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปสู่การปฏิบัติ : กรณีศึกษาการจัดระเบียบสถานบริการในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

สุภัสสรา ไมทอง
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต
Tel. 02 997 2222 E-mail: supatsaram@nimt.or.th
เฉลิมพร เย็นเยือก
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยรังสิต
Tel. 08 1591 5119 E-mail : chalermporn.y@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปสู่การปฏิบัติของสถานบริการ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นในการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปสู่การปฏิบัติกับสถานบริการ ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขในการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปสู่การปฏิบัติของสถานบริการ ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ แจกแบบสอบถามผู้ใช้บริการในสถานบริการ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด แล้ววิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณาและทดสอบสมมติฐานตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนด

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของฝ่ายปกครองหรือตำรวจในด้านการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปสู่การปฏิบัติต่อสถานบริการ ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจด้านกฎหมาย การขอความร่วมมือจากสถานบริการ การลงพื้นที่ตรวจสอบอย่างเข้มงวด รวมถึงติดตามและตรวจสอบสถานบริการในรูปแบบร้านอาหาร, บาร์และผับ ซึ่งปัจจุบันปัญหาการกระทำผิดกฎหมายด้านการจำหน่ายสุรา หรือการละเลยกลุ่มลูกค้าที่มีอายุต่ำกว่ากฎหมายกำหนด การตรวจสอบยาเสพติด หรือการพกพาอาวุธเข้าสถานบริการมีอัตราน้อยลง เนื่องจากผู้ประกอบการตื่นตัว และขานรับนโยบายการจัดระเบียบสถานบริการ อีกทั้งเกรงกลัวต่อบทลงโทษ แต่ก็ยังพบการกระทำความผิดของสถานบริการ เนื่องจากยังมีเจ้าของสถานบริการที่มีอิทธิพล รวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีผลประโยชน์ร่วม ซึ่งการจะลดปัญหาดังกล่าวลงจะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในสังคม

คำสำคัญ: *การจัดระเบียบสังคม, สถานบริการ*
Received: Febuary 3, 2021, **Revised** Febuary 18, 2021, **Accepted** May 23, 2021

Social Organization Policy Implementation :A Case Study of Rules and Regulation On Entertainment Enterprises, Khlong Luang District, Pathum Thani Province

Supatsara Maithong
Master of Public Administration, Rangsit University
Tel. 02 997 2222 E-mail: supatsaram@nimt.or.th
Chalermporn Yenyuak
2Deputy Dean of Academic, Institute of Public Administration and Public Policy, Rangsit University
Tel. 08 1591 5119 E-mail : chalermporn.y@rsu.ac.th

Abstract

The objectives of this study were to study the implication of social organization policy for the entertainment enterprises; to compare the level of opinions as to the implication of social organization policy for the entertainment enterprises; and to gather the recommendations concerning problems and solutions for the implementation of social organization policy for the entertainment enterprises in Khlong Luang district, Pathum Thani province. This research study was conducted using a quantitative research methods to gather the data from academic documents. The data was also gathered through questionnaires answered by 400 samples of the customers of the entertainment enterprises in order to obtain the data for the analysis and the discussion of results according to the specified research objectives.

The results revealed that the operations performed by the administrative department on the issue of the implication of social organization policy for the entertainment enterprises consisted of using public relations to build legal understanding, requesting cooperation from the entertainment enterprises, making a strict check-up visit to the area, and monitoring and inspecting restaurants, bars and pubs. Nowadays, it was found that the problems of illegal liquor or selling liquor to customers under the legal age; and drug inspection or the carry of weapons into entertainment enterprises decreased due to the fact that the owners of entertainment enterprises were enthusiastic; they also cooperated and accepted the rules and regulations for entertainment enterprises. Moreover, they were afraid of the punishment. However, there appeared to be the offense of the entertainment enterprises because there still were powerful owners of entertainment enterprises and officials having mutual benefits; therefore, it required cooperation from all sectors in society to reduce these problems.

Keywords: *Social Organization Policy, Entertainment Enterprises*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

บทนำ

จากรายงาน "Global status report on alcohol and health 2018" ขององค์การอนามัยโลก (WHO) ที่พบว่า คนไทยมีปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น ถึงแม้ประเทศไทยจะมี พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 แต่พบว่าปริมาณการบริโภคแอลกอฮอล์คิดเป็นลิตรแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อประชากร ในปี พ.ศ. 2553 ที่ผ่านมา คนไทยมีการดื่มอัลกอฮอล์ 7.6 ลิตร (โดย พรบ. ควบคุมเครื่องดื่มฯ มีผลบังคับ 2551) ต่อมาในปี พ.ศ. 2559 ปริมาณการดื่มของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น 8.3 ลิตร และ ในปี พ.ศ. 2563 และปี พ.ศ. 2068 ประมาณการดื่มอัลกอฮอล์ จะเพิ่มขึ้นเป็น 8.7 และ 9.3 ลิตร ตามลำดับ จากการศึกษาของ อธิบ ตันอารีย์ และ พลเทพ วิจิจรคุณากร (2562) พบว่า ความชุกของการดื่มแอลกอฮอล์ในปีทีผ่านมาของประชากรไทย เท่ากับร้อยละ 28.4 4โดยความชุกของการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มวัย รุ่นที่มีอายุ15-19 ปีซึ่งเป็นช่วงอายุที่ต่ำกว่าอายุที่สามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามกฎหมาย พบว่ามีความ ชุกของนักดื่มเท่ากับร้อยละ13.6ของจำนวนนักดื่มทั้งหมด และพบว่าร้อยละ 43.9 เป็นนักดื่มประจำ ร้อยละ 41.9 มี การดื่มหนักใน 12 เดือนที่ผ่านมา และร้อยละ 40.6 เคย ขับรถขณะที่เพิ่งดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อจำแนกรายภูมิภาคพบว่า ภูมิภาคที่มีความชุกของ นักดื่มทั้งในกลุ่มผู้ใหญ่และกลุ่มวัยรุ่นสูงมากกว่าพื้นที่อื่นๆ ได้แก่ ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยความ ชุกของนักดื่มในประชากรผู้ใหญ่และวัยรุ่นมีประมาณร้อย ละ 35 และ 18 ตามลำดับ และข้อมูลจากองค์การอนามัยโลกปี 2557 ยังระบุว่า ประชากรทั่วโลกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มากกว่า 38% สำหรับประเทศไทยดื่มมากเป็นอันดับที่ 78 ของโลกมีอัตราเฉลี่ย 7.1 ลิตรต่อคน และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในกลุ่มผู้หญิง โดยสาเหตุที่หันมาดื่มเพราะต้องการผ่อนคลายจากการทำงาน การเรียน ความเท่ห์ต้องการได้รับการยอมรับจากเพื่อนฝูง ประกอบกับหาซื้อง่าย ใกล้บ้าน ใกล้สถานศึกษา เดินทางไม่ถึง 5 นาทีก็หาซื้อได้แล้ว และผลการศึกษาการกระจายตัวของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยรอบมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ปี 2552 พบว่ามหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครมีผับจำนวนมาก เฉลี่ย 57 ร้านต่อตารางกิโลเมตร ทุกมหาวิทยาลัยที่ศึกษามีผับ และสถานบันเทิงล้อมรอบในรัศมี 500 เมตร โดยภาพรวมมีผับและสถานบันเทิงทั้งสิ้น 1,712 แห่ง เฉลี่ย 57 ร้านต่อหนึ่งตารางกิโลเมตร และใน 15 พื้นที่รอบมหาวิทยาลัย มีร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะไม่เกิน 100 เมตร (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2553)

อีกทั้งปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และแนวโน้มการยอมรับและใช้เทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อการรับรู้และนำมาสู่การปฏิบัติตามกันโดยเฉพาะในประเด็นด้านสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของกลุ่มบุคคล โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่มีความสามารถทางการสืบค้น การรับรู้ และการชอบทดลอง สิ่งต่างๆ จึงถือได้ว่าเป็นประเด็นที่สังคมต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ที่อาจส่งผลต่อภัยอันตรายเกิดขึ้นตามมาได้ หากวัยรุ่นไทย มีการรับแนวปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมมาปฏิบัติในระดับที่ไม่สามารถควบคุมได้ อาทิ การเที่ยวกลางคืน การดื่มสุราของมึนเมา การเสพยาเสพติด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมาจากการบริโภคจนขาดสติสัมปัชชัญญะ โดยปัจจุบันพบว่า พฤติกรรมดังกล่าวทวีความรุนแรง และมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น ทั้งด้านเพศสัมพันธ์ ด้านความรุนแรง ทะเลาะ ระหว่างเพื่อนในวงสุรา รวมถึงการทำร้ายบุพการี หากไม่ได้เงินไปกินเหล้า โดยสถานบริการจัดเป็นแหล่งรวมของผู้นิยมบริโภคสุรา ซึ่งปัจจุบันพบว่ามีจำนวนมาก และมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโคคแต่ละกลุ่มได้ จึงกล่าวได้ว่า สถานบริการควรได้รับการควบคุม ตามมาตรการที่ลดและป้องกันปัญหาดังกล่าว ถึงแม้จะมีมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต่างๆ อาทิ โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา , การปรับกฎเกณฑ์รูปแบบข้อความคำเตือนบนฉลาก การจำกัดการเข้าถึง การจำกัดการซื้อในระยะเวลาและอายุผู้ซื้อ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าการเติบโตของกลุ่มสถานบริการและกลุ่มผู้บริโภคยังคงเพิ่มขึ้น อันอาจนำมาซึ่งปัญหาสังคมต่างๆ ตามมา แต่อย่างไรก็ตาม ภาครัฐมิได้นิ่งนอนใจได้ให้ความสำคัญต่อการรณรงค์เพื่อลดปัญหาอันเกิดจากการบริโภคสุราที่ตามมา โดยได้มุ่งเน้นไปยังสถานบริการที่ให้บริการเครื่องดื่มแอลแอฮอล์เป็นสำคัญ ด้วยการกำหนดมาตรการจัดระเบียบสถานบันเทิง เพื่อมุ่งเน้นการลดปัญหาที่เกิดจากสถานบริการ

และ ที่เกิดจากผู้บริโภคที่สำคัญ อาทิ การเปิดให้บริการอย่างกระจัดกระจาย ไม่จำกัดเวลา หรือเปิดเกินเวลาที่กำหนด ขาดการตรวจสอบผู้เข้าใช้บริการอย่างเคร่งครัด อันนำมาสู่ความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชากรที่มีที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานบริการ อีกทั้ง ยังเป็น ปัจจัยสาเหตุหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมอื่นตามมา เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม และอื่น ๆ ตามมา จังหวัดปทุมธานี เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีจำนวนสถานบริการประเภท สถานบันเทิง ร้านเหล้า ผับ บาร์ รอบสถานศึกษามากติดอันดับ 2 รองจากกรุงเทพฯ โดยกระจายตั้งอยู่ตามชุมชน โดยเฉพาะใกล้สถานศึกษาที่มีกลุ่มวัยรุ่นจำนวนมากเป็นกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งหากปล่อยไว้จะเป็นแหล่งอบายมุขที่ทำลายอนาคตเยาวชน และสร้างปัญหาในสังคมตามมาอย่างแน่นอน โดยได้มีหน่วยงานภาครัฐและองค์การต่างๆ ให้ความสำคัญต่อการลดปัญหาอันเกิดจากสถานบริการดังกล่าว หลายหน่วยงาน อาทิ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม จับมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจจังหวัดปทุมธานี กรมการปกครอง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) เครือข่ายเยาวชนป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ เครือข่ายเฝ้าระวังธุรกิจสุรา และเครือข่ายมหาวิทยาลัยปลอดเหล้า โดยได้พยายามจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ประกอบการร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานบันเทิง ผับ บาร์ เพื่อให้เข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมร้านเหล้ารอบสถานศึกษา หรือโซนนิง รวมถึง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 เพื่อลดปัญหาดังกล่าว

โดยนโยบายการจัดระเบียบสังคม เป็นนโยบายสำคัญที่มีเป้าหมายเพื่อลดปัญหาดังกล่าวข้างต้น เป็นนโยบายที่มีหน่วยงานต่างๆ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ทั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง นายอำเภอท้องถิ่น ตำรวจ องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ประกอบการสถานบริการ พนักงานในสถานบริการ รวมถึงผู้ใช้บริการในสถานบริการ ที่ต่างต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายสำคัญของนโยบายจัดระเบียบสังคมดังกล่าว เพื่อป้องกันและลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นข้างต้น จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง **การนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปสู่การปฏิบัติ : กรณีศึกษาการจัดระเบียบสถานบริการในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี** เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศสำคัญประกอบการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปสู่การปฏิบัติของสถานบริการ ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นในการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปสู่การปฏิบัติกับสถานบริการ ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขในการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปสู่การปฏิบัติของสถานบริการ ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ประกอบการนำเสนอเป็นแนวปฏิบัติสำหรับหน่วยงานที่สนใจต่อไป

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคม (Social Behavior)

เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกระหว่างกันในสังคม ตามระดับการรับรู้ถึงสภาพการณ์ของสังคม โดยพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งอาจส่งผลต่อความคิด ความรู้สึก รวมถึงพฤติกรรมของอีกบุคคลหนึ่งได้ โดยรูปแบบการแสดงออกทางพฤติกรรมระหว่างบุคคลในสังคมอาจขึ้นอยู่กับระดับความสัมพันธ์ การรับรู้ รวมถึงแนวคิดต่างๆ ที่มีต่อกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการกระทำระหว่างกัน ทางสังคม (Social Interaction) หรือ เป็นการกระทำระหว่างบุคคลที่มีการเร้า และการตอบสนองระหว่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์หรือ

ประสบการณ์ร่วมกัน โดยพฤติกรรมทางสังคมได้จำแนกเป็นพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ อันได้แก่ การเป็นผู้มีมารยาท การเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบ การเป็นได้ทั้งผู้นำ และผู้ตาม การรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อ บุคคลอื่น การเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีในสังคม และพฤติกรรมที่ไม่สร้างสรรค์ อันได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าว การเป็นนักเลงอันธพาล การติดยาเสพติด เป็นเอดส์ การมั่วสุ่มการพนัน หนีเรียน ขาดความรับผิดชอบไม่มีวินัย ไม่รู้จักหน้าที่ และกติกาของสังคม ซึ่งบุคคลเหล่านี้มักชอบสร้างปัญหาให้ผู้อื่น

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นศึกษาสถานบริการที่เป็นแหล่งรวมของของกลุ่มวัยรุ่นเป็นสำคัญ โดยพฤติกรรมทางสังคมของกลุ่มวัยรุ่นที่ สุชา จันทน์เอม (2554) ได้เสนอว่า การคบเพื่อนของวัยรุ่นว่า เพื่อนมีความสำคัญ และมีความหมายต่อวัยรุ่นมาก วัยรุ่นจะมีความรู้สึกว่าเพื่อนมีความจำเป็นจะขาดเสียไม่ได้ ในการประกอบกิจกรรมใดก็ตาม มักจะอาศัยเพื่อน เมื่อมีเรื่องก็มักจะเล่า หรือขอความเห็นจากเพื่อน และปรับทุกข์กับเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ของตนโดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น จึงอาจกล่าวได้ว่า สังคมของวัยรุ่นให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก เมื่อวัยรุ่นมีเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อตนเองในรูปแบบต่าง ๆ วัยรุ่นจึงอาจยินดีที่จะแสดงออกทางพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการยอมรับในสังคมเพื่อนที่ตนเองพึงพอใจได้

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคม

การจัดระเบียบสังคม เป็นกระบวนการที่สมาชิกได้พัฒนาการกระทำระหว่างกันทางสังคมอย่างมีระเบียบ โดยมีสมาชิกส่วนรวมของสังคมไทยยอมรับเป็นแนวความประพฤติร่วมกัน และสืบทอดจนเป็นบรรทัดฐานในการดำรงชีวิตร่วมกันของสมาชิกในสังคม โดยมีเหตุผลสำคัญมาจากสมาชิกในสังคมมีความแตกต่างกัน และสมาชิกแต่ละคนในสังคมมุ่งผลประโยชน์ของตนเป็นหลักจนละเลยผู้อื่น ดังนั้น การจัดระเบียบสังคมจึงเป็นแนวทางที่มุ่งสร้างการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในสังคมมีความแตกต่างทั้งในทางกายภาพ และในทางสังคม ทั้งทางด้านวัตถุประสงค์ และมีความต้องการร่วมกันในสังคมของสมาชิกในสังคมที่แต่ละคนย่อมมีความต้องการพื้นฐานร่วมกัน แต่รูปแบบแตกต่างกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และความต้องการนั้น และยังเป็นการป้องการขัดแย้งระหว่างสมาชิกในสังคม อันอาจจะนำมาซึ่งความรุนแรง มีการใช้กำลัง การใช้อำนาจ ดังนั้น การจัดระเบียบสังคม จึงถือเป็นแนวทางสำคัญเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมให้เป็นไปอย่างราบรื่น ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การจัดระเบียบทางสังคม (Social Organization) หมายถึง กฎเกณฑ์ หรือระเบียบแบบแผนทั้งหลายอันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และกลุ่ม เช่น การจัดระเบียบสังคมในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสามี ภรรยา และบุตร การจัดระเบียบสังคม และกลุ่ม การจัดระเบียบสังคมหมู่บ้าน ตลอดจนการจัดระเบียบของสังคมไทย หรือสังคมในประเทศต่างๆ เป็นต้น โดยทุกสังคมจำเป็นต้องมีการจัดระเบียบมากน้อยแตกต่างกันสามารถกล่าวได้ว่าการจัดระเบียบสังคมเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานต่อการดำรงอยู่ของสังคมทุกสังคม (พวงเพชร สุรัตนกวีกุล, 2555)

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปปฏิบัติ ในสถานบริการเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

2. ปัจจัยด้านสถานบริการ มีความสัมพันธ์ กับการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปปฏิบัติ ในการจัดระเบียบสถานบริการเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

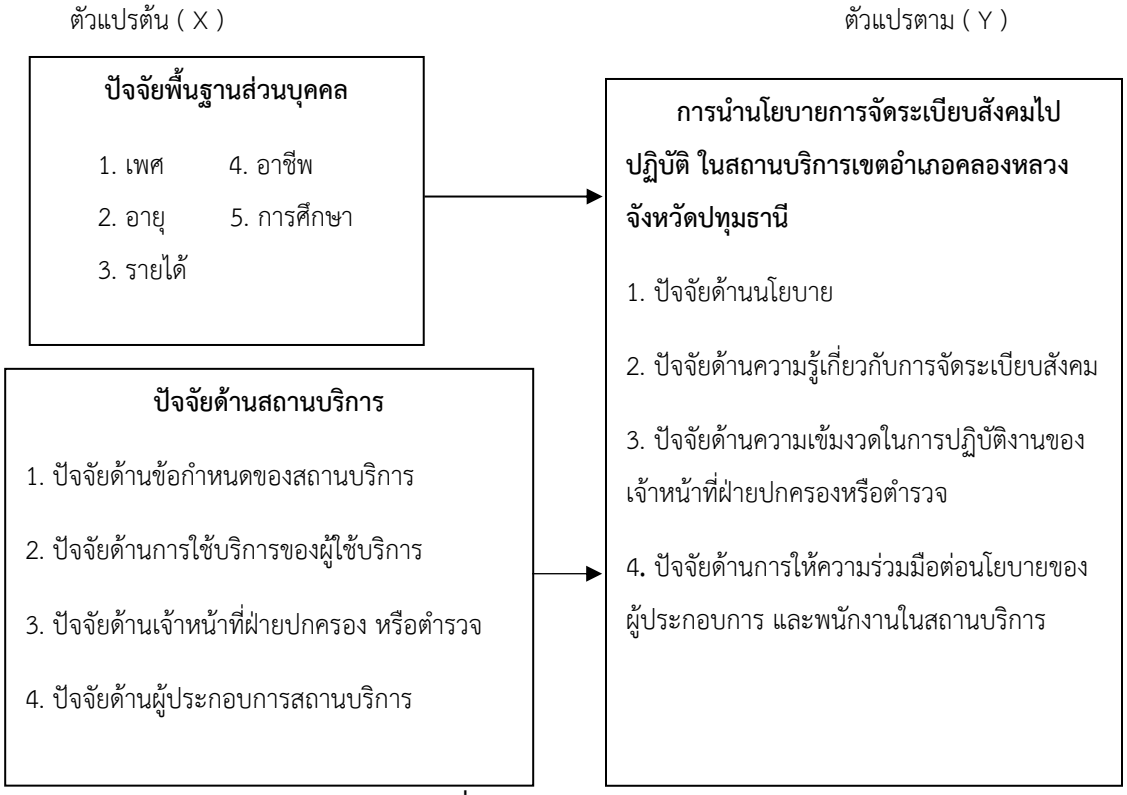

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และนำเสนอรายงานในรูปแบบตารางประกอบการอธิบาย ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ผู้ใช้บริการสถานบริการในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งผู้วิจัยใช้รูปแบบการณ์คำนวณแบบไม่ทราบจำนวน โดยใช้หลักการคำนวณขนาดตัวอย่างของ W.G. Cochran โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2559) ทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบตามสะดวก

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด (Closed–ended Questionnaire) และแบบปลายเปิด (Open–ended Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อ

คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ตอนที่ 2 ข้อคำถามด้านสถานบริการ และ ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณาในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการอธิบายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ได้แก่ สถิติพรรณนา ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน , ค่าร้อยละ และ ค่าความถี่ และใช้สถิติอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

ผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 65.8) มีอายุ 20 – 25 ปี (ร้อยละ 32.0) มีการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 59.2) มีอาชีพพนักงานบริษัท (ร้อยละ 32.0) มีรายได้ต่อเดือน 15,000 – 25,000 บาท (ร้อยละ 42.8) และส่วนใหญ่คิดว่าสถานบริการเป็นแหล่งสังสรรค์ สนุกสนาน (ร้อยละ 40.2) โดยมีระดับความคิดต่อสถานบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งทางด้าน ข้อกำหนดของสถานบริการ ด้านการใช้บริการของผู้ใช้บริการ โดยเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าสถานบริการต้องเปิดให้บริการเรื่องวัน และเวลาเปิด - ปิด ตามที่กฎหมายกำหนด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ห้ามไม่ให้สถานบริการจำหน่ายสิ่งเสพติดทุกชนิด อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ห้ามไม่ให้มีการค้าประเวณีภายในสถานบริการ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ปัจจัยด้านการใช้บริการของผู้ใช้บริการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้ใช้บริการในสถานบริการต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชน โดยให้มีรูปถ่ายชัดเจน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้ใช้บริการในสถานบริการห้ามพกพาอาวุธทุกชนิดเข้าสถานบริการ อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานบริการที่ทำผิด พรบ. สถานบริการ ควรถูกดำเนินการสั่งปิดการการโดยเฉียบขาด อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และ ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ควรเข้าไปตรวจสอบการค้าประเวณีในสถานบริการให้มากขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ควรเข้าไปตรวจสอบ บัตรประจำตัวประชาชนกับผู้ที่เข้ามาใช้บริการสถานบริการให้มากขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง และมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ควรเข้าไปตรวจสอบเวลาเปิด - ปิดสถานบริการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (00.00 น.) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานพบวา ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และด้านความคิดเห็นต่อสถานบริการที่แตกต่างกัน มีผลต่อการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปปฏิบัติ ในสถานบริการเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปปฏิบัติในสถานบริการเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะทางประชากรศาสตร์ของบุคคลที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิด ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแตกต่างกันซึ่งจากงานวิจัยทางด้านจิตวิทยาทั้งหลายได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างมากในเรื่องความคิด และทัศนคติ ทั้งนี้เพราะอายุเป็นตัวกำหนด หรือเป็นสิ่งที่บ่งบอกเกี่ยวกับความมีประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ ของบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องบ่งชี้หรือแสดงความคิด ความเชื่อ และลักษณะการโต้ตอบต่อ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของบุคคล คนเราโดยทั่วไปเมื่ออายุเพิ่มขึ้น ประสบการณ์สูงขึ้น ความฉลาดรอบคอบก็เพิ่มมากขึ้น วิธีคิด และสิ่งที่สนใจก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย รวมไปถึงการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ซึ่งการที่คนได้รับการศึกษาที่ต่างกัน ในยุค

สมัยที่ต่างกัน ในระบบการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงย่อมมีความรู้สึกนึกคิด และความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้นปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และด้านความคิดเห็นต่อสถานบริการที่แตกต่างกัน มีผลต่อการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปปฏิบัติในสถานบริการเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ

และพบว่าปัจจัยด้านการปัจจัยด้านการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปสู่การปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปปฏิบัติในสถานบริการเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติตามระเบียบทางสังคมนั้นเป็นความเกี่ยวข้องกันระหว่างบุคคลต่อบุคคล หรือกลุ่มคนต่อกลุ่มคน ที่มีต่อขนบธรรมเนียมประเพณี อุดมการณ์ รวมไปถึงกฎระเบียบต่าง ๆ ทางสังคม ซึ่งบรรดาสิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อการกระทำหรือปฏิกิริยาของบุคคลนั้น ๆ นั่นคือ บุคคลจะทำอะไรตามใจชอบไม่ได้ จะต้องปรับปรุงบุคลิกภาพของตน หรือทำอะไรให้คล้อยไปตามแนวทางที่สังคมนั้น ๆ ยอมรับนับถือ เช่นเดียวกับการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปสู่การปฏิบัติในสถานบริการเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งทุกคนที่มีความเกี่ยวข้องต่างก็ต้องทราบกฎระเบียบต่าง ๆ เหล่านี้ รวมทั้งให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ เพื่อให้ทุกอย่างดำเนินไปอย่างราบรื่น ดังนั้นแล้วปัจจัยด้านการปัจจัยด้านการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปสู่การปฏิบัติ จึงมีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปปฏิบัติในสถานบริการเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ปัจจัยด้านข้อกำหนดของสถานบริการ สถานบริการควรมีการศึกษาข้อระเบียบในการเปิด - ปิดอย่างเคร่งครัด เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างถูกต้องโดยสถานบริการต้องเปิดให้บริการเรื่องวัน และเวลา เปิด - ปิดตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ให้สถานบริการจำหน่ายสิ่งเสพติดทุกชนิด รวมทั้งไม่ให้มีการค้าประเวณีภายในสถานบริการ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. ปัจจัยด้านการใช้บริการของผู้ใช้บริการ สถานบริการควรมีการตรวจสอบผู้ใช้บริการในสถานบริการ โดยต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชน โดยให้มีรูปถ่ายชัดเจน ผู้ใช้บริการในสถานบริการห้ามพกพาอาวุธทุกชนิดเข้าสถานบริการ เพื่อให้ถูกต้องการข้อกำหนดของกฎหมายหรือกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ต่อไป

3. ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ควรเข้าไปตรวจสอบการค้าประเวณีในสถานบริการและตรวจสอบเวลาเปิด - ปิดสถานบริการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดให้มากขึ้น เพื่อให้ทุกอย่างดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และถูกต้องตามกฎระเบียบข้อบังคับของกฎหมาย

4. ปัจจัยด้านผู้ประกอบการสถานบริการ ผู้ประกอบการควรมีการกำหนดราคาอาหารและเครื่องดื่มภายในสถานบริการให้มีมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด ควรจำกัดปริมาณของผู้มาใช้บริการ รวมทั้งสถานบริการไม่ควรมีการแสดงลามกอนาจาร ที่ไม่เหมาะสมทางเพศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะสถานบริการ ในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งยังไม่ครอบคลุมสถานบริการทั้งหมด ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการสำรวจขยายขอบเขตการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี รวมทั้งพื้นที่อื่น ๆ ในเมืองใหญ่ในภูมิภาคต่างๆ เพื่อให้ได้สารสนเทศไปประกอบการกำหนดแนวทางการปรับปรุง แก้ไข การบังคับใช้กฎระเบียบให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นสภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหา ในเชิงลึกเพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศสำคัญจากผู้ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง อันจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการปรับปรุงแนวทางการนำนโยบายการจัดระเบียบสังคมไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

3. ควรเพิ่มจำนวนผู้ให้ข้อมูล หรือกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายมากขึ้น ในสถานบริการที่มีรูปแบบที่แตกต่างกัน มีจำนวนผู้เข้าบริการ และ ระดับวัยของผู้ใช้บริการที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น โดยใช้วิธีการวิจัยที่ออกแบบให้สอดคล้องกับแหล่งข้อมูลเป็นสำคัญ อันจะทำให้ได้สารสนเทศที่ถูกต้อง ชัดเจน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2559). *การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล. (2556). *อาชญากรรมการป้องกัน:การควบคุม* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.

พวงเพชร สุรัตนกวีกุล. (2555). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โมไนย แมนสรวงรัตน์. (2553). *พฤติกรรมการเที่ยวผับของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. กรุงเทพฯ.

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2553). *ข่าว ศวส.* สืบค้นจาก http://cas.or.th/cas/

สำนักข่าวไทย. (2557). *ตรวจสอบสถิติ*. สืบค้นจาก http://www.tna.mcot.net

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2561). *มัลติมีเดีย*. สืบค้นจาก https://www.thaihealth.or.th/

สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.).(2561). *คลังสื่อสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า*. สืบค้นจาก https://www.stopdrink.com/contacts

อธิบ ตันอารีย์ และ พลเทพ วิจิจรคุณากร (2562). สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และดัชนีความเสี่ยงต่อปัญหาแอลกอฮอล์ของจังหวัดในประเทศไทย : ข้อมูลการสำรวจ พ.ศ.2560. *วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข*. ปีที่ 13 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2562

บทความวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

นิธิศ ธานี
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จ.อุบลราชธานี 34190
E-mail: nt.thanee@gmail.com โทร 089-7171215
กิ่งแก้ว มาพงษ์
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จ.อุบลราชธานี 34190
E-mail: kkingkaews@hotmail.com โทร 081-2821261

บทคัดย่อ

การผลิตอิฐมอญส่งผลต่อให้เกิดอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจ การได้ยิน การระคายเคืองผิวหนังและดวงตา การบาดเจ็บกล้ามเนื้อและกระดูกที่เกิดจากท่าทางการทำงาน ดังนั้นการมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจึงมีความจำเป็นต่อการผลิตอิฐมอญ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ ณ จุดใดจุดหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ ตำบลหนองกินเพล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 108 คน สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้สถิติไคสแคว์ และสหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ มีความเชื่อด้านสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 61.57) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 3 ใน 4 ด้านของการรับรู้ความเชื่อด้านสุขภาพส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย การรับรู้ความรุนแรง (ร้อยละ 69.44) การรับรู้ประโยชน์ (ร้อยละ 64.81) การรับรู้อุปสรรค (ร้อยละ 65.74) ส่วนความเชื่อด้านสุขภาพที่อยู่ในระดับสูงมีด้านเดียว คือ การรับรู้โอกาสเสี่ยง (ร้อยละ 50.00) นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการประกอบอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 79.63) และพบว่า โรคประจำตัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (χ^2= 6.60, p=0.03) และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (r_s= -0.197, p=0.04) ส่วนความเชื่อด้านสุขภาพไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: *ความเชื่อด้านสุขภาพ, พฤติกรรมการป้องกันตนเอง, ผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ*
Received: March 24, 2021, **Revised** April 18, 2021, **Accepted** June 2, 2021

Relationship between perceived health beliefs and self-prevention behaviors of brick producers. Warinchamrab, Ubon Ratchathani

Nithit Thanee
Sirindhorn College of Public Health Ubon Ratchathani
E-mail: nt.thanee@gmail.com Tel.089-7171215
Kingkaew Mapong, Sirindhorn College of Public Health Ubon Ratchathani
E-mail: kkingkaews@hotmail.com Tel. 081-2821261

Abstract

Mon Brick Manufacturing has the potential to cause harm to the respiratory system, hearing, skin and eye irritation. Musculoskeletal injury caused by work posture. Having self-protection behaviors is necessary for the production of mon brick. This study was a cross-sectional analytical research. The purposes were to study was to investigate the relationship between health beliefs and self- Nong Kin Phel Warinchamrab in Ubon Ratchathani Province Samples of 108 of Brick workers employee were chosen by specific sampling method. The instrument was a questionnaire. Data were analyzed by Descriptive Statistics using frequency, percentage, mean and standard deviation. And find a relationship between the health belief with preventive behaviors by Inferential Statistics using Chi-Square Test and Spearman's Correlation Coefficient.

The results showed that the brick production The health beliefs were moderate (61.57 %). On the other hand, it was found that three out of four aspects of health belief were moderate (69.44%), perception Perceived barriers (65.74%). The high level of health beliefs was the perception of risk (50.00%). Moreover, it was found that the occupational self-protection scores were moderate (79.63%), and the correlation was statistically significant (χ^2 = 6.60, p= 0.03) and the level of education was negatively correlated with self-protection behavior (r_s = -0.197, p = 0.04). Health beliefs were not significantly associated with self-defense behaviors.

Keywords: *Health belief, Prevention behaviors, Brick workers*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จ.อุบลราชธานี

บทนำ

ปัจจุบันมีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมที่กระจายลงสู่ท้องถิ่นมากขึ้น โดยส่วนใหญ่อุตสาหกรรมที่กระจายลงสู่ส่วนภูมิภาคหรือชุมชนนั้นจะเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน (โชติมา พลรักษา, 2556) ในพื้นที่ตำบลหนองกินเพล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ได้มีการผลิตอิฐมอญอยู่จำนวนมากซึ่งถือว่าเป็นอาชีพหลักของคนในพื้นที่ มีหมู่บ้านทั้งสิ้น 9 หมู่บ้าน และหมู่บ้านที่มีผู้ประกอบอาชีพทำอิฐมอญมากที่สุด คือ หมู่ 6 บ้านปากกุดหวาย มีจำนวนโรงเตาเผาอิฐมอญทั้งสิ้นจำนวน

9 โรงเตา ซึ่งในแต่ละโรงเตามีผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญประมาณ 5-20 คน (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปากกุดหวาย, 2560)

การผลิตอิฐมอญมีความเสี่ยงในทุกขั้นตอนการผลิตไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการเตรียมดิน การขึ้นรูป การตากอิฐ การเผาอิฐ และการจำหน่ายอิฐ ซึ่งคนงานจะได้รับผลกระทบจากด้านต่าง ๆ เช่น การสัมผัสเสียงดังรบกวนจากเครื่องจักรที่ส่งผลกระทบต่อการได้ยิน การสัมผัสฝุ่นฟุ้งกระจาย ควันจากการเผาแกลบส่งผลต่อคนงานสูดดมกลิ่นควันที่เกิดจากการเผาไหม้ไม่สมบูรณ์จะเกิดอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจของคนงาน ภูมิแพ้ ระคายเคืองผิวหนังและดวงตารวมทั้งเกิดการบาดเจ็บกล้ามเนื้อและกระดูกที่เกิดจากท่าทางการทำงาน (โชติมา พลรักษา, 2556) ไม่เพียงแต่มีผลกระทบทางกายเท่านั้น ยังมีผลกระทบทางด้านจิตสังคม เนื่องจากปัญหาส่วนใหญ่ที่ต้องพบเจอ คือ ปัญหาความเครียดในการทำงาน เช่น แรงกดดันในการทำงานต้องทำงานให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด (ฐาปนีย์ วังกานนท์, 2556) สำหรับอาชีพผลิตอิฐมอญยังไม่มีสถิติการได้รับอันตรายหรือการเกิดโรคต่าง ๆ ที่มีสาเหตุมาจากการประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญที่เห็นได้อย่างชัดเจนแต่ก็มีอุบัติเหตุหรือโรคภัยแฝงที่เกิดขึ้นกับผู้ผลิตอิฐมอญอยู่เป็นประจำในการปฏิบัติงาน เพราะส่วนใหญ่ไม่มีการวินิจฉัยโรคว่าเกิดจากการผลิตอิฐมอญโดยตรง (โชติมา พลรักษา, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมที่กล่าวว่าหน่วยงานสาธารณสุขยังขาดการสนับสนุนในการบริการอาชีวอนามัยโดยเฉพาะการวินิจฉัยโรคจากการประกอบอาชีพ (สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม, 2558) จากรายงานการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานทั้งหมดของปี พ.ศ. 2558 พบว่า มีโรคที่เกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงาน จำนวน 95,674 ราย ซึ่งจำแนกตามความรุนแรง ดังนี้ สูญเสียชีวิตจำนวน 575 ราย (0.60%) ผู้ทุพพลภาพ จำนวน 6 ราย (0.01%) สูญเสียอวัยวะบางส่วน จำนวน 1,324 ราย (ร้อยละ 1.38) หยุดงานเกิน 3 วัน จำนวน 27,845 ราย (ร้อยละ 29.10%) และหยุดงานไม่เกิน 3 วัน จำนวน 65,924 ราย (ร้อยละ 68.91%) ตามลำดับ และยังมีผู้ประสบอันตรายอีกจำนวนมากที่ยังไม่ได้มาแจ้งกับกรมแรงงาน (สำนักงานกองทุนเงินทดแทน, 2558) จะเห็นได้ว่า การที่เกิดอุบัติเหตุขึ้นแต่ละครั้งย่อมหมายถึงการสูญเสียเกิดขึ้นทุกครั้งไม่ว่าจะเป็นทั้งทางตรง คือ ได้รับบาดเจ็บ พิการ หรือตาย และอาจทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายด้วย การสูญเสียที่คิดเป็นเงินที่นายจ้างหรือรัฐบาลต้องจ่ายโดยตรง ให้แก่ผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน เช่น ค่ารักษาพยาบาล และทางอ้อม คือ ทำให้คนงานขวัญเสีย เกิดความกลัว ประสิทธิภาพการทำงานลดลง ครอบครัวต้องสูญเสียกำลังหลัก สูญเสียรายได้ เป็นต้น (สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน, 2560)

จากรายงานผู้ป่วยนอก 21 กลุ่มโรค ทั้งประเทศและรายภาค (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) พ.ศ.2558 พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือป่วยเป็นโรคระบบทางเดินหายใจมากเป็นอันดับที่ 1 ของภาค คิดเป็นอัตรา 437.31 ต่อประชากร 1,000 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2558) สอดคล้องกับข้อมูลรายงานผู้ป่วยนอก 21 กลุ่มโรคของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปากกุดหวาย ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ ปี 2559-2560 ที่พบว่ามีการเจ็บป่วย 5 อันดับ กลุ่มโรคที่เข้ารับการรักษามากที่สุด ได้แก่ อันดับที่ 1 กลุ่มไม่ใช่โรค อันดับที่ 2 โรคระบบหายใจ อันดับที่ 3 อาการ อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิก อันดับที่ 4 โรคระบบย่อยอาหารรวมโรคในช่องปาก และอันดับที่ 5 คือ โรคระบบกล้ามเนื้อ (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปากกุดหวาย, 2560)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าการเกิดอันตรายหรือการเกิดโรคนั้น สาเหตุหนึ่งเกิดจากผู้ปฏิบัติงานไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการทำงานที่ถูกต้อง ไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเอง ขาดความเข้าใจ และขาดจิตสำนึกด้านความปลอดภัย (กนกอร เจริญผล, ฉันทนา จันทวงศ์ และยุวดี ลีลัคนาวีระ, 2559) ซึ่งการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมป้องกันจากอันตรายหรือการเจ็บป่วยนั้น จะต้องมี

ความเชื่อว่า มีโอกาสเสี่ยงที่จะเป็นโรค ซึ่งโรคนั้นมีความรุนแรงและมีผลกระทบต่อชีวิต โดยการป้องกันนั้นจะต้องเกิดผลดีในการลดโอกาสเสี่ยงและความรุนแรงของโรค (Becker, 1974) โดยการที่จะมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการประกอบอาชีพที่ปลอดภัยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่างซึ่งรวมไปถึงปัจจัยการรับรู้ด้านสุขภาพด้วย ซึ่งผลการศึกษาของชัยวัฒน์ ทิพย์ลมัย (2543) พบว่า การรับรู้ความรุนแรงไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัย แต่ผลการศึกษาของสุระชัย ยะเครือ (2550) พบว่าการรับรู้ความรุนแรงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันอันตราย ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลการศึกษาการรับรู้ด้านสุขภาพมีความต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพ ได้แก่การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่ออันตรายจากการผลิตอิฐมอญ การรับรู้ความรุนแรงต่อการเกิดอันตรายจากการผลิตอิฐมอญ การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติ เพื่อป้องกันอันตรายจากการผลิตอิฐมอญ และการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติ เพื่อป้องกันอันตรายจากการผลิต อิฐมอญ กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ ตำบลหนองกินเพล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยประยุกต์ใช้การรับรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพในส่วนของการรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้ประโยชน์ และการรับรู้อุปสรรค (Becker, 1974) มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนด้านการบริหารด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยและส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมให้กับแรงงานกลุ่มนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ ตำบลหนองกินเพล อำเภอ วารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ ตำบลหนองกินเพล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ ณ จุดใดจุดหนึ่ง (Cross-sectional Analytical Study Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ ในหมู่ที่ 6 บ้านปากกุดหวาย ตำบลหนองกินเพล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 108 คน ซึ่งในการศึกษานี้กลุ่มตัวอย่างคือประชากรทั้งหมด คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุ 20 ปีขึ้นไป ทำงานเกี่ยวกับการผลิตอิฐมอญไม่น้อยกว่า 1 เดือน ที่สมัครใจเข้าร่วมงานวิจัย และสามารถสื่อสารภาษาไทยได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ผ่านการตรวจคุณภาพเครื่องมือ ความตรง เนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องข้อคำถาม (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้ค่า IOC เท่ากับ 0.92 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ บ้านขัวไม้แก่น ตำบลหนองกินเพล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับประชากร จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส โรคประจำตัว ลักษณะงาน ระยะเวลาทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการเกิดอุบัติเหตุ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดและปลายเปิด โดยจำนวนมีทั้งหมด 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อด้านสุขภาพ พัฒนาจากแบบสอบถามความเชื่อด้านสุขภาพของดวงตา เทียนกล่ำ (2550: 114-123) โดยมีจำนวนทั้งหมด 19 ข้อ ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย, การรับรู้ความรุนแรงต่อการเกิดอันตราย, การรับรู้ประโยชน์ในการปฏิบัติ และ การรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตรวจสอบหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.77

ลักษณะคำถามเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ การตอบแบบสอบถามผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้ 4 ตัวเลือก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งประยุกต์ของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยมีข้อความทั้งทางบวกและทางลบ ให้เลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตัวเลือก	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4	1
เห็นด้วย	3	2
ไม่เห็นด้วย	2	3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	4

การแปลความหมายของคะแนนความเชื่อด้านสุขภาพ พิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดจากการแบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ ใช้วิธีการคำนวณหาอันตรภาคชั้นโดยใช้พิสัย โดยคำนวณจากคะแนนสูงสุดลบด้วยคะแนนต่ำสุด แล้วเอาผลลัพธ์ที่ได้มาแบ่งเป็น 3 ช่วงเท่า ๆ กัน จึงได้กำหนดระดับคะแนนเป็นระดับต่ำ ปานกลาง สูง ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538: 9)

อันตรภาคชั้น = $\frac{\text{คะแนนสูงสุด–คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนกลุ่ม}} = \frac{4-1}{3} = 1$

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.00 หมายถึง ระดับความเชื่อด้านสุขภาพอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 2.01 – 3.00 หมายถึง ระดับความเชื่อสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.01 – 4.00 หมายถึง มีการรับรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการประกอบอาชีพ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำมาพัฒนามาจากแบบสอบถามพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของ สุดหทัย ผิวฟัก (2556) โดยมีจำนวนทั้งหมด 28 ข้อ ได้แก่ การปฏิบัติงาน, การใช้เครื่องมือ/เครื่องจักร/อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน,สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน และการจัดการในการปฏิบัติงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 4 ระดับ ประกอบด้วย ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ มีทั้งลักษณะคำถามเชิงบวกและลักษณะคำถามเชิงลบ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ตรวจสอบหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.68

มีลักษณะเป็นตัวเลือกแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติทุกครั้งปฏิบัติบางครั้ง, ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง และไม่เคยปฏิบัติเลย ซึ่งประยุกต์ของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยมีข้อความทั้งทางบวกและทางลบ ให้เลือกตอบเพียง 1 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตัวเลือก	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
ปฏิบัติทุกครั้ง	4	1
ปฏิบัติบางครั้ง	3	2
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	2	3
ไม่เคยปฏิบัติเลย	1	4

การแปลความหมายของคะแนนพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการทำงาน พิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดจากการแบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ ใช้วิธีการคำนวณหาอันตรภาคชั้นโดยใช้พิสัย โดยคำนวณจากคะแนนสูงสุดลบด้วยคะแนนต่ำสุด แล้วเอาผลลัพธ์ที่ได้มาแบ่งเป็น 3 ช่วงเท่า ๆ กัน จึงได้กำหนดระดับคะแนนเป็นระดับต่ำ ปานกลาง สูง ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538: 9) ดั้งนี้

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด–คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนกลุ่ม}} = \frac{4-1}{3} = 1$$

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.00 หมายถึง มีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการทำงานอยู่ในระดับปรับปรุง

คะแนนเฉลี่ย 2.01 – 3.00 หมายถึง มีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.01 – 4.00 หมายถึง มีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการทำงานอยู่ในระดับดี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลได้ดำเนินการหลังจากโครงร่างการวิจัยผ่านการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี หนังสือรับรองเลขที่ SCPHU S012/2560 วันที่ 19 กรกฎาคม 2560

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลวิจัยในเดือน ตุลาคม – ธันวาคม 2560 เก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากผู้ที่ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญในพื้นที่บ้านปากกุดหวายตำบลหนองกินเพล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 108 คน

วิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ โดยใช้สถิติไคสแคว์ (Chi-square test) และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ สเปียร์แมน (Spearman’s Correlation Coefficient)

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 57.41 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 42.59 อายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 38.89 สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 59.26 รองลงมาเป็นโสด ร้อยละ 30.56 การศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา ร้อยละ 64.81 รองลงมาเป็นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 20.47 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 66.67 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1-10 ปี ร้อยละ 71.31 ระยะเวลาปฏิบัติงานเฉลี่ยอยู่ที่ 8-9 ชั่วโมงต่อวัน ร้อยละ 85.19 ซึ่งขั้นตอนการเตรียมดินเป็นขั้นตอนที่ผู้ผลิตอิฐมอญทำมากที่สุด ร้อยละ 31.48 รองลงมาเป็นขั้นตอนการขึ้นรูปดิน ร้อยละ 28.70 และโดยส่วนใหญ่ร้อยละ 83.33 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน มีเพียงร้อยละ 16.67 ที่เคยมีประสบการณ์ในการได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นอิฐหล่นใส่เท้า ร้อยละ 44.8 นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญมีโรคประจำตัวร้อยละ 15.74 ส่วนใหญ่จะเป็นโรคภูมิแพ้ ร้อยละ 23.56 รองลงมาคือ โรคหอบหืดและกระเพาะอาหาร ร้อยละ 17.67 และ 11.78 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ

ตารางที่ 2 ระดับความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ (n=108)

ระดับความเชื่อด้านสุขภาพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
การรับรู้โอกาสเสี่ยง		
ต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.00)	4	3.70
ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.01-3.00)	50	46.30
สูง (คะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00)	54	50.00
การรับรู้ความรุนแรง		
ต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.00)	16	14.82
ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.01-3.00)	75	69.44
สูง (คะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00)	17	15.74
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันตนเอง		
ต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.00)	0	0
ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.01-3.00)	70	64.81
สูง (คะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00)	38	35.19

ตารางที่ 2 ระดับความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ(n=108) ต่อ

ระดับความเชื่อด้านสุขภาพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันตนเอง		
ต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.00)	8	7.41
ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.01-3.00)	71	65.74
สูง (คะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00)	29	26.85
ความเชื่อด้านสุขภาพโดยภาพรวม		
ต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.00)	7	6.48
ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.01-3.00)	66	61.57
สูง (คะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00)	35	31.94

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 61.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียงด้านเดียวที่อยู่ในระดับสูง คือการรับรู้การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากการผลิตอิฐมอญ ร้อยละ 50.0 ส่วนอีก 3 ด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การรับรู้ความรุนแรงต่อการเกิดอันตรายจากการผลิตอิฐมอญ (ร้อยละ 69.44) การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันตนเองจากการผลิตอิฐมอญ (ร้อยละ 64.81) และการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันตนเองจากการผลิตอิฐมอญ (ร้อยละ 65.75**)**

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการประกอบอาชีพ

ตารางที่ 3 พฤติกรรมป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ (n=108)

ระดับพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการประกอบอาชีพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ดี (คะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00)	19	17.59
ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.01-3.00)	86	79.63
ปรับปรุง (คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.00)	3	2.78

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการประกอบอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 79.63 รองลงมาอยู่ในระดับดีและระดับต่ำ ร้อยละ 17.59 และ 2.78 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการป้องกันตนเอง พบว่า เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส ขั้นตอนการผลิตอิฐมอญ ระยะเวลาในการผลิตอิฐมอญ ประสบการณ์การทำงานในการผลิตอิฐมอญ และประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุจากการผลิตอิฐมอญ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ได้แก่ โรคประจำตัว ($p = 0.037$) และระดับการศึกษา (r_s=-0.197, $p = 0.041$) ดังตารางที่ 4 และ 5

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ

ปัจจัย	χ^2	p-value
เพศ	1.251	0.535
สถานภาพสมรส	3.418	0.181
โรคประจำตัว	6.602	0.037*
ประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุ	2.428	0.297

หมายเหตุ * p< 0.05

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ

ปัจจัย	r_s	p-value
อายุ	0.171	0.078
รายได้	0.079	0.414
ระดับการศึกษา	-0.197	0.041*
ขั้นตอนการผลิตอิฐมอญ	-0.052	0.593
ระยะเวลาการทำงาน	-0.146	0.133
ประสบการณ์ทำงานในการผลิตอิฐมอญ	-0.089	0.361

หมายเหตุ * p< 0.05

ส่วนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ

ความเชื่อด้านสุขภาพ	r_s	P-value
การรับรู้โอกาสเสี่ยง	0.123	0.203
การรับรู้ความรุนแรง	-0.019	0.847
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติ	0.128	0.185
การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติ	-0.013	0.897

จากตารางที่ 6 พบว่า การรับรู้ด้านสุขภาพไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปและอภิปรายผล

1. ความเชื่อด้านสุขภาพ

การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากการผลิตอิฐมอญ พบว่า ระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากการผลิตอิฐมอญอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับการศึกษาของสุวรรณดา สงธนู อาภรณ์ทิพย์ บัวเพ็ชรและปุญญพัฒน์ ไชยเมล์ (2557) ที่ได้ศึกษาการรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการทำงานของบุคลากรแผนกซักฟอก โรงพยาบาลชุมชน พบว่า ระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายอยู่ในระดับสูง

การรับรู้ความรุนแรงต่อการเกิดอันตรายจากการผลิตอิฐมอญ พบว่า ระดับการรับรู้ความรุนแรงต่อการเกิดอันตรายจากการผลิตอิฐมอญอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของสุวรรณดา สงธนู, อาภรณ์ทิพย์ บัวเพ็ชร, และปุญญพัฒน์ ไชยเมล์ (2557) ที่ได้ศึกษาการรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการทำงานของบุคลากรแผนกซักฟอก โรงพยาบาลชุมชน พบว่า ระดับการรับรู้ความรุนแรงในการป้องกันอันตรายในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

การรับรู้ประโยชน์ต่อการเกิดอันตราย เพื่อป้องกันอันตรายจากการผลิตอิฐมอญ พบว่า ระดับการรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของอังคณา วงศ์บุตร และอนงค์ หาญสกุล (2553) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการประกอบอาชีพของแรงงานนอกระบบ กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้ายืด บ้านโนนโพธิ์ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ระดับการรับรู้ประโยชน์จากการป้องกันอันตรายจากการประกอบอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

การรับรู้อุปสรรคของการป้องกันตนเองจากอันตรายในการผลิตอิฐมอญ พบว่า ระดับการรับรู้อุปสรรคในการป้องกันตนเองอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของนราพรรณ บุญเปล่ง (2552) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคซิลิโคซิสของคนงานโรงโม่หิน อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ระดับการรับรู้อุปสรรคของการป้องกันโรคอยู่ในระดับปานกลาง

2. พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการประกอบอาชีพ

พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการจากการประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ พบว่า มีระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเองอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของการศึกษาของอังคณา วงศ์บุตร และอนงค์ หาญสกุล (2553) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการประกอบอาชีพของแรงงานนอกระบบ กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้ายืด บ้านโนนโพธิ์ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษา พบว่า มีระดับพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการประกอบอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความเชื่อด้านสุขภาพ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ

3.1 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ พบว่า ระดับการศึกษาและโรคประจำตัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ

เพศ พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนัพวุฒิ ชื่นบาล ตรีอมร วิสุทธิศิริ และพรเลขา บรรหารศุภวาท (2556) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างในพื้นที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญในตำบลหนองกินเพลส่วนมากมีลักษณะการทำงานแบบอุตสาหกรรมครอบครัวทั้ง

เพศชายและเพศหญิงทำหน้าที่ได้เหมือนกัน มีลักษณะงานที่คล้ายคลึงกันและช่วยเหลือกันในทุกขั้นตอน ทำให้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเอง

อายุ พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุธาทิพย์ รองสวัสดิ์ (2554) ที่ได้ศึกษาปัจจัยการรับรู้เรื่องความปลอดภัยในการทำงานที่มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการประจำการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.เชียงใหม่ พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญในตำบลหนองกินเพล มีช่วงอายุที่ไม่ต่างกันมาก โดยอยู่ระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 38.9 ต้องปฏิบัติงานที่คล้ายคลึงกันสามารถทำได้ทุกหน้าที่และทุกขั้นตอน ทำให้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเอง

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า รายได้รายได้เฉลี่ยไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของของนัพวุฒิ ชื่นบาล, ตรีอมร วิสุทธิศิริ และพรเลขา บรรหารศุภวาท (2556) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ รับจ้างในพื้นที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อาจเนื่องมาจากผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญในตำบลหนองกินเพลส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วงเดียวกัน คือ 5,000-10,000 บาท ซึ่งมีฐานะใกล้เคียงกันทำให้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเอง

ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุธาทิพย์ รองสวัสดิ์ (2554) ที่ได้ศึกษาปัจจัยการรับรู้เรื่องความปลอดภัยในการทำงานที่มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการประจำการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.เชียงใหม่ พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อาจเนื่องมาจากส่วนใหญ่ผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญจบการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ทำให้มีประสบการณ์ในการทำงานสูง จึงมีทักษะในการทำงานมากขึ้นตามประสบการณ์ ทำให้เกิดความชำนาญมากขึ้น จึงทำให้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเอง

สถานภาพสมรส พบว่า สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาของนัพวุฒิ ชื่นบาล, ตรีอมร วิสุทธิศิริ และพรเลขา บรรหารศุภวาท. (2556) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างในพื้นที่เขตบางเขนกรุงเทพมหานคร พบว่า สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อาจมีสาเหตุมาจากผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญส่วนใหญ่มีสถานะภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 59.3 อีกทั้งคนงานส่วนใหญ่ใช้เวลาในการทำงานมากกว่าอยู่ที่บ้านฉะนั้นจึงมีการปฏิบัติงานที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเอง

โรคประจำตัว พบว่า โรคประจำตัวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนัพวุฒิ ชื่นบาล ตรีอมร วิสุทธิศิริ และพรเลขา บรรหารศุภวาท. (2556) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างในพื้นที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่า โรคประจำตัวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อาจมีสาเหตุมาจากผู้ที่มีโรคประจำตัวมีสุขภาพที่ไม่ค่อยแข็งแรง ต้องเข้ารับการตรวจรักษาจากบุคลากรทางการแพทย์เป็นประจำ ทำให้ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวจากบุคลากรทางการแพทย์ จึงเกิดความตระหนัก ใส่ใจสุขภาพของตนเอง และมีความระมัดระวังในการประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญเป็นอย่างดี เพื่อเป็นการป้องกันตนเองจากอันตรายจะที่เกิดขึ้น

ระยะเวลาในการทำงาน พบว่า ระยะเวลาในการทำงานไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของชูชาติ จุลพันธ์ มานพ ชูนิล และอารี เพชรผุด (2552) ที่ได้ศึกษาการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานที่

ปลอดภัยและพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุในที่ทำงานของพนักงานสายการผลิต: ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานของ บริษัท โรแยลซีรามิคอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน) พบว่า ระยะเวลาในการทำงานไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อาจมีสาเหตุมาจากผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญที่ทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวันและผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน ทำงานในปริมาณเท่ากัน จึงทำให้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันตนเอง

ประสบการณ์การทำงานในการผลิตอิฐมอญ พบว่า ประสบการณ์การทำงานไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุธาทิพย์ รองสวัสดิ์(2554) ที่ได้ศึกษาปัจจัยการรับรู้เรื่องความปลอดภัยในการทำงานที่มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการประจำการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.เชียงใหม่ พบว่า ประสบการณ์การทำงานในการผลิตอิฐมอญไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อาจมีสาเหตุมาจากผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญที่มีประสบการณ์ในการทำงานสูง จะทราบถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นเมื่อไม่สวมอุปกรณ์ป้องกันอันตราย ทำให้มีพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า

ประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุ พบว่า ประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุธาทิพย์ รองสวัสดิ์(2554) ที่ได้ศึกษาปัจจัยการรับรู้เรื่องความปลอดภัยในการทำงานที่มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการประจำการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.เชียงใหม่ พบว่า ประสบการณ์การได้รับอุบัติเหตุไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อาจมีสาเหตุมาจากผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญมีความเคยชินกับการไม่ใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลและการรับรู้อาการที่ได้รับอันตรายจากการได้รับอุบัติเหตุที่ผ่านมาเป็นแบบไม่รุนแรง

3.2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ

การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากการผลิตอิฐมอญของผู้ประกอบชีพผลิตอิฐมอญ พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากการผลิตอิฐมอญไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของชัยวัฒน์ ทิพย์ลมัย (2543) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม เขตจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากการผลิตอิฐมอญไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อาจมีสาเหตุมาจากผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญไม่เคยประสบอันตรายในขั้นตอนการผลิตอิฐมอญและผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญส่วนใหญ่ได้รับคำแนะนำจากเจ้าของกิจการ ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับการป้องตนเองแล้วในระดับหนึ่ง

การรับรู้ความรุนแรงต่อการเกิดอันตรายจากการผลิตอิฐมอญของผู้ประกอบชีพผลิตอิฐมอญ พบว่า การรับรู้ความรุนแรงต่อการเกิดอันตรายจากการผลิตอิฐมอญไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของชัยวัฒน์ ทิพย์ลมัย (2543) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม เขตจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากการผลิตอิฐมอญไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อาจมีสาเหตุมาจากผู้ที่ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญไม่เคยพบกับอันตรายจากการผลิตอิฐมอญจนถึงขั้นพิการหรือเสียชีวิต หรือโรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพที่เห็นได้ชัดส่วนใหญ่ใช้เวลานานในการแสดงอาการทำให้ไม่มีความตระหนักในการป้องกันตนเอง

การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันตนเองจากการผลิตอิฐมอญของผู้ประกอบชีพผลิตอิฐมอญ พบว่า การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันตนเองจากการผลิตอิฐมอญไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอังคณา วงศ์บุตร และอนงค์ หาญสกุล. (2553) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการประกอบอาชีพของแรงงานนอกระบบ กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้ายืด บ้านโนนโพธิ์ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ พบว่า การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันตนเองไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อาจมีสาเหตุมาจากผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญเข้าใจว่า เมื่อใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลแล้วก็ไม่สามารถให้ป้องกันตนเองหรือลดความรุนแรงจากอันตรายในการผลิตอิฐมอญได้ เนื่องจากตนเองมีความระมัดระวังในการทำงานแล้ว จึงไม่มีประโยชน์ที่จะใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันตนเองจากการผลิตอิฐมอญของผู้ประกอบชีพผลิตอิฐมอญ พบว่า การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันตนเองจากการผลิตอิฐมอญไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอังคณา วงศ์บุตร และอนงค์ หาญสกุล. (2553) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการประกอบอาชีพของแรงงานนอกระบบ กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้ายืด บ้านโนนโพธิ์ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ พบว่า การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันตนเองจากการผลิตอิฐมอญมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อาจมีสาเหตุมาจากผู้ผลิตอิฐมอญคิดว่าอุปสรรคต่อการปฏิบัติว่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดข้อขัดแย้งทางจิตใจ ถึงแม้จะมีความพร้อมในการปฏิบัติสูงในขณะที่มีอุปสรรคต่อการปฏิบัติก็จะเกิดข้อขัดแย้งทางจิตใจยากแก่การแก้ไขจนทำให้มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการปฏิบัติ เนื่องจากการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลจะทำให้เกิดอันตรายกับตนเองมากกว่าไม่ใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เช่น เมื่อใส่ถุงมือในขั้นตอนการขนย้ายอิฐมอญแล้วจะให้ถุงมือเกี่ยวกับอิฐมอญ ทำให้อิฐมอญพลาดมาทับมือได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.จากผลการศึกษา พบว่า โรคประจำตัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ ดังนั้นควรจัดหน้าที่ให้เหมาะสมกับคนงานที่มีโรคประจำตัวเพื่อลดความรุนแรงที่อาจจะเกิดขึ้นให้มากที่สุด

2. จากผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการป้องกันตนเองของผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นสถานประกอบการควรกำหนดกฎ ระเบียบในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดพฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัย

2. ควรมีการจัดโปรแกรมการให้สุขศึกษาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ เช่น จัดเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้โดยให้ผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่ามาถ่ายทอดประสบการณ์ให้ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า

3. ควรสนับสนุนให้เจ้าของสถานประกอบการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพ ได้แก่ โรงเตาเผาอิฐมอญจัดทำป้ายให้ความรู้ การจัดให้มีเสียงตามสาย โดยมีเนื้อหาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการป้องกันตนเองจากการประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับความรู้ทางด้านสุขภาพจากการทำงานโดยบุคลากรทางสาธารณสุข

4. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สาธารณสุขอำเภอหรือสาธารณสุขจังหวัด ควรจัดรณรงค์ให้ผู้ประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการประกอบอาชีพผลิตอิฐมอญ และมีการจัดตรวจสุขภาพประจำปี เพื่อป้องกันอันตรายจากการประกอบอาชีพ

เอกสารอ้างอิง

Becker M.H. (1974). The health belief model and sick role behavior. *Health Education & Behavior*, 2(4), 409-419.

กนกอร เจริญผล ฉันทนา จันทวงศ์ และ ยุวดี ลีลัคนาวีระ. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของคนงานก่อสร้างภาคอุตสาหกรรม. *วารสารพยาบาลสาธารณสุข*, 30 (2) 64-80.

ชัยวัฒน์ ทิพย์ลมัย. (2543). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม เขตจังหวัดฉะเชิงเทรา.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาศิลปศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชูชาติ จุลพันธ์ มานพ ชูนิล และอารี เพชรผุด. (2543). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม เขตจังหวัดฉะเชิงเทรา.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โชติมา พลรักษา. (2556). *รายงานวิจัย เรื่อง ประเมินความเสี่ยงด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในโรงเตาเผาอิฐมอญ แห่งหนึ่งในอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.* อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

ฐาปนีย์ วังกานนท์. (2556). *ปัจจัยด้านการทำงานที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของพนักงาน : กรณีศึกษา บริษัท แอมพาส อินดัสตรี จำกัด.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ดวงตา เทียนกล่ำ. (2550). *ความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเคมีอันตรายของพนักงานโรงงานผลิตมอเตอร์คอมเพรสเซอร์แห่งหนึ่งในประเทศไทย. .* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นราพรรณ บุญเปล่ง. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคซิลิโคซิสของคนงานโรงโม่หิน อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

นัพวุฒิ ชื่นบาล ตรีอมร วิสุทธิศิริ และพรเลขา บรรหารศุภวาท. (2556). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ รับจ้างในพื้นที่เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (รายงานการวิจัย) .* กรุงเทพมหานคร: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.

รัตตินันท์ โภควินภูดิสนันท์ ชวพรพรรณ จันทร์ประสิทธิ์ และวันเพ็ญ ทรงคำ. (2552). การรับรู้ภาวะเสี่ยงอันตรายจากฝุ่นและพฤติกรรมการป้องกันของคนงานโรงงานเซรามิก. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 18(4), 587-596.

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปากกุดหวาย. (2560). *รายงานอันดับโรคที่ป่วยสูงสุดของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปากกุดหวาย ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2559 ถึง 20 กุมภาพันธ์ 2560.* อุบลราชธานี.

วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). *สถิติที่ใช้ในการวิจัย.* กรุงเทพ ฯ: กองการวิจัย, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน (ประเทศไทย). (18 กุมภาพันธ์ 2560). *ทำไมจึงเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน?* เข้าถึงได้จาก http://www.shawpat.or.th/index.php

สำนักงานกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน. (18 กุมภาพันธ์ 2558). *รายงานประจำปี 2558 กองทุนเงินทดแทน.* เข้าถึงได้จาก http://www.sso.go.th/wpr/category.jsp?cat=801

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (18 กุมภาพันธ์ 2560). *สถิติสาธารณสุข ปี 2558*. เข้าถึงได้จาก https://www.m-society.go.th/ewt_news.php?nid=18527

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม. (2556). *รายงานสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ปี 2556.* นนทบุรี: กองควบคุมโรค.

สุดหทัย ผิวฟัก. (2556). *รายงานวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการป้องกันตนเองของพนักงานโรงงานเตาเผาอิฐมอญ ตำบลหนองกินเพล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.* อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

สุธาทิพย์ รองสวัสดิ์. (2554). *สุธาทิพย์ รองสวัสดิ์. (2554). ปัจจัยการรับรู้เรื่องความปลอดภัยในการทำงานที่มีผลต่อพฤติกรรมในการทำ งานของพนักงานระดับปฏิบัติการประจำการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.เชียงใหม่.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

สุระชัย ยะเครือ. (2550). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวรรณดา สงธนู อาภรณ์ทิพย์ บัวเพ็ชร และปุญญพัฒน์ ไชยเมล์. (2557). การรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการทำงานของบุคลากรแผนกซักฟอก โรงพยาบาลชุมชน. *วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ*, 8(3), 187-194.

อังคณา วงศ์บุตร และอนงค์ หาญสกุล. (2553). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันอันตรายจากการประกอบอาชีพของแรงงานนอกระบบ กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้ายืด บ้านโนนโพธิ์ ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารพละศึกษา*, 15(1), 142-153.

บทความวิชาการ

การจัดการเรียนรู้ในโลกยุดิจิทัลสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ

อาจารย์อรุณรัตน์ เดชสุวรรณ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผศ.ดร.ชนิดา มิตรานันท์
สถาบันวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนความต้องการพิเศษ พ.ศ. 2551 กำหนดให้ฟื้นฟูสมรรถภาพคนความต้องการพิเศษทั้งด้านการแพทย์ การจัดการศึกษา อาชีพและบุคคลทั่วไปในสังคม

ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิและโอกาสได้รับ การบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความบกพร่อง การสนับสนุนเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เป็นความจำเป็นอย่างหนึ่งเพื่อให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งบริการและความช่วยเหลืออื่นใดที่จำเป็นในด้านการศึกษาอย่างทั่วถึงทุกคน ทุกระบบและทุกระดับการศึกษา

เด็กกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรได้รับการดูแลเพิ่มเติมด้วยวิธีการพิเศษ ซึ่งต่างไปจากวิธีการตามปกติ เพื่อช่วยให้สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพที่มีอยู่ได้ เพื่อให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียม และได้รับการยอมรับในสังคม การจัดการศึกษาสำหรับคนความต้องการพิเศษควรมีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและทันสมัยซึ่งมอบประสบการณ์และโอกาสให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างมีความเท่าเทียมกับเด็กที่มีความปกติ

เด็กยุคใหม่หรือที่เรียกว่าดิจิทัลเนทีฟ (digital natives) จะเกิดและเติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้เด็กสามารถค้นหาข้อมูลจากสื่อดิจิทัลได้อย่างง่ายรวมถึงสามารถเป็นผู้สร้างสื่อได้เองอีกด้วย ซึ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่ไม่ได้มีบทบาทเพียงแค่อำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตและการสื่อสารของคนในสังคมเท่านั้น แต่ยังเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มุมมอง วิธีคิด ทัศนคติ ค่านิยมทางสังคม และวัฒนธรรมของผู้ใช้อีกด้วย ทำให้เด็กในยุคดิจิทัลจึงมีมุมมองความคิดที่แตกต่างออกกันไป

คำสำคัญ: *ผู้มีความต้องการพิเศษ, การจัดการศึกษา, ดิจิทัลเนกาทีฟ*
Received: May 26, 2021, **Revised** May 30, 2021, **Accepted** June 2, 2021

Learning Management In The Digital World for People With Special Needs

Arunrat Detsuwan
Faculty of Eucation, Ubonratchatani Rajabhat University
Asst.Prof.Dr.Chanida Mitranan
Research and Development Institute for Special Education, Srinakharinwirot University

Abstract

The Constitution of the Kingdom of Thailand, BE 2550 (2007), the National Education Act B.E. 2542 (1999), amended (No. 2), B.E. 2545 and the Education Management Act for Persons with Disabilities, B.E. medical education management Occupation and people in society

The management of education for people with special needs is different from that of education for the general public. Therefore, it is necessary to provide people with special needs the rights and opportunities to receive Special educational services and assistance from birth or with disabilities Support for technology, facilities, media, services and other educational assistance It is a necessity for people with special needs access to information. learning resources, as well as any other services and assistance necessary for universal education for all. all systems and all educational levels different groups of children with special needs Additional care should be taken by special means. which is different from the usual method to help them develop to their full potential to have physical health good mental health equal educational opportunities and accepted in society Education for people with disabilities should develop an appropriate and up-to-date teaching and learning model that provides experiences and opportunities for children with special needs on an equal footing with normal children.

The new generation of children, also known as digital natives, are born and raised with modern technology, enabling them to easily find information from digital media and become media creators. Modern technology does not only play a role in facilitating the lifestyle and communication of people in society. but also play a role in changing behaviors, perspectives, ways of thinking, attitudes, social values and user culture This makes children in the digital age have different perspectives and ideas.

Keywords: *People with special needs, Education Management, Digital Negative*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนความต้องการพิเศษ พ.ศ. 2551 กำหนดให้ฟื้นฟูสมรรถภาพคนความต้องการพิเศษทั้งด้านการแพทย์ การจัดการศึกษา อาชีพและบุคคลทั่วไปในสังคม

ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิและโอกาสได้รับ การบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความบกพร่อง การสนับสนุนเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เป็นความจำเป็นอย่างหนึ่งเพื่อให้ผู้ที่มีความต้องการพิเศษเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งบริการและความช่วยเหลืออื่นใดที่จำเป็นในด้านการศึกษาอย่างทั่วถึงทุกคน ทุกระบบและทุกระดับการศึกษา

เด็กกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรได้รับการดูแลเพิ่มเติมด้วยวิธีการพิเศษ ซึ่งต่างไปจากวิธีการตามปกติ เพื่อช่วยให้สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพที่มีอยู่ได้ เพื่อให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียม และได้รับการยอมรับในสังคม การจัดการศึกษาสำหรับคนความต้องการพิเศษควรมีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและทันสมัยซึ่งมอบประสบการณ์และโอกาสให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างมีความเท่าเทียมกับเด็กที่มีความปกติ

เด็กยุคใหม่หรือที่เรียกว่าดิจิทัลเนทีฟ (digital natives) จะเกิดและเติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้เด็กสามารถค้นหาข้อมูลจากสื่อดิจิทัลได้อย่างง่ายรวมถึงสามารถเป็นผู้สร้างสื่อได้เองอีกด้วย ซึ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่ไม่ได้มีบทบาทเพียงแค่อำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตและการสื่อสารของคนในสังคมเท่านั้น แต่ยังเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มุมมอง วิธีคิด ทัศนคติ ค่านิยมทางสังคม และวัฒนธรรมของผู้ใช้อีกด้วย ทำให้เด็กในยุคดิจิทัลจึงมีมุมมองความคิดที่แตกต่างออกกันไป (สุภารักษ์ จูตระกูล, 2560)

การจัดการศึกษา

ผู้ที่มีความต้องการพิเศษสามารถพบสภาวะที่การพัฒนาของสมองหยุดชะงักหรือพัฒนาไม่สมบูรณ์ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ มีความบกพร่องของทักษะต่างๆ ในช่วงระยะวัยพัฒนาการทักษะต่าง ๆ เหล่านี้ ได้แก่ ทักษะในด้านการรู้คิด (Cognitive) ภาษา (Language) การเคลื่อนไหว(Motor) และความสามารถทางสังคม (Social Abilities) ซึ่งทักษะทั้งหมดเหล่านี้เป็นสิ่งเกื้อหนุนต่อระดับเชาว์ปัญญา (การจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย, 2560)

Dettmer,Dyck & Thurston (1996), Deiner (2010),Lewis & Doorlag (1995) การจัดการศึกษา สำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษยึด “ความเสมอภาค” และ “การจัดการให้เป็นปกติ” เป็นหลักการที่ มุ่งเน้นสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ในหลายประเทศได้ริเริ่ม พัฒนา ปรับเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความแตกต่าง ของบุคคล เพื่อเปิดโอกาสและส่งเสริมให้สามารถเรียนรู้และอยู่ร่วมกันในสังคมได้ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิ ทางการศึกษา รูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาและบริการสนับสนุนต่าง ๆ รวมถึงกำหนดระเบียบและ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามประเทศไทย จุดประสงค์เพื่อจัดการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้อง กับความต้องการจ าเป็นพิเศษทุกประเภท ให้จัดการศึกษาที่มีรูปแบบ และระบบการจัดการที่หลากหลายและครอบคลุมทุกช่วงวัยตั้งแต่แรก เกิดหรือแรกพบความบกพร่องหรือความความต้องการพิเศษต่อเนื่องตลอดชีวิต

การจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทยได้นำหลักการดังกล่าวข้างต้นมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัด การศึกษาในบริบทของการเรียนร่วม เช่น เบญจาชลธาร์นนท์ (2546) ได้นำเสนอองค์ประกอบหลักในการบริหาร จัดการศึกษาโดยนำหลักการ (Least Restrictive Environment : LRE) และ (Universal Design : UD) มาใช้กับบริบทของประเทศไทย โดยใช้ชื่อว่า “โครงสร้างซีท” (SEAT framework) มีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1) นักเรียน (Student)

- นักเรียนที่มีความบกพร่องหรือความต้องการพิเศษ ควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านร่างกาย วิชาการ อารมณ์และสังคม รวมถึงการช่วยเหลือตนเอง

- นักเรียนทั่วไป ควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน ทัศนคติ และการยอมรับเพื่อนที่ความบกพร่องหรือความต้องการพิเศษ

2) สภาพแวดล้อม (Environment)

- ทางกายภาพ หมายถึง สถานศึกษาต้องคำนึงถึงการจัดสภาพแวดล้อมให้มีขีดจำกัดน้อย ที่สุดในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน รวมถึงอาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งใน ชั้นเรียนและนอกห้องเรียน

- บุคคลที่เกี่ยวข้อง หมายถึง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรอื่นในโรงเรียน ควรมีส่วน ร่วมในการกำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษา และเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การยอมรับเมื่อมีนักเรียนที่มีความบกพร่องหรือความต้องการพิเศษเข้าสู่ระบบการศึกษา

3) กิจกรรมการเรียนการสอน (Activities) หมายถึง กิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียนในสถานศึกษาที่มีส่วนให้นักเรียนทั่วไปและ นักเรียนที่มีความบกพร่องหรือความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ประกอบด้วย

- การรับนักเรียนที่มีความบกพร่องหรือความต้องการพิเศษเข้าเรียน
- การบริหารจัดการหลักสูตร
- การจัดตารางเรียน
- การประสานความร่วมมือ
- การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล
- กระบวนการตรวจสอบและประเมินผลทางการศึกษา
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาและชุมชน
- การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน
- การประกันคุณภาพ

- การนิเทศ ติดตาม ประเมินและปรับปรุงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนและ พัฒนานักเรียนมีความบกพร่องหรือความต้องการพิเศษ

4) เครื่องมือ (Tools) หมายถึง นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ งบประมาณ ระบบการบริหารจัดการ กฎกระทรวง เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ตำรา ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา รวมถึงครูการศึกษา พิเศษและนักวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนมีความบกพร่องหรือพิการ สิ่งที่นำมา เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนมีความบกพร่องหรือพิการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด องค์ประกอบของโครงสร้างชีท ทุกองค์ประกอบล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความ ต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนมีความบกพร่องหรือพิการ นักเรียนทั่วไป และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสถานศึกษาอาจนำโครงสร้างชีทมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ อาทิ การ

จัดการศึกษา เฉพาะความพิการ การเรียนร่วมหรือแบบเรียนรวม ซึ่งครูที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาพิเศษ ต้องมีความรู้ เกี่ยวกับหลักในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่ว่าจะเป็นการจัดสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ดิจิทัลกับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ

เทคโนโลยีสมัยใหม่มีบทบาทอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตและการสื่อสาร ของคนในสังคมเท่านั้น แต่ยังเข้ามามีบทบาทใน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มุมมอง วิธีคิด ทัศนคติ ค่านิยมทางสังคม และวัฒนธรรมของผู้ใช้อีกด้วย ทำให้ เด็กในยุคดิจิทัลจึงมีมุมมองความคิดที่แตกต่างออกกันไป (ฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน, 2556) ทั้งนี้เด็กมีวิธีการ ใช้งานสื่อดิจิทัลแตกต่างจากผู้ใหญ่ โดยผู้ใหญ่จะต้องให้ คำแนะนำในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างถูกวิธีและเกิด ประโยชน์นอกจากนี้ผู้ใกล้ชิดกับเด็กควรตระหนักถึงความ ฉลาดทางดิจิทัล (digital intelligence) หรือ DQ โดย ความฉลาดทางดิจิทัลเป็นชุดของความสามารถทางสังคมอารมณ์และสติปัญญาที่ช่วยให้เด็กเผชิญกับความท้าทาย กับเทคโนโลยีสมัยใหม่ดังนั้นในระดับสถานศึกษาหรือระดับประเทศต้องมีการจัดการเรียนรู้ที่ล้ำสมัยส่งเสริมทักษะทางดิจิทัลให้แก่ผู้ที่มีความต้องการพิเศษ

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และ คุณภาพเยาวชน หรือ สสค. ได้ประมวลข้อมูลจากสภา เศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) เกี่ยวกับ คุณลักษณะและทักษะในโลกยุคดิจิทัล หรือเรียกว่า ‘ความ ฉลาดทางดิจิทัล’ (DQ) ที่จำเป็นสำหรับเด็กในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 8 ทักษะที่เด็กและเยาวชนยุคใหม่ควร เรียนรู้ในการเป็นพลเมืองโลกยุคดิจิทัล ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้(สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียน รู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.), 2559)

1) ทักษะการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง (digital citizen identity) คือ ความสามารถในการสร้างและการ จัดการอัตลักษณ์ที่ดีของตนเองทั้งในโลกออนไลน์และโลก ความจริง เช่น เด็กแสดงความสามารถพิเศษของตนเอง ในการร้องเพลงหรือสอนแต่งหน้าผ่านเฟสบุ๊กหรือยูทูบ เป็นต้น

2) ทักษะการจัดการเวลาหน้าจอ (screen time management) คือ ความสามารถในการบริหารเวลาการ ใช้อุปกรณ์ดิจิทัล และความสามารถในใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัล ที่หลากหลายในเวลาเดียวกันได้เช่น เด็กสามารถใช้โทร ศัพท์สมาร์ทโฟนเพื่อการชมการ์ตูนในยูทูบ และในขณะ เดียวกันใช้แท็บเล็ตเพื่อการค้นหาข้อมูล เป็นต้น

3) ทักษะการจัดการกับการคุกคามบนโลกออนไลน์ (cyberbullying management) คือ ความสามารถในการ ป้องกันจากการคุกคามหรือข่มขู่บนโลกออนไลน์ได้อย่างชาญ ฉลาด เช่น เด็กสามารถรู้เท่าทันภัยที่มาจากสื่อออนไลน์ โดยไม่บอกข้อมูลส่วนตัวที่สำคัญให้กับบุคคลที่ไม่รู้จักใน โลกออนไลน์ เป็นต้น

4) ทักษะการจัดการความปลอดภัยของตนเองใน โลกออนไลน์(cybersecurity management) คือ ความ สามารถในการป้องกันข้อมูลด้วยการสร้างระบบความ ปลอดภัยที่เข้มแข็งและป้องกันการโจรกรรมข้อมูลหรือการ โจมตีออนไลน์ได้เช่น เด็กสามารถใช้รหัสผ่านในการเข้า ใช้งานคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต เพื่อการเข้าถึงข้อมูลใน สื่อออนไลน์ได้เป็นต้น

5) ทักษะการจัดการความเป็นส่วนตัว (privacy management) คือ ความสามารถในการบริหารจัดการ ข้อมูลส่วนตัวเพื่อป้องกันการถูกรบกวนจากผู้อื่น เช่น เด็ก สามารถเลือกรับและปฏิเสธข้อมูลหรือเพื่อนในสื่อออนไลน์ ได้เป็นต้น

6) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) คือ ความสามารถในการวิเคราะห์หรือแยกแยะ ระหว่างข้อมูลที่ถูกต้องและข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง รวมถึงข้อมูล ที่มีเนื้อหาที่สร้างสรรค์และข้อมูลที่เข้าข่ายอันตรายได้ เช่น เด็กสามารถบอกประโยชน์และโทษของการชมการ์ตูน หรือเกมออนไลน์ได้เป็นต้น

7) ทักษะการจัดการข้อมูลที่เป็นร่องรอยบนโลก ออนไลน์ (digital footprints) คือ ความสามารถใน การจัดการข้อมูลที่ไม่ทิ้งร่องรอยไว้บนโลกออนไลน์รวมทั้ง การเข้าใจผลลัพธ์หรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก การใช้งาน เช่น เด็กสามารถลบข้อมูลที่ไม่ต้องการเปิดเผย ให้กับบุคคลอื่นในสื่อออนไลน์ได้เป็นต้น

8) ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม (digital empathy) คือ ความสามารถในการใช้งานอย่าง ปลอดภัยและสร้างสรรค์รวมไปถึงการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมี จริยธรรมต่อตนเองและผู้อื่น เช่น เด็กสามารถแสดงความ รู้สึกหรือความคิดเห็นในสื่อออนไลน์ โดยใช้ข้อความที่มี ภาษาสุภาพ เป็นต้น

รูปแบบโมเดลทางการศึกษาดิจิทัล

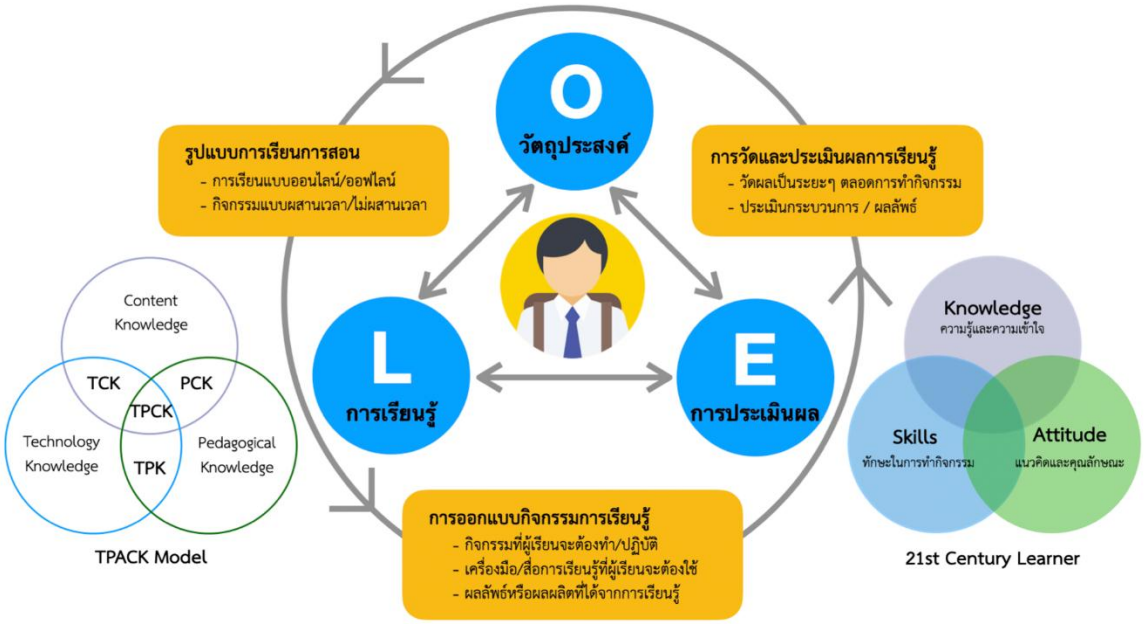

ภาพที่ 1 โมเดลการศึกษาแบบดิจิทัล)

สรุปท้ายบท

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จึงเป็นการรวมพลังระหว่างหน่วยงานทั้งภารรัฐ ภาคเอกชน องค์กร ชุมชน องค์กรคนพิการ ผู้ปกครองคนพิการ และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิด การประสานความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทุกระบบและครบวงจร จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมพัฒนาระบบการทำงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องช่วยเหลือ การบริการ ยุทธศาสตร์ สิ่งอำนวยความสะดวก โดย คณะกรรมการจะต้องมีการแลกเปลี่ยนมุมมอง ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวนักเรียน การดำเนินกิจวัตร ประจำวันในสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ทำด้วย

ตนเองหรือทำร่วมกบคนอื่น งานหรือ กิจกรรมที่นักเรียนควรทำหรือจำเป็นต้องทำด้วยตนเองหรือการเรียนรู้ที่จำเป็นตามวัย การช่วยเหลือ ของคณะกรรมการจะต้องเป็นไปอย่างกระตือรือร้นทั้งการสอน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้เลือกเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกได้เหมาะสมกับคนพิการมากที่สุด สอดคล้องกับข้อมูลความต้องการจำเป็น ความสนใจหรือความสามารถของนักเรียน

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าประเทศไทยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเป็นอย่าง มากโดยมีกฎหมายและนโยบายรองรับ เพื่อให้คนพิการสามารถเรียนรวมกบคนทั่วไปได้อย่างมีคุณภาพ รวมทั้งมีกฎหมาย นโยบายที่เกี่ยวข้องกบเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลือ อื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการตั้งแต่กฎหมายรัฐธรรมนูญ จนถึงกฎกระทรวง มีการกาหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการได้มา ซึ่งรัฐต้องจัดสรรงบประมาณเป็นพิเศษให้สอดคล้องกบความจำเป็นในการศึกษาสำหรับ ผู้เรียนที่เป็นคนพิการ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคทางการศึกษาและความเป็ นธรรม ทั้งนี้เพราะเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ทำให้คุณภาพชีวิตของผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษามี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเนื่องจากชดเชยความลำบากและให้ความสำคัญกับความสามารถที่มีอยู่ เพราะ นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา มีจุดเด่นข้อจำกัด ความสนใจและประสบการณ์ เฉพาะบุคคล ดังนั้นการเลือกเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนควรมีการวิเคราะห์อย่าง ละเอียดเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2556). การรู้เท่าทันสื่อ ออนไลน์ของเด็กและเยาวชน

การจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย. (2560). (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก https://sites.google.com/site/mattayom46/klum-sara-kar-reiyn-ru-kar-suksa-phises/kar-cadkar-suksa-phises-ni-prathesthiy (สืบค้นเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2564).

เบญจา ชลธาร์นนท์. (2546). ***คู่***มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.

ฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน. (2556). บทบาทของสื่อใหม่ ในการสร้างค่านิยมทางสังคม และอัตลักษณ์ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิต.

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพ เยาวชน (สสค.). (2559). ความฉลาดทาง ดิจิทัล (Digital Intelligence: DQ) ที่จำเป็นสำหรับเด็กในศตวรรษที่ 21.

สุภารักษ์จูตระกูล. (2560). ครอบครัวกับการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล (Digital Literacy) ของดิจิทัลเนทีฟ.

บทความวิชาการ

เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบออนไลน์

วรรณอาภา จารุประพาฬ
ผศ.ดร.ชนิดา มิตรานันท์
ชยภัทร ประไพพรเลิศ
วิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมือง มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช 198 ซอย สามเสน 13 ถนนสามเสน
แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10330

บทคัดย่อ

การนำเทคโนโลยีทางการศึกษา หรือ Educational Technology มาเพื่อใช้ในการสนับสนุนการจัดการศึกษาพิเศษ สามารถทำให้การนำเสนอเนื้อหาการเรียนการสอนที่มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น และสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน และผู้สอนได้เป็นอย่างมาก แม้ในขณะที่ผู้เรียนต้องอาศัยอยู่ภายในที่พักของตนเองในช่วงสถานการณ์ COVID-19 และเพื่อให้สามารถมั่นใจได้ว่าผู้เรียน จะไม่พลาดการเรียนรู้ และช่วยให้การจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียน สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง แอปพลิชันที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยี AR และ AI ซึ่งสามารถตอบโจทย์ด้านการศึกษาให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีข้อจำกัดด้านการเรียนรู้มากมาย และเมื่อต้องปรับการเรียนในรูปแบบออนไลน์ก็ยิ่งเป็นเรื่องยากกับการจัดการศึกษา เมื่อนำเทคโนโลยีทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็น Augmented reality (AR) เทคโนโลยีมิติเสมือนจริง หรือ Artificial Intelligence (AI) ปัญญาประดิษฐ์ เทคโนโลยีเหล่านี้ล้วนสามารถนำมาสนับสนุนการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อสร้างให้บรรยากาศในห้องเรียนมีความน่าสนใจ เสมือนจริง และสามารถทดแทนห้องเรียนปกติได้อย่างไร้ข้อจำกัด เทคโนโลยีสามารถจะเปลี่ยนบทบาทผู้สอน จากที่เคยเป็นผู้ชี้นำ ไปสู่การเป็นผู้สนับสนุน ให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมกันนั้นยังสามารถสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ได้ไม่ต่างไปจากห้องเรียนในรูปแบบปกติ

คำสำคัญ: *เทคโนโลยีทางการศึกษา, การจัดการศึกษา, เทคโนโลยีมิติเสมือนจริง, ปัญญาประดิษฐ์*
Received: May 22, 2021, **Revised** May 31, 2021, **Accepted** June 2, 2021

Educational technology to Serve Special Needs in Learning in an Online Format

Wanarepa Jaruprapart
Asst.Prof.Dr.Chanida Mitranan
Chayapat Prapaipornlert
Urban Community Development Collage, Navamindradhiraj Universuty,
198 Samsen13, Samsen Rd., Dusit District, Bangkok 10330

Abstract

The use of educational technology or Educational Technology to support the management of special education. can make the presentation of teaching content more interesting and create engagement between learners and teachers are very even when students are required to live in their own homes during the COVID-19 situation and to be able to ensure that learners will not miss learning and help teaching and learning management for learners can continue continuously. Eucation-related applications Whether it's AR and AI technology, which can answer educational questions for students as well. When applying educational technology, whether it is Augmented reality (AR), virtual reality technology or Artificial Intelligence (AI), artificial intelligence. These technologies can all be used to support special education in order to create an engaging, realistic classroom environment that can replace conventional classrooms without limitations. Technology can change the role of teachers. from being a guide to become a sponsor Provide advice to learners effectively At the same time, it can also create an atmosphere of learning that is no different from a normal classroom.

Keywords: *Educational Technology, Educational Management, Virtual Reality Technology, Artificial Intelligence*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากวิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมือง มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

บทนำ

UNESCO” ได้คาดการณ์ว่าขณะนี้มีนักเรียน-นักศึกษากว่า 363 ล้านคนทั่วโลก ได้รับผลกระทบจากวิกฤต “COVID-19” และประมาณการณ์ว่ามีสถาบันการศึกษาใน 15 ประเทศ ทั้งในภูมิภาคเอเชีย, ตะวันออกกลาง, ยุโรป และอเมริกาเหนือ ได้ปิดการเรียนการสอนที่โรงเรียน และมหาวิทยาลัย ขณะที่สถาบันการศึกษาในหลายประเทศ นำเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาใช้ เพื่อเปิดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์ หลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา(COVID–19)ในประเทศไทย ในช่วงเดือนมีนาคม 2563 สถานการณ์การแพร่ระบาดเริ่มแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วจนเกิดมาตรการล็อคดาว์นจากภาครัฐ ซึ่งจากมาตรการดังกล่าวกลับส่งผลกระทบอย่างมากต่อวงการการศึกษา เนื่องจากโรงเรียน และมหาวิทยาลัยต่างต้องประกาศปิดการเรียนการสอน ในขณะที่การจัดการศึกษาต้องหยุดชะงักลง สถานศึกษาหลายแห่งกลับเลือกช่องทางการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ ออนไลน์ มีการนำ ”เทคโนโลยีทางการศึกษา” เข้ามาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่าง

กว้างขว้างเพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่องไม่ว่าผู้เรียน หรือผู้สอนจะอยู่ที่ไหนก็สามารถเข้าถึงการศึกษาได้

Augmented reality (AR) เทคโนโลยีมิติเสมือนจริง เป็นเทคโนโลยีที่ ผสานเอาโลกแห่งความจริง (Real) เข้ากับโลกเสมือน (Virtual) โดยผ่านทางอุปกรณ์ไม่ว่าจะเป็นเว็บแคม, กล้องในโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือคอมพิวเตอร์ ร่วมกับการใช้ซอฟท์แวร์ต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ภาพที่เห็นในจอภาพจะเป็นวัตถุ (object) อาทิ คน,สัตว์,สิ่งของ เป็น ลักษณะ 3 มิติ ซึ่งมีมุมมองถึง 360 องศา ฉะนั้นเทคโนโลยีมิติเสมือนจริง สามารถทำให้ผู้ใช้เห็นภาพเสมือนจริง ได้รอบด้าน 360 องศา โดยที่ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องไปยังสถานที่จริง เทคโนโลยีมิติเสมือนจริงจัดเป็นแขนงหนึ่งของ งานวิจัยด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ว่าด้วยการเพิ่มภาพเสมือนของโมเดลสามมิติที่สร้างจากคอมพิวเตอร์ลงไป ในภาพที่ถ่ายมาจากกล้องวิดีโอ เว็บแคม หรือกล้องในโทรศัพท์เคลื่อนที่ แบบเฟรมต่อเฟรม ด้วยเทคนิค ทางด้านคอมพิวเตอร์กราฟิก แต่ด้วยข้อจำกัดทางเทคโนโลยีจึงยังไม่แพร่หลาย ในปัจจุบันเทคโนโลยี โทรศัพท์เคลื่อนที่และการสื่อสารข้อมูลไร้สาย รวมทั้งการประมวลผลต่าง ๆ มีความรวดเร็วขึ้นและราคาถูก จึง ทำให้อุปกรณ์ เคลื่อนที่ ที่มีความสามารถทำการติดตั้ง แอปพลิเคชันเทคโนโลยีมิติเสมือนจริง จึงทำให้สามารถ ดาวน์โหลดมาใช้งานได้ง่าย ในอนาคตการพัฒนาแอปพลิเคชันที่ใช้เทคโนโลยีมิติเสมือนจริงจะถูกพัฒนาไปอย่างมากเพื่อแก้ปัญหาต่อข้อจำกัดต่าง ๆ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้งาน โดยแอปพลิเคชันที่นำมาใช้งานมีอยู่มากมายมีรูปแบบที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้มากมาย และแอปพลิเคชันที่มีฟังก์ชันที่หลากหลายและครอบคลุมสำหรับการสร้าง AR และมีการใช้งานกันอย่างกว้างขวางนั้น คือ Aurasma เป็นโปรแกรมสำเร็จที่ใช้บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ (Mobile Devices) ที่ใช้ในการเรียกดูและสรรค์สร้าง วัตถุโดยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน เป็นการผลิตสื่อสมัยใหม่แบบเสมือนจริงโดยใช้เทคโนโลยี AR ซึ่งจะไม่แตกต่างไปจากของจริง ถึงแม้จะเป็นการสร้างขึ้นมาเพื่อให้เกิดภาพเสมือนจริงก็ตาม โดยสามารถเรียกใช้งานได้ทั้งบนแท็บเล็ต พีซี รวมถึงสมาร์ทโฟนซึ่งเป็นอุปกรณ์พื้นฐานที่เข้าถึงผู้ใช้งานได้อย่างทั่วถึงและสะดวก Aurasma เหมาะสำหรับการพัฒนาสื่อที่ใช้กับมือถือประเภท สมาร์ทโฟนรวมถึง อุปกรณ์คอมพิวเตอร์พกพาต่าง ๆ ที่ใช้ระบบปฏิบัติการ iOS และ Android Aurasma จะเป็นตัวกลางสำหรับ การเชื่อมโยงโลกของความจริง และโลกของความจริงเสมือนเข้าด้วยกัน โดยแสดงผลออกมาในรูปแบบสื่อ ปฏิสัมพันธ์ที่มองเห็น ควบคุมและสัมผัสได้ผ่านทางหน้าจอ ทั้งที่เป็นภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และการ เชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ตามที่กำหนดไว้ (ไพฑูรย์ ศรีฟ้า, 2556) จึงเหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” และเมื่อนำ Augmented reality (AR) มาประยุกต์ใช้กับบทเรียนที่ได้กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ก็จะทำให้ผู้เรียนซึ่งเป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถเข้าใจ และเข้าถึงบทเรียนได้มากขึ้นจากภาพเสมือนจริงที่สร้างขึ้นจาก Augmented reality (AR) และการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ซึ่งมีข้อจำกัดอย่างมากในการสร้างความน่าสนใจและดึงดูดผู้เรียน และในกรณีที่เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก็ยิ่งต้องสร้าง ความน่าสนใจและดึงดูดให้ผู้เรียนมีสมาธิจดจ่อและสนใจบทเรียนเป็นอย่างมาก Augmented reality (AR) จึงเป็นอีกเทคโนโลยีที่ตอบโจทย์ด้านข้อจำกัดของการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ที่มีข้อจำกัดอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two – way Communication) ซึ่งเป็นความยากลำบากเป็นอย่างยิ่งของการจัดการเรียนในรูปแบบออนไลน์ที่บรรยากาศของชั้นเรียนจะต้องมีการสื่อสารสองทาง (Two – way Communication) อยู่เสมอเพื่อสร้างการมีปฏิสัมพันธ์ (interaction)กับผู้เรียน และเป็นการตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนนั้น ๆ ของผู้เรียนเพื่อที่ผู้สอนจะสามารถนำพาชั้นเรียนนั้นให้ประสบผลสำเร็จเป็นไปตามแผนการสอน รวมถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรจะได้รับตามเป้าหมายของบทเรียนนั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้อง (พรทิพย์ ปริยวาทิต 2557,น.18) เรื่อง ผลของการใช้บทเรียน Augmented Reality Code เรื่องคำศัพท์ภาษาจีน

พื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดตานีนรสโมสร ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนพื้นฐานที่เรียนด้วยบทเรียนAR Code เรื่องคำศัพท์ภาษาจีนพื้นฐานระหว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนพื้นฐานหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 แสดงว่าการเรียนด้วยบทเรียน AR Code เรื่องคำศัพท์ภาษาจีน พื้นฐาน ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น .สามารถติดตั้งแอปพลิเคชัน ออรัสมา (AURASMA)ได้ฟรีทั้งในระบบปฏิบัติการ ios และ Android ดังนี้

1.ระบบปฏิบัติการ ios ดาวน์โหลดแอพพลิเคชั่นได้ที่ App Store

2.ระบบปฏิบัติการ Android ดาวน์โหลดได้ที่ Play Store

Artificial Intelligence (AI) ปัญญาประดิษฐ์ คำจำกัดความของ AI ตามสำนักงานราชบัณฑิตยสภา ระบุว่า AI เป็นสาขาหนึ่งของวิทยาการคอมพิวเตอร์ ซึ่งเน้นเรื่องที่จะทำให้คอมพิวเตอร์ ทำงานได้ใกล้เคียงมนุษย์มากขึ้น แบ่งย่อยออกเป็นสาขาต่าง ๆ เช่น การแปลภาษาด้วยเครื่อง ระบบผู้เชี่ยวชาญ วิทยาการหุ่นยนต์ การรู้จำแบบการรับรู้เยี่ยงมนุษย์ (Human Perception) ฯลฯ (สำนักงาน ราชบัณฑิตยสภา, 2019) (Copeland, 2020) ศูนย์วิจัยร่วม ของคณะกรรมาธิการยุโรป ให้คำจำกัดความของ AI ว่า หมายถึง เครื่องจักร หรือคอมพิวเตอร์ที่สามารถคิด เข้าใจภาษา แก้ปัญหา วินิจฉัยโรค ทางการแพทย์ รถที่ไร้คนขับ หุ่นยนต์เล่นหมากรุก หรือระบบคอมพิวเตอร์ ที่สามารถทำงานอย่างชาญฉลาด (European Commission, 2018) องค์การยูเนสโกกล่าวว่า นักพัฒนา AI ในช่วงแรก ๆ ตีความคำว่า ความฉลาด และการคิด ว่าเป็นการประมวลผลข้อความอย่างมีตรรกะเหตุผลโดยเครื่องจักร ดังนั้น AI จึงถูกวิจัยและพัฒนาให้มีความฉลาดเหมือนมนุษย์ อาทิ การเรียนรู้ (Learning) การให้เหตุผล (Reasoning) การแก้ปัญหา Problem Solving ความเข้าใจ (Perception) และการใช้ภาษา (Using Language) จากเอกสารเรื่อง “Artificial Intelligence : A Modern Approach” ที่เขียนโดย Stuart J.Russell และ Peter Norvig ในปี 2010 ได้สรุปมิติของ AI ไว้ดังนี้ (UNESCO, 2019) มิติการคิดและการกระทำแบบมนุษย์ (Thinking & Acting Humanly) คือ ความพยายามที่จะทำให้คอมพิวเตอร์สามารถคิดได้ ด้วยสติปัญญา ด้วยความรู้สึก ด้วยความคิดแบบมนุษย์ เช่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการเรียนรู้ เป็นความพยายามที่จะสร้างเครื่องจักรหรือ คอมพิวเตอร์ให้มีความความฉลาดเช่นเดียวกับการกระทำโดยมนุษย์และ ให้สามารถทำได้ดีกว่ามนุษย์ มิติการคิดและกระทำอย่างมีเหตุผล (Thinking & Acting Rationally) คือ ความฉลาดในการคำนวณ (Computational Intelligence) ผ่านคอมพิวเตอร์ที่ทำให้เกิดความเป็นไปได้ในการยอมรับ การใช้เหตุผล และการปฏิบัติ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอันชาญฉลาดของ สิ่งประดิษฐ์ ขณะที่ (Kaplan ,2016, p 71) อธิบายว่า ปัญญาประดิษฐ์เป็นระบบของการทำงานแทนมนุษย์ได้อย่าง เสมือนจริงของเครื่องจักรกล แบ่งเป็น 3 ระบบ ได้แก่ 1) ระบบความคิดของจักรกลที่เลียนแบบมนุษย์ โดยมี กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความคิดของมนุษย์ เช่น มีการตัดสินใจ แก้ไขปัญหา และเรียนรู้ข้อมูลเนื้อหาได้คล้ายกับ มนุษย์2) ระบบการกระทำของจักรกลที่เลียนแบบมนุษย์ โดยการกระทำที่เกิดจากปัญญาประดิษฐ์จะมีการ เลียนแบบพฤติกรรมของมนุษย์ทำให้ส่งผลต่อการแสดงออกที่คล้ายคลึงกับมนุษย์มาก และ 3) ระบบความคิดและ กระทำแบบมีเหตุผล โดยถูกออกแบบและสร้างมาเพื่อคิด คำนวณและคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าได้อย่างมี เหตุผลพร้อมกับส่งผลให้เกิดการแสดงหรือการกระทำที่สอดคล้องกับการคิด (Kaplan,2016, p 25) กล่าวว่า ปัญญาประดิษฐ์คือ เครื่องจักรที่มีฟังก์ชันหรือความสามารถในการทำความ เข้าใจ และการเรียนรู้ข้อมูลด้วยตนเอง เช่น การรับรู้ การประมวลผล การให้เหตุผล และการแก้ปัญหา จำแนกเป็น 3 ระดับตามความสามารถ ได้แก่

1. ปัญญาประดิษฐ์ทั่วไป (General AI) มีความสามารถระดับเดียวกับมนุษย์ สามารถทำทุก ๆ อย่างที่มนุษย์ทำได้และได้ประสิทธิภาพที่ใกล้เคียงกับมนุษย์

2. ปัญญาประดิษฐ์เชิงแคบ (Narrow AI) มีความสามารถเฉพาะทางดีกว่ามนุษย์เช่น ความสามารถในการช่วยผ่าตัด (AI-assisted Robotic Surgery)

3. ปัญญาประดิษฐ์แบบเข้ม (Strong AI) มีความสามารถในหลากหลายด้านและเป็นความสามารถที่เหนือ มนุษย์

สำนักงานที่ปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีวอชิงตัน ดี.ซี. (Dawes, 2017) อธิบายว่า ปัญญาประดิษฐ์เป็นเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของมนุษย์มากขึ้น สามารถทำกิจกรรม หลายอย่างที่มนุษย์ไม่เคยคิดว่าจักรกลจะสามารถทำได้ดีกว่ามนุษย์ เช่น การเล่นเกมหมากรุกหรือเกมโกะ ซึ่งเป็น เกมที่ปกติแล้วมนุษย์ต้องใช้ทักษะการวิเคราะห์ที่ซับซ้อนนอกจากนี้ยังสามารถวิเคราะห์ปัจจัยทางธุรกิจ ขับรถ และ อื่น ๆ ได้อีกมาก นักพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ต่างเชื่อว่ามันจะทำให้ชีวิตของมนุษย์ดีขึ้น แต่นักวิจัยบางส่วนกลับกังวล ถึงอนาคตของมนุษย์ เพราะเกรงว่าจักรกลอัจฉริยะนี้จะเข้ามาแทนที่มนุษย์หมดส่วน Burgess (2017) อธิบายถึงปัญญาประดิษฐ์ว่า เป็นการสร้างความฉลาดให้กับคอมพิวเตอร์หรือ เครื่องจักรให้คิด ทำงานและเรียนรู้ได้เอง เพื่อที่จะนำมาใช้ทำงานในด้านต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์แทนมนุษย์ Deshpande and Yadav (2008) ระบุว่า ปัญญาประดิษฐ์ คือความชาญฉลาดที่สร้างขึ้นให้กับสิ่งที่ไม่มีชีวิต หรือโปรแกรมที่เขียนขึ้นมาเพื่อให้คอมพิวเตอร์ทำงานและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างอัจฉริยะ โดยสามารถสั่งการได้ ด้วยวิธีเดียวกับที่เราสื่อสารระหว่างมนุษย์ด้วยกันเอง สามารถคิดหรือทำสิ่งที่มนุษย์ทั่วไปทำไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้กำหนดนิยามของคำว่าปัญญาประดิษฐ์ในยุคแรกๆ ช่วงคริสตศักราช 1956 อย่าง McCarthy อย่างไรก็ตาม ศาสตร์ทางด้านปัญญาประดิษฐ์นั้นไม่มีข้อกำหนดหรือรูปแบบที่ชัดเจนในการกำหนด ความฉลาดของเครื่องจักรกล เนื่องจากไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกับความฉลาดของมนุษย์ที่มีการเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลาได้ และสามารถเข้าใจกลไกเพียงบางส่วนเท่านั้น นอกจากนี้ ถึงแม้ว่าศาสตร์ทางด้านปัญญาประดิษฐ์ จะเกี่ยวข้องกับความฉลาดของเครื่องจักรกล แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเป็นการจำลองความฉลาดของมนุษย์เสมอไป (Kijsirikul, 2006) ในวงการการศึกษามีการนำ AI มาใช้อย่างกว้างขวางเนื่องจาก AI สามารถสนับสนุนการจัดการศึกษาได้ในหลาย ๆ ด้านอันอาจจะกล่าวได้ดังนี้

1. สนับสนุนผู้สอน (Support Teachers) ปัญญาประดิษฐ์ให้การสนับสนุนผู้สอนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งงานประจำของผู้สอน การสื่อสารกับผู้เรียน ตัวอย่างของการใช้ปัญญาประดิษฐ์สนับสนุนผู้สอน เช่น ผู้สอนใช้ ปัญญาประดิษฐ์เป็นผู้ช่วยการสอนในเรื่องการให้คำตอบสำหรับคำถามพื้นฐานทั่วไปที่ผู้เรียนถามผ่านเข้ามาทาง ช่องสนทนาของกลุ่มเฟซบุ๊กของรายวิชา เป็นต้น

2. การวัดและประเมินผล (Automate Grading) มีการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์เพื่อให้มี ความสามารถในการตรวจแบบฝึกหัดตรวจข้อสอบโดยเฉพาะที่เป็นข้อเขียนหรือความเรียงมีประโยคซับซ้อน บทคัดย่องานวิจัย วิทยานิพนธ์ทั้งเล่ม แล้วสามารถประเมินให้คะแนนได้โดยอัจฉริยะและอัตโนมัติ รวมถึงการตัด เกรดของผู้เรียนแต่ละคนที่ถูกต้องได้มาตรฐานหรือมีคุณภาพสูง

3. สนับสนุนผู้เรียน (Support Learners) ในบทบาทการสนับสนุนผู้เรียน ปัญญาประดิษฐ์เสมือน เพื่อนร่วมชั้นเรียนที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของผู้เรียนตลอดระยะเวลาที่อยู่ในสถานศึกษา โดยช่วยจัดเก็บข้อมูล ทุกอย่างของผู้เรียนไว้อย่างต่อเนื่องและนำออกมาใช้งานเมื่อผู้สอนหรือผู้เรียนเองต้องการใช้งาน การสนับสนุน ผู้เรียน ในที่นี้ยังรวมไปถึงการที่ปัญญาประดิษฐ์สามารถวิเคราะห์เพื่อให้ทราบจุดแข็งและจุดอ่อนของผู้เรียนแต่ละคน

4. ช่วยเหลือส่วนบุคคล (Provide Personalized Help) ปัญญาประดิษฐ์จะช่วยจัดสอนพิเศษเป็น การเฉพาะสำหรับผู้เรียนเวลาอยู่นอกห้องเรียน เมื่อผู้เรียนมีความต้องการเสริมทักษะหรือทบทวนเนื้อหาวิชาก่อน การเรียนรู้ในห้องเรียน รวมถึงก่อน

การสอบเพื่อประเมินผลการเรียน โดยปัญญาประดิษฐ์สามารถจัดหาข้อมูล สารสนเทศ เครื่องมือและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและจำเป็นมาเพิ่มเติมให้กับผู้เรียน

5. ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนหลายๆ คน (Simultaneously a Variety of Student Needs) นอกจากจะทำหน้าที่เป็นเสมือนเพื่อนร่วมการเรียนรู้เฉพาะตัวของผู้เรียนแล้ว ปัญญาประดิษฐ์ยัง ตอบสนองผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษนอกเหนือจากที่มีอยู่ในรายวิชา เช่น การน าเสนอข้อมูลด้านสุขภาพ โภชนาการ ท่องเที่ยว และข่าวสารอื่น ๆ ที่น่าสนใจ หรือเข้ากับพฤติกรรมของผู้เรียนในการบริโภคสื่อบนโลกดิจิทัล เป็นต้น

6. ระบุข้อบกพร่องในห้องเรียน (Identify Weaknesses in the Classroom) ปัญญาประดิษฐ์จะ ทำงานในการระบุปัญหาของกลุ่มผู้เรียนในระหว่างเรียนและหลังการเรียน นอกจากนี้ยังสามารถระบุข้อบกพร่อง ของผู้เรียนแบบรายบุคคล เช่น การแจ้งเตือนทันทีเมื่อมีกลุ่มผู้เรียนติดปัญหาบางอย่างระหว่างการเรียนผ่าน Pop-Up ขึ้นหน้าจอของผู้สอน เพื่อให้ผู้สอนรู้ว่าตนต้องจัดเตรียมเนื้อหาเสริมเกี่ยวกับอะไรสำหรับผู้เรียนเพิ่มเติม สอดคล้องกับ (กนกอร รื่นฤทัย,2552, น.122) การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนออทิสติกได้ดำเนินการออกแบบตามลำดับขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของอเลสซี่และโทรลิป(Alessi and Trollip) คอมพิวเตอร์ช่วยสอนไม่เพียงแต่สนับสนุนครูแต่ยังเป็นเทคโนโลยีที่ยังสามารถเป็นผู้ช่วยครูได้ ในการจัดการเรียนการสอนจำเป็นอย่างยิ่งที่ครู จะต้องมีการวิเคราะห์ลักษณะ และความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนเพื่อเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม การนำคอมพิวเตอร์มาเป็นสื่อการเรียนการสอนนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัดของตนเอง ช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ การเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นช่องทางการเรียนรู้ที่เด็กออทิสติกสามารถเรียนรู้ได้จนกว่าจะเข้าใจ อีกทั้งบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนยังสามารถสรรค์สร้างความน่าสนใจด้วยภาพเคลื่อนไหว สี เสียง สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กพึงพอใจและเร้าความสนใจต่อการเรียนรู้ จากความชาญฉลาดของ AI หรือปัญญาประดิษฐ์นี้เองทำให้เราสามารถนำอรรถประโยชน์ของ AI มาประยุกต์ใช้เพื่อตอบสนองการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ได้เป็นอย่างดี อย่างที่หลาย ๆ ท่านได้ทราบถึงการทำงานของ Automatic Alt Text ที่สามารถบรรยายทั้งรูปภาพ ข้อความ ตัวหนังสือที่ปรากฏอยู่บนโซเชียลมีเดียให้กับผู้พิการทางสายตา หรือคนตาบอดได้สามารถเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้ ซึ่ง facebook ใช้เวลาพัฒนา AI บรรยายภาพนี้กว่า 10 เดือนโดยปัจจุบันนี้มีภาพที่แชร์ผ่านทาง facebook instagram whatsapp และ messenger มากกว่า 2,000 ล้านภาพต่อวัน Facebook ได้ใช้เทคโนโลยี AI โดยใช้คุณสมบัติ Automatic Alt Text ในการจดจำวัตถุแล้วแปลงเป็นข้อความ มาพร้อมระบบอ่านออกเสียงข้อความให้ผู้พิการทางสายตา เข้าถึงสิ่งที่มีการแชร์กันบนโลกออนไลน์ได้ โดยผู้ใช้งาน facebook ที่เป็นผู้พิการทางสายตา และผู้ที่ผิดปกติทางการมองเห็นจะสามารถใช้งานแอปพลิเคชันชั้นยอดนิยมต่าง ๆ บนโลกออนไลน์ได้อย่างไร้ขีดจำกัด เสมือนคนปกติทั่วไป ทำให้พวกเขาเหล่านั้นสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติ เกิดการรับรู้รวมกัน และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้น รวมถึงมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะในที่สุดเราทุกคนล้วนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีสิทธิขั้นพื้นฐานเฉกเช่นเดียวกัน สำหรับกระบวนการทำ งานของ Automatic Alt Text นั้น เริ่มจากให้ AI จดจำภาพ หรือวัตถุต่าง ๆ เข้าไปเป็นข้อมูล แล้ว AI เริ่มแยกแยะวิเคราะห์ภาพเหล่านั้นว่าภาพนั้นคืออะไรหลักการของอัลกอริทึมมคือ จดจำ เรียนรู้ แบ่งหมวดหมู่ ทุกสิ่งทุกอย่างจากในรูปภาพซึ่ง Facebook ก็บอกว่าการใส่คำอธิบายของโปรแกรมนั้นอาจไม่ได้ถูกต้อง 100% การแบ่งหมวดหมู่แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ คน วัตถุที่ปรากฏ และภาพพื้นหลัง AI จึงจะเริ่มบรรยายภาพออกมาเป็นข้อความผ่านทางโปรแกรม Software Screen Reader ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์สำหรับผู้พิการทางสายตาใช้กันแต่เดิม ให้อ่านออกเสียงและทำอักษรเบล ฟีเจอร์ Automatic Alt Text ปัญญาประดิษฐ์ AI ช่วยบรรยาย

รูปและข้อความให้คนตาบอด ที่พัฒนาโดย facebook เริ่มให้บริการแล้วในประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ รวมถึงประเทศไทยบนระบบปฏิบัติการ iOS ภาคภาษาอังกฤษ นอกจากนั้น facebook ยังคงเดินหน้าในการพัฒนาฟีเจอร์ Automatic Alt Text ให้สามารถรองรับกับภาษาอื่น ๆ และขยายไปยังแพลตฟอร์มอื่นด้วย ในขณะที่เว็บค้นหาข้อมูลยักษ์ใหญ่ของโลกอย่าง Google ได้พัฒนาฟีเจอร์ใหม่ ใช้ระบบปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI มาช่วย สร้างฐานข้อมูลและอธิบายรูปภาพให้กับผู้ที่มีปัญหาทางสายตาในลักษณะของ machine learning บน Google Chrome โดย AI สามารถวิเคราะห์และอ่านภาพได้ทั้งท่าทางของคนในรูปมากกว่า 17 อิริยาบถ เช่น เดิน กิน เล่นดนตรี เป็นต้น แต่ Google จะให้คำอธิบายเป็นแบบ Appears to be หรือว่าดูเหมือนจะเป็น... เพื่ออธิบายให้ผู้ใช้รู้ว่าคำอธิบายนี้อาจตรงหรือไม่ตรงกับรูปภาพก็ได้ เนื่องจาก machine learning อาจจะไม่ได้อธิบายข้อมูลได้ดีเท่าที่ตาคนเห็น ข้อมูลอาจจะมีการผิดพลาดได้นั่นเอง โดยในปัจจุบัน AI machine learning สามารถทำงานรองรับเพียงแค่ภาษาอังกฤษเท่านั้น ผู้ที่สนใจสามารถเข้าไปเปิดฟีเจอร์ดังกล่าวได้ที่ เมนูตั้งค่า > Advanced > Accessibility > Get image descriptions from Google นอกจากนี้ Google จะพัฒนาและขยายฐานข้อมูลต่อไป ซึ่งน่าจะใช้เวลาอีกหลายปี เพราะนอกจากการเพิ่มฐานข้อมูลแล้วยังต้องพัฒนาวิธีการรับ-ส่ง ข้อมูลจำนวนมหาศาล ซึ่งน่าจะดีขึ้นเมื่อเราใช้เทคโนโลยี 5G เพื่อตอบโจทย์ผู้ใช้งานทุกรูปแบบให้สามารถเพลิดเพลินไปกับโลกออนไลน์ได้อย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น

นอกจากฟีเจอร์ Automatic Alt Text และ machine learning บน Google Chrome แล้วในการพัฒนาเว็บไซต์ ที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า Web Accessibility นั้นคือการสร้างเว็บไซต์ให้ผู้พิการสามารถใช้งานได้ โดยไม่มีอุปสรรค เหมือนกับคนปกติ ซึ่งทำให้เกิดความเท่าเทียมกันทางด้าน ICT ซึ่งถือเป็นเรื่องใหม่ในสังคม ICT ของประเทศไทย การสร้างเว็บไซต์โดยไม่คำนึงถึงการวางโครงสร้างเพื่อการเข้าถึงของบุคคลที่มีความบกพร่อง เช่นผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตา ทางหู หรือผู้สูงอายุ เป็นอุปสรรคอย่างมากในการเข้าถึงข้อมูลที่มีอยู่จำนวนมากในโลกแห่งการติดต่อสื่อสารในปัจจุบัน ดังนั้นจึงมีการออกแบบเว็บไซต์ที่เรียกว่า Web Accessibility ซึ่งหมายถึงการออกแบบเว็บไซต์ โดยดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาที่เป็นมาตรฐานเพื่อลดอุปสรรคเหล่านั้น ซึ่งจะส่งผลให้มีคนสามารถเข้าถึงเว็บไซต์ของหน่วยงาน หรือองค์กรที่จัดทำ ได้เพิ่มมากขึ้น W3C ได้กำหนดมาตรฐาน Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) เพื่อให้สามารถเป็นแนวทางในกระบวนการพัฒนาเว็บไซต์ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ โดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารได้นำแนวทางของ WCAG มาปรับใช้เป็นรูปแบบของไทยภายใต้ชื่อ TWCAG ทั้งนี้มาตรฐานของการพัฒนาเว็บไซต์ที่ทุกคนเข้าถึงได้จะต้องสามารถรองรับกลุ่มผู้ใช้ที่นอกเหนือไปจากคนปกติ 4 กลุ่ม คือ

1.กลุ่มผู้พิการทางสายตา

2.กลุ่มผู้พิการทางการได้ยิน

3. กลุ่มผู้พิการทางด้านอื่น ๆ

4. กลุ่มผู้สูงอายุ

เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยทั่วถึงมากที่สุด แต่อาจไม่ครอบคลุมไปถึงทุก ๆ คน เช่น ผู้พิการทางด้านสติปัญญาเป็นต้น มาตรฐานของ WCAG ซึ่งประกอบไปด้วยหลักการสำคัญดังนี้

1.สามารถรับรู้ได้ (Perceivable) ผู้พัฒนาควรจะพัฒนาเว็บไซต์ที่ทุกคนสามารถรับรู้ได้ เช่น การใส่ข้อความประกอบกับภาพในเชิงบรรยาย เพื่อให้ผู้พิการทางสายตาสามารถเข้าใจถึงรายละเอียดของภาพที่นำมาใช้ผ่านการฟัง การใส่ข้อความตัวอักษร

ประกอบคลิปวิดีโอ เพื่อให้ผู้พิการทางการได้ยินสามารถทำความเข้าใจกับคลิปวิดีโอผ่านการอ่านตัวอักษร หรือการกำหนดสีของพื้นหลังและสีตัวอักษรให้มีความแตกต่าง เพื่อให้ผู้พิการทางสายตาเลือนรางสามารถอ่านข้อมูลได้ หรือมีเมนูขยายขนาดตัวอักษร เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถอ่านเนื้อหาของเว็บไซต์ได้อย่างง่ายขึ้น

2. สามารถใช้งานได้ (Operable) มาตรฐานของ WCAG กำหนดไว้ว่าการท่องเว็บไซต์จะต้องสามารถเข้าถึงโดยใช้แป้นพิมพ์ (Keyboard) โดยผู้ใช้สามารถควบคุมการทำงานผ่านแป้นพิมพ์เพื่อเข้าถึงเนื้อหาและโครงสร้างบนหน้าเว็บไซต์ได้ นอกจากนี้ การใส่ตัววิ่งที่เป็นตัวอักษรจะต้องไม่เคลื่อนที่เร็วเกินไป เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถอ่านข้อความได้ทัน หรือการเปลี่ยนภาพก็ไม่ควรสลับภาพอย่างเร็ว เช่น เปลี่ยนภาพ 3 รูปในหนึ่งวินาที สาเหตุเพราะการเปลี่ยนรูปแบบอย่างรวดเร็วบนหน้าเว็บไซต์อาจทำให้ผู้ใช้งานบางกรณีเกิดอาการชัก (Seizure) รวมไปถึงการวางรูปแบบบนหน้าเว็บไซต์ที่สามารถเข้าใจง่าย และจะช่วยให้ผู้ท่องเว็บรู้ว่าตัวเองกำลังอยู่ในตำแหน่งใดบนหน้าจอของเว็บไซต์นั้น ๆ

3. สามารถเข้าใจได้ง่าย (Understandable) ผู้ใช้สามารถเข้าใจความหมาย วัตถุประสงค์ และหน้าที่ของส่วนประกอบที่ปรากฏบนเว็บไซต์ได้โดยง่าย รวมไปถึงการออกแบบเว็บไซต์จะต้องออกแบบโดยยึดที่ผู้ใช้งานเป็นหลัก (User – centered Design) เพื่อให้ผู้ใช้สามารถคาดเดาการวางข้อมูลเนื้อหาได้อย่างมีระบบ และท้ายที่สุดเมื่อเกิดข้อผิดพลาดขณะใช้งานเว็บไซต์จะต้องแนะนำวิธีใช้ หรือวิธีแก้ปัญหาให้ได้ เช่น ในกรณีที่เรากรอกรายละเอียดส่วนตัวเพื่อลงทะเบียนสมัครสมาชิกเว็บไซต์ ผู้ใช้อาจกรอกข้อมูลไม่ครบ หรือชื่อผู้ใช้ (User Name) อาจซ้ำกับผู้ใช้อื่น เว็บไซต์จะต้องมีข้อความแจ้งรายละเอียดว่ามีจุดใดที่เรากรอกข้อมูลผิดบ้าง และจะต้องแก้ไขอย่างไร เพื่อให้ผู้ใช้สามารถกลับเข้าไปแก้จุดที่เกิดข้อบกพร่องและทำให้ผู้ใช้สามารถใช้งานเว็บไซต์ได้อย่างราบรื่น

4.รองรับได้หลากหลาย (Robust) รองรับกับเทคโนโลยีทั่วไป รวมถึงเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ และผู้ใช้งานทุกกลุ่มให้ได้ทั้งปัจจุบันและอนาคต ซึ่งมาตรฐานในปัจจุบันเรียกว่า XML เป็น Extensible Markup Language ที่สามารถต่อยอดแปรเปลี่ยนสำหรับอนาคตได้

โดยทั้ง 4 ประการที่กล่าวมาเปรียบเสมือนกับการสร้างมาตรฐานในการสร้างเว็บไซต์เพื่อให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมกันในทุก ๆ ส่วนบนหน้าจอที่แสดงผลผ่านเว็บไซต์ คล้าย ๆ กับแนวคิดของอารยะสถาปัตย์ที่ออกแบบให้ผู้ใช้ทุกคนสามารถเข้าใช้พื้นที่ในอาคารได้ เช่น มีทางลาดเอียงสำหรับผู้พิการที่ต้องใช้รถเข็นสามารถใช้งานได้สะดวก มีอักษเบรลล์สำหรับผู้พิการทางสายตา มีห้องน้ำที่ผู้ใช้รถเข็นสามารถใช้งานได้สะดวก มีพื้นที่จอดรถสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือโดยเฉพาะในตำแหน่งใกล้ ๆ กับประตูทางเข้าเป็นต้น เพื่อสร้างความเสมอภาค และสร้างโอกาสในการเข้าถึงได้เหมือนกัน หรือใกล้เคียงกับคนปกติมากที่สุด

และจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา(COVID–19)ในประเทศไทยในช่วงต้นปีที่ผ่านมาเมื่อการจัดการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนมาเป็นรูปแบบออนไลน์ 100 เปอร์เซ็นนั้น สถาบันการศึกษาทุกระดับก็ได้ปรับเปลี่ยนมาจัดชั้นเรียนในรูปแบบออนไลน์ผ่านแฟลตฟอร์มต่าง ๆ ซึ่งการเลือกใช้แฟลตฟอร์มใดนั้นก็มาจากข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี หรือเนื้อหารายวิชาที่ต้องจัด บางรายวิชาเป็นวิชาทฤษฎี บางรายวิชาเป็นวิชาปฏิบัติ บางสถานศึกษาผู้เรียนอยู่ในชั้นอนุบาล และบางสถานศึกษามีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมชั้นเรียนด้วย ข้อจำกัดเหล่านี้นำมาซึ่งปัจจัยของการเลือกใช้แฟลตฟอร์มออนไลน์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินต่อไปได้ยังยังประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยแฟลตฟอร์มที่ได้รับความนิยมอันจะกล่าวถึง คือ

1.Thai MOOC ระบบการศึกษาแบบเปิดที่นักเรียน นิสิต นักศึกษาและประชาชนทั่วไปเข้าเรียนผ่านอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ไม่มีการเก็บค่าลงทะเบียนเรียน ไม่ต้องสอบเข้า และไม่มีการจำกัดจำนวนรับ มีรายวิชามากมายจากสถาบันชั้นนำ

2.google Classroom เครื่องมือที่ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การแจกจ่ายงาน หรือเอกสารให้กับนักเรียน หรือเพื่อนในกลุ่ม หรือแสดงความคิดเห็นถึงครูผู้สอน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สามารถทำได้ทุกที่ ทุกเวลา

3.Cisco Webex Meeting แพลตฟอร์มที่จะทำให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้เจอกันพร้อมหน้าแบบ Real time เหมือนการได้พบกันในสถานที่จริง ด้วยแอปพลิเคชันบนมือถือ Cisco Webex ทำให้ติดต่อสื่อสารกันได้ทุกที่ รวมถึงสามารถแชร์เอกสาร แอปพลิเคชัน หรือสเปรดชีตให้ผู้เข้าร่วมหรือผู้เรียนมองเห็นได้ ผ่านการแชร์ทั้งหน้าจอของคุณ หรือเลือกแชร์เพียงเฉพาะแอปพลิเคชันที่คุณต้องการ นอกจากนี้หัวหน้าการประชุมยังสามารถบันทึกการประชุม เพื่อให้เป็นประโยชน์ของผู้เข้าร่วมในภายหลังได้

4.Zoom ยกระดับห้องเรียนด้วยการสื่อสารแบบ VDO ซึ่งช่องทางนี้รองรับนักเรียนได้มากขึ้น และมีระบบ Collaboration หรือเครื่องมือที่ใช้ในการทำงานร่วมกัน เช่น Video breakout rooms การแชร์ข้อมูล ระบบถาม-ตอบ การ polling หรือการใช้ Chat รวมถึงมีระบบตรวจสอบความตั้งใจด้วย (attention tracking) ทำให้ผู้สอนสามารถรู้ได้ว่าใครตั้งใจฟัง ณ เวลาที่สอนอยู่อีกด้วย

5.Microsoft Teams โปรแกรมนี้จะคล้ายกับ Google Classroom คือสามารถผู้สอนสามารถบันทึกวิดีโอการสอนของตนแล้วแจกจ่ายให้ผู้เรียนผ่านระบบจัดเก็บข้อมูลแบบคลาวด์ (cloud storage) ด้วย Microsoft OneDrive หรือ Microsoft Stream โดยสามารถจำกัดสิทธิการเข้าถึงได้, ถ่ายทอดสดการสอนผ่านระบบ Video Conference ด้วย Microsoft Teams และสามารถสร้างและใช้งานห้องเรียนออนไลน์ (e-classroom) เช่น การแจกจ่ายเอกสารประกอบการสอน การสนทนา การสร้างกระดานถามตอบ การมอบหมายงานหรือสั่งการบ้าน การตรวจงาน การสร้างแบบทดสอบ และการให้คะแนน เป็นต้น โดยผู้ใช้ต้องมีอีเมล์ที่ในระบบของ Windows Live

6.Learn Anywhere แพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์สำหรับนักเรียนครบทุกวิชา ทุกระดับชั้นตั้งแต่ประถม-มัธยมปลาย ผู้เรียนสามารถจัดตารางเรียนเอง อยู่ที่ไหน เมื่อไร ก็เลือกเวลาเรียนได้ด้วยตนเอง รองรับการใช้งานกับทุกอุปกรณ์ทั้ง Windows, iOS, Android และ MC OS เรียกได้ว่า เป็นอีกขั้นของนวัตกรรมการศึกษาอิสระแห่งการเรียนรู้

บทสรุป

Cercone (2006) กล่าวว่าเทคโนโลยีสามารถสนับสนุนการเรียนรู้ได้เมื่อถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือประกอบการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สื่อดิจิทัลและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยียังคงเพิ่มโอกาสอิสระสำหรับผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งปัจจุบันการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์มากขึ้น ดังนั้น อาจารย์ผู้ออกแบบบทเรียนควรตระหนักและให้ความสำคัญในรายละเอียดการออกแบบบทเรียน โดยเฉพาะเรื่องของความพึงพอใจของผู้เรียน ลักษณะและวิธีการ การเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งในห้องเรียน และในห้องเรียนออนไลน์มากขึ้น (Gibson, 1998)

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2562). ศัพท์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ.สืบค้นจาก www.royin.go.th

พรทิพย์ ปริยวาทิต. (2557). ผลของการใช้บทเรียน Augmented Reality Code เรื่องคำศัพท์ ภาษาจีนพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดตานีนรสโมสร หลักสูตรปริญญาศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต .สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กนกอร รื่นฤทัย. (2552). ผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีผลต่อการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษและ ความคงทนในการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก.กรณีศึกษาโรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา.ปริญญาศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

Burgess, A. (2017). The Executive Guide to Artificial Intelligence: How to identify and implement applications for AI in your organization. London: Palgrave Macmillan Imprint.

Kaplan, J. (2016). Artificial intelligence: What everyone needs to know. Oxford: Oxford University Press.

Dawes, T. (2017). The future of artificial intelligence technology. United State: Office of Science and Technology Advisor.

Deshpande, N., & Yadav, N. (2008). Artificial Intelligence. Pune: Technical Publications.

Wood, D., Bruner, J., and Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. Journal of Child Psychology And Psychiatry. 17: 89-100.

Eggen, P., and Kauchak, D. (1997). Educational psychology: windows on classrooms. 3rd ed.New Jersey : Merrill, AnImprint ofPrentice Hall.

Larkin, M.J. (2001). Providing support for student independence through scaffolded instruction. Council for Exceptional Children34: 30-34

Gibson, C. (1998). The distance learner’s academic self-concept. In C.Gibson (ed.) Distance Learners in high education: Institutional responses for quality outcomes, pp.65-76. Madison, WI: Atwood Publications.

บทความวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) กรณีศึกษา : นักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ทิพย์วรรณ ราชพิทักษ์
นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม E-mail: gift546546546@hotmail.com
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์
อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจ ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงิน และด้านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการบริหาร ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 395 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจ ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงิน และด้านข้อมูลสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: *ความรู้ความเข้าใจ, การนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์, นักบัญชี*
Received: May 3, 2021, **Revised** May 24, 2021, **Accepted** June 2, 2021

Factors Effect Knowledge Understanding of Accountant in to Submitting Financial Statements on Electronic (DBD e-Filing)

Tippawan Radpitak
Master of Accountancy Program, Sripatum University gift546546546@hotmail.com
Asst.Prof.Dr.Titaporn Sincharoonsak
Faculty of Accountancy, Sripatum University

Abstract

This research The objective is to study the factors that influence knowledge and understanding Accountant of DBD e-Filing in Business Information Preparation and presentation of financial statements and information on accounting information for the management of accountants in the Bangkok Metropolitan Area. The sample groups used in this study are 395 accountants in Bangkok Metropolitan Region, using questionnaires as a tool for data collection. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. The hypothesis was tested by Multiple Regression Analysis. The results of the study showed that;

Factors influencing knowledge Accountants' Understanding of Submission of Electronic Financial Statements (DBD e-Filing) in Business Information Preparation and presentation of financial statements and information Statistically significant at the level 0.01

Keywords: *Knowledge and Understanding, DBD e-Filing, Accountants*

คำขอบคุณ : งานวิจัยนี้ส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทนำ

ในยุคปัจจุบันนักบัญชีปฏิเสธไม่ได้ว่า มีการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามาใช้ในการทำบัญชีเพิ่มมากขึ้น เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการทำงาน ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายและรวดเร็วกับการทำงาน โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การใช้โปรแกรมบัญชีออนไลน์ในการจัดทำรายงานทางการเงินอย่าง Flow Account หรือวิธีการนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์อย่าง "DBD e-Filing" เป็นต้น ดังนั้น จึงถึงเวลาแล้วที่นักบัญชีจะต้องพยายามปรับตัว และปรับรูปแบบการทำงาน เพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานบัญชีในยุคปัจจุบัน ให้สมกับคำว่า “นักบัญชียุค 4.0”

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้มีการพัฒนาระบบงานต่าง ๆภายใต้ภารกิจของกรมเพื่อรองรับการเติบโตของภาคธุรกิจและแนวโน้มทางเศรษฐกิจที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องในปี 2556 กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้ริเริ่มนวัตกรรมการให้บริการรับงบการเงินผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์หรือที่เรียกว่า “DBD e-Filing” ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมาสนับสนุนการให้บริการในการรับเงินการเงินเป็นครั้งแรกในประเทศไทย โดยจะให้บริการยื่นเอกสารต่าง ๆ ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ

ระบบจัดเก็บไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ โดยจากเดิมที่เป็นระบบการยื่นโดยส่งเอกสารด้วยตนเอง ผู้ที่จะยื่นเอกสารต้องเดินทางไปยื่นที่จุดให้บริการด้วยตนเอง ซึ่งใช้ระยะเวลานานในการดำเนินการ ประมวลผล วิเคราะห์ และให้บริการแก่ประชาชน แต่ระบบ e-filing สามารถให้บริการผ่านหน้าเว็บไซต์ได้ ระยะเวลาการดำเนินการเป็นแบบ real time สามารถประมวลผล สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานพันธมิตร เข้าถึงได้ทุกที่ที่มีอินเทอร์เน็ต สะดวกและรวดเร็วสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้ทันที เพื่อทดแทนการรับงบการเงินรูปแบบเดิมที่เป็นเอกสาร อันจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มช่องทางการให้บริการ

DBD e-Filing เป็นระบบการให้บริการงบทางการเงินโดยใช้เทคโนโลยี XBRL (ย่อมาจาก extensible ภาษาการรายงานทางธุรกิจ) เป็นระบบภาษาที่ถูกสร้างขึ้นโดยการใช้ รหัสตราฟบาร์โค้ด บาร์โค้ด) ของรหัสทางบัญชีต่าง ๆ งบการเงินที่นำเสนอผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีที่เป็นมาตรฐานสากลทั่วโลก โดยมีข้อมูลงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ที่มีประโยชน์มาก และสามารถนำส่งได้ตลอด 24 ชั่วโมง มีประโยชน์และช่วยในการจัดเก็บเอกสารจำนวนมาก ช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ช่วยเพิ่มความรวดเร็วและทำให้การทำงานมีความถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดส่งงบทางการเงิน ช่วยสนับสนุนความมั่นคงและปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ วิธีที่สามารถนำส่งรูปแบบงบทางการเงินโดยเข้าได้ที่เว็บไซต์ www.dbd.go.th โดยเลือกเมนู ยื่นงบการเงินและสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นทางอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) การนำส่งมี 2 รูปแบบคือรูปแบบ E-Form และรูปแบบ XBRL

ดังนั้น การที่จะดำเนินการใช้งานระบบนำส่งงบการเงินผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ได้ดีนั้น นักบัญชีจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ต่อการใช้งานของระบบเป็นอย่างดี ซึ่งผู้ศึกษาจึงเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) กรณีศึกษา : นักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในครั้งนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจ ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงิน ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการบริหาร ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงินของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการบริหาร ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

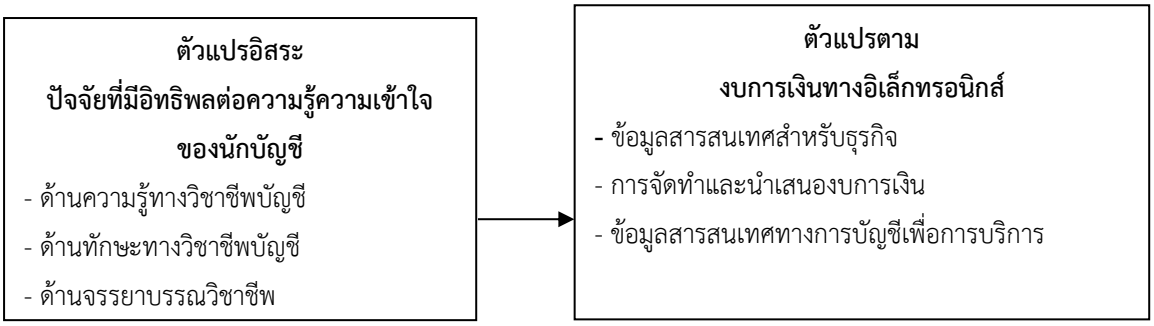

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) กรณีศึกษา : นักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) มีวิธีการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งหมดจำนวน 33,471 คน ข้อมูลวันที่ 31 ตุลาคม 2562 (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2562)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่าง ด้วยวิธีคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane (สุทธนู ศรีไสย์, 2551) ยอมรับความคลาดเคลื่อนในการสุ่มร้อยละ 5 ผลการคำนวณต้องให้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาอย่างน้อย 395 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีต่อการนำส่งงบการเงิน (DBD e-Filing) ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยผู้วิจัยกำหนดโครงสร้างแบบสอบถามจำนวน 3 ตอน จำนวน 34 ข้อ กำหนดรูปแบบการสร้างแบบสอบถามมีองค์ประกอบ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลชนิดของแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประเภทธุรกิจของหน่วยงาน การใช้บริการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนักบัญชี จำนวน 15 ข้อ ประกอบไปด้วย ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี และด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย ข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจ การจัดทำและนำเสนองบการเงิน และข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีเพื่อการบริหาร

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำแบบสอบถามไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา หรือความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) พบว่าข้อคำถามมีคะแนน IOC เริ่มตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ถือว่าแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงตรงสามารถใช้ได้ (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551) และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการศึกษานี้ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) ของครอนบัค โดยต้องได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7 ขึ้นไปจึงถือได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างได้ หลังจากนั้นจัดทำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พร้อมตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

2. ทำเรื่องขอหนังสือราชการจากคณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแนบไปพร้อมกับแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง คือ นักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด

4. เมื่อได้รับแบบสอบถามครบแล้ว ตรวจสอบความครบถ้วน และสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับมา 395 ฉบับจาก 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98

5. นำแบบสอบถามที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์มาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บแบบสอบถามครบตามจำนวนแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องของชุดข้อมูลแล้วทำการลงรหัส หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการลงรหัสเรียบร้อยแล้วไปวิเคราะห์โดยประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยการใช้ตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) ตารางแบบร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายข้อมูลทั่วไป จำแนกผลการวิเคราะห์ออกเป็น

แบบสอบถามตอนที่ 1 การอธิบายข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประเภทธุรกิจของหน่วยงาน การใช้บริการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing)โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

แบบสอบถามตอนที่ 2 การอธิบายข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชีโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลตามระดับความสำคัญ

แบบสอบถามตอนที่ 3 การอธิบายข้อมูลอิทธิพลที่มีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing)โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลตามระดับความสำคัญ

2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Analysis) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมีตัวแปรอิสระ ได้แก่ ด้านความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี และด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ตัวแปรตาม คือ งบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ได้แก่ ข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจ การจัดทำและนำเสนองบการเงิน และข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีเพื่อการบริหาร เพื่อทดสอบว่าตัวแปรอิสระมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามหรือไม่ และสถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

1. จากการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 89.10 มีประสบการณ์การทำงาน 2 ปีขึ้นไป- 5 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 อยู่ในธุรกิจของหน่วยงานประเภท บริษัทจำกัด จำนวน 356 คน คิดเป็นร้อยละ 90.10 และเคยมีการใช้บริการการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) จำนวน 368 คน คิดเป็นร้อยละ 93.20

2. จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ซึ่งมีข้อสรุปภาพรวมดังรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	4.51	0.60	มากที่สุด
ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี	4.48	0.65	มาก
ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.69	0.51	มากที่สุด
รวม	4.56	0.59	มากที่สุด

และสามารถสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า สามารถนำความรู้ด้านวิชาชีพมาวิเคราะห์เกี่ยวกับด้านบัญชีได้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 รองลงมาสามารถเลือกรูปแบบการเสนอข้อมูลทางบัญชีและงบการเงินได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50

2.2 ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า มีความรู้ ความเข้าใจ และรักในวิชาชีพบัญชี อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 รองลงมาสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปขององค์กรได้อย่างทันถ่วงที อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดทำงบการเงินโดยใช้เหตุผล ทฤษฎี และข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับงานบัญชีได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46

2.3 ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า สามารถรักษาความลับของกิจการที่ตนปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 รองลงมามีความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 และมีความเที่ยงธรรมในการประกอบวิชาชีพบัญชี อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69

3. จากการศึกษาอิทธิพลที่มีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ซึ่งมีข้อสรุปภาพรวมดังรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงภาพรวมปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจ	4.53	0.61	มากที่สุด
ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงิน	4.59	0.55	มากที่สุด
ด้านข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีเพื่อการบริหาร	4.57	0.59	มากที่สุด
รวม	4.56	0.58	มากที่สุด

และสามารถสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้

3.1 ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ให้ความสำคัญกับการรวบรวมข้อมูล และการสื่อสารทางการเงินของธุรกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 รองลงมา แสดงภาพรวมการจัดเก็บ จัดโครงสร้าง ประมวลผลข้อมูล และควบคุมความปลอดภัยของข้อมูล อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และมีการจัดการระบบสารสนเทศด้านการบัญชีให้สัมพันธ์กับการดำเนินงานขององค์กร อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52

3.2 ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า มีการนำเสนองานบัญชีได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเหมาะสมโปร่งใส อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 รองลงมา มีการจัดทำงบการเงินได้อย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และมีการจัดทำและนำเสนอผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของกิจการอย่างเที่ยงธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59

3.3 ด้านข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีเพื่อการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ให้ความสำคัญกับการจัดการสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59รองลงมา จัดทำระบบบัญชีและการวางแผนการใช้งบประมาณขององค์กรอย่างถูกต้องเหมาะสม

อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และให้ความสำคัญกับการดำเนินงานและการจัดการสารสนเทศทางการบัญชีในอนาคตของธุรกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57

4. จากการทดสอบสมมติฐาน สามารถสรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) เพื่อศึกษา อิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี กับ การนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	**B**	**SE**	**Beta**	**t**	**Sig.**
ค่าคงที่ (constant)	.367	.200		1.833	.068
ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี(X_1)	.157	.059	.148	2.641	.009*
ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี(X_2)	.360	.054	.388	6.647	.000*
ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ(X_3)	.393	.050	.326	7.862	.000*
R square = 0.574	F = 175.493	Sig = 0.000*			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงินของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) เพื่อศึกษา อิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี กับ การนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงินของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงินของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	**B**	**SE**	**Beta**	**t**	**Sig.**
ค่าคงที่ (constant)	.854	.200		4.274	.000
ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี(X_1)	.235	.059	.239	3.971	.000*

ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี(X_2)	.219	.054	.255	4.054	.000*
ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ(X_3)	.360	.050	.322	7.210	.000*
R square = 0.505 F = 133.220	Sig = 0.000*				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการบริหาร ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) เพื่อศึกษา อิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี กับ การนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการบริหาร ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการบริหาร ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	**B**	**SE**	**Beta**	**t**	**Sig.**
ค่าคงที่ (constant)	.670	.201		3.333	.001
ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี(X_1)	.244	.060	.239	4.108	.000*
ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี(X_2)	.297	.054	.331	5.464	.000*
ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ(X_3)	.312	.050	.268	6.218	.000*
R square = 0.540 F = 153.244	Sig = 0.000*				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

เพื่อให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล อาจเป็นเพราะความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางวิชาชีพบัญชี จรรยาบรรณวิชาชีพ และทักษะทางวิชาชีพบัญชี นั้นจะต้องมีความรู้ในการส่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับธุรกิจของนักบัญชีเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและเพิ่มช่องทางการนำส่งงบการเงิน รวมทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการข้อมูลงบการเงินของประเทศไทยให้มีความถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งการยื่นงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) นักบัญชี

จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในทักษะสารสนเทศสำหรับธุรกิจของนักบัญชีดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaplin, S. (2017) ศึกษาการศึกษาด้านบัญชีและทักษะที่จำเป็นที่ต้องมีของผู้สำเร็จการศึกษาด้านบัญชี พบว่าทักษะที่จำเป็นต้องมีของนักบัญชี คือ ต้องมีการจัดทำแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ซึ่งได้รับการระบุว่าเป็นส่วนสำคัญและในปัจจุบันมีการแสดงผ่านข้อมูลสารสนเทศ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรหมพร อาษาวงศ และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคของระบบการนำส่งงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พบว่า การส่งมอบบริการที่ดีจำเป็นต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อจัดเตรียมความพร้อมในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการนำส่งงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการอำนวยความสะดวกและเพิ่มช่องทางการนำส่งงบการเงิน

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านการจัดทำและนำเสนองบการเงินของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล อาจเป็นเพราะกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้ผลักดันให้นิติบุคคลที่ทำธุรกิจอยู่ในประเทศไทย ต้องนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) นักบัญชีจึงต้องมีความรู้ในการจัดทำและนำเสนองบการเงิน ในระบบออนไลน์และนำนำส่งงบการเงินภายในเวลาที่กำหนด หากไม่นำส่ง หรือนำส่งล่าช้า จะต้องถูกดำเนินคดีฐานไม่นำส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นภายในกำหนด 14 วัน ดังนั้นนักบัญชีจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจทางวิชาชีพบัญชีในด้านต่างๆ เพื่อจัดทำและนำเสนองบการเงินได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kavanagh, M. H (2018) ได้ศึกษาเรื่อง ผู้สำเร็จการศึกษาด้านบัญชีต้องการทักษะและคุณลักษณะอะไรบ้าง? พบว่า ความแตกต่างในแง่ของนักบัญชี จะต้องจัดทำและนำเสนองบการเงินเพื่อให้ผู้บริหารเห็นมูลค่าโดยผ่านโปรแกรมบัญชีเพื่อให้จัดทำและนำเสนองบการเงินได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรหมพร อาษาวงศ และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคของระบบการนำส่งงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พบว่า การส่งมอบบริการที่ดีจะต้องมีแนวทางในการจัดเตรียมความพร้อมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการนำส่งงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ด้านข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการบริหาร ของนักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล อาจเป็นเพราะนักบัญชีจะต้องสามารถสรุปข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อผู้บริหารสามารถวางแผนการจัดการภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะที่ถือว่ามีความสำคัญต่ออาชีพการงานที่ผู้บริหารยังต้องพึ่งพานักบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ MELÉ, Domènec et al. (2017) ได้ศึกษาจริยธรรมทางการเงินและการบัญชี จากวิกฤตที่ผ่านหลายสถานการณ์ พบว่า การบูรณาการที่ดีขึ้นด้านเทคนิคของการบัญชีและการเงินในธุรกิจ จะช่วยส่งเสริมระหว่างผู้บริหารกับนักบัญชี แต่เป็นการทำงานร่วมกันและพึ่งพิงระบบคุณในองค์กรซึ่งกันและกัน กล่าวคือนักบัญชีจะช่วงวางแผนการทางการเงิน ส่วนผู้บริหารตัดสินใจนำเงินไปบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaplin, S. (2017) ศึกษาการศึกษาด้านบัญชีและทักษะที่จำเป็นที่ต้องมีของผู้สำเร็จการศึกษาด้านบัญชี พบว่า โดยปกตินักบัญชีระดับบัณฑิตศึกษาจะเรียนรู้ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการกำหนดให้พวกเขาเข้าสู่

อาชีพ สำนักงานบัญชีที่พิจารณาจ้างพนักงานบัญชีจะเปลี่ยนทักษะที่จำเป็นต้องมีก่อนโดยนักบัญชีจะต้องสามารถนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้เพื่อการบริหารของผู้บริหารได้เป็นอย่างดี เช่น การจัดทำแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. นักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีความรู้ ความเข้าใจของนักบัญชี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่านักบัญชีมีความพร้อมในระบบอิเล็กทรอนิกส์ในทุกด้าน ดังนั้นนักบัญชีจึงควรพัฒนาความรู้อยู่เสมอเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการบริหารแผนการเงินได้อย่างรวดเร็วที่สุด

2. อีกทั้งยังพบว่านักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีความเชี่ยวชาญในการนำส่งงบการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยเช่นกัน ดังนั้นนักบัญชีจึงควรพัฒนาทรัพยากรด้านการเงินและงบประมาณให้มีประสิทธิภาพของการทำงานรวมถึงมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีใหม่ที่รับรับการทำงานด้วย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของระบบนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing) กรณีศึกษา : นักบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ต่อไป

2. ควรทำการศึกษาการนำข้อมูลงบการเงินของนักบัญชีไปใช้ประโยชน์สูงสุด เพื่อประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายของผู้บริหารต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2562). สถิติของผู้ทำบัญชี. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2563, จากเว็บไซต์: https://www.dbd.go.th/more_news.php?cid=433.

พรหมพร อาษาวงศ และคณะ. (2561). ปัญหาและอุปสรรคของระบบการนำส่งงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์

สุทธนู ศรีไสย์. (2551). สถิติประยุกต์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Chaplin, S. (2017). Accounting education and the prerequisite skills of accounting graduates: are accounting firms' moving the boundaries?. Australian Accounting Review, 27(1), 61-70.

Kavanagh, M. H., & Drennan, L. (2018). What skills and attributes does an accounting graduate need? Evidence from student perceptions and employer expectations. Accounting & Finance, 48(2), 279-300.

MELÉ, Domènec; ROSANAS, Josep M.; FONTRODONA, Joan. (2017). Ethics in finance and accounting: Editorial introduction. Journal of Business Ethics, 2017, 140.4: 609-613

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

แบบขอส่งบทความเพื่อพิจารณานำลงวารสารวิชาการ

สิ่งที่ผู้เขียนต้องส่งให้แก่บรรณาธิการ ได้แก่ บทความที่ผ่านการประเมินจากผู้ตรวจ พร้อมกับแบบขอส่งบทความฯ และแผ่นบันทึกข้อมูล โดยชุดแรกระบุชื่อผู้เขียนและชื่อต้นสังกัดของผู้เขียนทุกคน อีก 2 ชุด ไม่ระบุชื่อผู้เขียน

ข้าพเจ้า ..... ขอส่ง ☐บทความวิจัย ☐บทความวิชาการ

ชื่อผู้เขียนร่วม(1).....

ชื่อผู้เขียนร่วม(2).....

ชื่อต้นสังกัด .....

เรื่อง .....

.....

.....

ชื่อผู้เขียนทุกคน, ต้นสังกัด (ไทย,อังกฤษ) หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล

.....

.....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก เลขที่ ..... หมู่ .....ซอย .....

ถนน ..... อำเภอ ..... จังหวัด .....

รหัสไปรษณีย์ ..... โทรศัพท์ .....

อีเมล.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ยังไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และจะไม่ส่งเพื่อพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารอื่นก่อนมีหนังสือแจ้งบรรณาธิการ

ลงชื่อ .....

วันที่ .....

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

ใบบอกรับเป็นสมาชิกวารสารวิชาการ

☐สมัครเป็นสมาชิก ☐ ต่ออายุสมาชิก

ชื่อผู้สมัคร .....

ที่อยู่ (สำหรับส่งทางไปรษณีย์) .....

.....

.....

.....

.....

ขอสมัครเป็นสมาชิกวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

☐รับ 2 ปี ☐รายปี โดยเริ่มตั้งแต่ปีที่.....เดือน ที่.....ถึงปีที่.....เดือน ที่.....

พร้อมนี้ได้ส่ง ☐เงินสด ☐ธนาณัติ ☐เช็ค ☐ตั๋วแลกเงินไปรษณีย์

จำนวนเงิน .....บาท (.....)

โอนเข้าบัญชี สะสมทรัพย์ ธนาคารกรุงเทพ สาขาอุบลราชธานี บัญชีเลขที่ 256-448708-6

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

749/1 ถนนชยางกูร ตำบลในเมือง

อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

ค่าสมัครสมาชิก บอกรับ 1 ปี 300 บาท

บอกรับ 5 ปี 500 บาท

ผู้สมัครลงชื่อ .....

(.....)

รูปแบบการเขียนบทความลงวารสาร (ปรับปรุง ม.ค. 2563)

ชื่อเรื่อง (ไทย) (14) ภาษาไทยทั้งหมดใช้แบบอักษร TH Sarabun PSK

ชื่อผู้เขียนทุกคน ที่อยู่ ที่ทำงาน รหัสไปรษณีย์, อีเมล เบอร์มือถือ (14)

บทคัดย่อ(14) เขียนเป็นความเรียงย่อหน้าเดียว

(14) วัตถุประสงค์, วิธีวิจัย,ผลการวิจัย (ไม่เกิน 3/4 หน้า)

}เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

คำสำคัญ:(14).....3 คำ.....

}เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

ชื่อเรื่อง (อังกฤษ) (CAPITAL LETTERS) (14) ภาษาอังกฤษทั้งหมด ใช้แบบอักษร TH Sarabun PSK

ชื่อผู้เขียน ที่อยู่ ที่ทำงาน รหัสไปรษณีย์, อีเมล เบอร์มือถือ(10)

Abstract (14) ใจความสอดคล้องกับภาษาไทย

(14).....Aims, Methods, Results (200 woeds).....

}เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

Keywords : (14).....3 words.....

คำขอบคุณ ACKNOWLEDGEMENT (16).....(14).....

}เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

บทนำ INTRODUCTION (16)

(14) ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา, วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่วิจัยทั้งไทยและอังกฤษ ซึ่งตีพิมพ์ในวารสารแล้วไม่เกิน 5 ปี

}เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

วัตถุประสงค์ AIMS (16)

(14) .....

}เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

วิธีวิจัย METHODS (16)

(14).....

ผลการวิจัย และ อภิปรายผล RESULTS & DISCUSSION

(14).....เรียงตามวัตถุประสงค์.....

เอกสารอ้างอิงREFERENCES

(14).....เฉพาะรายการอ้างอิงที่ระบุในเนื้อหาบทความ.....

ISSN : 2673-0618
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น
ลิขสิทธิ์โดย มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น
เลขที่ 749/1 ถนนชยางกูร ตำบลในเมือง อำเภอเมือฝ จังหวัดอุบลราชธานี 34000